

Kevser Suresi

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla

Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

ALİ KURANÎ

Zuhur Asrı

Hz. Mehdi (a.s) Dönemi

Çeviri: Saliha KAMİL

Bülent ÖZBAŞ - Musa GÜNEŞ

KEV SER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 242

Eserin Adı: Zuhur Asrı

Eserin Orijinal Adı: Asr-ı Zuhur

Yazar: Ali Kuranî

Çeviri: Saliha Kamil, Bülent Özbaş, Musa Güneş

Edit: Musa Güneş

Son Okur: Mehmet Yar

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika: 27185)
Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytinburnu
Topkapı / İstanbul Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: 1. Baskı: Ocak 2016

2. Baskı: Nisan 2016

ISBN: 978-605-4792-44-3

Not: Çeviride kitabın İlkbahar 1390 hş. tarihli Şirket-i
Çap ve Neşr-i Beynülmilel tarafından basılan 20.
baskısı esas alınmıştır.

Balabanağa Mah. Büyük Reşitpaşa Cad
Yumni İş Mrk.

No: 16 B / 25 Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	11
MUKADDİME	13
ZUHUR ASRİNİN GENEL SİMASI	19
DOĞU İLE BATININ MÜSLÜMANLARA KARŞI FİTNE ÇIKARMASI	39
RUMLARIN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ	51
TÜRKLERİN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ	61
YAHUDİLERİN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ	69
Yahudilerin Yok Olacağı Konusunda Verilen İlahî Vade	69
Allah'ın Yahudilere Yönelik Kalıcı Egemenlik Vaadi	76
Yahudilerin Savaş Ateşinin Söndürülmesi Hakkında Allah'ın Vaadi	79
Yahudilerin Tarihine Kısa Bir Bakış.....	86
Hz. Musa (a.s) ve Yuşa (a.s) Dönemi.....	87
Hâkimler Dönemi ve Mahallî Hükümdarların Egemenliği	88
Davud ve Süleyman Peygamberlerin Dönemi	90

İç Çekişmeler ve Parçalanma Dönemi.....	92
Asurluların Hâkimiyet Dönemi.....	95
Babililerin Hâkimiyet Dönemi	96
İranlıların Hâkimiyet Dönemi.....	97
Yunanların Hâkimiyet Dönemi	98
Romalıların Hâkimiyet Dönemi	99
ARAPLARIN ZUHUR ASRINDAKİ RÖLÜ	105
ŞAM TOPRAKLARI VE SÜFYANÎ HAREKETİ.....	111
Süfyanî'nin Hurucundan Önce Şam'da Gerçekleşecek Olaylar.....	112
Şam Fitnessi	113
Şam ve Çevresinde Meydana Gelecek Deprem.....	115
İktidarı Ele Geçirme Uğruna Asheb İle Abga' Arasındaki Çekişmeler.....	116
Süfyanî Hareketi.....	119
Süfyanî'nin İsmi ve Nesebi	119
Süfyanî'nin Ehlibeyt'e ve Şiîlere Karşı Tutumu	121
Süfyanî'nin Siyasal ve Kültürel Çizgisi	124
Süfyanî'nin Kendi Hareketini Dinî Gösterme Yönündeki Çabaları.....	126
Süfyanî Hareketinin Çeşitli Aşamaları.....	127

Süfyanî Hareketinin Başlangıcı.....	131
Kırkısiya Savaşı	135
Süfyanî Ordusunun Irak'a Girmesi	140
Süfyanî Ordusu Hicaz Yolunda (Yere Batan Ordu)	148
Süfyanî'nin Geri Çekilmesi	156
Ahvaz Savaşı.....	157
Süfyanî ve Kudüs'ün Fethi İçin Yapılan Savaş.....	161
YEMEN'İN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ	165
ZUHUR ASRINDA MİSİR'DA GERÇEKLEŞECEK OLAYLAR	173
İRAK'IN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ	181
Birinci ve İkinci Aşama.....	182
Hasanî, Şeysabânî ve Avf Sulemî.....	192
Üçüncü Aşama: Süfyanî'nin Ordu Sevk Etmesi ve Basra'nın Yıkılması	196
Dördüncü Aşama: Irak'ın İmam Mehdi (a.s) Eliyle Fethedilmesi	206
ZUHUR ASRINDA DÜNYA SAVAŞI	219
ZUHUR ASRINDA İRANLILAR.....	227
İranlıların Ehlisünnet Hadislerinde Övülmesi	229
Siyah ve Beyaz Koyunlarla İlgili Hadis	229
Farsların Ehlibeyt'i Savunmasıyla İlgili Hadis	229

Resulullah'ın (s.a.a) Farslara Olan Güveniyle İlgili Hadis.....	230
İranlılar ve Zuhur Ortamının Hazırlanması	231
İmam Mehdi'nin (a.s) Hükümetinin İran'dan Başlaması.....	235
Ehlibeyt'ten Olan Birinin Muhammed (s.a.a) Ümmetini Desteklediğine Dair Rivayet.....	236
Kum Şehri ve Buradan Çıkacağı Vadedilen Şahısla İlgili Hadisler	240
Kum Şehrinin Hadislerdeki Seçkin Konumu	241
Doğu Ahalisi ve Siyah Bayraklılara Dair Rivayet.....	248
Horasan'dan Kudüs'e Uzanacak Siyah Bayraklarla İlgili Rivayet	256
Tâlikan'daki Hazineslerle İlgili Rivayet	261
İran'da Horasanî ve Şuayb'ın Zuhuru.....	262
MUKADDES ZUHUR KIYAMININ BAŞLANGICI.....	269
Hicaz'da Hükümet Krizi	288
İmam Mehdi'nin (a.s) Korku ve Ümit İçinde Medine'den Çıkışı.....	296
İmam Mehdi'nin (a.s) Yârenlerinin Toplanması	304
Deneme Amaçlı Bir Hareket ve Nefs-i Zekiyye'nin Şهادeti	313
HAK GELDİ, BATIL YOK OLDU.....	319
Medine ve Hicaz'ın Özgürleştirilmesi	332

İmam Mehdi'nin (a.s) İran ve Irak'a Hareketi.....	337
Kudüs'e Doğru İlerleme	344
İmam Mehdi'nin (a.s) Yahudilerle Savaşı.....	347
HZ. İSA'NIN GÖKTEN İNİŞİ	355
İmam Mehdi (a.s) ve Batılılar Arasında Barış Antlaşması	359
Batılıların İslam'a Yönelişi	365
İMAM MEHDİ'NİN (A.S) EVRENSEL HÜKÜMETİ.....	367
Yeryüzünü Zulüm ve Zalimlerden Arındırmak.....	367
İslam'ın Tekrar İhyası ve Evrenselliği	373
İmam Mehdi (a.s) Aracılığıyla İnsanların Hidayete Erme Gereç ve Etkenleri.....	377
Maddî Hayatın Değişmesi ve İmam Mehdi Eliyle Refahın Sağlanması.....	379
Yerdeki Hazinelemlerin Çıkarılıp Halka Dağıtılması	379
Yeryüzünün Bayındır Olması ve Nimetlerin Bollaşması.....	380
Doğa Bilimlerinin ve Yaşam Şartlarının Değişimi.....	382
Hız. Süleyman'ın ve Hız. Zülkarneyn'in Hükümetinden Daha Kapsamlı Bir Hükümet	386
İmam Mehdi'nin (a.s) Yedi Farklı Diyara Sefer Etmesi	387
Ahirete ve Cennete Yönelmek.....	389
ŞİA DÜŞÜNÇESİNDE İMAM MEHDİ (A.S).....	393

İmam Mehdi'nin (a.s) Allah Katındaki Makamı.....	400
Ehlibeyt İmamları'nın İmam Mehdi Hakkındaki Görüşleri	402
Dua ve Ziyaretlerde İmam Mehdi (a.s).....	407
Ferec Duası.....	407
İftitah Duasından	407
Şaban Ayının Ortasında Gece Okunan Dua (Veya İmam Mehdi'den Nakledilen Peygamber ve Ehlibeyt'ine Salavat Zikri).....	410
Nudbe Duası.....	411
EHLİSÜNNET DÜŞÜNCESİNDE İMAM MEHDİ (A.S).....	427

TAKDİM

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Allah'ın salat ve selamı Hz. Peygamber'e (s.a.a) ve onun tertemiz Ehlibeyt'ine olsun!

Elinizdeki *Zuhur Asrı* kitabının yazarı, Lübnan'ın seçkin âlimlerinden olan ve hâlihazırda İran'ın Kum kentinde yaşayan Hücetü'l-İslam ve'l-Müslimin Ali el-Kuranî el-Amilî'dir. O ayrıca İslam tarihi ve Şia kelamı hakkında da onlarca kitap yazmıştır. Fakat *Zuhur Asrı* kitabı onun dünya çapında tanınmış eseridir. Mezkûr kitap 26 yıl önce Arap dilinde yazılmış, ardından Fars, İngiliz, Urdu ve Azeri dillerine çevrilmiştir. Şimdiye kadar sadece Farsça olan çevirisi defalarca basılmıştır.

Zuhur Asrı, 12. İmam Hz. Mehdi'nin (a.s) vaat edilen zuhuru Kur'ân ayetleri ile Hz. Peygamber (s.a.a) ve Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s) nakledilen hadisleri esas alarak yazılmış mükemmel bir araştırma eseridir. Yazar bu kitapta Şii ve Sünnî hadis ricalinin naklettiği rivayetleri incelemiş, bu rivayetler temelinde zuhura kadar ve zuhur sonrasında gerçekleşecek olayları sıralamış, hadisteki noktaları sade dille anlatmıştır.

Yazarın derin araştırmaları ve zahmeti sayesinde, insan birbiri ardına gerçekleşecek olayları adeta bir film gibi izliyor. Zuhur sahneleri, İmam'ın ordusu, onun seçkin ve has yardımcıları, Allah düşmanlarını yok etmesi, dünyayı adaletle doldurup

İslam bayrağını dünyaya hâkim kılması gibi olayları okuyan insanın zuhura olan özlemi daha da artıyor.

Eserin tercümesinde Mehdi Hakkı'nın Farça çevrиси esas alınmıştır.

* * *

Ey Seyyidim! Pak alnunu secde için toprağa koyarken, pak ellerini dua için Allah dergâhına kaldırırken, bu zavallı âşıkların için de dua et. Zuhuruna zemin hazırlayanlardan olmamız için, zuhurunu idrak edip senin gerçek yardımcılardan olabilmemiz için bize de marifet iste âlemlerin Rabbinden.

Canlarımız sana feda olsun, ey Mevla!..

Güneşin doğuşuna az bir süre kalmış. Birazdan gecenin karanlığından sonra şafak sökecek, güneşin ışıkları zahir olacak... Ey hayatımızın güneşi! Sen ne zaman zahir olacaksın?

Allah'ım! Peygamber (s.a.a) ve onun tertemiz Ehlibeyti hürmetine İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu bir an önce gerçekleştirebiliriz. Bizleri onun zuhuruna zemin hazırlayanlardan, gerçek müntezirlerden/bekleyenlerden ve onun has yardımcılardan karar kıl. Bizleri Kur'ân ve Ehlibeyt nurundan ayırma. Bu dünyada İmam Mehdi'nin (a.s) cihat bayrağı, ahirette ise İmam Hüseyin'in (a.s) şahadet bayrağı altında topla.

Âmin, ya Rabbe'l-Âlemin!

YAZARIN ÖN SÖZÜ

İran'da İslam İnkılabının zafere ulaşmasından sonra On İkinci İmam Hz. Mehdi Sahibu'z-Zaman'a (a.s) yönelik itikat belirtileri hem Müslümanların, hem de Müslüman olmayanların zihninde çeşitli biçimlerde kendini göstermiştir. Şöyle ki, insanlar onun hakkında daha çok konuşmaya, araştırma yapmaya, çeşitli kitaplar yazmaya başlamış ve bu çalışmalar son derece hızlanmıştır. Öyle ki, halk arasında Amerika İstihbarat Bakanı'nın dosyasında, fotoğrafı dışında İmam Mehdi (a.s) ile ilgili tüm bilgilerin toplandığı bilgisi yayılmıştır.

Mehdilik inancı ile ilgili son dönemlerde gerçekleşen siyasi olayların en önemlisi, hicrî 1400 yılının başlarında Mekke'de Muhammed Abdullah el-Uteybî liderliğindeki olay olduğu söylenebilir. Bu olayda Muhammed'in adamları Mescid-i Haram'ı ele geçirmiş, ardından Cuheyman adlı yardımcısı bir bildiri yayınlarak Kâbe'nin veya Harem'in içinden Müslümanları ona biat etmeye çağırılmış ve onun, Peygamber (s.a.a) tarafından zuhuru vaat edilen "Beklenen Mehdi" olduğunu ileri sürmüştür.

Onların Harem'i işgal etmeleri ve orayı elde tutmak için yoğun direnç göstermeleri birkaç gün sürmüştü de, nihayetinde Suudi hükümeti onları ortadan kaldırmak için özel harekât güçlerini devreye sokma zorunda kalmıştır.

Aynı zamanda, bu dönemde Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru ile ilgili itikadî sorunları olan İslam düşmanları büyük ve zehirli bir propagandaya başlamışlardır. Bunlardan biri, "Nostradamus" belgeselidir ki dört yıl önce Amerika'nın çeşitli televizyon kanallarında üç ay boyunca yayımlanmıştı. Bu belgesel yaklaşık 500 yıl önce yaşamış Fransız astrolog ve Doktor Michel Nostradamus'un hayatından bahsediyor. Dünyanın ve insanlığın geleceği hakkında yürüttüğü kehanetlerin en önemli olanı, Hz. Peygamber'in (s.a.a) torununun Mekke'de zuhur ederek Müslümanlar arasında birlik oluşturması, onları kendi bayrağı altında bir araya toplaması, Avrupa'ya karşı zafer kazanıp hemen ardından henüz kurulmuş ülkenin, yani Kuzey Amerika'nın büyük şehirlerini yok etmesidir.

Tahminimizce bu filmin yapımında Siyonist lobisi ve Amerika'nın İstihbarat Bakanlığı'nın önemli rolleri olmuştur. Amaçları ise, Amerika ve Avrupa halkları olarak Müslümanların aleyhine algı operasyonu yapıp, gerektiğinde tüm vatandaşlarını seferber etmektir. Çünkü onlar, İslam'ı Batı'yı ve onun kültürünü tehdit eden büyük bir tehlike olarak görüyorlar.

Filmin sonunda Nostradamus'un kehanetlerine eklenen bölümü göz önünde bulundurduğumuzda, bizim bu tahminimiz daha da güçlenmektedir. Çünkü filmin son kısmında Hz. Mehdi'nin (a.s) elinde bulunan kıtalararası füzeler aracılığıyla Avrupa'nın yenilgiye uğramasının ve Amerika uygarlığının sembolleri ile şehirlerinin yerle bir edilmesinin ardından o Hazrete karşı Amerikalıların Rusya ile askeri işbirliğine geçerek onu mağlup ettikleri sahnelenmektedir.

Ancak bu eserin bilimsel bir itibarı yoktur. Çünkü eski Fransız (Latin) dilinde muğlâk ve şifreli olarak yazılmış, değişik yorum ve tefsirlere açık bir tarzdadır. Görünen o ki, söz konusu kitabın yazarı İmam Mehdi'yi (a.s) konu edinmiş İslamî

kaynaklardan birtakım bilgilere ulaşmış ya da Müslüman âlimlerden bazıları ile görüşmüştür. Özellikle o, hayatının bir bölümünü İtalya'da, Fransa'nın güneyinde veya belki de Endülüs'te geçirmiştir.

Her hâlükârda bu kitap İran İslam İnkılabının zafere ulaşmasından sonra çeşitli şerhler ve tefsirler eşliğinde hızla basılmış ve yüz binlerce, hatta bazılarının dediğine göre milyonlarca baskı yapmış, ardından sinema filmi formatında çeşitli televizyon kanalları aracılığıyla milyonlarca insanın gösterimine sunulmuştur.

Ne var ki Batılıların asıl sıkıntısı, Hz. İsa'nın (a.s) veya Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceğine iman edip etmemeleri yahut Nostradamus'un veya başka müneccimlerin yürüttüğü tahminlerin doğruluğuna inanıp inanmamaları değildir... Tersine onların korkusu, Batılıların Müslüman milletlerin üzerindeki sultasına son verecek İslamî uyanıştır.

Bu yüzden de Batılılar mevcut olan her türlü propaganda araçlarından sınırsızca yararlanıyor ve böylece tehlike çanlarını kendi halklarına duyurmaya çalışıyorlar. Onlar gelecekte İran, Mekke, Mısır ve diğer İslam ülkelerinde gerçekleşecek her türlü eylem ve harekete göz dikmişlerdir. Bu sayede Müslüman ülkelerdeki Muhammedî hareketleri destaplıze etmek, çığırından çıkarmak, ne istediğini unutturmak ve nihaî darbe-yi vurmak, sömürü planlarını uygulamaya geçirmek için kendi kamuoyunun dikkatini o yöne doğru çekmek istiyorlar...

Bu arada sahne arkasında yer alan Yahudilerin amacına gelince; onların misyonu Batılıların Müslümanların tehlikesi karşısında yaşadıkları korku ve dehşet hislerini en üst seviyeye taşımaktır. Böylece Batılılara, medeniyetlerinin hedef alındığını ve İsrail'in de onları savunmak için cephenin ön safında yer

almak için en ön cephede savaşmak için hazırladığı telkininde bulunmak istiyorlar.

Demek ki İslam düşmanlarının, Hz. Mehdi'ye (a.s) karşı geniş bir karşı propaganda faaliyetleri içinde olmaktan başka çareleri yoktur. Batıların bu çaresizlikleri ise, vaat edilen önderin sonsuz cazibeleri ile karşı karşıya kaldıklarında had sayfaya çıkacaktır. Üstelik onun zuhurundan sonra kaçınılmaz olarak yüz yüze geldiklerinde bu çaresizlik daha da artacaktır.

İlginç olan şu ki, İmam Mehdi'den (a.s) yana kapıldıkları bu korku sonucu türlü faaliyetlere girişen Batılılar bir bakıma farkında olmadan onun zuhuru için gerekli ortamı hazırlıyorlar. Bu durum, Kâbe'nin yanından doğacak Peygamber (s.a.a) evladını görme yönündeki şevkimizin daha da artmasına sebep oluyor.

İşte Nostradamus belgesinde İmam Mehdi'nin (a.s) kendi askerî operasyon odasında oturarak, (filmdeki tabirle) yüksek rütbeli generallerin yardımıyla oradan savaşı yönettiğini, küfür önderleriyle mücadele ettiğini, uzun menzilli füzeleri Hicaz sahrasının merkezinden küfür ve istismar kamplarına fırlatıp onları yok ettiğini gören Müslümanların kalplerindeki bu şevk ve ümit daha da artıp zirveye ulaşacaktır.

Aslında, Batıların İmam Mehdi'nin (ruhumuz ona feda olsun) zuhuruna karşı gösterdikleri tüm bu tepkiler, bölgeyi ve dünyayı o Hazret'in zuhuru için hazırlama sloganıyla başlayan İran İslam Devriminden sonra ortaya çıkmıştır.

İran İslam İnkılabının siyasal konumu hakkında çeşitli düşünceler bulunmasına rağmen siyaset dünyasının uzmanları bu devrimin, Hz. Mehdi'nin (a.s) kıyamına ortam hazırlamaya yönelik bir itikadî hareket olduğu hususunda hemfikirdirler.

İran'ın bugünkü iç ve dış politikasından Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlamanın ana eksen ve asli mihver oluşturduğu hissediliyor. Öyle ki onun bu varlığı hem devrimin, hem de devrim liderinin rolünden daha fazla belirgindir; sanki düzenin gerçek yöneticisi ve inkılabın manevi lideri odur. İran'daki yöneticiler o Hazret'in ismini büyük bir saygı ve kutsallıkla anar ve açıkça, "Ruhumuz onun kademlerinin toprağına feda olsun!" ya da, "Bizim asıl hedef ve amacımız bu devleti onun gerçek sahibine, yani İmam Mehdi'ye teslim etmektir." derler. Evet, bugün bütün her şeyi gözetleyen ve sürekli sahnede hazır bulunan efendimiz İmam Mehdi (a.s), halkın heyecan dolu kalbinde, feryatlarında ve sloganlarında sıkça anılmakta; çocukların, kurumların, caddelerin, hatta ticaret merkezlerinin bile adlandırılmasında tüm kutsallığıyla varlığı tecelli etmektedir.

İran'ın, Lübnan'ın ve diğer İslamî ülkelerin mücahit ve askerleri onun uğruna şevk gözyaşları dökmekte, rüyalarında onun cemalini görmekte, uyandıklarında da ona eşlik eden meleklerle ilişki kurmakta ve ruhları daima ona doğru kanat açmaktadır.

Hz. Mehdi'ye (canlarımız ona feda olsun), özelde Şiîlerin genelinde ise bütün Müslümanların kalplerinde bulunan kutsal sevgi ve aşk, şimdiye kadar dünyadaki hiçbir kişiye nasip olmamıştır. İnsanların ona olan bu sevgisi ve onun zuhuru-na yönelik ilgisi, Allah'ın kendi vaadini hayata geçireceğı ve kendi dinini bütün dünya dinlerine karşı galip kılacağı güne kadar artmaya devam edecektir.

Yaklaşık yirmi yıl önce Zuhur Asrı adlı bu eseri kaleme aldım. Amacım, sade bir dille ve Kur'ân ayetleriyle Ehlibeyt İmamları'nın sözlerini esas alarak İmam Mehdi'nin (a.s) zu-

hur dönemini kâmil bir şekilde tasvir etmekte. Bu kitabın içindeki konuların kaynaklarına değinirken de genelde bir veya iki kaynağı zikretmekle yetindim. Çünkü maksat, zuhur döneminin, kıyamların ve o zamanla alakalı olayların genel ve takribi görünümünü göstermekti. Fakat kitabın yayınlanmasından sonra İmam Mehdi (a.s) Hadisleri Ansiklopedisi eserini beş yıl zarfında hazırlayıp düzenlemeye muvaffak olunca, konularının sağlamlığını daha da artırmak amacıyla Zuhur Asrı kitabını yeniden gözden geçirmeye karar verdim. Böylece İmam'ın zuhur dönemiyle ilgili bazı görüşleri kitaba eklemek, sağlam temelleri olmayıp fazlalık sayılan veya varlığı gerekli olmayan konuları da kitaptan çıkarmak istedim. Şimdi Zuhur Asrı kitabının yeni baskısıyla bu arzu gerçekleşmiştir, Allah'a hamdolsun!

Elinizdeki eserin, İslam ve onun Resulullah ile Ehlibeyti tarafından tüm dünya halkına zuhuru müjdelenen vaat edilmiş rehberlerini tanıma arzusundaki temiz izleyiciler için bir hizmet olmasını ümit ederken, bu kitabı Allah'ın velisinin ve hak hüccetinin zuhuruna ortam oluşturma yolunda yapılan bir çaba olarak saymasını yüce Rabbimden niyaz ederim. Allah'ın selamı ona ve canlarımız onun mübarek kademlerine feda olsun.

Ali Kuranî el-Amilî

25 Muharrem 1424 / 2003

ZUHUR ASRİNİN GENEL SİMASI

Kur'ân-ı Kerim, Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) ebedî mucizesidir ve bütün zamanlarda tazeliğini korumaktadır. Bunun yanı sıra, Rasulullah'ın (s.a.a) insanlığın geleceği, tarih süreci içerisinde İslam'ın birçok değişimlere uğrayacağı, nihayet İslam'ın bir daha dünyada zafere erip azamet ve üstünlüğe sahip olacağı hakkındaki gaybî haberleri de yüce Peygamberimizin bir diğer mucizelerindedir.

Elinizdeki kitabın konusu olan İslam'ın zuhur asrı ise gerçekte vaat edilen Mehdi'nin (a.s) zuhur asrından ibarettir.

Bunu Peygamber-i Ekrem (s.a.a) yüzlerce hadiste müjdelemiştir. Ashabın, tâbiînin, İslam'ın değişik mezheplerine mensup Sihah ve hadis ansiklopedisi yazarlarının Peygamberimizden (s.a.a) naklettikleri hadislerin hiçbirinde İslam'ın zuhur asrı ile vaat edilen Mehdi'nin (a.s) zuhur asrı arasında hiçbir fark gündeme gelmemiştir. "Nebevî Müjde Hadisleri" diye bilinen bu yüzlerce hadiste, Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği müjdelenmiştir. Eğer onlara Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s) nakledilen hadisleri de eklersek, Nebevi hadislerin sayısı binden fazla olur. Çünkü Ehlibeyt İmamları (a.s) bizlere açıkladıklarının hepsini Allah Resulü'nden (s.a.a) nakletmişlerdir.

Bu hadislere göre İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği genel bölge Yemen, Hicaz, İran, Irak, Şam, Filistin, Mısır ve Mağrip (Marakeş/Fas) gibi ülkelerdir. Dünyanın ve zuhur bölgesinin

o günkü durumu hakkında bilgi veren bu hadisler genel bir tablo çizmekte, zuhur çağının genel simasını ortaya koymakta, kişilerin ve mekânların isimlerinin yanı sıra en ince ayrıntısına kadar büyük olayların birçoğuna değinmektedir. Ben de zuhur asrının net tasvirini dakik ve birbirine bitişik bir şekilde birçok hadisin arasından seçip çıkararak Müslümanların kullanımına sunmaya çalıştım.

Bu bölümde, ilk olarak zuhur çağının genel ortam ve simasına göz atacağız:

Hadislerimiz şunu gösteriyor: Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur hareketi ve devrimi, hem evrensel, hem de bölgesel çapta ortamın hazırlanmasından ve zeminin oluşmasından sonra Mekke'den başlayacaktır. Rivayetlerin beyan ettiğine göre, dünya çapında Romalılarla (Batılılarla) Türkler arasında veya onların yardımcıları olan zahiren Ruslar arasında ağır bir savaş başlayacak ve bu yerel savaş dünya savaşına neden olacaktır.

Bölgesel çaptaki olaylara gelince; biri İnan'da, diğeri ise Yemen'de olmak üzere, Hz. Mehdi'nin (a.s) taraftarı olan iki devlet kurulacaktır. Hazret'in İnanlı yardımcıları zuhurdan yıllar önce kendi devletlerini kuracak, uzun süreli bir savaşla karşılaştıktan sonra nihayet zafer kazanacaktır.

O Hazret'in zuhurundan az bir süre önce İnanlılar arasında iki büyük şahsiyet ortaya çıkacaktır. Bunların biri siyasi ehre/rehber olarak öne çıkan Horasanlı bir seyyid, diğeri ise askerî ehre/nder olarak beliren şuayb b. Salih adında bir komutandır. İnanlılar bu iki kişinin yönetimi altında o Hazret'in (a.s) zuhur hareketinde önemli rol oynayacaklardır.

Hz. Mehdi'nin (a.s) Yemenli yardımcılarına gelince, onların kıyam ve devrimleri zuhurdan birkaç ay önce gerçekleşecektir. Anladığımız kadarıyla onlar, Hicaz'da oluşmuş siya-

si krizi düzene sokmak için işbirliği yapacaklar ve böylece İmam'ın (a.s) zuhuruna ortam hazırlanması yolunda rol oynayacaklardır. Hicaz'da, bölgenin tanınmış ailelerinden birine mensup olan Abdullah adındaki son padişah öldürülünce, söz konusu siyasi kriz meydana gelecektir. Çünkü bu olay sonrasında tahta kimin geçeceği konusunda şiddetli ihtilaflar oluşacak ve bu kargaşa İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kadar devam edecektir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Abdullah'ın eceli gelip yetişince, halk, yerine kimin geçmesi konusunda bir türlü uzlaşamaz ve Allah'ın isteği ile bu olay Mehdi'nin zuhuruna kadar devam eder. Öyle ki, artık uzun süreli iktidar ve saltanatlar son bulur, sultanların hükümetinin ömrü birkaç aylık ve birkaç günlük süreyle sınırlanır.

Ebu Basir diyor ki: İmam'a (a.s), "Bu durum fazla devam edecek mi?" diye sorduğumda, "*Asla!*" buyurdu.

Abdullah'ın öldürülmesinden sonra Hicaz kabileleri arasındaki ihtilaflar çatışmaya dönüşecek:

Zuhurun alametlerinden biri de bu Harem'de (Mekke ve Medine arasında) meydana gelecek bir olaydır.

İmam'a (a.s), "Hangi olay?" diye sorduğumda buyurdu ki:

Kabile taassupları sonucu Mekke ve Medine arasında falan adam filan kabilenin ileri gelenlerinden on beş kişiyi öldüreceklerdir.

İşte böylece Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurunun alametleri aşikâr olacaktır. Bunlar arasında en büyük alamet ise belki de o Hazret'in adı ile Ramazan ayının 23'nde bütün insanların duyacağı semavî bir sestir.

Seyf b. Umeyre anlatıyor:

Ebu Cafer Mensur'un (Abbasî halifesi) yanında idim. O hiçbir önsöz veya sohbet olmadan direkt dedi ki: "Ey Seyf b. Umeyre! Şüphesiz, semadan nida eden, Ebu Talib'in evlatlarından birinin adı ile nida edecektir."

Dedim ki: "Canım sana feda olsun ey müminlerin emiri, bu söze inanıyor musun?"

Dedi ki: "Evet, canım elinde olana andolsun ki, bunu kendi kulağımla duydum."

Dedim ki: "Şimdiye kadar hiç böyle bir hadis duymamıştım."

Dedi ki: "Ey Seyf, duyduğun bu söz hakır. Bu olay vuku bulduğunda, o semavi sese olumlu cevap verecek ilk kişiler biziz. Çünkü o ses bizim amcaoğullarından birini çağırıyor?"

Dedim ki: "Fatıma'nın evlatlarından biri mi?"

Dedi ki: "Evet, ey Seyf! Eğer bu sözü Ebu Cafer Muhammed b. Ali'den (İmam Muhammed Bâkır'dan) duymamış olsaydım ve yeryüzündeki insanların hepsi bana bunu nakletmiş olsaydı bile kabul etmezdim; fakat bunu söyleyen, Muhammed b. Ali'dir."

Rivayetlere göre, bu semavî sestten sonra Hz. Mehdi (a.s) kendi yardımcılarını ile bağlantı kuracaktır. Bunun ardından tüm dünyada vaat edilen Mehdi hakkında birçok sözler konuşulacak, onun adı dillerde ezber olacak ve ona olan sevgi tüm kalplerde kendine yer bulacaktır.

Düşmanları o Hazret'in zuhurundan çok korktukları için onu ele geçirmek için tam ciddiyetle çaba göstereceklerdir. Halk arasında, o Hazret'in Medine-i Münevver'e de yaşadığı söy-

lentisi yayılacaktır. Hicaz hükümeti veya dış güçler, iç durumu kontrol edebilmek ve kabile arası çekişmelere son vermek için dönemin hükümeti ile birlik olup, Suriye'den Süfyanî ordusunu yardıma çağıracaklardır. Bu ordu Medine'ye girdiğinde yakaladıkları her bir Haşimî erkeği katledecektir. Şiîlerin çoğunu öldürecek, kalanlarını ise hapse atacaktlardır.

Hammâd'ın rivayetine göre bu hadislerde Süfyanî, kendi kuvvetlerinden özel bir bölümünü Hz. Zehra'nın (a.s) evlatlarını takibe alıp yakalamak için Medine'ye gönderecek, onlar da Resulullah hanedanının tüm çocuklarını tespit edip hapse gönderecekler ve onlardan küçük-büyük kimseye acımayacaklar. Bu özel ordunun eliyle bir kişi öldürülecektir. Ama Süfyanî güçlerinin takibine rağmen İmam, Mensur adındaki arkadaşıyla birlikte Hz. Musa (a.s) gibi endişeli bir halde oradan çıkıp Mekke'ye doğru hareket edecek ve selamete oraya ulaşacaktır.

Sonra Hazret, Mekke'de yardımcılarından bazıları ile geniş çaplı bağlantı kuracaktır. Nihayet kendisinin kutsal hareketini -Muharrem ayının 10. gecesı, yatsı namazından sonra- Mekke halkına bir bildiri yayınlayarak Harem-i Şerif'ten başlatacaktır. Halk önünde ilk konuşmasını Mekke'de yapacaktır. O sırada düşmanları o Hazret'e karşı suikast yapmaya çalışacaklar. Ama o Hazret'in yardımcıları onu araya alarak düşmanlarını uzaklaştıracaktır. Onlar önce Mescid-i Haram'a, sonra Mekke şehrine hâkim olacaklar.

Muharrem'in 10. günü Hz. Mehdi (a.s) dünya halklarını yardıma çağırarak ve Mekke'de kalacağını ilan edecektir. Nihayet, aziz dedesi Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.a) vaat ettiği mucize gerçekleşecek: O Hazret'in hareketini yenmek için Mekke'ye doğru hareket eden Süfyanî ordusu yere batacaktır.

Süfyanî ordusu Medine çölüne geldiği zaman Allah-u Teâla onları yere batıracak. Bu da Allah-u Teâla'nın buyurduğu ayetin zahirî örneğidir: **"Onları korkuya kapıldıkları zaman bir görsen! Artık bir kurtuluş ve kaçış yoktur. Yakın bir yerden yakalanırlar."**⁽¹⁾ Onlar sahraya ulaştıkları zaman yere batarlar. Orduya ne olduğunu görmek için önde gidenler geri döner. Bu zaman kendileri de onların akıbetine duçar olurlar. Geride kalanlar da gelip ulaştıkları zaman onların durumundan haberdar olmak isterken, aynı belaya giriftar olurlar.⁽²⁾

O İmam bu mucizeden sonra on binden fazla olan ordu ile Medine'ye doğru yola çıkar. Düşman kuvvetleri ile yaptığı savaşı kazandıktan sonra orada kalır. Mekke ve Medine'yi özgür kıldıktan sonra Hicaz'ı fetheder ve bölgeye hâkim olur.

Bazı rivayetlerde, o Hazret'in Hicaz'ın fethinden sonra İran'ın güneyine geçeceği, orada Horasanlı Seyyid ve Şuayb b. Salih'in komutanlık ettiği İran ordusu ile buluşacağı nakledilmiştir. Ki onlar Hazret'e biat eder, düşmana karşı omuz omuza mücadele sergiler, nihayet büyük ve açık zafere, Feth-i Mübin'e ulaşırlar.

Ardından İmam (a.s) Irak'a geçerek oranın iç durumunu ıslah eder. Süfyanî ordusunun oradaki kalıntılarını ve ihtilalci grupları tarumar ettikten sonra onların hepsini katleder. Bundan sonra Irak'ın merkezî hükümet, Kûfe'nin ise başkent olmasına karar verir. Böylece Yemen, İran, Irak, Hicaz ve Fars Körfezi ülkelerinin hepsi o Hazret'in hükümetine tâbi olur.

Bazı rivayetlere göre Irak'ın fethinden sonra Hazret'in ilk savaşı Türklerle olacak:

1- Sebe, 51.

2- Müsned-i Ahmed, c. 6, s. 287.

İlk bayrak, Türklere karşı savaş için kaldırılacak ve onların yenilgisiyle sonuçlanacaktır.⁽¹⁾

Hadislerimizde tüm doğu sakinlerine Türk denmiştir. Bu yüzden de hadiste kastedilen grupların Osmanlı Türkleri veya hatta Ruslar olması mümkündür.

Daha sonra İmam (a.s) büyük ve donanımlı bir orduyu Kudüs'e gönderecek. O sırada Şam'da bulunan Süfyanî İmam'a karşı bir tutum sergileyecek. Nihayet İmam Mehdi'nin (a.s) ordusu Şam'ın yakınlarındaki Mercu Azrâ'da konaklayacak, o Hazret'le Süfyanî arasında müzakereler başlayacak. Şam halkının büyük bir bölümünün İmam'ı (a.s) savunmasından dolayı Süfyanî'nin konumu zayıflayacak. Öyle ki bazı rivayetlere göre çaresiz kalan Süfyanî, tüm kudretini o Hazret'e devretmek isteyecek. Ama perde arkasından Süfyanî'yi destekleyen bazı Yahudi ve Rumlar, yardımcılarıyla birlikte onu azarlayacak ve öyle bir şeyden onu sakındıracaklar. Derken Süfyanî kendi güçlerini ve hamilerini toparlayarak İmam'ın (a.s) ordusuna karşı büyük ve şiddetli bir savaşa girecek. Ki bu savaşın sınırları sahil tarafından Filistin'deki Akka'dan Türkiye'deki Antakya'ya, iç cephe tarafından da Taberiye'den Şam'a ve Kudüs'e kadardır.⁽²⁾

Fakat bu savaşta yüce Allah'ın öfke ve gazabı İmam'ın (a.s) düşmanlarının üzerine yağacak ve o donanımlı, büyük orduyu vaat edilen Mehdi'nin ordusunun eliyle yok edecektir. Öyle ki, eğer onlardan biri taşın arkasına bile gizlenmiş olsa, o taş feryat edip, "Ey Müslüman! Yahudilerden biri burada gizlenmiştir, öldür onu!" diyecektir.

Allah'ın bu açık yardım ve zaferi ile Hz. Mehdi (a.s) galip bir şekilde kutsal Kudüs'e girecektir.

1- el-Mu'cem (Ehadisu'l-İmami'l-Mehdi), c. 1, s. 328.

2- Taberiye ve onun meşhur gölü Filistin'de bulunmaktadır.

Yahudilerin ve onlara hamilik eden orduların, o Hazret'in kudretli elleriyle beklenmedik mağlubiyetini gören Hristiyan Batılıların ise öfkesi daha da şiddetlenecek ve hızlı bir şekilde İmam'a (a.s) ve Müslümanlara karşı savaş ilan edecekler. Fakat beklenmedik bir olay onların planını altüst edecek:

Hz. İsa Mesih'in (a.s) gökyüzünden yeryüzüne inışı...

Zuhur asrının en büyük alametlerinden biri olan bu olay, bütün Müslüman ve Hristiyan halklarının sevincine neden olacaktır.

Elimize ulaşan hadislerden, İmam Mehdi (a.s) ile Batılılar arasında arabuluculuk yapıp taraflar arasında yedi yıllık barış anlaşmasının imzalanmasını sağlayacak şahsın Hz. İsa Mesih (a.s) olduğunu anlayabiliriz:

Sizinle Rum (Batılılar) arasında dört kez barış anlaşması imzalanacaktır ki, onların dördüncüsü Hirgal soyundan olan bir kişinin aracılığı ile gerçekleşecek ve yedi yıl devam edecektir.

Abdü'l-Kays kabilesinden olan Mestur b. Gaylan sordu: "Ey Resulullah! O günde insanların önderi kim olacak?"

Buyurdu ki:

Benim evlatlarımdan olan Mehdi. Zahirde kırk yaşlarında olacak. Yüzü parlak bir yıldız gibi ışık saçacak, sağ yanığında ben vardır, iki Katvanî aba giymiştir.⁽¹⁾ Benî İsrail'in büyük şahsiyetleri gibi bir heybet ve görünümüne sahiptir. O, yerin hazinelerini çıkaracak ve şirke bulaşmış kentleri azat edecektir.⁽²⁾

1- Katvanî aba, Kûfe yakınlarındaki Katvan bölgesinde bulunan beyaz bir abadır.

2- el-Mu'cem, c. 1, s. 338.

Bazı rivayetlerde Batlıların iki, üç veya yedi yıldan sonra bu barış anlaşmasını iptal edecekleri naklediliyor. Hz. İsa'nın (a.s) Batlılar arasında yarattığı güçlü dalgadan büyük bir korkuya kapılmaları bunun sebebi olabilir. Çünkü Batlıların çoğu İslam'ı kabul edip İmam Mehdi'nin (a.s) taraftarları arasında yer alacaklar. Bu yüzden de Avrupalılar ani bir saldırıyla -bir milyona yakın askerle- Şam ve Filistin'e saldıracaklar:

Onlar hileye başvuracak ve her biri on iki bin askerden oluşan seksen ordu ile size doğru harekete geçecekler.⁽¹⁾

Bu büyük savaşta İsa Mesih (a.s) Hz. Mehdi'yi (a.s) savunma hususundaki konumunu açıkça ilan edecek ve Kudüs'te onun arkasında namaz kılacaktır. İmam'ın Avrupalılarla yapacağı savaş, onun Süfyanî ve Kudüs'ün fethi için gerçekleştirdiği önceki savaş alanlarında, yani Filistin'deki Akka'dan Türkiye'deki Antakya'ya, Dımeşk'tan Kudüs'e ve Merc-Dabık'a kadarki⁽²⁾ bölgelerde vuku bulacak. Bu savaşta Batlılar çok ağır yenilgiye uğrayacak ve Müslümanlar büyük bir zafere ulaşacaklar.

Bu savaşlardan sonra Avrupa'yı ve Hristiyan âlemini fethetmek için kapılar o Hazret'in yüzüne açılacak.

Anlaşıldığı kadarıyla bu olaylar sonucu birçok Avrupa ülkesi halkları, Hz. Mehdi (a.s) ile Hz. İsa Mesih'e (a.s) muhalif olan hükümetlerine karşı ayaklanacak ve o ikisinin taraftarı olan hükümetler kuracaklar.

İmam'ın (a.s) eli ile Avrupa'nın fethedilmesinden, o ülkelerin ona tâbi olmasından ve oralardaki nüfusun çoğunluğu-

1- el-Buharî, c. 123.

2- Merc-Dabık/Mercidabık: Halep'in kuzeyinde, Kilis'in güneyinde bir yerin adıdır.

nun İslam'ı kabul etmesinden sonra Hz. İsa (a.s) vefat edecek. Hz. Mehdi (a.s) de Müslümanlarla birlikte ona cenaze namazı kılacak. İmam (a.s) onun pak cesedini annesi Mukaddes Meryem'in dokuduğu bezle kefenleyip annesinin şerif mezarının yanında Kudüs'te veya bir başka rivayete göre Peygamberimizin (s.a.a) mezarının yanında Medine'de defnedecek. Rivayetlere göre, halk önceden olduğu gibi onun hakkında ileri geri konuşmasınlar diye, İmam (a.s) ona kıldığı namazı ve defin törenini insanların gözleri önünde yapacak.

O Hazret'in dünyayı fetih etmesinden ve tüm devletlerin tek bir İslam hükümeti altında birleşmesinden sonra İmam (a.s) çeşitli alanlarda ilâhî hedeflerin gerçekleşmesi için belirli projeleri hayata geçirecek. Maddî hayatta ciddi ilerlemeler kaydedilmesi, herkesin refah düzeyinin yükseltilmesi, ilim ve kültürün genişletilmesi, nihayet insanların din ve dünya ile alakalı bilgi seviyelerinin yükseltilmesi için çalışacak.

Bazı rivayetlerde buyruluyor ki, o Hazret'in insanların mevcut ilmine ekleyeceği ilimin miktarı 25'in 2'ye olan oranındadır. Yani, eskiden insanların sahip olduğu ve 2 bölümden oluşan ilme diğer 25 kısım de eklenecek, böylece ilim 27 bölüme yükselecek. O Hazret'in iktidarı döneminde insanlar diğer gök kürelerine gidebilecek, gayb âleminin bazı kapıları bizim yaşadığımız bu maddi âleme açılacak, ilâhî ayet ve mucize olsun diye cennet ehlinde birtakım insanlar yeryüzüne dönecekler, hatta bazı peygamberlerle İmamlar da yeryüzüne dönecek ve Allah'ın dilediği kadar orada hükümet edecekler.

* * *

Öyle anlaşılıyor ki, melun Deccal'in hareketi ve onun işlediği bozgunculuğun sebebi, İmam Mehdi'nin (a.s) döneminde insanlık toplumunun ilmi, sapkınlık için kullanması ve refah

içinde yaşaması olacak. Deccal son derece gelişmiş göz bağıcılık/illüzyonizm maharetini kullanarak, çoğunluğu kadınlar, genç kız ve erkeklerden oluşan taraftar ve takipçilerini aldatacak. Buna göre dünyayı fesat saracak, birçokları onun hilelerine inanacak. Ama Hz. Mehdi (a.s) Deccal'in hilelerini ifşa edecek, onun ve destekçilerinin hayatına son verecek.

İmam Mehdi'nin (a.s) evrensel hareketi hakkındaki genel konular başlıca bunlardan ibarettir. Fakat bu olayların meydana geldiği dönemin en bariz özellikleri rivayetlerde şöyle beyan ediliyor:

Öncelikle İslam ümmeti bir fitneyle karşılaşacak. Rivayetlerde o, "en son ve en zor fitne" olarak tanımlanıyor. Bu fitne Hazreti Mehdi'nin (as) zuhuru ile ortadan kalkacaktır.

Burada dikkatimizi çeken bir husus var, o da şu ki: Söz konusu fitnenin genel özellikleri, Müslüman ülkelerle içinde bulunduğumuz asrın başlangıcında Müslümanların müttefiki olan doğu ülkeleri üzerindeki Batılıların sulta komplolarıyla tıpatıp uyuşmaktadır. Bu öyle bir fitnedir ki, bütün İslam ülkelerini ve aile bireylerini kapsar:

(O dönemde) hiçbir ev ve hiçbir Müslüman o fitnenin şerinden güvende olmaz.⁽¹⁾

Açgözlü bir insan yağlı lokmaların ve çeşitli yemeklerin bulunduğu sofraya nasıl saldırıyorsa, kâfirler de Müslüman ülkelere öyle saldırırlar:

O fitne ve bozgunculuk döneminde bir grup batıdan, bir grup da doğudan gelir ve benim ümmetimin kaderini eline alır.⁽²⁾

1- el-Mu'cem, c. 1, s. 81.

2- el-Mu'cem, c. 1, s. 218.

Yani Müslüman ülkelerin yönetimini ele geçirip onlara hükümet ederler.

Bu fitne Şam'dan başlanacak. O yer ki, bizim katı düşmanlarımız kendi iğrenç ve sömürücü hâkimiyetlerini işte oradan başlatmış ve orayı medeniyetin beşiği olarak adlandırmışlar. Neticede, rivayetlerde "Filistin fitnesi" adı ile ifade edilen bir fitneye dönüşecek. O dönemdeki Şam'ın durumu, sürekli çalkantı hâlinde bulunan su tulumunun suyuna benzetilmiştir:

Filistin fitnesi çıktığı zaman Şam bölgesi, su tulumu içindeki su gibi karışıklığa duçar olacak. Sonra o fitne sona erecek, ama sayınız azalacak ve pişmanlık içinde olacaksınız.⁽¹⁾

Yani hem düşmanların, hem de kendi elinizle o kadar öldürüleceksiniz ki sayınız azalacak.

Rivayetlerde, Müslüman çocukların bu fitne ortamında büyüyüp geliyeceği, fitnecilerin kültüründen başka bir kültür tanımayacakları ve zalim hükümdarların küfür hükümleri esasına göre Müslümanları yönetecekleri, onları en ağır işkencelere tâbi tutacakları yer almaktadır.

Hadislere göre, bu fitneyi ilk oluşturanlar Rumlar (Batılılar) ile Türkler olacaktır. Zahiren hadislerde geçen Türklerden maksat Ruslardır.

Zuhur yılında büyük olaylar vuku bulduğunda, fitneciler kendi kuvvetlerini Filistin'in Ramla bölgesine, Türkiye-Suriye sahilinde yer alan Antakya'ya, Arabistan tarafındaki Suriye, Irak ve Türkiye sınırlarına yerleştirecek.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 139.

Rum ve Türk (Batı ve Rusya) size karşı harekete geçtiklerinde, ayrıca kendileri de birbirleri ile çatışmaya girdiklerinde, dünya çapında savaş ve öldürmeler artacak, Türklerin taraftarları ilerleyerek Ceziretü'l-Arap'a, aşırı Batılılar ise Filistin'in Ramla bölgesine yerleşecekler.⁽¹⁾

Bu hadislerin açıklamasına göre, İmam'ın zuhuru doğudan başlayacaktır:

O'nun zuhuru doğu tarafından başlayacak. O zaman geldiğinde Süfyanî çıkacaktır.⁽²⁾

Yani İmam'ın zuhuruna, siyah bayrak sahipleri olarak bilinen Salman Farisî'nin soyunun eliyle ortam oluşturulacaktır. Bunların hareketi Kum kentinden olan bir kişinin önderliğiyle gerçekleşecek:

Kum'dan olan bir adam insanları hidayete çağırarak. Bunun üzerine onun etrafına öyle insanlar toplanacak ki kalpleri çelik parçaları gibi sert ve sağlam olacak, fırtınalar ve tufanlar karşısında sarsılmaz, savaştan bıkip usanmaz, korku ve vahşet nedir bilmezler. Sürekli Allah'a sığınıp, O'na tevekkül ederler. İyi ve hayırlı sonuç da takva ehlinindir.⁽³⁾

Onlar kıyam ettikten ve devrimlerini galibiyete erdirdikten sonra kendi düşmanlarından (süper güçlerden) kendi işlerine karışmamalarını isteyecekler. Fakat düşmanlar bu isteğe itina etmeyecekler:

Onlar haklarını arayacaklar, fakat onlara verilmeyecektir. Bir daha haklarını isteyecekler, ama yine bir sonuca varmayacaklar. Bu durumu gördükleri zaman silahlarını

1- el-Mu'cem, c. 1, s. 326.

2- el-Mu'cem, c. 5, s. 235.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 60, s. 216.

kuşanıp mücadele ve savaş yolunu tutacaklar. Sonunda haklarını resmiyete tanıyacaklar. Fakat bu sefer bunlar kabul etmeyecek ve hareketin bayrağını sahibinizin (Hz. Mehdi'nin) eline teslim edinceye kadar kıyamalarını sürdürecekle. Onlardan öldürülenler şehittirler.⁽¹⁾

Rivayetlere göre, vaat edilen iki kişi onların arasında zahir olacaktır. Bunlardan biri fakih veya siyasi lider olan Horasanlı Seyyid, diğeri ise Rey ahalisinden esmer ve seyrek sakallı olan askerî komutan Şuayb b. Salih'tir. Bu ikisi İslam sancağını İmam Mehdi'ye (a.s) teslim edecek ve zuhur hareketinde onun ordusuna katılacaklar. Bu arada Şuayb b. Salih İmam'ın bütün ordularının komutanı (genelkurmay komutanı) olarak tayin edilecektir.

Ayrıca rivayetlerde diğeri bir hareketten de söz ediliyor. Buna göre Suriye'de, Batı yanlısı ve Yahudilerin müttefiki olan Osman Süfyanî bir hareket başlatacak, Suriye'yi ve Ürdün'ü tamamen kendi egemenliği altına geçirecektir:

Süfyanî'nin hurucu/çıkışı kaçınılmazdır. Bu huruç, toplam on beş ay sürecektir; altı ayı savaş ve katliamlarla geçecek, beş bölgeyi ele geçirdikten sonra o bölgelere hükümranlılığı ancak dokuz ay olacak, bir gün bile fazla olmayacaktır.⁽²⁾

Hadislere göre, söz konusu beş bölge Suriye ve Ürdün'ün dışında, muhtemelen Lübnan'ı da kapsamaktadır. Fakat Süfyanî'nin oluşturduğu birlik, meşum ve uğursuz bir birlikten ibarettir. Çünkü onun asıl amacı İsrail'e karşı bir Arap savunma hattı oluşturmak ve Hz. Mehdi'nin (a.s) hükümete ortam yaratan İranlılara karşı koymak için bir karargâh meydana getirmektir.

1- el-Mu'cem, c. 3, s. 269.

2- el-Mu'cem, c. 3, s. 462.

Bu yüzden de Süfyanî Irak'ı işgal etmeye kalkışacak ve kendi güçlerini oraya yerleştirecektir:

O, yüz otuz bin kişilik orduyu Kûfe'ye gönderecek ve onları Ravha ve Faruk adlı yerlere yerleştirecek. Sonra onlardan altmış bin kişi Kûfe'ye yönelecek ve Hz. Hud'un (a.s) mezarının yakınlarında -Nuheyle'de- konuşulacak... Ben Süfyanî'nin (veya yardımcısının) Kûfe'de sizin evlerinizin arasında durduğunu görür gibiyim. Münadisi ise şöyle seslenmekte: "Ali Şia'sı olan birinin başını getiren herkese bin dirhem para verilecek." Bunun üzerine komşu kendi komşusuna hücum edecek ve "Bu, Ali'nin Şüilerindendir!" diyecek.⁽¹⁾

O dönemde iç çatışmalar nedeniyle çalkalanan Hicaz, güçlü bir yönetimden nasipsiz olacak. Bu yüzden de Süfyanî Hicaz'a yönelmek ve oradaki zayıf iktidarı güçlendirmek üzere görevlendirilecek. Amacı ise İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamını bastırmak için gerekli hazırlığı elde etmektir. Çünkü Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur alametleri aşikâr olup bütün dillerde dolaşacak ve herkes onun kurtarıcı kıyamını bekleyerek Mekke'deki gelişmelere odaklanacaktır.

Süfyanî'nin ordusu Medine'ye girecek ve birtakım operasyonlar gerçekleştirdikten sonra şehirde nice fesat ve bozgunculuğun çıkmasına yol açacaklar.

Peygamberimizin soyundan olan İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamı Mekke'de başlayacak ve bu haber bütün dünyaya yayılacaktır.

Bunun üzerine Süfyanî'nin ordusu süratle Mekke'ye doğru yönelecek. Fakat o sırada Peygamberimizin (s.a.a) Süfyanî'nin ordusu hakkında haber verdiği mucize gerçekleşecek: Süfyanî'nin

1- el-Mu'cem, c. 3, s. 481.

ordusu Mekke'ye girmeden yere batacak ve ordudaki herkes yok olacak:

Sığınan biri Allah'ın evine sığınır. Derken büyük bir ordu ona doğru harekete geçer. Ancak Medine çölüne vardıklarında yere batacaklar.⁽¹⁾

Süfyanî Irak'ta İranlıların ve Yemenlilerin eliyle, Hicaz'da ise mucize (ordunun yere batması) sonucu yenilgiye uğradıktan sonra geriye çekilecek, İmam'ın (a.s) Şam'la Kudüs'e doğru ilerleyen ordusunun karşısını almak için geriye kalan askerlerini Şam'a toplayacak.

Rivayetler, İmam'ın (a.s) dostlarının Süfyanî'nin ordusuna karşı Akdeniz sahilinde Akka'dan Antakya ve Sur'a kadarki, iç cephe de ise Şam'dan Taberiye ve Kudüs'e kadarki geniş bir alanı kapsayan savaşlarını büyük bir hamaset olarak nitelendirmektedir. Bu büyük savaşta Allah'ın gazabı Süfyanî'nin ve onun Rumlar (Batılılar) ile Yahudi müttefiklerinin üzerine inecek, ezici ve ağır bir yenilgiden sonra Süfyanî esir düşüp öldürülecektir.

Sonra da Hz. Mehdi (a.s) Müslümanlarla birlikte Kudüs'e girecektir.

* * *

Bu arada rivayetler o Hazret'in zuhuruna zemin oluşturan ve Yemen'de meydana gelen diğer bir hareketten de söz etmektedir. Bu hareketin lideri övülmüş ve ona yardım etmek Müslümanlara farz kılınmıştır:

Yemânî'nin bayrağı kadar hiçbir bayrak hidayete erdiren değildir. Onun kıyamından sonra halka silah satmak ya-

---

1- el-Mu'cem, c. 1, s. 481.

saklanır. O hâlde onun yardımına koşun. Ona yardımdan kaçınmak hiçbir Müslümana caiz değildir. Kim kaçınırsa cehennem ehli olur. Çünkü o, insanları hakka ve doğru yola çağırmaktadır.⁽¹⁾

Hadislerin birinde, Yemânî ordusunun Irak'a girip Süfyanî ordusuna karşı İranlılara yardım edeceğinden bahsedilir. Anlaşılan o ki, bunlar Hicaz'da da Hz. Mehdi'ye (a.s) yardım etmede büyük ve önemli role sahip olacaklardır.

* * *

Rivayetlerden, Hz. Mehdi'nin (a.s) Mısır'ı dünya çapında bir kültür ve tebliğ merkezi olarak kullanacağı anlaşılıyor. O Hazret'in kendi adamlarıyla birlikte Mısır'a gireceği şöyle beyan edilmiştir:

Sonra onlar (Hz. Mehdi ve yardımcıları) Mısır'a girerler. O Hazret minbere çıkar ve tüm insanlara hitap eder. Yer adalet sonucu yeni bir hayat bulur, gökyüzü rahmet yağmurunu indirir, ağaçlar aşırı meyve verir, yer bitkilerini yeşertip sakinlerinin ziyeti olur, yabani hayvanlar öyle huzur ve güven içinde olurlar ki evcil hayvanlar gibi her yerde rahat oturlar. İlim ve bilgi müminlerin kalbini öyle aydınlatır ki hiçbir mümin ilmî açıdan kendi din kardeşine ihtiyaç duymaz. O gün "**Allah kendi geniş lütfuyla onların her birini ihtiyaçsız duruma getirir.**"⁽²⁾ ayeti her yerde kendisini gösterir.⁽³⁾

Zuhur dönemi ile ilgili rivayetlerde geçen konulardan biri de şudur: Ahir zamanda, Yahudiler yeryüzünde fitne ve fesat çıkaracak, ayette açıklandığı şekliyle azgınlığa ve böbürlenme-

1 el-Mu'cem, c. 3, s. 255.

2- Nisâ, 130.

3- el-Mu'cem, c. 5, s. 83.

ye yönelecek, başkalarına üstünlük taslayacaklar. Sonunda Horasan'dan çıkacak sancaktarlar tarafından yok edilecekler:

Bayraklarını Kudüs'te dalgalandırınca kadar hiçbir şey onları kendi kararlarından vazgeçiremeyecektir.⁽¹⁾

Bu sefer yüce Allah Şiîleri ve İranlıları Yahudilerin üzerine gönderecek:

Üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve savaşçı olan bir grubu göndeririz.⁽²⁾

Bundan maksat, İranlılarla Şiîlerin, İmam'ın (a.s) Kudüs'ü fet-
hetmek için oluşturduğu ordunun büyük bir kısmını oluştur-
dukları olabilir.

Hadislerde Yahudilerin yenilgiye uğratılmasının ve yok edil-
mesinin detaylarına yer verilmemiş ve bu olayın bir aşama-
da mı yoksa birkaç aşamada mı gerçekleşeceğine, zuhurdan
önce mi yoksa sonra mı vuku bulacağına değinilmemiştir. Fa-
kat Yahudilerin akıbeti hakkında şu bilgiler aktarılmıştır: On-
lar şiddetli bir çatışmada Hz. Mehdi'nin (a.s) ve ordularının
kudretli elleri ile helak olacaklar. Bu savaş ise, Şam'ın hâkimi
Osman Süfyanî'nin Yahudilerle Rumların (Batılıların) yanın-
da yer alıp onların ön savunma hattında olacağı bir dönemde
gerçekleşecektir.

Rivayetlere göre İmam Mehdi (a.s) Tevrat'ın asıl nüshalarını
Antakya'daki bir mağaradan ve Filistin'deki dağdan, ay-
rıca Taberiye gölünden çıkarıp, ona dayanarak Yahudileri
mahkûm edecek, onlara birçok mucize ve belirti gösterecek-
tir. Kudüs'ün özgürlüğü uğruna yapılan savaşlarda sağ kalan

1- Müsned-i Ahmed, c. 2, s. 365.

2- İsrâ, 5.

Yahudilerden bazıları İmam'a iman ederken, iman etmeyenler Arap topraklarından çıkarılacaklardır.⁽¹⁾

Rivayetlerden elde ettiğimiz kadarıyla İmam'ın (a.s) zuhurundan az bir süre önce kaynağı doğu bölgesi olan bir dünya savaşı gerçekleşecek: "Yeryüzünde savaşlar çoğalacaktır." Bazı rivayetlerde de bu savaşın bölgesel savaşlar şeklinde ortaya çıkacağı, zararlarının da Amerika ve Avrupa'ya yönelik olacağı yer almaktadır:

Batı ülkelerinde ateş, yanan odunların alevleri gibi yükselecek.⁽²⁾

Doğu ve Batı halklarının yanı sıra Müslümanların arasında bile ihtilaflar çıkacak. İnsanlar kapıldıkları korku ve dehşet sonucu büyük bir zorluk ve sıkıntı içinde yaşayacaklar.⁽³⁾

Hadisler ayrıca şunu da bildirmektedir ki, bu savaşın yol açacağı can kayıpları, hem savaştan önce, hem de savaştan sonra ortaya çıkacak olan taun hastalığının yayılmasıyla birlikte dünya nüfusunun üçte ikisini kapsayacak ve direkt olarak Müslümanlara zarar vermeyecektir:

"Dünya nüfusunun üçte ikisi yok olmadıkça zuhur gerçekleşmeyecektir." Ravi, "İnsanların üçte ikisi yok olduktan sonra geriye kim kalacak?" diye sorduğunda, İmam şöyle buyurdu: "Siz geriye kalan üçte bir kısımdan olmak istemez misiniz?"⁽⁴⁾

Bazı rivayetlerde bu savaşın birkaç aşamada gerçekleşeceğinden söz edilmiştir. Onun son aşaması ise Hz. Mehdi'nin

1- el-Mu'cem, c. 1, s. 344.

2- el-Mu'cem, c. 5, s. 223.

3- el-Mu'cem, c. 3, s. 214.

4- el-Mu'cem, c. 3, s. 440.

(a.s) zuhuru, Hicaz'ı kurtarması ve Irak'a girmesinden sonra olacak.

Elbette Hicaz'ın kurtarılması, orada oluşacak olan siyasi boşluk ve hükümet krizi ile alakalıdır. Bu konuyla ilgili geniş açıklamaya daha sonraki bölümlerde yer verilecektir, inşaallah.

DOĞU İLE BATININ MÜSLÜMANLARA KARŞI FİTNE ÇIKARMASI

Kur'ân-ı Kerim'de ve Hz. Peygamber'in (s.a.a) sünnetinde "fitne" hakkında hem genel, hem de özel anlamda söz edilmiştir. Onun genel anlamı, insanın karşısına çıkan her türlü imtihan ve sınavdan ibarettir; ister kişinin kendi tarafından, ister şeytan tarafından, isterse de toplum tarafından olsun, yine ister sınavdan yüz akıyla çıkıp kurtulsun, isterse de fitneye dalıp mahvolsun.

Fitnenin özel anlamı ise, Müslümanların itikadî açıdan imtihan edilmelerine yol açan olay ve gelişmelerden ibarettir. Peygamberimizin (s.a.a) uyardığı olaylar işte bu anlamdadır.

Nitekim sahabe ve tâbiînin, itikadî olarak sahip oldukları değişik görüşlere rağmen naklettikleri birbirinden farklı çok sayıdaki rivayette, Hz. Peygamber'in (s.a.a) halkı kendisinden sonra karşılaşacakları fitnelerden sakındırdığı geçer.

Sahabîler arasında söz konusu fitnelere ilgili rivayetleri herkesten daha çok Huzeyfe b. Yeman bilmektedir. Çünkü o, gelecekte vuku bulacak olayları kayıt altına almak için oldukça çaba sarf etmiş ve Peygamberimize (s.a.a) bu konularla ilgili nice sorular yöneltmiştir. Bu yüzden de fitnelere konusundaki rivayetlerin çoğu Huzeyfe aracılığıyla Allah Resulü'nden (s.a.a) veya Hz. Ali'den (a.s) nakledilmiştir. İmam Ali'nin (a.s) seçkin ashabından olan Huzeyfe şöyle diyor:

Kıyamet gününe kadar sayısı üç yüz kişiye ulaşacak olan, kendilerinin ve babalarının adını, yaşadığı yeri beyan edemeyeceğim fitneci hiçbir grup yoktur. Onların hepsini Allah Resulü (s.a.a) bana öğretmiştir.

Başka bir yerde de şöyle diyor:

Eğer bütün bildiklerimi size söylemiş olsaydım, bana geceye kadar bile fırsat vermezsiniz.⁽¹⁾

Yani, gecenin olmasını dahi beklemez, anında beni öldürürdünüz.

Bu sözden, Peygamberimizin (s.a.a) vefatından sonra insanların nice fitnelere duçar olacakları anlaşılmaktadır.

Müslümanlar fitne konusundaki rivayetlere aşırı önem verdiklerinden, İslam ravileri ve âlimlerinden bir grubu, *el-Fiten ve'l-Melahim* adlı kitaplar yazarak bu konuda nakledilen rivayetleri bir araya toplamışlardır. "Fiten" sözcüğü fitneler, "Melahim" kelimesi de Hz. Peygamber'in (s.a.a) haber verdiği önemli olay ve savaşlar anlamını taşır.

Bu fitnelerin sayısı hakkında da Peygamberimizden (s.a.a) nakledilen çeşitli rivayetler vardır. Bazılarında dört, bazılarında beş, bazılarında altı, bazılarında yedi ve diğer bazılarında da daha fazla fitneden söz edilmektedir. Bu farklılığın sebebi şudur: Peygamberimiz (s.a.a) bazen iç fitneleri, bazen dış fitneleri sayar, bazen de Müslümanlar üzerindeki etkisine göre zikrederdi.

Burada önemli olan husus fitnelerin, savaşların sayısını incelemek ve onları Müslümanların tarihine uyarlamak değerlidir. Önem taşıyan konu, Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru ile aynı za-

---

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 1-2.

manda o fitnelerin de tamamen ortadan kalkacağı hakkında var olan fikir birliğidir. Söz konusu fitneler ve o fitnelerle ilgili açıklanan özellikler, günümüzdeki Batıların bu asrın başlarında Müslümanlara karşı ürettikleri fitnelere, bela ve sıkıntılara benzemektedir. Çünkü Batılılar İslam topraklarında bizimle savaşmış, kaderimizi eline almış ve sahip olduğumuz tüm zenginliklerimize egemen olmuşlardır. Bu komploda kimi tamahkâr doğulular da onlarla işbirliği yapmış, İslamî ülkelerden bir kısmını istila etmiş, oralardaki İslami eserleri ortadan kaldırmış ve oraları kendi kontrolüne geçirmiştir.

Aşağıdaki hadisler, bu söylediklerimize örnek teşkil etmektedir:

Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) şöyle buyurduğu nakledilir:

Ümmetim için dört fitne zahir olacak: Birinci fitnede kanlar akacaktır. İkinci fitnede kanlar akacak ve mallar ayaklar altına alınacaktır. Üçüncü fitnede kanlar akacak, mallar ayaklar altına alınacak ve namuslara saldırılacaktır. Dördüncü fitnede de sağırılık ve körlük herkesi kapsayacak, fırtınalı denizdeki gemi gibi kurtuluş yolu gözükmeyecek, halk hiçbir sığınak bulamayacaktır. O fitne Şam'dan başlayıp Irak'ı kapsayacak, Cezire'yi darmadağın edecektir. Bela ve çaresizlik insanları tabaklanmış deri hâline sokacak ve kimsenin, "Yeter artık, durdurun!" demeye kudreti olmayacak, o fitneyi bir taraftan defettiklerinde, başka bir taraftan ortaya çıkacaktır.⁽¹⁾

Diğer rivayette şöyle buyrulur:

Filistin fitnesi çıktığı zaman Şam bölgesi, su tulumu içindeki su gibi karışıklığa duçar olacak. Sonra o fitne sona erecek, ama sayınız azalacak ve pişmanlık içinde olacaksınız.⁽²⁾

1- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 17.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 63.

Başka bir rivayet şöyledir:

Bu fitne Şam'ı kapsayacak, Irak'ı saracak ve Cezire'yi altüst edecektir.⁽¹⁾

Bir başka rivayette de şöyle geçer:

Derken bir fitne çıkacak. Onun sona ermesinden söz edilse bile, yine de devam edecek. O fitnenin giremediği hiçbir ev olmayacak, tokadını yemeyen hiçbir Müslüman kalmayacaktır. Nihayet benim ailemden olan bir kişi zuhur edecek.⁽²⁾

Bütün hadislerle göre zuhurdan önce en son ortaya çıkacak bu fitne için çeşitli özellikler zikredilmiştir ki, bunlara dikkat etmenin çok önemi vardır:

Birinci özellik: Sünnî ve Şîî kaynaklarda zuhurdan önce gerçekleşecek fitne hakkındaki rivayetler "icmalî tevatür" dediğimiz türdendir. Yani rivayetlerde geçen söz ve kelimeler farklı olsalar da içerik aynıdır; çok sayıdaki raviye rağmen hepsi aynı anlamı ifade etmektedirler. Öyle ki, az bir dikkatle bu rivayetlerin içeriğinin Peygamber (s.a.a) ve Ehlibeyt'i tarafından söylendiğine dair yakine/kesin bilgiye varılır.

İkinci özellik: Bu fitne çok geniş çaplı bir fitne olup, Müslümanların kültürel ve ekonomik açıdan her durumunu kapsamaktadır. Öyle ki tüm haramlar helal sayılacak. Başka bir rivayette o dönemin insanları körler ve sağırlar olarak nitelenmişlerdir. Yani duymadıkları için onları konuşma yoluyla bir işten uzaklaştıramazsın, görmediklerinden dolayı da işleri birbirinden ayırt edemezler. Bu genel fitne bütün evlere girecek, her bir Müslümanın şahsiyetine darbe indirip hasar vere-

---

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 9.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 10.

cek, Müslüman camiasını fırtınaya yakalanmış gemi gibi ağır dalgalara maruz bırakacaktır. Hiç kimse bu fitnenin dinine ve ailesine vurduğu zararın karşısında mukavemet edemeyecek, zalim yöneticilerle işbirlikçilerinin zulüm ve baskısından emniyette olmayacaktır.

Üçüncü özellik: Bu fitnenin başlangıç noktası Şam olacaktır. Bu yüzden düşmanlar orayı "medeniyetin yayılış beşiği" olarak adlandırır ve İsrail'in temelini orada atarlar.

Bir rivayette "Şam'ı kapsaması" ifadesine yer verilmiştir ki, bu da fitnenin ilk olarak Şam'ı kapsayacağı, ardından başka Müslüman ülkelere sıçrayacağı anlamına gelir.

Başka bir rivayette ise, "Filistin fitnesi" olarak anılır ki, bu da söz konusu fitnenin Şam bölgesi sakinlerine yönelik etkisinin diğer bölgelere nazaran daha fazla olacağı demektir.

Dördüncü özellik: Bu fitne uzun bir süre devam edecek ve onunla ilgili hiçbir çözüm yolu faydalı olmayacaktır. Çünkü bu, kültürel boyutlu bir fitne olduğundan, ıslah ve onarım yoluyla çözüme kavuşması mümkün olmayan derinlikte bir fitnedir. Diğer taraftan halkın direniş dalgasıyla düşmanların düşmanlık dalgası, barışçıl ve sağlıklı çare yollarının tamamen ortadan kalkmasına yol açacaktır. Nitekim bir rivayette şöyle geçer:

Bir tarafı onardıklarında diğer bir taraf kırılacak.

Bir başka rivayette de şöyle buyrulur:

Bir tarafı düzeltmeye çalıştıklarında diğer bir taraf bozulacak.

Bu iki rivayet aslında aynı anlamı ifade etmektedir. Çünkü bu fitne İmam Mehdi'nin (a.s) hükümeti için zemin oluşturacak ve ardından da Hazret'in zuhur etmesiyle de son bulacaktır.

Bu fitnenin zuhurdan önce ve o Hazret'in zuhuruna bitişik şekilde gerçekleşeceğini birçok rivayet açıkça ifade etmiştir. Bazı rivayetler ise açık bir şekilde bu fitnenin zuhura bitişik olacağına dair bir ifadeye yer vermezken, onu "son fitne" olarak tanıtmış; ama özelliklerini sayarken onu zuhurla birlikte ortaya çıkacak fitnenin nitelikleriyle tarif etmiştir.

Buna göre, bu iki farklı hadisi birlikte değerlendirdiğimizde, ikinci türden hadislerin de aynen birinci türden hadislerin içerdiği gerçeğe işaret ettiğini anlamış olacağız.

Zuhur öncesi gerçekleşecek olan ve kendine has özellikleri bulunan fitne, İslam dinin ortaya çıktığı ilk yıllardaki iç fitne ve komplolarla yorumlanamayacağı gibi, Moğolların saldırısına ve 900'lü yıllarda başlayıp çeşitli iniş-çıkışları bulunan Haçlı Seferleri'ne de uyarlanamaz. Bilakis bu, Batıların İslam ümmetine yönelik saldırılarının bir bölümüne uyarlanmaktadır. Son dönemlerde vuku bulan bu fitne neticesinde Batılılar kendi askeri güçlerini her açıdan İslam toprakları üzerine sevk ettiler, Müslümanları büyük bir fitne ve komployla karşı karşıya bıraktılar, İslam topraklarının tam da kalbinde Yahudi müttefiklerinin sağlam bir temel atmalarını sağladılar.

Peygamber-i Ekrem'den (s.a.a) şöyle buyurduğu nakledilir:

Canım elinde olana yemin olsun! Benim ümmetime öyle bir kavim hâkim olacak ki; konuştuklarında onları öldürecek, sustuklarında her şeylerini mubah sayacak, mallarına el koyacak, namuslarını ayaklar altına alacak, kalplerini kin ve dehşetle dolduracaktır. Onları hep korku, panik ve sıkıntı içinde görürsün. O dönemde bir grup doğudan, bir grup da batıdan gelip benim ümmetime hükümranlık ederler. Bu durumda yazıklar olsun benim ümmetimin zayıf olanının hâline zulmü kendine meslek edenlerin elinden! Yazıklar olsun zalimlere ilâhî azaptan! Çünkü

onlar ne bir küçüğe acırlar, ne bir yaşlıya hürmet ederler; hiçbir işten geri durmazlar (her türlü kötülüğü işlerler). Onların bedenleri insan bedeni, kalpleri ise şeytanların kalpleridir.⁽¹⁾

Bu rivayet, iç kaynaklı zulüm ile dış kaynaklı sömürü arasındaki iki yönlü ilişkinin iç yüzünü ortaya koymakta; Doğu ile Batı kâfirlerinin İslam ümmeti üzerinde egemenlik kurmasının nedenini, içerideki yöneticilerin Müslüman milletlere saldırıp onları şiddet ve baskı altında tutması, özgürlük haklarını ellerinden alması olarak açıklamaktadır. Zira bu tür zalimane davranışlar insanları kendi hükümetlerinden intikam almaya sevk eder ve bu iç çatışmalar onların yabancı düşmanlara karşı koymalarına engel olur. Sonuçta da düşmanlar fırsattan yararlanarak onları zalim yöneticilerin elinden kurtarmak bahanesiyle İslam ülkelerinin üzerine saldırıya geçer. Nitekim Napolyon, Mısır'a saldırdığında böyle yapmıştı. Onun gemileri Mısır sahiline yaklaştığında, Mısırlılara bir mektup yazıp İslam'ı övdü. Bu dinle ilgilendiğini ve gönlünde ona karşı sevgi beslediğini bildirdi. Oraya gelmesinin gerekçesini de Mısırlıları zalim padişahların zulümden kurtarmak olarak gösterdi.

Napolyon bu sinsi politikasını Mısır'ı işgal ettikten sora da sürdürdü. Öyle ki oranın halkı gibi yerel elbiseler giyerek kendini Müslüman olarak gösterdi ve Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) doğum günü kutlamalarına katılarak o günü bayram ilan etti.

Sonrasında İngiltere, Fransa, Amerika ve Rusya da benzer yöntemlere başvurarak, saldırı amaçlarının sadece Müslüman halkları özgürlüğe kavuşturmak olduğunu iddia ettiler.

1- Bişaretü'l-İslam, s. 25, Ravzatu'l-Vaizin'den naklen.

İşte onlar İslam ülkeleri üzerindeki egemenliklerini devam ettirmek, sömürücü politikalarını sürdürmek ve Müslümanların iç işlerine müdahale etmek için sürekli bu tür uygulamalardan yararlandılar.

Allah Resulü'nün (s.a.a) şöyle buyurduğu nakledilir:

Fitneler bu şekilde devam edecek, bu fitne ve zulüm döneminde, fitne ve kargaşadan başka bir şey bilmeyen çocuklar dünyaya gelecek. Yeryüzü öyle zulüm ve haksızlıkla dolacak ki, kimse Allah'ın adını dile getirmeye cesaret edemeyecek. Bunun üzerine Allah benim soyumdan olan bir kişiyi seçecek, yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, onu adaletle dolduracaktır.⁽¹⁾

Bu değerli hadis, zuhurdan önceki son fitne ve kargaşanın nesiller boyu devam edeceğini gösteriyor. Nihayet Müslümanların evlatlarından öyle bir nesil oluşacak ki, dinden sapma dışında başka düşünceleri, zulümden başka bir siyasetleri olmayacaktır. Bu da, yüce Allah'ın hidayete ermesini ve sapkınlıktan korunmasını dilediği kimseler hariç, Müslüman çocukların gelişip büyüdüğü ve İslam'ın öğretilerinden, kültür ve adaletinden habersiz olduğu ortamın tasviri hakkında çok dakik bir tabirdir.

Hz. Peygamber'in (s.a.a), *"Yeryüzü zulüm ve haksızlıkla o kadar dolacak ki, kimse Allah'ın adını dile getirmeye cesaret edemeyecek."* sözünün anlamı ise şudur: Adaletsiz yasalar ve zulüm içerikli siyasetler insanların bütün yaşam alanlarını kapsayacak. Öyle ki hiç kimse, "Biz Müslümanız, Rabbimiz Allah'tır, Allah bize zulüm ve haksızlığa boyun eğmememizi emretmiştir." diyemeyecek.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 68.

İmam Ali'den (a.s) de şöyle rivayet edilir:

Sizin Peygamberinizin Ehlibeyti'nin hükümeti ahir zamanda kurulacak ve onun gerçekleşmesinin birtakım alametleri vardır. Ezcümle Rumlarla Türkler sebepsiz yere üzerinize yürüyecek, nice güçleri üzerinize seferber edecekler, Türklerle Rumlar ihtilafa düşecek ve yeryüzünde savaşlar artacak.⁽¹⁾

İmam Ali'nin (a.s) sözlerinden, Rumlarla Türkler aracılığıyla oluşacak fitnenin ve onların İslam ülkelerine saldırmasının Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurunun alametlerinden olduğu anlaşılmaktadır.

İmam, ahir zamanla ilgili alametleri açıklarken özel terimler kullanmıştır. Mesela çok dakik bir tabir olan "istesaret (yürümek)" kelimesi gibi. Bunun anlamı şudur: Onların saldırısı, hiçbir mantığa dayanmayan ve sırf İslam ülkelerini sömürüp istismar etmek için yapılan bir saldırdır.

Aynı şekilde "*Türklerle Rumlar ihtilafa düşecek*" ifadesi şu anlamda gelmektedir: Onlar İslam ülkelerini sömürme ve etki altına alma hususunda birbirleriyle ihtilafa düşecekler; buna rağmen bizlere karşı ortak düşmanlıklarında birlik içinde olacaklardır.

Yine "*Yeryüzünde savaşlar artacak.*" ifadesi de bu kabildendir. Çünkü savaş ve çatışmanın olmadığı hiçbir kıta göremiyoruz. Bir savaş bitmeden diğeri başlıyor. Bunların hepsi de Batılıların, Yahudilerin desteklediği tahriklerden kaynaklanıyor. İşte onlar ellerinden geldiğince savaş ateşini körüklüyorlar.

Peygamber-i Ekrem (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Ahir Zaman'da benim ümmetim, kendi sultanlarının eliy-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 208.

le büyük bir belaya giriftar olacak. Bu öyle bir beladır ki, onun benzerini kimse duymamıştır. Yeryüzü onca genişliğine rağmen onlara dar gelecek, zulüm ve haksızlık öyle artacak ki, mümin zulümden kaçıp sığınacağı bir yer bulamayacak. Nihayet yüce Allah benim soyumdan olan bir kişiyi seçip gönderecek. O, yeryüzünü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi adaletle dolduracaktır. Gökyüzünün ve yerin sakinleri ondan hoşnut olacaklar. O dönemde ne yeryüzü içindeki hazineleri saklı tutar, ne de gökyüzü rahmet yağmurunu esirger.⁽¹⁾

Huzeyfe b. Yeman, Peygamberimizin (s.a.a) şöyle buyurduğunu naklediyor:

Yazıklar olsun bu ümmete zalim kralların elinden! Kendilerine itaat edenlerin dışında nice Müslümanları öldürecek, evlerinden ve yurtlarından çıkaracaklar. O zamanda takvalı mümin zahiren onlarla geçinecek, ama kalben onlardan kaçacak. Allah İslam'a yeniden izzet kazandırmayı irade ettiğinde ise, savaş yanlısı her zalimin belini kıracak, fesat ve bozgunluktan sonraki İslam ümmetinin durumunu düzenleyecek, ıslah edecek. Şüphesiz O, dilediği her işe kadirdir.

Ey Huzeyfe! Eğer dünyanın sadece bir günlük ömrü kalmış olsa bile, Allah o günü o kadar uzatacak ki, benim soyumdan bir kişi gelip işleri ele alsın ve İslam'ı muzaffer kılsın. Allah hiçbir zaman kendi vaadinden geri dönmez ve O, her şey kadirdir.

Yine başka bir yerde şöyle buyurmuştur:

Yakın bir zamanda, açların yemeğe çağırılması gibi, milletleri sizin aleyhinize olmaya çağıracaklar. O zaman siz

---

1- Bişaretu'l-İslam, s. 28.

sayı olarak çok olsanız da, suyun üzerindeki köpük gibi olacaksınız. Kuşkusuz, Allah sizin heybet, görkem ve şanınızı düşmanlarınızın kalbinden çıkarır. Dünyaya gönül vermeniz ve ölümden korkmanız yüzünden kalbinizi zaaf ve gevşeklikle doldurur.⁽¹⁾

Bu hadisler, İslam ümmetinin zalim yöneticiler ve sömürücü düşmanları ile olan durumunu açıklayan ve onlara, Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru ile işlerin düzene girmesini müjdeleyen nübüvvet nurundan parlayan açık ve net ifadelerdir.

Yine Peygamber efendimizin (s.a.a) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Müşrikler Müslümanları kendi hizmetlerine alırlar, onları şehirlerde satarlar ve hiç kimse bu kötü işe itiraz etmez. Bu bela ve imtihan insanların umutsuz, karamsar olacağı ve artık hiçbir kurtuluş yollarının kalmadığını düşünecekleri güne kadar öylece devam eder. İşte o zaman Allah benim soyumun iyilerinden ve neslimin temizlerinden adaletli, mutlu, pak ve İslam'ın hiçbir kuralını icra etmekten çekinmeyen birini gönderir. Allah dini, Kur'an'ı, İslam'ı, Müslümanları onun eliyle izzetli ve yüce, şirki ve müşrikleri de zelil ve rezil eder. O sürekli Allah'tan korkar ve Allah'ın hükümlerini uygulamada akrabalarının aldatmasına kanmaz. Kendisi için taşı taş üstüne koyup bir bina inşa etmez. Kendi iktidarı döneminde, şer'i hadleri (ceza kanunlarını) uygulama dışında hiç kimseye kırbaç vurmaz. Yüce Allah bütün yanlış gelenek ve bidatleri onun aracılığıyla ortadan kaldırır, her türlü fitneyi yok eder. Hak kapıları onunla açılır, batıl kapıları onun aracılığıyla bağlanır. Allah esir olan her Müslümanı -nerede olursa olsun- onun aracılığıyla kendi vatanına döndürür.⁽²⁾

1- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 129.

2- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 108.

Bu hadis Müslümanların zaafa uğramış, alınıp satılan bir köle konumuna düşmüş ve esir edilmiş acı durumu gözler önüne seriyor. Böyle bir durum ise, küçülerek müşriklerin hizmetinde olup onlara çalışan Müslümanlara has değil, dünya müşriklerinin eliyle Müslümanları alıp satmak, esir almak ve yurtlarından uzaklaştırmak gibi büyük bir facianın göstergesidir.

Buna rağmen yukarıdaki rivayet, Müslümanların umutsuz ve çaresiz duruma düştüklerinde, insanlık âleminin kurtarıcısı olan Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceğini müjdeliyor.

RUMLARIN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ

Ahir zaman ve İmam Mehdi'nin (a.s) gelişi ile ilgili rivayetlerde Rumlar derken, Avrupa halkları ve son yüzyılda onların Amerika'ya göç etmiş nesilleri kastedilir. Çünkü Amerikalılar Rumların çocukları ve eski Roma İmparatorluğu'nun vârisleridir.

Şöyle denebilir: Kur'ân-ı Kerim'in Rûm Suresi'nde adı geçen ve Peygamberimiz (s.a.a) ile ondan sonraki Müslümanların savaştığı Romalılar bugünkü Avrupalılar değildir. Çünkü o dönemdeki Rumlar, başkentleri ilk başlarda İtalya'nın Roma kenti ve sonraları Konstantinopolis (Kostantiniyye) olan Bizanslar idi ki, Müslümanlar yaklaşık 500 yıl önce orayı fethedip "İslambul" olarak adlandırdılar. Fakat sonraları halk arasında "İstanbul" olarak telaffuz edilmeye başlandı.

Buna karşılık şöyle deriz: Rumların, Kur'ân ayetlerinin indiği ve haklarında hadislerin irat edildiği sırada Roma veya Bizans İmparatorluğu'nun taraftarları oldukları doğru olsa da, bugünkü Avrupalılar millet ve ırk olarak onlardan farklı değillerdi ve değildirler. Bilakis, bunlar o eski imparatorluğun kültürel ve siyasal çizgisinin devamı ve onun bir parçasıdır. Nitekim Fransa, Britanya, Almanya ve diğer birkaç ülkenin halkları; kültür, siyaset ve din bakımından gerçekte Roma İmparatorluğu'nun parçalarından sayılmaktadırlar. Üstelik bu ülkeler o dönemde Roma İmparatorluğu'nun sömürgelelerinden hesap ediliyordu.

Bizans'la Rum imparatorları iki bin yıl boyunca Roma ve Konstantinopolis'te hükümet etmiş ve hepsi de Avrupa'nın değişik ırklarındandı. Hatta Yunanistan'ın imparatorluğun bünyesine alınmasından sonra liderler arasında bazı Yunanlılar da göze çarpıyor.

Belki de bu nedenden dolayı, gücünü yitirmiş eski Roma İmparatorluğu, Konstantinopolis ve çevre bölgelerine sıkışıp Müslümanlar tarafından (deniz yoluyla) ablukaya alındığında, diğer Avrupa ülkeleri kendi miraslarını alma düşüncesiyle ayaklandılar ve şayet bu amaçla da Roma İmparatorluğu krallarının unvanı olan "Kayser" lakabını Almanya gibi diğer Batılı ülkelerin önderleri hakkında da kullandılar.

Şuna da dikkat etmek gerekir ki, imparatorluk ve hükümetlerde bu tür değişimler normaldir. Çünkü iktidarın bir bölgeden diğer bölgeye, bir ulustan diğerine intikal etmesi, buna rağmen o hükümetin ana unsurlarının ve aslî özelliklerinin mevcudiyetini koruması mümkündür.

Buna göre, Rumların veya Arapların tabiriyle "Sarışın Oğulları"nın geleceğinden haber veren değerli hadislerin maksadı, mavi gözlü diğer Avrupa kavim ve ırklarını dışlayacak şekilde sadece İtalyan ırkından olan Bizans Rumları değildir.

Bu nedenle Müslümanlar kendi tarih kitaplarında Avrupalıları bazen Frenkli Rumlar diye adlandırmışlar. Ama buna rağmen onların hepsine Rum demiş ve onları Rumlar olarak anmışlardır.

Ayrıca, Rumlarla tebaasının şirk koşması hakkında inen Rûm Suresi'nin 31-32. ve Kehf Suresi'nin 12, 21. ayetlerinde, aynı şekilde konuyla alakalı hadislerden anlaşıldığına göre bu kaynaklardaki Rumlardan maksat, Hz. İsa Mesih'in (a.s) takipçisi olduğunu iddia eden kimselerdir. Şu da bilinmektedir

ki, Hristiyan halkların yönetimi önceleri İtalya ve Konstantinopolis Rumlarının elinde olmuş, daha sonra onlardan diğer Batılı milletlere miras olarak geçmiştir.

* * *

Zuhur dönemiyle alakalı rivayetlerin birçoğunda "Rum" adından bahsedilmiştir. Onların fitne çıkaracağı ve Müslümanları egemenlikleri altına alacağı ile ilgili rivayetlere kitabımızın daha önceki bölümlerinde yer verdik.

Bazı diğer rivayetlerde ise, Batılı gemilerin Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurundan kısa bir süre önce Arap ülkeleri kıyılarına doğru hareket edecekleri yer alıyor.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilir:

Şam topraklarında fitneyi gördüğünde, bil ki artık ölüm ve ölmek vardır. Nihayet sarı saçlılar Arap ülkelerine doğru akın ederler ve aralarında birtakım olaylar meydana gelir.⁽¹⁾

Zuhur asrı ile ilgili rivayetlerde söz edilen Şam fitnesi, yabancıların İslam ümmetine egemen olduktan sonra Şam bölgesinde meydana gelen olaylar hakkında kullanılır.

Yani sarı saçlı olan Batılılar, halkın sergileyeceği direniş sonucu Filistin konusunda bölgeye hâkim olamayınca, direkt askerî müdahaleye girişecekler. Bu askerî müdahale ise, anında Arap ülkelerindeki Müslümanların direnişi ile karşılık görecek.

İmam Ali'den (a.s) şöyle rivayet edilir:

Ramazan ayının bir sabah vaktinde doğu tarafından bir münadi şöyle seslenir: "Ey hidayet ehli, bir araya toplanın!" Güneşin batışıyla da batı tarafından bir münadi şöyle

1- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 107.

seslenir: "Ey batıl ehli, bir araya toplanın." Derken Rumlar Ashab-ı Kehf mağarasının yakınındaki denizin kıyısına yönelirler. O sırada yüce Allah Ashab-ı Kehf'i köpekleri ile birlikte diriltip mağaradan gönderir. Onların arasında, Kaim'in (Mehdi'nin) şahidi olacak ve emirlerine uyacak Meliha ile Hamlaha adında iki kişi vardır.⁽¹⁾

Bu askerî operasyonlar öncekilerin devamı olabileceği gibi aynısı da olabilir. Rivayete göre, o olay Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda gerçekleşecek. Çünkü onun akabinde Ramazan ayında duyulan nida ardından peş peşe birtakım olaylar vuku bulacak ve bunlar muharrem ayına kadar devam edecek, İmam'ın zuhuru da muharrem ayının onuncu gününde veya gecesinde başlayacaktır.

Anlaşılan o ki, Batılı güçler Şam'a doğru hareket edecek, Sur ve Akka'da, bazı rivayetlere göre ise Ashâb-ı Kehf'in mağarasının yakınına, yani Türkiye ile Suriye arasındaki Antakya'nın sahil bölgesine yerleşeceklerdir.

Ashab-ı Kehf gençlerine gelince; rivayetlerde onlar hakkında şu bilgiler yer almaktadır: Yüce Allah onları insanlar için bir ayet ve nişane olsun diye Ahir Zaman'da ortaya çıkaracak ve onlar Hz. Mehdi'nin (a.s) yardımcıları olacaklardır. Hz. Mehdi'nin (a.s) yarenleri bölümünde onlar hakkında bazı konulara değineceğiz.

Batı güçlerinin yukarıda adını belirttiğimiz bölgeye yerleşeceği hassas bir dönemde Ashâb-ı Kehf'in ortaya çıkması, Hristiyanlar için özel bir mucize olması amacına yöneliktir. Çünkü rivayetlere göre, Hz. Mehdi'nin (a.s) dostları Tevrat ve İncil'in asıl nüshalarını Antakya'daki bir mağaradan çıkaracak, o ikisini esas alarak Yahudiler ve Rumlarla konuşup tartışacaklardır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 275.

Bu mağaranın, günümüzde Ashab-ı Kehf Mağarası olarak bilinen mağara olması muhtemel olduğu gibi, başka bir mağara da olma ihtimali vardır.

Bazı hadislerde İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği yılda Ramle bölgesine inen Rumların ayaklanmasından söz edilir.

Cabir el-Cu'fi, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

Cok yakında Rum isyancıları (İslam ülkelerine doğru) gelip Ramla'ya inecekler. Ey Cabir! O yıl içerisinde batının her bölgesinde pek çok ihtilaflar oluşacak.⁽¹⁾

Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta, Rûm Suresi'nin ilk ayetlerin tefsiri ile ilgili Ehlibeyt'ten (a.s) nakledilen rivayetlerdir:

Elif, Lâm, Mîm. Rumlar, yakın bir yerde yenilgiye uğradılar. Onlar, bu yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde galip geleceklerdir. Önce de, sonra da emir Allah'ındır. İşte o gün müminler, Allah'ın yardımı için sevinirler. Allah, dilediğine yardım eder. O, üstündür ve hikmet sahibidir.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) nakledilen bir hadiste, ayeteki "Allah'ın müminlere yönelik yardımı" Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru şeklinde tefsir edilir. Yani Allah onu Rumlara karşı galip kılacaktır.⁽³⁾

Konuyla ilgili bazı rivayetler ise, Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inip Hristiyanları Müslüman olmaya ve Hz. Mehdi'ye (a.s)

1- Bişaretu'l-İslam, s. 102.

2- Rûm, 1-5.

3- Mehecet (Bahranî), s. 170.

tâbi olmaya davet edeceğini ifade eden rivayetlerdir ki aşağıdaki ayetlerin tefsiri amacıyla irat edilmişlerdir:

Kuşkusuz o (İsa), kıyamet saati için bir bilgidir. Öyleyse o saatin geleceğinden asla şüphe etmeyin ve bana uyun. İşte doğru yol budur.⁽¹⁾

Kitap ehlinde olan herkes mutlaka ölümünden önce ona (İsa'ya) iman edecektir ve kıyamet günü o (İsa), onlara karşı şahit olacaktır.⁽²⁾

Yani Hz. İsa (a.s), kıyamet gününün alametlerinden biridir; Allah onu yeryüzüne indirdiğinde Hristiyan ve Yahudi olan herkes ona iman edecek, dünyadan göçmeden önce onun mucizelerini görecektir ve onu tasdik edecektir.

Bir rivayette şöyle geçer:

Hz. İsa (a.s) Rumlarla konuşurken, Hz. Mehdi'yi (a.s) ve Allah'ın onun emrine verdiği mucizeleri kanıt olarak gösterecektir.⁽³⁾

İmam'ın siyasî durumun köklü değişiminde ve Batı milletlerin kendi yöneticilerine karşı bilinçlenmesinde etkin rolü olacak ki, Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne indirilmesi konusunda buna değineceğiz.

Bu olaylar hakkındaki rivayetlerin bir kısmı da Müslümanlarla Rumlar arasında gerçekleşecek ateşkesi konu eden ve saldırmama yönünde İmam'ın onlarla anlaşma imzalayacağını dile getiren hadislerdir. Muhtemelen bu anlaşma, İmam'la Süfyanî ordusu arasında Kudüs'te vuku bulacak büyük sa-

1- Zuhruf, 61.

2- Nisâ, 159.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 226.

vaştan, İmam'ın zafer elde edip Kudüs'e girmesinden ve Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inmesinden sonra olacaktır.

Anlaşıldığı kadarıyla Hz. İsa (a.s) bu barış anlaşmasının gerçekleşmesi konusunda aracı konumunda olacaktır.

Peygamberimizden (s.a.a) şöyle nakledilir:

Ey Avf! Kıyametten önce altı olayı say... Onlardan biri hiçbir Arap'ın evinden eksik olmayan fitnedir. Bir diğeri de sizinle sarışınlar (Batılılar) arasında yapılacak olan barış anlaşmasıdır. Fakat onlar daha sonra bu anlaşmayı bozacak, her biri on iki bin askerden oluşan seksen ordu ile size saldıracaklar.⁽¹⁾

Yine Allah Resulü'nden (s.a.a) şöyle rivayet edilir:

Sizinle Rumlar arasında dört barış anlaşması imzalanacaktır. Dördüncüsü Hırakl (Hercules) hanedanına mensup bir kişinin aracılığı ile olacak ve birkaç yıl (iki sene) sürecektir.

O sırada Abdu'l-Kays kabilesinden olan Su'ded b. Geylan sordu: "O zamanda insanların önderi kim olacak?" Peygamberimiz (s.a.a) buyurdu ki: "*Benim evlatlarımdan olan Mehdi.*"⁽²⁾

Bazı rivayetlerde bu anlaşmanın süresi yedi yıl olarak geçer. Ama Batılilar iki yıldan hemen sonra sözlerine sadık kalmayıp anlaşmayı bozarak, seksen bayraktan oluşan ve yaklaşık bir milyon askerle Müslümanlara saldıracaklar, böylece Filistin sahillerinde ve Şam diyarında büyük bir savaş çıkacak.

1- Bişaretü'l-İslam, s. 235, Sülemî'nin İkdü'd-Durer'inden naklen. Sülemî'nin dediğine göre Buharî bu rivayeti kendi kitabında Avf b. Malik'ten nakletmiştir.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 80, Hafız Ebu Nuaym'in "Erbain" adlı eserinin 12. rivayetinden naklen.

Bunun üzerine Hz. Mehdi (a.s) Avrupa'yı ve Müslüman olmayan ülkeleri fethetmek için harekete geçecek. Bu olayın detayı "Zuhur Hareketi" bölümünde gelecektir.

Zuhur hadislerinin bir bölümü de Süfyanî'nin Rumlarla olan ilişkisidir. Süfyanî'nin yenilgiye uğraması sonucu adamları Rum'a kaçacak ve Hz. Mehdi'nin (a.s) askerleri tarafından takip edileceklerdir.

Nitekim İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Kaim (İmam Mehdi) kıyam ettiğinde ve ordusunu Ümeye Oğulları (Süfyanîlerin) üzerine gönderdiğinde, onlar Rum'a kaçacaklar. Rumlar onlara, "Bizim dinimize girmediğiniz sürece sizi kabul etmeyeceğiz." derler, onlar da kabul edince, Rumlar onlara sığınma hakkı verirler. Derken Mehdi'nin ordusu Rumlarla karşı karşıya gelir; ancak onlar barış ve can güvenliği isterler. İmam'ın adamları, "Bizim dindaşlarımızı serbest bırakmadığınız sürece size güven vermeyeceğiz." Bunun üzerine Rumlar onları serbest bırakıp İmam'ın adamlarına teslim ederler.⁽¹⁾

Bazı rivayetler de vardır ki, Süfyanî'yi Batı tarzı kültüre sahip bir kişi olarak tanıtmıştır. İlk başta Rum'da olacak, sonra da Şam'a doğru yola çıkacak ve hareketini oradan başlatacaktır. Şeyh Tusi'nin *el-Gaybet* adlı eserinde şöyle geçer:

Kavmin lideri olan Süfyanî, boynuna haç taktığı bir hâlde Rum'dan hareketine başlayacaktır.⁽²⁾

Bazı başka rivayetler ise Rum'un Hz. Mehdi'nin (a.s) vesilesiyle fethedilmesinden ve Rumların onun eliyle İslam'ı

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 88.

2- Gaybet (Şeyh Tusi), s. 278.

kabul etmesinden söz ediyor. Muhtemelen bu olay onların barış anlaşmasını bozmasından ve Filistin sahili ile Şam topraklarına saldırıp mağlup olmasından sonra gerçekleşecektir. Nitekim bu savaşın, Rumların Hz. Mehdi (a.s) ile yaptığı en şiddetli savaş olma ihtimali vardır ki, bunun ardından Avrupalı insanlar arasında İslam'a eğilim artacak ve bu dini kabul edecekler.

Bazı rivayetlerde şöyle bir ifadeye yer verilir:

Yetmiş bin Müslümanın katılımıyla Batı şehirlerinden biri tekbirle fethedilecektir.⁽¹⁾

Batı ülkelerinin başkenti konumundaki bu şehrin düşmesinin, Batılı halkların gösterileri ve tekbirleri sonucu, İmam Mehdi (a.s) ile dostlarının onlara eşlik ettiği bir hâlde gerçekleşeceği hiç de uzak bir ihtimal değildir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

O zaman Rum halkı Mehdi eliyle İslam'ı kabul edecek, o onlar için orada bir cami inşa edecek, yardımcılarından birini temsilci olarak bırakıp kendisi geri dönecektir.⁽²⁾

Anlaşıldığı kadarıyla Hz. Mehdi (a.s) ile Batı arasındaki barış anlaşmasının hâkim olduğu süre zarfında, Hz. İsa'nın (a.s) Batılı halkların değişiminde etkin rolü olacak ve galiba Hz. İsa (a.s) bu süre içinde Batı'da yaşayacak veya genellikle Batı'da bulunacaktır.

1- Bişaretü'l-İslam, s. 297.

2- Bişaretü'l-İslam, s. 251.

TÜRKLERİN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ

Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla zuhur hareketi hakkındaki rivayetlerde geçen Türklerden maksat, Ruslar ve onların etrafındaki Doğu Avrupa milletleridir. Evet, bunlar hâlihazırda Hristiyanlık dinine mensupturlar ve tarihî açıdan Roma İmparatorluğu'nun sömürgesi sayılırlar, hatta Rumların vârisleri olduklarını iddia eder, Almanlar ve diğerleri gibi kendi krallarını Kayser (Sezar) adıyla anarlar. Ama ne var ki:

Birincisi: Bunlar aslında, Doğu'nun çeşitli bölgelerinden olan ve Asya-Avrupa ırkından sayılan kabilelerdir ki, tarih ve rivayetlerde "Türk kabileleri ve milletleri" olarak adlandırılırlar. Dolayısıyla bu isim Türkiye ve İran Türklerine ilaveten Tatar, Moğol, Bulgaristan, Rusya ve bunların dışındaki kabileleri de kapsamaktadır. Bu bir.

İkincisi: Bunların asıl ve ilk dini Hristiyanlık değildi, bu inanç sonradan o bölgelere yayılmıştır. Ama yüzeysel ve sathi bir şekilde yaygınlaştığından, maddiyatçı ve şirk içerikli Batı Avrupa halklarındakinden daha kötü bir duruma düşmüşlerdir. Belki de bu sebepten dolayı materyalist komünizm nazariyesine teslim olmuş ve bu teori karşısında gerekli mukavemeti gösterememişlerdir.

Üçüncüsü: Türklerin Müslümanlara yönelik saldırısını konu eden bazı rivayetler, Hicrî yedinci yüzyılda bizim topraklara saldıran Moğol Türklerinin hareketine uyarlansa da başka

rivayetler, Türklerin Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru döneminde harekete geçeceğini, Müslümanlara karşı Rumlarla işbirliği yapacaklarını ve aralarında ihtilafın oluşacağını beyan ediyor. Bu olay ise ancak Ruslarla uyum içindedir ve eğer zuhur olayları uzun sürerse, Rusya devletinin Türk kökenli topluluklarının mirasçıları olan halklara uyarlanır.

Şimdi zuhur döneminde Türklerin rolünü açıklayan bu rivayetlerden birkaçına dikkat edelim:

a) Onların ve Rumların eliyle Müslümanlara karşı başlatılan son fitne hakkındaki rivayetler. Daha önce bunların açıklamasını yaparken de değindiğimiz gibi bu, sadece Rusların ve Batılıların bu yüzyılın başlarında İslam topraklarına saldırısıyla yorumlanabilir. Sürekli devam edecek olan bu fitneyi yüce Allah Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna ortam hazırlayacak hareketle ve ardından onun mübarek zuhuru ile ortadan kaldıracaktır.

b) Süfyanî'nin Türklere karşı savaşından bahseden rivayetler de bu kabildendir.

Ben Süfyanî'nin Şam veya civarında Türklerle savaşağına delalet eden rivayete rastlamadım. Ama Suriye, Irak ve Türkiye sınırında bulunan Kırkısiya'da Süfyanî ve Türkler arasında meydana gelecek şiddetli çatışmadan bahseden birçok rivayet elimize ulaşmıştır. Bu çatışma ise, Fırat Nehri'nin su yolunda veya yakınlarında bir yer bulunan hazine üzerinde anlaşmazlığa düşmelerinden kaynaklanacaktır.

Ayrıca, bu çatışmadaki Türklerden Ruslar değil de Türkiye Türkleri kastedilmiş olabilir. Çünkü Rusların Türklerle olan bu savaşta Süfyanî'nin yanında yer alıp onu gizlice desteklemesi mümkündür. Şam diyarı ve Süfyanî hareketiyle ilgili ileride bu konuya değineceğiz, inşallah.

c) Azerbaycan'ın Türklerle karşı karşıya geldiği devrime işaret eden rivayetler.

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Azerbaycan bizim için gereklidir. Hiçbir şey onun karşısında dayanamaz. Bizim devrimcimiz kıyam ettiğinde, kar üzerinde sürünerek gitmekle olsa bile ona doğru koşun.⁽¹⁾

Azerbaycan'ın gerekli olması ve hiçbir şeyin onun karşısında dayanamaması yönündeki İmam'ın sözü şu anlama gelebilir: Azerbaycan'da veya oranın halkı tarafından hidayete erdirici bir hareket olacak. İşte bundan sonra zuhur alametlerini beklemek gerekir. Fakat aşağıdaki rivayetten, bu olayın Ruslarla karşılaşıldığında gerçekleşeceği anlaşılmaktadır.

Allah Resulü'nün (s.a.a) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Türkler tarafından iki ayaklanma gerçekleşecek ve onlardan birinde Azerbaycan viran olacaktır. Cezire'de vuku bulacak bir diğer kıyamda ise, zifaf odasında bulunan gelinler dehşete düşecek. İşte bu sırada Allah Müslümanlara yardım edecektir. Allah'ın büyük kurbanlığı da onların içinde olacaktır.⁽²⁾

Bu rivayet tek başına incelendiğinde, Moğolların İslam ülkelerine saldırısıyla alakalı olduğu söylenebilir. Çünkü onlar ilk aşamada Azerbaycan'a gelmiş ve orayı viran etmişler, ardından Fırat kıyılarında Müslümanların eliyle yenilgiye uğramış ve Calut Pınarı ile diğer yerlerde aralarında birçok kurbanlık olmuştur.

1- Gaybet-i Nu'mânî, s. 170.

2- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 32.

Ama bu rivayet, öncesinde aktardığımız rivayetle birlikte ele alındığında, Türklerden maksadın Ruslar olduğu ihtimali gündeme gelir. Şöyle ki Rusların birinci saldırısı İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ve sonra gerçekleşmiş ve o saldırıda Azerbaycan'ı işgal etmişler. İkinci saldırıları ise Irak'la Suriye arasında bulunan Kırkısiya yakınlarındaki Cezire bölgesine olacak ve onların bu bölgeye saldırısı Süfyanî'nin ortaya çıkış zamanına denk gelecektir. Müslümanların o çatışmada zafer elde etmelerinin anlamı da, İslam düşmanlarının dolaylı bir şekilde helak olmasıdır. Çünkü Kırkısiya bölgesindeki çatışmada Müslümanların zafere ulaşmasını sağlayan bir hareket veya hidayet bayrağı yoktur. İşte Peygamber Efendimizle (s.a.a) Masum İmamların (üzerlerine selam olsun) bu savaş hakkında müjde vermesi, söz konusu savaşta zalimlerin birbirlerinin silahlarıyla ortadan kaldırılmalarından dolayıdır.

d) Türklerin Cezire bölgesiyle Fırat kıyılarına yerleşmesini ifade eden rivayetler. Bu rivayetlerdeki Türklerden de maksat Ruslar olabilir. Çünkü onların bu bölgeye gelişi, Rumların Filistin kıyılarına ve Ramla bölgesine yerleşmesiyle aynı zamana denk geliyor.

Daha önce de işaret ettiğimiz gibi Kırkısiya, Diyarbakır ve Cezire-i Rabia olarak bilinen Cezire'nin yakınlarındaki bir bölgenin adıdır. Dolayısıyla tarih kitaplarında söz konusu edilen "Cezire", Arabistan Yarımadası (Ceziretu'l-Arab) veya adalar değil, bu bölgedir.

Bunun, Moğol Türklerinin hicrî yedinci asırda Cezire ve Fırat kıyılarına gelip yerleşmesiyle (ki bazıları bunu İmam'ın zuhur alametlerinden biri olarak kabul etmiştir) bir çelişki yoktur. Çünkü zuhurun alametlerinden olan, onların önce oraya yerleşmesi, ardından da Kırkısiya'da Süfyanî ile savaşa girişmesidir.

Dolayısıyla Moğol Türklerinin fitne dolu hareketlerini ve İslam topraklarına saldırılarını açıklayan rivayetleri, Müslümanların haberdar olup sadr-ı İslam'da naklettikleri Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) mucizeleri ve önceden haber verdiği olaylar ile ilgili rivayetler arasında değerlendirmemiz gerekir. Nitekim Moğolların saldırısı sırasında ve sonraki dönemlerde bu rivayetler çokça konuşulmaya başladı. Ki bu rivayetlerde, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna değinmeden Moğol fitnesinin ortadan kalkacağı, ayrıca Müslümanların da zafer kazanacakları müjdesi veriliyor.

Şimdi Moğolların saldırısından bahseden rivayetlerin birkaçına örnek olarak değiniyoruz:

İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

Sanki yüzleri çekiçe dövülmüş kalkan gibi olan bir topluluğu (Moğol Türklerini) görür gibiyim. Renkli ve has ipek giyiyorlar. En güzel atları kendilerine saklıyorlar. Çok cinayet işlerler; öyle ki yaralılar öldürülenlerin üzerinden yürür. Kaçanları, esir düşenlerinden daha azdır.

Arkadaşlarından birisi, "Sana gayb ilmi verilmiş ey Müminlerin Emîri!" deyince, İmam Ali (a.s) güldü ve Kelb kabilesinden olan o adama şöyle buyurdu:

Ey Kelbli! Bu, gayb ilmi değildir; bu ancak ilim sahibinden (Resulullah'tan) öğrendiğim ilimdir. Çünkü gayb ilmi, kıyamet ilmidir. Bu da Allah'ın şu ayetinde saydığı şeylerdir: **"Muhakkak ki kıyamet saati Allah'ın indindedir. Yağmuru O indirir. Rahimlerdeki olacağı O bilir. Hiçbir şahıs yarın ne kazanacağını bilmez ve hiçbir şahıs nerede öleceğini de bilmez."**⁽¹⁾ Bundan dolayı rahimlerden erkek

mi kız mı, çirkin mi güzel mi, cömert mi cimri mi, bedbaht mı mesut mu, cehenneme bir odun mu; yoksa cennetlerde peygamberlere bir arkadaş mı olacağını Allah bilir. İşte bu Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği gayb ilmidir. Bundan başka bir ilim daha vardır ki, Allah onu nebisine öğretmiş ve o da bana öğretmiştir. Kalbim iyice idrak etsin ve aklım da iyice kavrasın diye dua etmiştir.⁽¹⁾

e) Hz. Mehdi'nin (a.s) Türklerle savaşına işaret eden rivayetler. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

Mehdi'nin (a.s) hazırladığı ilk ordu önce Türklerin üzerine yürür; onları yenilgiye uğratarak esir aldıktan ve mallarını ele geçirdikten sonra Şam'a doğru hareket edip orayı fetheder.⁽²⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) bu hadiste Hz. Mehdi'nin (a.s) savaşa hazır hâle getirip gönderdiği, ama kendisinin yer almadığı ilk orduyu kastediyor. Bazı rivayetlerde ise şöyle geçer: İmam, Irak'a giriş yaptıktan ve Irak'la Hicaz'ın kurtuluşu için yapacağı birkaç savaştan sonra ordusunu Türklere doğru gönderecektir.

Muhtemelen bu rivayetteki Türklerden, Türkiye Türkleri kastedilmiştir. Fakat bundan maksat Ruslar da olabilir. Ki Süfyanî, Kırkısiya'da onlara karşı savaş açacak, onlardan hiçbiri diğerini mağlup edemeyecek ve sonunda İmam Mehdi'nin (a.s) eliyle yok olacaklar.

h) Türk topraklarının yıldırım ve depremler neticesinde viran olacağına değinen rivayetler. Bununla, yıldırım ve deprem etkisi yaratan füze gibi silahlar kastedilmiş olabilir.

1- Nehcü'l-Belâğa, 128. Hutbe.

2- Bişaretu'l-İslam, s. 185.

Anlaşıldığı kadarıyla bu olay, onların İmam Mehdi (a.s) ile yapacakları savaşın ardından gerçekleşecektir ve bu savaş geniş çapta bir yıkıma yol açacaktır. Öyle ki yok olmalarına, güç ve şanlarının ortadan kalkmasına neden olacaktır. Çünkü zuhur rivayetlerinde zikredilen bu olaydan sonra artık Türklerden söz edilmiyor; sadece onların ikinci hurucundan sonraki durumları hakkında şu ifadeye yer veriliyor:

Artık Türklerin gücünden hiçbir iz kalmayacaktır!

Bu bakımdan büyük ihtimalle söz konusu edilen topluluk Ruslardır. Çünkü zuhura ait rivayetlerde hiçbir Müslüman millet hakkında böyle bir tabir kullanılmamıştır.

YAHUDİLERİN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ

Yahudilerin Ahir Zaman'da ve Hz. Mehdi'nin (a.s) dönemindeki rolü ile ilgili İsrâ Suresi'nin başlarında geçen ayetlerden başka hiçbir şey olmasaydı bile, bu ayetler bizim için yeterli olurdu. Çünkü bu ayetler çok kısa olmakla birlikte gayet açıklayıcı ve net bir içeriğe sahip olup onların tarihini özet bir biçimde sunmakta, tam bir dikkat ve mucizevi bir üslupla onların geleceğini açıkça ortaya koymaktadır.

Kaldı ki bu ve başka ayetlerin dışında elimize ulaşan birçok rivayet de vardır ki bunların bir kısmı söz konusu ayetleri tefsir etmekte, diğer bir kısmı da Yahudilerin Hz. Mehdi (a.s) dönemindeki durumunu açıklamaktadır. Şimdi biz söz konusu ayetlerin tefsirini yaptıktan sonra onların açıklamasına geçeceğiz:

Yahudilerin Yok Olacağı Konusunda Verilen İlahî Vade

Yüce Allah şöyle buyurur:

Ayetlerimizden bir kısmını kendisine gösterelim diye, kulunu (Muhammed'i) bir gecede Mescid-i Haram'dan (Kâbe'den) çevresini kutsal kıldığımız Mescid-i Aksa'ya (Kudüs'e) götüren (Allah) her türlü noksanlıktan münezzehtir. Çünkü O, gerçekten işiten ve görendir. Musa'ya

kitabı verdik ve "Benden başka kendinize bir vekil edinmeyin (bana şirk koşmayın!)" diye onu İsrailoğulları için doğru yolun göstericisi kıldık. (Çünkü onlar) Nuh'la birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin soyu idiler. Kuşkusuz o, çok şükreden bir kul idi. İsrailoğulları'na kitapta (Tevrat'ta) şunu kesin olarak bildirdik ki: Andolsun, sizler yeryüzünde (Filistin ve çevresinde) iki defa fesat çıkaracaksınız ve büyük bir azgınlıkla zorbalık edeceksiniz. Onlardan vaat edilen ilkinin (cezalandırma) zamanı gelince, üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve çetin bir grubu göndeririz de (sizi alçaltmak için zorla) evlerin(izin) içlerine (kadar) girerler. Bu, yapılması gereken bir vaattir. Sonra onlara karşı size tekrar devlet (iktidar) veririz, mallar ve oğullarla size yardım ederiz ve sayınızı çoğaltırız. Eğer iyilik ederseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz. Eğer kötülük ederseniz, o da sizindir. Diğerinin (cezalandırma) zamanı gelince de, yüzlerinizde üzüntü ve keder oluştursunlar, daha önce girdikleri gibi yine Mescid'e (Mescidu'l-Aksa'ya) girsinler ve ele geçirdikleri her şeyi büsbütün yok etsinler diye (üzerinize tekrar düşmanlarınızı göndeririz). Umulur ki (iyiliğe döndüğünüz takdirde tekrar) Rabbiniz size merhamet eder. Fakat siz (fesat çıkarmaya) dönerseniz, biz de (cezalandırmaya) döneriz. Biz cehennemi kâfirlere (dışına çıkılmaz) bir zindan yaptık.⁽¹⁾

Yukarıdaki ayetlerin bazı bölümlerinin açıklaması şöyledir: 4. ayette şöyle buyurur:

İsrailoğulları'na kitapta (Tevrat'ta) şunu kesin olarak bildirdik ki: Andolsun, sizler yeryüzünde (Filistin ve çevresinde) iki defa fesat çıkaracaksınız ve büyük bir azgınlıkla zorbalık edeceksiniz.

1- İsrâ, 1-8.

Yani: Biz onlara gönderdiğimiz Tevrat'ta şu kesin hükmü verdik: Sizler yakında doğru yoldan sapacak ve toplumda iki defa fesat çıkarıp suç işleyeceksiniz. Nitekim başkalarına karşı büyük bir azgınlığa bürünüp zorbalık edecek, üstünlük taslayacaksınız.

Onlardan vaat edilen ilkinin (ilk cezanın) zamanı gelince, üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve çetin bir grubu göndeririz.

Yani: Sizin birinci fesat ve bozgunculuğunuzun cezalandırılma zamanı geldiğinde, bize ait olan çok güçlü, sarsılmaz ve çetin kullarımızı üzerinize göndeririz.

(Sizi alçaltmak için zorla) evlerin(izin) içlerine (kadar) girerler. Bu, yapılması gereken (gerçekleşecek kesin) bir vaattir.

Bu söz, Filistin'in Müslümanlar eliyle ilk fethinin kolay oluşundan kinayedir. Bu savaşta İslam ordusu Yahudi düşmanlarından geriye kalanları bulmak için ev ev gezerler. İşte bu, gerçekleşeceği kesin ilâhî bir vaattir ve gerçekleşmiştir.

Sonra onlara karşı size tekrar devlet (iktidar) veririz, mallar ve oğullarla size yardım ederiz ve sayınızı çoğaltırız.

Yani: Sonra üzerinize gönderdiğimiz Müslümanlara karşı sizi galip kılarız, size fazlasıyla mal ve evlat veririz, sizin saflarınızda onlara karşı savaşabilinler diye yardımcılarınızın sayısını çoğaltırız.

Eğer iyilik ederseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz. Eğer kötülük ederseniz, o da sizindir.

Yani: Bundan sonra sizin durumunuz bir süre böyle devam eder. Eğer tövbe eder de size verdiğimiz mal, servet ve çocuk-

ları iyi işlerde kullanmak şartıyla şükürünüzü yerine getirirseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz ve faydası size döner. Eğer kötülük ederseniz, azgınlığa ve böbürlenmeye başlarsanız, bunun da kötü sonucu sizi bulur ve zararı kendinize döner.

Diğerinin (cezalandırma) zamanı gelince de, yüzlerinizde üzüntü ve keder oluştursunlar, daha önce girdikleri gibi yine Mescid'e (Mescidu'l-Aksa'ya) girsinler ve ele geçirdikleri her şeyi büsbütün yok etsinler diye (üzerinize tekrar düşmanlarınızı göndeririz).

Fakat siz yakında hiçbir iyi iş yapmayacaksınız, aksine kötü işlere yöneleceksiniz. Biz de ikinci fesat ve bozgunculuğunuzun cezalandırılma zamanı gelinceye kadar size mühlet vereceğiz. Derken birinci durumdakinden daha sert davranacak kullarımızı Horasan'dan üzerinize gönderip size musallat kılacağız ki, onlar korkup kaçacağınız şeyleri size dayatsınlar, yüzlerinizde üzüntü ve keder oluştursunlar ve böylece esenlik içinde ev ev dolaşsınlar. Sizi ilk kez takip ettikleri zamanki gibi, zafer içinde Kudüs'e girsinler. Sizin bozgunculuğunuza ve üstünlük taslamalarınıza son versinler.

Umulur ki (iyiliğe döndüğünüz takdirde tekrar) Rabbiniz size merhamet eder. Fakat siz (fesat çıkarmaya) dönerseniz, biz de (cezalandırmaya) döneriz. Biz cehennemî kâfirlere (dışına çıkılmaz) bir zindan yaptık.

Yani: Umulur ki ikinci cezalandırılmanızdan sonra Rabbiniz kendi hidayetiyle tekrar size merhamet eder. Ama eğer ikinci cezadan sonra bir daha fesada ve sapıklığa yönelirseniz, biz de sizi cezalandırmaya devam eder, dünyada sizi sıkıntıya sokar, ahirette de cehennemi sizin için zindan kılarız.

Yukarıdaki ayetlerden elde edilen birinci sonuç şudur: Yahudilerin Hz. Musa'dan (a.s) sonraki tarihi, toplumda fitne ve fesat çıkarma yönünde gelişmiştir. Azgınlıklarını sürdürünce cezalandırılma zamanları gelmiş ve Allah birtakım insanları onların üzerine göndermiş, onlar da kolaylıkla Yahudilere galip olmuşlardır. Fakat yüce Allah bazı hikmet ve maslahatlar gereği Yahudileri yeniden onlara galip kılmış, onlara mallar ve oğullar vermiş, dünyadaki destekçilerinin sayısını çoğaltmıştır. Ne var ki Yahudiler, kendilerine nimet olarak verilmiş evlat ve yardımcıları iyi ve doğru yönde kullanmaz, tersine ikinci kez yeryüzünde fesat ve fitne çıkarmak için kullanırlardı. Ancak bu kez fesat çıkarmanın yanı sıra, kibir ve büyüklük taslama huyuna da kapılırlardı, kendilerini dünyanın diğer insanlarından çok daha iyi ve üstün görürlerdi. Cezalandırılma zamanları gelince de, Allah aynı kavmi bir daha onlara muzaffer kılar ve onları üç aşamada şiddetli bir şekilde cezalandırırdı.

İkinci sonuç ise şudur: Yüce Allah'ın, Yahudilerin üzerine ilk olarak gönderdiği grup, kolaylıkla onları yenilgiye uğratarak Kudüs'e girer ve ev ev Yahudileri takibe alarak askerî güçlerini darmadağın ederler.

Sonra yüce Allah o grubu ikinci kez Yahudilerin üzerine gönderir. Fakat Yahudiler onlara galip geldikleri, yardımcı ve asker bakımından sayıca onlardan çok oldukları hâlde, Müslümanlar tarafından üç aşamada şiddetli darbeler alırlar. Birinci darbede Yahudilerin iğrenç yüzlerini ortaya çıkardıktan sonra, onları rezil edip önceki savaşta olduğu gibi zafer içinde Kudüs'e girerler; ardından onların böbürlenip kendini üstün görme duygularını kökten yok ederler. Bu sonucu, Arap edebiyatı açısından "li-yesuû vucuhekum", "li-yedhulu'l-mescide... ve li-yutebbirû" kelimelerinin başındaki "lâm" edatından anlamak mümkündür.

Müfessirlerin söz konusu ettiği asıl soru ise şudur: Acaba kendini beğenmişliğin de içinde bulunduğu bu iki türlü fesat vuku bulmuş ve onlara yönelik Allah tarafından vaat edilen iki ceza da gerçekleşmiş midir, yoksa bu tür olaylar henüz vuku bulmamış mıdır? Müfessirlerden bazıları bu iki fesadın vuku bulduğuna ve onlara yönelik ilâhî cezanın gerçekleştiğine inanırlar. Onlara göre birinci fitne ve fesadın cezası Buh-tunnasr eliyle, ikinci fitnenin cezası da Romalı Titus aracılığıyla verilmiştir. Bazı müfessirlere göre ise bu iki ceza henüz vuku bulmamıştır.

Bize göre doğru görüş şudur: Onların birinci fitnesinin cezası, İslam'ın ilk yıllarında Müslümanların eliyle verilmiştir. Ancak Müslümanlar İslam'dan ve İslami değerlerden uzaklaştıklarında, Allah Yahudileri onlara musallat etti. Ardından Yahudiler yeryüzünde bir daha fesat ve azgınlığa yöneldiler. Müslümanlar yeniden İslam'a dönüp değerlerine sahip çıktıkları zaman da ikinci cezalandırma vakti gelir ve bu ceza yine Müslümanların eliyle gerçekleşir.

Bu yorumla ilgili Ehlibeyt İmamları'ndan (hepsine selam olsun) birçok hadis nakledilmiş ve Allah'ın ikinci aşamada Yahudilere karşı seçip göndereceği topluluk İmam Mehdi (a.s) ve yarenine uyarlanmıştır. İmam'ın zuhurundan önce Allah'ın seçeceği bu topluluk -rivayete göre- İran'ın Kum kentinden çıkacaktır.

Tefsiru'l-Ayyâşî'de, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s); "Üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve çetin bir grubu göndeririz." ayetini okuduktan sonra şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Bu ayetten maksat Kaim (Mehdi) ve onun çok güçlü, çetin adamlarıdır.

Nuru's-Sakaleyn adlı tefsirde de İmam Cafer Sadık'ın (a.s) yukarıdaki ayeti tefsir ederken şöyle buyurduğu nakledilir:

Allah, Kaim'in kıyamından önce bir kavmi seçecek ve onlar Âl-i Muhammed'in (s.a.a) düşmanlarından ele geçirdikleri herkesi öldürecekler.

Yine İmam Cafer Sadık'ın (a.s) söz konusu ayeti okuduktan sonra yanındakilerin, "Sana feda olalım, onlar kimlerdir?" diye sorduklarında üç defa şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Allah'a andolsun ki, onlar Kum ehlidirler!⁽¹⁾

Bu üç hadis aslında anlam olarak birbiriyle tam bir uyum içinde olup, aralarında hiçbir çelişki yoktur. Çünkü "Kum ehli" derken, İran Şii'leri kastedilmektedir. Rivayete göre onlar İmam Mehdi (a.s) ile birlikte kıyam eder ve yardımına koşarlar.

Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla Yahudilerin, İmam Mehdi'nin (a.s) askerlerine karşı direnişi birkaç aşamada olacaktır. Nihayet İmam (canlarımız ona feda olsun) zuhur edecek ve böylece Yahudilerin kesin yok oluşu onun önderliği ve güçlü elleri sayesinde gerçekleşecektir.

Yahudilere vaat edilen ikinci cezanın Müslümanların eliyle gerçekleşeceğine delalet eden hususlardan biri de şudur: Allah'ın her iki aşamada da Yahudilerin üzerine göndereceği topluluk aynı ümmetten olup, hadislerde o topluluk için sayılan nitelikler ve Yahudilere karşı yürütecekleri savaşla ilgili zikredilen özellikler Müslümanlardan başkasına uymamaktadır. Çünkü Yahudileri egemenliği altına alan Mısır, Babil, Yunan, İran ve Roma krallarından hiçbiri ayetteki "ibaden lena (bizim olan kullarımız)" ifadesi ile bağdaşmıyor. Kaldı ki birinci cezalandırmadan sonra, Yahudiler onlardan hiçbirine karşı zafer elde etmemişlerdir. Hâlbuki İslam'ın ilk yıllarında Müslümanlar tarafından ilk kez ce-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 60, s. 216.

zalandırılan Yahudiler, bir süre sonra Müslümanlara galip oldular; Allah onlara mallar ve oğullarla yardım etti, süper güçlerin desteğiyle yardımcılarını çoğaltarak sayıca onları Müslümanlardan fazla yaptı.

Şimdi onlar yeryüzünde fesat çıkarmakta, bize ve diğer milletlere karşı üstünlük taslamaktalar. Yahudilerin kalbine darbe indirecek, onları gam ve kedere boğacak kimseler ise küfre karşı savaşan İslam mücahitlerinden başkası olmayacaktır.

Yahudilerin Hz. Musa'dan (a.s) sonraki tarihinin incelenmesi ile şu husus açıklığa kavuşmaktadır: Yahudiler hem geçmişte hem de günümüzde bozgunculuk ve fitne çıkarmışlar; ama onlar için vaat edilen üstünlük sadece bizim zamanımızda ortaya çıkmıştır. Buna göre Allah'ın onlara yönelik vaat ettiği ceza da hiç kuşkusuz zuhur asrında gerçekleşecektir.

Bu konu, Yahudilerin tarihi hakkında araştırma yapan herkes için net ve anlaşılır bir husustur.

Allah'ın Yahudilere Yönelik Kalıcı Egemenlik Vaadi

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

Hani Rabbin şöyle ilan etmişti: "Kıyamet gününe kadar kötü işkenceyi kendilerine tattıracak kimseleri onlara (Yahudilere) gönderecektir." Kuşkusuz, Rabbin çabuk ceza verendir ve kuşkusuz O, çok bağışlayan ve sürekli merhamet edendir. Onları yeryüzünde çeşitli topluluklara böldük. Onlardan bir kısmı iyilerdir, bir kısmı da bunun dışında olanlardır. Belki (hakka) dönerler diye onları iyilikler ve kötülüklerle denedik.⁽¹⁾

1- A'râf, 167-168.

Bu iki ayetin anlamı şudur: Allah şöyle ilan etmiş, mukadder kılmıştır ki, gelecekte birtakım insanları Yahudilere musallat edecek ve onları kıyamet gününe kadar şiddetli işkenceye tâbi tutacaktır. Çünkü O, çabuk ceza veren, aynı zamanda bağışlayan ve merhamet eden Allah'tır. Allah'ın Yahudilere yönelik cezalarından biri de onları yeryüzünde dağınık kılması ve çeşitli topluluklara bölmesidir. Onların bir bölümü iyi kimseler olurken, bir diğer bölümü de kötü kimselerdir. Bu arada hakka dönüp tövbe etsinler diye onları çeşitli iyilik ve kötülüklerle de deneyecektir.

Musa, Yuşa, Davud ve Süleyman peygamberlerin dönemi hariç, Yahudilere yönelik bu ilâhî vadin tarihler boyunca gerçekleştiğini gözlemlemekteyiz. Yüce Allah bu dönemlerde acı azabı kendilerine tattıran çeşitli millet ve kavimleri onlara musallat etmiştir.

Birileri şöyle diyebilir: Evet, Mısır, Babil, Yunan, Fars ve Rum kralları ve diğerleri Yahudilere musallat olup onlara ağır işkenceler etmişlerdir; ama Müslümanlar onlara o şekilde davranmamış, bilakis onların sadece askerî güçlerine karşı galibiyet elde ederek, İslam devleti sınırları içerisinde yaşama isteklerine olumlu yanıt vermiş ve cizye vermeleri şartıyla İslami kurallar sayesinde kendi hak ve özgürlüklerinden yararlanarak hayatlarını sürdürmelerine rıza göstermişlerdir.

Buna karşılık şöyle deriz: Ağır cezanın anlamı; sürekli öldürülmeleri, yurtlarından edilmeleri ve hapse atılmaları değildir. Nitekim İslamiyet'ten önceki nice iktidarlar onlara karşı böyle davranırlardı. Bilakis anlamı; onların, Allah'ın kendilerine egemen kıldığı hükümete askerî ve siyasi anlamda teslim olmalarıdır. Evet, Müslümanlar başkalarına nazaran Yahudilere karşı daha yumuşak davrandılar; fakat Yahudilere egemen olup onları cezalandırmanın somut örneği/mısdığı, Müslümanların Yahudiler üzerindeki hâkimiyetidir.

Bir başkaları da şöyle diyebilir: Evet, Yahudilerin tarihi, Allah'ın vaat ettiği bu cezanın onlara uyarlandığına canlı şahittir. Fakat şu son yüzyılda veya en azından son yarım asırda, Yahudileri cezalandıracak hiçbir kesimin onlara egemen olmadığını, tersine, miladi 1936 yılından beri Filistin ve diğer Müslüman ülkelerde en kötü işkence ve cinayetleri onların işlediğini görüyoruz. O hâlde (yukarıdaki hadis ve ayetlerle çelişen) bu konuyu nasıl tahlil etmek gerekir?

Buna karşılık da şöyle deriz: Yahudilerin hayatının bu dönemi, istisna olarak kabul edilmelidir. Çünkü bu, güç ve iktidara döneceklerine dair Allah'ın İsrâ Suresi'nde onlara vaat ettiği dönemdir:

Sonra onlara karşı size tekrar devlet (iktidar) veririz, mallar ve oğullarla size yardım ederiz ve sayınızı çoğaltırız.⁽¹⁾

Buna göre söz konusu dönem, Yahudilere egemen olma yönündeki genel vaadin dışındadır ve ceza vakitleri geldiğinde Müslümanların eliyle yeniden cezalandırılacaklardır.

Bu konuda Ehlibeyt İmamları'ndan (üzerlerine selam olsun) nakledilen birçok rivayete göre Yahudilerin ikinci hezimete uğramasına yönelik ilâhî vaat Müslümanların eliyle gerçekleşecektir. *Mecmau'l-Beyân* adlı tefsirin yazarı, Yahudilerin ikinci azgınlığının cezalandırılması hakkında müfessirlerin görüş birliği içerisinde olduğunu aktardıktan sonra şöyle diyor:

Bütün müfessirlere göre onları cezalandıracaklardan maksat, Hz. Muhammed'in (s.a.a) ümmetidir. Bu anlam İmam Muhammed Bâkır'dan da (a.s) nakledilmiştir. Nitekim Ali b. İbrahim el-Kummî de kendi tefsirinde Ebu'l-Carud aracılığıyla bu hadisi İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) rivayet etmiştir.

1- İsrâ, 6.

Yahudilerin Savaş Ateşinin Söndürülmesi Hakkında Allah'ın Vaadi

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

Yahudiler, "Allah'ın eli bağlıdır." dediler. Kendi elleri bağlansın ve söyledikleri bu söz yüzünden lanete uğrasınlar! Hayır, O'nun iki eli de açıktır; dilediği gibi bağışta bulunur. Kuşkusuz, Rabbinden sana indirilen, onlardan birçoğunun azgınlık ve inkârını artıracaktır. Biz aralarına kıyamete kadar (sürecek) düşmanlık ve kin saldık. Ne zaman savaş için bir ateş körükledilerse, Allah onu söndürdü. Yeryüzünde sürekli bozgunculuk çıkarmaya çalışırlar. Allah, bozgunculuk çıkarırlarını sevmez.⁽¹⁾

Bu, Yahudilerin körüklediği -ister bizzat kendilerinin çıkaracağı ya da başkalarını tahrik etmek suretiyle çıkmasına sebep olduğu- savaş ateşlerini söndürme yönündeki Allah'ın vaadidir. "**Ne zaman savaş için bir ateş körükledilerse...**" ifadesini de göz önünde bulundurduğumuzda, bu ilahî vadin mutlak olduğunu ve hiçbir istisnanın söz konusu olmadığını anlarız.

Yahudilerin geçmiş ve şimdiki tarihi, birçok savaş ve ayaklanmanın arka planında sürekli onların olduğunu göstermektedir. Ama yüce Allah kendi lütuf ve keremiyle Müslümanlara ve tüm insanlığa yönelik vaadini gerçekleştirmiş, her defasında onların sinsi plan ve hilelerini etkisiz hâle getirmiş, yaktıkları savaş ateşini söndürmüştür.

Onların Müslümanlara ve hatta tüm insanlara karşı başlattıkları en büyük savaş, belki de hâlihazırda sürüp giden savaştır. Öyle ki bu savaşı körüklemek amacıyla Doğu ve Batı blokla-

---

1- Mâide, 64.

rını tahrik etmiş ve kendileri Filistin'de doğrudan, dünyanın diğer birçok ülkesinde ise dolaylı yollardan çatışmanın tarafı olmuşlardır. Ortada sadece bu savaş ateşinin sönmesi yönündeki ilahî vaadin gerçekleşmesi kalmıştır.

Bu ayetten, onların kendi aralarındaki çekişme ve düşmanlığın, bu savaş ateşini söndürmek maksadıyla Allah'ın lütuflarından biri olduğu anlaşılmaktadır:

Biz aralarına kıyamete kadar (sürecek) düşmanlık ve kin saldık. Ne zaman savaş için bir ateş körükledilerse, Allah onu söndürdü.

Şimdi de Yahudilerin zuhur dönemindeki rolü ile ilgili hadiselerle değinelim:

Aşağıdaki ayetin tefsiri ile ilgili nakledilen zuhur dönemi rivayetlerinin bazısında Yahudilerin, kendilerini yok olmaya götüren savaştan önce Filistin'de bir araya toplanacağı beyan edilmiştir:

Ondan sonra İsrailoğulları'na, "Bu topraklara yerleşin. Ahiret vaadi gelince hepinizi bir araya toplayacağız." dedik.⁽¹⁾

Nuru's-Sekaleyn adlı tefsirde şöyle geçer: Yani sizi her yerden bir araya getireceğiz.

Bir başka rivayet de Yahudilerin Filistin'de bulunan Akka bölgesinde bir araya toplanmaları ve savaş çıkarmaları ile alakalıdır. Peygamber-i Ekrem'den (s.a.a) şöyle nakledilmektedir:

"Bir kısmı denizin içinde olan şehrin adını duydunuz mu?" Yanındakiler, "Evet" dediklerinde buyurdu ki: "İs-

1- İsrâ, 104.

hak soyundan yetmiş bin kişi o şehrin üzerine yürümedikçe kıyamet gerçekleşmez."⁽¹⁾

İmam Ali'nin (a.s) de şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Mısır'da bir minber düzeltip, Dımeşk'ı kesinlikle yerle bir edeceğim, Yahudileri Arap ülkelerinden çıkarıp kovacağım ve asamla Arapları ileri götüreceğim.

Bu hadisi nakleden (Abaye el-Esadî) şöyle diyor:

İmam'a sordum ki: "Ey Emirü'l-Müminin! Siz öyle bir haber veriyorsunuz ki, sanki öldükten sonra kesin diriltileceksiniz!" Buyurdu ki: "Hayır ey Abaye, ne dediğimi anlamadın. Benim neslimden olan bir kişi (yani Mehdi) bu işi üstlenecektir."⁽²⁾

Bu rivayetten, Yahudilerin Arap ülkelerinin büyük bir bölümünü egemenlikleri altına alacakları ya da o yerlerde etkin bir role sahip olacakları anlaşılıyor. Biz Şam topraklarındaki gelişmelerle zuhur hareketi olaylarını açıklarken, İmam Mehdi'nin (a.s) Süfyanî ve Yahudilerle savaşına değineceğiz.

Yahudilerle ilgili bir diğer rivayette ise, onların eliyle tapınağın keşfedilmesinden söz ediliyor. Bu rivayetlerde geçen ve zuhurun belirtilerinden biri olarak sayılan "keşf-i heykel" tabirinden maksat, Hz. Süleyman'ın (a.s) mabedi olabilir.

İmam Ali (a.s) şöyle buyuruyor:

Onun zuhurunun birtakım belirti ve işaretleri vardır: Kûfe'nin, pusu ve taşlama yoluyla ablukaya alınması, Kûfe sokaklarının etrafında çukur ve yarıkların açılması, camilerin kırk gün kapanması, mabedin keşfedilmesi,

---

1- el-Müstedrek, c. 4, s. 476.

2- Bihârul-Envâr, c. 53, s. 60.

büyük mescidin (Mescid-i Haram'ın) etrafında çeşitli bayrakların dalgalanması. Bu olayda hem ölen hem de öldürülen, cehennem ateşindedir.⁽¹⁾

Ancak söz konusu mabedin, Hz. Süleyman'ın (a.s) mabedi dışında başka bir tarihî eser olması, ayrıca Kudüs'te değil de başka bir yerde olması mümkündür. Çünkü hadiste "keşfi mabed" ifadesi mutlak (kayıtsız) olarak kullanılmış, onu kimin keşfedeceğine işaret edilmemiştir.

Bu rivayetin ilk bölümleri, Kûfe şehrinde gerçekleşecek olan savaşın şeklini göstermektedir. Bazı rivayetlerde Kûfe ifadesi kullanılarak bununla Irak kastedilse de bu hadiste bizzat Kûfe şehrinin kendisi ve civarı kastedilmiş, oranın darmadağın edileceği ve her köşe başında çeşitli engellerin icat edilerek savunma yollarının ortadan kaldırılacağı bildirilmiştir.

Mescid-i Haram'ın çevresindeki çeşitli bayraklar ise, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan kısa bir süre önce çok sayıdaki kabilelerin Hicaz hükümetini ele geçirme yolundaki çatışma ve çarpışmalarına işarettir ki, bu konuda birçok rivayet nakledilmiştir.

Rivayetlerin bir kısmı da yüce Allah'ın, yeryüzünde fesat çıkararak ve diğer milletlere üstünlük taslayıp böbürlenmiş Yahudilere musallat edeceği kişileri tanıtmaktadır. Ki bunların bir kısmına ayetlerin tefsirinde değindik, bir diğer kısmı ise İran ve zuhur dönemindeki İranlı şahsiyetler hakkındadır. Buna, birçok ravi tarafından nakledilen "siyah bayraklar" hadisini örnek gösterebiliriz. Bu hadiste şöyle geçer:

Horasan'dan siyah bayraklar çıkacak ve Kudüs'te dalgalanuncaya kadar hiçbir şeyin onları geri çevirmeye gücü yetmeyecektir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

İmam Mehdi'nin (a.s) gerçek Tevrat'ı Antakya'daki bir mağaradan, Şam'daki ve Filistin'deki bir dağdan, Taberiye gölünden çıkarması ve onunla Yahudilere delil getirmesi de bu kısım rivayetlerdendir.

Peygamber Efendimizden (s.a.a) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Tevrat'ı ve İncil'i Antakya adlı bir yerden çıkaracaktır.⁽¹⁾

Yine şöyle buyuruyor:

Kutsal sandığı Antakya'daki bir mağaradan, Tevrat'ın bazı bölümlerini de Şam'daki bir dağdan çıkaracak ve onun aracılığıyla Yahudilere kanıt gösterecek, böylece onların büyük bir çoğunluğu İslam'ı kabul edeceklerdir.⁽²⁾

Başka bir hadiste de şöyle buyuruyor:

Kutsal sandık Taberiye gölünden onun (Mehdi'nin) eliyle açığa çıkacak ve onu Beytü'l-Mukaddes'e getirip onun huzuruna bırakacaklar. Yahudiler onu görünce az bir grup dışında hepsi ona iman edecek.⁽³⁾

Tabut-ı Sekine veya Kutsal Sandık, yüce Allah'ın şu ayetlerde belirttiği sandıktır:

Peygamberi onlara dedi ki: "Onun (Talut'un) hükümdarlığının alameti, içinde Rabbinizden bir güvence ve huzur olan, Musa hanedanının ve Harun hanedanının bıraktıklarından bir kalıntı bulunan o sandığın gelmesidir; onu melekler taşır. İnanmışsanız, bunda size bir (ilahî) alâmet vardır."⁽⁴⁾

1- Bihar'ul-Anvar, c. 51, s. 25.

2- Muntehabu'l-Eser, s. 309.

3- el-Fiten ve'l-Melahim, s. 57.

4- Bakara, 248.

Bu ayetin tefsirinde şöyle geçer: İçinde peygamberlerin mirası bulunan bu sandık, İsrailoğulları için kendilerine kimin önderlik etmeye layık olduğunu bilmeleri yönünde bir delil ve nişane konumundaydı. İşte bundan dolayı melekler onu önce İsrailoğulları'nın arasından geçirdiler, sonra da Talut'un önünde yere koydular. Ardından Talut onu Davud'a (a.s), o Süleyman'a (a.s), o da vasisi Asef b. Berhıya'ya teslim etti. Fakat İsrailoğulları Hz. Süleyman'ın (a.s) vasisinden sonra başka birine itaat ettikleri için o sandığı kaybettiler.

Peygamberimizin (s.a.a) sözlerinde geçen *"onların büyük bir çoğunluğu İslam'ı kabul edeceklerdir."* veya *"az bir grup dışında hepsi iman edecekler."* cümlelerindeki iman edeceklerden maksat, ya Kutsal Sandığı görenler veya Hz. Mehdi'nin (a.s) asıl Tevrat üzerinden kendilerine delil getireceği kimseler ya da İmam'ın Filistin'i azat etikten sonra kendilerini orada bırakaçağı kimseler olabilir.

Başka bir rivayette ise Yahudilerden otuz bin kişinin ona iman edeceği naklediliyor ki, bu da Yahudi nüfusuna oranla küçük bir rakamdır.

Yahudilerle ilgili rivayetlerin bir bölümü de Hz. Mehdi (a.s) ve yarenlerinin Yahudilerle yapacağı savaşı anlatmaktadır. İmam'ın eliyle onların Arabistan Yarımadasından çıkarılıp atılmasını ifade eden rivayet gibi. Ki bu hadise daha önce yer vermiştik. İmam'ın bu girişimi Yahudilere galip olmak ve onları Filistin'den dışarı atmakla sonuçlanacaktır. Hem Şiî hem de Sünnî âlimleri, Hz. Mehdi'nin (a.s) Yahudilerle Romalıların desteklediği Süfyani'ye karşı büyük savaş başlatacağını naklederler. Bu savaş, Antakya'dan başlayıp Akka'ya, yani Suriye sahili, Lübnan ve Filistin sınırlarına varan bir alanı kapsamakta, oradan da Taberistan, Dımışk ve Kudüs'e kadar genişleyip devam etmektedir. Yahudilerin

yenilgiye uğrayacaklarına dair verilen ilâhî vaat orada gerçekleşecektir. Öyle ki her taş ve ağaç seslenip şöyle diyecek: "Ey Müslüman! Bu adam Yahudi'dir, onu öldür!" Bu konunun detayına Hz. Mehdi'nin Zuhur Hareketi bölümünde yer vereceğiz.

Bir diğer hadis de Mercu Akkâ Savaşı ile ilgilidir. Bu savaşın, önceki büyük savaşın bir parçası olması ihtimal dâhilinde olduğu gibi, Hz. Mehdi'nin (a.s) Batılılar ve onların hamisi Yahudilerle yapacağı ikinci savaşının bir parçası olması da muhtemeldir. Ki bu savaş, Filistin'in özgürlüğe kavuşmasından ve Batılılarla Yahudilerin yenilgiye uğramasından iki veya üç yıl sonra gerçekleşecektir.

Hadislerde yer aldığına göre Hz. Mehdi (a.s) bu savaştan sonra Rumlarla, yani Batılılarla barış içinde yaşama ve tecavüz etmeme yönünde yedi veya on yıllık bir sözleşme imzalayacak. Anlaşıldığı kadarıyla bu sözleşmenin yapılmasında Hz. İsa (a.s) aracı olacaktır. Fakat onlar iki veya üç yıl sonra anlaşmayı bozacak, her biri on iki bin kişiden oluşan seksen ordu ile savaşa başlayacaklar. Bu büyük savaşta Allah düşmanlarından çok sayıda insan öldürülecektir. Öyle ki bu savaş, "Büyük Savaş" ve "Mercu Akka Ziyafeti" olarak tavsif edilmiştir. Yani öyle bir ziyafet ki, yeryüzünün vahşi hayvanları ve gökyüzünün kuşları, zalimlerin cesetlerinin etlerinden yiyecek olarak yararlanacaklar.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Rum şehrini yetmiş bin Müslüman tekbirlerle fethedecek. Onlar Mercu Akka'da bu büyük ölümlere ve Allah'ın geniş sofrasına şahit olacaklar.⁽¹⁾

1- Bişaretu'l-İslam, s. 297.

Söz konusu rivayetlerin bir kısmı da Akka şehrinin Hz. Mehdi'nin (a.s) dönemindeki askerî ve stratejik rolü ile alakalıdır ki, İmam Avrupa'yı fethetmek için orayı deniz donanmasının merkezî karargâhı seçecektir.

Rivayetlerde şöyle geçer:

İmam Mehdi (a.s), Akka sahilini dört yüz gemiyle donatacak ve yardımcıları ile birlikte Rum ülkelerine saldırıp orayı fethedecektir.⁽¹⁾

Hz. Mehdi'nin (a.s) Zuhur Hareketiyle ilgili bölümde bu konu hakkında daha fazla bilgi vereceğiz.

Yahudilerin Tarihine Kısa Bir Bakış

Burada Yahudilerin Hz. Musa'nın (a.s) döneminden Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.a) zamanına kadarki genel durumlarına özetle bir göz atacağız. Bu bölümlerdeki bilgiler, "Camia-i Keniseha-i Haver-i Nezdik Yayınları"nın yayımladığı "*Kitab-i Mukaddes Ansiklopedisi*" adlı eserle Muhammed İzzet Deruze'nin yazdığı "*Tevrat'ın Dilinden Yahudilerin Tarihi*" aldı eserden alınmıştır.

Yahudilerin bu dönemdeki tarihi on kısma ayrılıyor:

1. Hz. Musa (a.s) ve Yuşa (a.s) dönemi (MÖ 1270-1130)
2. Hâkimler dönemi (MÖ 1130-1025)
3. Hz. Davud ve Süleyman (a.s) dönemi (MÖ 1025-931)
4. Parçalanma ve iç çekişmeler dönemi (MÖ 931-859)
5. Asuriler dönemi (MÖ 859-611)

1- İlzamu'n-Nasib, s. 224.

6. Babilliler dönemi	(MÖ 597-539)
7. İranlıların hâkimiyet dönemi	(MÖ 539-331)
8. Yunanların hâkimiyet dönemi	(MÖ 331-64)
9. Rumların hâkimiyet dönemi	(MÖ 64 - M.S. 638)
10. İslam'ın hâkimiyet dönemi	(M. 638-1925)

Hz. Musa (a.s) ve Yuşa (a.s) Dönemi

Hz. Musa (a.s) yüz yirmi sene yaşamıştır. Ömrünün otuz yılını Mısır Firavunu'nun sarayında, on yılını Filistin tarafından Arrabbeh deresine yakın olan ve Sina çölünün sonunda bulunan Kadş Berni'de geçirmiştir.

Mevcut Tevrat'ta Benî İsrail'den Musa (a.s) ile birlikte çıkanların sayısının (küçük çocuklar dışında) altı yüz bin yaya olduğu söylenmiştir.⁽¹⁾ Bazı Batılı tarihçiler onların Mısır'dan çıkmalarının, Milat öncesi on üçüncü asırda, yani yaklaşık MÖ 1230 yılında Minfitah Firavun'un döneminde gerçekleştiğini benimserler. O sırada Hz. Musa (a.s) da Kadş yakınlarındaki bir dağda bulunuyordu. Vasisi Yuşa b. Nun (a.s) onu orada defnedip kabrinin yerini gizli tuttu. Çünkü Hz. Musa (a.s) hem yaşadığı sürece hem de vefat ettikten sonra İsrail Oğulları tarafından birçok eziyetlere maruz kalmıştı.

Tevrat'ta onun ve kardeşi Harun'un (a.s) hakkında şöyle denir:

Allah Musa'ya şöyle dedi: Sen bu dağda öl! Nitekim kardeşin Harun da Hur dağında can vermişti. Çünkü siz iki kişi bana ihanet ettiniz, Sina ülkesindeki Meribe Kadş sah-

1- Çıkış Kitabı, bab: 12/37 ve Sayılar Kitabı, bab: 33/36.

rasının pınarı başında beni takdis etmediniz. Öyle ise sen benim Benî İsrail'e bahsettiğim yere girmeyeceksin.⁽¹⁾

Başka bir yerde de şöyle denir:

Yuşa b. Nun oraya girecektir.⁽²⁾

Hız. Musa'dan (a.s) sonra Benî İsrail'in önderliğini vasisi Yuşa (a.s) üstlendi ve onları Ürdün nehrinin batı kıyılarına taşıdı. Çalışmasına Eriha şehrinden başladı, her biri tarım alanlarına sahip köyleri bulunan birçok şehri fethetti. O bölgenin ahalisi Kenan putperestlerinden oluşuyordu.

Yuşa, o bölgeyi birbirlerine haset eden İsrail Oğulları arasında paylaştırdı. Yuşa Kitabının 15-19. babları, sayısı 216'ya ulaşan bu bölgenin büyük ve küçük şehirlerinin isimlerine yer verir.

Yuşa (a.s) MÖ 1130 yılında, yaklaşık 110 yaşında vefat etti.

Hâkimler Dönemi ve Mahallî Hükümdarların Egemenliği

Yuşa'dan (a.s) sonra Benî İsrail'in liderliği hâkim ve kadınlara intikal etti. Kureyş kabileleri arasındaki halifelere benzeyen bu kadınlardan on beş kişi hükümdar oldu.

Hâkimler dönemi iki özelliğiyle bilinir ve bu iki özelliği Benî İsrail'in tarihinde sürekli görmek mümkündür:

Birincisi, onların peygamberlerin yolundan çıkması, diğeri ise acı azap ve işkenceleri tatmalarına sebep olan bir grubun Allah tarafından onlara musallat edilmesidir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de de bunlara değinilmiştir.

Tevrat'ta Benî İsrail'in Yuşa'dan (a.s) sonra sapma olayı şöyle ifade edilir:

1- İkinci Kitap, bab: 33: 50-53.

2- İkinci Kitap, bab: 1: 38.

Ve İsrail Oğulları Kenanlılar, Hittîler ve Amorîler ve Perizzîler ve Hivîler ve Yebusîler⁽¹⁾ arasında oturdular ve kendilerine eş olarak onların kızlarını aldılar ve kendi kızlarını onların oğullarına verdiler ve onların ilâhlarına kulluk ettiler.⁽²⁾

Ve RABBİN öfkesi İsrail'e karşı alevlendi ve onları Mezopotamya kralı Kuşan-Rişatayim'e sattı ve İsrail Oğulları Kuşan-Rişatayim'e sekiz yıl kulluk ettiler.⁽³⁾

Ve Ammon ve Amalek Oğullarını yanına topladı ve gidip İsrail'i vurdu ve hurma ağaçları şehri (Eriha'yı) aldılar.⁽⁴⁾

Ve RAB onları Hatsor'da krallık eden Kenan kralı Yabin'e sattı.⁽⁵⁾

Ve yine İsrail Oğulları yine RABBİN gözünde kötü olanı yaptılar ve RAB onları kırk yıl Filistîlilerin eline verdi.⁽⁶⁾

Hâkimlerin önderliği Yuşa'dan (a.s) sonra Samuel Peygamber'in (a.s) dönemine kadar devam etti. Kur'ân-ı Kerim'de Samuel Peygamber (a.s) hakkında şöyle deniyor:

Musa'dan sonra İsrailoğulları'nın ileri gelenlerini görmedin mi? Hani onlar kendi peygamberlerine, "Bize bir hükümdar gönder de (onun emrinde) Allah yolunda savaşalım" dediler. Peygamber, "Ya size bir savaş yazılır da savaşmazsanız?" dedi. Onlar, "Yurtlarımızdan çıkarılmış ve evlatlarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz hâlde Allah yolunda neden savaşmayalım?!" dediler. Ama ken-

1- Filistin bölgesinin kavimleri.

2- Hâkimler, 3 ve 5. Bölümler.

3- Hâkimler, bap: 3: 8.

4- Hâkimler, bap: 3: 13.

5- Hâkimler, bap: 4: 2.

6- Hâkimler, bap: 13: 1.

dilerine savaşmak yazılınca onlardan az bir grup hariç hepsi (sözlerinden) döndü. Allah, zalimleri bilir.⁽¹⁾

Tarihçiler bu dönemin yaklaşık bir asır, yani MÖ 1130 yılından, Talut ve Hz. Davud'un (a.s) dönemi olan MÖ 1025 yılına kadar olduğunu tahmin etmişler. Oysa Tevrat'ın Hâkimler Kitabından bu sürenin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Davud ve Süleyman Peygamberlerin Dönemi

Talut'un (Saul) dönemini Hz. Davud (a.s) ve Hz. Süleyman (a.s) döneminin bir parçası olarak değerlendirmeye aldık. Çünkü o, peygamber olmasa da, peygamberlerin çizgisinde olan adil bir hükümdardı. Tarihçiler onun iktidar dönemini milat öncesi 1025-1010 yılları arasındaki on beş yıl olarak göstermişlerdir. Ondan sonra ise Hz. Davud (a.s) ile Hz. Süleyman (a.s) MÖ 1010-931 yıllarında, yani Hz. Süleyman'ın (a.s) vefat ettiği yıla kadar hükümet etmişlerdir.

Ama maalesef elimizdeki Tevrat'ı yazanlar Hz. Musa, Hz. Davud ve Hz. Süleyman'a (hepsine selam olsun) zulmetmiş ve onlara ahlakî, siyasî, itikadî birçok büyük iftiralarda bulunmuşlardır. Batılı Hristiyan tarihçilerinin çoğu da sadece onlara tâbi olmuş, hatta onların sözlerine bazı çirkin şeyleri de eklemişlerdir. Aynı şekilde Batı kültürüne düşkün olan Müslümanlar da bu tür sözlerde onlara uymuşlardır. Allah'ın selamı bütün ilahî peygamberlere olsun! O büyük zatlara karşı iftirada bulunan herkesten beriyiz.

Oysa Hz. Davud (a.s) Benî İsrail'i putperestlik bataklığından ve putperestlerin/tağutların sultanından kurtardı. Onun ilahî devletinin otoritesi komşu bölgelere de yayıldı. O, yönetimi altındaki milletlere en güzel şekilde davrandı. Nitekim yüce

---

1- Bakara, 246.

Allah onun bu özelliğini Kur'ân-ı Kerim'de Peygamber'inin diliyle tavsif etmiştir.

Hız. Davud (a.s) ceddı Hz. İbrahim'in (a.s) Kudüs'teki ibadet ettiği yerde ve Moriya dağının tepesinde bir cami inşa etme kararı aldı. Ama orası Kudüs ahalisinden olan Aravna'nın harman yeri idi. Davud (a.s) elimizdeki Tevrat'ta açıklandığı üzere o harmanlığı elli gümüş şekel⁽¹⁾ karşılığında aldı ve orada bir cami inşa edip namaz kıldı. Onun bir yerinde de Allah için hayvanlar kurban ediliyordu.⁽²⁾

Ardından Hz. Süleyman (a.s) aziz babası Hz. Davud'un (a.s) saltanat ve mülkünün vârisi oldu. Onun hükümeti Kur'ân-ı Kerim'de ve Resulullah'ın (s.a.a) sözlerinde geçtiği şekilde genişledi. Hz. Süleyman, babası Davud ve büyük dedesi İbrahim'in camisini daha görkemli bir şekilde onarıp restore etti. Bu sebeple de orası "Süleyman Tapınağı" adıyla bilinmeye başladı.

Peygamberler tarihinde Hz. Süleyman'ın (a.s) hükümranlığı istisnai bir dönem olarak yerini alır. Bu dönemde yüce Allah insanların kendi kontrollerine geçirebilecekleri çeşitli ve hayrete düşüren güçlerin bir kısmını zahir etmiştir. Çünkü milletler kendi siyasal varlıklarını Allah'ın gönderdiği peygamberleri ve onların halifelerinin önderliği sayesinde koruyup, güçlerini azgınlık ve birbirine karşı savaşıma yolunda harcamadılar. Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

Allah rızkını kullarına yaysaydı, kuşkusuz yeryüzünde azgınlık ederlerdi. Fakat O, dilediği miktarda (rızkını) indirir. Şüphesiz O, kullarından haberdardır ve onları görür.⁽³⁾

1- Yaklaşık 575 gr. (Çev.)

2- II. Samuel, bap: 24: 24 ve I. Tarihler, bap: 21: 22, 28.

3- Şûrâ, 27.

Kur'ân'ın da açıkladığı gibi Hz. Süleyman (a.s) tahtına yaslanmış bir halde canını verdi. Tarihçiler onun ölüm yılını MÖ 931 olarak kaydederler. Fakat onun vefat etmesiyle İsrail Oğulları arasında azgınlık baş göstermeye başladı ve böylece devleti parçalandı. Ardından yüce Allah onlara acı azabı tattıracak birini hâkim kıldı.

Elimizdeki Tevrat'ın I. Krallar kitabında Hz. Süleyman'a (a.s) yönelik bazı iftiralarda bulunarak onun Allah'a kulluktan el çektiği ve putlara taptığı ileri sürülmüş ve şöyle denmiştir:

Ve RAB Süleyman'a karşı öfkeleni, çünkü ona iki kere görünen ve "Başka ilahların ardınca gitme!" diye bunun için ona emretmiş olan İsrail'in Allah'ı RAB'den yüreği saptı ve RABBİN emrettiği şeyi tutmadı. Ve RAB Süleyman'a dedi: 'Mademki bu şey senin tarafından oldu ve sana emrettiğim ahdimi ve kanunlarımı tutmadın, mutlaka krallığı senin elinden çekip alacağım ve onu senin kuluna vereceğim.'⁽¹⁾

İç Çekişmeler ve Parçalanma Dönemi

İsrail Oğulları arasındaki iç çekişmeler ve ihtilaflar, içlerindeki putperest güçlerden, Firavunlardan, Asurlulardan ve Babililerden birbirlerinin aleyhine kullanmak amacıyla yardım alacak dereceye vardı.

Hz. Süleyman'ın (a.s) vefatından sonra Yahudiler Şekem'de (şimdiki Nablus'ta) bir araya toplandılar ve birçoğu Nebat'ın oğlu Yaroboam'a biat etti. Yaroboam ise Hz. Süleyman (a.s) henüz hayatta iken onun düşmanlarındandı ve onun korkusundan Mısır Firavunu'nun yanına kaçmıştı. Hz. Süleyman (a.s) vefat ettikten sonra geri döndü ve Yahudilerin sıcak karşılamasına mazhar oldu. Ardından Ürdün nehrinin batı kıyı-

1- Tevrat, I. Krallar, bap: 11: 9-11.

sında İsrail adında bir devlet kurdu ve Şekim veya Samiriye'yi (Filistin'de bir şehir) oranın başkenti yaptı. Fakat içlerinden az bir grup Hz. Süleyman'ın (a.s) oğlu Rehoboam'a biat ettiler ve Kudüs'ü başkent yaptılar. Bu devlet ise Yahuda adıyla tanındı.

Yüce Allah'ın Kur'ân-ı Kerim'de, "**Yanında kitaptan bir ilim olan kimse**"⁽¹⁾ ifadesiyle tanıttığı Hz. Süleyman'ın (a.s) vasisi Asif bin Berhiya'ya gelince, İsrail Oğulları'ndan onun payına düşen, yalanlanmaktan başka bir şey olmadı.

Tevrat'ta küfür ve putperestliğin Yaroboam'ın tebaası arasında yaygın olduğu geçer:

Ve kral danıştı ve iki altın buzağı yapıp kavme dedi: 'Yeruşalim'e çıkmak sizin için fazladır; ey İsrail, işte seni Mısır diyarından (Şekem'e doğru) çıkaran ilahların!' Kavim de onun isteğini kabul ettiler.⁽²⁾

Buzağıya tapmanın yanında Yaroboam onları başka ilahları tapmaya da çağırdı; Saydalılara Astartiye'yi, Moabilere Kemoş'u ve Ammonîlere de Milkom'u tanrı olarak tapmalarını emretti.⁽³⁾

Mısır firavunu Şişak fırsattan yararlanarak MÖ 926 yılında Yaroboam'a yardım etmek ve Hz. Süleyman'ın (a.s) oğlu ile taraftarlarının hükümetine son vermek amacıyla Kudüs'e saldırıp orayı işgal etti:

Ve RAB evinin hazinelerini, kral evinin hazinelerini ve her şeyi aldı ve Süleyman'ın yapmış olduğu bütün altın kalkanları da aldı.⁽⁴⁾

1- Neml, 40.

2- Tevrat, I. Krallar, bab: 12: 28-31.

3- Tevrat, Hâkimler, bab: 11: 7 ve 33.

4- Tevrat, I. Krallar, bab: 14: 25-26.

Anlaşıldığı kadarıyla topluma hâkim olan genel koşullar Mısır firavununa (Şişak), kendisinin veya müttefiki Yaroboam'ın egemenliğini devam ettirmesine izin vermedi. Bu yüzden de Şişak'ın geri çekilmesinden sonra bu küçük ülke varlığının ancak az bir kısmını elde etmeyi başarmakla birlikte Yaroboam'la yapılan savaşlar olduğu gibi devam ediyordu.

Nitekim Aramlılar bölgedeki iki devletin zaafından yararlanarak Yahuda ülkesine saldırıp oradaki başkanları esir aldıktan sonra onları kendi başkentleri Dimışk'a götürdüler, onlar için cizye ve vergi tayin ettiler. Bu olay Aramlıların hükümdarlığı yani Ben-Hadad'ın hâkimiyeti döneminde (MÖ 879-843 yılları) vuku buldu.⁽¹⁾ Bundan sonra Omri'nin oğlu Ahab'ın krallık döneminde (MÖ 874-853) Yaroboam'ın ülkesine cizye belirlemiş ve orayı kendi himayeleri altına almışlardır.

Yine Tevrat'ta Yahoram'ın krallığı döneminde Filistinlilerle Yahuda ülkesine ait Koşsiyin dağı etrafında yaşayan Araplar arasında bir savaşın ortaya çıkacağından bahsediliyor. "Onlar Kudüs'ü işgal edecek, kralın sarayında bulunan malları ele geçirecek, çocuklarını ve kadınlarını esir alacaklar."⁽²⁾

Başka yerde de Aramîler ordusunun Beytü'l-Mukaddes'te savaş başlatacakları, reislerini helak edecekleri, bütün hazineleri ele geçirecekleri ve Aramî kralı Hazael'e sunacakları geçer.⁽³⁾

Tevrat'a göre İsrail kralı olan Yoaş, Yahuda ülkesine saldırır, şehrin savunma duvarlarını yerle bir eder, Allah'ın evinde bulunan bütün altın, gümüş ve altın kapları, ayrıca kralın hazinesini yağmalar.⁽⁴⁾

1- Tevrat, II. Krallar, bab: 13: 3-13.

2- Tevrat, II. Tarihler, bab: 21: 16-17.

3- Tevrat, II. Krallar, bab: 12: 17-18.

4- Tevrat, II. Krallar, bab: 14: 11-14.

Aralarında yaşanan bu çekişmeler ve komşu ülkelerin onlara egemen olma durumu, Asurluların işgaline kadar devam etti.

Asurluların Hâkimiyet Dönemi

Asurluların Yahudiler üzerindeki hâkimiyeti MÖ 859-824 yıllarında onların kralı III. Şalmaneser'in saldırısı ile başlar. O, Aramîlerin ülkesine ve İsrail'in sınırlarına hücum etti, bütün bölge öncelikle onun, sonra Asurluların kontrolü altına geçti. Öyle anlaşılıyor ki, Yahuda ülkesi İsrail'in aksine Asurluların yönetimi altındaydı. Çünkü Tevrat'ın naklettiğine göre oranın hâkimi Yotam'ın oğlu Ahaz, Asurluların hâkimi Taglat-Pileser'in İsrail'e ve Aramîlere saldırmasını istedi. Onun bu isteği kabul edildi ve MÖ 732 yılında onlara saldırdılar. Onun halefi V. Şalmaneser de onun yolunu devam ettirdi, ama Şekim (Nablus) ablukaya alındığı zaman hayatını kaybetti. Onun halefi II. Sargon Samirîye'nin işgalini sona erdirip orayı tamamen yıktı ve İsrail aleyhine (Yahudilerin eliyle yürütülen) saldırıda ve vatandan kovma operasyonunda Asurlulara yardım etti. Taglat-Pileser Yahudileri esir alıp ülkesine götürdü ve Asurluları onların yerinde bıraktı.⁽¹⁾

Daha sonra Kral Pekah bu işi sona erdirdi. Menis'in torunlarından yarından fazlasını ve diğerlerini esir etti. II. Sargon yaklaşık otuz bin kişiyi Harran'a, Habur kıyılarına ve Midiya'ya dağıttı ve Aramîleri onların yerine koydu.⁽²⁾

Hizkiya'nın iktidarı döneminde (o, zahirde Mısır halkı ile ilişki kurmak istiyordu) Yahuda ülkesi Asurîlerin itaat dairelerinden çıktı. Sonuçta Asurî hâkimi Sanherib öfkelenildi ve MÖ yaklaşık 701 yılında Asuriler Yahuda ülkesini kendisine itaat

1- Tevrat, II. Krallar, 15:29.

2- Tevrat, II. Krallar, 17:5-6.

ettirmek amacı ile son olarak saldırıp bölgeyi kendi istilası altına aldı ve Kudüs'ü ele geçirdi.

Hizkiya'nın krallığının on dördüncü yılında Asur kralı Sanherib Yahuda'nın surlu kentlerine saldırıp hepsini ele geçirdi. Yahuda kralı Hizkiya, Lakiş kentindeki Asur kralına şu haberi gönderdi: "Suçluyum, üzerimden kuvvetlerini çek, ne istersen ödeyeceğim." Asur, Yahuda kralı Hizkiya'yı üç yüz talant gümüş ve otuz talant altın ödemekle yükümlü kıldı. Hizkiya RAB'ın Tapınağında ve kral sarayının hazinelerinde bulunan bütün gümüşü ona verdi.⁽¹⁾

Mevcut Tevrat'ta yukarıda gösterildiği gibi, Asur sultanlarına ilaveten onların son hâkimleri olan Esarhaddon ve Asurbanipal'dan söz ediliyor. Orada deniyor ki, bu iki şahıs Asurîlerden bir kavmi aktararak Samirîye'ye yerleştirdi.⁽²⁾

Babillilerin Hâkimiyet Dönemi

MÖ 612 yılında Medler ve Babilliler (Kaldeliler) Asurîlerin başkenti Ninova'yı (Neynava'yı) yerle bir ettiler ve kendi aralarında paylaştılar: Irak, Şam ve Filistin Babillilerin payına düştü. Onların en ünlü hâkimi Nebukadnetsar (Buhtunnsar) oldu. O, Şam ve Filistin halkını itaate zorlamak için iki kez saldırdı: ilk defa MÖ 597 yılında, diğeri ise MÖ 586 yılında. İlk saldırıda Kudüs'ü fethedip, hâkimin kulesinde bulunan hazineyi ele geçirdi. Kral Yehoyakin ve savunucuları da dâhil Yahudilerin çoğunu esir aldı. Yehoyakin'in amcası Tsedekiya'yı sağ kalan Yahudilere başkan atadı. Esirleri Babil'deki Habur nehrinin yakınındaki Ninbur bölgesinde yerleştirdi.⁽³⁾

1- Tevrat, II. Krallar, 18:13-15.

2- Tevrat, Ezra, 4:10.

3- Tevrat, II. Krallar, 24: 17.

İkinci saldırı Buhtunnasar'la Mısır Firavunu arasında gerçekleşti. Firavun, Şam ve Filistin hâkimlerinin tahriki ile Kudüs'ün hâkimi Tsedekiya'yı Babilliler aleyhine saldırıda kendisi ile müttefik etti, onlar da kabullendiler ve bu yönde saldırıya başladılar. Ama Buhtunnasar yeniden hızla atağa geçti, bu da Mısırlıların yenilmesi ve Şam'ın ele geçirilmesi ile sonuçlandı. O, tapınağı yıkıp yaktı, oranın hazinelerini yağmaladı, Yahudi büyüklerinin evlerini de aynı duruma düşürdü. Onlardan elli bin kişiyi tutsak etti, Sedekiya'nın çocuklarının başını kesip, gözlerini oydu, onun kendisini de zincirlere vurup esir etti. Böylece Yahudi ülkesinin varlığına son verildi.⁽¹⁾

İranlıların Hâkimiyet Dönemi

İran şahı Kiros (Koreş/Kuruş) Babil'i işgal etti ve MÖ 539 yılında onların hâkimiyetine son verdi. Şam'a ve Filistin'e de saldırarak oraları da fethetti. Babil'de yaşayan Buhtunnasar ve Yahudi esirlerinin Kudüs'e dönmelerine izin verdi. Süleyman'ın (a.s) tapınağının hazinelerini onlara geri iade etti, tapınağı tamir etmelerine izin verdi. Sonra Zerubbabil'i oranın hâkimi tayin etti.⁽²⁾

O, Mabed'i yeniden inşa ettirmeye başladı. Ama komşu bölgelerin ahali bu olaydan korkuya kapılarak Kiros'un halefi Kambises'e şikâyet ettiler. Bunun üzerine o da Mabed'in inşasının önlenmesine dair karar çıkardı. Sonra I. Darius onun inşasına izin verdi ve MÖ 515 yılında tapınağı tamir edip bitirdiler.⁽³⁾

İranlılar MÖ 539-331 yılları arasında Yahudileri istila altında tuttular. Bu süre Kiros, Kambises, I. Darius, Kserkses ve

1- Tevrat, II. Krallar, 25:1-16.

2- Tevrat, Ezra, 6:3-7, 1:7-11.

3- Tevrat, Ezra, 6:1-15.

Üzeyir'in (a.s) çağdaşı olan I. Artakserkses hükümdarlık etmişlerdir. Onlardan sonra da İranlı imparatorlar II. Darius, II. Artakserkses, III. Artakserkses iktidarda olmuşlardır. Sonuncu İranlı imparatoru III. Darius, Makedonyalı İskender tarafından katledildi. Şu anda mevcut olan Tevrat'ta yukarıda belirtilen hükümdarların dışında, hiçbir İran hükümdarı hakkında bilgi verilmemiştir.

Yunanların Hâkimiyet Dönemi

Makedonyalı İskender Mısır'a, Şam ve Filistin bölgesine ordu çıkararak oraları fethetti. Kendisine direnen İranlıları ve yerel güçleri yok edip Kudüs'e girdi ve orayı tam olarak kendi hâkimiyeti altına aldı. Sonra İran'a yönelerek Irak'ın kuzeyindeki Erbil'de yaptığı ağır savaşta III. Darius'u ve ordusunu tarumar edip İran'ı fethetti. Böylece Yahudiler MÖ 331 yılında Yunanların hâkimiyeti altına girdiler.

İskender'in ölümünden sonra büyük imparatorluğu ele geçirmek için ordu komutanları arasında ihtilaf ve çekişmeler başladı. Yirmi yıl süren çekişmeler sonucu Batalise (Ptolemaios/Betlemius'un adamları) Mısır'da hükümetin büyük bir bölümünü ele geçirirken, Selevkos'un adamları da Şam'da hükümetin diğer bölgelerine hâkim oldular.⁽¹⁾ Böylece Kudüs MÖ 312 yılında Ptolemaiosların eline geçti. Selevkosların III. hükümdarı Antiokus MÖ 198 yılında Kudüs'ü onların sultasından çıkarsa da Ptolemaioslar Kudüs'ü tekrar geri aldılar ve MÖ 64 yılında Roma fethedilinceye kadar orada hükümdarlık ettiler.

1- Cassander Yunanistan'a, Creates Antigonos Batı Asya'ya hâkim oldular. (Çev.)

Mevcut Tevrat'ta I., II., III., IV., V., VI. Ptolemaios olarak Ptolemaioslardan altısının adına değinilmiş ve şöyle denilmiştir:

I. Ptolemaios cumartesi günü Urşelim'e girdi, Yahudilerden bir kısmını yakalayıp Mısır'a gönderdi.⁽¹⁾

Selevokslardan ise beş hükümdarın adı I., II., III., IV., V. Antiokus olarak geçmiştir. Onların beşincisi MÖ 175-163 yıllarında Kudüs'e saldırmış ve tapınağın tüm değerli eşyalarını talan etmiştir. İki yıldan sonra Kudüs'e ağır darbe indirmiş ve ondaki her şeyi yağma ederek, evlerini ve duvarlarını yıkmış, kadınları ve çocukları esir almış, kendisinin Zeus adlı heykelini tapınağa koymuş, Yahudileri ona tapınmaya çağırılmış ve onlardan çoğu bu daveti kabul etmişlerdi. Oysa Makabi Yahudilerinin MÖ 168 yılındaki ayaklanmaları sonucunda onların bazıları mağaralara ve gizli mekânlara sığınmışlardı.⁽²⁾

Yahudilerin gurur duyduğu bu harekette inançlı Yahudiler, çete ve grupların savaş taktiğine benzer bir yöntemle, putperest Yunanlara karşı savaştılar ve çeşitli zamanlarda sınırlı zaferler kazandılar ki bu, Romalıların hâkimiyet dönemine kadar devam etti.

Romalıların Hâkimiyet Dönemi

Roma hükümdarı Pompei (Pompeius) MÖ 64 yılında Suriye'yi işgal edip Roma İmparatorluğu'na, MÖ 62 yılında ise Kudüs'ü işgal edip Suriye'deki Roma yönetimine kattı. Matta İncili'nde şöyle açıklanır:

MÖ 39 yılında Roma Kayseri I. Hirodes'i Yahudilere reh-

1- Tevrat, Danyal, 11:5.

2- Makabiler kitabı, 1:41-53.

ber tayin etti. O da tapınağın üzerinde büyük ve güzel bir bina inşa etti, MÖ 4 yılında da vefat etti.⁽¹⁾

İncillerde, onun oğlu II. Hirodes'in MÖ 4 yılından MS 39 yılına kadar iktidarda olduğu belirtilmiştir. Hz. Mesih (a.s) onun zamanında doğmuştur. Yahya b. Zekeriyya'yı (a.s) da katleden, onun kesilmiş başını altın tabağa koyup Benî İsrail'in Salume adındaki kötü kadınlarından birinin yanına gönderen de o olmuştur.⁽²⁾

İnciller ve tarih yazarlar, Neron'un döneminde (MS 54-68 yıllarında) Kudüs'te ve Filistin'de yaşanan şiddete, ayrıca Yahudilerle Romalılar, bunun yanı sıra Yahudilerin kendi arasında yaşanan çatışmalara yer verirler. Roma Kayseri Vespasian MS 70 yılında kendi oğlu Titus'u bölgeye hâkim olarak tayin etti, o da Kudüs üzerine yürüdü. Bunun üzerine Yahudiler oraya sığındılar. Nihayet yemekleri, azıkları bitti ve zayıfladılar. Derken Titus, şehrin duvarlarını yıkıp oraya girdi, milyonlarca Yahudi'yi öldürdükten sonra evlerini yıktı ve tapınağı yakıtı, sonra sağ kalanları tutup Roma'ya götürdü.

Meşhur tarihçi Mes'ûdî şöyle yazıyor:

Bu saldırıda ölen Yahudilerle Hristiyanların sayısı üç milyona ulaşıyor. Fakat anlaşılan o ki bu rakamda biraz mübalağa vardır.⁽³⁾

Bu olaylardan sonra Romalılar Yahudilere karşı daha fazla şiddet uyguladılar. Bu baskı, Konstantin ve ondan sonraki padişahların kendi inançlarını Hristiyanlık temelleri üzerine kurup, Yahudileri işkenceye tâbi tutmalarıyla doruğa ulaş-

1- Matta İncili, s. 2.

2- Markos İncili, 6:16-28.

3- et-Tenbihu ve'l-İşraf, s. 110.

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

tı. Bu yüzden Yahudiler, İran Kesrası'nın 620 yılında yani Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) ortaya çıkacağı dönemde, Romalılarla savaşıcağı ve onları yeneceğı müjdesini verdiler. Bu da Hicaz Yahudilerini bir hayli sevindiriyor, Müslümanların bu savaşlarda onlara galip gelmesini arzu ediyorlardı. İşte o zaman Peygamberimize (s.a.a) şu ayet nazil oldu:

Elif, Lâm, Mîm. Rumlar, yakın bir yerde yenilgiye uğradılar. Onlar, bu yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde galip geleceklerdir. Önce de, sonra da emir Allah'ındır. İşte o gün müminler, Allah'ın yardımı için sevinirler. Allah, dilediğine yardım eder. O, üstündür ve hikmet sahibidir.⁽¹⁾

Tarihçilerin yazdığına göre İranlıların savaşı kazanmasından sonra Yahudiler, doksan bini aşkın Romalı Hristiyan esiri parayla İranlılardan satın alarak hepsinin kafasını kestiler. Birkaç yıl sonra Hiraklius İranlılara karşı zafer kazanınca bu sefer o, Yahudileri cezalandırdı. Geriye kalan Yahudilerin hepsini Kudüs'ten kovdu, kente girişlerini yasakladı. Bu yüzden de Ömer b. Hattab ile yaptıkları antlaşmada hiçbir Yahudi'nin Kudüs'te kalmaması şartını koştular. Ömer de onların şartını kabul ederek o maddeye barış anlaşmasında yer verdi.⁽²⁾

Bu olay 638 yılında, yani hicretin 17. yılında vuku bulmuştur. Bu gelişmeden sonra Kudüs ve Filistin İslam topraklarının bir parçası hâline geldi. Bu durum hicrî 1324 (miladî 1925) yılına kadar -yani Osmanlı iktidarının Batılılar tarafından sona erdirilmesine kadar- devam etti.

* * *

1- Rûm, 1-5.

2- Tarih-i Taberi, c. 3, s. 105.

Yahudilerin belirttiğimiz bu kısa tarihi, birçok konuyu bizim için aydınlığa kavuşturuyor. Ki bunlardan biri, İsrâ Suresi'nin "İki defa yeryüzünde fesat çıkaracaksınız..." mealindeki Yahudilerle ilgili ayetlerin tefsiridir. Ayette geçen bu iki bozgunculuk ve fesattan biri Peygamberimizin (s.a.a) bisetinden/peygamberliğe seçilmesinden önceki zamanla, bir diğeri de biset sonrası ile alakalıdır. İşte bu bölme, Yahudilerin tarihlerinde sıkça rastlanan çok sayıdaki bozgunculuk faaliyetleri ile ilgili en uygun bölmedir.

"Üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve savaşçı olan bir grubu göndeririz." ayetiyle de Müslümanlar kastedilmiştir. Çünkü Allah-u Teâlâ sadr-ı İslam'da Müslümanları onlara musallat etmişti. Öyle ki evlerinde onları bir bir aramış, sonunda Mescid-i Aksa'ya girmişlerdi.

Ama Müslümanlar İslam'dan uzaklaştıkları zaman Allah-u Teâlâ Yahudilerin gücünü tekrar kendilerine geri verdi, onları mallar ve çocuklarla destekledi, onların taraftarını bizden daha fazla kıldı.

Fakat Hz. Mehdi'nin (a.s) hükümetine zemin hazırlama hareketinde yüce Allah Müslümanları onlara galip edecektir. Tarihte Müslümanlar dışında Yahudilere önce mağlup olup sonra da galip olan başka bir kavme rastlamış değiliz.

Yahudilerin -hadiste bildirildiği üzere- dünyanın başka milletlerine karşı üstünlük taslamalarına gelince, bu sadece bir defa gerçekleşecek, iki defa değil. Bu ise Yahudilerin ikinci bozgunculuk eylemleri ile aynı zamanda veya onun sonucunda olacaktır. Yahudilerin tarihine baktığımızda onların bu üstünlük taslamaları İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemden başka hiçbir zamanda görülmemiştir.

Buna göre, Kur'ân'ın açık ifadesine göre, günümüzde Yahudiler bozgunculuklarının ikinci aşamasını ve kendi büyük böbürlenmeleri merhalesini yaşıyorlar. Biz de şu an Allah'ın Yahudiler üzerindeki kendi egemenliğinin başladığı, iğrenç yüzlerinin rezil olmaya başladığı bir dönemde yaşıyoruz. Nihayet Allah-u Teâlâ bize fetih ve zafer inayet edecek, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce veya onunla aynı zamanda geçmişteki atalarımız gibi Mescid-i Aksa'ya gireceğiz ve onların dünyada üstünlük taslayışlarını darmadağın edip köklerini kazıyacağız.

"Fakat siz (suç işlemeye) dönerseniz, biz de (cezalandırma-ya) döneriz. Biz cehennemi kâfirlere bir zindan yaptık" ayetine gelince, buradan Yahudilerin çoğunun İsrail devleti yıkıldıktan sonra sağ kalacağı, İslam'ı kabul etmeyenlerin Hz. Mehdi'nin (a.s) kudretli elleriyle Arap ülkelerinden kovulup çıkarılacağı anlaşılmaktadır. Rivayetlere göre, onlar yeniden bozgunculuk eylemlerine devam edecekler ve bu, tek gözlü Deccal'in hareketiyle sonuçlanacak. Bunun üzerine Hz. Mehdi (a.s) Müslümanlarla birlikte onların hayatına son verecek. Allah-u Teâlâ cehennemi onlar için bir zindan yapacak, Müslümanlar da onları tutuklayıp hapse atarak bozgunculuk yapmalarına engel olacaklar.

ARAPLARIN ZUHUR ASRINDAKİ RÖLÜ

İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru ve zuhurdan önceki döneminde Arapların durumu ve yöneticileri hakkında birçok rivayet nakledilmiştir ki burada başlıklar hâlinde onlara işaret etmek istiyoruz:

1- Yemen'de Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayanlar hakkındaki rivayetler. Rivayetlerde bu hareket övülmüş ve biz onları ayrı ayrı inceleyeceğiz.

2- Mısırlıların ayaklanmasını, hareketini bildiren ve söz konusu ayaklanmayı teyit ettiği anlaşılan rivayetler. Bu rivayetlerin bir kısmında, Hz. Mehdi'nin (a.s) dostlarının ve yardımcılarının bazılarının Mısır'dan olacağı yer alır. Yine bu rivayetlerin bazısında Mısır'ın İmam Mehdi'nin (a.s) minberi, konuşma yapacağı yer, yani İslam âleminin tebliğ ve düşünce merkezi olacağı ifade edilir. Bu rivayetlere göre İmam Mehdi Mısır'a girecek ve minberin üzerine çıkıp insanlara konuşma yapacaktır.

Bu yüzden de Mısırlıların hareketi, o Hazret'in zuhuruna zemin hazırlayan ve zuhur hareketinin bir bölümünü oluşturan hareketler arasında sayabiliriz. Bu konunun açıklaması ayrıca gelecektir.

3- "Iraklı gruplar" ile "Şamlı büyükler ve iyiler" hakkındaki rivayetler. "Hz. Mehdi'nin (a.s) Yardımcıları" bölümünde buna değineceğiz.

4- Batılların Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak'ın çeşitli alanlarındaki askerî güçlerinin rolünden bahseden rivayetler. Bu rivayetler Fatimîlerin hareketi hakkındaki rivayetlerle karıştırılmış ve bu rivayetlerden söz konusu güçlerin yerildiği sonucu çıkarılmıştır.

Aynı şekilde Sünnî ve Şiî kaynaklardaki bazı rivayetlerde genel olarak Arap başkanlarının kınandığını görmekteyiz. Bu konuda aşağıdaki müstefiz⁽¹⁾ rivayeti örnek olarak gösterebiliriz:

Yazıklar olsun Araplara (veya: Yazıklar olsun Arapların azgınlarına) yakında onları yakalayacak şerden!

Hâkim, *el-Müstedrek* adlı kitabında şöyle nakleder:

Yakında duçar olacakları şerden dolayı vay olsun Araplara!⁽²⁾

İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Allah'a yemin olsun! Onu, halkın ona Rükün ile Makam⁽³⁾ arasında yeni bir kitap üzere biat ettiğini görür gibiyim. Oysa bu iş Araplara çok ağırdır. Vay olsun azgın Araplara yakında onları yakalayacak şerden!⁽⁴⁾

"Yeni kitap"tan maksat, hükümleri uzun süre terk edilen, ama Hz. Mehdi (a.s) eliyle yeniden ihya edilen Kur'ân-ı Kerim'dir. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

1- Mustefiz rivayet, ravileri üç gruptan fazla olan tek bir rivayete denir.

2- *el-Müstedrek Ale's-Sahihayn*, c. 4, s. 239.

3- "Rükün", Kâbe'nin dört köşesinden biridir (Rükün-i Yemânî) ve "Makam" da Mescidü'l-Harâm'daki İbrahim Peygamber'in (a.s) Makamı'dır. (Mütercim.)

4- *Bihâru'l-Envâr*, c. 52, s. 11.

Kaim (Mehdi) kıyam ettiğinde insanları yeniden İslam'a davet eder ve onları terk edilmiş, halkın genelinin kendisinden uzaklaşıp sapıklığa düştüğü bir işe doğru hidayet eder. Ona "Mehdi" denilmiştir; çünkü insanları yitirilen, unutulmuş bir işe hidayet eder. "Kaim" olarak adlandırılması da hak üzere kıyam etmesi hasebiyledir.⁽¹⁾

Bu dönemde İslam dininin hâkimlere ve insanların çoğuna zor ve ağır gelmesinin sebebi şudur ki onlar İslam'ın gerçeğinden oldukça uzaklaşmışlar, bu yüzden de o Hazret'le biat etmek, Kur'ân'a ve gerçek İslam'a dönüp İslam'ın hükümlerine göre amel etmek onlar için çok zordur.

"Yeni kitap" tabiriyle, sureleri ve ayetleri yeni tertip üzere dizilecek olan Kur'ân da kastedilmiş olabilir. Rivayete göre, Hz. Peygamber'in (s.a.a) imlası /okuyup yazdırması ve İmam Ali'nin (a.s) hattı ile yazılan Kur'ân'ın asıl nüshası, Peygamber-i Ekrem'le (s.a.a) diğer peygamberlerden miras olarak kalan diğer eserlerle birlikte Hz. Mehdi'nin (a.s) yanında korunmaktadır. O Kur'ân'ın elimizdeki Kur'ân'la tek bir harf bile farkı olmayıp, sadece sure ve ayetlerin sıralamasında farklılık göstermektedir. O halde her iki anlama göre de, (yani sure ve ayetlerinin tertibi ya da unutulmuş emirlerinin uygulanması açısından) Kur'ân'ın yeni olması doğrudur.

Abdullah b. Ebî Ya'fur diyor:

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu duydum:
"Vay olsun Araplara yakında gerçekleşecek şerden!"

Sordum: "Sana feda olayım, Kaim'in (a.s) yanında Araplardan kaç kişi olacaktır?" Buyurdu: "Çok az."

1- el-İrşad (Şeyh Müfid), s. 364.

Söyledim: "Allah'a andolsun ki, Araplar arasında Kaim'in kıyamını tavsif edenlerin sayısı fazladır."

Buyurdu ki: "Fakat halk imtihan edilmeli ve birbirinden ayrılmalı, elekten geçirilmelidir. İşte birçokları bu imtihan eleğinden geçip kaybeder."⁽¹⁾

5- Zuhur döneminde Arapların ihtilafa düşeceğinden ve ihtilaf sonucu bazıları arasında savaş çıkacağından söz eden rivayetler. İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Kaim ancak şiddetli korku, fitne ve bela insanları kapsadığı ve öncesinde taun hastalığına yakalandıkları zaman zuhur edecek. Bundan sonra Araplar arasında keskin kılıç hâkim olur. İnsanlar içinde ihtilaf, dinde dağınıklık ve durumlarında değişiklik oluşur. Öyle ki insanlar, bazılarının bazılarına karşı yırtıcılığını gördüğünde sabah-akşam ölümü arzularlar.⁽²⁾

Bu kabilden bazı rivayetler de vardır ki hepsi şu gerçeğe işaret ediyor: Araplar kendi inanç ve değerlerinden uzaklaşırlar, her fikir ve düşünce sahibi başkalarını kendi düşüncesine doğru çağırır ve bu da halk arasında bir tür fikrî hercümerce yol açar.

Diğer bazı rivayetlere göre de Yemen devrimcileri ile zuhura zemin oluşturacak hareketlerin dışındaki diğer Araplarla Acemler, yani Araplarla İranlılar arasında veya onların komutanları arasında ihtilaf çıkacak ve bu ihtilaf da İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kadar devam edecektir.

Bazı rivayetler ise Hz. Mehdi'nin (a.s) Araplara karşı başlatacağı savaştan söz etmektedir. Bu rivayetlere göre İmam

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 214.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 231.

Mehdi Mekke'yle Medine'yi özgürleştirdikten sonra veya özgürleştirme sırasında Hicaz/Arabistan rejiminin geriye kalanları ile savaşıacak. Bundan sonra Irak'ta Süfyanî ile çeşitli savaşımlara girecek, ardından da Filistin'de Süfyanî ile İmam'ın arasında büyük savaş başlayacaktır.

Bazı rivayetlerde, o Hazret'in Irak'taki muhalifleri ile mübareze edip, yetmiş kabilenin kanını mubah ilan edeceği belirtilmiştir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Kaim zuhur ettiğinde onunla Araplar ve Kureyş arasında kılıçtan başka bir şey hâkim olmayacaktır.

Bu konuyla alakalı rivayetlerin bir kısmı da Arabistan Yarımadası'nda, Şam'da, Bağdat'ta, Babil'de ve Basra'da yer batmasını ve depremlerin olmasını, Hicaz'da veya onun doğusunda yedi gün sürecek olan ateşin belirmesini dile getiren hadislerdir. Bu rivayetler grubunda işaret edilen olaylar, İmam'ın (a.s) zuhur alametleri olarak sayılır.

ŞAM TOPRAKLARI VE SÜFYANÎ HAREKETİ

Şam ve Şam toprakları İslam tarihi ve hadis kaynaklarında günümüzdeki Suriye ve Lübnan'ı kapsamaktadır. Lübnan'a Şam Çölü ve Cebel-i Lübnan/Lübnan Dağı da denir. Ayrıca Şam, Ürdün'ü ve bazen Filistin'i içine kapsar. Gerçi bu bölgelerin tamamına Şam ve Filistin toprakları denir. Buna rağmen Suriye'nin başkenti olan Dımeşk'a da Şam deniliyor.

Zuhur dönemindeki Şam ve orada vuku bulacak olaylarla ortaya çıkacak şahsiyetler hakkında çok sayıda rivayet vardır. Bu rivayetlerin ana eksenini, Suriye topraklarına egemen olacak ve orayı topyekûn kendi hâkimiyeti altına alacak olan Süfyanî hareketidir. Süfyanî ordusu İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın zamanda etkin role sahip olacaktır. Çünkü Süfyanî, Şam'daki düşmanlarını tasfiye ettikten sonra Kırkısıya'da⁽¹⁾ Türklere karşı büyük bir savaş açtıktan sonra Irak'a geçecek. Süfyanî'nin Hicaz olaylarında da rolü olacak, Hz. Mehdi'nin (a.s) kıyamını ortadan kaldırmak için kuvvetlerini Hicaz başkanının yardımına gönderecektir. Nihayet vaat edilen mucize, yani Süfyanî'nin ordusunun yere batması olayı Mekke yolu üzerindeki Medine yakınlarında gerçekleşecektir.

Süfyanî'nin en büyük savaşı, Filistin'in fethinde Hz. Mehdi'ye (a.s) karşı yapacağı savaştır. Bu savaşta Yahudiler ve Rum-

---

1- Suriye, Türkiye ve Irak sınırında bulunan ve günümüzde Habur olarak bilinen bölge.

lar ona yardım edeceklerdir. Bu savaşta Süfyanî mağlup olup öldürülecek ve Hz. Mehdi (a.s) Filistin'i fethederek Kudüs'e girecektir. Şimdi bu olayları kısaca açıklıyoruz:

Süfyanî'nin Hurucundan Önce Şam'da Gerçekleşecek Olaylar

Süfyanî hareketinin başlangıçtan sonuna kadarki hâdiseleri ve Kudüs'u kurtarma savaşında Süfyanî'nin yenilgiye uğraması ile ilgili olaylar hakkında hadislerden hareketle genel bir tablo çizmek, inceleme yapmak nispeten kolay olsa da Süfyanî'nin ayaklanmasından önce gerçekleşecek olayları şeffaf şekilde tanzim etmek çok zordur. Çünkü o hadisler genellikle özet olarak beyan edilmiş ve olayların tertibini açıklayan rivayetlerde karışıklık ve ileri-geri geçme söz konusudur. Ama hepsinin sonucunu şu şekilde ifade edebiliriz:

- 1- Bütün Müslümanları kapsayacak bir fitnenin ortaya çıkışı, Rumlarla Türklerin (Batılılarla Rusların) Müslümanları kuşatması;
- 2- Şam ülkesine özgü fitnenin ortaya çıkması; bu fitne onların arasında derin çekişmelere, ihtilaflara ve ekonomik zayıflığa neden olacaktır;
- 3- Şam'da iki aslî gücün arasında çekişme ve çatışmanın meydana gelmesi;
- 4- Şam'da deprem olması, şehir camisinin batı tarafının ve bazı köşelerinin yıkılması;
- 5- Şam ülkesine hâkim olmak için üç liderin -Abga, Asheb ve Süfyanî'nin- birbiriyle çekişmesi, Süfyanî'nin o ikisine karşı zafer kazanması, Suriye ile Ürdün'ü istila etmesi ve emri altındaki bölgelerin bütünleşmesi;

6- Yabancı güçlerin Şam topraklarına girmesi.

Aynı zamanda bu rivayetler Süfyanî hareketinden önceki olayları -Rumlarla (Batılılarla) Rusların çarpışmasını, askerî kuvvetlerini bölgeye göndermelerini, Mısır'da devrimcilerin ayaklanmasını, Şeyşbanî'nin Irak'ta ve başka yerlerde kıyamını vb.- beyan eder.

Rivayetlerde geleceği vaat edilen Yemânî, Süfyanî'nin kıyamı ile birlikte veya ona yakın zamanda zahir olacaktır. Nitekim ileride Horasanî'nin (İranlıların önderi) hurucunun da bu şekilde gerçekleşeceğine değineceğiz.

Şam Fitnesi

Rivayetlerde Süfyanî'nin çıkışından önce Şam'da meydana gelecek özel bir fitneden bahsedilmektedir. Bu, Müslümanların duçar olacağı genel doğu ve batı fitnesidir. Daha önce bu konuya değinmiştik.

Rivayetlerin bazıları zuhur yılında açlık ve susuzluğun son haddine ulaşacağını belirtiyor. Peygamber-i Ekrem'den (s.a.a) şöyle nakledilmektedir:

"Çok geçmeden Şam ahalisinde dinar bulunmaz." Bunun kökeninin kimden olduğu soruldu. Buyurdu ki: "Romalıların tarafından." (Biraz sustuktan sonra devam etti:) "Ahir zamanda öyle bir halife gelecek ki; halka, yok denecek kadar az mal verecektir."⁽¹⁾

Bu ekonomik krizin ve gıda darlığının nedeni Romalıların, yani Batı ülkeleridir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 92.

Cabir el-Cu'fî'den şöyle nakledilir: İmam Muhammed Bâkır'a (a.s) Allah-u Teâlâ'nın buyurduğu bu ayetin anlamı soruldu:

Muhakkak sizi biraz korku, açlık, mallardan, canlılardan ve ürünlerden azaltma ile deneriz. Sabredenleri müjdele.⁽¹⁾

İmam şöyle buyurdu:

Açlık iki türdür: Genel ve özel. Özel açlık Kûfe'de olacaktır ki Allah-u Teâlâ onu Âl-i Muhammed'in (s.a.a) düşmanlarına mahsus kılmıştır ve onları bu vesile ile helak edecektir. Genel açlık ise Şam'da olacaktır. O öyle bir korku ve açlıktır ki şimdiye kadar hiçbir zaman ona yakalanmamışlardır. Açlık Mehdi'nin kıyamından önce, korku ve ıstırap ise onun kıyamından sonra gerçekleşecektir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Kaim'in (Mehdi'nin) zuhurundan önce halkın mutlaka kıtlığa yakalanacağı, öldürülmekten şiddetle korkacağı, malların, ürünlerin ve meyvelerin azalacağı bir yıl gelecektir. Bu konu Kur'ân'da açıkça görülmektedir.

Sonra bu ayeti okudu:

Muhakkak sizi biraz korku, açlık, mallardan, canlılardan ve ürünlerden azaltma ile deneriz. Sabredenleri müjdele.⁽²⁾

Bu baskı ve ekonomik sıkıntıların zuhur döneminde meydana gelmesi, zuhurdan önce bir süre devam etmesini, zuhur yılında daha da şiddetlenmesini ve ardından zuhurun gerçekleşmesini belirten rivayetlerle çelişmemektedir.

1- Bakara, 155.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 229.

Ama rivayetlerde bu fitnenin Şam'da uzun süre devam edeceği belirtilir. Ne zaman bittiği düşünülse yeniden devam eder. **"Ondan kaçmak isterler, fakat kaçmaya yol bulamazlar."**⁽¹⁾

Rivayetlere göre bu fitne bütün Arap ve Müslüman halkın evine girecektir. Onu bir yandan düzelttiklerinde, başka bir taraftan ortaya çıkacak veya başka bir yerde ayaklanma olacaktır.⁽²⁾

Daha önce de aktardığımız İbn Hammâd'ın elyazmasında belirtildiği gibi, bazı rivayetler bu fitneyi "Filistin Fitnesi" diye adlandırmıştır.⁽³⁾

Şam ve Çevresinde Meydana Gelecek Deprem

Bazı rivayetlerde bu depremin gerçekleşeceği yer, hatta zamanı hakkında birtakım bilgiler yer almakta, iki grubun iktidarı ele geçirmek için çekiştiği bir sırada vuku bulacağı ifade edilmektedir. Rivayetler bu olay hakkında "şiddetli sallantı, yere batma ve deprem" ifadelerini kullanmıştır. Tıpkı İmam Ali'den (a.s) nakledilen şu rivayet gibi:

Şam'da iki askerî grup ihtilafa düştüğünde ilahî belirtilerden biri zahir olur.

Sordular: "Ey Emire'l-Müminin, o belirti nedir?" Buyurdu:

Şam'da yüz bin kişinin öleceği bir deprem olur. Allah bunu müminler için rahmet, kâfirler için ise azap vesilesi kılar. O zaman yetiştiğinde beyaz atlara binenleri ve sarı bayrak sahiplerini bekleyin. Onlar batı taraftan gelip Şam'a girer-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 298.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 9-10.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 63.

ler. Bu olaylar büyük musibet ve kırmızı ölümle birlikte gerçekleşir. O zaman Harasta denilen Şam köylerinden birinin yere battığına bakın. Derken ciğer yiyenin oğlu (Süfyanî) kuru çölden huruç eder ve Şam'ın minberine çıkar. Ondan sonra Mehdi'nin (a.s) zuhurunu bekleyin.⁽¹⁾

Rivayette geçen "beyaz atlar" sözünden maksat, batılıların kulları kesilmiş ve binekleri olan "Ablag" atlarıdır. "Ciğer yiyenin oğlu" ile Ebu Süfyan'ın eşi Hind'in çocuğu kastedilmiştir. Çünkü Süfyanî, Muaviye'nin soyundandır. "Kuru çöl"den maksat da Suriye ile Ürdün sınırında bulunan Azraan (Der'a) yakınlarındaki Havran bölgesidir.

İktidarı Ele Geçirme Uğruna Asheb İle Abga' Arasındaki Çekişmeler

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilir:

O yılda batı tarafındaki tüm İslam ülkelerinde şiddetli ihtilaf ve çatışmalar vuku bulacak. İlk olarak Şam yerle bir edilecek. Orada üç grup, yani Asheb'in, Abga'nın ve Süfyanî'nin taraftarları birbiriyle ihtilafa düşecek.⁽²⁾

Rivayetlerden anladığımız kadarıyla o sırada kumandan Abga' başkentte olacak. (Abga, bedeninin derisinde beyaz ve siyah noktalar olan kimsedir.) Çünkü rivayetler Asheb'in kıyamının başkent ve merkezin dışından gerçekleşeceğine delalet ederler. Bu iki kumandan hiçbiri diğerine karşı kesin zafer elde edemeyecek. İşte tam da o sırada Süfyanî bu fırsattan yararlanarak başkent ve dışından harekete geçecek ve ikisini de yok edecektir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 253.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 50, s. 212.

Muhtemelen Asheb Müslüman değildir. Çünkü bazı rivayetlerde o, genelde gayrimüslim askerler hakkında kullanılan "ilc" (kuvvetli besili yaban eşiği) kelimesiyle nitelendirilmiştir.

Diğer taraftan "Gaybet-i Nu'mânî" gibi muteber kaynaklarda "Mervanî" diye zikredilen şahıs da Süfyanî'nin rakibi sayılan Abga'dır.

Abga' ile Asheb'i kınayan rivayetlere gelince, bunlardan o ikisinin siyasi tutumlarının İslam'a muhalif olduğu, kâfirlerin ve İslam düşmanlarının taraftarı oldukları anlaşılmaktadır.

Buna göre rivayetlerde işaret edilen Şam'da iki askerî ordunun ihtilaf ve çatışmasından maksat, güçlerin bölgenin hâkimiyetini ele geçirme yönünde ihtilaf etmeleridir. İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) aktaracağımız bir rivayette İmam, Cabir el-Cu'fi'ye şöyle buyurmuştur:

Sana açıklayacağım belirtileri görünceye kadar hiçbir harekete geçmeden sürekli olduğun yerde kal: Falan ailenin arasında ihtilaf çıkması, semadan bir ses duyulması, Şam bölgesinden Mehdi'nin zuhurunu müjdeleyen bir nidanın gelmesi, Şam beldelerinden birinin yere batması, Türk yanlılarının Cezire'ye (Musul) yerleşmeye çalışmaları, Rum azgınlılarının Ramle'ye yerleşmesi. O yılda İslam topraklarının batı tarafında bulunan bütün şehirlerinde şiddetli ihtilaf olacak. Yerle bir edilecek ilk şehir Şam olacak. Orada Asheb, Abga' ve Süfyanî'ye ait üç ordu arasında ihtilaf oluşacak.

"Falan ailenin arasında ihtilaf çıkması" sözü ile, "Zuhur Hareketi" bölümünde değindiğimiz gibi, Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurunun mukaddimesi olan Hicaz veya başka bir yerin hâkimleri arasında oluşacak ihtilaf kastediliyor.

Dımışk tarafından duyulan ses ise, fitnelerin başlangıcı olacak olan sestir, zuhurdan önce Ramazan ayında duyulması vaat edilen semavi ses değil.

Başka bir rivayette şöyle geçer:

Türkler tarafından bir grup ayaklanıp başkaldıracaklar, onun akabinde Rumların fitnessi meydana gelecek.⁽¹⁾

Ayakanacak Türklerden maksat, bizzat Türklerin kendisi olabileceği gibi, Türkler tarafından gelecek olan Ruslar gibi başka kavimler de olabilir.

Şimdi Şam'da birbiriyle ihtilafa düşecek olan üç grupta ilgili rivayeti incelemeye başlıyoruz. Bu üç grup; Süfyanî'nin mağlup edeceği Hasenî, Emevî ve Kaysî'nin ordularıdır. *Bihâru'l-Envâr*'da İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilmektedir:

Ey Sudeyr! Evinden ayrılma, gece ve gündüz sakın olduğu sürece yere serilmiş halı gibi hareketsizce evinde otur. Fakat Süfyanî'nin kıyam ettiği haberini aldığı anda yaya olsan bile bize doğru gel.

İmam'a (a.s), "Sana feda olayım, ondan önce bir olay vuku bulacak mı?" sorduğumda buyurdu ki: "Evet." Sonra elinin üç parmağıyla Şam'ı işaret ederek şöyle buyurdu:

Şam'da Hasenî, Emevî ve Kaysî adında üç bayrak (ordu) birbiriyle ihtilafa düşecekler. Süfyanî ortaya çıktığında, benzerini görmediğim şekilde onları biçecektir.

Bu rivayetin doğruluğunu kabul etmek zordur. Çünkü üç grubu Abga, Asheb ve Süfyanî olarak bilen rivayetlerle çelişmektedir. Ayrıca Merhum Kuleynî bu rivayeti "yaya olsan

1- *Bihâru'l-Envâr*, c. 52, s. 237.

bile" yerine kadar kaydetmiştir.⁽¹⁾ Bu yüzden rivayetin son kısmının bazı raviler tarafından eklenmiş veya tefsir edilmiş olması muhtemeldir.

Süfyanî Hareketi

Süfyanî, Hz. Mehdi (a.s) kıyamının asıl çehrelerinden biri olup, İmam'ın azılı düşmanıdır. Gerçi ileride açıklanacağı üzere Süfyanî İmam'ın (a.s) karşısına geçecek biri olarak ortaya çıksa da İmam'ın asıl karşı karşıya geleceği kimseler Süfyanî'yi destekleyen güçlerdir.

Rivayetlerde Süfyanî'nin huruç etmesinin Allah'ın kesin vaatlerinden olduğu açıkça beyan edilmiştir. Bu hususta İmam Zeynelabidin'in (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Kaim'in (Mehdi) zuhuru ile Süfyanî'nin hurucu Allah'ın (gerçekleştireceği) kesin olan işlerindedir. Kaim, ancak Süfyanî'nin gelişinden sonra zuhur edecektir.⁽²⁾

Süfyanî'nin ortaya çıkışını çeşitli tabirlerle ifade eden rivayetlerin sayısı oldukça çoktur. Bu rivayetlerin bir kısmı ise aynı tabir ve sözcükleri içermektedir. Şimdi biz burada önce onun kişilik özelliklerine ve başlatacağı hareket hakkında bazı bilgilere değineceğiz, daha sonra Süfyanî ile ilgili rivayetleri inceleyeceğiz.

Süfyanî'nin İsmi ve Nesebi

Süfyanî'nin bu isimle adlandırılmasının, onun Ebu Süfyan soyundan olması hususunda İslam âlimleri arasında fikir

---

1- el-Kâfi, c. 8, s. 264.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 182.

birliği vardır. Nitekim "ciğer yiyen kadının oğlu" olarak tanıtılması da Ebu Süfyan'ın eşi Hind'e intisap edilmesinden dolayıdır. Çünkü büyük annesi Hind, Uhud Savaşı'nda Hz. Hamza (a.s) şehit olduktan sonra onun ciğerini dişleyip yemeye çalışmıştı.

İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

Ciğer yiyen Hind'in evladı Yabis Vadisi'nden (kuru çölden) çıkar. Orta boylu, çirkin görünümlü, iri başlı, yüzünde alaca hastalığı olan biridir. Onu gördüğünde tek gözlü olduğunu sanırsın. Adı Osman, babası da Uyeyne (veya Anbese)'dir ve Ebu Süfyan'ın soyundandır. Lezzetli suyu olan çok sakın bir yere girer ve oranın minberine kurulur.⁽¹⁾

Bilindiği üzere Ebu Süfyan'ın beş oğlu vardı: Utbe, Muaviye, Yezid, Anbese ve Hanzala. Bir hadiste Süfyanı'nin Utbe'nin torunlarından olduğu geçer.⁽²⁾

İmam Ali (a.s) de Muaviye'ye yazdığı mektupların birinde Süfyanı'nin onun evlatlarından biri olduğunu bildirmektedir:

Ey Muaviye! Senin evlatlarından meşum, melun, aklı havada, katı, kötü kalpli, kaba ve öfkeli biri dünyaya gelecek. Allah şefkat ve merhameti onun kalbinden çıkarmıştır. Onun dayıları köpek gibi kan içerler. şu an onu görür gibiyim ve isteseydim onun adını söyler, niteliklerini açıklar, kaç yaşında olduğunu bildirirdim. O, Medine'ye bir ordu gönderecek ve onlar orada aşırı derecede kötülük işleyecek, çok sayıda insan öldürecekler. O esnada çok temiz ve takvalı biri onların elinden kaçacak. İşte o, yeryüzünü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, adaletle dolduracaktır. Ben onun adını, o gün kaç yaşında olduğunu ve özelliğini biliyorum.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 205.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 213.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

“Süfyanî, Ebu Süfyan'ın oğlu Yezid'in oğlu Halid'in soyundandır.”⁽¹⁾

Her hâlükârda Süfyanî'nin dedesi; Anbese, Utbe, Uyeyne veya Yezid'dir ki, bunların hepsi de Ebu Süfyan'ın oğlu Muaviye'nin soyundandırlar. Bu da rivayetler arasında bir çelişki ve yanlışın olmadığını gösteriyor.

Ehlişünnet âlimleri arasında yaygın olan görüşe göre onun adı Abdullah'tır. İbn Hammâd'ın elyazması, s. 74'de onun adı Abdullah b. Yezid olarak geçer. Nitekim Şiî kaynaklardaki bir rivayette de adı Abdullah olarak yer alır.⁽²⁾ Fakat daha önce belirttiğimiz gibi onun en meşhur ismi Osman'dır.

Süfyanî'nin Ehlibeyt'e ve Şiîlere Karşı Tutumu

Hadis ravileri onun Allah'a, Hz. Peygamber'e (s.a.a) ve İmam Mehdi'ye (a.s) karşı kını, katı düşmanlık ve nifakı konusunda aynı görüştedirler. Sünnî ve Şiî kaynaklarda onun kişiliği ve tavırları ile ilgili nakledilen rivayetler aynı veya birbirine yakın içeriğe sahiptir. Örneğin bir rivayette şöyle geçer:

Süfyanî komutanların en kötüsüdür. Âlimleri ve fazilet sahiplerini öldürecek, onları kendi maksatları uğruna kullanacak, yanaşmayanları da katledecektir.⁽³⁾

Başka bir rivayette şöyle anlatılmaktadır:

Süfyanî altı ay içinde kendisine itaatsizlik edenleri katle-

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 75.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 208.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 76.

decek, başlarını testereyle kesip kazanlarda pişirecektir.⁽¹⁾

İbn Abbas'tan da şöyle nakledilmektedir:

Süfyanî huruç edecek, katliamlar yapacak, kadınların karnını yırtıp çocukları büyük kazanlarda kaynatacaktır.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır (a.s) ise şöyle buyurmaktadır:

Eğer Süfyanî'yi görürsen, en çirkin insanı görmüş olursun. Onun rengi sarı ve kırmızıdır. Çok kinli biri olup hiçbir zaman Allah'a kul olmamış, Mekke ve Medine'yi görmemiştir. "Allah'ım! Benim intikamım ateştedir!" der.⁽³⁾

Rivayetlere göre Ehlibeyt'e karşı düşmanlığı onun en bariz özelliklerinden biridir. Hatta rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla onun asıl siyasî rolü Müslümanlar arasında fitne çıkarmak, Ehlişünnet'e yardım adına Sünnîleri Şîilere karşı ayaklandırmaktır. Hâlbuki kendisi Batılı küfür önderiyle Yahudilerin uşağı ve işbirlikçisidir.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Bizimle Ebu Süfyan, düşmanlığı Allah hakkında olan iki aileyiz. Biz, 'Allah doğru dedi' dedik, onlarsa, "Allah yalan söyledi." dediler. Ebu Süfyan, Resulullah (s.a.a) ile savaşa kalkıştı, oğlu Muaviye İmam Ali b. Ebu Tâlib'e (a.s) karşı savaş açtı, Muaviye'nin oğlu Yezid Hüseyin b. Ali (a.s) ile savaştı, Süfyanî de İmam Mehdi (a.s) ile savaşıacaktır.⁽⁴⁾

Yine şöyle buyurduğu nakledilir:

1- İbn Hammâd Nüşhası, s. 80.

2- İbn Hammâd Nüşhası, s. 84.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 354.

4- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 190.

Sanki Süfyanî'yi (veya arkadaşını) görüyorum; sizin yemyeşil toprağınız olan Kûfe'ye yerleşmiş ve münadisi şöyle nida ediyor: 'Ali Şiîlerinden birinin başını getiren herkese bin dirhem ödül verilecek!' O sırada komşu komşuya saldıracak ve 'Bu, Ali Şiîlerindedir' diyecek. Derken adamın kafasını keserler ve haber veren adama bin dirhem verirler. Bilin! Sizin o dönemdeki yöneticiliğiniz haramzadele-
rin eline düşecek. Şu an maskeli birini görür gibiyim.

Ravi diyor ki: "Maskeli adam kimdir?" diye sordum, şöyle buyurdu:

Aranızdan sizin dilinizle konuşan bir adamdır. Maske ile yüzünü kapatır. Sizleri bir araya toplayıp hepinizi tanır; ama siz onu tanımazsınız. Çeşitli ithamlarla sizin iyi adamlarınızın adını kötüye çıkaracak. Bilin ki o kesinlikle veledizinadır.⁽¹⁾

Bir başka rivayette de şöyle geçer:

Süfyanî'nin süvarileri Horasan ehlini aramaya çıkar ve Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'nin Şiîlerini Kûfe'de öldürürler. Derken Horasan ehli de İmam Mehdi'yi aramaya koyulurlar.⁽²⁾

Bazı rivayetler Süfyanî'nin bayrağının renginin kırmızı olacağını kaydederler. Bu da onun kanlı siyasetinin göstergesidir. Nitekim İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu nakledilir:

Onun birtakım belirtileri vardır... Biri de komutanlığı Kelboğulları kabilesinden bir adamın yürüttüğü kırmızı bayrakla huruç edecek olan Süfyanî'dir.⁽³⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 215.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 82.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

Süfyanî'nin Siyasal ve Kültürel Çizgisi

Rivayetlere göre Süfyanî, Batı eğitim ve kültürüne sahip biridir ve hatta orada büyüdüğü söylenebilir. Şeyh Tusî'nin *el-Gaybet* adlı kitabında Bısr b. Galip'den mürsel⁽¹⁾ olarak şöyle rivayet edilir:

Süfyanî, Hristiyan olmuş bir hâlde boynuna haç takıp Rumların diyarından gelecektir. O bir grup insanın başkanıdır.⁽²⁾

Yani Süfyanî aslında öncesinde Müslüman iken Hristiyanlığa geçmiş, ardından da Batı topraklarından Şam'a gelerek oradan hareketini başlatacaktır.

Onun siyasî çizgisi Batı'ya ve Yahudilere eğilimlidir. Batılıların düşmanı olan İmam Mehdi (a.s) ile savaşa kalkışacak, Türkler -muhtemelen Türklerden maksat Ruslardır- ve yandaşlarıyla birlikte savaşa girecektir. İmam ile savaş esnasında Dımişk'tan Rum isyancılarının bulunduğu Filistin'deki Ramla'ya sığınacak.

Açıktır ki Süfyanî, Yahudileri ve Rumları savunma maksadıyla ön cephede Hz. Mehdi (a.s) ile savaşıacaktır. Rivayetler Süfyanî'nin yenilgiye uğraması sonucu Yahudilerin mağlup olacağından bahsederler.

Onun Batı eğilimli oluşunun bir diğer kanıtı da şudur ki, Süfyanî'nin yenilgiye uğrayıp öldürülmesinden sonra geriye kalan askerleri Batı'ya kaçacaklar. Derken Hz. Mehdi'nin (a.s) adamları onları geri getirip öldürecekler.

1- Rivayet zincirine yer verilmeden aktarılan rivayete "mürsel rivayet" denir.

2- el-Gaybet, Şeyh Tusî, s. 278.

İbn Halil el-Ezdî'den şöyle rivayet edilir: Ebu Cafer İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s), **"Onlar, bizim azabımızı hisseder hissetmez hemen oradan kaçmaya başladılar. 'Kaçmayın! İçinde bulunduğunuz refaha ve evlerinize dönün! Çünkü sorguya çekileceksiniz.' (dedik.)"**⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde şöyle dediğini duydum:

Kaim (Mehdi) kıyam edip Şam'daki Benî Ümeyye'ye doğru bir ordu gönderdiğinde onlar Rum'a (Batı'ya) kaçarlar. Rumlar onlara, "Hristiyanlığa girmediğiniz sürece sizi ülkemize kabul etmeyiz." derler. Onlar da boyunlarına haç taktıklarında Rumlar onları ülkelerine kabul ederler. Kaim'in (a.s) adamları savaşmak için Rumlarla karşı karşıya geldiklerinde, Rumlar onlardan aman ve barış dilerler. Fakat Kaim'in askerleri derler ki: "Yanınızdaki bizim adamları vermediğiniz sürece size aman vermeyiz." Bunun üzerine Rumlar onları Kaim'in yarenlerine teslim ederler. İşte bu, yüce Allah'ın buyurduğu **"Kaçmayın! İçinde bulunduğunuz refaha ve evlerinize dönün! Çünkü sorguya çekileceksiniz."** ayetinin anlamıdır.

Ardından İmam (a.s) sözüne devam ederek şöyle buyurdu:

O (İmam Mehdi) onlara hazineleri sorar; oysa o, onların yerini herkesten daha iyi bilir. Onlar ise şu ayeti⁽²⁾ okurlar: "Yazıklar olsun bize! Gerçekten biz zalim idik." Onları biçilmiş cansız bir ekin hâline getirinceye kadar bu feryatlarını sürdürürler.⁽³⁾

"Kaim'in (a.s) adamları savaşmak için Rumlarla karşı karşıya geldiklerinde, Rumlar onlardan aman dilerler" sözünün anlamı şudur:

1- Enbiyâ, 12-13.

2- Enbiyâ, 14-15.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 377.

"İmam'ın adamları kendi kuvvetlerini Rumlara karşı hazırlayıp onları tehdit ederler." Rivayetdeki "Benî Ümeyye"den maksat da diğer rivayetlerde açıkça ifade edildiği gibi Süfyanî'nin adamlarıdır.

Anlaşıldığı kadarıyla Süfyanî ordusunun danışmanları ve kumandanları Batılılardan oluşmaktadır. Bu yüzden de olaylar öyle bir duruma gelir ki, Hz. Mehdi (a.s) ve adamları bu kişileri teslim etmedikleri takdirde Rumları savaşla tehdit ederler.

Süfyanî'nin Kendi Hareketini Dinî Gösterme Yönündeki Çabaları

Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce İslam dininin tüm dünyaya yayılıp azamet kazanmasından sonra -bu arada İslam dinine karşı koymak amacıyla yola çıkan Süfyanî hareketinin gerçekte bir Batı-Yahudi projesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda- Süfyanî'nin kendi hareketini dinî bir hareket olarak göstermeye çalışmasının çok doğal olduğu görülecektir. Süfyanî ile ilgili riayetleri inceleyen her araştırmacı, Süfyanî'nin bu yönde bir çaba içinde olduğunu fark eder. Örneğin İbn Hammâd şöyle der:

Süfyanî'nin yüzü, yaptığı ibadet sayesinde oldukça sararmış vaziyette olur.⁽¹⁾

Bu cümleden, onun görünüşte kendini dindar biri olarak göstermeye çalıştığı anlaşılıyor. Fakat rivayetlere göre, bu durum onun hareketinin başlarında görülecektir.

Süfyanî'nin, bazen İslamî jestler sergileyerek, bazen de boy-nuna haç asmış bir Hristiyan gibi kendini göstererek farklı

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 75.

iki tutum ortaya koyması zihinlerde bazı soru işaretlerine yol açabilir. Ancak Batı yardakçısı politikacıların bilinen tutumuna baktığımızda bu soruların cevabı verilmiş olur. Şöyle ki onlardan bazıları Hristiyanlarla öyle bir şekilde yaşarlar ki, onları birbirinden ayırt etmek mümkün olmaz. Hristiyanlara öyle yaklaşırlar ki, altın haçı boyunlarına veya saatlerine asar, onların kiliselerinde düzenlenen ayinlere katılırlar. Nihayet onu Müslümanların yöneticisi kılarlar, o da diyaneti ve namazı alet ederek Müslümanları aldatır.

Daha önceki rivayetlerin birinde Süfyanî'nin ilim ve fazilet ehli insanları öldüreceğine, kendi hedeflerine ulaşmak için onlardan yardım alacağına, kabul etmeyenleri de katledeceğine işaret etmiştik.⁽¹⁾ Bu rivayet onun şiddetle kendi hareketine İslamî ve şer'î renk vermeye istekli olduğunu gösteriyor. Bu yüzden din âlimlerini, hareketini meşru bilmeye zorlayacak.

Süfyanî Hareketinin Çeşitli Aşamaları

Rivayetlerde Süfyanî hareketi çok kaba (dramatik, kanlı) ve hızlı tavsif edilmiştir. Çünkü dünyaya hâkim olan siyasi ortam süper güçler arasındaki savaşa varacak düzeyde vahimleşecek, Filistin fitnesi sonucunda sarsılan Şam'ın durumu aynen tulum içinde çalkalanan su gibi sıkıntıya maruz kalıp bitap düşecektir.

Bu yüzden Batılılar, İsrail'i ve Batı'yı daha etkili savunması ve İsrail'in egemenliğini genişletmek için etraftaki bölgelerin iktidarını elinde bulundurması amacıyla güçlü bir başkanı iş başına getirme girişiminde bulunacaklar. Bu maksatla da Batılılar Irak savaşında ve orayı işgal etmede onu tam yetkili kılacaklar. Aynı şekilde Hicaz'ın zayıf hükümetine yardım et-

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 75.

mesi, İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki kıyamının oluşturduğu yeni hareketi bastırması için de onun elini açık tutacaklar.

Süfyanî hareketiyle ilgili rivayetlerde işaret edilen bu hususlar, Süfyanî hareketinin başarılı olmak için hız ve şiddete ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Nitekim İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Süfyanî, zuhurun kaçınılmaz alametlerindendir. Onun hareketi başlangıçtan bitişe kadar on beş ay sürecektir. Altı ay boyunca savaş yapacak, beş şehri ele geçirinca dokuz ay iktidarda olacak ve buna bir gün bile eklenmeyecektir.⁽¹⁾

Bu beş şehir; Suriye, Ürdün ve Lübnan bölgelerinin merkezi konumunda olan Dımışk (Şam), Ürdün, Humus, Halep ve Kınnesrin'den oluşmaktadır. Rivayetler söz konusu şehirlerin arasında Ürdün'ün olduğunu açıkça beyan etmektedir. Şam'ın bir parçası olan ve beş şehirden biri olarak sayılan Lübnan'a gelince, onun da Süfyanî'nin hâkimiyeti altına girmesi uzak ihtimal değildir. Fakat diğer rivayetler bazı grupları Süfyanî'nin e g emenliğinden ayırmıştır. Çünkü onlar hakkın bağlılarıdır ve yüce Allah onları Süfyanî ile birlikte olma şerrinden koruyacaktır. Lübnan halkının da bu gruptan olmaları mümkündür.

Rivayetlerde onun hareket zamanının Recep ayında olacağı beyan ediliyor. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Zuhurun kesin alametlerinden biri de Süfyanî'nin Recep ayında çıkmasıdır.⁽²⁾

Bu olaylar Süfyanî'nin İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamından altı ay önce huruç edeceğini göstermektedir. Çünkü İmam Meh-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 248.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 249.

di (a.s) aynı yılın Muharrem ayının 10. gecesi veya gününde (Süfyanî'nin huruç ettiği yıl) Mekke'de zuhur edecektir. Yine rivayetlerden, Süfyanî'nin İmam Mehdi'nin (a.s) yardımcılarını yok etmek ve kıyamını ortadan kaldırmak amacıyla zuhur öncesi Şam'a egemen olacağı, Irak'la Hicaz'a ordu çıkaracağı anlaşılmaktadır.

Buna göre Süfyanî kendi hareketini üç aşamada gerçekleştirecektir:

1- İlk altı ayda egemenliğini güçlendirilmesi.

2- Irak'a ve Hicaz'a saldırıp savaş açması.

3- Irak'la Hicaz'daki sultasını genişletmekten vazgeçip Şam, İsrail ve Kudüs bölgelerinden elinde kalanları korumak amacıyla Hz. Mehdi'nin (as) ordusuna karşı savunmaya geçmesi.

Süfyanî hakkında nakledilen rivayetler onun ilk altı ayda yürüttüğü savaşları kısaca şu şekilde tasvir etmektedirler: İlk olarak Asheb ve Abga ile iç savaş başlatması, sonra kendi muhalifleri olan Müslüman ve gayrimüslim güçlere karşı savaşması ve son olarak da Şam'a egemen olması.

Fakat onun harekât tarzına dikkat edildiğinde bu altı ayın askerî operasyonlarla dolu olduğunun çok doğal olduğu görülecektir. Amacı kendi sultasını sağlamlaştırmak ve gelecek dokuz aydaki savaşlar için daha fazla asker hazırlamak ve onları donatmaktır. Süfyanî'nin ilk altı ayda Abga ve Asheb dışında Ürdün, Lübnan orduları ve diğer karşıt güçlerle de birtakım çatışmalara girmesi mümkündür.

Bir rivayette Süfyanî'nin Abga ve Asheb'e karşı yapacağı savaşların şiddetinden söz ediliyor ve bu savaşların Şam'ın tamamen dağılıp yok olmasına neden olacağı belirtiliyor. İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Şam'ın köylerinden olan Cabiye adlı bir beldenin yere batması, Türklerin Cezire'ye ve Romalıların Ramla'ya gelmesi, tüm dünyada çok sayıda savaşların gerçekleşmesi, nihayet Şam'ın dağılıp viran edilmesi zuhurun alametlerindedir.

Başka bir rivayette de şöyle geçer:

Viran olup dağılan ilk yer Şam olacaktır. Onun dağılmasının temel nedeni de üç bayrak (gücün) taraftarlarının; Asheb'in, Abga'nın ve Süfyanî'nin güçlerinin orada bir araya toplanmasıdır.⁽¹⁾

İmam Ali'nin (a.s) Şam'ın yerle bir edilmesi hakkında buyurduğu *"Şam kuşkusuz dağılacak ve o işi benim soyumdan olan bir kişi yapacaktır"* sözüne dikkat edildiğinde, bundan söz konusu tahribin Kudüs'ü özgürleştirmek için yapılacak büyük savaşta gerçekleşeceği anlaşılmaktadır. Yani İmam Mehdi'nin (a.s) Süfyanî, Yahudiler ve Rumlarla başlatacağı savaşta.

Süfyanî ise hükümetinin son dokuz ayında büyük savaşlar yapacaktır. O savaşların en önemlisi, Türkler ve Kırkısiya'daki yandaşlarıyla yapacağı savaştır. Ardından Irak'ta zuhura ortam hazırlayacak olan İranlılarla savaşacak. Bazı rivayetlere göre bu savaşta Yemenliler de İranlılara eşlik edecekler.

Süfyanî'nin Medine'de de askerî güçlerinin olması ve Medine'yi azat etmek için harekete geçen Hz. Mehdi'ye (a.s) karşı savaş başlatan Hicaz hükümetinin kuvvetleriyle birlikte savaş katılmaları muhtemeldir.

Süfyanî Irak'ta ve Hicaz'da yenilgiye uğradıktan sonra Şam ve Filistin'e geri dönecek, ardından da Hz. Mehdi'ye (a.s) karşı başlatacağı en büyük savaşta, yani Kudüs'ün kurtuluşu için yapılacak olan büyük savaşta Hazret'le karşı karşıya gelecek.

1- Şeyh Mufid, el-İrşad, s. 359.

Süfyanî Hareketinin Başlangıcı

Rivayetler, Süfyanî'nin kendi hareketini Şam (Dımeşk) dışındaki Havran veya Suriye ile Ürdün sınırında bulunan Der'a bölgesinden başlatacağı hususunda hemen hemen aynı içeriğe sahiptirler. Gerçi rivayetlerde onun çıktığı yer Yabis ve Esved (kuru ve siyah) Vadisi olarak adlandırılır. İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Ciğer yiyenin (Hind) oğlu, Yabis Vadisinden (kuru dere) huruç edecek. Onun orta boyu, korkunç yüzü, büyük başı ve yüzünde alaca hastalığının izleri vardır. Ona baktığında bir gözlü gibi göze çarpıyor. İsmi Osman, babasının adı Anbese'dir (Uyeyne) ve Ebu Süfyan'ın evlatlarındandır. Sonunda akarsuyu olan düz bir yere varır ve orada minbere çıkar.⁽¹⁾

Kur'ân'da "**akarsuyu olan düz yer**"⁽²⁾ Şam/Dımeşk olarak tefsir edilmiştir.

İbn Hammâd'ın elyazmasında Muhammed b. Cafer b. Ali'nin şöyle dediği nakledilir:

Süfyanî, Ebu Süfyan'ın oğlu Yezid'in oğlu Halid'in evlatlarındandır. Büyük başı, alaca hastalığına benzer yüzü, gözünde ise beyaz bir nokta vardır. Şam'ın Yabis Vadisi adlı bölgesinden, birinin elinde dalgalanmaya hazır bir bayrak bulunan yedi kişiyle birlikte huruç edecektir.⁽³⁾

Aynı kitabın 74. sayfasında da şöyle geçer:

Süfyanî kendi hareketini yedi kişiyle birlikte Şam'ın batı tarafında bulunan Endera adlı bir yerden başlatacaktır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 205.

2- [Mu'minûn, 50.]

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 75.

79. sayfada ise Ertad b. Munzir'den şöyle nakledilir:

Kötü görünümlü ve lanetlenmiş bir kişi Beysa'nın doğusundan kırmızı deveye binmiş ve başına taç koymuş bir halde huruç eder.

İlginç olan şudur ki İbn Hammâd ve başkaları, tâbiînin sözü ol arak birçok rivayet nakletmelerine rağmen hiçbirini Peygamber'e (s.a.a) ve Ehlibeyt'e dayandırmamışlardır. Süfyanî ve hareketinin başlaması ile ilgili bu rivayetler daha çok efsaneye benziyor. Ezcümle:

O, rüya âleminde görünecek ve ona, 'Ayağa kalk ve kıyam et!' denilecek. Elinde kamıştan üç çubuk olacak, kime vursursa o mutlaka ölecektir.⁽¹⁾

Bu tür rivayetler, Ümeyye Oğullarının propagandasından ve düşünce tarzlarından etkilendiğinden, Süfyanî'nin kişiliği ve rolü hakkında mübalağaya kaçmış ve böylece ona dindar bir kişilik görünümünü sağlamaya çalışmıştır.

Fakat bu tür abartılı rivayetleri dikkate almazsak, diğer rivayetler Süfyanî'nin çok hızlı ve şiddetli hareketinden haber veriyor. Şiî ravilerin nazarında onun çok şiddetli saldırısı bilinen bir konudur. Öyle ki bu raviler, Süfyanî'nin huruç zamanında Şiîlerin neler yapması gerektiğini İmam Cafer Sadık'a (a.s) sorarlardı. Mesela Hüseyin b. Ebu'l-A'la el-Hazremî'nin şöyle dediği nakledilir:

İmam Cafer Sadık'a (a.s) dedim ki: "Süfyanî huruç ettiğinde biz ne yapalım?" Buyurdu ki:

Erkekler yüzlerini ondan gizlesinler, kadınlara ve çocuklara bir sorun çıkmaz. O, beş şehre, yani Şam'ın şehirleri-

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 75.

ne musallat olduğunda, siz kendi emir sahibinize (İmam Mehdi'ye) doğru göçün.⁽¹⁾

Anlaşıl dığı kadarıyla Süfyanî'nin en acımasız rakibi Abga ve yandaşlarıdır. Nitekim İbn Hammâd'ın rivayetinde geçen "Mervan Oğulları"ndan maksat da bunlardır. O rivayette şöyle geçer:

Süfyanî, Mervanî'ye galip gelecek ve onu öldürecek. Ardından üç ay boyunca Mervan Oğullarını katledecek. Derken doğu halkına (İranlılara) yönelecek ve sonunda Kûfe'ye girecek.⁽²⁾

Rivayetlerin bazılarında şöyle geçer: Şam bölgesindeki Şiiler Süfyanî'nin kıyımı sırasında onun önemli düşmanları arasında yer almayacaklar. Bilakis, Abga ve Asheb'in adamları hem Şiilerin hem de Süfyanî'nin düşmanlarıdır. İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Süfyanî, düşmanlarınızdan intikam almak için size yeter. O sizin için bir alamettir. O fasık huruç ettiğinde siz bir iki ay rahat içinde olacaksınız; ondan size bir zarar gelmeyecek ve sizin dışınızda birçok insanı öldürecek." Bazı ashapı ona şöyle sordu: "Böyle olduğunda eşlerimizi ve çocuklarımızı ne yapalım?" İmam (a.s) buyurdu ki: "Erkekleri niz kendilerini ondan gizlensinler. Çünkü onun korku ve kötülüğü bizim Şiilerimize yöneliktir. Kadınlara gelince, inşaallah onlara bir zarar gelmez." Sordular ki: "Peki erkekler nereye gitsinler, nereye kaçınsınlar?" İmam (a.s) şöyle buyurdu: "İsteyen Mekke'ye, Medine'ye veya başka bir şehre gitsin. Ama siz Mekke'ye gidin. Çünkü sizin toplanacağınız ve sözleştiğiniz yer Mekke'dir. Süfyanî

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

2- İbn Hammâd Nüshası.

fitnesi bir kadının hamilelik süresi olan dokuz ay kadardır. Allah'ın izniyle dokuz aydan fazla olmayacaktır."⁽¹⁾

Bu rivayet gösteriyor ki, Süfyanî'nin Şam Şiîlerine saldırısı, huruç etmesinden sonra ve Ramazan ayında olacaktır. Ayrıca rivayetlerde, onun tüm iç sıkıntıları ortadan kaldıracığı ve tam iktidarla bölgeye hâkim olacağı hatırlatılır:

Şam halkı ona itaat edecek. Bazı hak yolcusu gruplar hariç; Allah onları Süfyanî ile birlikte olma şerrinden koruyacaktır.⁽²⁾

Bazı âlimler bu rivayetten, Lübnan ve Şam Şiîlerinin Süfyanî yönetimi altına girmeyeceği ve ona itaat etmeyeceği sonucunu çıkarmışlardır ki öyle olma ihtimali vardır. Ancak şöyle de diyebiliriz: Şam halkından bazı gruplar onun emirlerine itaat etmekten kaçınacaklar. Irak ve Hicaz halkından Şiî ve Şiî olmayan bilinçli grupları da yüce Allah Süfyanî hareketine eşlik etmekten ve onun askerî operasyonlarına katılmaktan koruyacak. Muhtemelen bu da onların, Süfyanî'nin devletindeki diğer normal vatandaşlara oranla özel siyasî şartlardan yararlanmaları ve bu kadar bağımsız kalabilecekleri ile alakalı bir durumdur. Hâlihazırda Lübnan'ın Suriye'ye oranla bağımsızlığı gibi.

Kısacası, Süfyanî bölgeyi kendi emrine geçirdiğinden emin olduktan sonra kendi sınır dışı operasyonlarını başlatacaktır. Bu amaçla da zuhura zemin hazırlayan İranlılarla karşılaşmak için büyük bir ordu hazırlayacaktır:

Derken Süfyanî tüm çabasını Irak'a yoğunlaştıracak. Ardından ordusu Kırkısiya'ya girecek ve orada savaşa başlayacak.⁽³⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 141.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 252.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217.

Kırkısiya Savaşı

Kırkısiya, Habur nehrinin Fırat'a kavuştuğu yerde bulunan küçük bir şehirdir. Şu an Türkiye sınırına da yakın sayılan ve Suriye ile Irak sınırında bulunan Suriye şehirlerinden Deyrizor şehrinin yakınlarındaki yüksekliklerde yer almaktadır.

Mu'cemu'l-Buldân adlı eserde şöyle geçer:

Oranın adı, bölgenin padişahı olan Tehmures'in oğlu Kırkısiya'dan alınmıştır. Hamza İsfahanî der ki: "Kırkısiya, at yarışı yapma meydanı anlamına gelen 'Kerkis' kelimesinden türemiş ve Arapça okunuşu 'Kerkisiya' şeklindedir. Araplar, at yarışı meydanına 'el-halbe' derler."⁽¹⁾

Rivayetlere göre en büyük savaş gerçekleşecek, fakat ne zaman olacağı kesin belli değildir. Bazı rivayetler bunu Ümeyye Oğulları ile Abbas Oğulları arasındaki savaşa yorumlarken, bir diğer rivayetler de İmam Mehdi (a.s) zamanında huruç edecek olan Süfyanî ile irtibatlandırmışlardır. Bazı rivayetlerde ise bu savaşın vuku bulmasının sebebi olarak, Fırat nehrinde bir hazinenin bulunacağı ve onun üzerine Süfyanîlerle Türkler arasında bir savaşın çıkacağı şeklinde kaydedilmiştir.

Şimdi bu savaşla ilgili rivayetlere değinelim:

İmam Muhammed Bâkır (a.s) Meysir adında birine sordu: "*Sizinle Kırkısiya arasında ne kadar mesafe var?*" Meysir, "Orası Fırat nehrinin kıyısındadır." dediğinde İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Bil ki, orada öyle bir olay gerçekleşecek ki, yeryüzü ile gökyüzünün yaratıldığı andan beri onun gibi bir hadise vuku bulmamış ve bulmayacaktır. Orada gökyüzü kuşları

1- *Mu'cemu'l-Buldân*, c.4, s. 328.

ve yeryüzü yırtıcıları için renkli bir sofraya açılacak. Kays orada öldürülecek ve kimse onun intikamcısı olmayacak.

Başka bir rivayette şöyle geçer:

Münadi şöyle seslenir: "Zalimlerin etine doğru kuşun!"⁽¹⁾

Hüzeyfe b. Mansur, İmam Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu nakleder:

Allah'ın Kırkısiya'da renkli bir sofrası olacak; gökten bir melek şöyle nida edecek: "Ey gökyüzünün kuşları, ey yeryüzünün yırtıcıları, karnınızı doyurmak için zalimlerin etine koşun."⁽²⁾

Aşağıdaki rivayetin zeyli bu savaşın Abbas Oğulları ile Üm-meyye Oğulları arasında olacağını dile getiriyor:

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Kırkısiya'da Abbas Oğulları ile Mervan Oğulları arasında güçlü ve cesur gençleri yaşlandıracak bir savaş çıkacak. Allah zaferi onlardan kaldıracak ve gökyüzünün kuşları ile yeryüzünün yırtıcılarına, "Kendinizi zalimlerin etiyile doyurun!" diye vahyedecek. Ardından Süfyanî huruç edecek.⁽³⁾

Cabir el-Cufî, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğunu rivayet eder:

Ey Cabir! Sana açıklayacağım şu belirtileri görünceye kadar hiçbir harekete geçmeden sürekli olduğun yerde kal: Birinci alamet falan ailenin arasında ihtilaf çıkmasıdır ki senin onu göreceğini sanmıyorum; çünkü benden sonra vuku bulacak. O sırada gökten bir münadi nida edecek ve

1- el-Kâfi, c. 8, s. 295.

2- el-Gaybet, Numanî, s. 278.

3- el-Gaybet, Numanî, s. 303.

zafer sesi Dımışk tarafından duyulacak. Şam taraflarında Cabiye adında bir belde yere batacak. Şam camiinin sağ tarafı yıkılacak. Türklerin bölgesinden bir grup isyan çıkaracak, onun ardından Rum fitnesinin zamanı yetişecek. Sonra Türk kardeşler harekete geçip Cezire'ye inecekler. Diğer taraftan Rum isyancıları da gelip Ramle'ye yerleşecekler. Ey Cabir! O yılda batı bölgesinde (İslam topraklarının batı tarafında) bulunan bütün şehirlerde şiddetli ihtilaflar çıkacak. Yerle bir edilecek ilk şehir Şam olacak. Orada Asheb, Abga ve Süfyanî'ye ait üç ordu arasında savaş meydana gelecek. Süfyanî, Abga ile savaşp onu ve adamlarını öldürecek, ardından da Asheb'i ortadan kaldıracak. Süfyanî'nin tek amacı Irak'a yönelmektir. Ordusu Kırkısiya'ya vardığında yüz bin zalim orada ölecek. Ardından Süfyanî Kûfe'ye doğru yetmiş bin kişilik bir ordu gönderecek; böylece Kûfe halkını ya esir edecek, ya çarmıha gerecek, ya da öldürecek.

Derken Horasan tarafından bazı bayraklar belirecek ve hızla ilerleyecekler. İmam Mehdi'nin (a.s) yâranından bir kısmı onların arasındadır. O sırada Kûfe'de bir adam Süfyanî'nin aleyhine kıyam edecek; ancak Kûfe ve Hiyre arasında bir yerde Süfyanî'nin adamlarının eliyle öldürülecek. Ardından Süfyanî Medine'ye doğru bir ordu çıkaracak, bunun üzerine İmam Mehdi (a.s) Medine'den Mekke'ye doğru yola çıkacak. İmam'ın Medine'den çıktığı haberi ordunun komutanına ulaşınca, İmam'ın peşine bir ordu çıkaracak, fakat ona yetişemeyecekler. İmam (a.s) İmran oğlu Musa (a.s) gibi mustarip ve endişeli bir şekilde Mekke'ye girecek. Süfyanî'nin ordusu Beyda denen yere vardığında, gökten bir münadi, 'Ey Beyda! Bu orduyu içine al!' diye seslenecek. Bunun üzerine Beyda açılıp onları içine yutacak. Onlardan sadece üç kişi kurtulacak ki Allah onların yüzlerini başlarının arkasına çevirecek. Onlar köpek soyundan gelmedirler ve "Ey kendilerine kitap verilmiş olanlar! Biz bazı

yüzleri silip arkalarına çevirmeden... sizin yanınızda olanı tasdik edici olarak indirdiğimize iman edin."⁽¹⁾ O sırada İmam Mehdi (a.s) Mekke'de olacak ve Kâbe'ye yaslanıp şöyle seslenecek: "Ey dünya insanları! Biz Allah'tan yardım diliyoruz. Kim bizim davetimizi kabul ederse, işte biz sizin Peygam berinizin (s.a.a) Ehlibeytiyiz. Biz Muhammed'in (s.a.a) Allah'ına en yakın kimseleriz..."

Bu rivayeti İbn Hammâd kendi *el-Fiten* adlı eserinde rivayet zinciriyle zikretmiş ve bunun Süfyanî ile ilintili olduğunu söylemiştir. Ancak onunla çatışacak tarafların Türkler ve Rumlar olduğunu ifade etmiş ve Mısır devletini de Süfyanî'nin ortağı sayarak Ertat'tan şöyle nakletmiştir:

Türklerle Rumlar savaş için bir araya gelir. Ancak Şam yakınlarında bir beldede yere batarlar. Şam camisinin batı köşesi dökülecek. Şam'da üç bayrak dalgalanacak: Abga, Asheb ve Süfyanî. O sırada bir adam Şam'da kuşatılacak ve yanındakilerle birlikte öldürülecek. Ardından Ebu Süfyan tayfasından iki adam huruç edecek ve zafer ikincisiyle olacak. Abga'nın güçleri Mısır'dan çıktığı sırada Süfyanî ordusuyla huruç eder, Kırkısiya'da Türkler ve Rumlarla savaşır. Bu öyle bir savaş olacak ki vahşi hayvanlar ölülerin etiyile karınlarını doyuracaklar.⁽²⁾

Bu savaşı hazinelerle irtibatlandıran rivayetlere gelince, bunların sayısı oldukça fazladır. Bunların en açığı Peygamber Efendimizden (s.a.a) nakledilen şu rivayettir:

Fırat, altın ve gümüşten bir dağ ortaya çıkarır. Onun üstünde öyle bir savaş çıkar ki her dokuz kişiden yedisi öldürülür. Şayet o gün hayatta iseniz olaya karışmayın.⁽³⁾

1- [Nisâ, 47.]

2- *el-Fiten*, s. 170.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 92.

Bu rivayetin bir diğer bölümünde şöyle denir:

Dördüncü fitne on sekiz yıl sürdükten sonra sona erecek, Fırat nehrinde altından bir dağ belirecek, insanlar onu ele geçirmek için öyle birbirine saldıracak ki, her dokuz kişiden yedisi öldürülecektir.

Bu rivayetteki "dördüncü fitne" ile neyin kastedildiği belli değildir. Çünkü hadisler fitnelerin sayısında çelişkilidirler. Ancak sonuncu fitneyi tanımak hiç de zor değildir. Zira rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun o fitneden sonra gerçekleşeceğini açıkça belirtiyorlar.

Buna göre, senet zincirleri zayıf olan rivayetler esasınca hükmedilemez. Evet, bu rivayetlerin senedi sahih olsaydı eğer, hazineden maksadın petrol ve altınla gümüş madenleri olduğunu, üç devletin de bu hazineler üstünde ihtilafa düştüklerini söyleyebilirdik.

Bu savaşlarla ilgili rivayetlerin çoğu Süfyanî ile çatışan tarafın Türkler olduğundan bahseder. Bundan maksadın Türk ordusu olma ihtimali vardır. Çünkü bu çarpışmalar Türkiye-Suriye sınırında bulunan servetten dolayı ortaya çıkacak. Türklerden maksat Rusların da olması muhtemeldir. Çünkü bazı rivayetlerde Rusların, Süfyanî'nin hurucundan önce Rabîa adasında veya Kırkısiya'nın yakınlarındaki Diyarbakır'a konuşlanacakları ifade edilir. Başka rivayetlerde de Süfyanî'nin Türklerle savaşacağına, ardından Hz. Mehdi'nin (a.s) eliyle mağlup edileceğine işaret edilmiştir. Rivayetlerde geçen "Cezire" ise, Cezire adıyla anılan ve Diyar-i Rabîa olarak bilinen Musul'un yakınlarında bir yerin adıdır. Yoksa maksat, Cezire tül-Arap (Arabistan Yarımadası) değildir. Rumların konuşlanacakları Ramle (kumsal) denen yerle de Filistin'deki Ramle kastediliyor.

Süfyanî Ordusunun Irak'a Girmesi

Rivayetler, Kırkısiya savaşından sonra Süfyanî'nin, ordusunu Irak'a yönelteceğini vurgulamıştır. Bu hususta İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Süfyanî önce Abga ile karşılaşır ve onunla savaşa girer; onu ve adamlarını öldürür. Sonra Asheb'e yönelir, onu da öldürür. Ardından tüm çabasını Irak'a saldırmak için yoğunlaştırır. Ordusu Kırkısiya'dan geçerken çatışma çıkar ve orada yüz bin zalim helak olur. Derken Süfyanî yetmiş binden oluşan bir orduyu Kûfe'ye doğru harekete geçirir.

İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu:

Süfyanî'nin ordusu Kûfe'ye doğru hareket ettiğinde, başka bir grubu da Horasan ehlini takip etmek için gönderir, oysa o sırada Horasan halkı Mehdi'yi (a.s) bulmak için dışarı çıkmış olurlar.⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) ashabından olan Cabir el-Cu'fî şöyle der: İmam Muhammed Bâkır'a (a.s) Süfyanî hakkında sordum, buyurdu ki:

Siz nerde, Süfyanî nerde! O ancak Şeyspanî'nin huruç etmesinden sonra gelecek. Şeyspanî, Kufan denen yerden, yerden çıkan su gibi yukarı gelecek ve sizin iyilerinizi öldürecek. Bundan sonra Süfyanî'nin çıkışını ve Mehdi'nin zuhurunu bekleyin.⁽²⁾

Şeyspan, sözlükte İblis'in isimlerinden biridir. Hadislerde Ehlîbeyt İmalarının kötü düşmanlarından veya bilinmeyen bir kişiden kinaye olarak kullanılmıştır. Güç, zuhura zemin ha-

1- İbn Hammâd Nüşhası, s. 87.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 250.

zırlayan Horasanlıların ve onların taraftarlarının elinde olduğu bir zamanda Şeysbanî Irak'ta huruç edecektir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Falanın çocukları kesinlikle iktidara gelecekler. Hükümeti ele geçirdiklerinde ihtilafa düşecekler, işleri birbirine karışacak. Nihayet, Doğu'dan Horasanî, Batı'dan da Süfyanî ortaya çıkacak, yarış hâlindeki iki rakip gibi Kûfe'ye varmak için acele edecekler. İşte falanın çocuklarının helaki bu iki topluluğun eliyle gerçekleşecek ve onlardan hiçbir kimseyi sağ bırakmayacaklar.⁽¹⁾

"Falanın çocukları"ndan maksat, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce Irak'ta hükümeti elinde bulunduran en son hanedan -Şeysbanî veya bir başkası- olabilir.

Şiî ve Sünnî rivayetlerde Süfyanî'nin Irak'taki Şiîlere karşı tutumunun çok şiddetli ve vahşice olacağı belirtiliyor. Fakat bu rivayetlerin senet veya metin bakımından itibari şüphelidir. Çünkü geçmişteki yaşanan bazı olaylardan haber veren bu rivayetlerin, Süfyanî'nin hurucu ve İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla hiçbir ilgisi yoktur. Örnek olarak bunlardan bazısına değinmek istiyoruz:

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Sanki Süfyanî'yi (veya arkadaşını) Kûfe meydanına demir attığını ve münadisinin yüksek sesle şöyle dediğini görür gibiyim: 'Ali Şialarından birinin başını getiren herkese bin dirhem ödül verilecektir.' Bunun üzerine komşu komşuya hücum eder ve 'O, Ali Şia'sıdır' der, sonra başını kesip bin dirhem ödül alır. Bilin ki, o günde siz ancak haramzadelerin eliyle yönetileceksiniz. O zamanda maskeli bir kişiyi görür gibiyim.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 231.

Ravi, "O maskeli adam kimdir?" diye sorduğunda İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Sizden olan bir kişi; sizin gibi konuşuyor, yüzüne maske takıyor, sizi tanıyor, her birinizi baskı altına alıyor. Bilin ki o, zinadan dünyaya gelmiştir.⁽¹⁾

Bir başka rivayette de şöyle geçer:

Süfyanî'nin süvarileri karanlık gece ve yıkıcı sel gibi akın eder, ulaştıkları her şeyi yerle bir ederler. Nihayet Kûfe'ye girip Âl-i Muhammed (s.a.a) Şialarını öldürürler. Ardından her yerde Horasan halkını aramaya koyulurlar. Oysa Horasan halkı da Mehdi'yi (a.s) aramakla meşguller ve insanları ona yardım etmeye çağırıyorlar.⁽²⁾

Sefarinî Hanbelî, *Levaihu'l-Envari'l-Behiyye* adlı eserinde şöyle nakleder:

Süfyanî Türklerle savaşıp onlara galip olacak. Sonra yer-yüzünde fesat çıkaracak. Ardından Bağdat'a girip halkını katledecek.

Bu rivayetler Süfyanî'nin Irak savaşında, özellikle Şiilere karşı yaptığı vahşice cinayetleri açıkça beyan ediyor.

Bu rivayetlerde Süfyanî ordusunun; Zevra (Bağdat), Enbar, Surah, Faruk ve Revha gibi yerleri merkez edineceğine değinilmiştir. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

Süfyanî yüz otuz bin kişiden oluşan bir orduyu Kûfe'ye doğru gönderecek ve onlar Revha ile Faruk'a konuşlanacaklar. Altmış bin kişi ise Kûfe'deki Hud Peygamber'in kabrinin bulunduğu Nuheyle'ye yerleşecekler.⁽³⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 215.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 83.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

Irak' ı tamamıyla egemenliğine geçirmek isteyen Süfyanî, Irak'a saldırmakla hedefine ulaşamayacak. Çünkü bu saldırıdan birkaç hafta sonra Hz. Mehdi'nin Mekke'deki hareketini önlemek için yeni bir taktik sergilemek amacıyla Hicaz'a saldırıya geçecek. Rivayetlerin bazısına göre Süfyanî Hicaz'a, Irak'tan; bazısına göre ise Şam'dan ordusunu çıkaracaktır. Fakat ordusunun bir kısmını Irak'tan, bir diğer kısmını da Şam'dan Hicaz'a göndermesi de mümkündür.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Süfyanî, sayısı yetmiş bin kişiye ulaşan bir orduyu Kûfe'ye gönderecek, oranın halkını katletmek, darağacına asmak ve esir almakla musibete maruz bırakacak. O sırada siyah bayraklar taşıyan kimseler Horasan tarafından süratle harekete geçecekler. Kaim'in (Mehdi'nin) yardımcılarından bir kısmı onların arasındadır.⁽¹⁾

İbn Hammâd şöyle der:

Süfyanî Kûfe'ye girip üç gün boyunca orayı yağmalar, altmış bin kişiyi öldürür ve on sekiz gece orada kalır. Derken siyah bayraklılar gelir ve suyun kenarına yerleşirler. Onların geliş haberini alan Süfyanî'nin adamları firar ederler. Bir kısmı Basra ehli olup, içlerinden az sayıda silah kuşanmış olan bir diğer grup da Kûfe'nin hürmalıklarından çıkar, Süfyanî'nin adamlarını yakalayıp Kûfe esirlerini onların elinden alırlar. Daha sonra siyah bayrakların sahiplerini biat etmek üzere İmam Mehdi'nin (a.s) yanına gönderirler.⁽²⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 238.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 84.

Emirü'l-Müminin İmam Ali'den (a.s) nakledilen aşağıdaki rivayet de Süfyanî ordusunun Irak'a girişi tavsif ediliyor ve bunun Batı fitnesi ve dünya savaşına benzer bir hâdiseyle eşzaman olacağı bildiriliyor. Bu rivayet aynı şekilde Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur ortamını hazırlayan Horasanî'nin güçlerinin Irak'a girişini de açıklıyor. Anlaşılan o ki, bu rivayet çeşitli ravilerin söz konusu olayla ilgili değişik rivayetlerinin toplamıdır. Bu rivayete göre İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:

Ey insanlar! Doğu tarafından gelecek olan fitne, kontrolden çıkmış deve misali bir ölüm ve hayattan (veya katliamdan) sonra dünyayı ayakları altında ezmeden veya batıda ortaya çıkacak fitne, kuru odunun ateşe düşüp yanması gibi intikam feryatları yükselmeden önce (istediğinizi) sorun bana! Günler geçip zaman ilerledikçe yorulup bıkar ve 'Ne olmuş ona? Acaba ölmüş mü? Nereye gitmiş?' dersiniz. İşte o zaman, **"Sonra onlara karşı size tekrar gali-biyet ve zafer verdik; servet ve oğullarla gücünüzü artırdık; sayınızı daha da çoğalttık"**⁽¹⁾ ayetinin anlamı ortaya çıkar.

Bu fi tnenin birtakım belirtileri vardır: Birincisi şudur: Kûfe, etrafında kurulan pusu ve hendeklerle muhasaraya alınır, tüm sokak ve ev köşelerinde kuyular ve delikler açılır, camiler de kırk gün boyunca kapatılır. O sırada, hidayet bayrağına benzeyen üç bayrak Büyük Camiin (Mes cidü'l-Harâm) etrafında dalgalanır. O gün öldüren de, öldürülen de cehennemliktir. Katliamlar çoğalır, ölümler hızlanır. Öyle bir durumda temiz nefis sahibi bir insan yetmiş kişiyle birlikte Kûfe'nin arkasında öldürülür. Bir başkasının Rükün ve Makam arasında (Kâbe'nin yanında) başı kesilir. Esbağ Muzaffer adında bir adam da çok sayıda şeytan sıfatlı insanlarla birlikte Biatu'l-Asnam adlı yerde öldürülür.

1- İsrâ, 6.

İkin ci alameti ise şudur: Süfyanî, yeşil (veya kırmızı) bayrak ve altın haçla huruç eder. Onun komutanı, Kelb kabilesinden bir kişidir. On iki bin süvari Mekke ve Medine yolunda Süfyanî'ye eşlik eder. Onların komutanı ise Ümeyye Oğullarından Huzeyme adlı bir kişidir. Onun sol gözü görmez, üzerinde sadece bir deri parçası vardır. Oldukça dünyaya düşkündür. O kesinlikle Medine'ye kadar ilerleyip sonunda oraya yerleşecek. Peygamber (s.a.a) Ehlibeytinden nice erkek ve kadınları toplayıp Medine'de Ebu'l-Hasan Emevî olarak bilinen bir adamın evinde hapsedecek. Ardından adamlarını, Gatafan kabilesine mensup birinin öncülüğüyle, etrafına bazı mustazafları toplayan Ehlibeytten bir şahsın peşine gönderecek. Derken bunlar (Süfyanî'nin adamları), Beyda çölündeki beyaz taşların bulunduğu yere geldiklerinde yer onları içine çekecek ve bir kişi hariç kimse sağ kalmayacak. O kişinin yüzünü de Allah, geriye kalanları korkutmak ve sakındırmak için başının arkasına çevirecek. İşte o gün, **"Onları korkuya kapıldıkları zaman bir görsen! Artık bir kurtuluş ve kaçış yoktur. Yakın bir yerden yakalanırlar."**⁽¹⁾ ayetinin tevili gerçekleşir.

Süfyanî yüz otuz bin kişiyi Kûfe'ye gönderecek. Onların bir kısmı Revha, Faruk ve Meryem ile İsa'nın (a.s) Kadişiye'deki yerine konuşlanacaklar; seksen bini ise Kûfe'ye doğru hareket edip Hud Peygamber'in Nuheyle'de bulunan mezarına gelip bayram günü Kûfe'ye saldıracaklar. O sırada halkın önderi, sihirbaz dedikleri zalim bir adamdır. O, Zevra (Bağdat) denen bir şehirden beş bin kâhinle birlikte çıkacak ve şehrin köprüsü üzerinde yetmiş bin kişiyi öldürecek. Öyle ki insanlar kanların çokluğundan ve cesetlerin kötü kokusundan Fırat'a yaklaşmaktan kaçınacaklar. O gün yüzlerini hiçbir namahrem görmemiş iffetli

1- Sebe', 51.

kızları Kûfe'de esir alıp bineklere bindirerek Necef'e yakın bir yere taşıyacaklar.

Daha sonra yüz bin müşrik ve münafık Kûfe'den huruç edecek ve hiçbir engelle karşılaşmadan, yüksek sarayları ve binaları olan İrem şehrine, yani Şam'a girecekler.

Doğu tarafından pamuk, keten ve ipek cinsinden olmayan bayraklar dalgalanacak. Bu bayrakların üzerinde büyük seyyidin mühür ve nişanı bulunur ve Ehlibeyt'ten olan bir kişi (İmam Mehdi) onlara önderlik edecek. Doğuda harekete geçtikleri gün ıtır kokuları misk gibi batıda hissedilir. Bir ay boyunca (düşman kalbine salacakları) korku ve dehşet onlardan önce her yere yayılır.

Diğer taraftan Sa'd'ın fasık çocukları Kûfe'de atalarının intikamını alma bahanesiyle hükümeti ele geçirecekler. Sonunda Hüseyin adında birinin süvarileri; perişan, toza toprağa bulaşmış ve ağlar bir halde, çevik atlar gibi onlara saldıracaklar. Onlardan biri gözyaşları içinde ayağını yere vurarak şöyle diyecek: 'Bugünden sonra oturmanın hiçbir faydası yoktur. Allah'ım! Biz tövbe edenler ve alçakgönüllü kimseleriz; senin Rubûbiyet makamının karşısında eğilir, alnımızı toprağa koyarız.' Onlar öyle büyük zatlardır ki yüce Allah Kur'ân'da onları tavsif ederek şöyle buyurmuştur: "**Allah, sürekli tövbe edenleri sever; temizlenenleri de sever.**" Evet, onlar Allah Resulü'nün (s.a.a) Ehlibeytidirler.

Sonra Necran Hristiyanlarından biri çıkıp İmam'ın davetine olumlu cevap verecek. O, bu işi yapan ilk Mesihî olacak; kendi kilisesini yıkacak, haçını kıracak, köleler, mustazaflar ve süvariler ile birlikte kıyam edecek, hidayet bayrakları ile birlikte Nuhayle'ye doğru hareket edecek.

Yeryüzünün tüm insanların toplandığı yer Faruk olacak. Orası Burs ile Fırat arasında yer alan ve Emirü'l-Müminin

Ali'nin (a.s) karargâhı olan yerdir. O gün batı ve doğu arasında üç bin üç bin (üç milyon) Yahudi ve Hristiyan öldürülecek. Öyle ki, bazıları bazılarını katledecek. İşte o gün bu ayetin anlamı açıklığa kavuşacak: **"Onları biçilmiş cansız bir ekin hâline getirinceye kadar bu feryatlarını sürdürdüler."**⁽¹⁾ Yani kılıçla ve kılıç gölgesi altında.⁽²⁾

Bu rivayetin başı ve sonu dünyayı kapsayacak bir savaşın vuku bulacağını hatırlatıyor. Öyle ki bu savaş neticesinde Batı darmadağın olup yerle bir olacak ve üç milyon kişi öldürülecektir. Biz bu konuyu yeri geldiğinde açıklayacağız.

"Kûfe'nin tüm sokak ve ev köşelerinde kuyular ve delikler açılır" cümlesi ile Süfyanî'nin veya Batılıların saldırıları karşısında sokak savaşları ve mevzilerin kazılması kastedilmiş olabilir.

Yakı nda, zuhur hareketinde Mescidü'l-Harâm'ın etrafında dalgalanacak olan üç bayrak ve Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurundan kısa bir süre önce iktidarı ele geçirmek için gerçekleşecek çatışmalar hakkında bazı konuları açıklayacağız.

Temiz nefis sahibi bir insanın yetmiş kişiyle birlikte Kûfe'nin arkasında öldürülmesi, bize saygıdeğer üstadımız Muhammed Bâkır Sadr ile arkadaşlarının şehadetini hatırlatıyor. Kûfe'nin arkasından maksat da Necef şehri olabilir.

Rükün ile Makam arasında, Kâbe'nin yanında başı kesilerek şehit edilen pak insan ise Hz. Mehdi'nin (a.s) Mekke halkına göndermiş olduğu elçisidir.

Bu rivayette birkaç isim ve kelime vardır ki onlarla tam olarak neyin kastedildiği belli değildir. Örneğin, çok sayıda şeytan yüzlü insanlarla puthanede öldürülecek olan Esbeğ Muzaffer

1- Enbiyâ, 15.

2- Bihârul-Envâr, c. 52, s. 82.

veya Sa'd Sakka'nın oğulları ya da kâhin ve sihirbaz komutan gibi. Bunların dışında başkaları da örnek gösterilebilir. Bu gibi isimlerin daha sonraları rivayete eklenme ihtimali olabileceği gibi o dönemdeki bazı insanların ismi de olabilir.

Bazı rivayetlerde açıkça veya işaretle Hz. Meryem ile Hz. İsa'nın (a.s) Irak'a gitmeleri ve Kadisiye'ye yerleştikleri, kısa bir süre de Bağdat yakınlarındaki Berasa Camii'nin bulunduğu yerde kaldıkları ifade edilir. Bu hususta da doğrusunu Allah bilir.

Hz. Hud'un (a.s) Nuhayle'deki kabri herkesçe bilinmekte ve Nece f-i Eşref'in yakınlarındaki Vadiu's-Selam mezarlığında yer almaktadır.

Doğu'daki bayraklara gelince, bunlar zuhura zemin hazırlayacak olan Horasanlıların bayrağı olabilir.

İkinci rivayette geçen "Faruk", rivayetin asıl metni değil de ravilerden birinin açıklaması olabilir.

İnsanların toplandığı yerden maksat ise, Hz. Mehdi'nin (a.s) askerî güçlerinin bir arada toplandığı mekândır.

Dikkat edilirse, Hz. Mehdi'nin zuhuruyla ilgili bu tür rivayetler ya uydurma ve yalandır ya da hadis ravileriyle âlimlerin sözleridir ki, rivayetlerin içine katarak hepsini Peygamberimize (s.a.a) ve Ehlibeyt İmamları'na isnat etmişlerdir.

Süfyanî Ordusu Hicaz Yolunda (Yere Batan Ordu)

Çok yakında Hz. Mehdi'nin (a.s) kutsal zuhurunu ele alıp Hicaz'da meydana gelecek siyasî çekişmelere değineceğiz. Rivayetlere göre Hicaz'ın kralı Abdullah'ın öldürülmesinden

sonra onun yerine geçecek şahsın kim olacağı hakkında ihtilaf çıkacak ve Hicaz kabilelerinin iktidar uğruna çatışmaları şiddetlenecektir.

Bu çekişmeler ise Hicaz hükümetini zayıflatacak ve hareketini Mekke'den çok kolaylıkla başlatması, şehri zalimlerden temizlemesi ve kendi hâkimiyetini sağlamlaştırması için Hz. Mehdi'ye (a.s) fırsat doğuracak.

Bu aşamada, Hicaz hükümeti Hz. Mehdi'nin (a.s) hareketini bastırmakta kendini aciz ve güçsüz görünce, bizzat kendisi veya büyük devletlerin aracılığıyla Süfyanî'yi olaya dâhil edecek. O da kendi askerî kuvvetlerini önce Medine'ye, ardından Mekke'ye gönderecek. O sırada Hz. Mehdi (a.s) Müslümanlara ve tüm dünyaya çok yakında Hz. Peygamber'in (s.a.a) vaat ettiği mucizenin gerçekleşmesini, yani Süfyanî ordusunun Mekke yakınlarındaki Beyda'da yere batmasını beklediğini bildirecek. Bu mucizeden sonra da kendi kutsal hareketini sürdüreceğini ilan edecek.

Bazı rivayetlere göre Süfyanî ordusunun Hicaz'a, özellikle Medine ve Mekke'ye çağırılması Hz. Mehdi'nin (a.s) hareketinden önce meydana gelecek. Böylece Süfyanî ordusu Hz. Mehdi (a.s) ile adamlarını arayıp bulma amacıyla Medine'ye girecek ve orada birçok cinayet işleyecekler. O sırada Medine'de bulunan İmam Mehdi (a.s) tıpkı Hz. Musa (a.s) gibi mustarip bir vaziyette Medine'den çıkıp Mekke'ye doğru hareket edecek. Ardından yüce Allah ona zuhur izni verecektir.

Şîi ve Sünnî kaynaklarda geçen rivayetler, Süfyanî ordusunun Irak ve Şam bölgesinden Medine'ye girişini çok ağır ve yıkıcı bir saldırı olarak niteliyorlar. Öyle ki, karşısında direnecek hiçbir kimseyi bulmayacak. Bu sebeple de Hz. Mehdi'nin (a.s) yarenleri ile kadın, erkek, büyük, küçük demeden bütün Eh-

libeyt Şiülerine, Irak'ta yaptıklarının aynısını yapacak ve hatta Süfyanî'nin Medine'ye saldırısı kat kat daha şiddetli olacaktır.

İbn Hammâd'ın elyazmasında İbn Şahap'tan şöyle nakledilmektedir:

Süfyanî, süvarileriyle Kûfe'yi darmadağın eden komutanın a bir mektup yazıp, Hicaz'a doğru hareket etmesini emreder. O da Medine'ye doğru hareket edecek, Kureys ve Ensar'dan kırk bin kişiyi katledecek, hamile kadınların karnını deşip bebeklerini öldürecek, Kureys kabilesine mensup Muhammed ve Fatıma adındaki iki kardeşi Medine camiinin kapısında darağacına asacak.⁽¹⁾

Bir başka rivayette bu iki kardeşin Nefs-i Zekiyye olarak anılan temiz adamın amca çocuklarından olduğu ifade edilir ki İmam Mehdi (a.s) onları Mekke'ye gönderecek ve kendisi İmam'ın (a.s) zuhurundan on beş gece önce Mescid-i Haram'da öldürülecek. Bu iki kardeş ise Süfyanî'nin Irak'taki ordusunun elinden kaçacaklar. Ama Irak'tan yanlarında gelen casus onları tutup düşmanlara tanıtacak ve Süfyanî'nin adamlarının eliyle darağacına asılacaklar.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Süfyanî ve adamları, Âl-i Muhammed (s.a.a) ve takipçilerine galip olmaktan başka düşüncelerinin olmadığı bir hâlde ortaya çıkarlar. Bu yüzden de bir grubu Kûfe'ye gönderirler. Onların yegâne işi, Peygamber Ehlibleyti'nin Şiülerini öldürmek ve asmaktır. Sonra başka bir grubu Medine'ye gönderirler. Orada bir kişiyi öldürürler, Mehdi ile Mansur oradan kaçarlar. Fakat Âl-i Muhammed'den (s.a.a) yakalanıp hapse atılmayan kimse kalmaz. Süfyanî'nin ordusu o

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 88.

iki firariyi aramaya başlar. Musa (a.s) gibi kaygılı ve mustarip bir hâlde şehirden çıkan Mehdi (a.s) ise Mekke'ye girer.⁽¹⁾

Bu hususta şöyle rivayet edilmiştir:

Süfyanî büyük ordusuyla Medine'ye girecek.⁽²⁾

Yine şöyle nakledilmiştir:

Süfyanî saldırıya geçmeden önce Medine halkı şehri terk edecekler.⁽³⁾

Anlaşılan o ki, Hz. Mehdi (a.s) ile birlikte Medine'den çıkan Man sur, İmam'ın (a.s) yarenlerinden Muhammed Nefs-i Zek iyye'dir. Hz. Mehdi (a.s) onu, mesajını dünyaya iletin diye Mescidü'l-Harâm'a gönderecek, ama onu öldürecekler. Ancak bunun başka biri olma ihtimali de vardır.

Riv ayetlerde Süfyanî'nin Hicaz'ın Medine dışındaki diğer yerlerine saldıracağına dair bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Ama bilinen o ki Medine'nin işgali uzun sürmeyecek. Çünkü Süfyanî, oradan sonra ordunun tamamını veya önemli bölümünü Mekke'ye gönderecek, o sırada Allah'ın vaat ettiği mucize gerçekleşecek ve gönderilen ordunun hepsi Mekke yakınlarında yere batacak.

Riv ayetlerin bazılarında ise Süfyanî ordusunun Medine'de sadece birkaç gün kalacağından söz ediliyor. Bundan da zahirin şu anlaşılmaktadır: Süfyanî'nin Medine'ye saldırısından maksat, Medine'de kalmaları değil, orada korku ve vahşet ortamı yaratmak, Hz. Mehdi'yi (a.s) aramaktır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 222.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 252.

3- Müstedrek-i Hâkim, c. 4, s. 442.

Süfyanî ordusunun Mekke yakınlarında yere batması ile ilgili rivayetler, İslamî kaynaklarda oldukça çok ve tevatür düzeyindedir. Belki de onların en meşhuru, Sünnî kaynaklarında Ümmü Seleme kanalıyla Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen şu rivayettir:

Sığınak arayan biri Allah'ın evine sığınır. Fakat ona doğru bir ordu gönderilir. Ordu Medine çöllerine ulaştığında yer onları içine çeker.⁽¹⁾

Ehl isünnet müfessirlerinden Fahr-i Râzî, "**Onları korkuya kapıldıkları zaman bir görsen! Artık bir kurtuluş ve kaçış yoktur. Yakın bir yerden yakalanırlar.**"⁽²⁾ ayetinin tefsirinde şöyle yazıyor:

İbn Abbas'tan rivayet edilmiştir ki bu ayet, bir grubun Beyda çölünde yere batması ile ilgili inmiştir.

Allame Tabersî de *Mecmau'l-Beyân* adlı tefsirde şöyle diyor:

Ebu Hamza Somalî, İmam Zeynelabidin (a.s) ve İmam Hüseyin'den (a.s) şöyle rivayet eder:

Bu ayette kastedilen, Beyda çölünün içine yuttuğu ordu-
dur.⁽³⁾

Hüzeyfe el-Yemânî'den şöyle naklediliyor: Peygamber-i Ekrem (s.a.a) doğu ile batı halkı arasında gerçekleşecek fitneyi hatırlattı ve buyurdu ki:

Onlar fitneye yakalandıklarında Süfyanî, Yabis çölünden (kuru çölden) onlara karşı huruç eder ve nihayet Şam'a ge-

1- el-Müstedrek, c. 4, s. 429; Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 186.

2- Sebe', 51.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 186.

lır. Ardından iki orduyu Doğu'ya ve Medine'ye doğru harekete geçirir. Sonunda beddua edilmiş şehre bağlı (Bağdat) Babil adındaki yere varır. Üç bin kişiden fazla insanı öldürür, zorla yüzden fazla kadını sahiplenir ve Abbas Oğullarından üç yüz kişiyi öldürür. Sonra Kûfe'ye saldırır, civarındaki her şeyi yerle bir eder, ardından da Şam'a doğru ilerler. Derken hidayet bayrağı taşıyan bir ordu o bölgeden kıyam eder ve Süfyanî ordusuyla karşı karşıya gelerek, haberi diğerlerine ulaştırsın diye biri hariç hepsini tarumar eder, ellerinde bulunan tüm esir ve ganimetleri geri alırlar. İkinci ordu ise Medine'ye girip üç gece gündüz boyunca orayı talan ettikten sonra Mekke'ye doğru yola koyulur. Nihayet çöle vardıklarında yüce Allah, Cebrail'i onlara gönderir ve ona şöyle buyurur: 'Ey Cebrail! Git onları yok et!' Sonra Cebrail o yere öyle bir vurur ki yer onları içine yutar. Cuheyne kabilesine mensup iki kişi dışında hiç kimse sağ kalmaz.⁽¹⁾

İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Mehdi, saçları kıvırcık ve yüzünde bir ben olacak şekilde gelecek. Hareketinin başlangıç noktası doğudan olacak. Öyle olunca Süfyanî huruç edecek ve bir kadının hamilelik süresi kadar -yani dokuz ay- hâkim olacak. Süfyanî Şam'dan çıkacak ve hakkı arayan kabile dışında oranın tüm halkı ona itaat edecek. Ardından büyük bir ordu ile Medine'ye doğru hareket edecek. Çöle geldiklerinde yüce Allah onları yere batıracak. İşte, "**Onları korkuya kapıldıkları zaman bir görsen! Artık bir kurtuluş ve kaçış yoktur. Yakın bir yerden yakalanırlar.**" ayetinin anlamı budur.⁽²⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 186.

2- Gaybet-i Numanî, s. 163; Mahaccet-i Bahranî, s. 177.

Hız. Mehdi'nin (a.s) hareketinin doğudan başlayacağına yönelik ifade, İmam'ın (a.s) hareketinin başlangıcının, zuhura zemin hazırlayan İranlıların kıyamı aracılığıyla olacağına işaret olabilir.

Hadiste geçen "Öyle olunca..." ifadesi, "zuhur emri verince ve devlet kurulunca Süfyanî huruç edecek" anlamındadır. Bu rivayette Süfyanî'nin çıkışının, Hız. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayan devletin kurulmasından hemen sonra mı yoksa uzun yıllardan sonra mı olacağı net olarak belirtilmemiştir. Fakat karineler, İranlıların devlet kurmasıyla Süfyanî'nin çıkışı arasında bir nevi irtibat olduğunu ve sırf İranlılarla karşılaşmak için ortaya çıktığını göstermektedir. Nitekim İmam'ın kıyamıyla ilgili bölümün başlarında bu konuya işaret etmiştik.

Hannan b. Südeyr şöyle diyor: İmam Cafer Sadık'a (a.s) Beyda çölünün yutmasını sordum, buyurdu ki:

Orası Berid yolu üzerinde ve Zâtu'l-Ceyş'e⁽¹⁾ on iki mil uzaklıkta olan Amasıhra adında bir yerdir.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Yakında, sığınak arayan birisi Mekke'ye gelecek. Kays kabilesinden olan bir kişinin komutası altında yetmiş bin asker oraya gönderilecek. Onlar Seniyye adlı yere ulaştıklarında, Cebraîl çölün batısında ve doğusunda duyulacak şekilde şöyle nida edecek: "Ey Beyda, ey Beyda! Yut onları, onlarda hiçbir hayır yoktur!" Onların helak olmasına sadece dağdaki bir çoban şahit olacak. Kâbe'ye sığınan kişi onların haberini aldığı anda kıyam edecek.⁽³⁾

1- Zâtu'l-Ceyş: Mekke-Medine arasında bir çöldür. Amasıhra da bu çölde bulunan bir yerin adıdır.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 181.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 90.

Ebu Kubeyl'den de şöyle nakledilir:

Onlardan, biri müjdeleyen, diğeri de korkutan iki kişi dışın da hiç kimse sağ kalmaz. Müjdeleyen kimse, Mehdi (a.s) ile yardımcılarının yanına gelip olayları haber verecek. Öyle ki o olayın görüntüleri onun yüzünde görünecek. Yani yüce Allah onun yüzünü arkasına çevirecek, böylece onun yüzünün arkaya çevrildiğini görünce sözünü doğrulayacak ve Süfyanî ordusunun yere battığını bilecekler. İkinci kişi de birinci gibidir. Allah onun da yüzünü arkaya çevirmiştir. O ise Süfyanî'nin yanına gelip askerlerinin başına gelenleri ona söyleyecek. Süfyanî de ond a gördüğü belirtilerden hareketle sözüne inanacak, dediklerinin gerçek olduğunu bilecek. Bu iki şahıs Kelb kabilesindedir.⁽¹⁾

Hafsa, Hz. Peygamber'den (s.a.a) şöyle duyduğunu nakleder:

Bir ordu batı taraftan gelecek ve Kâbe'yi almak isteyecek. Ancak Beyda'ya ulaştıklarında, yer onları yutacak. Önde gidenler geri dönüp neler olduğunu öğrenmek istediklerinde onlar da aynı belaya yakalanacaklar. Allah herkesi kendi niyetine uygun diriltecektir.⁽²⁾

Yani Süfyanî ordusuna katılmaya mecbur olan kimse, ahirette, o orduya kendi isteği ve iradesi ile katılan kimse gibi olmasa bile o da yere batacak.

Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen diğ er bir rivayette de şöyle denir:

Ölüm yerleri bir olup da dirilme yerleri birbirinden farklı olan topluluğa şaşıyorum.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 91.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 90.

Ashap, "Ey Allah'ın Resülü! Neden böyle olur?" diye sorduklarında şöyle buyurur:

Çünkü onların arasında mecbur, isteksiz ve muhalif olan kimseler vardır.

Yani aynı yerde ve aynı zamanda ölseler bile yüce Allah kıyamet günü onları niyet ve amaçlarına göre hesaba çekecek. Çünkü onların bazıları isteksiz bir şekilde canına ve namusuna yönelik korku yüzünden, bazıları zorla, bazıları ise gönüllü ve kendi isteği ile orduya katılacaklar.

Bir rivayette, yere batan ordunun sayısının yetmiş bin değil de on iki bin olduğu ifade edilmiştir. Başka bir rivayete göre ise onların üçte biri yere batacak, üçte birinin yüzleri arkaya çevrilecek, üçte biri de sağ kalacaktır.⁽¹⁾

Süfyanî'nin Geri Çekilmesi

Ordunun yere batmasından sonra Süfyanî'nin yıldızı söner ve Hz. Mehdi'nin (a.s) saadetli yıldızı parlaklığının doruğuna ulaşır.

Rivayetlerde bu olaydan sonra Süfyanî'nin Hicaz'da başka herhangi bir askerî girişiminin olacağına dair bir bilgi yer almıyor. Bu da söz konusu olaydan sonra onun Hicaz'daki rolünün sona ereceği anlamına gelmektedir.

Ama onun bazı güçlerinin Medine'de kalıp, Hicaz hükümetine bağlı güçlerle işbirliği yapma ihtimali de vardır. Rivayetlerin teyidine göre Süfyanî ordusunun yere batması olayından sonra Hz. Mehdi (a.s) Medine'yi kurtarmak için on bin kişilik ordusuyla oraya yönelecek ve düşmanlarıyla savaşacaktır.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 90-91.

Böylece Hz. Mehdi (a.s) Medine'yi ve Hicaz'ı fethedecek, düşman ordularını yenilgiye uğratacak; onunla karşılaşan Süfyanî ordusu Hicaz'dan Irak ve Şam'a kadar her yerde yenilgiye uğrayacaktır. Nitekim diğer rivayetlere göre Irak'ta Süfyanî'nin ordusu ile Hz. Mehdi'nin (a.s) ordusu ve onun Yemenî ve Horasanî yarenleri arasında bir veya birkaç savaş gerçekleşecektir.

Ahvaz Savaşı

Süfyanî güçlerinin zuhura zemin hazırlayan İranlı ve Yemenli kuvvetler tarafından yenilgiye uğramasından sonra doğal olarak Irak Hz. Mehdi (a.s) ve yarenlerinin yönetimine geçecek. Süfyanî'nin Hicaz'daki mucizevi şekilde mağlubiyeti, Hz. Mehdi'nin (a.s) yardımcılarının Irak'taki iktidarının güçlenmesi için önemli ve etkin bir faktör olacaktır. Özellikle bu zuhur öncüleri Süfyanî ordusunun yenilgisinden sonra Irak'a yerleşecek ve İmam'a (a.s) biat etmek için bir grubu Hicaz'a o Hazret'in yanına gönderecekler.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Horasan'dan gelen siyah bayraklılar Kûfe'ye yerleşecek, Mehdi zuhur edince de ona biat etmek için bir grubu onun yanına gönderecekler.⁽¹⁾

Aynı rivayeti İbn Hammâd da şöyle nakletmektedir:

Siyah bayraklılar Horasan'dan Kûfe'ye doğru gelirler. Mehdi Mekke'de zuhur edince bir grubu biat etmek için onun yanına gönderirler.⁽²⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 88.

Ama burada başka rivayetler de vardır ki Süfyanî güçlerinin Irak'ta gireceği çatışmaya işaret ediyor. Bu rivayetlere göre Süfyanî bu kez İmam Mehdi'nin (a.s) donanımlı ve düzenli kuvvetleri ile karşılaşacak. Bu savaşta İmam (a.s), İranlı güçlerin komutanı Şuayb b. Salih'i kendisinin, büyük bölümünü İranlılarla Yemenlilerin, az bir bölümünü de diğer Müslüman ülkelerden gelen askerî kuvvetlerinin başkomutanı tayin edecek.

Rivayetlerin bazılarında ise sadece "İstahr"⁽¹⁾ şehrinin giriş kapısındaki savaştan söz ediliyor ve o savaş Süfyanî kuvvetleri ile Hz. Mehdi'nin (a.s) ordusu arasında meydana gelecek en büyük savaş olarak tanımlanıyor.

Başka iki rivayette de şöyle geçer: İranlı güçler "Beyza-i İstahr" adlı yerde, yani İstahr kentindeki beyaz bir yerde toplanacaklar. Belki de orası, Mescid Süleyman şehrinin yakınında bulunan ve "Beyaz Dağ" adı ile meşhur olan yüksekliklerdir.

Yine üç rivayete göre İmam Mehdi (a.s) Medine'den Irak'a hareket edeceği zaman önce Beyza-i İstahr'a gelecek ve orada İranlılar İmam'a (a.s) biat edecek, ardından da İmam'ın komutanlığında Süfyanî ordusu ile savaşa girip onu mağlup edecekler. Bu savaşın ardından Hz. Mehdi (a.s), hangisinde olduğu bilinmeyen ışıklı yedi tahtirevan ile Irak'a girecek. Bu konuyu "Zuhur Hareketi" bölümünde ele alacağız.

İbn Hammâd'ın el yazmasında İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

1- İstahr, İslam'dan önce inşa edilmiş, İran'ın güneyinde bulunan eski bir şehirdir. Onun izleri petrol şehri olan Mescid Süleyman kentinde halen göze çarpmaktadır. Nakledildiğine göre bu şehri Süleyman Pey gamber (a.s) yapmış ve kış mevsimini orada geçirmiştir. Güya "Mescid-i Süleyman" Hz. Süleyman'ın (a.s) inşa ettiği camidir.

Süfyanî ordusu Kûfe'ye doğru giderken, adamlarından bir grubunu Horasanî'nin yarenlerini bulmaya gönderecek. Aynı zamanda Horasanî'nin yarenleri de Mehdi'yi (a.s) aramaya çıkacaklar. Derken Haşimî, Şuayb b. Salih'in öncülüğünde hareket eden siyah bayraklılarla karşılaşacak, İstahr'ın ana giriş kapısının yanında Süfyanî'nin askerleriyle çatışacak ve onların arasında şiddetli bir savaş meydana gelecek. Bu savaşta siyah bayraklılar galip olacak ve Süfyanî'nin süvarileri kaçmaya başlayacaklar. O sırada halk da Mehdi'yi (a.s) isteyecek ve onu aramaya koyulacak.⁽¹⁾

İleride yer vereceğimiz rivayete göre de Haşimî'nin buluşacağı şahıstan maksat Hz. Mehdi (a.s), Haşimî'den maksat da İranlı güçlerin komutanı olan Horasanî'dir. Yani İranlı gruplar İmam'a biat etmek ve onun yanında yer alıp düşmanlarına karşı savaşmak için İmam Mehdi'yi (a.s) aramaya çıkacaklar. İşte bu amaçla Haşimî Horasanî öncülüğünde İran'ın güneyine doğru hareket edecek ve Hicaz'ın kara sınırlarına ve Basra'ya yakın bir yerde İmam'la (a.s) karşılaşacaklar.

Diğer bir rivayette şöyle geçer:

Süfyanî Irak'ta yürüttüğü savaş sırasında ordularını dünyanın her yerine gönderecek.⁽²⁾

Bu rivayetten, Süfyanî ordularının Irak'ta ve İran sınırlarında ne kadar geniş bir alana dağılıp yayıldıkları anlaşılıyor. Bu da Süfyanî'nin ve Batı müttefiklerinin deniz ordularının Fars körfezinde var olacakları varsayımını desteklemektedir.

Aşağıdaki rivayet Hz. Mehdi'nin (a.s) İran'ın güneyine geleceğini beyan etmekte ve İstahr kapısında veya Beyaz Dağda

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 86.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 86.

ger çökelecek savaşın özelliklerine değinmektedir. Ama ne var ki rivayetin metninde bir tür çelişki göze çarpmaktadır:

Süfyanî Kûfe ile Bağdat'a girdikten sonra kendi ordularını dünyanın her yerine gönderecek. Suyun diğer tarafında bulunan Horasan halkı ise bu durumdan vahşete kapılacak, derken doğu orduları onlara (Süfyanî ordusuna) hücum edecek ve onları öldürecekler. Bu haber ona ulaştığında büyük bir orduyu İstahr'a gönderecek. Onlar (Süfyanî ve orduları) da Beyaz Dağ bölgesinde Mehdi (a.s) ve Haşimî ile karşılaşacaklar. Orada öyle şiddetli savaş meydana gelecek ki atların ayakları dizlerine kadar kana batacak.

Birinci rivayet Süfyanî ordularının Ahvaz'daki savaşta yenilgisinin yarattığı derin etkisine değiniyor. Öyle ki bu savaş Müslüman kitlelerle Hz. Mehdi'nin (a.s) taraftarları arasında büyük bir etki yaratacak ve onun ordusuna katılmak, ona biat etmek için harekete geçecekler. İşte "*O sırada halk da Mehdi'yi (a.s) isteyecek ve onu aramaya koyulacak*" ifadesinin anlamı budur.

Her hâlükârda, Süfyanî'nin, ordusunun Hicaz bölgesinde yere batması sonucu geri çekilme ve yenilgiye uğrama aşamasının başlayacağı kesindir. Bu aşamadan sonra Süfyanî'nin tüm çabası; Şam topraklarındaki kendi hükümetinin sınırlarını korumak, Filistin ve Kudüs'ün son savunma hattını güçlendirmek ve Hz. Mehdi'ye (a.s) bağlı güçlerin saldırıları karşısında hazırlıklı olmak olacaktır.

Rivayetlerde, Süfyanî'nin İmam Mehdi (a.s) ile yapacağı başka bir savaştan söz edilmiyor. Sadece Kudüs'ün fethi ve Filistin'in özgürlüğü uğruna yapılacak büyük savaşla ilgili bilgilere yer veriliyor ki bu, Süfyanî'nin son savaşı olacak ve Yahudilerle Batı müttefiklerinin yenilgiyle sonuçlanacak.

Süfyanî ve Kudüs'ün Fethi İçin Yapılan Savaş

Bu büyük savaşla ilgili nakledilen rivayetlerden, Süfyanî'nin büyük sorunlar ve sıkıntılarla karşılaşacağı anlaşılmaktadır. İlk sıkıntısı, Şam halkı arasındaki konumunun ve desteğinin zayıflamasıdır. Çünkü o, ne kadar güçlü ve iktidardaki konumu itibarıyla ne kadar etkili olsa bile Şam halkı Müslüman old uğundan, Hz. Mehdi'nin (a.s) mucize ve kerametlerini, Süfyanî'nin yenilgisini ve İslam düşmanlarıyla ilişkisini gördüklerinden, içlerinde İmam'a (a.s) karşı bir ilgi ve sevgi seli oluşur, ona yönelişleri güçlenir, Süfyanî ve onun politikalarına karşı da nefret duyguları kabarıır.

Biz im anladığımız kadarıyla Suriye, Ürdün, Lübnan ve Filistin'de, yani Süfyanî'nin hüküm sürdüğü topraklarda halkın Hz. Mehdi'ye (a.s) yoğun ilgi ve eğilimi gözle görülür şekilde artacaktır. Çünkü rivayetlerde açıklandığına göre Hz. Mehdi (a.s) kendi ordusuyla birlikte Şam topraklarına doğru harekete geçer, Dımeşk'in otuz kilometre yakınlarındaki Mercu Azra'da konuşlanır... Bu da Süfyanî'nin kendi sınırlarını korumaktan ve Hz. Mehdi'nin (a.s) ordusunun ilerlemesine engel olmaktan aciz olduğunu gösteriyor. Hatta Süfyanî, askerlerini kendi başkenti olan Dımeşk'tan boşaltacak, Filistin'e dön ecek ve Rum askerlerinin yerleşeceği Ramla bölgesini kendi komuta merkezi kılacaktır.

Rivayetlere göre, Hz. Mehdi (a.s) ilk savaş başladığında acele etmez; Şam'ın ileri gelenleri, büyük şahsiyetleri ve müminleri gelip kendisine katılınsınlar diye bir süre Şam'ın etrafında bekler. İmam daha sonra Süfyanî'den görüşmeye bizzat kendisinin hazır olmasını ister. O ikisi baş başa görüştüklerinde, Süfyanî Hz. Mehdi'nin (a.s) şahsiyetinin etkisi altında kalır ve onunla biat ederek savaştan el çekmeye, bölgeyi de İmam'a (a.s) teslim etmeye karar verir. Fakat yakınları ve hamileri onu azarlayıp kararından vazgeçirirler.

Kudüs ve Filistin savaşıyla ilgili rivayetlerde, siyasî ve tabîî bakımdan, Süfyanî'nin Şam bölgesinde halk desteğini yitirmesi, Hz. Mehdi'nin ise yoğun bir taraftar kitlesine sahip olması dışında başka bir tefsir yoktur. Hatta bazı rivayetlere göre Süfyanî'nin bazı taraftarları ve ordusunun bir kısmı Hz. Mehdi'ye (a.s) biat ederek onun saflarına katılacaklar.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Derken o (Mehdi), Kûfe'ye gelecek ve Kûfe'ye tam hâkim oluncaya kadar Allah'ın istediği miktar orada kalacak. Sonra halkın çoğunluğu kendisine katıldığı bir hâlde arkadaşları ile birlikte Marac Azra'ya gelecek. O zaman Süfyanî, Ramla'da olacak ve iki ordu birbiriyle karşılaşacak. O gün yer değiştirme, saf belirleme günüdür; Süfyanî yanlılarının bir kısmı ondan ayrılıp Ehlibeyt'in safına geçerken, Ehlibeyt'in yanında olan bazı insanlar da Süfyanî'nin saflarına katılırlar. Aslında bunlar gerçekte Süfyanî'nin takipçileridirler ve burada ona katılırlar. İşte o gün herkes kendi bayrağına doğru koşacak.⁽¹⁾

İmam Ali'den (a.s) şöyle rivayet edilir:

Süfyanî, Mehdi'ye karşı bir ordu çıkarır ve tüm askerler Beyda çölünde helak olurlar. Bu haber Şam halkına ulaştınca onlar kendi halifelerine, "Mehdi zuhur etmiştir, ona biat et ve onun itaatine geç; yoksa seni öldürürüz." derler. Bunun üzerine o da bir grubu İmam'ın yanına gönderir. Fakat Mehdi diğer taraftan yola çıkıp Kudüs'e girecek.⁽²⁾

Bu rivayet Hz. Mehdi'nin (a.s) halk tarafından ne kadar çok sevildiğini, Süfyanî'ye karşı ise halk arasında derin bir muhalefet duygusunun olduğunu gösteriyor.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 224.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 96.

Yine şöyle nakledilir:

Meh di der ki: "Amcamın oğlunu (Süfyanî'yi) getirin, onu nla konuşayım." Süfyanî, İmam'ın yanına gelir ve onu nla konuşur. Sonra işleri Mehdi'ye devredip ona biat eder. Fakat kendi adamlarının yanına döndüğünde Kelb kabilesi onu yaptığından vazgeçirir, o da geri dönüp, anlaşmanın bozulmasını ister. Bunun üzerine İmam onu n biatini fesheder. Ardından Süfyanî kendi ordusunu İmam'la savaşmak için seferber eder; fakat İmam (a.s) onu mağlup eder. Nitekim yüce Allah Romalıları da onun eliyle yok eder.⁽¹⁾

Kelb kabilesinin Süfyanî'yi kararından vazgeçirmesi, onu İmam'a ettiği biatten vazgeçirip pişman olmasına sebep olmaları anlamındadır.

Kelb, Süfyanî'nin dayılarının mensup olduğu ve Şam halkı arasında taassup sembolü olan kabilenin adıdır. Gerçekte ise Süfyanî'nin pişman olmasına vesile olan, İmam'ı (a.s) des teklemeye yönündeki halk hareketine karşı Süfyanî'nin hükümetini korumaya çalışan ve onu İmam'a karşı savaşa zorlayan, onun Yahudi ve Rum hamileridir. Bu konuyu daha önce aktardığımız ve onların dışında başka rivayetlerden anlamak mümkündür.

Her hâlükârda Süfyanî, halk desteğine dayalı bu ortamı ve kendisine İmam'ın (a.s) tanımış olduğu altın fırsatı değerlendiremeyecek. Diğer taraftan Şam Müslümanları da Süfyanî hükümetini devirmekte ve ordusunu yenilgiye uğratmakta başarılı olamayacak. Bu yüzden Süfyanî ve hamileri kendi güçlerini -rivayetlere göre- Akka'dan Sur'a, oradan deniz kıyısındaki Antakya'ya, Dıışık'tan Taberistan'a ve Kudüs'ün

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 97.

içlerine kadar geniş bir bölgeyi kapsayan büyük bir savaş için hazırlayacaklar.

O sırada Allah'ın gazabı ve Hz. Mehdi'nin (a.s) hısmı Süfyanî ve hamilerinin üzerine yağacak, İmam'ın (a.s) eliyle Allah'ın birtakım nişane ve mucizeleri açığa çıkacak, Süfyanî ve onun Yahudi, Rum hamilerinin kötü ve zor günleri başlayacak, feci bir şekilde yenilgiye uğrayacaklar.

Nihayet Süfyanî, İmam Mehdi'nin (a.s) askerlerinden birinin eliyle yakalanacak. Böylece on beş ay boyunca başkalarının uzun yıllara rağmen işlemediği nice cinayetlere adını yazdıran bu zalimin azgınlık dolu hayatına son verilecek.

YEMEN'İN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ

Ehl ibeyt (a.s) kanalından elimize ulaşan birçok rivayet, Yemen'de, İslamî ve Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna ortam hazırlayacak bir kıyamın gerçekleşeceğini bildirmektedir. Bu rivayetlerin bir kısmı senet bakımından sahihtir. Bu kıyamın vuku bulacağı kesindir. Onda taşınan bayrak da hidayet bayrağı olup, Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna ortam hazırlar ve onun hamisi olur. Hatta bazı rivayetlerde bu kıyamın bayrağı genel manada zuhur asrında en çok hidayete erdiren bayrak olarak adlandırılmış ve onu desteklemenin gerekliliğine İran'dan gelecek olan doğu bayrağından daha çok vurgu yapılmıştır. Ayrıca rivayetlere göre bu kıyam, Süfyanî'nin çıkış tarihi olan recep ayında, yani Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhurundan birkaç ay önce Yemen'in başkenti San'a'da gerçekleşecektir.

Rivayetlerde bu kıyamın liderinin adı Yemânî olarak geçer. Bir başka rivayette de adının Hasan veya Hüseyin olduğu ve Zeyd b. Ali'nin (a.s) soyundan geldiği yer alır.

Şimdi Yemen kıyamı ile ilgili en önemli rivayetleri inceleyeceğiz:

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Kai m'in (Mehdi) kıyamından önce beş alametin vuku bulması kesindir: Yemânî, Süfyanî, gökten bir ses, Nefs-i

Zek iyye'nin öldürülmesi ve Beyda'da (ordunun) yere batması.⁽¹⁾

Yine şöyle buyuruyor:

Süfyanî'nin, Yemânî'nin ve Horasanî'nin kıyamı aynı yılda, aynı ayda ve aynı günde gerçekleşecek ve sıralaması tıpkı tespih tanelerinin dizilişi gibi peş peşe olacak. Her taraftan sıkıntı ve zorluk yağacak. Onlara (Yemânî ve Horasanî) karşı gelip düşmanlık eden kimsenin vay hâline! Bayraklar arasında Yemânî'nin bayrağından daha hidayete erdirici bayrak yoktur. O, sizi sahibinize (İmamınıza) doğru davet edecek. Yemânî kıyam ettiğinde insanlara silah satmak haramdır. Öyleyse ona doğru koşun, çünkü onun bayrağı hidayet bayrağıdır. Onun itaatinden kaçınmak hiçbir Müslümana caiz değildir. Böyle yapan bir kimse cehennem ehlidir. Çünkü o, halkı hakka ve doğru yola davet edecek.⁽²⁾

İmam Rıza (a.s), kendisinin Mehdi olduğunu iddia eden biri hakkında şöyle buyurmuştur:

Meh di'nin zuhurundan önce Süfyanî, Yemânî, Mervanî ve Şuayb b. Salih gelecek. O hâlde o nasıl böyle iddiada bulunabiliyor?⁽³⁾

Rivayette geçen "Mervanî'nin, Abga' olma ihtimali vardır. Gerçi rivayetin aslında Horasanî denilmesi, hadis yazarları tarafından yanlışlıkla "Mervanî" yazılması da muhtemeldir.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

Bu üç kişinin (Horasanî, Süfyanî ve Yemânî'nin) kıyamı bir yılda, bir ayda ve bir günde gerçekleşecektir. Yemânî'nin

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 204.

2- Bişaretu'l-İslam, s. 93, "Gaybet-i Numanî"den naklen.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 233.

bayrağı daha çok hidayete erdiricidir. Çünkü o, hakka davet edecektir.⁽¹⁾

Hişam b. Hakem'den şöyle dediği nakledilmiştir:

Talib-i Hak kıyam ettiğinde İmam Cafer Sadık'a (a.s) soruldu: "Bu şahsın Yemânî olmasından ümitli misiniz?" İmam buyurdu ki: "Hayır. Yemânî, İmam Ali'nin (a.s) tâbilerindendir, oysa bu kişi ondan beri olduğunu ilan ediyor."⁽²⁾

Yine aynı rivayette şöyle geçmiştir:

Yemânî ve Süfyanî iki yarış atına benziyorlar.

Yani, her biri diğerinden öne geçmeye çalışıyor.

Bazı rivayetlerde de İmam Mehdi (a.s) hakkında şöyle deniyor:

O, Yemen'den ve Ker'a adlı bir yerden kıyam eder.

"Ker'a", Yemen'in Sa'de yakınlarındaki Benî Havlan bölgesinde bir beldenin adıdır. Bu rivayetin sahih olması durumunda, bununla hareketini o bölgeden başlatacak olan Yemânî'nin kıyamının kastedildiğini söylememiz gerekir. Hz. Mehdi'nin (a.s) kıyamının doğudan başlayacağını ifade eden rivayetlere gelince, bunlarla da İmam'ın (a.s) yarenlerinin hareketinin doğu tarafından başlayacağını söylemeliyiz. Çünkü rivayetlerde sabit olan ve tekrar tekrar vurgulanan, Hz. Mehdi'nin (a.s) kendi kıyamını Mekke'den ve Mescid-i Haram'dan başlatacağı yönindedir.

Bişaretü'l-İslam adlı eserde şöyle nakledilmiştir:

O sırada San'â'dan Hüseyin veya Hasan adlı bir kuman-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 210.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 75.

dan kıyam edecek. Onun kıyamı neticesinde zor fitneler ortadan kalkacak. O, tertemiz ve mutlu bir şekilde ortaya çıkacak. Onun zuhuru sayesinde karanlıklar aydınlığa dönüşecek, hak gizli kaldıktan sonra açığa çıkacak.⁽¹⁾

Şimdi Yemânî'nin hareket ve kıyamı ile ilgili bazı konuları inceleyelim:

a) Yemânî'nin kıyam ve devrimi: Yemen'de Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayacak olan bir kıyamın, İmam'ın (a.s) hareketine yardımcı olmada ve Hicaz'da ona yardım etmede büyük bir role sahip olması çok doğaldır. Gerçi rivayetlerde bu role olduğu gibi işaret edilmemiştir. İşaret edilmesinin sebebi ise, Yemânî'nin hareketini korumak, muhtemel zararları önlemek olabilir. Çok yakında, Hz. Mehdi'nin kıyamı konusunu ele alırken, Mekke ve Hicaz'da kıyam edip İmam'ın ordusunu teşkil eden insanî güçlerin çoğunluğunu Hicazlılarla Yemenlilerin oluşturduğuna değineceğiz.

Yemenliler Irak'ta:

Bazı rivayetlere göre, Süfyanî'nin Irak'a girmesinden sonra Yemânî de oraya girecek. Yemenli güçlerin Süfyanî'ye karşı yapılan savaşta asıl rolü, İranlı güçlere yardım etme ve arka çıkma şeklinde olacak. Çünkü hadislerden anlaşıldığı kadarıyla Süfyanî'ye karşı yapılacak savaşın asıl tarafı, doğu topraklarının halkı, yani Şuayb ve Horasanî'nin yardımcıları olacak.

Diğer taraftan Yemenlilerin Hicaz dışında Körfez bölgesinde de önemli rolü olacak. Rivayetlerde onların bu rolüne işaret edilmese de, Hicaz'ın ve Körfez bölgesinde bulunan ülkelelerinin yönetiminin, Hz. Mehdi'nin (a.s) yardımcıları olan Yemenlilerin elinde olması mümkündür.

1- Bişaretu'l-İslam, s. 187.

b) Neden Yemen bayrağı Horasan bayrağından daha çok hidayete erdiricidir? Oysa Horasan bayrağı ve genel olarak doğu halkının bayrakları "hidayet bayrağı" olarak nitelenmiş, öldürülenleri şehit olarak addedilmiş ve bir kısım İranlılar Hz. Mehdi'nin (a.s) vezirleri, müşavirleri ve özel adamları arasında sayılmıştır. Mesela İran kuvvetlerinin komutanı Şuayb b. Salih, Hz. Mehdi (a.s) tarafından İmam'a bağlı ordunun genelkurmayı tayin edilecektir. Üstelik İranlılar Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlamakta geniş ve aktif rol ifa edecek, sergiledikleri fedakârlık Hz. Mehdi'nin (a.s) hareketinin başlangıcına sebep olacaktır. (Bunu, "İranlıların Zuhur Dönemindeki Rolü" bölümünde açıklayacağız.) Durum böyle iken öyleyse neden Yemânî'nin devrimi İranlıların hareketinden daha çok hidayet bahşedicidir?

Böyle olmasının birkaç nedeni olabilir:

1- Yemânî idaresindeki hükümetin yönetim tarzı, yani siyasî ve idarî liderlik konusunda sergilediği sade ve kesin İslamî kurallara dayalı bir yöntem ile ilintili olabilir. Oysa İranlıların devleti müdüriyetteki karışıklıktan ve başka eksikliklerden dolayı sıkıntı içinde olacak. Aslında bu farklılık, Yemen toplumunun sadeliği ve oraya hâkim olan kabilecilik düzeni, İran toplumunun ise eski ve birden çok çeşitliliğe dayalı kültürü ile ilgilidir.

2- Yemen devrimi kararlı bir siyaset yürüttüğünden, gerçekçi bir uygulama kuruluna sahip olduğundan, ihlaslı ve muti güçlerden yararlandığından ve çalışanları üzerinde sürekli bir kontrol mekanizması oluşturduğundan dolayı hidayete erdirme bakımından daha güçlü bir konumda olma ihtimali vardır. Bu da İslam'ın, kendi çalışanlarına karşı nasıl davranmaları gerektiği yönündeki yöneticilere yönelik emirlerinden iba rettir. Nitekim İmam Ali'nin (a.s) Malik Eşter'e yazdığı

mektupta bunları görüyoruz. Hz. Mehdi'nin (a.s) özelliklerinde de şöyle kaydedilmiştir: *"O, kendi işçilerine ve çalışanlarına karşı tavizsiz ve titiz, fakirlere karşı çok şefkatlidir."* Oysa İranlılar böyle bir politika üzere hareket etmezler.

3- Yemânî bayrağının daha çok hidayete erdirici olması, onların İslam'ın cihanşümül projesi kapsamında uluslararası yasa ve kurallara uymaya kendilerini zorunlu görmemeleriyle de alakalı olabilir. Oysa İranlılar bu yasalara uymayı kendilerine gerekli görebirler.

4- En doğru görüş ise bize göre şudur: Yemânî devrimi, Hz. Mehdi'nin (a.s) yol göstericiliğinden direkt yararlandığı için hidayet gücü daha çoktur. Çünkü Yemen İmam Mehdi'nin (a.s) kıyam alanının ayrılmaz bir parçasıdır.

Kaldı ki, Yemânî'nin kendisi de Hz. Mehdi'nin (a.s) görüşüne gidecek ve bizzat ondan sorumluluklarıyla ilgili emirler alacaktır.

Bu görüşümüzün delili, Yemenlilerin devrimi hakkındaki rivayetlerdir. Bu rivayetlerde Yemen devriminin lideri övülüyor:

O, sizi hakka götürür ve sizi sahibinize doğru çağırır. Onun emirlerine karşı gelmek Müslümanlara caiz değildir. Kim itaatsizlik ederse cehennem ehli olur.

İranlıların kıyamıyla ilgili rivayetlere gelince, bunlarda liderlerinden çok genel halk, "Siyah bayraklılar" ve "Doğu halkı" unvanıyla övülmüştür. Bu konuda Şuayb b. Salih istisnadır. Rivayetlere dikkat ettiğimizde onun diğer komutanlara göre daha ayrıcalıklı bir konuma ve üstün bir yere sahip olduğu anlaşılıyor. Ondan sonra Horasanlı Seyyid, ardından da Kum kentinden olan bir kişi rivayetlerde övülmüştür.

Tüm bunların ötesinde Yemen devrimi Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna, İranlıların devriminden daha yakın olacaktır. Hatta Yemânî'nin Süfyanî'den önce kıyam etmesini veya başka bir Yemânî'nin vaat edilmiş Yemânî'ye ortam hazırlayacağını varsaysak bile.

Oysa İranlıların devrimi Kum kentinden olan bir kişinin eliyle gerçekleşecek ve bu İmam'ın (a.s) kıyam ve hareketinin başlangıcı olacaktır. Dolayısıyla bu devrim doğudan başlayacak ve İranlılarla Horasanî ve Şueyb'in hareketi arasında 25 veya 50 yıl ya da Allah'ın irade ettiği kadar bir ara olma ihtimali söz konusudur.

Temeli fakihlerin ve onların siyasi temsilcilerinin içtihadına dayanarak kurulacak olan böyle bir devrim ise, direkt olarak İmam Mehdi (a.s) tarafından yönlendirilen Yemânî devriminin taşıdığı öncelik özelliğine sahip değildir.

c) Diğer bir konu ise şudur: Yemânî'nin birkaç kişi olup söz konusu Yermanî'nin de onlardan ikincisi olma ihtimali vardır. Daha önce yer verdiğimiz rivayetlerde geleceği kesin vaat edilen Yemânî'nin, Süfyanî'nin hurucu ile aynı zamanda, yani İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur yılında kıyam edeceğine değinmiştik. Fakat İmam Cafer Sadık'tan (a.s) nakledilen sahih senetli bir rivayette şöyle geçer:

Süfyanî'den önce bir Mısırlı ve bir Yemenli kıyam edecekler.⁽¹⁾

Bu rivayete göre, birinci Yemânî, vaat edilen Yemânî'nin gelişine ortam hazırlamış olacaktır. Nitekim Kum kentiyle doğu halkından olan şahıslar da rivayetlerde vaat edilen Horasanî ve Şuayb için zemin hazırlamış olacaklardır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 210, "Gaybet-i Tusî"den naklen.

Bu rivayet birinci Yemânî'nin Süfyanî'den önce kıyam edeceğini beyan ediyor. Bunun ise kıyamın Süfyanî'den çok kısa bir süre veya çok uzun bir zaman önce gerçekleşmesi mümkündür. Doğrusunu Allah bilir.

d) Diğer bir konu da Ubeyd b. Zürare'nin İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği şu rivayettir:

İmam'ın (a.s) yanında Süfyanî'den söz açıldı, bunun üzerine şöyle buyurdu:

San'a'daki kırık gözlü kimse kıyam etmeden o nasıl huruç eder?!

Bu, dikkate değer ve önemli rivayetlerden birisidir ki, Gaybet-i Numanî gibi muteber kaynaklarda yer almış ve galiba senedi de sahihtir.

Ded iğimiz gibi, muhtemelen Süfyanî'nin hurucundan önce kıyam edecek olan şahıs birinci Yemânî'dir ve bu, vaat edilen ikinci Yemânî'nin gelişi için zemin hazırlayacaktır. "Kırık gözlü kimse" ile kimin kastedildiğine gelince, bu hususta birkaç ihtimal vardır ve onların en iyisi şudur: Bu, İmam Cafer Sadık (a.s) tarafından beyan edilmiş şifreli ve sırlı bir ifadedir ve zamanı geldiğinde anlamı ortaya çıkacaktır.

ZUHUR ASRINDA MISIR'DA GERÇEKLEŞECEK OLAYLAR

Mısır olayları ile ilgili elimize ulaşan çok sayıda rivayet vardır. Bu rivayetler Hz. Peygamber'in (s.a.a) Müslümanlara, Mısır'ın fethedileceğine dair verdiği müjdeyi, Fatımîlerin kıyâmı sırasında Batılıların Mısır'a hâkim olacağını ve nihayet Hz. Mehdi'nin (a.s) döneminde gerçekleşecek olayları içermektedir.

Ama anlaşılan o ki Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuru dönemindeki olaylar ile Fatımî devletinin Mısır'da kurulması olayları birbirine karışmıştır. Çünkü her iki olayda da Batı ordularının Mısır'a girmesi öngörülmüştür.

Bu çelişkiyi ise şu şekilde çözebiliriz: Rivayetleri incelerken hangisinde zuhur dönemine bitişik bir olaydan bahsedildiğine veya Süfyanî'nin hurucu vb. olaylar gibi İmam'ın (a.s) zuhur zamanındaki bir hadiseyle ilgili bir konunun ele alındığına bakacağız. Bu sayede zuhur döneminde Mısır olaylarına değinen rivayetler elimizde kalmış olur ki hiç şüphesiz bunlar İmam'ın (a.s) zuhur dönemindeki hadiseleri açıklamakta veya büyük bir ihtimalle o olayların bir parçası sayılmaktadır.

Şimdi bu rivayetlerden birkaç grubuna göz atalım:

a) Mısır hâkiminin kendi halkının eliyle öldürülmesi hakkındaki rivayetler. Bu olay Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur alametlerinden biri olarak nakledilmiştir.⁽¹⁾

1- Bişaretu'l-İslam, s. 175.

Günümüzde halk arasında yaygın olan ve zuhur alametlerinden olduğu söylenen "Mısır halkı kendi sadatlarını (efendilerini) öldürecek ve köleler ülkenin efendilerine musallat olacaklar."⁽¹⁾ şeklindeki söze gelince, her ne kadar bazıları bunu Enver Sadat'ın öldürülmesine uyarlıyorlarsa da bizce bu uyarılama doğru değildir. Çünkü bu rivayetin orijinalinde geçen "sâdât" kelimesi devlet reisleri ve başkanları anlamındadır, özel bir şahsın adı değil. Kaldı ki rivayetlerde, Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur alametlerinden olan Mısırlı hâkimin öldürülmesinden sonra bir veya birkaç ordunun Mısır'a girmesinden söz ediliyor ki bu da ileride değineceğimiz gibi Batı ordusudur.

Bazı rivayetlerde, Mısır hâkiminin öldürülmesinin Şam hâkiminin kendi halkı tarafından katledilmesi ile aynı zamanda olacağı geçiyor:

Ondan önce Şam ve Mısır hâkimi öldürülecektir.⁽²⁾

Elbette Mısır hâkiminin öldürüleceğini beyan eden rivayetle Mısırlı birinin Süfyanî'nin çıkışından önce devrim yapmasını bildiren rivayet arasında bir irtibatın olması mümkündür.

Bihar'ul-Envar, c. 52, s. 210'da şöyle geçer:

Süfyanî'den önce Mısırî (Mısırlı bir şahıs) ve Yemânî kıyam edecekler.

Mısırlı bu kişinin komutanların komutanı ve bazı rivayetlerde söylendiği gibi Mısır'da kıyam edip savaş ilanında bulunacak olan ordunun komutanı olması mümkündür:

Mısır'da komutanların başı kıyam edecek ve orduyu seferber edip silahlandıracaktır.

1- Bişaretu'l-İslam, s. 176.

2- Bişaretu'l-İslam, s. 185, el-Kavlul-Muhtasar adlı eserden naklen.

Diğer bir rivayete göre de o, Batı ordularının ülkeye girmesinden önce halkı Ehlibeyt'e doğru davet edecek:

Batı ehli Mısır'a saldırır. Onların Mısır'a girişi Süfyanî'nin ala metidir. Ondan önce de bir şahıs halkı Peygamber (s.a.a) Ehlibeyt'ine doğru davet edecek.⁽¹⁾

Mısırlı şahıs, komutanların başı ve halkı Ehlibeyt'e doğru davet eden kişinin bir değil de üç kişi olması ihtimal dâhilindedir.

Her hâlükârda, bu rivayetlerin toplamı Mısır'da Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhuruna ortam hazırlayacak bir kıyam ve devrimin olacağını göstermektedir. Veya en azından, Mısır'da bir iç devrim ve değişime yol açıp dünya barış ve savaşıyla irtibatlı olacak güçlü bir İslamî havanın varlığını ortaya koymaktadır.

Mısır'la ilgili rivayetlerden biri de Kıptîlerin Mısır'ın çevre bölgelerine hâkim olacağından söz eden rivayettir. İmam Ali (a.s) zuhur alametlerinden biri olan bu konuyla ilgili şöyle buyurmuştur:

Kıptîlerin Mısır'ın etrafına egemen olması...⁽²⁾

İbn Hammâd'ın kendi elyazmasında Ebuzer'den (r.a) naklettiği şu rivayet de bu olaya işaret etmiş olabilir:

Mısır'da emniyet ortadan kalkacak.

(Hadisin ravisi) Harice diyor ki:

Ebu zer'e, "Emniyet ortadan kalktığında onu geri getirecek bir önder yok mudur?" dediğimde şöyle dedi: "Hayır! Çünkü onun düzeni sarsılacaktır."⁽³⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 208.

2- Bişaretu'l-İslam, s. 42.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 78.

Bu rivayetlere göre, Kıptiler Mısır'da kıyam edip kargaşa çıkaracak, hükümete karşı itaatsizlik edecek ve Mısır'ın bazı bölgelerine musallat olacaklar. Bu da Mısır'ın ekonomik ve güvenlik açısından zayıflamasına sebep olacak.

Tabii ki bu tuğyan ve inat İslam düşmanlarının dışarıdan kışkırtmaları ile yönlendirilecek. Çünkü Kıptilerin kendi tarihlerinde, yabancı güçlerin yardımı olmaksızın Müslümanlar aleyhine herhangi bir girişimde buldukları görülmemiştir. Nitekim Haçlı Seferlerinde ve içinde bulunduğumuz asırda da durum böyledir.

Rivayetler Kıptilerin ayaklanmasının ne zaman gerçekleşeceğine işaret etmiyor. Fakat Huzeyfe'den nakledilen diğer bir rivayette şöyle denir:

Mısır, Basra'nın yıkıldığı zamana kadar harap olmayacak.⁽¹⁾

Yine bu rivayette şöyle yer alır:

Mısır'ın harap olması Nil nehrinin kurumasından kaynaklanacak.

Zahiren Basra'nın vaat edilen yıkılma olayı, Süfyanî'nin Irak'a girmesinden sonra veya Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur ettiği yıl gerçekleşecektir.

b) Mağrip güçlerinin Mısır'a girmesi hakkındaki rivayetler.

Yazarlar bu olayı genellikle zuhur alametlerinden saymışlardır. Bu ve diğer rivayetlerde geçen "Mağrip"ten maksat, İslam topraklarının batısındaki ülkelerdir; Fas, Cezayir, Libya, Tunus vb. Yine bu rivayetlerin çoğu mağrip güçlerinin Fatımîlerin devrimi sırasında Mısır'a girmesine uyarlanmaktadır.

1- Bişaretu'l-İslam, s. 28.

Ama Şeyh Tusî'nin en eski ve en muteber kaynaklarımızdan biri olan *el-Gaybet* adlı kitabının 278. sayfasında yer alan bir rivayette ise "Mağrip ehli" değil de "Garp/Batı ehli" ifadesi kul lanılmış, *Bihâru'l-Envâr* ve *Bişaretü'l-İslam* adlı eserlerin yazarları da bu rivayeti o kaynaktan nakletmişlerdir. Bu ikisi dışında diğer kaynaklar yanlışlıkla "Mağrip" olarak aktarmışlardır. Buna göre bu rivayetlerde geçen Mağrip güçlerinden maksat Batılı güçlerdir.

Bir başka rivayete göre Batılılar, Süfyanî'nin Şam'da huruç etmesinden kısa bir süre önce Mısır'a girecekler. Bu husus, Ammar b. Yasir'den (r.a) nakledilen uzun rivayetin bir bölümünde geçer:

Peygamberimizin Ehlibeyti'nin devleti ahir zamanda kurulacak ve onun bazı işaretleri vardır... Batı ehli Mısır'a doğru hareket edecek. Onların Mısır'a girmesi Süfyanî'nin alametidir.

Süfyanî'nin İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan birkaç ay önce huruç edeceğini dikkate alırsak, Batılı güçlerin Mısır'a girişinin zuhur yılında veya ona yakın bir zamanda gerçekleşeceğini söylemimiz gerekir.

Şimdi Süfyanî'nin Mısır halkıyla yaptığı savaşı açıklayan rivayete işaret etmemiz uygun olacaktır. Bu rivayete göre Süfyanî Mısır'a girecek ve dört ay boyunca çeşitli cinayetler işleyecek. Güçlü ihtimale göre bu, Süfyanî hakkında gerçek dışı ve abartılı rivayetlerden biridir. Çünkü güvenilir kaynaklarda ona işaret edilmemiştir. Fakat bazı rivayetlere göre Süfyanî Şam'da Abga' adlı şahsı öldürecek. Abga' ya Mısır ehlidir ya da Mısır'la ilişkisi olan bir kimsedir. Yine de doğrusunu Allah bilir!

Bir başka rivayette şöyle geçer: Hz. Mehdi (a.s) Mısır'ı kendi minberi (propaganda merkezi) olarak seçecek. Bu konu Aba-

ye el-Esedî'nin İmam Ali'den (a.s) naklettiği rivayette şöyle açıklanmıştır:

İmam Ali'nin (a.s) şöyle dediğini duydum:

Mısır'da bir minber yaparım, Dımeşk'ı harap ederim, Yahudi ve Hristiyanları tüm Arap ülkelerinden çıkarırım ve Arapları bu çubukla kovarım!

Abaye şöyle diyor: Dedim ki: "Öyle bir haber veriyorsun ki, sanki öldükten sonra bir daha dirileceksin!" İmam buyurdu ki:

Heyhat ey Abaye! Gerçekten yanlış düşündün. Benim soymdan olan biri böyle yapacak.⁽¹⁾

Yine İmam Ali'nin (a.s) Hz. Mehdi (a.s) ve yârânı hakkında şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Der ken (Mehdi ve yardımcıları) Mısır'a doğru hareket ederler. İmam oranın minberine çıkar ve halka konuşma yapar. Yeryüzü onun adaleti sayesinde sevince gark olur, gökyüzü rahmet yağmurunu indirir, ağaçlar meyve verir, yer kendi bitkilerini yeşertir, kendi çehresini yer ehli için gül ve bitkilerle süsler. Vahşi hayvanlar bile öyle güven ve huzur içinde olurlar ki insanların yolunda evcil hayvanlar gibi dolaşıp oturlar. İlim ve marifet nuru müminlerin kalbine saçılır. Öyle ki hiçbir mümin ilmî yönden kendi âlim kardeşine ihtiyaç duymaz. O günde, **"Allah, geniş lütuf ve keremiyle, rahmeti ile herkesi ihtiyaçsız yapar"** ayeti tecelli eder.⁽²⁾

Bu iki rivayetten şöyle anlaşılmaktadır: Mısır Hz. Mehdi'nin (a.s) evrensel hükümetinde ünlü bir ilim ve tebliğ merkezi konumda bir yer olacak. Özellikle yukarda geçen hadisteki

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 60.

2- Bişaretu'l-İslam, s. 71.

"Mısır'da bir minber yaparım" ve "Derken Mısır'a doğru hareket ederler. İmam oranın minberine çıkar" cümlelerine dikkat edilirse. Yani Hz. Mehdi (a.s) ve yardımcıları Mısır'a, orayı fetretmek veya hükümeti sağlamlaştırmak için değil, Mısır halkının İmam ve yardımcılarını olumlu karşıladıkları için giderler. Bu yüzden dedesi İmam Ali'nin (a.s) vaat ettiği gibi Hz. Mehdi (a.s) orayı kendi hitabet kürsüsü ve minberi seçecek, böylece mesajını tüm dünyaya ulaştıracak.

Mısır'ın ilim kürsüsü ve İmam'ın mesajlarını dünyaya ulaştırma merkezi olmasının, hadislerde Müslümanların o dönemde ilmî olarak birbirlerine muhtaç olmayacağı yönündeki ifadelerle hiçbir çelişkisi yoktur. Çünkü ilim nisbî bir kavramdır.

c) Hazret'in (a.s), Mısır Piramitlerinin ikisinde ilim ve başka şeyler dolu hazinelere sahip olduğuna dair rivayet.

Bu rivayet bizim muteber kaynaklarımızdan olan "Kemalu'd-Din" adlı eserde yer alır. Söz konusu kitabın yazarı Şeyh Sâduk, Ahmed b. Muhammed Şa'ranî'den, o Ammar Yasir'in evlatlarından birinden, o da Muhammed b. Kasım el-Mısırî'den şöyle nakleder:

Ahmed b. Tulun'un oğlu bin işçiyi bir yıl süresince piramidin giriş kapısını bulmaları için görevlendirdi. Çalışma esnasında mermer bir taşla karşılaştılar. Mermerin arkasında bir bina kapısı gördüler, ama bir türlü onu açamadılar. Nihayet Habeşistanlı bir Hristiyan papaz, Mısır firavunlarının biri tarafından yazılmış olan o taşın üzerindeki yazıyı okudu: 'Ehramı ve çömlekten kapları ben yaptım. Bu iki ehramı da inşa edip, kendi hazinelerimi oraya emanet bıraktım.' İbn Tulun şöyle der: "Bu, Â-i Muhammed'in Kaim'inden başkasının çaresini bulamayacağı bir şeydir." Sonra o taş parçası önceki yerine konuldu.⁽¹⁾

1- Şeyh Sâduk, Kemâlu'd-Din ve Temâmu'n-Nimet, s. 564.

Bu rivayette birtakım zayıf noktalar göze çarpmaktadır. Bunların bazı raviler tarafından eklenme ihtimali vardır. Buna rağmen dikkate şayan güçlü ve önemli noktalar da mevcuttur. Doğrusunu Allah bilir!

d) Mısırlı Ahnes'in rivayeti.

Kenzu'l-Ummal'ın yazarı aşağıdaki hadisi İbn Asakir'in Tarihinden naklen Peygamber Efendimizden (s.a.a) şöyle rivayet eder:

Kureyş'ten (Menavî'nin *Feyzu'l-Gadir* kitabının 4. cilt, 131. sayfasında Ümeyye Oğullarından) olan Ahnes adlı bir kişi Mısır'da gücü ele geçirecek. Sonra ona galip olacaklar veya güç elinden alınacak, o da Rum'a kaçacak. Rumlar onu İskenderiye'ye getirecekler ve böylece orada Müslümanlarla savaşa başlayacak. İşte bu, feci olayların ve öldürmelerin başlangıcıdır.

"Feci olayların... başlangıcı" ifadesinden maksat, Hz. Mehdi'nin (a. s) zuhurundan önce gerçekleşecek katliamlar; "Ümeyye Oğulları"ndan maksat da, onların yol yordamı ve çizgisi olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

İRAK'IN ZUHUR ASRINDAKİ ROLÜ

Zuhur dönemindeki Irak'ın durumu ve burada meydana gelecek olaylar hakkında pek çok rivayet bulunmaktadır. Bu rivayetler Irak'ın, farklı güçler arasındaki çekişmelerin yaşandığı, dinmeyen karmaşaların meydana geldiği bir bölge hâline dönüşeceğini ve bu ülkenin dört aşamadan geçeceğini göstermektedir.

Birinci Aşama: Zuhurdan önce zalimlerin Irak'a uzun zaman hâkimiyet sağlaması, vahşet ortamının yaratılarak halkın huzurunun kalmadığı ve katliamların fazlaştığı bir dönemdir.

İkinci Aşama: Ehlibeyt taraftarlarıyla Şam diyarının komutanı Süfyanî'nin taraftarları arasında Irak'ı kendi nüfuzu ve egemenliği altında tutmak için yaşanan çekişmelerin meydana geldiği dönemdir.

Üçüncü Aşama: Süfyanî tarafından Irak'ın işgal edilerek halkın eziyet ve işkence edilmesinin ardından İmam Mehdi (a.s) ordularının oraya gelerek Süfyanî güçlerini yenilgiye uğratarak kaçmaya mecbur ettiği dönemdir.

Dördüncü Aşama: Irak'ın İmam Mehdi (a.s) eliyle tam olarak özgürleştirildiği, topraklarının Süfyanî taraftarlarının çirkin bedenleri ve ayaklanan gruplardan arındırılarak, Irak'ın istikrar ve komutanlık merkezi olarak seçildiği dönemdir.

Farklı rivayetler de bu dört aşama arasında meydana gelecek olaylara değinmiştir. Mesela: İmam Mehdi'nin (a.s) muhaliflerinden olan Şeysabânî'nin Süfyânî'den önce ayaklanması, Nefs-i Zekiyye'nin salihlerden yetmiş kişiyle beraber Kûfe'nin arka tarafında şahadeti, Avf Selemî'nin Cezire'den veya Tikrit'ten ayaklanması, Iraklıların üç yıl hacca gitmelerinin yasaklanması, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan kısa bir süre önce Basra'nın yere batarak harabeye dönüşmesi, Bağdat ve Hille'de yer gömülmelerinin gerçekleşmesi, Mağripli veya Batılı güçlerin Irak'a girmesi, iyi ve liyakatli bir şahsın küçük bir grupla beraber Süfyânî'ye karşı koyması, küçük Şiî ve Sünnî grupların İmam Mehdi (a.s) aleyhine ayaklanması. Ki bunların en tehlikelisi, Rumeyletu'd-Deskere Grubu'dur ve burası, Irak'ın Deyâlî bölgesindeki Şehrâbân yakınlarındaki bir yerin ismidir.

Şimdi bu olayların en önemlilerine aşağıda göz atalım:

Birinci ve İkinci Aşama

Bu iki aşamayla ilgili rivayetlerdeki en net konu Irak halkının zalim hükümdarlar tarafından büyük güçlük ve sıkıntı içerisinde olacakları, bu zalim hükümdarlarla siyah bayraklıların taraftarları (İranlılar) arasında ihtilafın olacağıdır.

Cabir b. Abdullah el-Ensârî, Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu naklediyor:

"Öyle olacaktır ki Irak halkına bir ölçek tahıl veya bir dirhem bile ulaşmayacaktır." Dedim ki: "Kim tarafından?" Buyurdu ki: "Acem tarafından, onlar engel olacaktır."⁽¹⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 92.

Yani İranlılarla yapacakları savaşta onlara gıda ve malî yardım edilmeyecektir. Bu ise açlık, korku ve ekonomik krizin yaşandığı ortamdır ki, Cabir Cu'fi'nin rivayetinde şöyle geçmektedir:

İmam Muhammed Bâkır'a (a.s), "**Muhakkak sizi biraz korku, açlık, mallardan, canlardan ve ürünlerden azaltma ile deneriz.**"⁽¹⁾ ayeti hakkında sordum. Şöyle buyurdu:

Ey Cabir! Bu korku ve kıtlığın, özel ve genel olmak üzere iki yönü vardır: Özel kıtlık Kûfe şehrinde yaşanacak, Allah bunu Ehlibeyt'in düşmanlarına özgü kılacak ve bununla onları helak edecektir. Genel olana gelince; Şam'da yaşanacak kıtlık ve vahşettir ki, bunun gibisini asla hatırlamayacaklardır. Kıtlık ise, Kaim'in (a.s) kıyamı öncesi ve vahşetle korkunun kıyamdan önce ortaya çıktığı zaman gerçekleşecektir.⁽²⁾

Elbette olayın ekonomik kriz hâli alması ve zalim hükümetin Irak'ta buna duçar olarak oldukça zor bir duruma düşmesi dışında, kıtlığın Ehlibeyt düşmanlarına mahsus olmasının bir delili yoktur. İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan sonra Şam diyarını korku ve vahşetin kaplamasıyla, zuhur öncesinde aynı korku durumunun yaşanması arasında herhangi bir çelişki bulunmamaktadır. Şimdi gelecek rivayet net bir şekilde bu korku ve ıstırabın İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce Irak'ta oldukça fazla olacağını beyan etmektedir.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim (İmam Mehdi) kıyam etmeden önce, insanlar günahlarından dolayı sıkıntı ve azap içerisinde olacaklardır.

1- Bakara, 155.

2- Bihârul-Envâr, c. 52, s. 222.

Bu sıkıntı, gökyüzünde beliren bir ateş vesilesiyle, gökyüzünü kaplayan kızılığın belirmesiyle, Basra ve Bağdat'ta yerin göçmesi, kanların dökülmesi, evlerin harabeye dönüşmesi, bu bölge halkının helake uğraması ve Irak halkının huzurunu yok eden ıstırapın yaygınlaşmasıyla kendisini gösterecektir.⁽¹⁾

Elbette bu belirti ve alametlerin rivayette geldiği gibi art arda ve peş peşe gerçekleşmesi gerekmez. Çünkü ıstırap, vahşet ve yerin göçüp batması, semavî belalardan daha önce gerçekleşebilir. Ayrıca muhtemelen gökyüzünde beliren ateş ve kızılıktan kasıt da ateş patlamalarına benzer bir şey değil, ilahî ve özel alametlerdir.

Emi rü'l-Müminin İmam Ali'den (a.s) nakledilen rivayet ise, Süfyanî'nin çıkışı ile İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce Irak'ta meydana gelecek bazı olayları beyan etmektedir. Enes b. Malik'ten şöyle nakledilmiştir:

Emi rü'l-Müminin Ali b. Ebî Talip (a.s) Nehrevan Savaşı'ndan döndüğü sırada 'Berâsâ' denen yerde konakladı. Burada bulunan bir manastırda Hubâb isminde bir rahip yaşıyordu. O, ordunun gürültüsünü işitince kendi bulunduğu yerden Emirü'l-Müminin'in (a.s) askerlerine doğru baktı ve bu görkemli sahneyi görünce şaşkınlıkla dışarı çıkarak şöyle sordu: "Bu adam kimdir ve bu ordunun komutanı kimdir?" Şöyle dediler: "O, Nehrevan Savaşı'ndan dönen Emirü'l-Müminin'dir (a.s)." Hubâb çabucak kendisini İmam Ali'ye (a.s) ulaştırdı ve huzurunda durarak şöyle dedi: "Sana selam olsun ey Müminlerin gerçek önderi. Sen gerçekten de Emirü'l-Müminin'sin." İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu: "Benim gerçekten Emirü'l-Müminin ve hak üzere olduğumu nasıl anladın?" Dedi ki: "Senin önderliğini

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 221-222.

ilmî şahsiyetler ve din âlimleri önceden haber vermişlerdir." İmam Ali (a.s) buyurdu: "Ey Hubâb! Rahip dedi: "Benim ismimi nerden biliyorsunuz?" İmam buyurdu: "Senin ismini habibim Peygamber (s.a.a) bana bildirdi." Tam bu sırada Hubâb şöyle dedi: "Elinizi verin! Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka bir ilah yoktur, Muhammed (s.a.a) onun elçisidir ve sen Ali b. Ebî Tâlib (a.s) onun vasisi ve halefisin." Emirü'l-Müminin (a.s) nerede yaşadığını sordu. Burada, kendi manastırında yaşadığını söyledi. İmam Buyurdu: "Bugünden itibaren orada yaşamaya devam etme. Bur ada bir mescit yap ve ona inşa edenin ismini ver." (Böylece orada bir mescit yapıldı ve ona inşa edenin ismi 'Burâsâ' denildi.) Sonra İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Hubâb! Nerden su içiyorsun?' Dedi ki: 'Şu tarafta yer alan Dicle'den.' Buyurdu ki: 'Niye bir kaynak suyu ve kuyu kazmıyorsun?' Dedi ki: 'Ey Emirü'l-Müminin! Kazdığımız kuyuların hepsinin suyu tuzlu ve acıydı.' İmam buyurdu ki: 'Burada bir kuyu kaz.' Hubâb, sağlam bir taşta yetişene kadar kuyuyu kazdı. Kimsenin gücü kazmaya yetmiyordu. İmam Ali (a.s) kuyuya girdi ve kendisi taşı yerinden çıkardı. O taşın altından, baldan daha tatlı ve kaymaktan daha lezzetli bir su kaynamaya başladı. Sonra şöyle buyurdu: 'Ey Hubâb! Bu kaynaktan su için ve bil ki, çok yakında senin bu mescidinin etrafında bir şehir inşa edilecektir. Orada zalimler çok, bela ve musibetler oldukça fazla olacaktır. Öyle ki, her cuma gecesi (perşembeyi cumaya bağlayan gece) yetmiş bin iffet dışı amel işlenecektir. Musibetler ve belalar onlara doğru gelince senin mescidine hücum edecek ve onu yıkacaklardır. O zaman sen onu tekrar inşa et. Çünkü onu kâfirden başkası yıkmaz. Sonra orada bir ev yap. İnsanlar böyle yapınca hacca gitmeleri üç yıl yasaklanacak, çiftçilik ürünleri yanacak ve Allah da onlara dağda oturanlardan birini musallat edecektir.

O ise girdiği her şehri yakıp yıkacak, ahalisini helak edecek ve tekrar onların üstüne dönecektir. Bunun ardından üç yıl kıtlığa ve dayanılmaz pahalılığa duçar olacaklardır. Tekrar onların üzerine yürüyecek, Basra'ya girecek, önüne çıkan her şeyi; ağaç, yapı ve insanları öfkeyle ortadan kaldırıp halkı katliam edecektir. Bu olay, Basra'nın harabeleri bayındırlaştığı ve orada büyük bir mescit inşa edildiği zaman gerçekleşecektir. Sonra o, Haccâc tarafından kurulan Vâsî adlı şehre girecek, burada da diğer şehirlerde yaptıklarını yapacaktır. Ardından Bağdat'a girecektir. Ancak bu defa, af ve bağış üzere davranacaktır. Halk Kûfe şehrine sığınacaktır. Kûfe'de olayları bilmeyen hiçbir yer kalmayacaktır. Bu sırada o, Bağdat'a girmesi için gönderdiği şahısla beraber benim kabrimi açmak için şehirden çıkacak ve Süfyanî'yle karşılaşacaklardır. Süfyanî onları büyük yenilgiye uğrattıktan sonra katledecek ve Kûfe'ye doğru bir ordu göndererek o ahaliden bazıları köle edeceklerdir. Bu sırada Kûfe'den birisi gelecek ve halkı bir kalede koruyacaktır. Oraya sığınanlar korunacaktır. Süfyanî orduları Kûfe şehrine girecek, halkı kılıçtan geçirecek ve öyle bir korku yaratacaklardır ki, eğer birisi yere düşen kıymetli bir mücevher taşının yanından geçse dokunmayacaktır. Onlar gördükleri küçük yaşta olan her çocuğu takip ederek öldüreceklerdir. Ey Hubâb! Bu zamanda, büyük hadiseler ve gecenin zifirî karanlığını andıran fitnelere benzer üzücü başka olayların da gerçekleşmesi beklenmelidir."⁽¹⁾

Bu hadisin zahirî ibarelerinde karışıklık görülmektedir. Merhum Allame Meclisî bu rivayeti naklettikten sonra şöyle diyor:

Bil ki bu rivayetin nüshası sorunluymuştu ve ben rivayeti elim geçtiği şekliyle kayda aldım.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217-219.

Dolayısıyla bu rivayetin senedi ve metni tartışmaya açıktır. Senet ve metni kenara bırakılacak olursa, bu rivayetin içeriği, Irak halkının zalim yöneticiler eliyle çekeceği sıkıntıları anlatmaktadır. Bu içeriği taşıyan sahih senetli farklı rivayetler de bulunmaktadır. Bu olayların bazıları örneğin; Berâsâ Mes cidi'nin harap edilmesi, Bağdat'ta fesat ve bozukluğun çoğalması, İran ve Kürdistan dağlık bölgesinden askerî komutanların Bağdat'a hâkimiyet sağlaması ve buna benzer hadiseler geçen asırda gerçekleşmiş, ancak Süfyanî'nin çıkışı ve buna dair olaylar henüz meydana gelmemiştir.

Merhum Şeyh Mufid şöyle diyor:

Rivayetlerde, İmam Kaim'in (a.s) kıyamından önce meydana gelecek alametler ve olaylar yer almıştır: Süfyanî'nin çıkış ışığı, Hasanî'nin katledilmesi, Benî Abbas'ın dünyevî makamlar üzerindeki ihtilafları, sıra dışı olarak Ramazan ayının ortasında güneşin ve sonunda da ayın tutulması, Beyda Çölünde (ordunun) yere batması, doğu ve batıda farklı yere batmalar, güneşin öğleden ikinci vaktine kadar durması, güneşin batıdan doğması, Nefs-i Zekiyye'nin yetmiş salih kişiyle beraber Kûfe'nin arka tarafında öldürülmesi, Benî Hâşim'den birinin Kâbe'nin yanında Mak am'la Rükün arasında (Kâbe'yle İbrahim Makamı arasında) başının kesilmesi, Kûfe Mescidi'nin duvarının yıkılması ve Horasan tarafından siyah bayraklıların girmesi, Yemânî'nin çıkışı, Mağribî'nin Mısır'da ortaya çıkarak Şam bölgesini hâkimiyeti altına alması, Türklerin Cezire'ye ve Rumların Ramle'ye girmesi, doğuda bir yıldızın belirerek ay gibi ışık saçması ve sonra kıvrılarak iki ucunun birbirine yaklaşması, hale şeklinde bir kızılığın gökyüzünde belirerek her yere yayılması, bir ateşin doğudan gökyüzüne doğru yükselip üç veya yedi gün kalması, Arapların sınır tanımamaları ve ülkeleri egemenlikleri altına alarak acemlerin elinden almaları, Mısır hâkiminin

halkı eliyle öldürülmesi, Şam'ın viran edilmesi ve buradaki üç grubun taraftarları arasında ihtilaf yaşanması, Kays ve Arap bayraklarının Mısır'a ve Kinde bayraklarının da Horasan'a girmesi, Batıdan atlıların gelerek Hiyre giriş kapısına yerleşmeleri, Doğudan siyah bayraklıların Hiyre bölgesine girmeleri, Fırat nehrinde bir çatlağın oluşması ve suyunun Kûfe sokaklarını kaplaması, altmış kişinin yalan yere peygamberlik iddiasında bulunması, Ebu Tâlib evlâtlarından on iki kişinin çıkarak imamet iddiasında bulunmaları, Benî Abbas'tan değerli bir şahsiyetin Celûlâ ve Hânekîn⁽¹⁾ arasındaki bir yerde yakılması, Karh bölgesinden Selam şehrine doğru bir köprünün yapılması ve bu bölgede siyah rüzgârın günün başlangıcında ortaya çıkması ve bu bölgenin büyük bir kısmını yere batıran yıkıcı bir depremin meydana gelmesi, Bağdat ve Irak halkını büyük bir korkunun kaplaması, onların toplu bir şekilde ölmeleri; mal, can ve ürünlerinin azalması, çekirgelerin zamansızca tarlalarına hücum etmesi, tarım ürünlerinin azalması, acemlerden iki grubun ihtilafı ve aralarında çok kan dökülmesi, kölelerin sahiplerine itaat etmemesi ve sahiplerini öldürmeleri, bidat yayanların bazılarının maymun ve domuza dönüşmeleri, kölelerin sahiplerinin topraklarına hâkimiyet kurması, herkesin kendi anladığı dilde gökyüzünden bir ses işitmesi, bir yüz ve gövdenin gökyüzünde ve güneşin yuvarlağında (muhtemelen güneş tutulduğu zaman) halka belirmesi, bazı ölülerin dirilerek dünyaya gelmesi ve birbirlerini tanıyarak görüşmeleri. Bunun ardından yağmur yirmi dört defa peş peşe yağacak ve yukarıdaki olaylar son bulacaktır. Sonrasında ölü toprak yeniden canlanacak ve bereketi açığa çıkacaktır. Her üzüntü ve keder, hakkı arayanlar ve İmam Mehdi'nin

1- Celûlâ, Irak'ta bir yer ismidir ve Hânekîn de Irak'ın şimdiki sınır şehridir.

(a.s) taraftarlarından uzaklaşacaktır. Rivayetlere göre bu tarihte, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri onun Mekke'deki zuhurundan haberdar olacak ve ona yardım etmek için oraya doğru yola koyulacaklardır.

Evet, bu olayların bazıları mutlaka gerçekleşecek olsa da bazıları birtakım şartlara bağlıdır ki, Allah-u Teâlâ onların niteliğini daha iyi bilmektedir. Biz bu olayları tarih kitapları ve rivayetlerde yer aldığı gibi aktardık ve Yüce Allah'tan (gerçeğe ulaşmak için) yardım diliyoruz.⁽¹⁾

Merhum Şeyh Mufid'in yukarıda beyan ettikleri, zuhurun uzak ve yakın alametlerinin özetinden ibarettir. Ancak onun amacı bu olayların sıraladığı şekilde peş peşe gerçekleşeceğini beyan etmek değildir. Çünkü bu olaylardan bazıları, örneğin; Nefs-i Zekiyye'nin Rükün ve Makam arasında öldürülmesiyle İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru arası iki haftadan daha fazla değildir ve İmam'ın (a.s) kıyamı sırasında gerçekleşecek olaylardan biridir. Çünkü o, İmam Mehdi'nin (a.s) elçisidir.

Bu alametlerden bazılarıyla İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru arasında asırlarca zaman aralığı vardır. Benî Abbas arasındaki dâhilî sorunlar ve ihtilaflar, Mısır'da Mağribî'nin ortaya çıkışı ve Şam bölgelerinin Fatimîler hareketiyle onun egemenliğine geçmesi gibi.

Şeyh Mufid'in bu alametlerin bazılarının mutlaka gerçekleşeceği ve bazılarının ise birtakım şartlara bağlı olmasından amacı şudur: Bu olaylardan ve alametlerden bazıları kesinlikle gerçekleşecektir. Süfyanî'nin ve Yemânî'nin çıkışı, Nefs-i Zekiyye'nin şahadeti, semavî nida, Süfyanî ordusunun yere batması ve diğerleri bunun örnekleridir. Bazı alametlerin gerçekleşmesi ise birtakım şartların oluşmasına bağlıdır. Bunun

1- Şeyh Müfid, el-İrşâd, s. 336; Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 219.

ilmi de Allah katında ve O'nun takdirine bağlıdır. Hiç şüphesiz geçmişi, geleceği ve bütün olayları tüm ayrıntılarıyla bilen yalnızca Allah-u Teâlâ'dır.

Rivayetlerde geçen Hasanî'den maksat, muhtemelen ya Mekte'deki Nefs-i Zekiyye'dir veya İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda Medine'de Süfyanî ordusu tarafından katledilecek gençtir. Ayrıca maksat, Irak'taki İslamî hareketin önderliğini üstlenecek olan Seyyid-i Hasanî de olabilir. Bazı rivayetlerde "ve teharrake'l-Hasanî (ve Hasanî harekete geçecek)" ibaresi görülmektedir.⁽¹⁾

Hiyre, yani Kûfe'ye yerleşecek Mağripli süvarilerden bahseden rivayetler ise, bu olayın Süfyanî'nin zamanında veya ona yakın bir zamanda gerçekleşeceğini beyan etmektedir. Ancak Şeyh Mufid'in sözünde dikkat çeken bir ifade şudur: "Batıdan atlılar gelerek Hiyre (Kûfe) giriş kapısına yerleşecekler." Muhtemelen bu sözden maksat, Süfyanî'yi desteklemek için Irak'a girecek olan veya Süfyanî'den önce orada bulunan Batılı güçlerdir.

Doğudan çıkacak bayraklardan maksat ise, Horasanlı siyah bayraklılardır ki, Yemenî güçleriyle beraber, oraya giden Süfyanî ordusuna karşı koymak için Irak'a gireceklerdir. Fırat nehrinde bir çatlağın oluşması ve suyunun Kûfe'yi kaplaması da, rivayette geldiği üzere, zuhur yılıyla ilgilidir.

1- Bazıları Nesf-i Zekiyye'nin yetmiş salih yâreniyle beraber öldürülmesi hadisesini, Şehit Ayetullah Seyit Muhammed Bâkır Sadr ve âlimlerle müminlerden oluşan yetmiş kişiyle beraber şehadete ulaşması olayıyla tatbik ederek, buna dair olduğuna ihtimal vermişlerdir. Hadiste geçen "Kûfe'nin arkalarındaki yer"den kasıt ise Necef olabilir. Çünkü Necef'ten kimi zaman Kûfe'nin Necef'i, yani Kûfe'nin yükseklikleri diye de bahsediliyor. (Yazar.)

İmam Cafer Sadık (a.s) bir rivayette şöyle buyuruyor:

Fetih yılında Fırat yarılacak ve suyu Kûfe'nin sokaklarına girecektir.⁽¹⁾

Diğer yandan Şeyh Mufid'in, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur alametlerinin güvenilir hadis kaynaklarında yer aldığına şahitlik etmesi, bu tür rivayetlerin değeri ve önemini daha da artırmıştır. Çünkü Şeyh Mufid'in bir yandan dakik ve seçkin bir ilmî şahsiyet olması, diğer yandan tâbiîn ve Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) dönemine yakın olması, onun görüşlerine önemli bir konum ve mertebe kazandırmıştır. Şeyh Mufid hicrî kamerî 413 (miladî 1023) yılında vefat etmiştir.

Rivayetlerin bir kısmı, Süfyanî'nin çıkışından önce Irak'taki olaylarla ilgili bazı noktaları dile getirmiştir. Bunları aşağıda zikrediyoruz:

a) Bir hadiste İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Sonra Arap ve Acem yöneticileri arasında düşmanlık ve ihtilaf meydana gelecek, bu ihtilaf ise Ebu Süfyan soyundan birinin hükümdar olmasına kadar devam edecektir.⁽²⁾

b) Hasanî'nin harekete geçmesiyle ilgili olan rivayet, Seyid Hasanî'nin faaliyet merkezinin Irak olduğuna ve burada kudreti ele geçirdikten sonra katledileceğine değinmiştir.

c) Rivayetlerin bir kısmı, zalimlerin Irak'ta, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kadar hükümet süreceğini beyan etmektedir. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217.

2- İlzâmu'n-Nâsib, c. 2, s. 160.

Kûf e Mescidi'nin Abdullah b. Mesud'un evine ulaşan arka duvarı yıkıldığı zaman, falan hanedanın hükümeti sona erecek ve ardından da Kaim (İmam Mehdi) zuhur edecektir.⁽¹⁾

Bu konuyla ilgili olarak *Gaybet-i Tûsî* kitabındaki bir rivayet şöyledir:

Duvarı yıkan, onu onarmayacaktır.⁽²⁾

Yani bu mescidin duvarını yıkan ya öldürülecek veya onarmadan önce oradan uzaklaşacaktır.

Baz ı rivayetler, Süfyanî'nin Irak'a saldıracağını, İslam ve İmam Mehdi'yle (a.s) muhalefet eden hükümetle mücadele edeceğini beyan etmektedir. Bununla ilgili olan bir rivayet şöyledir:

Halkın o günkü hükümdarı, zalim ve inatçı birisidir; ona kâhin ve sihirbaz denilecektir.⁽³⁾

Hasanî, Şeysabânî ve Avf Sulemî

İma m Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla ilgili olaylarda, üç tane olumlu ve olumsuz insanın kıyam ve çıkışından bahsedilmektedir. Bu üç şahıs Hasanî, Şeysabânî ve Avf Sulemî'dir. Bazı rivayetler, Hasanî isminde birinin hareket ve ayaklanma gerçekleştirip, ardından öldürüleceğini beyan etmektedir. Ancak bu rivayetler onun Irak'ta ortaya çıkacağına değinmemiştir. Ayrıca ondan farklı isimlerle bahsetmektedir. Örneğin; Medinelî Hasanî, Mekkeli Hasanî, Iraklı Hasanî

1- Şeyh Mufid, el-İrşâd, s. 360.

2- Gaybet-i Tûsî, s. 271.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

veya Ehlisünnet kaynaklarında geldiği üzere ona Horasanlı Hasanî denilmiş ve onu zuhur yılında ordularıyla Irak'a girecek biri olarak tanıtmıştır. Dolayısıyla rivayetlerde geçen Hasanî'nin Irak'taki ayaklanmasından kasıt (Ehlisünnet kaynaklarında geçen) bu Hasanî olabilir ve ondan önceki başka bir Hasanî'nin kastedilmiş olması da muhtemeldir.

Şey sabânî'ye gelince, *Gaybet-i Nu'mânî* kitabında Câbir b. Yezid el-Cu'fî'den nakledilen bir hadis şöyledir: İmam Muhammed Bâkır'a (a.s) Süfyanî hakkında sorduğumda şöyle buyurdu:

Şeysabânî Kûfân'dan (Irak'tan) aynı yerden kaynayan bir su gibi çıkıp ansızın zahir olmadıkça Süfyânî'yi göremezsiniz. O sizin vekillerinizi katledecektir. Bu olayın ardından Süfyanî'yi ve Kaim'in (İmam Mehdi'nin) kıyamını beklemeye başlayın.⁽¹⁾

Bu rivayette Şeysabânî hakkında birkaç tane önemli husus bulunmaktadır:

1- İmam Muhammed Bâkır (a.s) onu Şeysabânî diye sıfatlandırmıştır. Hâlbuki "Şeysabân" öyle bir sıfattır ki Ehlibeyt İmamları (a.s), tağutları, isyankârları ve haddini aşmış azgınları tanıtırken bu sıfatı kullanmışlardır. 'Şerh-i Kâmûs' adlı kitap, Şeysabânî'nin, esasta İblis'in adı olduğunu kaydetmiştir.

2- O, Süfyanî'den önce çıkıp ayaklanacak, ikisinin arasında çok fazla bir zaman farkı olmayacak veya Şeysabânî'nin hemen ardından Süfyanî çıkacaktır. İmam Muhammed Bâkır (a.s) buyurdu:

Onun ardından Süfyanî'yi... beklemeye başlayın.

1- age. c. 52, s. 250 (Gaybet-i Nu'mânî'den naklen).

3- Onun çıkacağı yer ya Irak'tır ki buraya Kûfân da denilir veya Kûfe şehridir. Bu çıkış ve ayaklanma, bir inkılap veya hükümet şeklinde, yerden çıkan kaynak suyuna benzercesine ve ansızın gerçekleşecektir. O; haddi aşmış, azgın, müminlerin kanını döken bir katildir. İmam'ın (a.s) buyurduğu, "*Sizin vekillerinizi katledecek.*" cümlesinin manası ise zahiren, vekiller ve temsilciler kurulunun başında yer alan, işlere öncülük eden ve şahadet şerbeti içecek olan yüksek dereceli müminlerdir. Çünkü "kabilenin vekilleri veya şehrin vekilleri" denildiğinde, onların ileri gelen, tanınmış, makam ve mevki sahipleri kastedilmektedir.

Elbette bazılarının görüşüne göre bu gibi özellikler, Irak'ın önceki hâkimi Saddam hakkında da söylenebilir. Çünkü o, bu sıfatlara sahipti. Dolayısıyla eğer Süfyanî ondan sonra Şam'da çıkarsa, Saddam'ın da rivayette geçen Irak'taki Şeysabânî olduğu iddia edilebilir.

Avf Sulemî'ye gelince; *Gaybet-i Tûsî* kitabında gelen bir rivayette Hazlem b. Beşîr, İmam Zeynelabidin'den (a.s) şöyle naklediyor: Ali b. Hüseyin'den (İmam Zeynelabidin'den), İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının nasıl gerçekleşeceğini anlatmasını ve alametlerini tanıtmasını istedim. İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Onun zuhurundan önce Avf Sulemî isminde biri, Cezîre bölgesinde başkaldıracaktır. O, Tikrit'te bulunacak ve Dımışk Mescidi'nde öldürülecektir. Sonra Şuayb b. Salih Sem erkant'tan ayaklanacak ve bu sırada Ebu Süfyan'ın oğlu Utbe'nin soyundan olan melun Süfyanî, Yâbis Çölü (ku ru çöl) tarafından çıkacaktır. Onun çıkışıyla Mehdi (a.s) gizlenecek ve bir müddet sonra da zuhur edecektir.⁽¹⁾

1- age. c. 52, s. 213 (Gaybet-i Tûsî'den naklen).

Rivayetin metninde Şuayb b. Salim hakkındaki bilgi, Şia'nın meşhur rivayetleriyle çelişmektedir. Şia rivayetleri onu Rey ahalisinden bilmektedir. Bu çelişkinin halli ise onun aslının Semerkant'tan olduğunu söylemektir. Daha önce beyan ettiğimiz gibi onun Süfyanî'den önce çıkışının keyfiyeti de aynıdır.

Anlaşıldığı kadarıyla Avf Sulemî, Irak değil de Suriye hükümetinin aleyhine ayaklanacaktır. Onunla ilgili rivayet sahih ise Süfyanî'den kısa bir müddet önce yaşayacaktır. Onun har eketinin merkezi olan Cezîre'ye gelince; burası Irak'la Suriye sınırındaki bir bölgenin ismidir. Hadis ve tarih kitaplarına bakıldığında, Cezîre kelimesi başka bir kelimeyle isim tamlaması oluşturmadıkça bu manada kullanılır. Oraya; Cezîre-i Rabîa ve Cezîre-i Diyarbekr de denilir. Dolayısıyla bundan maksat Cezîretu'l-Arap değildir. Zahirin, "O, Tikrit'te bulunacaktır" cümlesinden maksat da onun kıyamdan önceki veya yenilgiye uğrayıp kaçacağı yerin Tikrit olacağıdır. Tikrit şimdi Irak'ın meşhur şehirlerinden biridir. Bu bilgiyi onaylayan şey ise Tikrit'in Cezîre yakınlarında olmasıdır. Bazı nüshalarda Tikrit yerine Bekrit veya Bekvit gelmesi ise nüshalardaki hatadan kaynaklanmaktadır. Bunu teyit eden şey de Allame Meclisî'nin *Bihâru'l-Envâr* ve Şeyh Tûsî'nin *el-Gaybet* adlı eserlerinde Tikrit kelimesiyle gelmiş olmasıdır.

Rivayet, Avf Sulemî'nin, Dımeşk Mescidi'nde öldürüleceğine işaret etmektedir. Yani, ya orada suikast sonucu öldürülecek veya yakalanarak katledilecektir. Onun yaşayacakları, Irak'taki olaylarla irtibatsız olmamakla beraber, zuhurdan önce gerçekleşecek olaylardandır.

Üçüncü Aşama: Süfyanî'nin Ordu Sevk Etmesi ve Basra'nın Yıkılması

Elimizde bulunan bazı rivayetler, daha önce Süfyanî'nin çıkışında da değindiğimiz gibi, Irak'a Süfyanî'nin ordu sevk edeceğini, orayı işgal edeceğini, halka ve özellikle İmam Mehdi (a.s) ve Ehlibeyt (a.s) Şialarına işkence edeceğini göstermektedir. Ancak bazı rivayetlerden anlaşılan o ki, zamanın Irak hükümeti o kadar zayıf ve güçsüz olacaktır ki, askerî güce veya halk gücüne dayanarak Süfyanî'nin saldırılarını engelleyemeyecektir. Bu hükümet hatta Süfyanî'yle karşı karşıya gelmek için Irak'a girecek olan Yemenli ve İranlı güçlerin bile önünü alamayacaktır. Ancak muhtemelen, Süfyanî güçlerinin bu ülkeye girmesi, bu ülkenin güçsüz hükümetinin davetiyle gerçekleşecektir. Duceyl, Bağdat ve Irak'ın diğer şehirlerinde Süfyanî güçleriyle savaşanlara gelince; onlar, Süfyanî aleyhine ayaklanan gruplar olabilir. Diğer yandan rivayetler, Irak mil letinin, İran ve Yemen güçlerini desteklediğini, Süfyanî güçlerinin takip edilerek yok edilmesi için seve seve onlara (Yemenli ve İranlı güçlere) yardım ettiklerini göstermektedir.

Basra'nın yıkılmasına gelince, rivayetler bu konu hakkında üç kısımdır:

- 1- Suya batarak yıkılması.
- 2- Zencilerin (siyah derililerin) hareket ve inkılabıyla yıkılması.
- 3- Yerin batması ve çökmesi sonucu yıkılması.

İmam Ali'nin (a.s) *Nehcü'l-Belâğa*'daki hutbeleri ve diğer bazı sözlerinin içeriği, bütün tarihçilerinde beyan ettiği gibi, Abbasîler döneminde meydana gelen, Basra'nın birinci (suya batarak) ve ikinci (Zencilerin inkılabıyla) yıkılmasına değinmektedir.

İmam Ali (a.s) Basra ahalisine hitaben şöyle buyuruyor:

Bir kadının (Ayşe'nin) ordusu oldunuz, bir hayvana (Ayşe'nin devesine) uydunuz. (Devesi) bağırdı, koştunuz; öldürüldüğünde de kaçtınız. Ahlâkınız kötülük, ahdiniz ayrılık, dininiz nifak, suyunuz tuzludur. Sizinle yaşayan günahının cezasına duçardır. Sizden ayrılan, Rabbin rahmetine ermiştir. Mescidiniz sanki denizde yüzen bir gemi gibi... Allah da azap olarak üstten yağmur yağdırmada, alttan dalgalar denizi coşturmada ve içindeki herkes boğulmaktadır.⁽¹⁾

İbn Ebî'l-Hadîd İmam Ali'nin (a.s) yukarıdaki sözleri hakkında şöyle diyor:

Basra'da, mescit dışında her yerin suya batacağından haber veren Emirü'l-Müminin'in (a.s) bu sözü hakkında, âlemin kanlı olaylarıyla ilgili bir kitapta, Basra şehri ve ahalisinin, yerden kaynayacak bulanık suyla helak olup boğulacağını, fakat mescitlerinin sağlam kalacağını, duydum.

Ancak gerçek olan şu ki, Basra şehri şimdiye kadar iki defa tam olarak yıkılmıştır. Onlardan biri, Abbasî halifesi Kaim bi-Emrillah zamanında gerçekleşmiştir. O zaman yaşanan olayda, İmam Ali'nin (a.s) haber verdiği gibi, suyun üzerinde bir kuşun göğsü gibi belli olan büyük mescidin bir kısmının dışında, hiçbir şey geriye kalmamıştı. O sırada su, Fars Körfezi'nde bugün Fars Adası diye bilinen tarafla Senâm Dağı diye bilinen dağın tarafından yükselerek, şehirde bulunan evleri, halkın önemli bir bölümünü ve her şeyi içine alarak batırmış ve boğmuştur. Basra'nın iki defa suya batması hususundaki olaydan biri, şehir halkının yanında meşhurdur ve bu olayı öncekilerden nakletmektedirler.

1- Nehcü'l-Belâğa, 13. Hutbe.

Basra'nın, Zenciler tarafından harap edilmesine gelince, bu olay Abbasîler döneminde ve hicrî dördüncü yılın ortalarında meydana gelmiştir. İmam Ali (a.s) bu olayı defalarca haber vermiştir. Örnek olarak, bir hutbesinde şöyle buyurmuştur:

Ey Ahnef! Sanki ben onun; tozu dumanı, gürültüsü, dizgin sesleri, atlarının kişnemesi olmayan bir orduyla yola düştüğünü ve yeryüzünü deve kuşlarının ayakları gibi ayaklarının altına aldığı görür gibiyim. Yazıklar olsun o gösterişli yollarınıza, akbaba kanatları gibi etrafa sarkan (balkonlu) ve (sütunları) fil hortumlarına benzeyen süslü evlerinize! Böylelerinin ne ölülerine yas tutulur, ne de yitikleri aranır.⁽¹⁾

Seyid Razî bu şahıstan maksadın Sahibu'z-Zenc (Zenciler) olduğunu söylemektedir.

Zencilerin inkılabı, tarih kitaplarında meşhur olduğu üzere, Karmaî rehberliğinde ve hicrî üçüncü yüzyılda meydana gelmiştir. O, Alevîlerden (Ali taraftarlarından) olduğunu savunurdu. İmam Ali'nin (a.s) onlar hakkında öngördükleri, onlarla tam olarak uyum içerisindedir. Bu inkılap aslında zulüm, gününü gün etme ve kölelerle mustazaflara yapılan adaletsizliklerin karşısındaki bir tepkiydi. Bundan dolayı Zencilerin ordusunun tamamı, siyah, bineksiz ve piyade kölelerden oluşmaktaydı.

Ancak İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur alametlerinden olan Basra'nın yıkılma olayına gelince, pek çok rivayette yer aldığına göre Basra, Kur'ân-ı Kerim'de zikredilen "mu'tefikat (altı üste çıkmış)" şehirlerdendir. Yani bazı şehirler yere batarak ve ilahî azapla alt üst olmuştur. Basra da bu şehirlerden birisidir.

1- Nehcü'l-Belâğa, 128. Hutbe. (Kaynak adresi Türkçe mütercim tarafından eklenmiştir.)

Bu şehir üç defa alt üst olmuş ve dördüncüsü henüz gerçekleşmemiştir.

İbn Meysem Bahrânî, *Nehcü'l-Belâğ'a*'ya yazdığı şerhte şöyle diyor:

Emirü'l-Müminin İmam Ali (a.s), Cemel Savaşı bitişinde, halkın üç gün peş peşe namazda hazır olmaları doğrultusunda emir verdi ve kimsenin mazeretsiz cemaat namazını terk etmemesi gerektiğini buyurdu.

Halk toplanınca, İmam Ali (a.s) de oraya geldi ve sabah namazını halkla beraber büyük mescitte kıldı. Namazdan sonra, kible arkasında kalacak şekilde mescidin sağ tarafındaki duvara yaslanarak hakla konuşmaya başladı. Allah'a hamdüsena, Resulü'ne (s.a.a) salat ve selamdan, Mümin ve Müslüman erkeklerle kadınlar için bağışlanma diledikten sonra şöyle buyurdu: "Ey Basra halkı! Ey kendi halkını şimdiye kadar üç defa ölüme sürükleyen şehrin halkı! Ey o kadının (Ayşe'nin) ordusu ve ey o hayvanın (Ayşe'nin devesinin) taraftarları! O (hayvan) bağırınca icabet ettiniz, öldürüldüğünde de kaçtınız. Ahlâkınız kötü, ahdiniz bozuk, dininiz nifak ve suyunuz acıdır. Bu şehir her yerden suya daha yakın, gökyüzüne daha uzak ve onda dokuzu kötülüktür. Orda yaşayan günaha düşer ve uzaklaşan Allah'ın affına kavuşur. Şehrinizi (Basra'yı) suların kapladığını görür gibiyim. Öyle ki denizin dalgalarındaki bir kuşun göğsü gibi, mescidinizin en yüksek yeri dışında bir şey görülmemektedir." Bu sırada Ahnef b. Kays kalkarak şöyle dedi: "Ey Emirü'l-Müminin! Bu olaylar ne zaman meydana gelecektir?" İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Sen o zamanı asla görmeyeceksin. Seninle o zaman arasında asırlarca uzaklık vardır. Ancak bu haberi, sizlerden hazır olanlar, burada bulunmayanlara ulaştırmalıdır ki onlarda diğer din kardeşlerine ulaştırınsınlar.

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Şehrin kamışlarının evlere ve sazlıklarının köşke dönüştüğünü gördükleri zaman, kaçmayı kalmaya tercih etsinler. Çünkü o gün, sizin için Basra denen bir yer kalmayacaktır." Sonra İmam (a.s) sağ tarafına doğru yönelerek şöyle buyurdu: "Sizinle 'Ubulle'⁽¹⁾ şehri arasında ne kadar mesafe vardır?" Munzir b. Cârûd şöyle dedi: "Babam ve annem size feda olsun, dört fersah."⁽²⁾ İmam (a.s) buyurdu ki: "Doğru söyledin. Muhammed'i (s.a.a) peygamberlikle görevlendiren, ona nübüvvet makamını bağışlayan, elçilik sorumluluğunu ona has eden, ruhunu cennette ebedi kılan Allah'a andolsun ki, şimdi benden işiteceğinizin aynısını, o yüce Resul'den (s.a.a) şöyle duydum: Ya Ali! Basra denilen yerle Ubulle denen yerin arasındaki mesafenin dört fersah olduğunu ve buranın çok yakında haraç kesenlerin bölgesi olacağını biliyor musun? Bedir Savaşı şehitleriyle aynı konumda olan, ümmetinden yetmiş bin kişi, burada şehit olacaktır." Munzir dedi ki: "Ya Emire'l-Müminin (a.s)! Annem babam size kurban olsun. Onları kim öldürecek?" İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Onlar, şeytanlar gibi siyah yüzlü ve pis kokulu kardeşler tarafından öldürülecektir. Onların açgözlülüğü ve arzuları fazla, ganimetleri (kazançları) azdır. Ne mutlu o kimseye ki bunların eliyle öldürülecektir. Onlarla savaşmak için öyle bir grup öne düşecektir ki; zamanın kibirlileri yanında değersiz, yeryüzünde tanınmamış ve gökyüzünde meşhurdurlar. Gökyüzü, yeryüzü ve bu ikisinde olan her şey onlar için ağlayacaktır." Burada gözyaşları, İmam Ali'nin (a.s) gözlerinden dökülürken şöyle buyurdu: "Arkasında tozu dumanı ve gürültüsü olmayan ordudan dolayı sana yazıklar olsun ey Basra!" Munzir sordu: "Onların başına, (Basra'nın) suya batması yüzünden ne gelecektir?" İmam (a.s) buyurdu:

1- Ubulle, Irak şehirlerinden biridir. (Mütercim)

2- Her fersah yaklaşık altı kilometredir. (Türkçe mütercim.)

"Bu kelimenin (vay kelimesinin) iki kapısı vardır; biri rahmet, diğeri de azap. Evet, ey Cârûd'un oğlu! Bir grubun diğeri katlettiği büyük kan davaları güdülecektir. Öyle bir fitne ve ayaklanma meydana gelecektir ki, ev ve şehirlerin viran edilmesine, malların yağmalanmasına ve esir edilen kadınların acıklı bir hâlde başlarının kesilmesine sebep olacaktır. Onların yaşayacakları ne kadar da ilginçtir! Sağ gözü kör ve diğesinde çiğnenmiş kanlı et parçasına benzer bir şey görünen tek gözlü büyük Deccâl'in ortaya çıkışa da bu fitnelerdendir. Onun gözü, aynı suyun üzerinde dolanan üzüm tanesi gibidir ve göz yuvasından dışarı çıkmıştır. Sayıları Ubulle şehitleri sayısınca olan ve İncil'i göğüslerinde taşıyan bir grup Basra halkı, onun (Deccâl'in) peşine takılacaktır. Bu sırada, bazıları öldürülecek, bazıları kaçacak, ardından yer sallanacak, insanlar savrulacak, yerde çöküntüler oluşacak ve yüzler değişime uğrayacaktır.⁽¹⁾ Ondan sonra aşırı açlık ve kızıl ölüm, yani boğulmalar gerçekleşecektir. Ey Munzir! Basra şehrinin semavî kitaplarda geçen üç tane ismi daha vardır ki bilginlerden başkası onları bilmez. Onlar; Hureybe (harabe), Tedmur (virane) ve Mu'tefike (alt üst olmuş)'dir." Ve şöyle devam etti: "Ey Basralılar! Allah, size daha iyisini nasip etmedikçe, İslam topraklarının hiçbir bölgesine, şeref ve keramet vermemiştir. Sizlere kendi yüceliğinden, fazilet ve kerem nasip etmiştir. Sizin şehrinizin kiblesi en üstün kiblemdir. Çünkü İmam'ın (a.s) Mekke'deki mevkii olan Makam-ı İbrahim doğrultusundadır."

"Kur'ân karileriniz en iyi kariler, takvalı ve âbidleriniz (ibadet edenleriniz) en üstün takvalı ve âbidler, tacirleriniz en iyi ve en doğru sözlü tacirler, sadaka verenleriniz en cömert sadaka verenler, zenginleriniz en cömertler ve

1- Yüzler değişime uğrayacak; yani bazı hayvanların şekline dönüşecektir. (Türkçe mütercim.)

en alçak gönüllü insanlar ve sizin liyakat sahipleriniz en güzel ahlaklılardır... Sizler halkın en iyi sığınağı, başkalarına en az zahmet vereni ve cemaat namazına katılanların en isteklilerisiniz. Ağaçlarınız verimli, mal mülkünüz bol, çocuklarınız akıllı, bayanlarınız iffetli ve evlidir. Allah akan suyu sizlere devamlı sunmuştur ki hayatınızdan tat alıp faydalanasınız ve denizi elinizin altına vermiştir ki servetinizi çoğaltasınız. Dolayısıyla eğer sabırlı ve sebatlı olursanız, biliniz ki Tuba ağacı, gölgeliğiniz ve yerinizdir. Ancak Allah'ın iradesi kesin, istediği cari ve katidir. Kimsenin de gücü onu değiştirmeye yetmez ve Allah çabuk hesaba çekendir. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **Biz, mutlaka her şehri kıyamet gününden önce ya helak edecek veya en şiddetli bir azapla azaplandıracağız. Bu, (ilahî) kitapta yazılmıştır.**"⁽¹⁾

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Bir gün Resulullah (s.a.a) benden başka kimse yanında yokken şöyle buyurdu: 'Ruhu'l-Emîn Cebrail, yeryüzü ve üstündeki her şeyi görmem için beni sağ omuzuna aldı, kilitlerini bana verdi, yeryüzünde bulunan her şey ve kıyamet gününe kadar gerçekleşeceklerin hepsinin haberini bana verdi.' Bunlardan haberdar olmak benim için güç değildi. Nitekim babam Âdem'e (a.s) de güç gelmemiş, isimleri ona öğretmiş ve meleklerle öğretmemişti. Bu sırada, deniz kenarında Basra adı verilecek bir şehir gördüm. Orası, yerin gökyüzüne en uzak olanı ve deniz suyuna en yakın olanıdır. Diğer mekânlardan daha çabuk yıkılacak, en verimsiz topraklara sahip olacak ve en şiddetli azaplara uğrayacaktır. Geçen asırlarda defalarca yere battığı gibi, tekrar yere batacaktır. Ey Basra ahali ve etrafındaki köy halkları! Şehrinizi su kapladığı zaman, büyük bela ve musibet günü olacaktır. Ben bu suyun, sizin şehrinizin neresinden kaynayıp çıkacağını biliyorum. Bundan önce sizin başı-

nıza, bizim bildiğimiz ancak sizlere gizli olan büyük ve beklenmedik hadiseler gelecektir. Bu şehir suya batmadan önce buradan çıkan, Allah'ın rahmetine kavuşacak ve dik-kate almayıp kalan ise kendi hatasının cezasını çekecektir. Allah ise kullarına zulmü reva görmez."⁽¹⁾

Bu hadisin bir kısmı, *Nehcü's-Seâde fî Mustedreki Nehcü'l-Belâğa* adlı kitaba eklenmiş, bir kısmı da İbn Kuteybe'nin, *Uyûnu'l-Ahbâr* adlı kitabında Hasan Basrî'den rivayet edilmiş ve devamında ise şöyle gelmiştir: Resulullah'tan (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum:

Basra diye adlandırılan bir yer fethedilecektir. Kible açısından yerin en sebatlı bölgesidir. Karileri en iyi kariler, ibadet edenleri en iyi ibadet edenler, bilgin ve âlimleri en iyi bilginler, sadaka verenleri ve tacirleri de en büyük tacirlerdir. Bu şehirden, "Ubulle" denen yerin arası dört fersah-tır. Bu şehrin büyük mescidinde meydana gelecek olayda, her biri benim yanımda bulunan ve Bedir Savaşı'nda şehit olanlar gibi, kırk bin kişi şehit olacaktır.

Eğer İmam'ın (a.s) bu sözleri rivayetin bir kısmı olur ve sahih de olursa, Basra'nın yıkılmasının zuhur zamanına bitişik olup olmadığı üzerinde tahmin yürütülemez.

Tarih kaynaklarından anlaşılan o ki, Emirü'l-Müminin İmam Ali'nin (a.s) Basra'daki hutbesi ve sözleri, gerçekleşecek kesin ve meşhur olaylar hakkındadır. Ancak rivayetlerin kısalık, uzunluk ve içeriği farklılık göstermektedir. Naklettığımız ri-vayette sadece, Basra'nın yere gömüldükten sonra suya ba-tarak harabeye dönüşeceği beyan edilmiştir ve bu olay, iki aşamadaki ilk suya gömülmede veya Zencilerin inkılabında meydana gelmemiştir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 60, s. 224-226.

Diğer yandan, yalnızca bu iki rivayet Basralı kırk bin veya yetmiş bin kişinin şehit edileceğine, derecelerinin Bedir şehitleriyle aynı olduğuna ve Emirü'l-Müminin İmam Ali'nin (a.s) onlara ağladığına değinmiştir. Farklı bir rivayette de Resulullah'ın (s.a.a) onlara ağlamasına değinilmiştir.

İlk rivayet, onların şehit olacağı yerin, Basra ve Ubulle arasında bir mekân olduğunu beyan ediyor. Burası şu anda, Basra tren istasyonunun yakınlarındaki bir mahalledir. Hâlbuki İbn Kutaybe'nin rivayeti, onların, zahiren Basra Mescidinin kastedildiği, büyük mescidin kenarında şehit olacaklarını beyan etmektedir. Dolayısıyla onların şahadete ulaşması, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce gerçekleşecektir. Çünkü İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan sonra hiçbir zalim kalmayacaktır ki şehitler onların yanında zelil ve hor görülsün. Rivayetten anlaşılan budur. Ayrıca rivayet, açık bir şekilde onları kimlerin öldürüleceğini ortaya koymamıştır. "Kardeşler" kelimesinin de başka bir kelime yerine yanlışlıkla yazılmış olması muhtemeldir. Onlardan sonra geleceği ve yedi yüz bin Hristiyan taraftarının olacağı söylenen Deccâl'in, vadedilen Deccâl'dan farklı biri olması uzak bir ihtimal değildir. Çünkü o, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan sonra ortaya çıkacaktır. Zikredilen rivayetin, bu önemli nüktelere ilaveten, başka sorun ve kusurları da bulunmaktadır. Örneğin; İbn Kutaybe'nin rivayeti, Ubulle şehitlerini beyan etmekle yetinmiş ve Deccâl'dan bahsetmemiştir. Diğer yandan İbn Meysem'in aktardığı rivayet, kaynağına yer verilmediği için daha fazla araştırılmaya gerek duymaktadır.

Tefsiru Nuru's-Sekaleyn'de, "**Firavun, ondan öncekiler ve altüst edilen şehirler büyük suç işlediler.**"⁽¹⁾ ayeti hakkında şöyle denmiştir:

1- Hâkka, 9.

Altüst edilen şehirlerden maksat Basra şehridir.

Aynı şekilde, "**Altüst olan şehirleri de yere geçirdi.**"⁽¹⁾ ayeti hakkında İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Maksat Basra halkıdır ve altüst olan şehir odur.

Hâkka Suresi 9. ayetin tefsirinde İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Onlar Lut'un (a.s) kavmidir. Şehirleri altüst olup başlarına yıkılmıştır.

Adı geçen tefsirde, *Men Lâ Yahduruhu'l-Fakih* adlı kitaptan Cuveyriyye b. Mushir el-Abdî'den şöyle naklediliyor:

Emirü'l-Müminin'le (a.s) beraber Haricîlerle savaştan geri dönüyorduk. İkinci namazı vaktinde Babil bölgesine ulaştık. İmam Ali (a.s) orada durdu, onu gören insanlar da durdu ve sonra halka şöyle buyurdu: "*Ey insanlar! Bu bölge lanetlenmiştir. Geçmişte üç defa ilahî azaba uğramıştır.*"

Farklı bir rivayette, iki defa azaba uğradığı geçmekte ve azapların üçüncüsünün de beklendiğine değinilmektedir. Denilmiştir ki: Basra altüst olan şehirlerdendir.

Basra olayları ve İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce yıkılmasıyla ilgili hadislere tekrar bakıldığında görmekteyiz ki, bazıları hariç, bu hadislerin zuhur alametleriyle irtibat içerisinde olması kabul edilecek gibi değildir. İrtibatlı olan hadislere gelince, Şeyh Mufid'in İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği şu hadis⁽²⁾ onlardan biridir:

Halk, Kaim'in (a.s) kıyamından önce, (bazı olayların meydana gelmesinden dolayı) itaatsizlik ve günaha uzak

1- Necm, 53.

2- el-İrşâd, s. 361.

duracaklardır: Gökyüzünde beliren bir ateş, havada gözük-
ken kızıl renk, Bağdat ve Basra'da yerin batması, buralarda
kanların yere dökülmesi, evlerin viran olması ve ahalesinin
yok olması, Irak halkının tamamını korkunun kaplaması ve
kimsenin huzurunun olmaması (bu olaylardandır).⁽¹⁾

Dördüncü Aşama: Irak'ın İmam Mehdi (a.s) Eliyle Fethedilmesi

İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'a girmesi, burayı Süfyanî güçleri-
nin, ayaklanan küçük grupların elinden kurtarması ve burayı
hükümetinin merkezi olarak seçmesi hususunda fazlaca riva-
yet bulunmaktadır. İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'a gireceği tarih
hususunda dakik bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak "Zuhur
Hareketi" bölümünde geleceği üzere, İmam Mehdi'nin (a.s)
Irak'a girmesi; zuhurdan birkaç ay sonra, Hicaz'ın özgürleş-
tirilmesinin ardından ve muhtemelen Ahvâz yakınlarındaki
İstahr'in Beydâ (Beyaz Dağ) bölgesindeki çatışmadan sonra
gerçekleşecektir. Bazı rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'a
girişini, savaş uçağı filosuyla beraber ve havadan gerçekleşe-
ceğini kaydetmiştir.

1- Biz bu hadisi, Mu'cemu Ehâdîsi'l-İmami'l-Mehdi adlı kitabımızın
1047. numarasında getirmişiz. Buna ilave olarak; söz konusu hadis,
İ'lâmu'l-Verâ, s. 429'da el-İrşâd kitabından biraz farklı yer almış ve se-
nedinde, Hüseyin b. Saîd yerine Hasan b. Yezid zikredilmiştir. Aynı
şekilde İsbâtu'l-Hudât, c. 3, s. 733'te bu hadis, İ'lâmu'l-Verâ adlı ki-
taptan nakledilmiş, ancak senedinde, Hüseyin b. Saîd yerine Hüseyin
b. Yezid getirilmiştir. el-İrşâd kitabı s. 742'de bu hadisin senedinde
Munzir el-Cevzî, Munzir el-Hûzî'nin yerine zikredilmiştir. Ayrıca,
Basra'nın yere batmasına dair, Basra'nın minaresinin yıkılması tabiri
bulunmaktadır. Basra'nın yere batması hususundaki bu veri, bazı
bölgelerin ve yerlerin yere batmasına ihtimal vermemize sebep ol-
maktadır. Doğrusunu ise Allah bilir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s), "Ey cin ve insan topluluğu! Eğer göklerin ve yerin bucaklarından sızıp geçmeye gücünüz yetiyorsa sızıp geçin. Bir araç olmadan sızıp geçemezsiniz."⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde şöyle buyuruyor:

Kaim (a.s) zuhur sırasında, yedi kubbeli nurla öyle bir şekilde aşağı gelecektir ki, hangi kubbede olacağı belli olmayacak ve sonunda Kûfe şehrine yerleşecektir.

Bu rivayet, mucizevî yönü beyan etmekle beraber, dünyadaki emniyet durumu ve İmam Mehdi'ye (a.s) karşı duyulan kinli ortamın böyle bir ihtiyatlı hareketin gerekliliğini göstermektedir. Özellikle henüz Irak, İmam Mehdi (a.s) eliyle düzene sokulmamış ve farklı tehlikeler onun mübarek varlığını tehdit etmektedir. Rivayetlerin içeriğinden anlaşıldığı kadarıyla İmam Mehdi (a.s) önce Irak'ın başkentine veya askerî merkezlerden birine ya da Kerbela'ya yerleşecek, ardından Kûfe'ye geçecektir.

Rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) mucizeleri ve faaliyetlerinin büyük bölümünü beyan etmiştir. Biz "Zuhur Hareketi" konusunda bunları açıklayacağız. Ancak burada, Irak'ın genel durumuyla ilgili olan bazılarına değinmek istiyoruz. Bu dönemde İmam Mehdi'nin (a.s) en önemli çalışması, dâhilî ortamın düzene sokulup, kötü unsurlardan arındırılması ve muhaliflerin çoğunun dağıtılıp ortadan kaldırılması olacaktır. Rivayetlere göre, İmam Mehdi'nin (a.s) Kûfe'ye girdiği sırada, üç taraf ve grup arasında çatışma yaşanmaktadır. Zahirî bunlardan biri İmam Mehdi (a.s) taraftarları, diğeri Süfyanî taraftarları ve üçüncüsü de amaçsızca ayaklanıp başkaldıranlardır.

Amr b. Şimr, İmam Mukammed Bâkır'dan (a.s) şöyle naklediyor: İmam Mehdi'den (a.s) bahsedilince İmam (a.s) şöyle buyurdu:

1- Rahmân, 33.

O, bayraklı üç grup arasında çatışmalar yaşandığı bir sırada Irak'a girecektir. Onlar şehri İmam Mehdi'ye (a.s) teslim edeceklerdir. İmam (a.s) şehre girecek ve minberin üzerinde oturacaktır. Ancak insanlar aşırı ağlamadan dolayı onun sözlerini anlayamayacaktır.⁽¹⁾

Bu ve buna benzer hadislerde geçen Kûfe'den kasıt Irak'tır ve zahiren Irak'taki grupların bir kısmı, İmam Mehdi'nin (a.s) Horasanî ve Yemânî taraftarlarından olacaktır. Nitekim aşağıdaki hadisin içeriğinden bu nokta anlaşılmaktadır. Bu hadis Şia ve Ehlisünnet kaynaklarında muhtelif senetlerle İmam Ali (a.s) ve İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) nakledilmiştir. Hadis şöyledir:

Horasan'dan çıkacak siyah bayraklar Kûfe'ye girecek ve Mehdi (a.s) zuhur edince, biat etmek için o yüce şahsiyetin huzuruna varacaklardır.⁽²⁾

İmam Mehdi'ye (a.s) muhalif farklı küçük gruplar hakkındaki rivayetlerden anlaşılan o ki, ayaklanan pek çok muhalif grup; Süfyanî taraftarları ve diğerleri, İmam Mehdi'ye (a.s) karşı koyup direneceklerdir. İmam Mehdi (a.s), ceddi Resulullah'la (s.a.a) bağladığı ahdinden dolayı muhalifleri ortadan kaldırmak için onlara karşı şiddet uygulama seçeneğini devreye sokacaktır.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti arasındaki yöntemi; insanlarla dostluk, yumuşak davranma ve şefkat üzereydi. Ancak Kaim'in (İmam Mehdi'nin) siyaseti, muhalifleri öldürmek

1- el-İrşâd, s. 362.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217.

üzere olacaktır. O, elinde bulunan emir doğrultusunda, bu siyaseti uygulamakla görevlidir. Kimseden tövbe etmesini istemeyecektir. Onun emrine muhalefet eden kimsenin vay hâline!⁽¹⁾

İmam Mehdi'nin (a.s) yanındaki emir ve yazı, cedit Resulullah'ın (s.a.a) İmam Ali'ye (a.s) yazdırdığı ahitnamedir. Bu ahitnamede şöyle gelmiştir:

Onları öldür, tekrar tekrar öldür ve kimseden tövbe etmesini dileme.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Kaim (a.s); yeni emir, yeni hüküm ve yargıyla kıyam edecektir. Araplara karşı katı davranacak ve yöntemi ise kılıç kullanmak dışında bir şey değildir. O, kimseden tövbe etmesini istemeyecek ve Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayacaktır.⁽²⁾

Hadiste geçen "*yeni hüküm ve yargı*" ifadesinden maksat; zalimlerin eliyle yok edilen ve Müslümanların uzak kaldıkları İslam ve Kur'ân'ın, İmam Mehdi (a.s) eliyle tekrar hayat bulmasıdır. Bu durum, kendi zalim yöneticilerinin ardına takılan ve İmam Mehdi'yle (a.s) düşmanlığa kalkışanlara ağır gelecektir.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim (a.s) kendi mücadele ve savaşında öyle şeylerle karşılaşacaktır ki, Resulullah (s.a.a) onlarla karşılaşmamıştır. Çünkü Resulullah (s.a.a) zuhur ettiğinde, insanlar taş ve yontulmuş tahtalara tapıyorlardı. Ancak Kaim (a.s) zamanında halk, onun aleyhine ayaklanacak, Allah'ın kitabını

1- age. c. 52, s. 353.

2- age. c. 52, s. 354.

onun için tevil ve tefsir edecek, (kendilerince) Kur'ân'ı korumak için onunla savaşıacaklardır.⁽¹⁾

Bizlerin de gördüğü gibi hükümdarlar ve onlara bağlı âlimler, nasıl da Allah'ın ayetlerini İslam'la ve gerçek din âlimleriyle savaşmak için yanlış yorumlayıp tefsir etmişlerdir. Bazı rivayetlerde yer aldığı gibi, İmam Mehdi'nin (a.s) öfkesi, İslam'ı kendilerine kalkan edinen münafıkları kapsayacaktır. Bu gibi şahıslar belki de kendilerini İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin içinde gizlemiş olabilirler. Ancak İmam Mehdi (a.s), kendi kalbine Allah tarafından yerleştirilen ilahî nur ve hikmet sayesinde onları tanıyacaktır.

Bununla ilgili olarak İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kimi şahıs, Kaim'in (a.s) yanında olmasına, hükümlerini uygulaması için ona, emir ve yasaklarını bildirmesine rağmen, ansızın o şahsı yanında hazır etmelerini emreder. Hazır ettiklerinde de başını vurmaları için hüküm verecektir. Cihanın doğu ve batısındaki her şey, o yüce şahsiyetin (İmam Mehdi'nin) korkusunu kalbinde hissecektir.⁽²⁾

Bazı rivayetlere göre, kimi gruplar toplu bir şekilde yok edileceklerdir. İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim (a.s) kıyam ettiği zaman, Kûfe'ye doğru yola çıkacaktır. "Butriyye" diye adlandırılan on bin kişiyi aşkın silahlı topluluk, şehirden çıkarak Mehdi'ye (a.s) şöyle diyecektir: "Geldiğin yoldan geri dön. Bizim, Fatıma'nın (s.a) evlatlarına ihtiyacımız yoktur." Bunun üzerine Mehdi (a.s),

1- age. c. 52, s. 363.

2- age. c. 52, s. 365.

onların üzerine kılıç çekecek ve onların bir tanesini bile canlı bırakmayacaktır. Ardından Kûfe'ye girecek, Hakk'ın rızasını kazanana kadar, şüpheli münafıkların ve muhalif savaşımların tamamını kılıçtan geçirecektir.⁽¹⁾

Sonraki rivayette şöyle gelmiştir:

Mehdi (a.s), Şiîler arasında ihtilaf ve fitneye sebep olan yetmiş kişiyi öldürecektir.

Anlaşılan o ki bu yetmiş kişi, sapkın, alçak ve kötü âlimlerdir.

Mâlik b. Zamre, İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

"Ey Mâlik b. Zamre! Şialar birbirleriyle bu şekilde ihtilafa düştüklerinde ne yapacaksınız?" Bu sırada İmam (a.s), mübarek parmaklarını birbirine geçirdi. Dedim ki: "Ya Emire'l-Müminin! Acaba o zaman bir hayır olacak mıdır?" İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu: *"Hayırların tamamı o zamandadır. Ey Mâlik! O zaman, bizim Kaim'imiz (a.s) kıyam edecek, Allah ve Resulü'ne (s.a.a) iftira eden yetmiş kişiyi öne getirerek öldürecektir. Bu sırada Allah, herkesi bir gerçek etrafında toplayacaktır."*⁽²⁾

Sonraki rivayet, Hicaz'daki Süfyanî ordusunun yere gömülmesine ve onun Irak'ta yenilgiye uğramasına rağmen, Irak'ta taraftarlarının olacağına değinmektedir. İmam Zeynelabidin'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Sonra (Mehdi) hareket ederek Kâdisiyye'ye varacaktır. Halk ise Kûfe'de toplanarak Süfyanî'ye biat etmiş olacaktır.⁽³⁾

1- age. c. 52, s. 338.

2- age. c. 52, s. 115.

3- age. c. 52, s. 387.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Sonra Kûfe'ye yönelip orada konaklayacak ve Arap kabilelerinin yetmiş tanesinin kanını helal sayacaktır.⁽¹⁾

Yani bu kabilelerdeki başkaldıranların ve düşmanların kanını dökmeyi caiz bilecektir.

İbn Ebî Ya'fûr, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

O, biz Ehlibeyt'in ilk Kaim'idir (a.s). Kıyam edecek ve sizinle öyle konuşacaktır ki tahammül edemeyeceksiniz. Rumeyletu'd-Deskere'de onun aleyhine ayaklanacak ve onunla savaşıacaksınız. O da sizinle savaşacak ve hepinizi öldürecektir. Bu grup, onun aleyhine ayaklanan son grup olacaktır.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Bu emrin sahibi (İmam Mehdi), bazı hükümlere fetva verince ve bazı sünnetler hakkında konuşunca, ansızın ayaklanan bir grup camiden dışarı çıkacak ve başkaldırmaya yelteneceklerdir. İmam Mehdi (a.s), onların takip edilmesini emredecektir. Yârenleri harekete geçecek ve başkaldıranları Kûfe'nin Temmârîn (Hurmacılar) mahallesinde esir edeceklerdir. Sonra İmam Mehdi'nin (a.s) emriyle onları katledeceklerdir. Âl-i Muhammed'in Kaim'ine (a.s) karşı ayaklanıp başkaldıracak son grup bunlardır.⁽³⁾

Bu iki rivayet yan yana koyulduğunda, Rumeyletu'd-Deskere'de ayaklanma başlatanların, İmam Mehdi (a.s) aleyhine başkaldıran son silahlı topluluk olacağı anlaşılmaktadır. Kûfe

1- Gaybet-i Tûsî, s. 284.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 375.

3- age. c. 52, s. 345.

Mescidinde başkaldıranlar da İmam Mehdi'yle (a.s) muhalefete kalkışan bir gruptur. Rivayetlere göre, Rumeyletu'd-Deskere'de başkaldıranlar, isyancı grupların en tehlikelisisidir. Onların komutanı ya Firavun veya İblis'tir.

Ebu Basîr'den bu konu hakkında şöyle nakledilmiştir:

Kısa bir müddet sonra Arap olmayan isyancılar, Rumeyletu'd-Deskere'de başkaldıracaklardır. Onların sayısı on bin kişi ve sloganları, "Ya Osman! Ya Osman!" olacaktır. İmam Mehdi (a.s), Acem (Arap olmayan) birini çağırarak ve kılıcını onun omzuna asacaktır. O da isyancılara doğru yönelecek ve bir kişi bile bırakmayacak şekilde hepsini öldürecektir.⁽¹⁾

Mu'cemu'l-Buldân adlı eserde geldiğine göre, Rumeyletu'd-Deskere, Irak'ın Deyâli bölgesindeki Ba'kûbe'nin köylerinden olan Şehrâbân'a yakın köylerden biridir. Zikredilen isyancıların Arap olmaması ise ya onların Arap olmadığını göstermektedir veya onların komutanının Arap olmadığına işaret etmektedir.

Ancak bazı rivayetler, kötü unsurların ve isyankârların ortadan kaldırılma operasyonu hakkında şöyle demektedir:

İmam Mehdi (a.s), Araplardan ve Arap olmayanlardan oluşan on iki bin kişilik ordusunu hazırlayacak, hepsine aynı tip elbise giydirecek ve şehre girip, onlar gibi giyinmeyen herkesi öldürmeleri hususunda emir verecektir. Onlar da bu emri uygulayacaklardır.⁽²⁾

Anlaşıldığı kadarıyla bu şehir, İmam Mehdi'nin (a.s) muhaliflerini oluşturan kâfirler ve münafıklarla dolu olacaktır.

1- age. c. 52, s. 333.

2- age. c. 52, s. 377.

Bu yüzdendir ki, onlar hakkında böylesi bir emir verilmiştir. Ya da burada yaşayan müminler, bir yolla konuyu öğrendikleri için, evlerinden dışarı çıkmayacaklardır. Veya önceden hazırlanan tek tip elbiseler, onlara da gönderilmiştir.

Elbette kötü unsurların ortadan kaldırılması için yapılacak olan bu geniş çaplı operasyonlar, Irak'ta ve dünyanın diğer ülkelerinde dehşet, korku ve kuşku dalgalarının oluşmasına neden olacaktır. Çünkü bazı rivayetlerde geldiğine göre, kimileri bu geniş çaplı öldürmeleri gördüklerinde kendi kendilerine şöyle diyeceklerdir: "O, Fâtıma'nın (s.a) soyundan değildir. Eğer Fatıma'nın (s.a) soyundan olsaydı halka merhamet ederdi." Önceden değindiğimiz bir hadiste geçtiği üzere, İmam Mehdi'nin (a.s) özel ashabının bir kısmı, bazı hükümlerin uygulanmasına tahammül edemeyecekler, muhaliflerin öldürülmesini görünce de şüphe ve kuşkuya düşeceklerdir. Hatta onlardan birisi, kendi sınırlarını kontrol edemeyecek ve İmam Mehdi'ye (a.s) itiraz edecektir.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim (a.s), "Sûk" denen yere ulaşana kadar ilerleyecektir. Babasının soyundan olan bir kişi ona şöyle diyecektir: "Siz halkı aynı koyun sürüsünü korkuturcasına korkutuyorsunuz. Acaba sizin bu işiniz, Resulullah'ın (s.a.a) emriyle mi gerçekleşmektedir, yoksa (onun emri) dışında mı?"

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Halk arasında ondan daha güçlü biri yoktur. Bu sırada Acem biri ona bağırarak şöyle diyecektir: "Sessiz ol, yoksa boynunu vururum!" Bunun üzerine Kaim (a.s), Resulullah'ın (s.a.a) bir emrini onlara gösterecektir.⁽¹⁾

1- age. c. 52, s. 387.

Hadisten anlaşılmaktadır ki, itiraz eden şahıs Alevî (Ali taraftarı ve onun soyundan) biridir ve "Sûk" ise şehrin pazarı veya bir yerin ismidir. Farklı bir rivayette şöyle gelmiştir: "İtiraz edeni sessiz olmaya mecbur eden şahıs, İmam Mehdi (a.s) için biat almakla sorumlu olan kişidir." Bu hususta İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu naklediliyor:

O, Sa'lebiyye'ye⁽¹⁾ ulaşınca, babasının soyundan, Mehdi'den (a.s) sonra herkesten daha güçlü ve yiğit olan bir şahıs, onun karşında durarak şöyle diyecektir: "Ey falan! Ne yapıyorsun! Vallahi sen, insanları aynı koyun sürüsünü ürkütür gibi ürkütüp kaçıyorsun. Acaba Resulullah'tan (s.a.a) böyle bir emir mi var?" Bu sırada, biat almakla sorumlu olan şahıs şöyle diyecektir: "Sessiz ol, yoksa vallahi boynunu vururum." Bu esnada Kaim (a.s) ona şöyle buyuracaktır: "Ey falan! Sessiz ol! Evet, Allah'a andolsun ki, Resulullah'ın (s.a.a) emri benim yanımdadır." Sonra İmam Mehdi (a.s), küçük sandığı yanına getirmelerini emredecektir. Bu sırada, Resulullah'ın (s.a.a) emrini onun için (çıkartıp) okuyacaktır. Sonra itiraz eden şahıs, İmam'a (a.s) hitaben şöyle diyecektir: "Allah benim canımı size feda etsin. İzin verin (özür dilemek için) mübarek başınızdan öpeyim." Sonra İmam'ın (a.s) iki gözünün ortasından öperek şöyle diyecektir: "Sizinle biatimizi yenilememiz için izin verin." İmam Mehdi (a.s) de onların biatini tekrar kabul edecektir.⁽²⁾

Bu kısa beyandan anlaşıldığı kadarıyla, İmam Mehdi'nin (a.s) ortadan kaldırıp yok edeceği insanlar, Süfyanî taraftarı olan farklı Sünnî ve Şii gruplarla İmam'ın (a.s) muhalifleridir. Bunların arasında; partiler, irili ufaklı gruplar, sıradan halk, hatta sapmış âlim ve bilginler de bulunacaktır. Doğal olarak onların içinde Batılı casuslar da göze çarpacaktır.

1- Sa'lebiyye; Irak'ta, Hicaz'a doğru olan bir yerin adıdır.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 343.

Bu aşamanın ardından Irak ülkesi, İmam Mehdi'nin (a.s) hükümeti sayesinde uzun zaman rahat bir nefes alacak, dünyanın merkezi ve Âl-i Muhammed Kaimi'nin (a.s) hükümdarlığının başkenti unvanıyla apayrı bir güzelliğe bürünecektir. Böylece Irak; cihandaki Müslümanların göz ve gönüllerinin kiblesi, farklı kesimden insanların gidip geldiği bir merkez hâline gelecektir.

O zaman Kûfe, Sehle, Hiyre, Nefef ve Kerbela, büyük bir şehrin mahalle ve kesimlerini oluşturacaktır. Bu şehrin adı dillerde dolanacak ve dünyadaki insanların kalbinde yer edinecektir. Bu ilgi ve gönül bağı öyle bir hadde ulaşacaktır ki, dünya halkları farklı bölgelerden, bir sonraki gündeki Cuma namazını İmam Mehdi'nin (a.s) arkasında ve bin tane giriş kapısı olan onun evrensel mescidinde kılabilmek için Perşembe akşamı yola koyulacaklardır. Bu mescidin oldukça büyük olmasına rağmen, insanların buraya akın etmesi nedeniyle, muhtemelen milyonlarca namaz kılan arasında yer bulma sıkıntısı yaşanacaktır.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Onun hükümet merkezi Kûfe, yargı merkezi Kûfe Mescidi, beytülmalin bulunduğu ve ganimetleri dağıttığı merkez Sehle Mescidi, yaratıcısıyla halvet ettiği yer de Garyeyn'in⁽¹⁾ beyaz tepeleri olacaktır. Allah'a andolsun ki, imanlı herkes ya orada veya onun etrafında yaşayacaktır. (Farklı bir rivayette de şöyle gelmiştir:) Ya da oraya doğru gideceklerdir. (Diğer bir rivayette ise şöyle geçmektedir:) Oraya doğru koşacaklardır. (Bu son ibare daha sahihtir.)

1- Bu mekân Nefef'tedir ve buraya Nefef-i Garî ve Nefef-i Garyeyn de denilmektedir.

Kûfe şehri elli dört mile⁽¹⁾ ulaşacak ve görkemli binaları, Kerbela evlerine ve bayındırlıklarına kadar uzanacaktır. Allah Kerbela'yı sığınak, melekler ve müminlerin gelip gittiği yer edecektir. Burası oldukça azamet ve görkem kazanacaktır.⁽²⁾

"Yargı merkezinden" kasıt, müracaat edilen veya İmam Mehdi'nin (a.s) halk arasındaki sorunlarda hüküm vereceği mekândır. Burası, şimdiki Kûfe Mescidinde veya İmam Mehdi'nin (a.s) yaptıracağı büyük Cuma Mescidinde yer alacaktır. "Kûfe şehrinin elli dört mile ulaşmasından" maksat, bu şehrin yüz ölçümünün veya uzunluğunun yaklaşık yüz kilometreye ulaşmasıdır.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kûfe'nin (Necef'in) arka tarafında bin kapılı bir mescit yapacaktır. (Kûfe şehri o kadar büyüyecektir ki) Evleri, Kerbela ve Hiyre'nin iki nehrine kadar ulaşacaktır. Öyle ki eğer biri, hızlı ve hafif bir vesileyle oraya giderek cuma namazına katılmak istese yetişemeyecektir.⁽³⁾

Yani eğer insan çevik ve süratli bir şekilde Cuma namazına doğru hızla gidecek olursa yetişemeyecektir. Çünkü namaz kılmak için boş bir mekân bulamayacaktır. Elbette İmam Mehdi'nin (a.s) hükümetinin merkezi olan Irak'taki maddî ve manevî ilerlemelerle ilgili rivayetler oldukça fazladır. Ancak bu rivayetlerin açılıp üzerinde konuşulacağı yer burası değildir.

Irak'ın, İmam Mehdi (a.s) eliyle kötü unsurlardan arındırılıp onun hâkimiyeti altına girmesi ve merkezi hâle gelmesiyle

1- Karada 1609, denizde 1852 metre olarak kabul edilen bir uzaklık ölçü birimi. (Türkçe mütercim, Tdk: "mil" kelimesi.)

2- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 11.

3- Gaybet-i Tûsî, s. 280.

hükümetinin egemenliği; Yemen, Hicaz, İran, Irak ve Körfez ülkelerini kapsayacaktır. Böylece İmam Mehdi (a.s), iç işlerinin yoluna koyulmasından duyduğu gönül rahatlığıyla dış düşmanlarının üzerine gidecektir. İmam (a.s), başlangıçta Türklerin üzerine bir ordu gönderecek ve onları yenilgiye uğratacaktır. Sonra kendisi bir ordunun komutanlığında Şam'a doğru ilerleyecek, Dımeşk'in yakınlarındaki "Merçu Azrâ" denen bir yerde konaklayacak ve Kudüs'ü özgürleştirmek için Süfyânî, Yahudi ve Romalılarla yapacağı büyük savaşa hazırlanacaktır. Bu gelişmeler, zuhur kıyamının olayları bölümünde açıklanacaktır.

ZUHUR ASRINDA DÜNYA SAVAŞI

Pek çok rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce bir dünya savaşının gerçekleşeceğine değinmiştir. Ancak bu savaşın, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları olabileceğini söylemek oldukça uzak bir ihtimaldir. Zira rivayetlerde geçen bu savaş hakkındaki bilgi ve veriler, Birinci ve İkinci Dünya Savaşındaki yaşananlarla uyumlu değildir. Çünkü bazı rivayetlerde, bu savaşın zuhur zamanına yakın olduğu veya zuhur esnasında gerçekleşeceği yer almıştır. Bazı rivayetlerden ise, bu savaşın zuhur yılında veya İmam Mehdi'nin (a.s) mukaddes zuhurunun başlamasının ardından gerçekleşeceği anlaşılmaktadır. Şimdi bununla ilgili bazı rivayetlere değiniyoruz:

Emirü'l-Müminin İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Kaim'in (a.s) önünde, kızıl ve beyaz ölüm belirecek; kan rengindeki çekirgeler zamanlı zamansız saldıracaktır. Kızıl ölümden kasıt kılıç, beyaz ölüm ise vebadır.⁽¹⁾

"*Kaim'in (a.s) önünde*" ibaresinden anlaşılmaktadır ki bu savaş ve kızıl ölüm, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna oldukça yakındır. Ancak bunun ne zaman gerçekleşeceğini belirlememiştir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

1- Şeyh Mufid, el-İrşâd, s. 405; Gaybet-i Tûsî, s. 277.

Şu alametler gerçekleşmedikçe Kaim (a.s) kıyam etmeyecektir: Büyük korku ve dehşet, depremlerin yaşanması, halkı içine alacak fitne ve belalar, veba hastalığı, Araplar arasındaki keskin kılıç, halk arasındaki büyük ihtilaf, dindeki bölünmeler, halkın durumundaki değişiklikler. Öyle ki, halkın birbirinin canına kastetmesinden ve sabah akşam birbirlerini parça parça etmelerinden dolayı insan ölümü arzulayacaktır.⁽¹⁾

Bu rivayet veba hastalığının, muhtemelen genel savaşın kastedildiği büyük korkudan önce ortaya çıkacağına değinmektedir. Ama ne var ki hadisin metnini, ravinin ileri geri değiştirerek beyan etmediğine emin olsak dahi hadisin metni dikate alındığında ve bu olaylardaki belirsizliğe bakıldığında, zikredilen olayların peş peşe gerçekleşeceğini söyleyebilmek oldukça güçtür.

Evet, bu hadise göre oldukça zor ve sıkıntılı bir dönemin Arap olan-olmayan herkesi beklediğini; siyasî, ekonomik ve emniyet alanlarında bu sıkıntının hissedileceğini söyleyebiliriz. Belki de bu şartların beyanı, İmam Cafer Sadık'tan (a.s) nakledilen bir sonraki rivayette değinilen kıtlık yılının ilanıdır. Bu hususta İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Mutlaka Kaim'in (a.s) önünde öyle bir yıl olacaktır ki halk onda açlık çekecek, ölümden duyulan büyük korku ve dehşet onları kapsayacaktır.⁽²⁾

Bir sonraki rivayet, mübarek ramazan ayında semavî feryat ve haykırışın, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda işitilene kadar, yukarıda belirtilen sıkıntılı şartların ve savaş ortamının süreceğini göstermektedir.

1- Şeyh Sadûk, Kemâlu'd-Din Temâmu'n-Ni'met, s. 434.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 229.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Doğulularla Batılılar birbirleriyle ihtilaf edecektir. Evet, kible ehli de hakeza (ihtilaf edecektir). İnsanlar korku ve dehşetten dolayı büyük zorluklarla karşılaşacak, gökyüzünden bir münadi seslenene kadar bu hâl üzere olacaklardır. Öyleyse ne zaman bu gerçekleşirse göç edin, göç!⁽¹⁾

Bu rivayet göstermektedir ki, zikredilen savaştan kaynaklanan zararların en büyük ve esaslı etkisi gayrimüslim milletler üzerinde olacaktır. *"Doğulularla Batılılar birbirleriyle ihtilaf edecektir. Evet, kible ehli de hakeza (ihtilaf edecektir)."* cümlesi, oldukça hassas bir ibaredir. Çünkü Müslümanlar arasındaki ihtilafın çok önemli olmadığını beyan etmektedir. Ayrıca anlaşılan o ki bu ihtilaf, Doğulularla Batılıların ihtilafından kaynaklanacaktır. Şüphesiz bu husus ilerde yaşanacak dünya savaşının doğal bir neticesidir. Çünkü bu savaşta, hükümetlerin ve büyük ülkelerin merkezleri ve askerî karargâhları hedef alınacaktır. Dolaylı olarak bunun etkileri Müslümanlara da yansacaktır. Bazı rivayetler açıkça bu konuya değinmiştir.

Ebu Basîr, İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle duyduğunu naklediyor:

İnsanların üçte ikisi yok olmadıkça bu iş (yani Kaim'in kıyamı) gerçekleşmeyecektir.

Sorduk: "İnsanların üçte ikisi yok olunca kimler geriye kalacaktır?" Buyurdu ki:

Acaba sizler geriye kalacak üçte birin içinde olmayı istemez misiniz?⁽²⁾

1- age. c. 52, s. 235.

2- age. c. 52, s. 113.

Emirü'l-Müminin İmam Ali'nin (a.s) hutbesine dikkat edilecek olursa, bu savaşın zamanı ve etkenini daha net bir şekilde ortaya koyduğu söylenebilir. Bu hutbede zuhurun bazı alametlerine değinilmekle beraber iki bölümü dünya savaşıyla ilgilidir.

İmam Ali (a.s) bu hutbede şöyle buyurur:

Biliniz ki ey insanlar: Benden istediğinizi sorun; doğudaki fitne ve fesat, bir defa ölüp tekrar dirildikten sonra dizginlerinden kurtulmuş deve gibi gelip çatmadan ve başka bir fitne, batıda büyük bir ateş gibi alevlenmeden. Bu fitne, herkesin derinden ah-vah etmesine sebep olacak, kan davası ve intikam feryatlarını yükseltecektir. Bu sırada Necran ahalisinden bir kişi (ya da rahip) çıkarak İmam'a (a.s) icabet edecektir. O, Mehdi'nin (a.s) davetini ilk kabul edecek Hristiyan'dır. O; kendi manastırını yıkacak, haçını kıracak; yârenleri, zayıf düşürülmüş halk, biniciler ve hidayet bayraklarıyla beraber Nuhayle'ye doğru hareket edecektir. (O gün) Yeryüzündeki insanların hepsinin toplanacağı yerin ismi Faruk'tur. (Burası, Emirü'l-Müminin'in (a.s) hac yolculuğu sırasındaki Burs ve Fırat arasında bulunan bir yerin adıdır.) O günde üç bin (bin) Yahudi ve Hristiyan öldürülecek, bazısı bazısını öldürecek. Evet, o gün, **"Onları biçilmiş cansız bir ekin hâline getirinceye kadar bu feryatlarını sürdürdüler"**⁽¹⁾ ayetinin tevili ve örneğidir.⁽²⁾

Hadisin başlangıcı, bu çatışmanın doğudan başlayacağını veya doğu bölgesinden kaynaklanacağını beyan etmektedir. Diğer yandan, batı ateşi de batıdaki şehirleri viran edecektir.

1- Enbiyâ, 15.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 83, s. 82, 84.

Bu büyük ateşin yayılacağı alanlar ise askerî karargâhlar, başkentler ve batıdaki önemli merkezlerdir.

Anlaşılan o ki İmam'ın (a.s), "*Yeryüzündeki insanların hepsinin toplanacağı yerin ismi Faruk'tur.*" cümlesinden kastı; insanların dünyanın dört bir yanından, İmam Mehdi'ye (a.s) ulaşmak için bir araya geleceği ve İmam Mehdi'nin (a.s) karargâhının da Kûfe'yle Hille arasında olacağıdır. Nitekim Necranlı rahip, bir grup mustazaf insanla beraber bu bölgede İmam Mehdi'nin (a.s) huzuruna kabul edilecektir. "*Burası, Emirü'l-Müminin'in (a.s) hac yolculuğu sırasındaki Burs ve Fırat arasında bulunan bir yerin adıdır*" ibaresi ise, zahiren ravi veya kitabın metnini yazanların kendi açıklamasıdır. Elbette hadiste geçen "el-mehacce" kelimesinin, Emirü'l-Müminin İmam Ali (a.s) zamanındaki hac kervanlarının toplandığı yer veya İmam Ali'yle (a.s) görüşmek ya da ordugâhına girmek için farklı topluluk ve kurul temsilcilerinin toplandığı mekânın adı olması da muhtemeldir. İmam'ın (a.s) buyurduğu, "*O günde üç bin bin kişi doğu ve batı arasında öldürülecektir*" cümlesinin manası, üç milyon kişidir. "Bin" kelimesini paranteze almamızın sebebi ise, ikinci "bin" kelimesinin *Bihâru'l-Envâr*'daki⁽¹⁾ farklı bir rivayette yer almasından dolayıdır. Buradaki rivayetten düşmüş de olabilir. Elbette bunun manası, dünya savaşında öleceklerin sayısının üç milyon olacağı demek değil, o gün veya o yerde öleceklerin sayısıdır. Bu ise dünya savaşının aşamalarından biri ve sonuncusudur. Önceden de değindiğimiz gibi, savaşta ve savaş öncesi veba hastalığının yayılmasıyla öleceklerin sayısı dünyadakilerin üçte ikisine ulaşacaktır. Bu konunun aynısı farklı bir rivayette dünya halkının yedide beşi diye geçmektedir.

1- age. c. 52, s. 274.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu naklediliyor:

Kaim'in (a.s) önu sıra iki çeşit ölüm gerçekleşecektir. Biri kızıl ölüm ve diğeri beyaz ölüm. Sonuçta her yedi insandan beşi ölecektir.⁽¹⁾

Bazı rivayetlerde "onda dokuzu" miktarı geçmiştir. Kimi zaman rivayetlerdeki bu ihtilafların sebebi, bölgeler arasındaki farklılık veya diğcr nedenlere dayanmaktadır. Ancak her hâlükârda Müslümanların bu savaşta göreceği zararlar az olacaktır.

Söylenenleri şöyle özetleyebiliriz: Değer verdiğimiz rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce veya zuhur yılında, genel bir korku ve dehşetin cihanı kaplayacağını; insanların canlarına, özellikle gayrimüslimlere büyük zararlar ulaşacağını açıklamaktadır. Bu belirtileri; genel savaşa, gelişmiş, korkunç ve yok edici savaş araç-gereçlerine yorumlayabiliriz. Bunlar ise bütün insanların korkuya kapılıp kaygılanmalarına sebep olacaktır. Çünkü eğer bu savaşta yöntem alışılmış ve klasik olursa, korku ve dehşet, rivayetlerin bahsettiği düzeye ulaşmaz. Veya en azından bazı özel bölgelerde bu tür korku, dehşet ve katliam yaşanmaz.

Diğcr yandan, elimizdeki bazı verilere dayanarak, bu büyük ve genel korkuyu, bölgede gerçekleşecek savaşların sayı yönünden çok olacağına tefsir edebiliriz. Özellikle İmam Muhammed Bâkir'dan (a.s) nakledilen, "*Yeryüzündeki savaşlar çoğalacaktır.*" ifadesi, o yılda çok savaşın meydana geleceğini göstermektedir. Bu hadisle, Doğulular ve Batılılar arasındaki ihtilaf ve savaşları beyan eden hadisler yan yana koyulduğu zaman, onlar arasında gerçekleşecek bu savaşların bölgesel olacağı ve en büyük zararının da Batıda gözlemleneceği neticesine ulaşılmaktadır.

1- age. c. 52, s. 207.

Rivayetlerden anlaşılan o ki bu savaş, ya İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda ya da muhtemelen zuhur yılında gerçekleşecektir. Hadislere genel bir bakışla, bu savaşın birkaç aşamada gerçekleşeceğini söyleyebiliriz. Yani bu savaş zuhurdan önce başlayacak, zuhurdan sonra bir müddet devam edecek, Hicaz bölgesi bu savaş sırasında İmam Mehdi (a.s) eliyle fethedilecek ve sonrasında da Irak'ın fethiyle sonuçlanacaktır.

Ancak eğer bu savaşı gazetelerin dediği gibi kapsamlı bir kimyasal savaşa yorumlarsak, bu savaşın zaman yönünden oldukça kısa süreceğini söylemek gerekir. Söylendiği üzere bir aydan daha kısa bir süre zarfında her şey son bulacaktır. Âlim olan Allah'tır.

ZUHUR ASRINDA İRANLILAR

İran ülkesi, İslam İnkılabı gerçekleşmeden önce Batılılar açısında bakıldığında; Rusya'nın komşuluğunda, İslam dünyasının ortasında ve hayatî önem taşıyan bir merkezdi. Müslümanların bakışında ise, kökenli bir İslam ülkesi olmakla beraber, Batı ve İsrail'le müttefik olan Şah tarafından yönetilmekte ve ülkenin kaynakları onlara sunulmaktaydı.

Diğerlerinin görüşüne ilaveten İran; benim gibi bir Şia'nın düşüncesinde, İmam Rıza'nın (a.s) münevver türbesi, Kum İlim Havzası, Şia'nın tarihinde kökenli bir geçmişi, Şia âlim, bilgin ve kıymetli eserleri içinde barındıran bir ülkeydi. Bizler, İranlıların ve Selmân-ı Fârisî'nin soyunun övüldüğü rivayetlerle karşılaşınca birbirimize şöyle diyorduk: Bu rivayetler, bazı grup, kabile veya ülkeleri öven ya da yeren rivayetlere benzemektedir. Dolayısıyla bu rivayetler araştırılmalı, üzerinde düşünölmeli ve senet yönünden güvenilir oldukları anlaşılrsa dahi geçmiş zamanla, sadr-i İslam'daki milletlerin durumlarıyla ve geçen asırlarla ilgilidir.

Bu düşünce tarzı, fikir ehli olan kültürel şahsiyetler arasında yaygındı. Bizler, İslam ümmetinin cahillik içerisinde ve emperyalist kâfir güçlerin veya onların uşaklarının emri altında olduğuna inanmaktaydık. Milletler arasında hiçbirinin diğerine üstünlüğü yoktur. Hatta İranlılar diğer milletlere nazaran daha kötü şatlarda olabilir. Çünkü görünüşe göre İran-

lılar, küfürle karışmış bir medeniyetin taraftarı ve kendi kavimlerine ait iftiharları övünmekle meşguldüler. Şah ve Batılı yârenleri de bu kültürü canlı tutup yaymaya çalışıyorlardı.

Nihayet İran İslam İnkılabının gerçekleşmesiyle dünya Müslümanları ummadık bir şeyle karşılaştılar ve üzgün gönülleri, hiçbir zaman görülmediği kadar mutluluk ve huzurla doldu. Hatta böyle büyük bir zaferi, hiç kimsenin tasavvur bile etmediğini söyleyebiliriz. Bu mutluluk ve sevinç bütün Müslüman milletleri kuşatmış, her yerde İranlıların ve Selmân-ı Fârisî'nin kavminin faziletlerinden bahsediliyordu. Örneğin; İslam dünyasının doğusu ve batısındaki gazete ve dergilerde yayınlanan manşetlerden biri, Tunus'un *İdrak* dergisindeki "Peygamber (s.a.a) İranlıları İslam ümmetinin rehberliğine seçecektir" başlığıydı. Bu olaylar bizim düşüncemizi tekrar İranlılara yönlendirdi ve Resulullah'tan (s.a.a) İranlılar hakkında nakledilen rivayetlere baktığımızda gördük ki, sadece onların geçmişinden değil geleceğinden de haberler verilmektedir. Bu yüzden hadis ve tefsir kaynaklarındaki İranlılarla ilgili rivayetleri incelediğimizde, bu bilgilerin onların geçmişinden ziyade geleceğiyle daha çok ilgili olduğu neticesine ulaştık. İlginç olan bir diğer nokta ise bu tür hadislerin, Şia kaynaklarından ziyade Ehlisünnet kaynaklarında daha fazla yer almış olmasıdır.

İmam Mehdi (a.s) ve hükümetine zemin hazırlayanlara dair rivayetlerde, İranlılar ve Yemenlilerin önemli bir payı varsa, İmam'ın (a.s) zuhurunun zeminini hazırlama, kıyamına katılma iftiharına nail olacaklarsa, aynı şekilde Mısır'dan seçkin şahsiyetler, Şam'dan gerçek müminler, Irak'tan farklı topluluklar, dünyanın dört bir köşesinden Mehdi (a.s) âşıkları ona yaver olma şerefine ulaşacaksa, bunun karşısında saygı duymaktan başka ne yapılabilir ki!

İranlıların Ehlisünnet Hadislerinde Övülmesi

Üzerinde dikkatle durulması gereken nüktelerden biri, Ehlisünnet kaynaklarındaki Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen hadislerde İranlıların övülmesinin, Şia kaynaklarındaki övgüden daha fazla olmasıdır. Bu ise bir araştırmacının, Ehlisünnet kaynaklarındaki rivayetlerden faydalanarak, İranlıların Araplara olan üstünlüğü, fazilet ve menkıbeleri hakkında rahatlıkla bir kitap yazabileceği seviyededir.

Siyah ve Beyaz Koyunlarla İlgili Hadis

Bu hadislerden biri, "siyah ve beyaz koyunlar" hakkındaki hadistir. Ebu Nuaym (Huzeyfe aracılığıyla) şöyle rivayet ediyor:

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Rüyamda siyah koyunların peşimde olduklarını gördüm. Sonra beyaz koyunlar da onlara katıldı ve öyle bir duruma geldiler ki siyah koyunları onların arasında göremedim." Ebubekir şöyle dedi: "Sizin peşinizdeki siyah koyunlar Araplar, beyaz koyunlar ise size itaat eden Acemlerdir. Acemler (Arap olmayanlar) o kadar çoğalacaktır ki, Araplar onların arasında göze bile çarpmayacaktır." Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Melekler de bu rüyayı böyle yorumladılar."⁽¹⁾

Farsların Ehlibeyt'i Savunmasıyla İlgili Hadis

Ebu Nuaym, İbn Abbas'tan şöyle naklediyor:

Resulullah'ın (s.a.a) yanında İranlılardan söz açılınca şöyle buyurdu: "İranlılar biz Ehlibeyt'in savunucusu ve hamisidirler."

1- Zikru İsbahân, s. 8'de Ebu Hüreyre, Nu'mân b. Beşîr, Mut'im b. Cu-beyr, Ebubekir, İbn Ebî Leylâ ve Huzeyfe'den farklı senetlerle nakletmiştir.

Resulullah'ın (s.a.a) Farslara Olan Güveniyle İlgili Hadis

Ebu Nuaym, Ebu Hüreyre'den şöyle naklediyor:

Resulullah'ın (s.a.a) yanında Acemden bahsedildi. Şöyle buyurdu: "Allah'a andolsun ki, benim onlara olan güvenim, sizlere veya bazılarınıza olan güvenimden daha fazladır."⁽¹⁾

Müslim, Ebu Hüreyre'den şöyle naklediyor:

Cuma Suresi nazil olduğu sırada, Resulullah'ın (s.a.a) yanında oturmuştuk. Resulullah (s.a.a), "**Onlardan henüz kendilerine katılmamış diğer toplumlar...**"⁽²⁾ ayetini okuyunca birisi şöyle sordu: "Ya Resulullah! Onlar kimdir?" Resulullah (s.a.a) cevap vermedi ve şahıs ikinci ve üçüncü defa tekrar sordu. Selmân-ı Fârisî de oradaydı. Resulullah (s.a.a) Selmân'ın omuzuna elini koyarak şöyle buyurdu: "Eğer iman, Süreyya'da dahi olsa bunlardan birileri ona ulaşacaktır."⁽³⁾

Ahmed b. Hanbel şöyle rivayet ediyor: Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurdu:

Allah Teâlâ'nın sizin etrafınızı Acemlerle doldurması yaklaşmıştır. Onlar kaçmayan aslanlara benzerler. Sizin düşmanlarınızla savaşacaklar ve sizin ganimetlerinizden faydalanmayacaklardır.⁽⁴⁾

Bu rivayeti Ebu Nuaym, muhtelif senetlerle Huzeyfe, Semure b. Cundeb ve Abdullah b. Ömer'den nakletmiştir.⁽⁵⁾

1- age. s. 12. Bu hadisin benzeri Sünen-i Tirmizî, c. 5, s. 382'de gelmiştir.

2- Cuma, 3.

3- Sahih-i Müslim, c. 7, s. 192.

4- Müsned-i Ahmed, c. 5, s. 11.

5- Zikru İsbahân, s. 13.

İbn Ebi'l-Hadîd şöyle rivayet ediyor:

Eş'as b. Kays topluluğun içinden (geçerek) kendisini Ali'ye (a.s) ulaştırdı ve şöyle dedi: "Ey Emirü'l-Müminin! Sizin etrafınızı saran bu kızıl yüzlüler (yani İranlılar) biz Araplara galebe çaldılar." İmam Ali (a.s) ayağıyla yavaşça minbere vurdu. Sa'saa b. Sûhân şöyle dedi: "Bizim Eş'as'la ne işimiz olabilir ki! Bugün Emirü'l-Müminin (a.s) Araplar hakkında asla söylenmeyecek bir şeyi diyecektir." İmam (a.s) buyurdu ki: "Merkep gibi yatağında yuvarlanan ve insanların hidayetini engelleyen bu şahsiyetsiz mide düşkünlerinden hangisi benim mazeretimi kabul eder? Acaba benden onları (İranlıları) uzaklaştırmamı mı istiyorsun? Bunu yaparsam hiç şüphesiz cahil olurum. Tohumu yarıp insanı yaratana andolsun ki, İranlılar sizleri, dine dönmeniz için dövüp ezeceklerdir. Aynı sizlerin, onları dini kabul etmeleri için ezdiğiniz gibi."⁽¹⁾

Bizim konumuzla ilgili olan bölüm, İranlıların İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur ve kıyamı asrındaki rolünü içeren hadislerdeki şu dokuz farklı unvandır: Selmân'ın kavmi, Doğulular (Doğu ehli), Horasanlılar (Horasan ehli), siyah bayraklılar, Fars, Kumlular (Kum ehli), Tâlikanlılar (Tâlikan ehli). Genel olarak bunların hepsiyle bir şey kastedilmiştir.

İranlılar ve Zuhur Ortamının Hazırlanması

Şia ve Ehlisünnet hadis kaynaklarının ortak görüşüne göre İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru, onun gelmesine zemin ve ortam hazırlayacak bir inkılaptan sonra gerçekleşecektir. Bu inkılapdaki siyah bayraklı İranlılar, onun önderliğinin ön hazırlıklarını yapacaklardır. Vadedilmiş iki kişi olan Horasanlı

1- Şerh-i Nehcü'l-Belâğa, c. 20, s. 284.

Seyyid (Seyyid-i Horasanî) veya Haşim soyundan Horasanlı biri (Hâşimî Horasanî) ve yaveri Şuayb b. Salih, çok önemli rol üstleneceklerdir. Şia hadis kaynakları, İranlılara ilaveten Yemenlilerden de zuhur ortamını hazırlayanlar olarak bahsetmiştir.

Ayrıca hadislerin geneline bakıldığında, zuhurdan önce gerçekleşecek bir inkılap öngörülmektedir. **"Üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve savaşı olan bir grubu göndeririz..."**⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde gelen şu rivayet bunun bir örneğidir:

Onlar, Kaim (a.s) kıyam etmeden önce Allah'ın ayaklandıracağı bir topluluktur. Ehlibeyt'i katledenlerin hangisinin peşine giderlerse onu öldüreceklerdir.⁽²⁾

Ebân b. Tağlib'in İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği hadis şöyledir:

"Hakkın sancağı zuhur ettiği zaman, doğulu ve batılılar ona lanet edecektir. Neden, biliyor musun?" Dedim ki: "Hayır!" Buyurdu ki: "Çünkü insanlar onun zuhurundan önce, Ehlibeyt'ten olan (Ehlibeyt taraftarı) bir toplulukla karşı karşıya geleceklerdir."

Bu rivayetten anlaşılmaktadır ki, Benî Hâşim'den bazıları ve takipçileri, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce ayaklanarak bir inkılap gerçekleştireceklerdir. *Yevmu'l-Halâs* kitabının yazarı şu hadisi nakletmiştir:

O geldiğinde, Allah için kınından çekilmiş bir kılıç vardır.

Bu kitabın yazarı, naklettiği bu hadis için beş tane kaynak zikretmektedir. Ancak ben o kaynaklarda bu hadisi bulamadım.

1- İsrâ, 5.

2- el-Kâfi, c. 8, s. 206.

Benim bulduğum şudur:

Onun yanında kınından çekilmiş bir kılıç bulunmaktadır.

Zikredilen kitap farklı rivayetler de zikretmektedir ki ben senetlerini bulamadım.

Netice olarak zuhurdan önceki olaylarla ilgili rivayetler üç kısımdır:

1- Şîi ve Sünnî kaynakların naklettiği siyah bayraklıların devletiyle ilgili rivayetler.

2- Sadece Şia kaynaklarında geçen Yemânî'nin zuhuruyla ilgili rivayetler. Buna benzer rivayetler bazı Sünnî kaynaklarda da geçmiştir. Ancak bu rivayetler, Yemânî'nin İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan sonra ortaya çıkışıyla ilgilidir.

3- Olayların ayrıntılarına değinmediği hâlde, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayanların ortaya çıkışıyla ilgili rivayetler. Ancak ileride değineceğimiz üzere, bu rivayetler genelde, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayacak İranlı ve Yemenli yârenlerine işaret etmektedir. Rivayetler, Yemenlilerin yönetimi ne zaman ele alacaklarını belirlemiş, bunun, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği yılda ve Süfyânî'nin çıkışıyla beraber veya buna yakın bir zamanda gerçekleşeceğine değinmiştir.

İmam Mehdi'ye (a.s) düşmanlık etmek amacıyla Şam veya buraya yakın bir bölgeden Süfyânî ortaya çıkacaktır. Onunla ilgili bilgilerin ayrıntılarını ileride açıklayacağız.

İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayan İranlıların hükümeti, iki belirgin aşamaya ayrılmaktadır:

Birinci aşama: Onların kıyamının başlaması Kum'dan birinin eliyle gerçekleşecek ve belki de onun kıyamı, İmam Mehdi'nin

(a.s) kıyamının başlangıcı olacaktır. Çünkü bu hususta rivayette şöyle gelmiştir:

İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının başlangıcı doğudan olacaktır.

İkinci aşama: İranlılar arasındaki iki vadedilmiş şahsiyetin, yani Horasanlı bir seyit (Seyyid-i Horasanî) ve onun güçlerinin komutanı Şuayb b. Salih'in ortaya çıkması.

Bazı rivayetlerde geldiği üzere, Şuayb'ın ve Horasanlı seyidin kıyamı İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamından altı yıl önce gerçekleşecektir. Muhammed b. Hanefiyye'den şöyle nakledilmiştir:

Benî Abbas'ın siyah bayrağı ortaya çıkacak, ardından da Horasan'dan başka bir siyah bayrak belirecektir. O bayrakları taşıyanlar siyah başlık ve beyaz elbise giyeceklerdir. Onların önünde, Benî Temûm kabilesinden ve Salih b. Şuayb veya Şuayb b. Salih diye adlandırdıkları biri olacaktır. Onlar, Süfyanî'nin güçlerini yenip Beytu'l-Mukaddes'e girerek, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının zeminini hazırlayacaklardır. Şam'dan üç yüz kişi onlara katılacaktır. Onun ortaya çıkışıyla işlerin İmam Mehdi'ye (a.s) bırakılması arasında yetmiş iki ay vardır.⁽¹⁾

Bu hadislerin karşısında yer alan bazı hadislerde, Horasanî ve Şuayb'ın ortaya çıkışının, Yemânî ve Süfyanî'nin ortaya çıkışıyla aynı zamanda gerçekleşeceğine değinilmiştir. İmam Cafer Sadık'tan şöyle rivayet edilmiştir:

Horasanî, Süfyanî ve Yemânî'nin çıkışı aynı yılda ve aynı günde gerçekleşecektir. Yemânî'nin bayrağı bu bayraklar arasında en çok hidayete erdirendir. O, insanları hakka davet edecektir.⁽²⁾

1- İbn Hammâd Nüshası, 84 ve bu içeriğe yakın tabirlerle, s. 74.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 210.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle naklediliyor:

Süfyanî, Yemânî ve Horasanî'nin ortaya çıkışı; aynı yıl, ay ve günde meydana gelecektir. Onların düzen ve tertipleri aynı tespih taneleri gibi art arda olacaktır. O zamanda sorunlar her yandan üşüşecektir. Onlara muhalefete kal-kışanların vay hâline! Bayraklar arasında, Yemânî'nin bayrağından daha çok hidayete erdiren olmayacaktır. O bayrak hidayet bayrağıdır. Çünkü sizin mevlanıza (efendi ve sahibinize) davet edecektir.⁽¹⁾

Bu rivayetlerin senedi güvenilir olduğu için diğer rivayetlerden daha önemlidir. Özellikle son nakledilen rivayetin senedi sahihtir ve Ebu Basîr bu rivayeti İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) nakletmiştir.

Belki de bu üç ortaya çıkışın, aynı tespih taneleri gibi düzenli olmasından kasıt, her üçünün aynı günde meydana gelmesinin yanı sıra amaçlarının birbiriyle siyasî irtibat hâlinde olmasıdır. Onların ortaya çıkıp ayaklanması mutlaka aynı günde gerçekleşecektir. Onların işini yoluna koymak ve işlerini sağlamlaştırmak ise aynı tespihin taneleri gibi birbiri ardınca gelecektir.

İmam Mehdi'nin (a.s) Hükümetinin İran'dan Başlaması

Bu hadis açık bir şekilde ortaya koymaktadır ki, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyâmı doğudan başlayacaktır. Emirü'l-Müminin'den (a.s) şöyle naklediliyor:

Onun çalışmaları doğudan başlayacaktır. Bu (çalışmalar) başladığı sırada, Süfyanî ortaya çıkacaktır.⁽²⁾

1- age. c. 52, s. 232.

2- age. c. 52, s. 252.

Diğer yandan, ulemanın ortak görüşü ve mütevatir⁽¹⁾ rivayetler teyit etmektedir ki, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru Mekke'de gerçekleşecektir. Dolayısıyla İmam Emirü'l-Müminin'in (a.s) buyurduğu, *"Onun çalışmaları doğudan başlayacaktır."* sözünden kasıt, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının ön hazırlıkları ve ön işlerinin doğudan başlayacağıdır. Ayrıca şu da anlaşılmaktadır ki, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyama için yapılacak ön hazırlıklar, Süfyanî'nin çıkışından önce başlayacak ve bu ön hazırlıklarla Süfyanî'nin çıkışı arasındaki zaman dilimi ne az ne de çok olacaktır. Ayrıca rivayetin şu noktaya işaret ettiği de söylenebilir: İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun zeminini hazırlayan İran'daki hareket, Süfyanî'nin çıkışının sebebi olacaktır. Çünkü Süfyanî'nin çıkışı, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının zeminini hazırlayan İslamî hareket ve inkılap karşısında ortaya çıkacak bir aksülameldir.

Ehlibeyt'ten Olan Birinin Muhammed (s.a.a) Ümmetini Desteklediğine Dair Rivayet

Ebu Basîr, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

Ya Ebu Basîr! Peygamber'in (a.s) ümmetine falan hanedan hükümet edene ve hükümdarlıkları çökene kadar, onları rahatlık içinde göremeyeceksin. Onların hükümeti sona erince, Allah onu biz Ehlibeyt'ten birine sunacaktır. Onun yöntemi takva üzere olacak ve ameli insanları hidayete erdirecektir. O, hükmederken rüşvet almaz. Allah'a andol-

---

1- Mütevatir hadis: Bir hadisin senedindeki ravilerin çokluğu, hadisi uydurmak ve yalan söylemek için bir araya gelmiş olmalarını imkânsız kılacak düzeydeyse ve bu durum bütün ravi tabakalarında korunmuşsa, mütevatir hadistir. (Farsça mütercim.)

sun ki ben onu hem kendi ismiyle hem de babasının ismiyle tanıyorum. Ondan sonra güçlü, kısa boylu, yüzünde ben ve bedeninde iki nişane olan bir kişi gelecektir. O, adil bir önder ve ilahî emanetlerin muhafızıdır. Dünyayı kötülerin zulüm ve cefayla doldurduğunun aksine adalet ve insafla dolduracaktır.⁽¹⁾

Bu rivayet dikkate alınması gereken, ancak maalesef eksik bir rivayettir. Allame Meclisî bu rivayeti Seyyid b. Tâvûs'tan şöyle naklediyor:

Ravi bu hadisi 662 hicrî kamerîde Betâinî'nin *el-Melâhim* adlı kitabında görmüş ve bu kitaptan eksik bir şekilde nakletmiştir. Betâinî, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) yârenlerinden ve şu anda onun kitabının nüshası bulunmamaktadır. Elbette İslam ülkelerinin köşe bucaklarında bulunan elyazması ve yazarı bilinmeyen kitapların arasında olma ihtimali vardır.⁽²⁾

Bu rivayete göre, Ehlibeyt soyundan yüce şahsiyetli bir seyit, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamından önce hükümet edecek ve onun devletinin ön hazırlıklarını yapacaktır. Ama İmam'ın (a.s) sözündeki "falan hanedan" ibaresinden kastın, Seyyid b. Tâvûs'un anladığı gibi Benî Abbas olması gerekmez. Çünkü Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) tabirlerinde geçen "falan" ve "falan hanedan" gibi ibarelerden maksat kimi zaman Benî Abbas, kimi zaman da İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce hüküm sürecek hanedanlardır. Örneğin pek çok rivayette şöyle geçmektedir: "Hicaz devlet adamlarından falan hanedan ve filan hanedan arasında hükümdar ve kral seçme hususunda ihtilaf meydana gelecek ve ihtilaf Hicaz'daki kabilelere de

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 269.

2- Kitab-i İkbâl, Seyyid b. Tâvûs, s. 599.

sıçrayacaktır. İmam Mehdi (a.s) bu sırada zuhur edecektir." Sonuç itibariyle bu hadisteki "Benî Falan"dan kasıt Benî Abbas değil, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce Hicaz'a hükümet eden hanedandır.

İmam Ali'den (a.s) nakledilen şu hadis bunun bir örneğidir:

"Falan hanedanının son hâkiminin kim olduğunu size haber vermemi ister misiniz?" Dedik ki: "Evet, ya Emire'l-Müminin!" Buyurdu ki: "Harem bölgesinde Kureyş kabilesinden günahsız birinin öldürülmesi... Tohumu yarıp varlıkları yaratan Allah'a andolsun ki, bu olayın ardından saltanatlarından geriye on beş gece kalacaktır.⁽¹⁾

Bu rivayet dışında başka rivayetler de bulunmakta ve falan hanedanının veya onlardan zalim bir hükümdarın helak olmasını beyan etmektedir. Bunun ardından da Süfyanî'nin çıkacağını veya İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun gerçekleşeceğini ya da zuhura yakın zamandaki olayları ve alametleri beyan etmektedir. Dolayısıyla bu rivayetteki "Benî Falan" ibaresini, Benî Abbas dışındakilere yorumlamak gerekir. Çünkü onların hükümeti yüzlerce yıl önce sona ermiştir. Bu rivayette konu edilen ise İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda gerçekleşecektir.

Anlaşılan o ki, Benî Abbas'ı net bir şekilde dile getiren rivayetler mutlaka dikkatle incelenmelidir. Çünkü bu rivayetlerin Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s), "falanın evlatları" ve "falan hanedan" şeklinde nakledilmiş olması, sadece ravinin bunlardan Benî Abbas'ın kastedildiğini sanıp bu lafzı gerçek ibarenin yerine kullanmış olması ile muhtemeldir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 234.

Aynı şekilde zuhurla ilgili rivayetlerdeki "Benî Falan" ibaresini "Benî Abbas" diye tefsir etmek de doğru olabilir. Çünkü Benî Abbas'ın adını zikretmenin amacı; onların, Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) karşısındaki düşmanca mücadele yöntemi olabilir. Dolayısıyla hedef onların şahısları, evlatları veya soyları olmayabilir. Fakat böylesi bir açıklamaya olan ihtiyaç oldukça azdır. Çünkü rivayetlerin genelinde bulunan tabir, "Falan Hanedan" tabiridir; "Benî Abbas Hanedanı" tabiri değil. Sonuçta söz konusu "*Falan hanedan hükümet edene ve hükümdarlıkları çökene kadar, onları rahatlık içinde göremeyeceksin. Onların hükümeti sona erince, Allah onu biz Ehlibeyt'ten birine sunacaktır...*" rivayetindeki "Falan Hanedan" tabirinden maksat, Benî Abbas dışındaki zalim ve insafsız yöneticilerdir ki, bunların hükümetinin çöküşü İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur zamanına yakın olacaktır.

Rivayette geçen, "*Sonra güçlü, kısa boylu, yüzünde ben ve bedeninde iki nişane olan bir kişi gelecektir. O, adil bir önderdir...*" cümlesine gelince... Bu cümle vadedilen seyyidten sonra gelecek olan şahsın sıfatlarını aktarmaktadır. Bu cümlenin içeriği, o nişaneleri kendisinde taşıyan şahsın İmam Mehdi (a.s) olduğunu ima etmektedir.

Oysa "*Güçlü ve kısa boylu*" sıfatı, İmam Mehdi'yle (a.s) örtüşmemektedir. Çünkü rivayetlerin hepsi İmam Mehdi'yi (a.s) ölçülü, eksiksiz ve boylu boslu olarak sıfatlandırmıştır. Bu rivayetın bazı bölümlerinin, Seyyid b. Tâvûs veya diğerlerinin naklinden düşmüş olması veya yerinin değişmiş olması ve bu sıfatın zikredilen seyyide ait olması uzak bir ihtimal değildir. Dolayısıyla bu rivayetten yola çıkarak bu seyyidin ortaya çıkacağı zamanı İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur zamanıyla birleştiremeyiz.

Kum Şehri ve Buradan Çıkacağı Vadedilen Şahısla İlgili Hadisler

Zuhurla ilgili olan rivayetlerden biri, Kum şehrinde bir kişinin kıyamıdır. İmam Musa Kazım (a.s) bununla ilgili olarak şöyle buyuruyor:

Kum'dan⁽¹⁾ bir şahıs insanları hakka davet edecektir. Öyle insanlar onun etrafında toplanacaktır ki kalpleri aynı demir gibidir. (sağlamdır.) Olayların sert esintisi onları etkilemeyecektir. Savaşın yorulmaz ve korkmazlar. Allah'a güvenip dayanırlar. İşlerin sonu takva sahiplerindedir.⁽²⁾

Rivayet, onun kıyamının zamanını belirlememiştir. Ancak Kum şehri ve İran'ın tarihine bakıldığında, İmam Humeyni ve yâranının yapmış olduğu inkılap dışında, bu özelliklere sahip bir hareket görülmemektedir. Elbette bu rivayetin eksik olması veya İmam Musa Kazım'ın (a.s) özel bir münasebetten dolayı böyle buyurmuş olması da muhtemeldir. Allame Meclisî, *Bihâru'l-Envâr*'da bu hadisi, Hasan b. Muhammed b. Hasan b. Kummî'nin *Tarih-i Kum* adlı eserinden nakletmektedir. Bu eser yaklaşık bin yıl önce yazılmış, ancak üzülerek söylemek gerekir ki bu eserin asıl nüshası elimizde bulunmamaktadır.

Şöyle söylenebilir: Kum şehri ve İran'ın tarihine bakıldığında, böyle seçkin bir şahsiyetin bu özelliklerle ortaya çıkması

1- Kum, İran'ın şehirlerinden birisidir. Başkent Tahran'a yaklaşık 120 km mesafededir. Kum şehri, Ehlibeyt Mektebinin en önemli ilmî havzaları, ilmî şahsiyetleri ve kütüphanelerini; Hz. Masume'nin (s.a) harem ve Cemkeran Mescidi gibi onlarca mukaddes mekânı içinde barındıran, ilim ve maneviyat nurunun İran'a ve dünyanın dört bir yanına yayılmasını sağlayan bereketli bir beldedir. (Türkçe mütercim.)

2- *Bihâru'l-Envâr*, c. 60, s. 216, İran baskısı.

görülme dahi, bu rivayetin, İmam Humeyni ve yârenlerini gösterdiğine dair elimizde herhangi bir delil bulunmamaktadır. Dolayısıyla belki de maksat, günümüzde veya gelecek asırlarda ortaya çıkacak farklı bir şahıs olabilir.

Bu sözün cevabı şudur: Gerçekleşecek bu önemli olayın zamanı her ne kadar bu rivayette belirlenmemişse de rivayette geçen sıfatların geneline bakıldığında ve buna ilaveten, İran ve Kum şehriyle ilgili pek çok rivayet göz önünde bulundurulduğunda, onlardan maksadın İmam Humeyni ve yârenleri olduğu görüşü güçlenmektedir.

Kum Şehrinin Hadislerdeki Seçkin Konumu

Kum şehrinin seçkin özellikleri ve geleceğine dair Ehlibeyt kanalıyla gelen rivayetlere baktığımızda görmekteyiz ki bu şehir İran'ın merkezinde, hicrî 73 (692/693) yılında İmam Muhammed Bâkır (a.s) tarafından düzenlenen bir plan sonucunda kurulmuş ve sonrasında da devamlı diğer Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) özel ilgisine mazhar olmuştur.

Onlar, yüce dedeleri Resulullah'tan (s.a.a) aldıkları ilim ve bilgiye dayanarak, bu şehrin gelecekte çok önemli bir konuma sahip olacağını ve ahalisinin de İmam Mehdi'nin (ruhlarımız ona feda olsun) en vefalı yârenleri olacağını haber vermişlerdir.

Bazı rivayetler, bu şehre "Kum" isminin verilmesinin felsefesini açıklarken; İmam Mehdi'nin (a.s) ismi ve lakabı olan Kaim'le, yani hak için kıyam eden sıfatıyla uyumlu olduğunu, Kum şehri ahalisinin İmam Mehdi'ye (a.s) yardım etmeleri ve kıyamına zemin hazırlamalarıyla irtibatlı olduğunu beyan etmektedir.⁽¹⁾

1- "Kum" kelimesi Arapçada, "ayağa kalk" manasına gelmektedir. (Farsça mütercim.)

Affân el-Basrî, İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet ediyor:

İmam Cafer Sadık (a.s) bana şöyle buyurdu: "Acaba bu şehre neden 'Kum' denildiğini biliyor musun?" Dedim ki: "Allah, Resulü ve siz daha doğrusunu bilirsiniz." Buyurdu ki: "Çünkü Kum ahalisi, Ehlibeyt Kaim'inin (a.s) etrafında toplanacak, onunla beraber kıyam edecek, onun yanında sabitkadem kalacak ve ona yardım edeceklerdir."⁽¹⁾

Ehlibeyt İmamları (a.s), Kum'a bir şehirden daha çok anlam ve değer vermişler; bu şehrin ismini, Ehlibeyt'in velayetini kabul etme ve Peygamber Ehlibeyti'nin Mehdi'siyle (a.s) beraber kıyam etmekle özdeşleştirerek, bunu, bu şehir ahalisininin yöntemi bilmişlerdir.

Rey şehrinin ileri gelen bazı şahsiyetleri, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) huzuruna çıkarak şöyle dediler: "Biz Rey ahalisindeniz." İmam (a.s) buyurdu ki: "Bizim Kumlu kardeşlerimiz hoş geldiler." Dediler ki: "Bizler Rey ahalisindeniz." İmam (a.s) buyurdu ki: "Bizim Kumlu kardeşlerimiz hoş geldiler." Onlar tekrar, "Bizler Rey ahalisindeniz" deyince İmam Cafer Sadık (a.s) da sözlerini yineledi. Onlar sözlerini kaç defa tekrar etti ve İmam (a.s) da ilk sözünü tekrarlayarak cevap verdi ve şöyle buyurdu: "Allah'ın Haremi vardır ve orası Mekke'dir. Peygamber'in (a.s) Haremi vardır ve orası Medine'dir. Emirü'l-Müminin'in (a.s) Haremi vardır ve orası Necef'tir. Biz Ehlibeyt'in de bir Haremi vardır ve orası Kum'dur. Çok yakında benim soyumdan Fatıma isminde bir hanımefendi bu şehirde defnedilecektir. Her kim o hanımefendiyi Kum şehrinde ziyaret ederse cennet ehlinden olacaktır."

1- Bihâru'l-Envâr, c. 60, s. 216.

Bu rivayetin ravisi şöyle diyor:

İmam Cafer Sadık (a.s) bu sözü buyurduğunda, henüz İmam Musa Kazım (a.s) dünyaya gelmemişti.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) bu hadisinden anlaşılmaktadır ki, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kadar Kum şehri, Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) Haremi, velayetin merkezi ve Ehlibeyt (a.s) yaverlerinin bulunduğu yer olacaktır. Ayrıca Rey şehri ahali ve başkaları da Kum ahalisinden sayılmaktadır. Çünkü onlar da Kum şehri ahali gibi Ehlibeyt'in (a.s) yol ve yordamının takipçileridir. Bundan dolayı, rivayetlerde geçen İmam Mehdi (a.s) yârenlerinin Kum şehri ahalisinden olmasından kasıt, Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) sevgi ve velayetini taşıyan, onların yanında savaşıp mücadele eden İranlıların tamamı olabilir. Hatta belki de bu tabir, İranlılar dışındaki Müslümanları bile kapsayabilir.

Ravinin dediği, "İmam Cafer Sadık (a.s) bu sözü buyurduğunda, henüz İmam Musa Kazım (a.s) dünyaya gelmemişti" sözünün manası ise İmam Cafer Sadık'ın (a.s), oğlu İmam Musa Kazım (a.s) dünyaya gelemeden, yani hicrî 128 yılından önce, onun kızı ve kendi torunu olan Kum şehrinde defnedilecek Hz. Fatıma-i Masume'den (s.a) haber vermesidir. Bu hadiste, bu yüce hanımefendinin bu şehre defnedileceği bildirilmiştir. Bu olay, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) buyurmasından 70 yıl sonra gerçekleşmiştir.

Kum şehrinin büyük hadis âlimleri, Abbasî Halifesi Memun'un, İmam Rıza'yı (a.s) hicrî 200 yılında Medine'den çıkararak Merv'e doğru yolladığını nakletmişlerdir. Hicrî 201 yılında İmam Rıza'nın (a.s) kız kardeşi Hz. Fatıma-i Masume (s.a), Medine'den ayrılarak ağabeyinin yanına varmak için İran'a doğru yola koyuldu. Sâve şehrine ulaştığında hastalanıp şöyle sordu: "Buranın Kum şehriyle arası ne kadardır?" On fersah

(yaklaşık 55 km) olduğunu söylediler. Hz. Masume'nin (s.a) Sâve şehrine girişi Sa'd b. Malik Eş'arî'nin Kum şehrindeki evlatlarına ulaşınca, o yüce hanımefendiyi Kum şehrine getirmek için hep beraber Sâve şehrine doğru hareket ettiler. Hz. Masume'nin (s.a) yanına ulaşınca, Musa b. Hazrec, topluluğun arasından çıkıp o hanımefendiye doğru ilerledi, devesinin yularını tutarak Kum şehrine girene kadar devam etti ve Hz. Masume'yi (s.a) kendi evinde misafir olarak ağırladı. On altı veya on yedi gün Kum şehrindeki ikametinin sonunda, o yüce hanımefendi (s.a) fani dünyadan geçerek, ilahî rızaya ve melekût âlemine yükseldi. Musa b. Hazrec, kendisine ait olan ve şu anda da Hz. Masume'nin (s.a) türbesinin bulunduğu yere onun pak bedenini defnetti. Mezarının üstüne de hasırdan bir çatı yaptı. Sonraları İmam Muhammed Taki'nin (a.s) kızı Zeynep tarafından, Hz. Masume'nin (s.a) kabrine kümbet ve türbe inşa edildi.⁽¹⁾

Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla Hz. Masume (s.a), büyük annesi Hz. Fatıma'ya (s.a) benziyor, onun gibi ibadet ve takva ehli, mukaddes biri ve hayır vesilesiydi. O yüce hanımefendi, yaşının fazla olmamasına rağmen Ehlibeyt'in (a.s) yanında oldukça önemli, değerli ve yüce bir makama sahipti. Hz. Masume'nin (s.a) bu yüce makamı, Kum şehrinin âlimleri ve ileri gelenleri tarafından da bilinmekteydi. Bundan dolayı onlar, Hz. Masume'nin (a.s) gelişinden haberdar olunca onu karşılamak için Sâve şehrine doğru yola koyuldular. Vefat edince ihtiramla defnedip kabrine kümbet ve bina inşa ettiler. Hz. Masume'nin (s.a) türbesini Ehlibeyt (a.s) sevdalılarının ziyaret mekânı hâline getirdiler. Hatta bazıları, öldüklerinde cenazelerinin o yüce hanımefendinin mezarının etrafında defnedilmesi için vasiyet ettiler.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 60, s. 219.

Rivayetlerde geldiği üzere, Hz. Fatıma-i Masume'nin (s.a) yaşı yirmiden daha azdı. Belki de İranlıların o yüce hanımefendiye "Fatıma-i Masume" veya "Kum'un Masumesi" demelerinin nedeni, yaşının küçük ve günahlardan uzak birisi olmasından dolayıdır. Çünkü "masum" kelimesi Farsçada günahsız manasına gelmektedir. Küçük çocuklara da masum denilmesinin sebebi budur.

İmam Rıza'dan (a.s) nakledilen bir sonraki rivayetten anlaşılmaktadır ki, Ehlibeyt İmamları (a.s) bu şehrin ilk kuruluşundan beri buranın halkını İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden bilmişlerdir. Kum ahalisinin İmam Mehdi'ye (a.s) duydukları sevgi, ilgi ve bağlılık onun dünyaya gelmesinden önce bile meşhurdu.

Safvân b. Yahya'dan şöyle nakledilmiştir:

Bir gün İmam Rıza'nın (a.s) yanındaydım. Kum şehri ahalisinden ve onların İmam Mehdi'ye (a.s) olan ilgisinden söz açıldı. İmam Rıza (a.s) onlar için bağışlanma diledi ve şöyle buyurdu: "Allah onlardan razı olsun." Sonra buyurdu ki: "Cennetin sekiz kapısı vardır ki bunlardan biri Kum ahalisine hastır. Onlar (Kum şehri ahalisi), cihandaki Şialar arasında, bizlerin en iyi takipçileridir. Allah bizim velayetimizi onların yaradılış ve mayasına yerleştirmiştir."⁽¹⁾

Burada üzerinde durulması gereken hususlardan birisi, Kum halkının İmam Mehdi'ye (a.s) olan sevgi, ilgi ve bağlılıklarının günümüze kadar süregelmesidir. Bu gerçeği; onların imanları, amelleri ve güncel hayatlarında; çocukları, camileri ve kurumlarına verdikleri isimlerde görebiliriz. Kum şehri ahalisinden Mehdi ismiyle süslenmeyen ev bulmak oldukça az rastlanan bir durumdur.

1- age. c. 60, s. 216.

Allame Meclisî'nin *Bihâru'l-Envâr* adlı kitabında İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği iki rivayet, Kum şehrinin geleceği ve İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önceki üstlendiği rolünü göstermektedir. Bu rivayetlerden ilki şöyledir:

Allah, Kûfe şehrini diğer şehirlere, müminlerini diğer müminlere, Kum şehrini diğer şehirlere ve Kum ahalisini de dünyadaki insan ve cinlere delil ve kanıt gösterecektir. Allah, Kum ahalisini fikrî yönden mahrum ve zayıf bırakmamış, onlara devamlı başarı vermiş ve onları teyit etmiştir.

Sonra şöyle buyurdu:

Dindarlar bu şehirde sıkıntı içindedir. Eğer böyle olmasaydı, insanlar hızla bu şehre gelir ve burayı tahrip ederlerdi. Böyle olsaydı bu şehir diğer şehirlere delil ve hüccet gösterilemezdi. Eğer böyle olursa gökyüzü ve yeryüzünün düzeni bozulur, yaşayanları bir an bile baki kalmaz. Bela ve sıkıntılar Kum şehri ve ahalisinden uzaklaştırılmıştır. Yakında öyle bir zaman gelecektir ki Kum ve ahali, insanlara delil ve hüccet olacaktır. Bu ise Kaim'imizin (a.s) gaybetiyle zuhuru arasında gerçekleşecektir. Eğer böyle olmazsa yer ehlini batırarak içine alır. Allah'ın melekleri, bu şehirden ve ahalisinden belaları uzaklaştırmakla görevlidir. Hangi zalim bu şehir hakkında kötü bir düşünceye sahip olursa, zulümde öncülük edenleri yok eden Allah, onu yok edecek veya bela ve sıkıntıya düşürecek ya da güçlü bir düşmanla karşı karşıya getirecektir. Zalim hükümdarlar Allah'ı anmayı nasıl unuttularsa; Allah da onlara yönetimleri sırasında, Kum şehri ve ahalisinin ismini unutturacaktır.

Bu rivayetlerden ikincisi de şöyledir:

Çok yakında Kûfe şehri müminlerden boşalacak, yılanın kendi yuvasına girdiği gibi ilim Kûfe'den uzaklaşacak ve Kum adındaki bir şehirde ortaya çıkacaktır. Orası ilim ve

irfanın madeni olacaktır. Öyle ki yeryüzündeki hiç kimse, hatta gerdek odasındaki yeni gelinler bile fikrî mahrumiyet içinde yer almayacaktır. Bunlar, bizim Kaim'imizin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda gerçekleşecektir. Allah, Kum şehri ve ahalisini, İslam'ın mesajını ulaştırmak için İmam Mehdi'nin (a.s) halefi edecektir. Eğer böyle olmazsa, yeryüzü ehlini batırarak içine alır ve yerde hüccet baki kalmaz. İlim bu şehirden doğu ve batıya yayılacaktır. Böylece insanlara delil tamamlanacak, kendisine din ve bilginin ulaşmadığı hiç kimse kalmayacaktır. O zaman Kaim (a.s) zuhur edecek, onun zuhuruyla Allah'ın kullarına olan öfke ve gazabı ortaya çıkacaktır. Çünkü Allah, kulları O'nun hüccetini inkâr etmedikçe onlardan intikam almaz.⁽¹⁾

Bu iki rivayet kaç konuya açıklık kazandırmaktadır:

1- Kûfe şehrinin ilmî rolü ve konumu, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru eşiğindeki Şia'nın yayılması ve Ehlibeyt'i takip etmesi sırasında yok olacaktır. Elbette Kûfe, Necef'i de kapsamaktadır. Çünkü onun asıl ismi Kûfe'nin Necef'idir. Daha önce de değindiğimiz gibi kimi zaman Kûfe'den kasıt Irak'ın tamamıdır. Ancak Kum şehri konumunu olduğu gibi koruyacak ve zuhurun yaklaştığı sıralarda, daha da azametli ve görkemli bir hâle bürünecektir. Nitekim bu rivayetteki şu iki yerde buna değinilmiştir: *"Bu ise Kaim'imizin (a.s) gaybetiyle zuhuru arasında gerçekleşecektir."*, *"Bunlar, bizim Kaim'imizin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda gerçekleşecektir."*

2- Mukaddes Kum şehrinin inanç yönündeki etkin ve seçkin rolü, yalnızca İran veya Şiîlerle sınırlı kalmayacak, bütün dünyayı, hatta gayrimüslimleri bile etkisi altına alacaktır. *"Yakında öyle bir zaman gelecektir ki Kum ve ahalisi, insanlara delil ve hüccet olacaktır."*, *"Kendisine din ve bilginin ulaşmadığı"*

1- age. c. 60, s. 213.

hiç kimse kalmayacaktır.” Rivayette geçen bu cümleler, ilim ve dinin, Kum şehrinde dünyadaki herkese tek tek ulaşacağı manasını taşımamaktadır. Bu cümlelerin anlamı, İslam dininin bilgi, emir ve kurallarına, herkes tarafından kolaylıkla erişilebileceğidir.

Doğu Ahalisi ve Siyah Bayraklılara Dair Rivayet

Şiî ve Sünnî kaynaklarda yer alan bu hadise, siyah bayraklılar ve doğulularla (doğu ahalisiyle) ilgili rivayet denilmiştir. Bu hadisi Peygamber'in (s.a.a) sahabelerinden bazıları, kelimelelerinde bulunan az farklılıklarla nakletmiş ve bu kaynaklardan bazısı da açık bir şekilde bu hadisin rivayetinin güvenilir olduğunu vurgulamıştır.

Sünnî kaynaklardan bu hadisin tamamına veya bir bölümüne yer veren en eski eserleri şöyle sıralayabiliriz: *Sünen-i İbn Mâce*, c. 2, s. 518 ve 269; *Müstedrek-i Hâkim*, c. 4, s. 464 ve 553; İbn Hammâd kendisine ait *el-Fiten* nüshasında, s. 84 ve 85; İbn Ebî Şeybe *el-Musannef* adlı eserinde, c. 15, s. 235; *Sünen-i Dârimî*, s. 93 ve diğer rivayetler de bu rivayeti bu kaynaklara dayanarak nakletmişlerdir. İbn Mâce ve Ahmed b. Hanbel'in naklettiği, *”Doğudan bir grup ayaklanacak ve Mehdi'nin (a.s) zührunun ön hazırlıklarını yapacaktır”* hadisi, belirttiğimiz hadisin bir kısmı olabilir.

Şimdi hadisin metnini *Müstedrek-i Hâkim* adlı eserde yer aldığı gibi naklediyoruz:

Abdullah b. Mesud'un şöyle dediği naklediliyor: Peygamber'in (s.a.a) huzuruna gittik. Peygamber (s.a.a) mutluluk saçan bir yüzle bizi karşıladı. Resulullah'tan (s.a.a) sorularımızı cevaplıyor ve sustuğumuzda da kendisi söze başlıyordu. Hâl böyle devam ederken, Benî Hâşim'den

bir grup genç oradan geçti. Hasan (a.s) ve Hüseyin (a.s) de onların arasındaydı. Resulullah (s.a.a) onları görünce kucağına aldı ve gözleri yaşla doldu. Şöyle dedik: "Ya Resulallah! Sizin yüzünüzde gördüğümüz bizi üzmedir." Resulullah (s.a.a) buyurdu: "Allah biz Ehlibeyt için dünya yerine ahireti seçmiştir. Çok yakında benden sonra Ehlibeyt'im şehirlere dağılarak derbeder olacaklardır. Siyah bayraklılar hakkı talep ederek doğudan dalgalanana kadar bu durum devam edecektir. Ancak onların hakkını vermeyeceklerdir. Onlar hakkı talep etmekten vazgeçmeyecekler, ama hakları verilmeyecektir. Tekrar haklarını isteyecekler, ama yine onlara itina edilmeyecektir. Bunun ardından mücadele etmeye başlayacak ve zafere ulaşacaklardır. Sizlerden veya evlatlarınızdan biri o zamanı görürse, el ve ayaklarıyla karların üstünde yürümek pahasına olsa dahi, benim Ehlibeyt'imden olan lidere katılsın. Onlar hidayet sancaklarıdır. Sancağı, benim Ehlibeyt'imden birine teslim edeceklerdir. Onun ismi isminle, babasının ismi de babamın ismiyle aynıdır. O, yeryüzüne hâkim olacak, orayı zulüm ve sitemle dolduğu gibi adalet ve insafla dolduracaktır."⁽¹⁾

Yukarıdaki hadisin benzeri İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Doğudan bir grubun ayaklandığını görür gibiyim. Onlar hakkı talep ederler, ancak onlara verilmez. Tekrar isteklerinde ısrar ederler, ancak muhalifler kabul etmez. Böyle olunca, kılıçlarını omuzlarına alarak düşmana karşı ko-

1- Şia kaynaklarında bu hadis, Seyyid b. Tâvûs tarafından el-Melâhim ve Fiten, s. 30 ve 117'de; Allame Meclisî tarafından Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 243'de; Hâfız Ebu Nuaym'in el-Erbaîn adlı eserindeki İmam Mehdi'nin (a.s) doğudan gelişine dair olan yirmi yedinci rivayetinde nakledilmiştir.

yarlar. Böylelikle olumlu cevap alırlar. Ancak bu kez de herkes kıyam edene kadar onlar kabul etmezler. Hidayet sancağını, sizin sahibinizin (İmam Mehdi'nin) kudretli ellerinden başkasına teslim etmezler. Onlardan ölenler şehittir. O zamana ulaşıyordum, kendimi bu işin sahibi (İmam Mehdi) için korurdum.⁽¹⁾

Bu rivayetten şu nükteler anlaşılmalıdır:

1- Bu bilgiler ve bu rivayetin içeriği icmâlî tevatürdür.⁽²⁾ Yani bu rivayetin içeriği ve manası, Resulullah'ın (s.a.a) ahabının bir kısmı tarafından muhtelif senetler aracılığıyla bizlere ulaşmıştır. Dolayısıyla yukarıdaki hadis muhteva ve içeriğinin, Resulullah (s.a.a) tarafından söylendiği anlaşılmalıdır. Burada söylenmesi gereken en önemli hususlar şunlardır:

a) Resulullah (s.a.a) kendisinden sonra Ehlîbeyt'inin (a.s) mazlum duruma düşürüleceğinin haberini vermiştir.

b) Ehlîbeyt'in hakkını eda edecek yegâne grup, doğu tarafından ayaklanarak İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının ön hazırlığını yapacak topluluktur.

c) Onların (doğudan kıyam edenlerin) kudreti ele geçirmele-
rinin ardından, İmam Mehdi (a.s) zuhur edecek ve onlar da sancağı İmam'a (a.s) teslim edeceklerdir. Sonuçta Allah, İmam Mehdi'nin (a.s) mübarek vücudu bereketiyle, İslam'ı bütün kâinata tanıtacak, yeryüzünü adalet ve insafla dolduracaktır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 243.

2- İcmâlî tevatür veya tevatür-i icmâlî: Birkaç hadisin bir yönde aynı olması; veri, konu ve aynı bilgiyi ifade etmesine rağmen, hadislerin genel manası ve kullanılan kelimeler itibarıyla birbirleriyle farklı olan rivayet türlerine denir. (Şahrûdî ve Cennâfî, Menâbi-i İctihâd ez Didgâh-i Mezâhib-i İslâmî, c. 1, s. 104. Bu bilgi Türkçe mütercim tarafından eklenmiştir.)

2- Doğudan siyah bayraklarla ayaklanacak topluluktan kasıt İranlılardır. Bu konu, bu ve buna benzer rivayetleri nakleden sahabenin ortak görüşüdür. Rivayeti sahabe kanalıyla alan tâbiîn için de aynı ortak görüş geçerlidir. Aynı şekilde, sonraki asırlarda gelen yazarlar da bu düşünceyi paylaşmış ve savunmuşlardır. Öyle ki, onların görüşünde siyah bayraklıların ayaklanması, oldukça açık, net ve bilinen bir şeydi. Bunun delili ise ravi ve âlimlerin hiçbirisinin, bu siyah bayraklıların, İran dışındaki Türkiye, Hindistan veya farklı bir yerden olacağına değinmemiş olmalarıdır. Tam aksine bazı raviler ve yazarlar, siyah bayraklıların İranlı olduğuna açıkça vurgu yapmışlardır. Hatta bazı hadislerde, Horasanlıların ismi göze çarpmaktadır. Nitekim Horasan bayraklarıyla ilgi rivayette buna değineceğiz.

3- Zikredilen inkılap, küresel bir muhalefet ve savaşla karşı karşıya kalacak, ilk önce de onların hâkimlerinin aleyhinde gerçekleşecek, ancak zuhur yaklaşınca kapsamlı bir kıyama dönüşecektir.

4- Her ne kadar şartlar zor da olsa, onlarla aynı zamanda yaşayan her Müslümanın, onlara yardımcı olması farzdır. Onlara yardım etmek, buz ve kar üzerinde hareket etmeyi gerektirse bile bunu yapmalıdırlar.

5- Bu haber gayb ve gelecekte haber vermektedir. Resullullah'ın (s.a.a) mucizelerinden biridir. Çünkü o yüce şahsiyetin, kendi Ehlibeyt'i (a.s) hakkında verdiği, dünyanın dört bir yanında uğrayacakları sitem, sürgün ve zulümle ilgili olaylar geçen asırlarda gerçekleşmiştir. Öyle ki tarihe baktığımızda, dünyadaki hiçbir aile, Peygamberimizin (s.a.a) Ehlibeyt'i (a.s), İmam Ali (a.s) ve Hz. Fatıma'nın (s.a) evlatları kadar sıkıntı, zindan, sürgün ve zulümle karşı karşıya kalmamıştır.

Bunlara ilave olarak, rivayetdeki ibareler, İranlıların kıyamının vasıflarını, ayrıntılarıyla aktarmaktadır. Bundan dolayı bu hadisi değerlendirmeye tâbi tutuyoruz. Bana göre bu rivayetin, daha önce Resulullah'tan (s.a.a) naklettiğimiz hadisle irtibatı bulunmaktadır.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu ibarelere dikkat edelim: *"Doğudan bir grubun ayaklandığını görür gibiyim."* İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu bu ibareden, bu kıyamın, Allah'ın gerçekleştireceği kesin vaatlerinden biri olduğu anlaşılmaktadır. Bu ise Resulullah'ın (s.a.a) ve Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) buyurduğu şu cümlenin içeriğidir: *"Onu (o kıyamı) görür gibiyim."* Veya *"O, gerçekleşecek bir olaydır."* Bu tür ibareler, o yüce şahsiyetlerin bildikleri bu olayın, onlara göre kesin olarak gerçekleşeceğini göstermektedir. Öyle ki, onlar bu gerçekleşecek inkılabı görür gibidirler. Ayrıca onların bu inkılabı görmelerinin manası hakkında, Allah'ın, Resulü'ne (s.a.a) ve Ehlibeyt'e (a.s), sahip oldukları makamlardan dolayı inayet ettiği basiret sayesinde olduğunu söylemek mümkündür.

Bu rivayetten anlaşıldığı kadarıyla İranlıların ayaklanmaları inkılap şeklinde gerçekleşecektir. Çünkü rivayette geçen ibareden bu anlaşılmaktadır. İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu şu sözlere dikkat ediniz:

Onlar hakkı talep ederler, ancak onlara verilmez. Tekrar isteklerinde ısrar ederler, ancak muhalifler kabul etmezler. Böyle olunca, kılıçlarını omuzlarına alarak düşmana karşı koyarlar. Böylelikle olumlu cevap alırlar. Ancak bu kez de herkes kıyam edene kadar onlar kabul etmezler. Hidayet sancağını, sizin sahibinizin (İmam Mehdi'nin) kudretli ellerinden başkasına teslim etmezler.

İranlıların hakkı istemeleri devam edecektir. Onlar, düşman-

larından hakkı isteyeceklerdir. Yani dünyanın süper güçlerinden, onların işlerine müdahale etmemelerini, halklarıyla uğraşmamalarını isteyerek, istiklali elde etmeye çalışacaklardır. Ancak onları dikkate almayacaklar ve onlar da silahlanmak zorunda kalacaklardır. İranlılar yapacakları savaşlarda zafere ulaşacak ve düşmanları onların ilk isteklerini kabul edecektir. Ancak gecikilmiş ve şartlar değişmiş olduğu için İranlılar onların isteğini kabul etmeyecektir. Daha sonra halkın yeni inkılabı başlayacaktır. *"Herkes kıyam edene kadar."* Bu inkılap İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kavuşacak ve onun zuhurunun ardından, direniş sancağını ona teslim edeceklerdir.

Bu rivayetlerden birine göre, İranlılar ilk isteklerinin ardından savaşımaya başlayacaklar ve bu savaşlarında zafere ulaşacaklardır:

Onlar hakkı talep ederler, ancak onlara verilmez. Böyle olunca savaşacaklar ve galip geleceklerdir. Bu sırada onların isteklerini kabul edecekler, ancak bu kez de İranlılar kabul etmeyeceklerdir.

Şu nokteye dikkat etmek gerekir ki, *"Onlar hakkı talep ederler, ancak onlara verilmez."* cümlesinden anlaşıldığı kadarıyla, İranlıların hakkı istemesi öncelikle iki aşamada gerçekleşecektir: Biri, savaş ve çatışmadan önce, diğeri de bunun ardından meydana gelecektir. İkinci olarak da onların genel ve kapsayıcı inkılabının İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda gerçekleşmesidir: *"Herkes kıyam edene kadar."*

Diğer nokteye gelince, zikredilen hadiste İranlıların ilk ayaklanması, "çıkış ve başkaldırı" kelimesiyle ifade edilmiştir. Ancak İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla birleşecek ikinci ayaklanmada "kıyam" kelimesi kullanılmıştır. İmam'ın (a.s) bu beyanından anlaşılmaktadır ki, ikinci ayaklanma birincisinden daha önemli ve daha büyük olacaktır. İkinci ayaklanma ve

kıyam, birincisinin kemale erişmiş hâlidir. Bu ikinci ayaklanmayla İranlılar, genel ve ilahî bir kıyamı başlatacak ve bununla, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayacaklardır.

İmam'ın (a.s), "sonra kıyam edecekler" tabirini buyurmayıp, "*herkes kıyam edene kadar*" buyurduğu tabirden anlaşılacaktır ki, İranlıların isteklerine düşman tarafından verilecek cevapla, onların ikinci kıyamı arasında fasıla olacaktır. Bu fasılanın da onların arasındaki şüphe ve tereddütten kaynaklanacağını söyleyebiliriz. Ana sebebi ise ya düşmandan ayrıcalık kazanmakla uyumlu olan, kendi aralarında sahip oldukları farklı düşünce tarzından veya mecbur edildikleri haricî şartlardan kaynaklanmaktadır. Ancak sonuçta diğer tarafın düşüncesi galebe edecek, tekrar ayaklanarak kapsamlı bir kıyamı başlatacaklar ve bu kıyam da İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun zeminini oluşturacaktır.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu, "*Onlardan ölenler şehittir.*" ibaresi, İranlıların birinci kıyamında veya ilerideki safhalara ya da halkın gelen ayaklanmasında canlarını verenlerin durumuyla ilgili İmam tarafından yapılan büyük şahitliktir.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) bu şahitliğiyle ilgili olarak birileri şöyle söyleyebilir: İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) onların ölüleri hakkında şehit olduklarına şahitlik etmesi, askerlerinin temiz niyetini ve zulme uğradıklarını gösterir. Ancak rehberlerinin niyetlerinin ve düşünce tarzlarının doğru olduğunu göstermez. Cevaben şöyle denebilir: Biz bu delili kabul etsek dahi, bu yorum ve açıklama, insanın bu kıyamı desteklemesi gerektiği doğrultusundaki görevini değiştiremez.

"*O zamana ulaşıyaydım, kendimi bu işin sahibi (İmam Mehdi) için korurdum.*" ifadesine gelince, burada İmam Muhammed Bâkır (a.s), kendi durumundan haber vermektedir. Yani İmam

Muhammed Bâkır (a.s) burada, bu kıyam zamanına ulaştığı takdirde, onların ölülerinin şehit olmasına rağmen, zuhuru görmek ve İmam Mehdi'ye (a.s) yaver olmak için kendisini tehlikelerden koruyacağını ilan etmiştir. Bu ifade, İmam Mehdi'nin (a.s) ve yârenlerinin sahip olduğu makamın yüceliğini göstermektedir. Öyle ki İmam Muhammed Bâkır (a.s) onlarla beraber olmayı arzulamaktadır. Ayrıca İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) bu sözleri, torunu İmam Mehdi'ye (a.s) karşı ne denli alçakgönüllü ve mütevazı olduğunu da ortaya koymaktadır.

Bu rivayetten anlaşılmaktadır ki, İranlıların inkılabıyla İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru arasındaki fasıla, bir insan ömründen daha fazla olmayacaktır. Çünkü İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) sözünün zahirinden anlaşılan o ki, eğer onların kıyamını ve inkılabını göreceksin, kendi canını koruyacak ve bu koruma mucizeyle değil doğal bir şekilde gerçekleşecektir. Bu da İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur dönemine girildiğini ve İranlıların gerçekleştirdiği inkılabın, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın ve bitişik olacağını göstermektedir.

Resulullah'ın (s.a.a) doğu tarafından çıkacak siyah bayraklılar hakkında buyurduğu, "kar üstünde sürünmek pahasına olsa dahi onlara doğru koşunuz" sözüyle ilgili olarak benim işittiğim hikâyelerden biri, Tunuslu saygın âlimlerden birinin yaşadığı olaydır. O, oldukça soğuk bir kış mevsiminde İran'a sefer eder. Bir gün otelden çıkarken, yerlerin buzlu olmasından dolayı kayarak düşer. Arkadaşlarından biri ona yardım etmek için yaklaşınca, Tunuslu âlim şöyle der: "Bekle! Kendim kalkmak istiyorum." Sonra ellerinin yardımıyla yavaşça yerden kalkıp ayakta durarak şöyle der:

İmam Mehdi (a.s) ve yârenleriyle ilgili rivayeti okuyup,
"kar üstünde sürünmek pahasına olsa dahi onlara doğru ko-

şunuz” bölümüne ulaştığımızda, İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'de zuhur edeceğini, Resulullah'ın (s.a.a) bize emrettiği bu tabir karşısında Mekke'ye kar yağmadığını ve yerlerin buz tutmadığını kendi kendimize söyledik. Ancak şimdi Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu hadisin manasını anladım. Dolayısıyla kar ve buza dokunup kendim yerden kalkmak istedim.

Horasan'dan Kudüs'e Uzanacak Siyah Bayraklarla İlgili Rivayet

Bu rivayeti Tirmizî kendi *Sünen*'i, c. 3, s. 362'de, Ahmed b. Hanbel kendi *Müsned*'inde, İbn Kesîr *en-Nihâye* adlı eserinde ve Beyhakî *ed-Delâil* adlı eserinde nakletmiştir. İbn Sıddık Mağribî İbn Haldûn'a yazdığı reddiyesinde bu hadisi sahih bilmiştir.

Hadisin ibaresi şöyledir:

Siyah bayraklar Horasan'dan çıkacak, hiçbir şey önlerini alamayacak ve İlyâ'da (Kudüs'te) dalgalanacaktır.

Bu hadisin benzeri Şîî kaynaklarda da rivayet edilmiştir ve bu rivayetin, önceki rivayetin bir kısmı olması muhtemeldir.⁽¹⁾

Hadisin manası gayet açıktır. Hadis, İnan'dan çıkacak güçlerin ve askerî hareketin, Beyt-i İl ve İlyâ diye de adlandırılan Kudüs'e doğru ilerleyeceğini anlatmaktadır.

Mecmau'l-Bahreyn adlı eserin yazarı şöyle diyor:

İl, İbranice veya Süryanicede Allah'ın isimlerinden biridir. Cebrail, Mikail ve İsrail gibi kelimeler; Abdullah, Teymullah (Allah'ın kulu) ve benzeri anlamdadır. İl, Beytu'l-Mukaddes'tir. Beyt-i İl'in, Allah'ın Evi manasına

---

1- İbn Tâvûs, Melâhim ve Fiten, s. 43, 58.

geldiği söylenmiştir. Çünkü İbranicede İL, Allah demektir. *Şerh-i Kâmûs* adlı kitapta şöyle deniyor: "İlyâ, Beytu'l-Mukaddes'in ismidir."

Muhaddisler, vadedilen bayraklardan maksadın, Abbasîlerin bayrakları olmadığını vurgulamışlardır. (Abbasî devletinin şiarı/simgesi siyah elbise ve bayraklardı.) İbn Kesîr, en-Nihâye adlı eserinde, bu rivayete açıklama getirerek şöyle diyor:

Bu bayraklar, Ebu Müslim Horasanî aracılığıyla dalgalandırılıp Benî Ümeyye hükümetini devirdiği bayraklar değildir. Bunlar, İmam Mehdi'yle (a.s) beraber gelecek olan başka bayraklardır.⁽¹⁾

Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen bazı rivayetler, güzergâhları ve hedefleri Dımeşk olan Abbasî bayraklarıyla, güzergâh ve hedefleri Kudüs olan İmam Mehdi (a.s) yârenlerinin bayraklarını birbirinden ayırmışlardır. Bu rivayetlerden biri İbn Hammâd'ın Muhammed b. Hanefiyye ve Saîd b. Museyyib'den naklettiği şu rivayettir:

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

Doğudan Abbasîlere ait bayraklar dalgalanacak ve Allah'ın istediği zamana kadar da baki kalacaktır. Sonra doğu tarafından küçük siyah bayraklar çıkacak, Ebu Süfyan soyundan biri ve ordusuyla savaştık, insanları Mehdi'ye (a.s) itaat etmeye yönlendirecektir.⁽²⁾

Abbasîler, kendi ayaklanmalarında, siyah bayraklar hakkındaki rivayetleri kendi lehlerine ve Emevîlerin aleyhlerine olacak şekilde yorumlamaya çalıştılar. Böylece halka; kendi hareketlerinin, hükümet ve dalgalanan bayraklarının,

1- Mu'cemu Ehâdîsi'l-İmami'l-Mehdi, c. 1, s. 415, hadis: 277.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 84-85.

Resulullah'ın (s.a.a) rivayetlerinde müjdesi verilenler olduklarını, İmam Mehdi'nin (a.s) de kendi hanedanlıklarına mensup olduğunu kabul ettirmeye çalıştılar. Bu yüzden Ebu Cafer Mansur el-Abbâsî, oğluna Mehdi ismini verdi. Kadıların ve ravilerin, Resulullah'ın (s.a.a) İmam Mehdi'ye ait buyurduğu sıfatların, oğlunda bulunduğuna tanıklık etmelerini sağlamak için büyük çabalar sarf etti.

Abbâsîlerin Mehdilik iddiası, siyah bayrak ve siyah elbiseleri seçme serüvenlerini tarih kitapları kayda geçmiştir. Abbâsîlerin bu yöntemi ilk başlarda onların lehine olduysa da bu hileleri, bilginler, raviler ve Ehlibeyt İmamları (a.s) tarafından deşifre edilerek işin hakikati ortaya konuldu. Çünkü onların hiçbiri İmam Mehdi'nin (a.s) sıfatlarını taşıyamıyordu. Resulullah'ın (s.a.a) vaadi onların eliyle gerçekleşmediği gibi kendi saraylarında bile adaleti sağlayamadılar.

Bazı rivayetlerde yer aldığına göre, son Abbâsî halifesi, atalarının Mehdilik ile ilgili iddialarının, esastan uydurma ve yalan olduğunu itiraf etmiştir.

Anlaşılan o ki, hicrî birinci asrın sonlarına doğru gelişen olaylar, Mehdilik iddiası için uygun zemin oluşturmuştu. Çünkü Müslümanlar, Benî Ümeyye'nin sultanı altında pek çok zorluk ve sıkıntıyla karşı karşıya kalmış, Ehlibeyt'e (a.s) yapılan zulümleri yakından görmüşlerdi. Bu yüzden Ehlibeyt'in (a.s) zulme uğrayacağına ve Hz. Mehdi'nin (a.s) zuhur müjdesine dair rivayetleri Resulullah'tan (s.a.a) nakletmek yaygınlaşmıştı. Bu durum bazıları Benî Haşim'e, bazıları diğer kabilelere mensup kişilerin Mehdilik iddiasında bulunmaları için müsait bir ortam hazırladı. Musa b. Talha b. Ubeydullah bunlardan biridir. Zahiren bu tür insanların içinde, Abdullah b. Hasan el-Musennâ, kendi oğlu için Mehdilik iddiasında bulunan en uyanık şahıstı. O, oğlu için, dünyaya geldiği andan itibaren

Mehdilik rolünü biçmiş, bu program gereği ismini de Muhammed koymuştu. Çünkü Hz. Mehdi'nin (a.s), Resulullah'la (s.a.a) aynı ismi paylaşacağını biliyordu. Sonra oğlunu özel bir terbiye, koruma ve kollamaya tâbi tutmuştu. Onu insanlardan gizleyerek, hakkında uydurduğu efsanelerle, beklenen Mehdi gibi tanıtmaya başlamıştı.

Mekatilu't-Tâlibîyyîn adlı eserde şöyle gelmiştir:

Küçük yaştan beri gözlerden uzak tutulan Muhammed b. Abdullah b. Hasan, insanları kendine davet etti ve kendisini Mehdi olarak tanıttı. (Sonra şöyle diyor:) İnsanlar Muhammed'i Mehdi diye dillendirmeye başladılar.⁽¹⁾

Abbasîler, müttefik oldukları İmam Hasan'ın (a.s) evlatlarından yüz çevirene kadar, bu iddiayı yaymışlardır.

Umeyr b. Fazl el-Has'amî'den şöyle nakledilmiştir:

Bir gün Muhammed b. Abdullah b. Hasan el-Musennâ babasının evinden çıkarken, Mansur Abbasî'yi siyah kölesi ve atıyla beraber kapının önünde dururken gördüm. Mansur, Muhammed'i bekliyordu. Çıkar çıkmaz ayağa kalktı ve ata binmesi için abasını tuttu. Ardından atın eyerine yayılan elbisesini düzeltti ve Muhammed oradan uzaklaştı. Ben Mansur'u tanıyor, ancak Muhammed'i tanımıyordum. Mansur'a şöyle sordum: "Bu kadar ihtiram ettiğin, (atının) yularını tutup elbisesini düzelttiğin şahıs kimdi?" Şöyle dedi: "Sen onu tanımıyor musun?" Ben, "Hayır." dediğimde şöyle dedi: "O, Muhammed b. Abdullah b. Hasan b. Hasan, biz Ehlibeyt'in Mehdi'sidir."⁽²⁾

Büyük bir olasılıkla Abbasîler, Mehdilik iddiasını, Hasanî

1- *Mekâtilu't-Tâlibîyyîn*, s. 244.

2- age. s. 239.

(İmam Hasan'ın bazı evlatlarından olan) müttefik ve ortaklarından öğrenmişlerdi ki, Benî Ümeyye karşısındaki mücahedelelerinde kullansınlar. Ancak burası, bu konunun açılacağı yer değildir.

Ancak her hâlükârda, ravilere ve tarihçilere göre bu ve buna benzer rivayetlerde geçen siyah bayraklılardan kasıt, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayanlardır. Abbasîlerle ilgili rivayetleri sahih bilsek dahi durum bundan ibarettir. Çünkü önceden de değindiğimiz gibi rivayetler, bu iki bayrağı birbirinden ayırmıştır. Gerçek olan şu ki, Abbasîler ve diğerlerinin iddia ettiği Mehdi, İmam Mehdi'nin (a.s) özellikleriyle örtüşmemektedir. Diğer yandan önceden dile getirdiğimiz gibi, Abbasî bayraklarının güzergâh ve hedefi Dımuşk, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri ve bayraklarının hedefi ise Kudüs'tür.

Her ne kadar bu rivayet özetle siyah bayraklara değinse bile yine de hedefe ulaşılacağını müjdelemiştir. Kudüs'e ulaşana kadar önlerinde pek çok sıkıntı ve zorluk olsa dahi hedefe ulaşacaklardır.

Bu rivayette, bu bayrakların ne zaman çıkacağına dair bir bilgi verilmemiştir. Ama başka rivayetler, bu bayrakların liderinin, vadedilen Salih b. Şuayb olduğunu kaydetmiştir.

Muhammed b. Hanefiyye'den şöyle nakledilmiştir:

Abbasîlere ait siyah bayraklar dalgalanacaktır. Sonra Horasan'dan başka bayraklar çıkacaktır ki bu bayrakları taşıyanlar, siyah başlık ve beyaz elbiseler giyinecektir. Onların önünde, Benî Temîm kabilesinden Salih isimli biri olacaktır. Onlar, Süfyanî taraftarlarını yenilgiye uğratacaktır. Sonunda Beytu'l-Mukaddes'e girecek ve İmam Mehdi (a.s) hükü-

metnin temellerini oluşturmaya başlayacaklardır.⁽¹⁾

Görünüşe göre Kudüs'e yapılacak bu hareketten, İmam Mehdi'nin (a.s) Filistin ve Kudüs'ü azat etmek için gerçekleştireceği hamle kastedilmiştir. Ancak zuhurdan önce gerçekleşecek olan Horasanlıların başlatacağı harekâtın başlangıcı kastedilmiş olması da muhtemeldir.

Tâlikan'daki Hazineslerle İlgili Rivayet

Bu konuyla ilgili olarak Ehlisünnet kaynaklarında İmam Ali'den (a.s) nakledilen hadis şöyledir:

Aferin Tâlikan'a! Allah'ın orada hazineleri bulunmaktadır. Ancak altın ve gümüş cinsinden değildir. Orada öyle erler vardır ki, Allah'ı hakkıyla tanımışlardır. Onlar, ahir zamanda gelecek Mehdi'nin (a.s) yârenleridir.⁽²⁾

Farklı bir rivayette de şöyle gelmiştir:

Tâlikan kendisiyle çok iftihar etsin.⁽³⁾

Bu bilgilerin aynısı Ehlibeyt Mektebi kaynaklarında ve farklı lafızlarla yer almıştır.⁽⁴⁾

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Allah'ın Tâlikan'da hazineleri vardır ki ne altındır ne de gümüş. (Onlar) Henüz dalgalanmayan bayraklardır. O diyarda öyle erler vardır ki, kalpleri aynı demir parçaları gibi sağlam ve dayanıklıdır. Bıkmak usanmak bilmezler.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 84.

2- Suyûtî, el-Hâvî, c. 2, s. 82; Kenzu'l-Ummâl, c. 7, s. 262.

3- Kundûzî, Yenâbîu'l-Mevedde, s. 449.

4- Bihâr, "Server-i Ehl-i İman" adlı Ali b. Abdulhamid'in eserinden ve onun senediyle.

Allah'ın zatı mukaddesi hakkında zerre kadar kuşkuları yoktur. Ateşten daha yakıcı ve yıkıcıdır. Eğer dağa hücum ederlerse yerinden sökerler. Hangi diyara yönelseler kartal gibi dalarak yok ederler. Onlar, İmam'ın (a.s) mübarek vücudunu kelebekler gibi çepeçevre sarar ve tehlike anında canlarını onun mukaddes bedenine siper ederler. Geceleri namaz ve münacatla geçirirler. Gündüzleri savaş meydanı erleridirler. Akşamın zahitleri, gündüzün aslanlarıdır. Onların İmam'a (a.s) itaatkârlığı, cariyelerin sahipleri karşısındaki itaatkârlığından daha çoktur. Nurları, ışık saçan lambalar gibidir. Kalplerine kristal avizeler asmış gibidirler. Allah'ın korkusundan kaygılı, ama şehadeti isterler. Allah yolunda öldürülmeyi arzularlar. Şiarları, şehitlerin efendisi Hüseyin'in (a.s) kanını talep etmektir. İleriye doğru saldırıya geçtiklerinde, büyük bir korku ve dehşet, fersahlarca öteden, düşmanın kalbine yerleşir. Grup grup hakka doğru koşarlar. Bu yiğitler aracılığıyla Allah, hak üzere olan İmam'ına (a.s) yardım eder.⁽¹⁾

İran'da Horasanî ve Şuayb'ın Zuhuru

Rivayetlerde, bu iki şahsiyetin Hz. Mehdi'nin (a.s) ashabından olduğu ve onun zuhuruyla birlikte İran'da huruç edip kıyamına katılacakları geçmektedir. Ancak İranlı güçlerin Medine veya Hicaz'ın diğer şehirlerine gönderilmesi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Görünüşe göre bu güçlerin gönderilmesine gereksinim duyulmayacaktır. Bundan dolayı Irak'a giren İranlı güçler, İmam Mehdi'ye (a.s) sevgilerini dile getirip ona biatle yetineceklerdir:

Horasan'da başkaldıran siyah bayraklılar Kûfe'ye girecekler. İmam Mehdi (a.s) zuhur edince de, onunla biat etmek

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 307.

için yanına (bir temsilci) gönderecekler.⁽¹⁾

Diğer yandan, bazı Ehlisünnet rivayetlerinde, İranlıların hareketlerinden ve İran'ın güneyinde toplanmalarından haber verilmektedir. Bu hareket muhtemelen Hicaz'a ve İmam Mehdi'ye (a.s) doğru gerçekleşen genel bir ilerlemedir:

Süfyanî'nin süvarileri Kûfe'ye doğru ilerlediklerinde, bir grubu Horasanlılara gönderecekler ve Horasanlılar da Mehdi'yi (a.s) aramaya koyulacaklar.⁽²⁾

İran halkının bu ülkenin güneyindeki toplanması, Ahvaz şehrine yakın olan Kuh-ı Sefid adlı yerde ve Seyit Horasanî'nin liderliğinde gerçekleşecektir. İmam Zaman (a.s) Hicaz ülkesini özgürleştirdikten sonra bu bölgeye (Kuh-ı Sefid'e) yönelecek ve Horasanî'nin yâranı ve ordularıyla görüşecektir. Bu bölgede, İmam Zaman (a.s) komutanlığındaki bu güçlerle, Süfyanî'nin askerleri arasında çok şiddetli bir savaş meydana gelecektir.

Bu savaşın, Süfyanî'yi destekleyen Romalı deniz kuvvetlerine karşı gerçekleşme ihtimali de bulunmaktadır. "Zuhur İnkılabı" başlığı altında bu konu hakkında bahsedeceğiz. Süfyanî ile İmam Mehdi (a.s) arasındaki savaşın kader belirleyici olması ve geniş halk kitlelerinin İmam Mehdi'nin (a.s) yardımına koşmasına sebep olması da bu konuyu teyit etmektedir:

O zamanlarda halk İmam Mehdi'yle (a.s) görüşmeyi arzulayacak ve onu arayacaklardır.⁽³⁾

O andan sonra Horasanî ve Şuayb, İmam Mehdi'nin (a.s) yarenlerinden olacaklar ve Şuayb, İmam Mehdi'nin (a.s) kuv-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 217.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 86.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 86.

vetlerinin hepsine komutan olarak atanacaktır. Horasanî'nin güçleri ise İmam Mehdi'nin (a.s) ordusunun merkezî bölümünün önemli bir kısmını oluşturacaktır. İmam Mehdi (a.s) de muhaliflere ve isyancılara karşı Irak'ın iç işlerini düzene sokmada, Türklerle yaşanacak çatışmada ve son olarak Kudüs'ü işgalden kurtarıp özgür etmede bu ordudan yararlanacaktır.

Bu okuduklarımız, iki İranlı şahsiyet hakkındaki rivayetlerden anlaşılan rollerinin özetidir. Ancak bu rivayetlerin kaynağı genelde Ehlisünnet kitaplarında ve çok azı Ehlibeyt Mektebi kitaplarında yer almaktadır. Bu durum beni, Ehlibeyt Mektebi kaynaklarındaki Horasanî ve Şuayb hakkındaki rivayetler üzerinde daha fazla araştırma yapmaya yönlendirdi. Çünkü Seyit Horasanî hakkında söylenenlerin, Abbasî Hükümeti'nin Ebu Müslim Horasanî hususundaki uydurmalarından ibaret olabileceğine ihtimal verdim. Ancak kaynaklarda araştırma yapınca, Horasanî hakkında sahih senetli rivayetler gördüm. Ebu Basîr'in İmam Cafer Sadık'tan (a.s) Yemânî hakkındaki rivayetiyle, Ebu Müslim'in ayaklanmasından ve Abbasîlerin İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetleri suiistimal etmelerinden önce, vaat edilmiş Horasanî'nin Ehlibeyt İmamları'nın ve ashabının yanında tanınmış ve bilinen bir şahsiyet olduğunu beyan eden rivayetler, sahih senetli rivayetlerin örneğidir.

Dolayısıyla Horasanî'nin olayı Şia kaynaklarında kesindir ve Şia kaynaklı rivayetlerde onun rolüyle ilgili olan bilgiler, Sünnî kaynaklarda da yer almaktadır. Şuayb b. Salih'in olayı da bizim kaynaklarda aynıdır. Ancak Seyit Horasanî hakkındaki rivayetler Şuayb hakkındaki rivayetlerden daha güçlüdür.

Horasanî ve Şuayb hakkında pek çok soru bulunmaktadır. Bu soruların en belirginlerinden bazıları şöyledir: Acaba bu ri-

vayetlerdeki Horasanî'den maksat belirli bir kişi midir? Yoksa İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru döneminde görevini yerine getirecek İranlı rehber midir? Onun asıl adının başka bir ad olma ihtimali de vardır.

Horasanî hakkında Ehlisünnet kanalıyla gelen ve yine son dönem Şîî yazarların kitaplarından elimize ulaşan rivayetler açık bir şekilde şunu göstermektedir ki Horasanî, İmam Hasan'ın (a.s) veya İmam Hüseyin'in (a.s) soyundandır. Bazen ondan "Haşimî Horasanî" unvanıyla bahsedilmiş ve be-densel özellikleri bakımından ise nur yüzlü ve sağ yanağında veya sağ elinde bir benin bulunduğu değinilmiştir.

Ancak Şia'nın, *Gaybet-i Nu'mânî* ve *Gaybet-i Tûsî* gibi ilk dönem hadis kaynaklarındaki rivayetlere baktığımızda "Haşimî" unvanının geçmediğini, sadece "Horasanî" unvanının bulunduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla Horasanî'den kasıt, Horasanlı yaver veya Horasanlıların rehberi ya da Horasan ordusunun komutanı olabilir. Ancak Horasanî'nin şahsiyeti hakkında bulunan verilerin tamamı göz önüne alındığında, Süfyanî ve Yemânî'nin çıkışıyla ortaya çıkacağı ve askerlerini Irak'a göndererek Süfyanî'nin ordusunu yeneceği anlaşılmaktadır.

Bu iki şahsiyet hakkındaki bir diğer soru da şudur: Acaba Horasanî ve Şuayb'ın isimleri sembolik ve gerçek dışı olabilir mi? Cevabı ise şöyledir: Horasanî isminin sembolik ve simgesel olması anlamsızdır. Çünkü bu şahsın ismi rivayetlerde hiç geçmemiştir. Bu şahsın Horasan'a olan nispeti, onun mutlaka şimdiki Horasan bölgesinden olduğu anlamını taşımaz. Çünkü sadr-ı İslam'da doğu kesimlere Horasan denirdi ve İran'ın tamamıyla etrafındaki toprakların hepsini kapsamaktaydı. Dolayısıyla Horasanî, bu sınırların tamamının kapsadığı kesimlerin ahalisinden olabilir. Aynı şekilde Sünnî kaynaklarda açıkça belirtilmesine rağmen, güvenilir Şia kaynaklarından,

onun Seyyid-i Hasanî veya Seyyid-i Hüseyinî olduğu anlaşıl-
mamaktadır.

Şuayb b. Salih veya Salih b. Şuayb hakkındaki rivayetler onun özelliklerini açıklamıştır. Rivayetlere göre o; buğday tenli, za-
yıf, seyrek sakallı, yakın ehli, basiretli, sağlam iradeli, seçkin
ve yenilmez bir savaşçıdır. Dağları aşarak aralarından kendi-
ne yol açabilecek biridir... Elbette canını korumak için ve ilahî
vadenin gerçekleşmesine kadar, kullandığı ismin takma olma
ihtimali bulunmaktadır. Ayrıca onun ve babasının isimlerinin
Şuayb ve Salih isimlerine benzemesi veya bu ikisinin mana-
sında olması da imkân dâhilindedir. Bazı rivayetlerde onun
Semerkantlı olduğu yer almaktadır. Ancak rivayetlerin çoğu-
na göre Rey şehri ahalisindedir ve Benî Temim kabilesiyle
yakınlığı vardır veya Benî Temim kabilesinin "Mahrûm" adlı
boyunun ırkındandır ya da Benî Temim kabilesinin kölesidir.
Dolayısıyla eğer bu konu sahîhse o, İran'ın kuzey ahalisinden
olabilir. Çünkü buralarda henüz Benî Temim kabilelerinden
bazı aşiretler bulunmaktadır. Veya sadr-ı İslam'da Horasan
bölgesine hicret ederek İran halkına karışan ve Meşhet şehri
yakınlarında onlardan birkaç köy bulunan ve Arapça konu-
şan Benî Temim kabilesinden olabilir. Ya da onlarla akrabalık
bağı kurmuş olabilir.

Diğer bir soru ise bu iki şahsın ne zaman ortaya çıkacağı
hakkındadır. Bu bölümün başında, bu iki şahsiyetin, İmam
Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği yılda ve Süfyanî ile Yemânî'nin
çıkışıyla beraber ortaya çıkacağına değinmiştik. Elbette bu
konu hakkında şu rivayet sahîh olabilir:

Şuayb'ın çıkışıyla yönetimin İmam Mehdi'ye (a.s) teslim
edilmesi arasındaki zaman yetmiş iki aydır.

Dolayısıyla Horasanî ve Şuayb'ın çıkışı, İmam Mehdi'nin (a.s)
zuhurundan altı yıl önce gerçekleşecektir.

Fakat rivayetlerde zuhura zemin hazırlayan İranlılarla, Horasanî ve Şuayb'ın zuhuru arasındaki zamanın ne kadar olduğu belli değildir. Ancak bu süreyi belirleyen üstü kapalı ve tahminî bazı belirti ve ipuçları bulunmaktadır. Bu belirtilerden biri, Kum şehri ve burada gerçekleşecek olaylar hakkındaki elimize ulaşan rivayetlerdir. *Bihâru'l-Envâr*, c. 60, s. 213'den naklettiğimiz ve Kum şehrinin, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun yaklaşacağı zamanda dünya üzerindeki seçkin konumuna değinen rivayetler bunun bir örneğidir.

"Eğer o zamanı görürsem kendimi bu emrin sahibi için korurum"⁽¹⁾ diyen İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) bu sözünden, doğruların hükümetiyle İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru arasının, bir insan ömründen daha fazla olmayacağı anlaşılmaktadır.

Bu konuyla ilgili olarak önceden naklettiğimiz rivayette şöyle geçmişti:

Allah onu Ehlibeyt'ten olan birine verecektir. Yöntemi takva üzeredir ve ameli insanları hidayete erdiricidir. İnsanlar arasında hüküm ederken rüşvet almaz. Vallahi ben onu, kendisinin ve babasının ismiyle tanıyorum. Sonra güçlü, kısa boylu, yüzünde bir ben bulunan ve bedeninde iki ayrı alamet daha olan o kişi gelecektir. O, kendine verilen emanetin koruyucusudur. Dünyayı adaletle dolduracaktır.⁽²⁾

Bu rivayetten, İmam Mehdi (a.s) yârânı hükümetinin, ilk başlangıçta Ehlibeyt soyundan gelen yüce bir Seyit aracılığıyla kurulacağı ve ondan sonra da bir veya birkaç kişinin kudreti elinde tutacağı anlaşılmaktadır. Önceden de değindiğimiz gibi bu rivayette bazı eksiklikler vardır. Ancak Seyyid-i

1- *Bihâru'l-Envâr*, c. 52, s. 243.

2- *Bihâru'l-Envâr*, c. 52, s. 269.

Horasanî, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce İran'a hükümet edecek son insandır. Gerçeği bilense Allah'tır.

Seyyid-i Horasanî hakkındaki son soru şudur: Acaba o, halkın taklit ettiği merci makamına mı sahiptir yoksa bir merci yanında ve cumhurbaşkanı gibi bir siyasî önderliği mi üstlenmiştir? Rivayetlerden anlaşıldığına göre o, doğudaki hükümetin rehberliğini üstlenmiştir. Ancak onun, büyük bir merci ve rehberin emriyle, siyasî yönetime rehberlik ettiği ihtimali de bulunmaktadır. Gerçeği bilense Allah'tır.

MUKADDES ZUHUR KIYAMININ BAŞLANGICI

Rivayetlerde, İmam Mehdi'nin (a.s) mukaddes kıyamının on dört ay içinde tamamlanacağı geçmektedir. İlk altı ayda İmam Mehdi (a.s) sıkıntı içinde olacak ve olayları gizli bir şekilde, yâranının yardımıyla idare edecektir. Sonraki sekiz ay içinde ise Mekke'de zuhur edecek, oradan Medine'ye yolculuk edecek, ardından Irak'a ve son olarak da Kudüs'e gidecektir. Düşmanlarıyla savaşıacak, İslam dünyasını tamamıyla kendi yönetimi altına alacak, sonra da Romalılarla (Batılılarla) ateşkes anlaşması yapacaktır. İlerleyen sayfalarda bu olayları açıklayacağız.

Rivayetlere göre zuhur gerçekleşmeden yaklaşık altı ay önce iki tane önemli olay vuku bulacaktır. Bu iki olay İmam Mehdi'nin (a.s) kendisini zuhura hazırlaması yönündeki ilahî alametlerdir.

Birinci Olay: Şam diyarında ve Osman-ı Süfyanî önderliğinde bir darbe gerçekleşecektir. Yahudiler ve Batılılar gibi İslam ümmetinin düşmanları bunu, aleyhlerine yapılacak askerî hareketlere güçlü bir şekilde karşı koymasına, İran ve Arap dünyasından Kudüs'ü işgal edenlere yönelecek tehditlerin karşısında durması açısından Filistin etrafındaki bölgelerin kendi kukla hükümetleri aracılığıyla birleştirilmesinde önemli bir adım sayacaklardır.

Bu sırada, Süfyanî'yle ilgili rivayetlerden haberdar olanlar ve Süfyanî macerasının Peygamber Efendimiz (s.a.a) tarafından bildirildiğine inananlar şöyle diyeceklerdir: Allah ve Peygamber'i (Süfyanî'nin çıkışı hakkında) doğru söylemişlerdir. Sonra şu ayeti okuyacaklardır:

Rabbimiz her eksiklikten uzaktır. Kuşkusuz, Rabbimizin sözü kesinlikle gerçekleşir.⁽¹⁾

Bu topluluk, Süfyanî'nin çıkışını İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun başlangıcı olarak görürler ve kendilerini İmam Mehdi'ye (a.s) yardım etmek için hazırlarlar.

İkinci Olay: Bütün dünya halklarına hitaben ve herkesin işiteceği semavî nida ikinci olaydır. Bu nida oldukça gür, etkileyici, her taraftan kulaklara ulaşan, uykudakini uyandıran ve oturanı ayaklandıran özelliindedir. İnsanlar bu nidadan korkarak evlerinden dışarı çıkacak ve ne olduğunu araştıracaklardır. Bu nida halkı zulümden, küfürden, savaştan, kan dökmekten sakındıracak ve İmam Mehdi'ye (a.s) itaat etmeye davet edecektir. Bu nida, İmam Mehdi'yi (a.s) kendi ve babasının ismiyle tanıtacaktır.

Bu rivayetlere göre insanların hepsi bu ilahî nişane karşısında saygıyla eğilecektir. Çünkü bu ilahî nişane, Allah'ın Kur'ân'da buyurduğu şu ayetin tefsiridir:

Eğer dilersek, onlara gökten bir belirti indiririz de boynuları onun karşısında eğilip kalır.⁽²⁾

Bu semavî olayın ardından, dünya halkları ısrarla her yerde Hz. Mehdi'nin (a.s) kim ve nerede olduğunu arayıp sormaya başlayacaklardır. Ancak onun Müslümanların önderi olduğu-

1- İsrâ, 108.

2- Şuarâ, 4.

nu, son Peygamber'in (s.a.a) temiz soyundan geldiğini ve Hicaz bölgesinde zuhur edeceğini anladıklarında, gökyüzünden gelen o mucizevî ses hakkında kuşku oluşturmaya çalışacaklar, yeni İslamî harekete darbe vurmak için planlarını dönecekler ve İmam Mehdi'yi (a.s) öldürmek için harekete geçeceklerdir.

Fakat gayba inananlar, gökyüzünden gelen bu ses hakkındaki rivayetlerden haberdar oldukları için, bu sesin vaat edilmiş hakkın nidası olduğunu bilirler ve şükür secdesine kapanarak Allah'a karşı huşularının artmasını sağlarlar. Onlar devamlı İmam Mehdi (a.s) hakkında konuşacaklar ve kendilerini ona yardım etmek için hazırlayacaklardır.

Halkı İmam Mehdi'ye (a.s) itaat etmeye davet edip, İmam Mehdi'yi, (a.s) kendi ve babasının ismiyle çağırarak olan bu semavî nidayla ilgili rivayetler, Şîî ve Sünnî kaynaklarda oldukça fazla yer almıştır. Bu rivayetlerin manevî tevatür⁽¹⁾ had-dine ulaşmış olması uzak ihtimal değildir.⁽²⁾

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Münadi gökyüzünden bu emrin (kurtarıcı ve imametin) sahibinin adını haykırarak ve 'Liderlik filan oğlu filanın-dır, öyleyse savaş niye?' diye seslenecektir.⁽³⁾

Yine İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

İki tane nida işitilecektir; birincisi akşamın başlangıcında ikincisi de akşamın sonlarında.

1- Manevî tevatür: Bir konuyu farklı lafızlarla pek çok ravinin nakletmesinden, bu konunun Masum (a.s) tarafından söylendiğine kanaat getirildiği rivayet türüne denir. (Fars mütercim.)

2- İbn Hammâd bu rivayetleri kendi nüshasının 59, 60, 92 ve 93. sayfalarında getirmiştir; Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 119, 287, 289, 290, 293, 296, 300.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 396.

Hişam b. Salim diyor ki: İmam'a (a.s) şöyle sordum: "O nida nasıl olacaktır?" İmam (a.s) buyurdu ki:

Nidalardan biri gökyüzünden, diğeri ise iblistendir.

Sordum: "Bu nidalar birbirinden nasıl ayırt edilecektir?" İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurdu:

Bu haberi önceden bizden duyanlar, ikinci nida gerçekleşmeden, bunu bilecektir.⁽¹⁾

Muhammed b. Müslim İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

Münadi gökyüzünden Kaim'in (İmam Mehdi'nin) (a.s) adını nida edecek ve dünyadaki herkes bu nidayı işitecektir. Bu nidanın etkisiyle uykudakiler uyanacak, ayaktaki oturacak ve oturan ayağa kalkacaktır. Bu, Ruhü'l-Emîn Cebrail'in nidasıdır.⁽²⁾

Abdullah b. Sinan'dan şöyle nakledilmiştir: İmam Cafer Sadık'ın (a.s) huzurundaydım. Hemedan ahalisinden birinin İmam'a (a.s) şöyle sorduğunu duydum: "Sünnîler bizi kınayarak şöyle diyorlar: Sizler gökyüzünde münadinin, bu emrin (kurtarıcı ve imametin) sahibinin adını nida edeceğine mi inanıyorsunuz?" İmam (a.s) yaslandığı hâlde sinirlendi, oturdu ve şöyle buyurdu:

Bu konuyu benden değil ama babamdan naklet. Bundan dolayı kınanmazsınız. Şehadet ederim ki babam şöyle buyurdu: Allah'a yemin ederim ki bu konu Kur'ân'da da açık bir şekilde şöyle gelmiştir: Eğer dilersek, onlara gökten bir belirti indiririz de boyunları onun karşısında eğilip kalır.⁽³⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 295.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 290.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 292.

Seyf b. Amîre şöyle diyor:

Ebu Cafer Mensur Devanekî'nin yanındayken, o aniden şöyle dedi: "Ey Seyf b. Amîre! Şunu bil ki kuşkusuz, gökyüzünden bir nida, Ebu Tâlib ailesinden bir kişinin adını haykıracaktır." Şaşkınlık içinde şöyle dedim: "Size feda olayım ey Emîrül-Müminîn! Acaba bu konuyu rivayet unvanıyla mı naklediyorsunuz?" Dedi: Evet, canım elinde olana andolsun ki, bu rivayeti kendi kulaklarımla işittim. Şöyle dedim: "Ya Emîrül-Müminîn, ben bu hadisi şimdiye kadar işitmemiştim." Dedi ki: "Ya Seyf! Bu hak sözdür. Bu nida yankılandığında, ilk olarak ona biz icabet edeceğiz. Kuşkusuz bu nida, insanları bizim amcaoğullarımızdan birine doğru çağıracaktır." Dedim ki: "O kişi Fatıma'nın (s.a) evlatlarından mıdır?" Dedi: "Evet, eğer bu sözü Ebu Cafer Muhammed b. Ali'den (İmam Muhammed Bâkır'dan) işitmemiş olsaydım ve yeryüzündekilerin hepsi dahi nakletseydi, asla kabul etmezdim. Ancak o, Muhammed b. Ali'dir!"⁽¹⁾

Said b. Müseyyeb'den şöyle nakledilmiştir:

Bir fitne çıkacaktır. Başlangıçta çocukların oyuncaklarına benzer. Bir tarafta yatışınca, ayrı bir yerde tekrar baş gösterir. Bu durum, münadinin gökyüzünden gelen şu nidasına kadar devam eder: "Biliniz ki, sizin hükümdarınız filan şahıstır."

İbn Müseyyeb (çok heyecanlanarak) ellerini birbirine doladı. Sanki elleri titriyordu. Bu sırada üç defa şöyle dedi: "Hak üzere olan hükümdar odur."⁽²⁾

Bu kaynakta yine şöyle gelmiştir:

1- el-İrşad, Müfid, s. 404.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 92.

Gökyüzünden bir münadi, "Hak Ehlibeyt'ledir" diye nida edince İmam Mehdi'nin (a.s) ismi dillerde dolandır, sevgisi gönüllere yerleşir ve insanlar sadece onu düşünürler.

Yine şöyle nakledilmiştir: Said Cabir'den o da İmam Muhammed Bâkir'dan (a.s) şöyle rivayet etmiştir:

Münadi gökyüzünden şöyle seslenir: "Biliniz ki, hak Muhammed'in (s.a.a) Ehlibeyt'iyledir." Yeryüzünden ayrı bir nida şöyle haykırır: "Biliniz ki hak İsa'nın -veya Abbas'ın- hanedanındadır." (Kuşku bendendir.) Yeryüzünden gelen nida Şeytan'dandır. Şeytan insanları aldatmaya çalışacaktır. (Kuşkuya düşen Ebu Abdullah Nuaym'dır.)

Sayfa 60'da İbn Mesûd'dan, o da Peygamber'den (s.a.a) şöyle rivayet ediyor:

"Gökyüzünden gelen nida ramazan ayında duyulduktan sonra, Şevval ayında çok büyük bir karmaşa yaşanacaktır. Zilkadede kabileler birbirinden ayrılacaktır. Zilhiccede kan dökülecektir." Sonra üç defa şöyle buyurdu: "Ama Muharrem ayı ise ne kötü bir muharrem ayı olacaktır! Eyvah, eyvah! Bu ayda insanlar fitnelerden dolayı öldürülecekler." Resulullah'a (s.a.a) semavî nidanın ne olduğunu sorduk. Buyurdu ki: "Bu nida, ramazan ayının ortasında ve cuma akşamı (perşembeyi cumaya bağlayan akşam) gerçekleşecektir. Bu öyle bir nidadır ki, uykudakini uyandırır, ayaktakini oturtur, seçkin ve örtülü kadınları perde arkasından dışarı çıkarır... Cuma akşamında! Ve depremlerin çoğaldığı senede, cuma günü sabah namazını kılınca evlerinize dönün, kapı ve pencereleri kapatın, giyinin ve büyük bir dikkatle dinleyin. O nidayı duyduğunuzda secdeye kapanın ve şöyle deyin: 'Subhâne'l-Kuddûs, Subhâne'l-Kuddûs, Subhâne'l-Kuddûs.' Kim bunu yaparsa kurtuluşa erer ve yapmazsa helak olur."

Bu konu hakkında Şîf ve Sünnî kaynaklarda başka rivayetler de bulunmaktadır. Rivayetlerde geçen ve yeryüzünden gelecek o karşıt nida ise iblisin sesi olabilir. Nitekim İblis Uhut Savaşı'nda feryat ederek şöyle demişti: "Muhammed öldürüldü!" İblis'in feryadının şeytan taraftarları aracılığıyla, yani dünyadaki şeytan propagandacıları vasıtasıyla yayılması mümkündür. Onlar, İslam'ın dünyada yarattığı semavî nida-ya karşı koymak için harekete geçeceklerdir.

Semavî nidanın, durması için davet edeceği savaş, önceden de hakkında konuştuğumuz Dünya Savaşı olabilir. Ayrıca bunun, yeryüzünün farklı noktalarında perakende şekilde gerçekleşen savaşlar olabileceğini de söylemiştik. Nitekim rivayetlerde, zuhurun gerçekleşeceği yılda savaşların fazlalaşacağı geçmektedir.

Dikkat etmek gerekir ki, semavî nidanın gerçekleşeceği zamanı açıklayan rivayetler arasında farklılık bulunmaktadır. Çünkü bazı rivayetler semavî nidanın ramazan ayında, bazıları recep ayında⁽¹⁾, bazıları hac mevsiminde⁽²⁾, bazı rivayetler de Nefs-i Zekiyye'nin katledilmesinden sonra ve muharrem ayında gerçekleşeceğini kaydetmiştir. Diğer bazı rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla ve bazı rivayetlerin de net ifadelerine göre, semavî nida birkaç defa işitilecektir. İlmî şahsiyetlerden biri, Şia kaynaklarında bu semavî nidanın sekiz kez olacağını saptamıştır. Sünnî kaynaklarda da buna yakın rakamlar gözükmektedir. Ancak görüldüğü kadarıyla, semavî nida bir defa ve ramazan ayında gerçekleşecektir. Farklı sayıda nidaların gerçekleşmesi ise rivayetlerin bu nidanın zamanını belirlemedeki ihtilafından kaynaklanmaktadır. Gerçeği Allah bilir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 789.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 92.

Bu iki nişanıyla, yani recep ayındaki Süfyanî'nin çıkışı ve ramazan ayındaki semavî nidayla, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru arasında altı aya yakın bir süre kalacaktır. Ehlisünnet hadis kaynakları, İmam Mehdi'nin (a.s) bu süre zarfındaki bazı çalışma ve girişimlerini beyan etmiştir. İmam Mehdi'nin (a.s) Medine ve Mekke'de bulunan yarenleriyle irtibatı; onu büyük bir istekle, biat etmek için arayıp dünyanın dört bir yanından gelen âşıklarıyla görüşmesi; yine farklı ülkelerden yedi tane ilmî şahsiyetin önceden kararlaştırmamalarına rağmen İmam Mehdi'yle (a.s) Mekke'de görüşmeleri, bu çalışma ve girişimlerin bazı örnekleridir. Bu yedi şahısın her biri, kendi şehirlerinde bulunan dindar ve ihlâslı üç yüz on üç kişiden biat almışlardır. Onlar takipçileri tarafından İmam Mehdi'yle (a.s) biat edeceklerdir. Onlar kendi biatlerinin İmam Mehdi (a.s) tarafından kabul edilmesiyle, Peygamber Efendimizin (s.a.a) müjdesini verdiği İmam Mehdi'nin (a.s) yaverlerinden olan üç yüz on üç kişiden olmayı umut edeceklerdir.

Şia rivayetleri bu altı ayı, uzun gaybet döneminden sonra alenî olmayan zuhur aşaması olarak saymış ve İmam Ali'nin (a.s) şu sözüne uygun bilmiştir:

Onun zuhuru gizlidir. Bununla ismi ve namının her yere yayılması, emrinin (kurtarıcılık ve imametinin) ortaya çıkması hedeflenmiştir.⁽¹⁾

Yani İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru yavaş yavaş başlayacak ve ardından halk için belirecektir. İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun yavaş yavaş gelişmesinin sebebi, zuhur konusunda halkın imtihana tâbi tutulması ve alenî zuhura zemin hazırlanması için olabilir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 3.

Bu konu hakkında, önceki rivayete ilaveten, başka rivayetler de bulunmaktadır ki, bazıları senet yönünden sahih sayılmıştır. Bunların hepsinden daha net olanı ise, İmam Mehdi'nin (a.s) kendi özel vekili olan Ali b. Muhammed es-Semurî'ye (r.a) yazdığı mektuptur. İmam Mehdi (a.s) bu mektupta şöyle buyurmuştur:

Gelecekteki takipçilerimden beni müşahede ettiklerini iddia edenler olacaktır. Şunu bilin ki, her kim Süfyanî'nin çıkışı ve semavî nidadan önce beni müşahede ettiğini (gördüğünü) iddia ederse, iftira etmiş ve yalan söylemiştir. Yüce ve azametli Allah'a dayanmayan hiçbir güç ve kuvvet yoktur.⁽¹⁾

Görünüşe bakılırsa, bu iki hadiseden önce İmam Mehdi'yi (a.s) müşahade ettiğini iddia etmekten maksat, onun vekili olduğunu iddia etmektir. Ancak vekil olduğunu iddia etmeksizin veya bu konu hakkında konuşmaksızın İmam Mehdi'nin (a.s) huzuruna vararak onu görmüş olmanın bu hadisle bir çelişkisi yoktur. Nitekim seçkin bazı âlimlerin ve Allah velilerinin İmam Mehdi'yle (a.s) görüştüğü çokça nakledilmiştir. Bu noktadan hareketle, İmam Mehdi'nin (a.s) keliminde, görmenin değil de "müşahade" ibaresinin kullanılmış olması bunun bir delili olabilir.

İmam Mehdi'nin (a.s) bu mektubundan, Süfyanî'nin çıkışı ve semavî nidadan ardından, uzun gaybet döneminin bittiği ve kısa gaybet dönemine benzeyen, zuhurun ön hazırlıklarının başladığı bir dönemin içine girileceği anlaşılmaktadır. İmam Mehdi (a.s) bu süre zarfında kendi yârenleriyle irtibata geçecek, onlardan bazıları onunla görüşme şerefine nail olacak ve bazıları da İmam Mehdi (a.s) vekil olarak kendisiyle mü-

1- age. c. 51, s. 361.

minler arasında vasıta tayin edecektir. Sonra, elimize ulaşan rivayetlerden, İmam Mehdi'nin (a.s) Süfyanî'nin çıkışının ardından zahir olacağı ve muharrem ayındaki vaat edilmiş zuhuruna kadar gizli kalacağı anlaşılmaktadır.

Hazlem b. Beşir, İmam Zeynelabidin'den (a.s) şöyle nakletmiştir:

Süfyanî çıkınca İmam Mehdi (a.s) saklanacak ve sonra tekrar zahir olacaktır.⁽¹⁾

Bu rivayetin açıklaması ise, recep ayında Süfyanî'nin çıkışının ardından İmam Mehdi'nin (a.s) zahir olacağı ve muharrem ayındaki zuhuruna kadar da saklanacağından başka bir şey değildir. Ayrıca rivayet, zuhurun, ramazan ayında gerçekleşecek semavî nidadan önce mi yoksa sonra mı gerçekleşeceğini de belirlememiştir.

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilmiştir:

On iki kişi onu (İmam Mehdi'yi) gördükleri üzere söz birliği etmedikçe ve onları (başkaları) yalanlamadıkça Kaim (İmam Mehdi) kıyam etmez.⁽²⁾

Bundan, onların sadık insanlar olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü İmam Cafer Sadık (a.s) onların İmam Mehdi'yi (a.s) görme noktasında aynı görüşe sahip olduklarını beyan ediyor ve insanların onları yalanlamasına da şaşırıyor. Anlaşıldığı kadarıyla onların İmam Mehdi'yle (a.s) görüşmeleri, onun zuhurunun fazla hissedilmediği ve çok belirgin olmayan dönemde gerçekleşecektir. Ardından yavaş yavaş zuhur meselesi ailenileşecek, İmam Mehdi'nin (a.s) isim ve namı bilinecek, vaat edilen zuhuru da gerçekleşecektir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 213.

2- age. c. 52, s. 244.

Dolayısıyla İmam Mehdi (a.s) bu hassas dönemde yaklaşık olarak kendi liderlik rolünü yerine getirecek, yol göstermele-riyle zuhuruna zemin hazırlayan Yemenli ve İranlı hükümet-lere rehberlik edecek, bütün İslam diyarında Allah velisi olan kendi yârenleriyle irtibata geçecektir.

İmam Mehdi'nin (a.s) bu kısa ve fazla hissedilmeyen zuhur dönemindeki girişim ve çalışmalarını anlayabilmek için, onun gaybet dönemindeki amel ve çalışmalarına kısaca göz atmalıyız. Rivayetlerin bir kısmı İmam Mehdi'nin (a.s) bu dö-nemde Medine'de ikamet edeceğini ve otuz kişiyle irtibat ha-linde olacağını kaydetmiştir. Nitekim İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilmiştir:

Bu emrin sahibinin bir gaybeti ve bu gaybetinde bir uzle-ti (kenara çekilmesi) vardır. Onun en önemli ikamet yeri Medine'dir. Otuz kişinin varlığı sebebiyle ıstırap ve korku kalmayacaktır.⁽¹⁾

Ayrıca rivayetlerin bir kısmında İmam Mehdi'nin (a.s) Hz. Hızır'ın (a.s) yanında olduğu aktarılmıştır. Bununla ilgili ola-rak İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:

Hızır hayat suyundan içtiği için yaşamaktadır ve İsrafil (a.s) sûra üfleyene kadar ölmeyecektir. Kuşkusuz o bi-zim yanımıza gelmekte ve bize selam vermektedir. Biz onun sesini işitiriz, ama şahsını görmeyiz. Onun isminin söylendiği her yerde ona selam edilmelidir. O hac zama-nında hazırdır ve hacın bütün amellerini yerine getirir. Arafat'ta vakfeye durur ve müminlerin duasına âmin der. Allah Kaim'imizin (İmam Mehdi'nin) kaygısını onun vası-tasıyla huzur ve dostluğa, yalnızlığını onun yanında bera-berliğe dönüştürür.⁽²⁾

1- age. c. 52, s. 157.

2- age. c. 52, s. 152.

Bir önceki rivayetten ve diğer rivayetlerden, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden olan otuz kişinin devamlı değiştiği anlaşılmaktadır. Yani onlardan biri vefat edince yerine yeni biri geçecektir. İmam Cafer Sadık'tan (a.s) recep ayının ortası için nakledilen duadaki "seçkin müminler"den maksat bu otuz şahsiyet olabilir. İmam Cafer Sadık (a.s) bu duada Peygamber (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine salat ettikten sonra şöyle buyuruyor:

İlahî! Sen; seçkin müminlere, ileri gelenlere, oruçlulara, ibadet edenlere, ihlaslılara, zahitlere, çaba sarf edenlere ve yolunda cihat edenlere salat eyle.⁽¹⁾

Allah'ın veli kullarından olan bu otuz kişi veya daha fazlası, büyük ihtimalle, İmam Mehdi'nin (a.s) gaybet dönemindeki çalışmalarında etkin rol sahibidirler. Pek çok rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) gaybet döneminde kapsamlı çalışmalar yapacağını beyan etmektedir. O, evlere ve saraylara girecek, sokak ve pazarlarda yürüyecek, her yıl hac zamanında hazır olacaktır. Onun gaybetinin sırrı, ancak zuhur ettikten sonra anlaşılacaktır. Nitekim Hz. Hızır'ın (a.s) yaptığı işlerin sırrı, Hz. Musa'yla (a.s) yolculuk yaptığı esnada değil de, kendisi Hz. Musa'ya (a.s) haber verince açıklığa kavuşmuştur.

Abdullah b. Fazl şöyle rivayet eder: İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu işittim: *"Bu işin sahibinin mutlaka bir gaybet dönemi olacaktır. Batıl ehli herkes bu dönemde şüphe içine düşecektir."* İmam'a (a.s), "Kurbanın olayım, neden peki?" diye sorduğumda şöyle buyurdu: *"Size açıklamamız için izin verilmediği bir nedenden dolayı"* dedi. Dedim ki: "Peki, gaybetinin hikmeti nedir?" Buyurdu ki:

Onun gaybetindeki hikmet, yüce Allah'ın kendisinden önceki hüccetlerinin gaybetlerindeki hikmetle aynıdır. Nasıl

1- Miftahu'l-Cennat, c. 3, s. 50.

ki Hızır'ın (a.s) gemiyi delmesi, küçük yaştaki erkek çocuğunu öldürmesi ve duvarı yeniden yapması gibi şeylerdeki hikmet, onun Musa'dan (a.s) ayrılması anında ortaya çıktıysa, İmam Mehdi'nin (a.s) kayboluşundaki hikmet de ancak onun zuhurundan sonra ortaya çıkacaktır.

Ey Fazl'ın oğlu! Bu, Allah'ın işlerinden bir iş, sırlarından bir sır ve gayblarından bir gaybdır. Yüce Allah'ın hakim olduğunu bildikten sonra, her ne kadar bunun nedeni açık olmasa da bütün fiillerinin hikmet üzere olduğuna inanırız."⁽¹⁾

Muhammed b. Osman el-Amrî'den (r.a) şöyle nakledilmiştir:

Allah'a andolsun ki, bu emrin sahibi her yıl hac mevsiminde hazır olur, insanları görür ve onları tanır. İnsanlar onu görür ama tanımazlar.⁽²⁾

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilmiştir:

İnsanlar için inkâr edilecek bir durum yoktur. Çünkü Allah-u Teâlâ kendi hücceti için Yusuf (a.s) hakkında yaptığını yapacaktır. Yani onların pazarlarında yürüdüğü ve halılarının üstüne ayağını koyduğu halde onu tanımayacaklardır. Bu durum, Allah'ın ona izin vereceği ve onun da kendisini tanıtacağı zamana kadar devam edecektir. Allah, Yusuf'a (a.s) izin vermiş ve o kardeşlerine şöyle demişti: "**Acaba cahilken Yusuf ve kardeşinin başına ne getirdiğinizi biliyor musunuz?**" Kardeşleri şöyle demişti: "**Sen mutlaka Yusuf'sun!**" O da demişti ki: "**Evet, ben Yusuf'um ve bu da kardeşimdir.**"⁽³⁾

Bu rivayetlere göre İmam Mehdi'nin (a.s) gaybet döneminde tanınmaması Hz. Yusuf (a.s) gibi ve bu müddet zarfındaki

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 91.

2- Kâfî, c. 1, s. 337.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 142.

davranışları da Hz. Hızır (a.s) gibi olacaktır ki, Kur'ân bunun bazı olağanüstü yönlerini bizim için açıklamıştır. Ayrıca bu rivayetlerden anlaşıldığına göre bu iki şahsiyet (Hz. Hızır ve İmam Mehdi) beraber yaşamakta ve işbirliği yapmaktadırlar.

Muhtemelen İmam Mehdi'nin (a.s) işlerinin pek çoğu, onun seçkin yârenleri ve talebeleri tarafından yerine getirilecektir. Onlar tayyularz yapabilen (istediği anda istediği yerde olabilen), mekân ve zaman kavramının üstüne çıkabilen insanlardır. Allah onları imanlarından dolayı İmam Mehdi'nin (a.s) öğretilerine yönlendirecektir. Evet, su üstünde yürümek, tayyularz ve buna benzer şeyleri, rütbe olarak İmam Mehdi'nin (a.s) özel yârenlerinden daha aşağı olmalarına rağmen Allah'ın velileri ve iyi kullarının gerçekleştirdiği oldukça fazla nakledilmiştir.

Allah-u Teâlâ bu dünyanın irili ufaklı bütün işlerini her zaman sebeplerine dayandırarak gerçekleştirir. Elbette Allah bu sebeplere hâkimdir ve meleklerinden veya kullarından herhangi birisi aracılığıyla istediği tasarrufta bulunabilir. Bize göre normalmiş gibi görünen birçok olayın hakikatini anlayabilsek, gayıptan ilahî bir elin işin içerisinde olduğunu anlamak pek de zor olmaz. Örneğin Hz. Hızır'ın (a.s) gemiyi deldiği olayda, zalim hükümdarın memurları gemiyi ele geçirmek için önünü kesip onu kusurlu görünce kendi hâline bıraktılar. Ancak bu olayda gayıptan ilahî bir elin olduğunun farkına varmadılar. Aynı şekilde ömürlerini Allah'a iman ve dinî görevlerini yerine getirmekle geçiren o anne ve baba, çocukları büyüdüğü takdirde onları kâfirliğe sürükleyeceği için Hz. Hızır (a.s) tarafından öldürüldüğünü bilmiyorlardı. Ayrıca iki yetim çocuğa ait evin duvarının Hz. Hızır (a.s) tarafından yıkılıp yapılması, o çocuklar büyüyünce duvarın altındaki hazineyi bulsunlar diyeydi. Nitekim bu gerçekleşmişti, ama o iki yetim çocuk bu durumdan habersizlerdi.

Hızır'ın (a.s) ve Hz. Musa (a.s) bu kısa yol arkadaşlığında bu üç olayın meydana gelmesinden ve Allah'ın Kur'ân'da bunları bize açıklamasından, Hz. Hızır'ın (a.s) uzun ve verimli ömründe buna benzer pek çok olayın gerçekleştiğini zihinlerimizde canlandırmalıyız.

Peygamber Efendimizden (s.a.a) şöyle nakledilmiştir:

Allah, Musa kardeşime rahmet etsin. O, Hızır'a karşı davranışında acele etti. Eğer sabırlı olsaydı hiçbir zaman göremeyeceği olağanüstülükleri onda müşahede edecekti.⁽¹⁾

İşte bunları dikkate aldığımızda İmam Mehdi'nin (a.s) gaybet dönemindeki işlerinin içyüzünü anlayabiliriz. Bütün Müslümanların naklettiği gibi, İmam Mehdi'nin (a.s) makamı Hz. Hızır'dan (a.s) daha üstündür. Çünkü İmam Mehdi (a.s) riwayete göre cennet ehlinin yedi efendisinden ve insanların en seçkinlerinden biridir. Bu konuda Peygamber Efendimizden (s.a.a) şöyle nakledilmiştir:

Biz Abdülmuttalib Oğullarından yedi kişi cennet ehlinin efendileriyiz; ben, Hamza, Ali, Cafer, Hasan, Hüseyin ve Mehdi.⁽²⁾

Dolayısıyla Allah; İmam Mehdi'nin, (a.s) onun veziri olan Hz. Hızır'ın, (a.s) seçkin yârenlerinin ve Allah'ın velileri olan talebelerinin dünyada meydana gelen irili ufaklı bütün olaylarda ne kadar önemli bir rol üstlendiklerini çok iyi bilmektedir. Gaybetin ve onların işlerinin sırrı, doğal olarak zuhur gerçekleşene kadar açıklığa kavuşmayacaktır. Onların geçmiş ve günümüzde meydana gelen olaylardaki rolleri gizli kalacaktır. Hatta bizler bile yaşamımızda onların teveccühlerine muhtaçken, o yüce

1- Bihâru'l-Envâr, c. 13, s. 301.

2- age. c. 51, s. 65, Savâiku'l-Muhrika, s. 158.

şahsiyetlerin âlemde meydana gelen önemli olaylarda ve tarihin gelişme sürecindeki rolünü göz ardı etmek imkânsızdır.

Dikkat etmek gerekir ki, ilahî gayb, İmam Mehdi, (a.s) Hz. Hızır (a.s) ve seçkin müminlerin amellerine olan akideyle tasavvuf ehlinin kutup ve takvalı insanlar hakkındaki akideleleri bazı yönleriyle birbirine benzese de aynı değildir. Her ne kadar bazı sufiler bu gibi sıfatların İmam Mehdi'de (a.s) ve yârenlerinde bulunduğunu söylese de durum bundan ibarettir. Kef'amî'nin *el-Misbah* adlı kitabının haşiyesinde bulunan sözünde ve "Sefînetu'l-Bihâr" kitabındaki "قَطْب" (katab) sözcüğünde şöyle gelmiştir:

Şöyle dediler: Zemin kutuptan, dört büyük şahsiyetten, kırk seçkin erkekten, yetmiş soyludan ve üç yüz altmış salih kişiden ayrı olmaz. Kutup Mehdi'dir (a.s) ve büyük şahsiyetler ise dört kişiden az değildir. Çünkü dünya bir çadır, İmam Mehdi (a.s) onun direği ve o dört şahsiyet ise ipleri gibidir. Büyük şahsiyetler dörtten, seçkinler kırktan, soylular yetmişden ve salihler de üç yüz altmıştan daha fazla olabilirler. Zahiren Hızır ve İlyas büyük şahsiyetlerdendir ve devamlı kutbun yanındadırlar. Büyük şahsiyetlerin sıfatına gelince onlar; Allah'tan bir an bile gaflet etmez, dünya malından gerektiğinden fazla toplamaz, beşerî hatalardan uzak ama masum değildirler. Fakat kutupta masumiyet şarttır. Seçkinlere gelince, onların mertebesi büyük şahsiyetlerden daha aşağıdır. Onlar bazen gaflet edebilir, ama Allah'ı anarak ve zikrederek telafi ederler ve bilerek günah işlemezler. Salihler ise takva ve adaletle tanınırlar. Günahkârdırlar, ama günahlarını istiğfar ve pişmanlıkla telafi ederler. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Takvalı olanlara Şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ı) hatırlarlar ve hemen (hakki) görürler."**⁽¹⁾

1- A'râf, 201.

Kef'amî şöyle diyor:

Ne zaman onlardan biri buldukları dereceyi kaybederse, aşağı derecede bulunanlardan biri onun yerine geçer. Eğer salihlerden biri azalırsa, halktan biri onun yerine geçer.

Kef'amî'nin Hz. İlyas Peygamber'in (a.s) ömrünün uzun olması hakkında söyledikleri, bazı müfessirlerin onunla ilgili ayetlerin tefsirinde belirttikleri görüşleriyle aynıdır. Ehlibeyt kanalıyla gelen bazı rivayetlere göre Hz. İlyas (a.s) hayattadır. Allah onun ömrünü Hz. Hızır'ın (a.s) ömrü gibi uzatmıştır ve bu iki yüce şahsiyet her yıl Arafat'ta ve diğer bazı yerlerde hazır bulunmaktadırlar.

Sonuç olarak, rivayetlerden elde edilene göre altı aylık dönem, yani Süfyanî'nin çıkışı ve semavî nidayla, İmam Mehdi'nin (a.s) muharrem ayındaki zuhuru arası, İmam Mehdi ve yârenlerinin çalışma, çaba ve gayretleriyle dolu geçecektir. İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri ve taraftarları bazı kerametler gösterecek, bu evrensel olaylar dünya halkının düşüncesini ve devletleri, eşit bir şekilde meşgul edecektir. Müslümanlar her yerde İmam Mehdi (a.s), kerametleri ve zuhurunun yakınlaşmasıyla ilgili konuşacaklardır. Diğer yandan bu durum, yalancı ve Mehdilik iddiası edenler için halkı saptırma yönünde müsait bir zemin hazırlayacaktır. Rivayetlerde İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce on iki bayrak çıkaracağı, bunların Mehdilik iddiasında bulunacağı ve Ebu Tâlib hanedanından on iki kişinin sancak açarak halkı kendilerine davet edecekleri yer almaktadır. Bu sancak açanların hepsi sapkındır ve dünyaya ulaşmak için insanların zuhura olan arzularından kötü yönde faydalanmak isteyen kişilerdir.

Mufazzal b. Ömer el-Cu'fî İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle naklediyor:

İmam Mehdi'nin (a.s) ismini söylemekten sakının. Allah'a andolsun ki sizin İmam'ınız, imtihan edilmeniz için yıllarca gözlerinize görünmeyecektir. Bu durum, "Mehdi (a.s) öldü, helak oldu veya nereye gittiği belli değil" denilene kadar devam edecektir. Müminler onun ayrılığında göz-yaşı dökcek ve sizlerden bir topluluk dalgalara kapılmış gemi gibi onun hakkında ihtilafa ve şüpheye düşecek, Allah'ın kendisiyle ahitleştiği ve imanı kalbine yerleştirip Ruh ile teyit ettiği hariç kimse kurtuluşa ermeyecektir. Evet, on iki kuşku uyandıran bayrak dalgalanacak ve birbirinden ayırt edilemeyecektir.

Mufazzal şöyle diyor:

Ben bu sırada ağladım. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurdu: *"Niye ağlıyorsun?"* Arz ettim: *"Siz, birbirinden ayırt edilemeyen on iki bayrağın dalgalanacağını söylerken ben nasıl ağlamayayım! Öyleyse bizim bu zamanda görevimiz nedir?"* İmam Cafer Sadık (a.s) bu sırada, evin avlusuna vuran güneşe bakarak şöyle buyurdu: *"Ey Mufazzal! Şu güneşi görüyor musun?"* Ben, "Evet." deyince şöyle buyurdu: *"Allah'a yemin olsun ki, bizim velayetimiz bu güneşten daha açık ve belirgindir."*⁽¹⁾

Yani İmam Mehdi'yle (a.s) Mehdilik iddiasında bulunan yalancılar arasında karışıklık olmasından korkulmamalıdır. Çünkü İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce ve sonra gerçekleşecek nişaneler güneşten daha açık ve daha belirgindir. Ayrıca İmam Mehdi'nin (a.s) kişiliği ve karakteri, Mehdilik iddiasında bulunan yalancılarla kıyas dahi edilemez.

Diğer yandan, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna zemin hazırlayan iki hükümet, yani İran ve Yemen hükümetleri, dünyada

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 281.

meydana gelen olaylarda ve milletlerin düşüncelerini aydınlatmada çok önemli ve siyasî bir rol oynayacaklardır. Bunun neticesinde İmam Mehdi'nin (a.s) yol göstermesine ve hidayet etmesine olan ihtiyaç iyiden iyiye hissedilecektir.

Rivayetlerden ve olayların tabii seyrinden anlaşıldığı kadarıyla İmam Mehdi'nin (a.s) düşmanları, yani Süfyanî ve küfrün önderleri, İmam Mehdi'nin (a.s) taraftarları karşısında çok şiddetli tepki gösterecekler ve bölgenin zayıf noktası sayılan Irak ve Hicaz'ı kontrol altında tutmak için tüm güçlerini kullanacaklardır. Çünkü küfrün önderleri, Irak'ta İranlı zemin hazırlayanların nüfuzundan ve merkezî hükümetin yetersizliğinden kaygılanacaklar; Hicaz'da da siyasî boşluktan, kabilelerin hükümeti ele geçirmek için yapacakları çatışmalarından ve Yemenli zemin hazırlayanların nüfuzundan korkacaklardır. Daha önemlisi ise Müslümanların gözlerini Hicaz'a dikmeleridir. Çünkü onlar İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun orada gerçekleşeceğini beklemektedirler. Ayrıca onlar İmam Mehdi'nin (a.s) Medine'de oturduğunu ve kıyamına Mekke şehrinde başlayacağını bilmektedirler.

Bundan dolayı İmam Mehdi'nin (a.s) düşmanları, siyasî ve askerî çalışmalarını mukaddes Mekke ve Medine şehirlerinde yoğunlaştıracaklardır. Süfyanî, Medine şehrine askerî saldırı düzenleyecek ve İmam Mehdi'yi (a.s) ele geçirmek için Benî Haşim'den olanları kapsamlı bir operasyonla tutuklama girişiminde bulunacaktır.

Diğer taraftan Süfyanî'nin Irak ve Hicaz'daki savaşıyla beraber, Doğulular ve Batılılar tarafından, Körfez'de ve Akdeniz'de bölgenin stratejik öneminden dolayı askerî hareketlilikler yaşanacaktır. Pek çok rivayette sözü geçen Roma güçlerinin Ramle'ye ve Türk güçlerinin Cezîre'ye gelmeleri, muhtemelen bu dönemde veya buna yakın bir zamanda gerçekleşecektir. Doğrusunu bilen Allah'tır!

Hicaz'da Hükümet Krizi

Ehlibeyt ve Ehlişünet rivayetleri, İmam Mehdi'nin (a.s) Hicaz'da gerçekleşecek zuhurunun başlangıcında siyasî boşluk oluşacağı ve kabileler arasında hükümdarlık üzere anlaşmazlık yaşanacağı hakkında görüş birliği içindedir. Bu olaylar padişah veya halifenin ölümünün ardından gerçekleşecek ve onun ölümüyle işlerde rahatlık ve ilerleme sağlanacaktır. Bazı rivayetler onun isminin Abdullah olduğunu ve ölüm haberinin ise arife günü ilan edileceğini kaydetmişlerdir. Onun ölümüyle Hicaz'daki olayların ardı arkası kesilmeyecek ve bu olaylar; Süfyanî'nin çıkışı, semavî nida, Suriye'den Hicaz'a kuvvet gönderilmesi için talepte bulunma ve son olarak İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla son bulacaktır.

Bu doğrultuda İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Benim için Abdullah'ın ölümüne kefil olana, Kaim'in (İmam Mehdi'nin) zuhurunu kefil olurum.

Sonra şöyle buyurdu:

Abdullah ölünce halk hükümet için kimseyle anlaşmayacak, bu ihtilaf ve çekişme İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna kadar devam edecektir. Yıllarca süren hükümetler son bulacak ve birkaç ay, birkaç gün süren hükümetlere dönüşecektir.

Sordum: "Acaba bu, uzun mu sürecektir?" Buyurdu: *Asla!*"⁽¹⁾

Ayrıca şöyle buyurdu:

İnsanların Arafat'ta bulunduğu sırada, rahvan deveye binerek gelen biri, halifenin ölüm haberini verecektir. Onun

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 210.

ölümüyle Muhammed Ehlibeiti'nin kurtuluşu ve halkın işlerinin yoluna girme zamanı ulaşacaktır.⁽¹⁾

"Rahvan deve" burada bir kinayedir ve hacılara bu haberin müjdesinin çabuk verileceğini anlatmaktadır. Görünüşe göre rivayette haber ulaştırmanın yöntemi üzerinde durulmuştur. Ayrı bir rivayette onların, deveye binip Arafat'ta hacılar arasında haberi yayarı öldüreceği geçmektedir.

Arife günü ölümü veya öldürülmesi ilan edilecek halife, önceki rivayette adı geçen Abdullah isimli şahıs olabilir. "Yıllarca süren hükümetler son bulacak ve birkaç ay, birkaç gün süren hükümetlere dönüşecektir" cümlesi, Abdullah'tan sonra başa getirilecek yöneticilerin hükümeti bir yılı dolmayacak ve birkaç gün veya birkaç ay sonra ayrı biri yönetici seçilecektir manasını taşımaktadır. Bu süreç İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla sonuçlanacaktır. Bazı rivayetler, halifenin öldürülme sebebini ahlakî sorunlar ve katilinin memurlardan birisi olduğunu, Hicaz'ın dışına kaçacağını ve hükümet güçlerinin onu aramaya koyulacağını, ancak bu güçler Hicaz'a dönmeden önce saltanat üzerinde çekişmelerin başlayacağını kaydetmiştir.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

O, kendi vezirlerinden birine zulmedecek, bu vezir onun kafasını keserek ölümüne sebep olacak ve onun ölümünü kırk gün saklayacaktır. Bazı atlılar bu veziri aramaya koyulacak, ancak onun peşine giden ilk kişi dönmeden onların hükümeti yıkılacaktır.⁽²⁾

1- age. c. 52, s. 240.

2- Sadûk, Kemalu'd-Din, s. 655.

Bu hükümdarın öldürülmesinin ardından Hicaz'da hükümeti ele geçirmek için meydana gelecek çatışmaları anlatan rivayetler oldukça fazladır. Şimdi bu rivayetlerin bazılarını aşağıda getiriyoruz:

Bezentî İmam Rıza'nın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

Kurtuluşun alametlerinden biri, Mekke ve Medine arasında bir olayın meydana gelmesidir.

Sordum: "Bu olay nedir?"

Buyurdu:

Bu iki Harem arasında kabile taassubu meydana gelecek ve falanca şahıs, filan kabileden on beş kabile önderini öldürecekler.⁽¹⁾

Yani Hicaz'ın liderlerinden veya yöneticilerinden biri, hükümdarın veya tanınmış bir önderin ailesinden on beş kişiyi öldürecekler.

Ebu Basîr'den şöyle nakledilmiştir: İmam Cafer Sadık'a (s.a) şöyle dedim: Ebu Cafer İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyordu:

Kaim-i Âl-i Muhammed'in (İmam Mehdi'nin) iki gaybeti vardır. Onlardan biri diğerinden daha uzundur.

Şöyle buyurdu:

Evet! Bu emrin gerçekleşmesi, falan hanedanda ihtilaf meydana gelmesine, ortamın daralmasına, Süfyanî'nin çıkışına, belanın çoğalmasına, halkı ölümün kaplamasına, onların Allah'ın evine ve Peygamber'in Mescidine sığınmasına bağlıdır.⁽²⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 210.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 157.

Bu rivayet, çatışmanın asıl itibariyle hâkimiyeti olan iki kabile arasında gerçekleşeceğini beyan etmektedir.

İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

...Kaim'in (İmam Mehdi'nin) kıyamının nişaneleri ve alametleri vardır. Öncelikle Kûfe tuzakla ve hendekle kuşatılacak ve büyük mescit etrafında bayraklar dalgalanacaktır. Bu savaşta hem öldüren hem de ölen cehennem ateşindedir.⁽¹⁾

Zahiren büyük mescitten kasıt Mescidu'l-Harâm'dır, Kûfe Mescidi değil. Mekke ve Hicaz'da birbirine muhalif bayraklar çatışacak ve onların arasında hak için dalgalanan bayrak bulunmayacaktır.

İbn Hammâd kendi nüshasında, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur edeceği yıl hakkında, Hicaz'da yaşanacak siyasî kriz ve kabileler arasında hükümeti ele geçirmek için gerçekleşecek çekişmelere dair yirmiden fazla rivayet nakletmiştir.

O rivayetlerden birinde Saîd bin Museyyib'den şöyle naklediyor:

Müslümanlar öyle bir zamana ulaşacaklar ki, onda Ramazan ayında bir ses işitilecek, Şevval ayında bir felaket olacak, Zilkade ayında kabileler birbiri aleyhine hazırlanacak, Zilhicce ayında hacıların malları yağmalanarak talan edilecek ve Muharrem ayı, o nasıl bir Muhammen ayıdır!⁽²⁾

İbn Mesud, Peygamber Efendimizin (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

Ramazan ayında bir feryat duyulacak, Şevval ayında alev-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 273.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 59.

ler göğe yükselecek, Zilkade ayında insanlar gruplar halinde kendi kabilesine doğru gidecek ve Zilhicce ayında kan dökülecektir.

Ayrıca üç defa şöyle buyurdu:

Ve Muharrem ayı, o nasıl bir Muharrem ayıdır!⁽¹⁾

Abdullah b. Ömer'den şöyle nakledilmiştir:

İnsanlar birlikte hacca gidecekler ve önderleri olmaksızın Arafat'a doğru hareket edeceklerdir. Mina'ya yerleştiklerinde, kuduz hastalığına yakalanmış insanlar gibi birbirlerine saldıracaklar ve neticede Akabe (son cemre) kan seline dönecektir.⁽²⁾

Yani onlar kuduz hastalığına yakalanmış insanlar gibi olacaklar, hac amellerinin ardından ansızın aralarında düşmanlık oluşacak ve birbirlerini öldürmeye başlayacaklardır. Böylece kanları cemre-i akabenin⁽³⁾ (son cemrenin) yanında akmaya başlayacaktır.

İbn Hammâd'ın naklettiği rivayetler, feryat ve semavî nidanın ardından Hicaz'da yaşanacak siyasî çekişmeyi anlatmaktadır. Elimize ulaşan başka rivayetler Hicaz'da yaşanacak bu siyasî kriz hakkındaki iki önemli konuya değinmektedir: Birincisi, önceden de değindiğimiz gibi Süfyanî'nin çıkışından önce meydana gelecek bir olay hakkındadır; diğeri de doğu ve batı arasında oluşacak irtibatlardaki kriz, yani vaat edilmiş dünya savaşıyla ilgilidir.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 60.

2- age. s. 60.

3- Müzdelife'den Mina'ya gelen hacılar Mina vadisinin sonunda taştan yapılmış üç sütunla karşılaşır. Bu sütunların birincisine 'İlk Cemre', ikincisine 'Orta Cemre', üçüncüsüne de 'Son Cemre' denilir. (Mütercim)

İbn Ebî Ya'fûr, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) ona şöyle buyurduğunu naklediyor:

El parmaklarınla say; filanın helak olması, Süfyanî'nin çıkışı, nefsin öldürülmesi... Kurtuluşun ulaşması ve işlerin yoluna girmesi, falancanın helak olacağı zaman gerçekleşecektir.⁽¹⁾

Elbette rivayette geçen olayların zaman yönünden sıralanışı aynı olmayabilir. Ancak önceden de geçen bazı rivayetler, filanın helak olmasından sonra ve Süfyanî'nin çıkışından önce yaşanacak çekişmeyi göstermektedir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurdu:

Kaim (İmam Mehdi) dokuz, bir, üç, beş gibi tek yıllardan birinde kıyam edecektir. Benî Abbas (Benî filan) hükümete ulaşacaklar, kudretin zirvesinde zevk ve sefa içinde yaşayacaklardır. Daha sonra aralarına ihtilafa düşecek, (çatışmalar başlayınca) hükümetleri yıkılacak, doğu ve batı hatta kible ehli bile birbirleriyle çatışacaklardır. İnsanlar gökten hakkın münadisi nida edene kadar, korkudan dolayı sıkıntı ve acı içinde olacaklardır. Semavî nida duyulduğunda mutlaka göç edin!⁽²⁾

Bu rivayetteki önemli husus, filan hanedanının kendi arasındaki ihtilaf hükümetlerinin yıkılması arasındaki bağlantı ve doğu-batı arasındaki çatışmayla bu çatışmanın Müslümanlar arasında yayılmasıdır. Görünüşe göre dünyadaki bu çatışma, ya Hicaz'daki siyasî krizle ilişkilidir veya bu krizden kaynaklanmaktadır. İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan kısa bir süre önce kendi aralarında ihtilaf oluşacak Benî Abbas'tan kasıt,

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 234.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 235.

rivayetlerin dediğine göre İmam Mehdi'nin (a.s) gelmesinden önce Hicaz bölgesine hâkim olacak son hanedandır.

Bu rivayetlerin hepsine bakıldığında, zuhurun başlangıcı olan Hicaz bölgesinde art arda gerçekleşecek olaylar, sarı ve kıvıll renkli ateşin Hicaz'da veya Hicaz'ın doğusunda alevlenmesiyle başlayacak ve birkaç gün sürecektir. Bunun ardından filan hanedanın hükümdarı öldürülecek ve onun halefi hakkında ihtilaf edilecektir. Bu ihtilaf, Hicaz'ın siyasî güçlerinin çoğunu oluşturan bu bölgenin kabilelerine sıçrayacaktır. Hicaz'da yaşanacak bu siyasî kriz, doğu ve batı arasındaki çatışmada etkili olacaktır. Ardından Süfyan'ın çıkışı ve Suriye'den Hicaz'a girmesi, Medine olayları, Mekke olayları ve sonrasında da İmam Mehdi'nin (a.s) beklenen mukaddes zuhuru gerçekleşecektir.

Ehlisünnet kaynaklarında bulunan bazı rivayetler Hicaz'daki ateşi kıyametin alametlerinden saymıştır. Bu konu hakkında *Sahih-i Müslim*'de şöyle gelmiştir:

Hicaz'da bir ateş alevlenmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Bu ateşin ışığı Busrâ'daki devenin boynunu aydınlatacaktır.⁽¹⁾

Yani bu ateşin ışığı Suriye'deki Busrâ şehrine ulaşacaktır. Bu rivayetlerin bir kısmı *Müstedrek-i Hâkim* kitabının 4. cildi ve 442-443. sayfalarında şöyle gelmiştir:

Zikredilen ateş Verrâk Dağı veya Habs-u Seyel ya da Huseyl Vadisi'nden çıkacaktır.

Habs-u Seyel, Medine şehrine yakın bir yerin adıdır ve ona yanlışlıkla Huseyl Vadisi denilmiş olabilir.

1- Sahih-i Müslim, c. 8, s. 180.

Diğer bazı rivayetlerde bu ateş hakkında şöyle diyor:

O ateş Hazramut bölgesindeki Aden'den çıkacak ve halkı mahşere veya Mağrib'e doğru götürecektir.

Dikkat edilirse *Sahih-i Müslim*'deki rivayet kesin bir şekilde bu ateşin kıyametin alametlerinden biri olduğunu iletmiyor. Rivayetten kesin olarak anlaşılan, ileride böyle bir ateşin çıkacağıdır. Bana göre kıyametin alametlerinden olan ateş, Şii ve Sünnî kaynaklarda geçen Aden veya Hazramut'ta oluşacak ateştir.

Rivayete göre Medine'de meydana gelecek olan Hicaz yangını, özel bir olayın alameti olmamakla beraber, yalnızca Peygamber Efendimizin (s.a.a) buyurduğu gaybî bir haber olabilir. Nitekim tarihçiler birinci asırda Medine yakınlarında birkaç gün süren bir yangından bahsetmişlerdir.

Zuhurun alametlerinden olan ateş ve yangın ise, rivayetlerde doğu ateşi, bazı diğer rivayetlerde de Hicaz'ın doğusunda oluşacak ateş ve yangın diye adlandırılmaktadır. İbnî Hammâd'ın kendi nüshasında İbn Ma'dân'dan şöyle nakledilmiştir:

Ramazan ayında gökyüzünün doğu tarafından ateşten sütunlar gördüğünüzde, mümkün mertebe kendinize yiyecek ve içecek maddesi hazırlayın. Çünkü o yıl kıtlık yılı olacaktır.⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Doğu tarafından birkaç gün boyunca büyük bir ateşin alevlendiğini gördüğünüz zaman insanların işlerinin yoluna koyulma vakti gelmiş demektir. Bu ateş Kaim'in (İmam

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 61.

Mehdi'nin) zuhurundan çok kısa bir süre önce meydana gelecektir.⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurmuştur:

Doğu tarafından üç veya yedi gün yükselen kızıl ve büyük bir ateş gördüğünüzde, Allah'ın izniyle Muhammed'in (s.a.a) Ehlibeyti'nin kurtuluşunu bekleyin. Çünkü Allah üstündür ve hikmet sahibidir.⁽²⁾

Bu ateş, doğal ve volkanik bir yangın veya büyük bir petrol patlaması olabilir. Ayrıca İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun alametleriyle ilgili ilahî bir nişane de olabilir.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

İnsanlar, Kaim (İmam Mehdi) kıyam etmeden önce gökyüzünde oluşacak ve kızılığ gökyüzünü kaplayacak bir ateş vasıtasıyla günahlarından alıkonulacaklardır.⁽³⁾

Bu ateş ve yangın olayı, Hicaz'daki siyasî krizden önce veya bu kriz esnasında meydana gelecektir. Âlim olan Allah'tır.

İmam Mehdi'nin (a.s) Korku ve Ümit İçinde Medine'den Çıkışı

Rivayetlere göre Süfyanî ordusu Medine'ye tamamıyla hâkim olacak ve ordusu bu şehirde canları ne isterse yapsınlar diye üç gün onları özgür bırakacaktır. Onlar Benî Haşim'den olanları tutuklayacak ve bazılarını da katledeceklerdir. Bu girişimlerden hedefleri, İmam Mehdi'yi (a.s) ele geçirmektir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 240.

2- age. c. 52, s. 230.

3- age. c. 52, s. 221.

İbn Hammâd şöyle rivayet etmiştir:

Süfyanî Medine'ye doğru hareket edecek, Kureyş'i kılıçtan geçirecek onlardan ve Ensar'dan olan dört yüz kişiyi katledecek, kadınların karnını parçalayıp çocuklarını öldürecek, Kureyş kabilesinden olan Muhammed ve Fatıma isimli bacı kardeşi katlederek Medine Mescidi'nin kapısına astıracaktır.⁽¹⁾

İbn Hammâd aynı sayfada Ebu Rûmân'dan şöyle naklediyor:

Süfyanî, Peygamber (s.a.a) hanedanından olan herkesi tutuklamaları için Medine'ye bir ordu gönderecektir. Bu tutuklamalar sırasında Benî Haşim'den bazı kadın ve erkekler öldürüleceklerdir. Mehdi ve Mübeyyez (Mensur) Medine'den Mekke'ye kaçacaklar ve Süfyanî bir gurubu onların peşine gönderecektir. Hâlbuki onlar Allah'ın güvenli Haremine ulaşmışlar ve Süfyanî de bundan habersizdir.

Başka bir rivayette de şöyle geçmektedir:

Medine halkı Süfyanî'nin öfke, saldırı ve cinayetlerinden dolayı şehri terk edecektir.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır (a.s) Cabir-i Cu'fi'nin ettiği rivayette şöyle buyuruyor:

Süfyanî bir gurubu Medine'ye gönderecektir. Onlar orada bir erkeği öldürecek, Mehdi ve Mensur da oradan kaçacaktır. Peygamber (s.a.a) hanedanının küçük-büyük hepsi tutuklanacak ve hapsedilecektir. Süfyanî'nin ordusu bu iki kişiyi takip etmek için gönderilecektir.⁽³⁾

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 88.

2- Hâkim, Müstedrek, c. 4, s. 442.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 223.

Süfyanî ordusu eliyle öldürülecek erkek şahıs, rivayetlere göre Medine'de öldürülecek gençten farklı biridir. Bu konu hakkında İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: *"Ey Zürare! Kuşkusuz Medine'de bir genç öldürülecektir."* Sordum: *"Size feda olayım, Süfyanî'nin ordusu onu öldürmeyecek mi?"* Buyurdu ki:

Hayır, falan hanedanın ordusu onu öldürecektir. Söylenen güçler, halk ne için geldiklerini bilmedikleri hâlde Medine'ye girecekler ve o genci tutuklayarak katledeceklerdir. O genç sitem ve zulümle öldürülünce, Allah onlara fırsat vermeyecektir. Bu sırada kurtuluş ve ferec yolunu gözleyiniz.⁽¹⁾

Bazı rivayetler bu gencin Nefs-i Zekiyye olduğunu yazsalar da o, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna yakın bir zamanda katledilecek Nefs-i Zekiyye değildir. Bu rivayetlerden ve diğer bazı rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla yıkılmak üzere olan Hicaz Hükümeti, kapsamlı bir çalışmayla Hicaz'daki ve özellikle Medine'deki Şiaları takip etmeye koyulacak ve Nefs-i Zekiyye unvanıyla bilinen genci öldürecek veya ismi Muhammed b. Hasan olmasından dolayı katledecektir. Çünkü İmam Mehdi (a.s) halk arasında bu isimle tanınmaktadır. Veya o, İmam Mehdi'yle (a.s) irtibat hâlindeki önemli mümin şahsiyetlerden biri olduğu için katledilecektir.

Bu sırada Süfyanî'nin ordusu Hicaz'a girecek ve Hicaz Hükümetinin siyasetini çok daha şiddetli ve vahşice uygulayacaktır. Onlar, Benî Haşim ailesinden olan veya Benî Haşim'le irtibat halinde olan herkesi tutuklayacak, Muhammed ve Fatima ismindeki bacı kardeşi de, yalnızca babalarının ismi Hasan olduğu için katledeceklerdir. Bu buhranlı durumda, İmam Mehdi (a.s) aynı Hz. Musa'nın (a.s) Firavun taraftarları ara-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 147.

sından uzaklaştığı gibi kaygıyla Medine'den uzaklaşacak ve yârenlerinden birisi de ona eşlik edecektir. Onun ismi önceki rivayetlerde "Mensur" ve diğer bazı rivayetlerde de "Munte-sir" olarak geçmektedir. "Mubeyyed" ismiyle geçtiği rivayette ise bir yanlışlık sonucu, "Munte-sir" ismiyle karıştırılarak bir yazım hatası yapılmış olabilir.

Ayrı bir rivayette şöyle geçmektedir:

İmam Mehdi (a.s) Medine'den çıkacağı zaman, Resulullah'ın (s.a.a) mirası yanında olacaktır. Bu miras arasında Resulullah'ın (s.a.a) kılıcı, kalkanı, bayrağı, sarığı ve elbisesi bulunmaktadır.

Ben İmam Mehdi'nin (a.s) Medine'den çıkarak Mekke'ye gitmesinin belirgin zamanını Şia kaynaklarında bulamadım. Ancak bunun ramazan ayındaki semavî nidadan sonra, yani hac mevsiminde gerçekleşmesi gerekir. Bir rivayette Süfyanî'nin ordusunun ramazan ayında Medine'ye gireceğini görmüştüm.

Mufaddal b. Ömer'in İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği uzun rivayette de şöyle geçmektedir:

Ey Mufaddal! Allah'a andolsun ki, sanki onu (İmam Mehdi'yi) sarı renkli sarığı başına koyduğunu, Peygamber'in (s.a.a) özel ayakkabısını giyip asasını eline aldığını ve birkaç tane keçi yavrusunu önüne katarak Kâbe'ye doğru ilerlediğini görür gibiyim. Ancak onu orada hiç kimse tanımamaktadır.⁽¹⁾

Bu rivayetin senedi zayıf olsa dahi, düşmanların İmam Mehdi'yi (a.s) ele geçirmek için seferber olmaları, onun kısa gaybet döneminde olduğu gibi gizlenmesine sebep olacaktır.

1- Beşâretu'l-Mustafa, s. 267, Bihâru'l-Envâr'dan naklen.

Bundan dolayı, bu gibi rivayetlerin içeriği kabul edilebilir. Görünüşe göre zuhur yılında hac mevsimi sıcak ve kalabalık olacaktır. Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla zuhur yılında dünyanın karışık ve perişanlığı, İslamî ülkelerin vaziyeti, Hicaz krizi ve Süfyanî ordusunun Hicaz'a girmesinden dolayı ilan edilen olağanüstü hâl, hac merasimini Hicaz yöneticileri için dayanılmaz ve korkutucu bir duruma getirecektir. Kuşkusuz onlar hacıların sayısını en aza indirecekler, Mekke ve Medine'de emniyet güçlerini normal yıllara göre kat kat artıracaklardır. Ancak bu girişimler İslam ümmetinin Mekke'ye olan ilgisini azaltmayacak ve halk bu mukaddes mekâna yönelerek İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu bekleyecektir. Zuhur yılında yüz binlerce insan, belki de milyonlarca Müslüman hac merasimine katılmak için cesaretle yola koyulacak, kendi hükümetleri ve Hicaz yönetimi önlemler almasına rağmen, onların çoğu Mekke'ye ulaşacaktır.

Bu sırada bütün hacılar, arzu ve coşkuyla, birbirlerinden şu sorunun cevabını soracaklardır: "Sizin İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan haberiniz var mı?" Elbette bu soruyu yöneltmek oldukça tehlikeli gözükmektedir. Bu yüzden hacılar bu soruyu gizlice soracak, İmam Mehdi (a.s) hakkındaki son haberleri, Hicaz Hükümeti'nin ve Süfyanî ordusunun son girişimlerini birbirlerine haberdar edeceklerdir.

Sonraki rivayet, Müslümanların ve hacıların İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruyla ilgilenip onu ararken içinde buldukları durumu yansıtmaktadır. İbn Hammâd'ın kendi nüshasında şöyle gelmiştir: İbn Mesud'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Ticaret kesatlaşınca, yollar emniyetsizleşince ve fitneler çoğalınca, muhtelif bölgelerden her birine üç yüzden biraz fazla kişi biat etmiş yedi âlim önceden bir kararlaştırma olmaksızın Mekke'ye doğru yola koyulacaklar, orada

görüŖecekler ve birbirlerine buraya gelmelerinin sebebini soracaklar. Cevap olarak Ŗöyle diyecekler: "Öyle birini arıyoruz ki, onun yardımıyla bu fitnelerin yatışmasını ve Allah'ın onun eliyle Kostantiniyye'yi özgürleştirmesini umuyoruz. Biz onu kendi adıyla, baba ve annesinin adıyla ve bütün özellikleriyle tanıyoruz." Bu âlimler bu müş-terek hedefte birleşerek İmam Mehdi'yi (a.s) Mekke'den başlayarak aramaya koyulacaklar. Onlar, görünüşte İmam Mehdi'nin (a.s) özelliklerini taşıyan birine, "Acaba siz filan oğlu filan mısınız?" diye soracaklar. O da Ŗöyle cevap verecek, "Hayır! Ben ensardanım ve onlardan ayrılacağım." Bu grup İmam Mehdi'nin (a.s) sıfatlarını ehil olanlara açacaklar, ancak onlara Ŗöyle söylenecektir: "Aradığımız mevla ve sahibiniz Ŗu anda Medine'ye doğru gidiyor." Bunun üzerine onun peşinden Medine'ye hareket ederler; ancak İmam Mehdi (a.s) Mekke'ye dönmüştür. Onlar da Mekke'ye giderler. Tekrar (İmam Mehdi'ye benzeyen) o şahsın peşine giderek, "Siz filan oğlu filan mısınız? Anneniz filan kızı filan mıdır? Bu alametler sizde var mıdır?" diye sorarlar. "Biz sizi bir defa kaybettik. Ŗimdi elinizi uzatın, size biat edelim." O şahıs cevapta Ŗöyle diyecek: "Ben sizin lideriniz değilim. Ben filan ensarın oğlu filanıam. Ama benimle gelin de size mevlanız ve sahibinizi göstereyim." Bunun üzerine ondan ayrılarak tekrar Medine'de İmam Mehdi'yi (a.s) aramaya başlarlar. Ancak o, onların isteğinin aksine Mekke'ye gittiği için onlar da tekrar Mekke'ye dönerler. Sonunda İmam Mehdi'yi (a.s) Kâbe'nin ana direğinin yanında bularak Ŗöyle derler: "Eğer sizinle biat etmemiz için elinizi uzatmazsanız, günah ve kanlarımız sizin yükümlülüğünüzdedir. Süfyânî'nin ordusu bizim peşimizdedir ve vededizina biri onlara komutanlık etmektedir." Bu sırada İmam Mehdi (a.s) rükünle (Kâbe'nin dört köşesinden biriyle) makam (Hz. İbrahim'in makamı) arasında oturacak, elini onlara uzatacak ve onlar da biat edeceklerdir. Allah

onun sevgisini insanların kalbine yerleştirecektir. Sonuçta o, gündüzlerin aslanları ve gecelerin zahitleriyle hareketini başlatacaktır.⁽¹⁾

Bu rivayetin senet ve metninde bazı sorunlar ve zayıf noktalar bulunmaktadır. Örneğin; İslam devletinin kaç asır boyunca siyasî ve askerî sorunu hâline gelen Kostantiniyye'nin özgürleştirilmesine değinilmiştir. Kostantiniyye'yi yaklaşık beş yüz yıl önce Fatih Sultan Mehmet fethetti. Elbette Müslümanlar Peygamber Efendimizden (s.a.a) Kostantiniyye'nin özgürleştirilmesi hakkında müjdeleyici rivayetler nakletmişlerdir ki, bu rivayetlerin doğruluğu araştırmaya ihtiyaç duymaktadır. Bizim konumuzu ilgilendiren rivayetler ise Kostantiniyye'nin İmam Mehdi (a.s) eliyle fethedileceğine değinen ve yukarıda bir örneğini getirdiğimiz rivayetlerdir.

Dolayısıyla ya Kostantiniyye'nin İmam Mehdi (a.s) eliyle fet-hini, ravilerin hadislere yerleştirdiğini söylemeliyiz ki, bunun sebebi de ravilerin, İmam Mehdi'nin (a.s) Müslümanların bütün sorunlarını halledeceğini ve Kostantiniyye'nin de asırlardır Müslümanların büyük sorunlarından biri olduğunu bilmelerinden kaynaklanmaktadır. Veya Kostantiniyye'den kasıt, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru zamanındaki Roma'nın başkenti de olabilir. Bazı rivayetlerde de bu şehirden Roma'nın büyük şehri diye bahsedilmektedir. Rivayete göre İmam Mehdi (a.s) ve yârenleri bu şehri kuşatacak ve tekbirlerle fethedecektir. Bu rivayetin serüveni ne olursa olsun, hatta eğer bu rivayetin uydurma olduğunu farz etsek bile, tanınmış ve meşhur bir yazar bin iki yüz yıl önce bu rivayeti kaydetmiştir. Çünkü İbn Hammâd'ın vefat tarihi 227 hicrî kamerîdir ve bu rivayeti kendisinden önceki tâbînden nakletmiştir. Dolayısıyla bu rivayet en azından o zamanki ravilerin düşünce dün-

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 95.

yasındaki zuhur yılıyla ilgili siyasî durumu yansıtmakta ve bu gibi zuhurla ilgili haberlerin Müslümanlar arasında yaygın olduğunu, zuhurun alametlerini araştırdıklarını göstermektedir. Buna ilaveten, bu rivayetdeki konuların içeriğinin çoğu ya diğer rivayetlerde gelmiştir veya diğer rivayetlerde vurgulanan gelişmelerin mantıksal neticesidir.

Yedi tane büyük âlimin o zamanda Mekke'ye gitmeleri, Müslümanların İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu ne kadar çok önemsedığını göstermektedir. Aynı şekilde halk temsilcilerinin İmam Mehdi'nin (a.s) huzuruna varabilmek için Mekke'ye gitmeleri ve âlimlerin her birinin, üç yüz on üç müminden, İmam Mehdi'nin (a.s) yanında fedakârlık etmek üzere biat almaları, Bedir savaşçıları sayısınca olan İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin yanında yer almaya ne denli müştak olduklarını göstermektedir.

İmam Mehdi'nin (a.s) birkaç defa o âlimlerden uzaklaşması zayıf bir ihtimal değildir. Ancak belki de bu nokta, Şîu ve Sünnî kaynaklarda geçen, İmam Mehdi'nin (a.s) onlarla isteksizce biat etmesine işaret olabilir. Bu konu, Peygamber Efendimizden (s.a.a) ve Ehlibeyt'ten (a.s) nakledilen bir hadiste yer almıştır. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) önemli ashabından birisi, isteksizce gerçekleşen bu biat hakkında şüpheye düşmüştür. Ancak İmam Cafer Sadık (a.s) burada isteksiz ve ikrah üzere edilen biatin, mecburiyet manasına gelmediğini buyurarak, sahabîsinin kalbini rahatlatmıştır.

Bu rivayetin içeriği, Müslümanların ruh hâletini ve İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu büyük bir istekle beklediklerini göstermektedir. Ancak İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki girişimleri ve yârenlerinin onunla biat etmesi, diğer bazı rivayetlerde buradakinden farklı bir şekilde beyan edilmiştir.

İmam Mehdi'nin (a.s) Yârenlerinin Toplanması

Burada İmam Mehdi'nin (a.s) ashabı hakkında bazı nüktelere teveccüh etmemiz gerekir:

1- Şiî ve Sünnî kaynaklara göre İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin sayısı, Resulullah'ın (s.a.a) Bedir Savaşı'ndaki ashabının sayısı kadar, yani üç yüz on üç kişidir. Bu ise Resulullah'ın (s.a.a) liderliğindeki İslam'ın doğuşundaki günlere ve onun İmam Mehdi (a.s) eliyle tekrar hayat bulmasına oldukça benzerlik göstermektedir. Rivayette yer aldığına göre İmam Mehdi'nin (a.s) ashabı, geçmiş peygamberlerin ashabının tâbi tutuldukları imtihanlara tâbi tutulacaklardır. Bu konu hakkında İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

Musa'nın (a.s) yârenleri bir ırmak suyuyla imtihan edildiler. Bu imtihana Kur'ân-ı Kerim'de değinilmiştir: "**Allah sizi bir ırmakla deneyecektir.**" Mehdi'nin (a.s) yârenleri de böyle bir imtihana tâbi tutulacaklardır.⁽¹⁾

2- Rivayetteki bu ashaptan kasıt, İmam Mehdi'nin (a.s) has ve seçkin yârenleri, yeni cihanın yöneticileridir ki, İmam Mehdi'nin (a.s) kendisi onların liderliğini üstlenecektir. Ancak İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri yalnızca bunlarla sınırlı değildir. Rivayete göre İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'den çıkan askerlerinin sayısı on bin veya daha fazladır. İmam Mehdi'nin (a.s) beraberinde Irak'a gireceği ve sonrasında Kudüs'ü özgürleştireceği ordunun sayısı ise yüz bine ulaşacaktır. Bunların hepsi İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleridir. O zaman dünyadaki milyonlarca insan canıgönülden ona bağlanacaklardır.

3- İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri dünyanın her ülkesinden ve en uzak diyarlarından bir araya geleceklerdir. Onların ara-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 332.

sında, Mısır'dan seçkin insanlar, Şam'dan hakikî müminler, Irak'tan büyük şahsiyetler ve rivayetlerin deyimiyle Tâlikan ve Kum şehirlerinden çok değerli hazineler bulunmaktadır.

İbn Arabî Futûhât-i Mekkiyye kitabında şöyle diyor:

Onlar (yârenler) Acemdirler,⁽¹⁾ onların arasında Arap bulunmamaktadır. Ancak onlar Arapça konuşacaklardır.

Ancak pek çok rivayette örneğin şu meşhur rivayette şöyle gelmiştir:

İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri arasında Mısır'dan seçkin insanlar, Şam'dan hakiki müminler ve Irak'tan büyük şahsiyetler bulunmaktadır.⁽²⁾

Bu rivayetin benzeri İbn Hammâd'ın kendi nüshasının 95. sayfasında ve diğer kaynaklarda bulunmaktadır. Bu rivayetler İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin içinde Arapların da olduğunu göstermektedir. Rivayetlere bakıldığında, yârenlerin çoğunluğunun Arap kavmi dışından olmasıyla beraber, İmam Mehdi'nin (a.s) askerlerinin en önemli kesimini İranlıların oluşturacağı görülmektedir.

4- Bazı rivayetlerde şöyle gelmiştir:

İmam Mehdi'nin (a.s) ashâbı içinde elli tane kadın vardır.⁽³⁾

Ayrı bir rivayete göre, on üç kadın yaralıların iyileşmesinden sorumludurlar. Bu nokta, bayanların İslam dini ve medeniyetindeki yerlerini ve önemli rollerini göstermektedir. İmam Mehdi (a.s) geldiği zaman bayanların bu rolünü amele dök-

1- Acem: Arap dışındaki ırklara acem denir. (Mütercim)

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 334.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 223, hadis İmam Muhammed Bâkır'dandır.

cektir. Bayanların bu gerçekçi konumu, hem cahiliye tutumlarından uzaktır ki, maalesef günümüzde bile bazı Müslüman ülkelerde bayanlara karşı uygulandığı görülmektedir, hem de her çeşit küçümseme ve çirkinlikten uzaktır ki, bayanlar Batı medeniyetinde duçar olmuştur.

5- Bazı rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin geneli ni gençlerin oluşturduğunu ifade etmektedir. Diğer bazı rivayetlerde de, yolcunun azığındaki tuzun azlığı kadar, orta yaşlıların onların arasında az oldukları yer almaktadır. Burada İmam Ali'den (a.s) nakledilen şu rivayete dikkat ediniz:

Mehdi'nin (a.s) yârenleri gençlerden oluşur ve onların arasında orta yaşlı ise, göz sürmesi ve yolcunun azığındaki tuz kadardır. Yolcunun azığındaki en az şey ise tuzdur.⁽¹⁾

6- Şii ve Sünnî kaynaklarda, İmam Mehdi'nin (a.s) ashabının övgüsü, makamı ve kerametleri hakkında pek çok rivayet bulunmaktadır. Rivayette yer aldığına göre İmam Mehdi'de (a.s) bulunan bir yazıda, yârenlerinin sayısı, adı ve sıfatları yer almaktadır. Yer onların ayaklarının altından gelip geçer ve her zor iş onlar için kolaydır. Onlar Allah'ın gazap ordularıdır. Şecaate ve olağanüstü bir güce sahiplerdir. Allah-u Teâlâ onların Yahudilere galip geleceğini vadedmiştir:

Üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve savaşçı olan bir grubu göndeririz...⁽²⁾

Onlar, Kur'ân-ı Kerim'de geçen sayılı ümmettir:

Eğer sayılı bir topluluk gelinceye kadar azabı onlardan erteleseک mutlaka, "O azabın gelişini ne önlüyor?" der-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 334.

2- İsrâ, 5.

ler. Bilin ki, azap onlara geldiği gün onlardan geri çevrilmez ve alay ettikleri (azap) onları kuşatır.⁽¹⁾

Onlar; ümmetin seçkinleri, iyi davranışlı İtret'in yanındakiler, fakihler, hâkimler ve yöneticilerdir. Allah onların kalbini öyle bir yakınlaştırıp kaynaştıracaktır ki, ne kimseden korkarlar, ne de herhangi birinin onlara katılmasından mutlu olurlar. Yani insanların onların etrafında toplanmaları, dostluklarını ve imanlarını artırmaz. İmam Mehdi (a.s) kendi bulunduğu yerde olmasına rağmen, onlar dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, İmam Mehdi'yi (a.s) görür ve onunla konuşurlar. O yârenlerin her biri, kırk veya üç yüz kişilik bir kuvvetle beraberdir. Rivayetlerde geçtiğine göre, onlar bütün nebilerin ashabından daha üstündürler. Ebu Basîr, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

Bir gün ashap Resulullah'ın (s.a.a) yanındayken şöyle buyurdu: *"Ya Rabbi, kardeşlerimi bana göster."* Ashap sordular: *"Biz sizin kardeşleriniz değil miyiz?"* Resulullah (s.a.a) buyurdu ki:

Hayır, sizler benim ashabımsınız. Benim kardeşlerim ahir zamanda gelecek ve beni görmedikleri hâlde bana inacak kimselerdir. Onları Allah bana, babalarının bellerinden ve annelerinin rahimlerinden bu dünyaya gelmeden önce, kendi ve babalarının isimleriyle tanıtmıştır. Onlar, sanki gecenin karanlığında elleriyle dikenli bir dalı tutacakmış gibi veya ateşten bir kurşunu ellerine alacakmış gibi, dinlerini koruma ve kollama hususunda oldukça dikkatli ve hassastırlar. Onlar hidayet meşaleleridir. Allah onları her çeşit fitne ve sapkınlıktan koruyacaktır.⁽²⁾

1- Hûd, 8.

2- Besâiru'd-Derecât, Saffâr, s. 104.

Nişaburî'nin *Sahih-i Müslim* kitabı, c. 1, s. 150'de şöyle gelmiştir:

"Kardeşlerimizi görmek isterdim!" Dediler: "Ya Resulallah! Biz sizin kardeşleriniz değil miyiz?" Buyurdu: *"Siz benim ashabımsınız. Bizim kardeşlerimiz henüz (dünyaya) gelmemişlerdir."* Sordular: "Ümmetinizden henüz (dünyaya) gelmeyenleri nasıl tanıyorsunuz?" Buyurdu: *"Eğer birinin, siyah atlar arasında beyaz bir atı olursa onu tanımaz mı?!"* Dediler: "Elbette (tanır) ya Resulallah!" Buyurdu: *"Benim kardeşlerim ak ve abdestle nurlanmış yüzle geleceklerdir. Ben de Keşer havuzunun başında onların yanında olacağım."*

İmam Mehdi'nin (a.s) ashabının keramet ve faziletleri hakkında çok sayıda rivayet bulunmaktadır. Bu rivayetlerin bazılarında, Ashab-ı Kehf'in tekrar dirilerek İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerine katılacağı, Hz. Hızır (a.s) ve Hz. İlyas'ın (a.s) da aynı şekilde İmam'ın yârenleri arasına gireceği yer almıştır. Hatta bu rivayetlerin bir kısmı, bazı ölülerin, Allah'ın emriyle dirilerek İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerine katılacağını beyan etmektedir.

7- Rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru yaklaşıncaya, yârenleri üç grup olacaklardır: Bir grup İmam Mehdi'yle (a.s) beraber veya diğer gruplardan daha önce Mekke'ye girecektir. İkinci grup bulut veya hava aracılığıyla İmam Mehdi'nin (a.s) yanına gidecektir. Üçüncü grup da akşamları evlerinde, şehirlerinde ve vatanlarında yaşarken, ansızın kendilerini Mekke'de bulacaklardır. İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurmuştur:

Bu kayalıkların bazısında Sahib-i Emr'in (İmam Mehdi'nin) gaybeti gerçekleşecektir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) Zî-Tuvâ (Mekke'ye girişte bulunan vadiler) tarafına işaret etti ve ardından şöyle buyurdu:

Kıyamından iki akşam önce, bazı ashabıyla görüşmesi için kendi hizmetçisini gönderir. Hizmetçi, onların kaç kişi olduğunu sorar ve onlar da kırk kişi olduklarını söylerler. Hizmetçi şöyle der: "Eğer sizler kendi sahibinizi (İmam Mehdi'yi) görürseniz ne yaparsınız?" Şöyle derler: "Allah'a andolsun ki eğer dağlarda yaşarsa onunla beraber oluruz." Bunun ardından ertesi akşam onların yanına gelerek şöyle der: "İçinizden on tane seçkin ve ileri geleni seçiniz." Onlar da bunu yaparlar. O zaman onları sahipleriyle (İmam Mehdi'yle) buluşturmak için beraberinde götürür. O, vaat edilmiş akşam olan yarınki akşamı onlara vadeder.⁽¹⁾

Görünüşe göre bu rivayetteki onun gaybetinden kasıt, zuhurdan önce gerçekleşecek kısa gaybet dönemidir ve yârenlerden kasıt ise, İmam Mehdi'nin (a.s) yanındaki müminlerden farklı veya onunla irtibat hâlindeki şahıslardır. Aynı şekilde yârenler, İmam Mehdi'yi (a.s) hep beraber gördüklerini söyleyen ve halkın kendilerini yalanladıkları on iki kişiden de farklı kimselerdir. Belki de bunlar, İmam Mehdi'yi (a.s) görmek için çaba gösteren seçkinler ve salihlerdir. Olayları beyan edilen o yedi âlimde olduğu gibi.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim (İmam Mehdi), dokuz bölgeden kırk beş erkekle gelecektir. Bazı bölgelerden bir erkek, bazısından iki, bazısından üç, bazısından dört, bazısından beş, bazısından altı, kimisinden yedi, kimisinden sekiz ve kimi bölgelerden de dokuz kişi bulunacaktır. Böylelikle yârenlerinin sayısı tamamlanacaktır.⁽²⁾

Yani İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleriyle (Mekke'ye) girmesi

1- Bihârul-Envâr, c. 52, s. 341.

2- age. c. 52, s. 309.

zuhurun ön hazırlıklarındandır. Yahut İmam Mehdi (a.s) bu grupla beraber Mekke'ye girecektir. Geçen iki rivayette bahsedilen iki gruptan maksadın bir grup olması uzak bir ihtimal değildir ve bu grup İmam Mehdi'nin (a.s) diğer yârenlerinden daha önce Mekke'ye ulaşacaktır.

Görüldüğü kadarıyla, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden olan ve buldukları yerden ansızın kaybolarak Allah'ın iradesiyle kendi şehirlerinden bir göz açıp kapayana dek Mekke'ye gideceklerin makamı, onlardan önce Mekke'de hazır olacak gruptan daha üstündür. Gündüz vakti bulutların yardımıyla Mekke'ye gidecek, rivayetlerde de değinildiği üzere kendi ve babalarının ismiyle tanınacak diğer gruba gelince, onlar tabii bir şekilde Mekke'ye girecek ve halkın ilgisini çekmeyeceklerdir. Bunlar genel anlamda İmam Mehdi'nin (a.s) en üstün ve en faziletli yârenleridir. Bu şahsiyetlerin gerçek müminler olma ihtimali hiç de uzak bir düşünce değildir. Onlar, İmam Mehdi'yle (a.s) birlikte yaşayacak, cihanın tamamında İmam'ın (a.s) işlerini idare edecek, zuhur zamanını dakik bilen ve kararlaştırılmış vakitte hazır olacak gerçek müminlerdir.

Bununla ilgili olarak İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Sahib-i Emr'in (İmam Mehdi'nin) yârenleri onun için korunmaktadır. Hatta eğer bütün insanlar dünyadan gitse dahi, Allah İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerini getirecektir. Allah-u Teâlâ bu ayeti onlar hakkında buyurmuştur: **"Eğer bunlar (Mekke'nin müşrikleri), bu hakikatleri (kitap, hikmet ve peygamberliği) inkâr ederlerse, (hiçbir zararı yok; çünkü) biz, onları inkâr etmeyen (başka) bir kavmi onlara koruyucu kılmışızdır."**⁽¹⁾ Ayrıca onlar hakkında yine şöyle

1- En'âm, 89.

buyurmuştur: "Allah öyle bir topluluk getirir ki, O onları sever, onlar da O'nu severler; müminlere karşı alçak gönüllü ve kâfirlere karşı sert ve onurludurlar..."⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurdu:

Onlardan bir grup, akşam vakti yataklarında kaybolacak ve sabahleyin Mekke'de olacaklardır. Diğer bir grup, gündüz vakti bulutlarda hareket hâlinde görüneceklerdir. Onlar kendi ve babalarının isimleriyle, soylarının özellikleriyle tanınırlar.

Sordum: "Size feda olayım! Bu gruplardan hangisi iman yönünden daha üstündür?" Buyurdu ki: "*Gündüz vakti bulutlarda hareket eden grup.*"⁽²⁾ Bulutlarda hareket etmenin manası, Allah'ın onları mucizevî bir şekilde bulutların aracılığıyla Mekke'ye götürmesidir. Ayrıca diğer hava yolcuları gibi uçakla ve kimlik bilgilerinin bulunduğu pasaportla oraya yolculuk etme ihtimalleri de muhtemeldir. Ancak o zaman uçak olmadığı için rivayette bundan "bulutlarda hareket etme" şeklinde tabir edilmiştir.

Bu grubun, akşam vakti yataklarından kaybolacak diğer gruba üstünlüklerinin sebebine gelince, onların İmam Mehdi'ye (a.s) yardım edecek gerçek müminler olmasından veya İmam'ın (a.s) herkesten önce onlarla o hassas zamanda irtibata geçtiği ve bazı işleri yapmaları için görevlendirdiğinden dolayı olabilir. Akşam vakti yataklarından kaybolacak grup ise o geceyi evlerinde geçirirler ve Allah katında İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden olup olmadıklarından haberleri bile olmayabilir! Ancak takvalarından, akıllı ve bilgin olmalarından dolayı

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 370.

2- age. c. 52, s. 368.

böyle yüce bir makama ulaşma liyakatine erişirler. Allah-u Teâlâ onları seçerek akşam vakti Mekke'ye gönderir ve İmam Mehdi'nin (a.s) huzuruna varma şerefine nail olurlar.

Rivayetlerin bir kısmına göre onlar, kendi evlerinin üstünde uyurken ansızın kaybolurlar ve Allah onları o anda Mekke'ye gönderir. Bu noktadan hareketle, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun yaz ayında veya yaz ve sonbahar ayları arasında gerçekleşeceği anlaşılabilir. İleride buna değineceğiz. Ayrıca bu grupta olanların bir kısmının çatı ve bahçelerinde uyumalarından, sıcak iklimli bölgelerden oldukları da anlaşılmaktadır. Rivayete göre, onların Mekke'de bir araya gelme zamanları cuma akşamı (perşembeyi cumaya bağlayan akşam) ve muharrem ayının (sekizinci geceyi dokuza bağlayan gecesi) dokuzuncu gecesidir.

İmam Cafer Sadık (a.s) bu konu hakkında şöyle buyuruyor:

Yüce Allah onları cuma akşamı (perşembeyi cumaya bağlayan gece) bir araya getirecektir. Cuma sabahı ise hep birlikte Mescidu'l-Harâm'da İmam Mehdi'ye (a.s) biat ve vefa eli verecek, hiçbiri itaatsizlik etmeyecektir.⁽¹⁾

Bu bilgi, Şiî ve Sünnî kaynaklarda bulunan ve Allah'ın bir gecede İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamını düzene koyacağıyla ilgili verilerle uyumluluk göstermektedir. Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Mehdi biz Ehlibeyt'tendir ve Allah onun kıyamını bir gecede düzene koyacaktır.

Ayrı bir rivayette şöyle nakledilmiştir:

1- Beşaretu'l-Mustafa, s. 210, Taberî'nin "Delailu'l-İmame" adlı kitabından naklen.

Allah onun kıyamını bir gecede düzene koyacaktır.⁽¹⁾

İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin onun etrafında bir araya gelmeleri, Allah'ın kendi velisinin kıyamını düzene sokması için gösterdiği lütuflardandır. Bu rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun başlangıcını muharrem ayının dokuzu cuma günü gün batımı ve sonrasında muharremin onu cumartesi günü olarak belirleyen rivayetlerle de uyumluluk göstermektedir.

Deneme Amaçlı Bir Hareket ve Nefs-i Zekiyye'nin Şehadeti

Rivayetlere göre, zuhur zamanı Mekke'de etkili ve faal güçler olacaktır. Bu güçlerin tabii rolünün gidişatı aşağıdaki gibi şekillendirilmektedir:

a) Hicaz Hükümeti: Bu hükümet kendi içindeki zayıflığına ve yetersizliğine rağmen, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhur etme ihtimaline karşı koymak için tüm güçlerini hazırlayacaktır. Bu zuhur, Müslümanların Mekke'de gerçekleşmesini beledikleri ve bu yöndeki çalışmalarını hac mevsiminde artırdıkları zuhurdur.

b) Süper Güçlerin Güvenlik Teşkilatı: Bu teşkilatlar, Hicaz Hükümetini ve Süfyanî güçlerini destekleme doğrultusunda veya bağımsız bir şekilde faaliyet göstereceklerdir.

c) Süfyanî'nin Güvenlik Güçleri: Bu güçler kendi ellerinden kaçırdıkları Medineli birinin peşinde olurlar ve ortamı devamlı Süfyanî ordusunun uygun zamanda şehre girmesi için kontrol ederler. Bununla İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki kıyamını bastırmayı amaçlarlar. Diğer yandan, bu hareketlenmeler karşısında, Yemenliler de Mekke ve Hicaz'da rol

---

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 280.

sahibi olacaklardır. Özellikle onların zuhura zemin hazırlayan hükümetlerinin zuhurdan birkaç ay önce kurulacağı dikkate alındığında, böyle bir role sahip olmaları gerekmektedir. Aynı şekilde İmam Mehdi'nin (a.s) İranlı yârenleri de Mekke'de hazır olmalıdırlar. Belki İmam Mehdi'nin (a.s) kendisinin de Hicaz ve Mekke halkından oluşan yârenleri ve hatta Hicaz yönetimi güçlerinden oluşan yârenleri dahi olmalıdır. İmam Mehdi (a.s) bu muhalefet ve muvafakat ortamında kendi kıyamını Kâbe'den başlatacak ve Mekke şehrinde hâkimiyet kuracaktır.

Elbette bu kutsal kıyamın bütün ayrıntılarının rivayetlerde yer almaması ve sadece zafere ulaşması için etkili olan ve bu kıyama zarar vermeyecek miktarda yer alması doğaldır.

Rivayetlerin beyan ettiği en net olay, İmam Mehdi'nin (a.s) zilhicce ayının yirmi üç veya yirmi dördünde, yani kendi zuhurundan on beş akşam önce yakın adam ve yârenlerinden bir genci, kendi mesajını Mekkelilere okuması için göndermesidir. Ancak bu genç İmam Mehdi'nin (a.s) mesajını ve mesajın bir kısmını namazdan sonra halka okurken ona saldıracaklar ve Mescid-i Harâm'ın içinde Rükün ve Makam arasında vahşice katledeceklerdir. Bu korkunç katliam ve şehadet, yer yüzünü ve gökyüzünü etkileyecektir. Bu olay deneme amaçlı bir başlangıç girişimidir ve oldukça faydalı olacaktır. Faydalarından biri, Hicaz yöneticilerinin ve kâfir destekçilerinin vahşi yüzlerinin Müslümanlar için aşikâr olması ve iki hafta sonra başlayacak İmam Mehdi (a.s) kıyamı için zemin hazırlamasıdır. Bu aceleyle ve vahşice yapılan cinayetten dolayı, bölgedeki bütün hükümet teşkilatını pişmanlık ve güçsüzlük kaplayacaktır.

Mekke'de akıbeti hayırla sonuçlanan ve lakabından "Genç" veya "Nefs-i Zekiyye" diye bahsedilen bu şahsiyetin macera-

sı, pek çok Şif ve Sünnî hadislerde, genelde ise Şia kaynaklarında yer almıştır. Bazı rivayetlerde onun adı Muhammed b. Hasan diye geçmektedir.

Emîrû'l-Müminîn İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

"Filan hanedanının hükümetinin en son yöneticisi hakkında size bilgi vermemi istemez misiniz?" Dedik ki: "İsteriz ya Emîrû'l-Müminîn!" Şöyle buyurdu: *"Çekirdeği ve tohumu yaran ve canları yaratan Allah'a andolsun ki, Harem bölgesinde Kureyş kabilesinden bir topluluğun günahsız birini öldürmesinden sonra, yalnızca on beş akşam hükümet edeceklerdir."* Sorduk: "Acaba bu olaydan önce veya sonra bir hadise meydana gelecek mi?" Buyurdu ki: *"Ramazan ayında, uyanığı korkutan, uykudakini uyandıran ve perde arkasındaki (evdeki) kadınları dışarıya çıkaran bir semavî feryat gerçekleşecektir."*⁽¹⁾

"Kureyş kabilesinden bir topluluk" cümlesindeki belirsizlik, bu ibarede bir hatanın olduğunu göstermektedir.

Ebu Basîr'in İmam Cafer Sadık'tan (a.s) naklettiği uzunca bir hadis şöyledir:

Kaim (İmam Mehdi) kendi yârenlerine buyurur: 'Ey kavim! Mekkeliler bizi istemiyorlar. Ama ben öyle birini onlara göndereceğim ki, en uygun şekilde onlara hücceti tamamlayacaktır.' Bunun için İmam Mehdi (a.s) yârenlerinden birini çağırarak ona şöyle der: 'Mekke'ye giderek bu mesajı halka ulaştır ve şöyle de: Ey Mekke halkı! Ben filan tarafından size mesaj getirdim. O şöyle demektedir: Biz rahmet Ehlibeyti, peygamberlik ve ilahî hilafet hanedanı, Muhammed'in ve peygamberlerin soyundanız. Peygamberimizin (s.a.a) vefat ettiği günden günümüze dek bizim hakkımızda zulüm ve sitem edildi.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, 234.

Haklarımız ayaklar altına alındı. Şimdi biz sizlerden yardım istiyoruz. Bize yardım edin.' O genç bu sözleri söyledikten sonra ona saldıracak ve onu Mescidu'l-Harâm'da rükünle (Kâbe'nin dört köşesinden biriyle) makam (Hz. İbrahim'in makamı) arasında şehit edeceklerdir. O, Nefs-i Zekiyye'nin kendisidir. Bu haber İmam Mehdi'ye (a.s) ulaştınca kendi yârenlerine şöyle buyuracaktır: 'Size Mekkeli-lerin bizi istemediğini söylemedim mi!' İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri, o zuhur edinceye, Tuvâ Dağı'ndan Bedir Savaş'ı askerlerinin sayısı olan üç yüz on üç kişiyle gelinceye ve Mescidu'l-Harâm'a girip İbrahim Makamı'nda dört rekât namaz kılincaya kadar yanından ayrılmazlar. Bunlar gerçekleşince İmam Mehdi (a.s) Haceru'l-Esved'e yaslanacak, Allah'a hamdüsena ve Resulullah'a salatü-selam ettikten sonra öyle bir konuşma yapacaktır ki hiç kimse böyle bir konuşma yapmamıştır.⁽¹⁾

"Tuvâ" Mekke şehrinin giriş kısmındaki dağlarından biridir. Bu rivayette Nefs-i Zekiyye hakkında söylenenler sahihtir. Ancak İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun keyfiyeti hakkında söylenebilecek en doğru şey, ileride de değineceğimiz gibi İmam'ın (a.s) ve yârenlerinin teker teker Mescidu'l-Harâm'a gelmesidir. İbn Hammâd, Medine'de şehadete ulaşacak Nefs-i Zekiyye ve Mekke'de şehadete ulaşacak Nefs-i Zekiyye hakkında birtakım rivayetler getirmiştir.⁽²⁾ Onlardan biri şöyledir:

Nefs-i Zekiyye katledilmeden Mehdi (a.s) kıyam etmeyecektir. O şehadete ulaştınca, gökyüzü ve yeryüzündekiler onun katillerine öfkelenecektir. Bunun üzerine halk İmam Mehdi'nin (a.s) yanına gelecek ve gelin götürürken yaşanan coşkuyla onun etrafında toplanacaklar. O, yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Yeryüzü bitkisini çoğaltacak,

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, 307.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 89,91,93.

gökyüzü yağmurunu esirgemeyecek ve benim ümmetimin velayetinin gölgesinde hiç görülmemiş bir şekilde ilahî nimetlere boğulacaktır.⁽¹⁾

Ayrı bir rivayette Ammar b. Yasir'den şöyle rivayet edilmiştir:

Nefs-i Zekiyye ve kardeşi Mekke'de sebepsiz yere öldürülünce, münadi gökyüzünden nida ederek şöyle der: "Sizin önderiniz filandır. O, yeryüzünü hak ve adaletle dolduracak Mehdi'dir."⁽²⁾

1- age. s. 91.

2- age. s. 91.

HAK GELDİ, BATIL YOK OLDU

Ve de ki: Hak geldi, batıl yok olup gitti. Gerçekten batıl yok olmaya mahkûmdur.⁽¹⁾

Rivayetlerde zuhurun keyfiyeti ve zamanı hakkında biraz farklılık görülmektedir. Anlaşılan o ki, İmam Mehdi (a.s) ilk önce üç yüz on üç has ashabının arasında görülecektir. Sonra muharrem ayının dokuzuncu gününün gün batımında İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri bir bir Mescidu'l-Harâm'a toplanacak ve İmam Mehdi'nin (a.s) mukaddes kıyamı, yatsı namazının ardından Mekke halkına yapacağı konuşmayla başlayacaktır. Bunun ardından o akşam İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri ve taraftarları Mekke şehrinin ve Harem'in hâkimiyetini ele geçirecekler. Ertesi gün, yani muharrem ayının onunda İmam Mehdi (a.s) kendi mesajını bütün cihandakilere ulaştıracak ve herkes bu mesajı anlayacaktır. İmam Mehdi (a.s) Süfyanî'nin ordusu yere batana kadar Mekke'de kalacaktır. Sonrasında on bin ya da on binden biraz fazla kişiden oluşan bir orduyla Medine'ye doğru yola çıkacaktır.

Dikkat etmek gerekir ki rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'den başlayacak hareketini, "zuhur", "çıkış" ve "kıyam" gibi terimlerle dile getirmiştir. Anlaşıldığı kadarıyla bu terimlerin içeriği aynıdır. Ancak bazı rivayetler "zuhur" ve "çıkış" arasında fark bırakmıştır. Bir kısmı İmam Mehdi'nin (a.s)

1- İsrâ, 81.

Mekke'deki kıyamına "zuhur", onun Mekke'den Medine'ye yapacağı harekete de "çıkış" demiştir. Ayrıca rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki zuhurunun, has yârenleriyle birlikte gerçekleşeceğini kaydetmiş ve Mekke'den Medine'ye çıkışını da yârenlerinin sayısının on bine ulaştığı ve Süfyanî'nin ordusunun yere batacağı zaman olarak dile getirmiştir.

Abdulazim Hasanî'nin (r.a) şöyle dediği nakledilmiştir:

İmam Cevad'a (a.s) dedim ki: "Zulüm ve adaletsizlikle dolan dünyayı, adaletle ve insafla dolduracak Muhammed Ehlibeyti'nin Kaim'i olmanızı umut ediyorum."

Buyurdu ki: "Peygamber'in (s.a.a) Ehlibeyt'i olan bizler, Allah'ın emriyle Kaim olan (kıyam eden) ve dinine ulaştırınız. Ancak ben, yeryüzünü kâfirlerin ve inkârcıların pis vücudundan temizleyecek, cihanı baştan ayağa adalet ve insafla dolduracak Kaim (İmam Mehdi) değilim. Onun doğumu saklanacak ve kendisi de insanların gözünden gizli tutulacaktır. İsmi dilde (açıktan) söylemek haramdır. Onun ismi ve künyesi Resulullah'la (s.a.a) aynıdır. Yeryüzü ayağının altından geçer ve her zor iş ona kolaylaşır... Onun yârenleri üç yüz on üç kişi, Bedir ashabı sayısı kadardır ve dünyanın ücra köşelerinden onun etrafında toplanıp bir araya geleceklerdir. Kur'ân'ın şu ayeti bununla ilgilidir: '**Nerede olursanız olun, Allah tümünüzü bir araya getirir...**'⁽¹⁾ Yeryüzünde bu sayıda insan onun etrafında toplanınca zuhur edecektir. Yârenlerinin sayısı on bine ulaşınca çıkıp ayaklanacak ve Allah razı olana kadar düşmanlarını durmaksızın yok edecektir."

Abdulazim diyor ki, İmam'a (a.s) şöyle sordum: "Ey benim rehberim! İmam Kaim (a.s) Allah'ın razı olduğunu nasıl anlayacaktır?"

Buyurdu ki: "Onun kalbine rahmet ve şefkat duygusu koyarak."⁽¹⁾

A'maş, Ebu Vâil'den, İmam Ali'nin (a.s) oğlu İmam Hüseyin'e (a.s) bakarak şöyle buyurduğunu naklediyor:

Bu evladım, Peygamber'in (s.a.a) onun hakkında buyurduğu gibi efendi ve liderdir. Allah-u Teâlâ yakında bunun soyundan Peygamberinizle (s.a.a) aynı adı taşıyan, yüzü ve yaşamı ona benzeyen birini dünyaya getirecektir. İnsanlar gaflet uykusuna daldığı, gerçek ve hakikatin öldüğü, zulüm ve adaletsizliğin yayıldığı zaman kıyam edecektir. Allah'a andolsun ki, eğer kıyam etmezse onun da boynunu vururlar. Onun zuhur ve kıyamıyla gökyüzü ehli ve sakinleri sevinecek, önceden zulüm ve haksızlıkla dolmuş olan yeryüzü adaletle dolacaktır.⁽²⁾

İmam Ali'nin (a.s) "Eğer kıyam etmezse onun da boynunu vururlar" sözünden anlaşılan o ki, düşmanın emniyet güçleri, İmam Mehdi'nin (a.s) gelmesine bir müddet kala zuhurun gerçekleşeceğinden haberdar olacak ve muhtemelen İmam Mehdi'nin (a.s) programını anlayacaklardır. Bu yüzden İmam Mehdi (a.s) kıyam etmediği takdirde ölüm onu tehdit edecektir.

İbrahim Cerîrî, babasından şöyle rivayet ediyor:

Nefs-i Zekiyye, Muhammed (s.a.a) hanedanından ve ismi Muhammed b. Hasan'dır. O, suçsuz ve günahsız öldürülecektir. Onu öldürdükleri zaman yerde ve gökte onların hiçbir bahanesi kalmayacaktır. Bu sırada Allah Kaim-i Âl-i Muhammed'i (s.a.a) az, tanınmamış, zahirde zayıf ve güçsüz bir grupla gönderecektir. Kıyam ettikleri zaman, hal-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 157.

2- age. c. 51, s. 120.

kın hepsi onlar için gözyaşı dökülecektir. Çünkü hepsinin çok yakında yakalanacağını kesin olarak bilecekler. Ancak yüce Allah cihanın doğu ve batısını onlara açacaktır. Biliyorsunuz ki, onlar hakiki müminler ve (onlarla beraberlik) ahir zamandaki en üstün cihattır.⁽¹⁾

Bu rivayetten anlaşıldığı kadarıyla İmam Mehdi (a.s) kıyamının başlangıcında yârenlerinden oluşan ufak bir grupla zuhur edecek ve halk da onların bu durumuna ağlayacak ve çok geçmeden yakalanarak öldürüleceklerini sanacaklardır.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu naklediliyor:

Kaim, Zî-Tuvâ Dağı yolundan, Bedir Savaşı askerleri sayısı olan üç yüz on üç erkekle gelecek ve Haceru'l-Esved'e yaslanıp zafer bayrağını dalgalandıracaktır.

Ali b. Hamza şöyle diyor:

Bu konuyu İmam Musa Kazım'a (a.s) söyledim. İmam (a.s) şöyle buyurdu: *Uygulamaya hazır bildiriyle beraberdir.*"⁽²⁾

Rivayetin manası, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleriyle beraber Mescidu'l-Harâm'a girmeden önce Zî-Tuvâ'da zuhur etmesi değil de İmam Mehdi (a.s) ve ashabının Mekke'ye gelişlerinin Zî-Tuvâ yolunda olacağı veya onların Mescidu'l-Harâm'a doğru olan hareketlerinin buradan başlayacağıdır. Zafer bayrağından maksat, rivayetlere göre İmam Mehdi'nin (a.s) yanında bulunan Resulullah'ın (s.a.a) bayrağıdır. Bu bayrak Cemel Savaşı'ndan sonra açılmamıştır. Son olarak bu bayrağı İmam Mehdi (a.s) dalgalandıracaktır. Yine rivayetlere bakıldığında, Resulullah'ın (s.a.a) ve diğer peygamberlerin mirasla-

1- age. c. 52, s. 217.

2- age. c. 52, s. 306.

rının da İmam Mehdi'nin (a.s) yanında olduğu anlaşılmaktadır. Rivayette geçen, "Uygulamaya hazır bildiri" ibaresinden maksat, İmam Mehdi'nin (a.s) halk için amel edilmesi gereken kurallar ve talimatlar bütünüdür. Muhtemelen bu talimatlar ve kurallar bütünü, Resulullah'ın (s.a.a) buyurması ve İmam Ali'nin (a.s) mübarek hattıyla İmam Mehdi (a.s) için yazdıkları ahitname olsa gerek. Nitekim önceki kaynakta geçen rivayet buna değinmiştir.

Bir başka rivayette İmam Zeynelabidin (a.s) şöyle buyuruyor:

İmam Mehdi (a.s) Tuvâ Dağı'nın sarp geçidinden, Bedir Savaşı askerleri sayısı olan üç yüz on üç erkekle inecek ve Mescidul-Harâm'a girecektir. İbrahim Makamı'nda dört rekât namaz kılacak ve Haceru'l-Esved'e yaslanacaktır. Allah'a hamdüsena, Resulü'nü anıp ona salatüselam ettikten sonra öyle bir konuşma yapacaktır ki, hiç kimse böyle bir konuşma yapmamıştır. Ona biat elini ilk uzatan, Cebrail ve Mikail olacaktır.⁽¹⁾

Elbette rivayetler, hutbenin bir bölümünü veya İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke halkına buyurduğu ilk bildiriyle, dünyadaki Müslümanların hepsine beyan ettiği ikinci bildirisini içermektedir.

Örneğin, İbn Hammâd kendi nüshasında İmam Muhammed Bâkir'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Mehdi; yatsı namazı sırasında, Resulullah'ın bayrağı, gömleği ve kılıcıyla; (özel) alamet, nur ve beyanla zuhur edecektir. Yatsı namazını kılınca etkili bir sesle şöyle buyuracaktır: "Allah'ı size hatırlatır ve O'nun katındaki korumunuzu anımsatırım. O, hüccetini seçmiş, peygamber-

1- age. c. 52, 307.

leri görevlendirmiş ve semavî kitap indirmiştir. Sizlere kendisine kimseyi ortak koşmamanıza, O'na ve Resulü'ne itaat etmenize emretmiştir. Kur'ân'ın ihya ettiğini ihya edin, yok ettiğini yok edin. (Kur'ân'ın sakındırdığından kaçının.) Doğruluk, hidayet ve takvanın destekçisi olun. Çünkü dünyanın yok olup gitmesi yaklaşmış ve veda edeceğini ilan etmiştir. Ben sizleri Allah'a, Resulü'ne, Allah'ın kitabına amele, batılı terke ve ilahî sünnetleri ihya etmeye davet ediyorum." Sonra İmam Mehdi (a.s) Bedir yârenleri sayısınca olan üç yüz on üç kişiyle beraber zuhurunu ale-ni edecektir. Yârenleri sonbahar bulutlarına benzerler. Gecenin zahitleri ve gündüzün aslanlarıdır. Önceden kararlaştırmaksızın bir araya gelirler. Allah, Hicaz bölgesini İmam Mehdi (a.s) için fethedecek ve zindandaki Benî Hâşim'den olan herkesi özgürleştirecektir. Sonrasında Kûfe'ye siyah bayraklılar gelecek ve bir grubu İmam Mehdi'yle (a.s) biat etmek için göndereceklerdir. İmam Mehdi (a.s), zulmün ve zalimin yok edilmesi, şehirlerde adalet ve doğruluğun yayılması için askerlerini dünyanın her tarafına yollayacaktır.⁽¹⁾

Sonbahar bulutları gökyüzünde dağılır ve ardından bir araya toplanırlar. İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin sonbahar bulutlarına benzetilmesinin sebebi de budur. İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerini sonbahar bulutlarına ilk önce İmam Ali (a.s) benzetmiştir.⁽²⁾ Bu tabiri İmam Ali (a.s) Resulullah'tan (s.a.a) öğrenmiş olabilir. İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru ve yârenlerinin Mekke'de bir araya gelmesi, önceden de değindiğimiz gibi, sonbaharda veya yaz ayının sonunda gerçekleşebilir.

Ebu Hâlid el-Kabulî, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor:

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 95.

2- Nehcü'l-Belâğa, 166. hutbe.

Allah'a andolsun ki, sanki Kaim'i (İmam Mehdi'yi) Haceru'l-Esved'e yaslanmış kendi hakkını Allah'a yeminle hatırlatarak şöyle dediğini görür gibiyim: "Ey İnsanlar! Kim Allah hakkında benimle tartışmaya kalkışırsa (bilsin ki,) Allah'a en yakın olan benim. Kim Âdem'le ilgili benimle tartışmaya girerse (bilsin ki,) insanlar arasında ona en yakın olan benim. Kim Nuh'la alakalı benimle tartışmak isterse (bilsin ki,) insanlar arasında ona en yakın olan benim. Kim İbrahim'le alakalı benimle tartışmaya kalkışırsa (bilsin ki,) insanlar arasında ona en yakın olan benim. Kim Musa hakkında benimle münakaşa ederse (bilsin ki,) insanlar arasında ona en yakın olan benim. Kim İsa hakkında benimle tartışmaya kalkarsa (bilsin ki,) insanlar arasında ona en yakın olan benim. Kim Muhammed (s.a.a) ile alakalı benimle tartışsın (bilsin ki,) insanlar arasında Muhammed'e (s.a.a) en yakın olan benim. Kim Allah'ın kitabı hakkında benimle tartışmaya kalkışırsa (bilsin ki,) insanlar arasında Kur'ân'ı en iyi bilen benim." Bunun ardından Makam-ı İbrahim'e giderek iki rekât namaz kılcaktır.⁽¹⁾

Yukarıdakilere ilaveten bazı rivayetlerde farklı ibareler de bulunmaktadır. Örneğin şöyle gelmiştir:

Ey insanlar! Biz Allah'tan yardım diliyoruz. Her kim bizim davetimizi kabul ederse (bilsin ki), biz sizin Peygamberiniz Muhammed'in (s.a.a) Ehlibeyt'i ve ona en yakın olanlar... Ben Âdem'den geri kalan ve halefi, Nuh'un zahiresi, İbrahim ve Muhammed soyunun seçkiniyim. Her kim benimle Resulullah'ın (s.a.a) sünneti hakkında bahsetmeye ve tartışmaya girişirse bilsin ki, ben onun sünnetine herkesten daha layığım ve onun sünnetini daha iyi bilirim. Bunun ardından Allah, onun üç yüz on

1- Bihâru'l-Envâr, c. 5, s. 315.

üç yaverini önceden bir anlaşma olmaksızın etrafında bir araya getirecektir. Onlar Rükün'le (Kâbe'nin dört köşesinden biriyle) Makam (Hz. İbrahim'in Makamı) arasında İmam Mehdi'yle (a.s) biat edeceklerdir. İmam Mehdi'nin (a.s) yanında, evlatların babalarından miras bıraktıkları, Resulullah'tan (s.a.a) kalan bir ahitname bulunmaktadır.⁽¹⁾

Bazı hadislerde yer aldığı üzere, ilk önce, İmam Mehdi'nin (a.s) ashabından olan ve halkın tanıdığı biri Mescidul-Harâm'da ayağa kalkarak halkı İmam'ın (a.s) mesajını dinlemeye ve davetini kabul etmeye çağıracaktır.

İmam Zeynelabidin'in (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Ona bağlı adamlarından biri kalkarak şöyle diyecek: "Ey insanlar! Bu şahıs, sizin isteğinizdir ve şimdi yanınıza gelmiştir. Sizleri Resulullah'ın (s.a.a) davet ettiği şeylere davet etmektedir." Bu sözleri işitince halk ansızın ayağa kalkacak ve İmam (a.s) da ayağa kalkarak şöyle diyecektir: "Ey insanlar! Ben falan oğlu falan, Resulullah'ın (s.a.a) evladıyım. Sizleri Resulullah'ın (s.a.a) davet ettiğine davet ediyorum." Bu sırada halk onu öldürmeye kalkışacaklar; ama İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden üç yüz küsuru ayaklanarak bunun gerçekleşmesine izin vermeyeceklerdir.⁽²⁾

"Ona bağlı adamlarından biri" yani, onun soyundan birisi manasınadır ve "ayağa kalkacaklar" cümlesinden kasıt da, herkesin diline dolanan ve yolunu gözledikleri İmam Mehdi'yi (a.s) görmek için ayakta durmalarıdır. Hedefleri ise, hâkim düzenin korkusundan ayağa kalkarak dönmek için hazırlık yapmaları olabilir. Ancak İmam Mehdi'ye (a.s) saldırarak öl-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 238-239.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 306.

dürmeye kalkışanlara gelince, hiç şüphesiz onlar Hicaz rejiminin memurlarıdır. Rivayet net bir şekilde, İmam Mehdi'yi (a.s) arayan Müslümanların coşku ve sevincini, halkın hükümet karşısındaki korku ve öfkesini yansıtmaktadır.

Rivayetlerde beyan edilen zor şartlarda, İmam Mehdi'nin (a.s) has yârenlerinin Harem (Mescidu'l-Harâm) ve Mekke'yi özgürleştirmek için yapacakları girişimin yeterliliğinin uzak bir görüş olması, üzerinde durulması gereken noktalardan biridir. Bu zor şartlar ve kötü ortam, zuhurdan iki hafta önce gerçekleşen ve suçu, İmam Mehdi (a.s) tarafından gönderildiğini söyleyerek onun mesajının bazı bölümlerini halka okumak olan Nefs-i Zekiyye'nin vahşice katledilmesinden anlaşılmaktadır.

Hiç şüphesiz İmam Mehdi (a.s) Allah'ın ona bahşettiği gaybî yardımlara ilave olarak, sözlerini net bir şekilde insanlara ulaştırabilmek ve yârenlerinin Harem-i Şerif'le Mekke'ye hâkim olabilmeleri için, zahiri vesileleri de kullanacaktır. Bu hâkimiyet ise rivayetlere göre, İmam Mehdi'yle (a.s) biat edecek yüzlerce veya binlerce Yemenli, İranlı, Hicazlı ve hatta Mekkelî yârenleri tarafından gerçekleştirilecektir. Bunlar, İmam Mehdi'nin (a.s) mukaddes kıyamının zafere ulaşması için önemli ve zarurî işleri yoluna koyacak, Mekke şehrinin yönetimini ellerine geçirecek, halkın İmam Mehdi'ye (a.s) verecekleri büyük desteği düzenli bir harekete dönüştürecek askerî ve insanî güçlerdir. Bu meyanda İmam Mehdi'nin (a.s) üç yüz on üç has yârenin rolü, taraftarlarının faaliyetlerini idare etmek ve onlara komutanlık etmektir.

Şimdiye kadar söylenenler, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının kanlı olacağını göstermemektedir. Çünkü rivayetler Mescidu'l-Harâm'da veya Mekke'de gerçekleşecek herhangi bir çatışma veya katliamdan bahsetmiyor. Bazı ilmî şahsiyet-

lerden İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin Mescidu'l-Harâm'ın imamını o gecede öldüreceklerini duymuştum. Ancak ben buna dair herhangi bir rivayet bulamadım. Bu konu hakkında elde ettiğim tek bilgi, *İlzâmu'n-Nâsib* adlı kitabın 2. cildi 166. sayfasındaki şu ibaredir:

Muharrem ayının onunda İmam Mehdi (a.s) çıkacak, sekiz adet zayıf keçi yavrusunu kendi önüne katıp götürürken Mescidu'l-Harâm'a girecek ve oranın hatiplerini öldürecek. Hatip öldürülünce İmam Mehdi (a.s) Kâbe'nin yanında insanların gözünden kaybolacaktır. Cuma günü akşam olunca, Kâbe'nin çatısına çıkacak ve üç yüz on üç yârenini çağıracaktır. Yârenleri dünyanın doğu ve batısından onun etrafına toplanacak ve cumartesi sabahı halkı kendilerine biate davet edeceklerdir.

Ancak bu sözler rivayet değildir ve daha önce de değindiğimiz gibi, verilen bilgilerin sağlam bir dayanağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla doğru olan, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının kansız bir kıyam olacağını söylememizdir.

Bu kansız kıyam, İmam Mehdi'ye (a.s) edilecek gaybî yardımlar ve Allah'ın onun düşmanlarının kalbine koyacağı korkuyla gerçekleşecektir. Ayrıca insanların geneli İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu sabırsızlıkla beklemektedir ve İmam (a.s) Harem'i, güç merkezlerini ve Mekke'nin hassas bölgelerini kontrol altına almak için yaptığı dakik programlar sayesinde, savaşız ve kansız bir kıyamla sonuçlandıracaktır. Bu kıyamın çatışma ve kan dökmeden gerçekleştirilmesi ise, Harem'in ve mukaddes Mekke şehrinin hürmetinin korunması için olması, uzak bir ihtimal değildir.

O gecede azametli Mekke şehri rahat bir nefes alacak ve İmam Mehdi'nin (a.s) sancağı şehrin doruğunda dalgalanarak, Bakıyyetullah'ın (İmam Mehdi'nin) nuru o sancaktan et-

rafa yayılacaktır. İmam Mehdi'nin (a.s) düşmanları ve onlarla aynı doğrultuda çalışan dünya medyası, o hazretin zafere ulaşmış mukaddes kıyamının üstünü kapatmaya ve zuhurda gerçekleşen olayları gizlemeye çalışacak ve bu olayları, radikallerin ve Mehdilik iddiasında bulunanların bir hareketi olarak göstereceklerdir. Bu radikallerin bazıları Mekke ve diğer bazı bölgelerde helak edilmişti. Diğer taraftan İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki düşmanları; kıyamın rehberi, yârenleri ve onların zayıf yönleri hakkında bilgi toplayıp, bu bilgileri Süfyanî'ye vermek için kapsamlı bir hareket başlatacaklardır. Süfyanî güçleri, en kısa zamanda Mekke'ye ulaşmak için emir almışlardır.

Bazı rivayetlerin değindiği gibi, İmam Mehdi (a.s), cumartesi gününe denk gelen Aşura gününde Mekke'ye girecek ve kıyamının evrensel olduğuna tekit edecektir. Müslümanların hepsine ve bütün dünya halklarına kendi dilleriyle hitap edecek ve onlardan, kâfirler ve zalimler aleyhine yardım isteyecektir.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet edilmiştir:

Kaim, cumartesi günü -ki Aşura günüdür ve o gün İmam Hüseyin (a.s) şehadete ulaşmıştır- kıyam edecektir.⁽¹⁾

Önceki rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunun cuma günü yatsı namazından sonra gerçekleşeceğini beyan etmişti. Bu iki rivayete dikkat edildiğinde, İmam'ın (a.s) zuhurunun iki aşamada gerçekleşeceği söylenebilir. Birinci aşamada İmam Mehdi (a.s) Harem ve Mekke'ye muharrem ayının dokuzuncu günün akşamı hâkim olacak ve bu, cumartesi günü zuhurun bütün dünyaya ilanının başlangıcı olacaktır. Cumartesi günü ise Aşura gününe denk gelecektir.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 285.

Hiç şüphesiz, bu olay dünya devletleri için oldukça önem arz etmektedir ve bunun Müslümanlar arasında önemli yansıması olacaktır. Özellikle İmam Mehdi'nin (a.s) halkı Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu mucizeden haberdar etmesi halk arasında çok önemli etki yaratacaktır. Bu mucize ise, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamını bastırmak için Mekke'ye hareket eden ve Suriye ahalisinden olan Süfyanî ordusunun yere batmasıdır. İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'deki kıyamının süresi ve neler yapacağı hakkında bilgi veren rivayetlerin sayısı azdır. Bu rivayetlerin bir tanesi şöyledir:

İmam Mekke'de Allah irade ettiği müddetçe kalacaktır.⁽¹⁾

Ayrı bir rivayet ise şöyledir:

İmam (a.s) Kâbe hırsızlarına had uygulayacaktır.

Kâbe hırsızlarından maksat, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önceki Hicaz yöneticileri olabilir. Ancak şüphesiz, İmam Mehdi'nin (a.s) çalışmaları, İslam milletleri için okuduğu hutbe ve evrensel siyasî konumunun ilanı gerçekleşecektir.

Rivayetlere göre İmam Mehdi, (a.s) Süfyanî ordusunun mucizevî bir şekilde yere batmasından sonra Mekke'de kıyamını başlatacaktır. Ancak anlaşılan o ki bu ordu, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamı alenî olduktan sonra, İmam'ın (a.s) kıyamını bastırmak için hızla Mekke'ye gidecek ve Mekke'ye varmadan önce Allah onları yere batıracaktır.

Evet, âlemin doğu ve batısındaki kâfir önderler, İmam Mehdi'nin (a.s) zafere ulaşan kıyamı karşısında büyük bir tepki gösterecekler ve öyle bir öfkeleneklerdir ki, kendilerini kontrol edemeyeceklerdir. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 334.

"Hak bayrağı belirince, Doğu ve Batılılar ona lanet ederler." Sordum ki: "Niye?" Buyurdu ki: "Benî Hâşim'de gördükleri şeylerden dolayı."⁽¹⁾ Ayrı bir rivayette: "Onun Ehlibeyt'inden daha önce gördüklerinden dolayı."

Bu rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurundan önce kaç tane zemin hazırlayan hareket meydana geleceğini ve bu hareketlerin geneline Benî Hâşim seyitlerinin önderlik edeceğini göstermektedir. Dünya kâfirleri, bu İslamî hareketlerden ve İslam'a yönelmelerden dolayı aşırı zorluklarla karşı karşıya kalacaktır. Rivayetlere göre İmam Mehdi (a.s) Mekke'ye yönetici tayin ettikten sonra Medine'ye doğru yola çıkacaktır.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Kaim'e (İmam Mehdi) Allah'ın Kitabı ve Resullullah'ın (s.a.a) sünneti üzere biat edecekler. İmam (a.s) da Mekke'ye bir hâkim görevlendirecek ve Medine'ye doğru yola çıkacak. Yolculuk esnasında onun temsilcisini öldürdükleri haberi ulaşınca Mekke'ye geri dönecek ve onun katil veya katillerini öldürecek.⁽²⁾

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

O, Mekkelileri hikmet ve güzel nasihatle hakka davet edecek ve onlar da itaat edecekler. Sonra kendi hanedanından birini kendi vekili unvanıyla oraya tayin ettikten sonra Medine'ye doğru yola koyulacak. İmam Mehdi (a.s) Mekke'den çıkar çıkmaz vekiline saldıracaklar ve bundan dolayı İmam (a.s) geri dönecek. Onlar da utançla, ağlayarak ve hızla İmam'ın (a.s) yanına gelecek ve şöyle diyecekler: "Ey Âl-i Muhammed'in Mehdi'si! Tövbe! Tövbe! (Yaptığımızdan pişmanız, bizleri affet.)" İmam (a.s) onlara na-

1- age. c. 52, s. 363.

2- age. c. 52, s. 308.

sihat edecek, tehlikeyi ilan edecek, bozgunculuktan sakındırarak ve içlerinden ayrı bir vekil tayin ederek Medine'ye doğru yola çıkacak."⁽¹⁾

Bu rivayetin, İmam Mehdi'yle (a.s) Mekke'de çatışacak hareket ve akımla ilgisi yoktur. İlk rivayette geçen, "katilleri öldürecek" sözünden kasıt, onun Mekke'deki vekilini öldürenler olabilir.

İmam Mehdi (a.s) Medine yolculuğunda Süfyanî ordusunun yere battığı yerden geçecektir. Nitekim *Tefsiru'l-Ayyâşî*'de İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Onlardan (Âl-i Muhammed'den) biri, üç yüz on üç kişiyle beraber ve Peygamber'in (s.a.a) sancağı yanındayken Medine'ye doğru yola koyulacaktır. (Bir yere yetişecektir.)

İmam şöyle buyuruyor:

Burası, Allah'ın emriyle orduların yere batacağı mekân ve şu ayetin tevilidir: "Kötü düzenler hazırlayanlar, Allah'ın kendilerini yere batırmayacağından veya farkında olmadıkları bir yerden kendilerine azap gelmeyeceğinden emin mi oldular? Ya da (Allah'ın) dolaştıkları sırada kendilerini yakalamayacağından (emin mi oldular)? Onlar, Allah'ı âciz bırakacak değiller."⁽²⁾

Medine ve Hicaz'ın Özgürleştirilmesi

Rivayetlere göre İmam Mehdi (a.s) Mekke'de savaşmamasına rağmen, Medine'de bir veya birkaç savaşa girişecektir.

1- age. c. 53, s. 11.

2- Nahl, 45-46.

İmam Muhammed Bâkır (a.s), nakledilen uzunca bir rivayette şöyle buyurmuştur:

Sonra Medine'ye girecek ve Kureyş onlardan saklanacaktır. Ali b. Ebu Tâlib'in (a.s) onlar hakkında buyurduğu sözü ise şudur: "Allah'a andolsun ki Kureyş, 'Keşke bütün varlıklarını ve güneşin üzerine doğduğu her şeyi verebilseydik de, karşılığında bir deveyi kesecek kadar vakit zarfında Ali b. Ebu Tâlib'i kendi tarafımızda bulsaydık!' diye arzu etmektedirler.⁽¹⁾ Sonra bir olay meydana gelecek ve Kureyş şöyle diyecektir: "Bizi bu haddi aşan isyankârın yanına götürün. Allah'a andolsun ki, eğer o Muhammedî, Alevî veya Fatimî olsaydı, bu ameli yapmazdı." Bunun üzerine Allah İmam Mehdi'yi (a.s) tam olarak onlara hâkim kılacak, İmam (a.s) da katilleri helak edecek ve onlarla irtibatı olan herkesi esir alacaktır. Daha sonra hareket ederek Şakra'ya⁽²⁾ gidecektir. Orada vekilinin öldürüldüğü haberini alacak, geri dönecek ve onları öyle bir helak edecektir ki; Harre katliamı yanında basit kalacaktır. Sonrasında halkı Allah'ın Kitabına ve Peygamberi'nin (s.a.a) Sünnetine davet edecektir.⁽³⁾

Bu rivayet Medine'de meydana gelecek iki savaşa değinmektedir. Birinci savaş, bir olayın ardından ve İmam Mehdi'nin (a.s) eliyle gerçekleşecek, bundan ise Kureyş ile başkaları hoşlanmayacak ve onu kınayacaklardır. Anlaşılan o ki bu olay, Peygamber'in (s.a.a) Mescidi ve pak kabrinin tahrip edilmesi ve tekrar inşa edilmesiyle ilgilidir. Nitekim ayrı rivayetler de bu konuyu açıklamaktadır. İmam Mehdi'nin (a.s) düşman-

1- Bu arzudan kasıt şudur: Keşke İmam Ali (a.s) hazır olsaydı ve Cemel Savaşı'nda olduğu gibi onları affetseydi. (Farsça mütercim.)

2- Şakra: İran ve Irak tarafında, Hicaz'daki bir bölgenin ismidir. (Fars mütercimi)

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 342 Tefsir-i Ayyâşî'den naklen.

ları, halkı İmam'ın (a.s) aleyhine kışkırtmak ve tahrik etmek için bu olayı bahane edeceklerdir. İmam Mehdi (a.s) onlarla savaşacak ve ayrı bir rivayette de yer aldığı gibi onlardan yüzlercesini öldüreceklerdir. Bu sırada Kureyşliler, yani Kureyş kabilesinin yakınları ve akrabaları, bir dişi devenin kesilmesi süresince bile olsa Emîrül-Müminîn İmam Ali'nin (a.s) orada bulunmasını ve onları İmam Mehdi'nin (a.s) intikamından kurtarmalarını arzulayacaklardır. Çünkü İmam Ali'nin (a.s) onlara takındığı siyasî tavır sabır ve af üzereydi.

İkinci savaş, muhaliflerin hareketlerine son verdikten ve Medine'ye hâkim tayin ettikten sonra gerçekleşecektir. İmam'ın (a.s) Irak veya İran'a doğru yola çıkması ve muhtemelen ordugâhı olan Şakra veya Şekarât bölgesine yetişmesinin ardından İmam (a.s) Medine halkının kendisine karşı muhalif girişimlerde buldukları ve Medine'deki vekilini öldürdükleri haberini alınca tekrar geri dönecektir. Onlarla savaşarak Emevî ordusunun Harre olayında öldürdüğünden daha fazlasını öldürecek ve tekrar Medine'ye hâkim olacaktır. Tarih kaynaklarında Harre olayının şehitleri yedi yüz kişiden fazladır. Ancak Harre inkılabı; Medine halkının İmam Mehdi (a.s) aleyhine ayaklanmasının aksine, İmam Hüseyin'in (a.s) kıyamından sonra Yezid b. Muaviye'nin aleyhine yapılmış hak ve meşru bir harekettir. Bu iki hadisenin birbirine benzetilmesi ise, yalnızca bu hadiselerde ölenlerin sayısından kaynaklanmaktadır.

Yevmu'l-Halâs kitabının yazarı, kitabın 265. sayfasında, daha önce *Tefsiru'l-Ayyâşî*'de naklettiğimiz rivayetin bir kısmına istinaden, İmam Mehdi'nin (a.s) yalnızca Medine'ye girerken savaşaacağını yazmıştır. Hâlbuki bu rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) Medine'ye girişinden sonra iki savaşın gerçekleşeceği haberini vermektedir. *Yevmu'l-Halâs* kitabındaki rivayetlerin dikkatlice incelenmesi gerekmektedir. Çünkü kitabın yazarı

rivayetleri parçalara ayırarak bazı kısımlarını diğer bazı kısımlarla bir araya getirmiş ve elde ettiği bu yeni rivayet için kaynak göstermiştir. Hâlbuki bu rivayetin bir kısmı veya benzeri verilen kaynakta bulunmaktadır.

Muhtemelen İmam Mehdi (a.s) Medine'ye gireceği zaman, hükümetin geri kalan unsurlarının veya Süfyanî güçlerinin direnişiyle karşılaşacak veya aralarında bir savaş meydana gelecek ve neticede İmam Mehdi'nin (a.s) galibiyetiyle sonuçlanacaktır. Ancak ben, bu çatışmaya dair bir rivayet görmedim. Gördüğüm bir rivayet, Medinelilerin İmam Mehdi'nin (a.s) oradaki huzuruna razı olduklarına ve İmam'a (a.s) karşı durmayacaklarına değinmektedir.

el-Kâfi kitabında İmam Cafer Sadık'tan (a.s) nakledilen uzun bir rivayette şöyle dediği yazılmaktadır:

O gün Medine'de bulunan Ali (a.s) evlatlarının hepsi, İmam Mehdi'nin (a.s) yanında yer almak için Mekke'ye gidecektir. Bu sırada İmam Mehdi (a.s) Irak'a doğru yola çıkacak, Medine halkının emniyet içinde olması ve tekrar Medine'ye dönmesi için de bir ordu gönderecektir.⁽¹⁾

Bu rivayetin içeriğini teyit eden şey, Medinelilerin Süfyanî ordusunu izlerken yere batmalarını görmeleri, Hicaz yönetiminin zayıflığını ve belki de Süfyanîlerin yere batmasından sonra hükümetin düşmesini müşahade etmeleri ve halk kitlelerinin dalgalar halinde İmam Mehdi'yi (a.s) desteklediklerine şahit olmalarıdır. Bunlara ilaveten Medineliler, İmam'ın (a.s) kendilerinden olduğunu sanırlar.

Gördüğünüz gibi bu rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) kendisinin şahsen Medine'ye gideceğini göstermemektedir. Oraya

1- *el-Kâfi*, c. 8, s. 224.

bir ordu gönderecektir. Bu ihtimal gerçeğe daha yakındır. Sonuç olarak rivayetlerden anlaşılan, Allah'ın Hicaz'ı İmam Mehdi (a.s) eliyle özgürleştireceğidir. Bu ise, zayıf Hicaz hükümetinden geri kalan unsurların düştüğü ve Süfyanî güçlerinin yenildiği anlamını taşımaktadır. Muhtemelen, Hicaz'ın özgürleştirilmesi ve bu bölge halkının İmam Mehdi'yle (a.s) biat etmesi, İmam'ın (a.s) Mekke'ye hâkim olmasından ve Süfyanîlerin yere batmasından sonra gerçekleşecektir.

Hicaz bölgesinin İmam Mehdi (a.s) hâkimiyetine geçmesiyle, İmam'ın (a.s) hükümetinin egemenliği, Irak'ta bulunan muhaliflerine rağmen, Yemen, Hicaz, İran ve Irak'ı kapsayacaktır. İmam'ın (a.s) Hicaz'a egemen olacağı dikkate alındığında, Fars Körfezi'ne de hâkim olması gerekir. Bu ise, bu bölge halkının yardımıyla veya Yemenli ve İranlı yârenlerinin desteğiyle gerçekleşebilir. Böyle kapsamlı bir devletin İmam Mehdi (a.s) tarafından kurulması, doğu ve batıda çok büyük tepkilere yol açacaktır. Çünkü İmam Mehdi'nin (a.s) Babu'l-Mendep ve Hürmüz Boğazlarına hâkimiyeti, Doğu ve Batılılar için iktisadî ve stratejik tehlike addedilecektir. Bundan daha tehlikelisi, İslam medeniyet kültürünün yayılmasıdır ki Doğu, Batı ve Yahudiliği derinden sarsacaktır. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) buyurduğu bir rivayette geçtiği üzere, Doğu ve Batı İmam Mehdi'nin (a.s) bayrağını, yani onun inkılap ve hükümetini lanetleyeceklerdir.

Doğu ve Batı güçleri, hâkimiyet ve nüfuzlarını, özgürleştirilen bölgelerde kaybedince, savaş gemilerini Fars Körfezi ve bölge etrafındaki denizlerde harekete geçireceklerdir. Onların sadece denizdeki varlıkları, deniz ve hava güçleriyle tehditlerinden başka bir şeyleri kalmayacaktır. Belki de Basra'daki ve İstahr bölgesindeki çatışmaları onlar alevlendireceklerdir. İleride bu olaya değineceğiz.

İmam Mehdi'nin (a.s) İnan ve Irak'a Hareketi

İmam Mehdi'nin (a.s) Hicaz'dan hareket etmesiyle ilgili rivayetlere bakıldığında, birtakım farklılıklar göze çarpmaktadır. Şia hadislerinin çoğunun genel tasviri, İmam Mehdi'nin (a.s) Hicaz'dan doğrudan Irak'a gideceği yönündedir. Diğer bazı rivayetler ise şöyledir:

O, Mekke şehrinden doğrudan o diyara girecektir.

Bu bilgi, *el-Kâfi* kitabındaki "İmam Mehdi, Medine'ye bir ordu gönderecektir." içerikli rivayeti onaylamaktadır.

Sünnî kaynaklı rivayetler ise, İmam Mehdi'nin (a.s) Mekke'den Şam ve Kudüs'e gideceğini veya önce Irak, ardından Şam ve Kudüs'e hareket edeceğini beyan etmektedir. Yalnızca İbn Hammâd'ın kendi nüshasındaki bir iki rivayet şöyledir:

İmam Mehdi (a.s) önce İnan'ın güneyine gidecek, İnanlılar Horasanlı rehberleriyle ve onun ordu komutanı Şuayb b. Salih'le beraber İmam Mehdi'ye biat edecekler. Bunun ardından İnanlılarla beraber Basra'da Süfyanî'yle savaşacaklar. Sonra İmam Mehdi (a.s) Irak'a girecek.

Rivayetlerin hepsi değerlendirilip topyekûn ele alındığında, İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamına Mekke'den başlayacağı, hedefinin ise Kudüs olacağı anlaşılmaktadır. Ancak bu arada, yeni hükümetini düzene sokmak, özellikle Irak'ın durumunu düzeltmek ve Kudüs'e doğru ilerlemek için ordusunu hazırlamak gibi işlerle uğraşacaktır.

Açıktır ki, rivayetlerimiz İmam Mehdi'nin (a.s) bütün girişim ve çalışmalarını açıklama hedefinde değildir. Rivayetler yalnızca İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamına zarar vermeyen, Müslümanların kalbinde umut ışığını canlandıran ve onlardaki iman ruhunu güçlendirerek İnan'ın (a.s) yardımına hazırlayan çalışma ve olaylardan bahsetmektedir.

Büyük ihtimalle İmam Mehdi (a.s) bu müddet zarfında maslahat gereğince Hicaz, İran, Irak ve Yemen arasında gidip gelecek ve gerekmedikçe kendisi şahsen ordunun savaşlarına katılmayacaktır.

İran'la ilgili bölümde seçtiğimiz rivayet esasınca, İmam Mehdi'nin (a.s) İran'ın güneyine gelmesini kaç yönden öngörmek mümkündür:

a) Şiî ve Sünnî kaynaklı rivayetler, Basra savaşının, Hicaz'ın özgürleşmesinden sonra gerçekleşeceğini beyan etmektedir. Rivayetler bu savaşın oldukça büyük ve kader belirleyici bir savaş olacağını kaydetmiştir.

b) İmam Mehdi'nin (a.s) en az olasılıkla bu bölgedeki ordusunun önemli kesimini İranlılar oluşturacaktır. Dolayısıyla İmam Mehdi'nin (a.s) Basra ve Fars Körfezi'ndeki savaş hazırlıkları için İran'a gelmesi oldukça doğaldır. İbn Hammâd kendi nüshasında, Velid b. Müslim, Rüşd b. Sa'd ve Ebu Rûmân kanalıyla İmam Ali'den (a.s) şöyle nakletmektedir:

Süfyanî'nin atlıları Kûfe'ye doğru yöneldiklerinde, bir grubu Horasanlıları aramak için gönderecekler ve bu sırada Horasanlılar, İmam Mehdi'yi (a.s) aramak için dışarı çıkacaklardır. Sonra İmam Mehdi (a.s) ile siyah bayraklar taşıyan Hâşimî bir şahıs arasında, -ki onların öncüsü Şuayb b. Salih'tir- bir karşılaşma meydana gelecektir. Sonra, İstahr bölgesinin girişinde İmam Mehdi'yle (a.s) Süfyanî'nin yârenleri karşı karşıya gelecek ve aralarında büyük bir savaş başlayacaktır. Siyah bayraklılar galip gelecek ve Süfyanî ordusu savaş meydanından kaçacaktır. Bu hengâmede halk Mehdi'yi (a.s) görmeyi arzulayacak ve onu aramaya koyulacaktır.

Bu rivayet, senesinde zayıflığın olmasına ve içeriğinde anlam bozuklukları bulunmasına rağmen, Irak'la ilgili bölümde geçen Basra savaşını teyit etmektedir. Aynı şekilde Doğulu ve Batılıların İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamının zafere ulaşması sonucu gösterecekleri tepkiyi dile getiren rivayetler, Basra savaşını konu eden bazı rivayetleri teyit etmekte ve İmam Mehdi'yle (a.s) yârenlerinin karşısında, İncil'e uyan Batılıların bulunduğunu, büyük olasılıkla Süfyânî ordusunun da Batı güçlerinin öncüleri olacağını beyan etmektedir.

Emîrül-Müminîn İmam Ali (a.s), Basra hakkındaki uzun hutbesinde şöyle buyuruyor:

Basralılardan, Ubulle⁽¹⁾ şehitleri sayısınca, onun (Süfyânî'nin) ardına takılacaklardır. Onların İncilleri göğüslerine asılıdır.⁽²⁾

Tefsiru'l-Ayyâşî'de şöyle gelmiştir:

İmam Muhammed Bâkır (a.s), "Ey cin ve insan topluluğu! Eğer göklerin ve yerin bucaklarından sızıp geçmeye gücünüz yetiyorsa, sızıp geçin. Bir araç olmadan sızıp geçemezsiniz."⁽³⁾ ayetinin tefsirinde şöyle buyurdu: "O (İmam Mehdi), yedi kubbeli nurla Kûfe'nin arka tarafına inecektir ve hangi kubbede olacağı belli olmayacaktır. Bu ayet onun (yeryüzüne) inişiyle ilgilidir."

Ayrı bir rivayette şöyle nakledilmiştir:

İmam Mehdi (a.s) nurdan bir kubbede, Kûfe'nin arka tarafında ve Faruk bölgesinde inecektir."

1- Ubulle, Irak şehirlerinden biridir. (Mütercim)

2- İbn Meysem, Şerh-i Nehcü'l-Belâğa, c. 1, s. 289; Bihâru'l-Envâr, c. 32, s. 253.

3- Rahmân Suresi, 33.

Bu olay İmam Mehdi (a.s) için semavî bir keramet olabilir. Belki de İmam Mehdi'nin (a.s) savaş uçağı filosu veya buna benzer bir şeyle geleceğı rivayette anlatılmaktadır. Bundan ise rivayette "*nurdan kubbe*" diye bahsedilmektedir. Her hâlükârda bu konunun açıklanması, ayetin anlaşılmasına ve tefsirine yardımcı olmaktadır.

İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'taki çalışmaları hususunda pek çok rivayet bulunmaktadır ki, Irak'la ilgili bölümde bazılarına işaret ettik. Şimdi bu konuyla ilgili diğer bazı rivayetleri özetle zikrediyoruz:

a) Rivayetlerin önemli bir kısmı, Irak'ın dâhilî durumunun düzeltilmesi ve isyankâr grupların İmam Mehdi (a.s) eliyle öldürülmesi hakkındadır ki, bunların geneline kendi yerinde değindik.

b) İmam Mehdi'nin (a.s) Kûfe, Neced ve Kerbela'ya girişi, ardından Kûfe'yi merkez olarak seçmesi ve uluslararası konuma sahip olacak bir caminin Kûfe yakınlarında inşa edilmesinden bahsedilmektedir ki, rivayetlere göre bu caminin bin tane giriş kapısı olacaktır.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Bizim Kaim'imiz (İmam Mehdi) kıyam ettiği zaman yüzü ilahî nurla öyle bir aydınlanacaktır ki, insanlar güneş ışığına ihtiyaç duymayacaktır. Onun hükümetinde erkeklerin ömrü öyle uzun olacaktır ki, her birinin bin tane erkek oğlu olacak ve içlerinde kız olmayacaktır. O, Neced'te bin kapılı bir cami inşa edecektir. Kûfe evleri Kerbela nehrine ve Hiyre'ye kadar ulaşacaktır. Öyle ki, eğer biri hızlı ve zayıf bir katırla oraya giderek cuma namazına katılmak istese yetişemeyecektir.⁽¹⁾

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 330.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) da şöyle nakledilmiştir:

İkinci cuma ulaştığı zaman halk şöyle diyecek: "Ey Resulullah'ın (s.a.a) evladı! Sizin imamlığınızda kılınacak cuma namazı Resulullah'ın (s.a.a) imamlığındaki namaz gibidir ve biz bu mescide sığmayız." Bunun ardından İmam (a.s), bin tane kapısı ve halkın rahatlıkla sığabileceği sağlam bir mescit projesi düzenleyecektir.⁽¹⁾

Görünüşe bakılırsa bin kapıdan kasıt, bu mescidin genişlik ve büyüklüğüdür. Çünkü Müslümanların dünyanın dört bir yanından gelerek İmam Mehdi'nin (a.s) imamlığında cuma namazı kılacakları mescit; havaalanı, otogar, otopark gibi gerekli imkânların olması da dikkate alındığında, seksen kilometre olan Kûfe ve Kerbela arası kadar bir alana ihtiyaç duyacaktır.

c) İmam Mehdi'nin (a.s) diğer bazı çalışmaları, Kerbela'nın konumunu geliştirerek küresel merkezîyet kazandırıp dedesi İmam Hüseyin'e (a.s) saygısını gösterecektir. İmam Cafer Sadık'ın şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Allah Kerbela'ya konum ve merkezîyet verecek, meleklerin ve müminlerin gelip gittiği yer olacak ve Kerbela en yüksek rütbeye ulaşacaktır.⁽²⁾

d) İmam Mehdi (a.s) Necef'te bir mucize gösterecektir. Bu ise, İmam Mehdi'nin (a.s) dedesi Resulullah'ın (s.a.a) zırhını kuşanıp onun bineğine bindiği, nuruyla bütün cihanı aydınlatmış ve kendi yerinde olmasına rağmen dünyadaki herkesin onu gördüğü zamandır. İmam Cafer Sadık'tan (a.s) bu konu hakkında şöyle nakledilmiştir:

1- age. c. 52, s. 331.

2- age. c. 53, s. 12.

Ben Kaim'i (İmam Mehdi'yi) Necef'in arkalarında görür gibiyim. Kendi boyuna uygun Peygamber'in (s.a.a) zırhını giyecek, sonra boyuyla dengeli olması için yerini değiştirecektir. Bu sırada zırhı ipekli bir elbiseyle saracaktır. Sonra iki gözünün arasından nurdan bir sütunun parladığı alaca renkli atına binecek ve uçuracaktır. Yeryüzündekilere bir nişane olsun diye, bu nuru herkes görecektir. Ardından İmam Mehdi (a.s) Peygamber'in (s.a.a) bayrağını dalgalandıracak ve bayrağın dalgalanmasıyla oluşacak nurdan, cihanın doğu ve batısı aydınlanacaktır.⁽¹⁾

Aynı kaynakta Emîrül-Müminîn İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Onu; ayakları beyaz, anlından nurdan bir sütunun parladığı bir ata binmiş, Vâdi's-Selam'dan Sehle Nehri'ne doğru giderken ve şu duayı okur hâlde görür gibiyim: "La ilahe illallahu hakkın hakka, la ilahe illallahu teabbuden ve rıkka. Allahumme muizzu kulli muminin vahîd ve muzillu kulli cebbârin anîd. Ente kenefî hîne tu'yîni'l-mezâhib ve tezîku aleyye'l-arzu bi-ma rahubet. Allahumme halaktenî ve kunte ganiyyen an halkî, ve lev la narsuke iyyâyê lekuntu mine'l-mağlûbîn, ya muşîre'r-rahmeti min mevâzihâ, ve muhrice'l-berekâti min meâdinihâ, ve ya men hassa nefsehu bi-şumûhi'r-rif'ati, fe-evliyâuhu bi-izzihî yeteazzezûn, ya men vezaat lehu'l-mulûku nîre'l-mezelleti alâ a'nâkihîm, fehum min satvetihî hâifûn..."

Gelecek sayfalarda, Allah'ın İmam Mehdi (a.s) vasıtasıyla gerçekleştireceği gaybî yardımlara, keramet ve mucizelere değineceğiz. Ayrıca İmam Mehdi (a.s) zamanında ilimlerin kemalle erişmesine dair rivayetleri de açıklayacağız.

1- age. c. 52, s. 391.

e) İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'ta yapacağı işlerden biri, Mescid-i Sehle'yi kendi ve ailesi için sükûnet ve ikamet yeri olarak seçmesidir. Mescid-i Sehle, Kûfe yakınındadır.

Bu konu hakkında gelen rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurdan sonra eşi ve çocukları olacağını aktarmaktadır.

f) Üzerinde durulması gereken önemli hususlardan biri, İmam Mehdi'nin (a.s) Kudüs'e doğru hareket etmeden önce, Irak'ta uzun bir süre kalmasıdır:

Ardından İmam Mehdi (a.s) Kûfe'ye gelecek ve Allah'ın istediği zamana kadar orada kalacaktır.⁽¹⁾

Anlaşılan o ki, İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'ta uzun bir süre kalmasının sebebi; Irak'ın dâhilî işlerini düzene sokmak, Kûfe'yi hükümetin merkezi olarak belirleyip güçlendirmek, âlemin dört bir yanındaki ashabının seçkinlerini bir araya getirmek, askerî güçleri hazırlayarak diğer ülkelere göndermek ve sonuçta Kudüs'e doğru hareket ederek Beytu'l-Mukaddes'i fethetmektir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Kaim (İmam Mehdi) Kûfe'ye girdiği zaman, müminlerin hepsi Kûfe'de olacaktır. Veya oraya doğru hareket edeceklerdir ki, bunu Emîrül-Müminin (a.s) haber vermiştir. Bu sırada İmam Mehdi (a.s) ashabına şöyle buyurur: "Bu isyankâr azgına (Süfyanî'ye) doğru hareket edin."⁽²⁾

Yine İmam Muhammed Bâkır (a.s) ayrı bir hadiste şöyle buyuruyor:

Kaim'i (İmam Mehdi'yi) beş bin meleklerle beraber, Mekke'den

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 224.

2- age. c. 52, s. 330.

Necef'in Kûfe'sine doğru hareket ederken görür gibiyim. Cebrail sağda, Mikail solda ve müminler önden hareket etmektedirler. O, ordularını bütün ülkelere gönderecektir.⁽¹⁾

Başka bir rivayette, Şuayb b. Salih'in, İmam Mehdi'nin (a.s) ordusunun önünden gittiği ve komutan olduğu geçmektedir.

Bazı rivayetlerde şöyle nakledilmiştir:

İmam Mehdi (a.s) ilk orduyu Türklerle savaşmak için gönderecektir.

İbn Hammâd kendi nüshasının 58. sayfasında Ertât'dan söyle naklediyor:

Süfyanî Türklerle savaşacaktır, ancak onların yenilgisi Mehdi (a.s) eliyle gerçekleşecektir. Bu ise İmam Mehdi'nin (a.s) savaş için dalgalandıracağı ilk bayraktır ki onu, Türklerle doğru gönderecektir.⁽²⁾

Rivayetlerin geneline bakıldığında, İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'ta yeni devleti düzene sokup güçlendireceği, doğudaki Suriye ve Çin tarafındaki sınırlarda emniyeti sağlayacağı, ardından da genel bir siyasî ve askerî hazırlıkla Kudüs'ü özgürleştirmek için büyük bir savaşa doğru hazırlık yapacağı anlaşılmaktadır.

Kudüs'e Doğru İlerleme

Hadisler, İmam Mehdi'nin (a.s) Romalılarla savaşmak için, içlerinde kendi ashabının da bulunduğu bir ordu hazırlayarak

1- age. c. 52, s. 337.

2- Bu rivayetin benzeri İbn Tâvûs'un el-Melâhim ve'l-Fiten kitabının 52. sayfasında da yer almıştır. O, İbn Hammâd'ın kitabının yetmiş sayfasını veya daha fazlasını kitabında getirmiştir.

Antakya'ya göndereceğine değinmiştir. Onlar Antakya mağarasından mukaddes sandığı çıkaracaklardır. Bu sandıkta Tevrat ve İncil'in asıl nüshaları bulunmaktadır.⁽¹⁾

Mukaddes sandığın bulunması, güçlerini İmam Mehdi'yle (a.s) savaşmak için Antakya sahilinde hazırlayan Batılilar karşısında caydırıcı bir etki yaratacaktır. Rivayetlere göre bu güçler, ramazan ayındaki semavî nidanın ardından o bölgeye gidecekler ve Allah, Ashab-ı Kehf'i onlar için bir mucize olarak ortaya çıkaracaktır.

Emîrû'l-Müminîn İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Romalılar Ashab-ı Kehf mağarasının yakınlarındaki denizin sahiline yönelecekler ve Allah da o gençleri köpekleriyle beraber diriltecektir. Onlardan Melihâ ve Hamlâhâ isimlerini taşıyan iki kişi, Kaim (a.s) için kesin şahitlerdir.⁽²⁾

Son ibare, Melihâ ve Hamlâhâ'nın İmam Mehdi'nin (a.s) yanına gelerek biat edecekleri veya Ashab-ı Kehf'in yanındaki mirasları İmam'a (a.s) verecekleri manasını taşıyabilir. Gaybî yardımın mucizevî bir şekilde ortaya çıkması; Batılları, İmam Mehdi'yle (a.s) savaşmak, Yahudileri ve Süfyanî'yi savunmak hususunda şüpheyi düşürecektir. İlk mucize Ashab-ı Kehf'in ortaya çıkmasıdır. İkinci mucize ise, Tevrat ve İncil'in bazı nüshalarıyla, mukaddes sandığın içinde Antakya mağarasından çıkarılması ve İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinin bunları Batıllara delil göstermeleridir. Bundan dolayı, İmam Mehdi'yle (a.s) Batılilar arasında Antakya'da bir çatışmanın meydana gelmesi, oldukça uzak bir düşüncedir. Ayrıca Batılı güçlerin Türkiye'nin kendisine değil de sahiline gelmeleri, bu ülkenin Batılların nüfuzu altında olmadığını veya Türkiye

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 97.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 275.

halkının devrim yaptığını ya da İmam Mehdi'nin (a.s) orduları sayesinde özgürleştirildiğini göstermektedir.

Ancak Filistin (Ramle) sahiline gelecek Romalı (Batılı) güçler, bazı rivayetlerde Romalı isyankârlar diye tanıtılmışlar ve anlaşılan o ki, Kudüs savaşında Yahudilerin ve Süfyanî'nin yanında yer alacaklardır.

Aynı şekilde bazı rivayetler, İmam Mehdi'nin (a.s) kendi ordusunu Kudüs savaşına gitmeleri için Şam'a doğru göndereceğini beyan etmektedir. İmam Mehdi (a.s) şahsen bu savaşa katılabılır; ancak galibiyetin ardından Kudüs'e gidebilir. Ancak rivayetlerin geneli, İmam Mehdi'nin (a.s) kendi ordusuyla bölgeye doğru hareket edeceğini ve Dımyşk yakınlarındaki Mercu Azrâ bölgesinde karargâh kuracağını beyan etmektedir.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurdu:

Bu sırada İmam Mehdi (a.s) Kûfe'ye gelecek, Allah'ın istediği zamana kadar orada kalacak ve hâkimiyetini burada sağlayacaktır. Sonra yârenleriyle beraber Mercu Azrâ'ya girecek ve halkın önemli bir kesimi ona katılacaktır. O sırada Süfyanî Ramle Vadisi'ndedir. O gün (güçlerin) yer değiştirme günüdür. Süfyanî beraberindeki bir grup Âl-i Muhammed (s.a.a) takipçisi, İmam Mehdi'nin (a.s) güçlerine katılacaklar ve kendilerini Âl-i Muhammed beraberinde gösteren bir grup Süfyanî taraftarı ise ayrılarak Süfyanî'nin ordusuna katılacaklardır. Emîrül-Müminîn Ali (a.s) şöyle buyurur:

O gün, Süfyanî ve beraberindekiler öldürülecektir. Hatta onlardan bir haber veren bile kalmayacaktır. O günde Süfyanî'nin bol ganimetlerinden mahrum kalan zarar etmiştir.⁽¹⁾

1- age. c. 52, s. 224.

Bu rivayetten anlaşılmaktadır ki, halk genelinin İmam'ı (a.s) fikirsek desteklemesi, İmam Mehdi (a.s) ordularının Suriye topraklarına girişi sırasında hiçbir direnişin olmamasına sebep olacak ve İmam (a.s) Dımeşk'a otuz kilometre uzaklıkta karargâhını kuracaktır.

İmam Mehdi'nin (a.s) Yahudilerle Savaşı

Rivayetlere göre bölgenin siyasî durumu Kudüs savaşından önce şöyle olacaktır: İmam Mehdi (a.s) yârenlerinin Yemen'de, Hicaz'da, Irak'ta ve muhtemelen Batılılara karşı Fars Körfezi'ndeki ani galibiyeti, Rumları ve Batılları İmam Mehdi'yle (a.s) karşı karşıya gelmekten oldukça kaygılı ve korkak bir hâle getirecektir. Bu korku, Müslüman milletlerin, özellikle bölge Müslümanlarının İmam Mehdi'yi (a.s) amansız desteğiyle daha da çoğalacaktır. İlahî nişane ve mucizelerin zuhur öncesi veya zuhur esnasında belirmesi, Batı milletlerinde şaşkıncu bir etki yaratacak ve hükümetlerinin perişanlığını daha da çoğaltacaktır. Onlar öyle bir durumda olacaklar ki, kendi güçlerini, Antakya sahillerine ve Filistin'in Ramle bölgesine veya Mısır'a gönderme dışında bir girişimde bulunamayacaklardır.

Dolayısıyla Batılların bu savaştaki rolü, sadece Yahudi ve Süfyanî mütteliklerini desteklemekle sınırlı kalacaktır. Yahudilerin durumuna gelince, onlar oldukça perişan, korkunc, karmaşık ve kötü bir hâlde olacaklar. Çünkü bu savaş onlar için kader belirleyici bir savaş olacak. Bu sebeple Yahudiler direkt olarak İmam Mehdi (a.s) ordusuyla çatışmaktan kaçınmayı tercih edecekler, Arapların müşterek savunma hattı olan ve Süfyanî'yle kurulan bu cepheyi himaye ederek hedeflerine ulaşmaya çalışacaklardır. Bu ise, azgın ve haddini aşmış hükümetlerin tercih ettiği genel bir esas ve değişmeyen

bir kuraldır. Yani kendileri arka planda kalarak diğerlerini kendi adlarına savaştırırlar. Nitekim günümüzde bu yöntemi Yahudilerin uyguladığını görmekteyiz.

Bu durumda, bölge halkının genel fikir yapısı İmam Mehdi'yi (a.s) var güçleriyle himaye etme doğrultusundadır. Bu himaye ve savunma öyle bir haddedir ki, eğer Batılı ve Yahudi iktidarların Süfyanî'ye yapacakları güçlü destekleri olmasa, Süfyanî'yi yok ederek Şam bölgesini İmam Mehdi'nin (a.s) hükümetine katabilir. Ancak Süfyanî güçlerinin İmam Mehdi (a.s) ordusu karşısında geriye çekildiği zaman Şam diyarının siyasî otoriteden yoksun bir durumda olması uzak bir ihtimal değildir.

İbn Hammâd kendi nüshasında yirmi rivayeti, "Mehdi'nin Mekke'den Beytu'l-Mukaddes'e Çıkışı" başlığı altında işlemiştir. Bu rivayetlerin bir kısmı Şia kaynaklarında da bulunmaktadır. Örneğin İbn Vezir el-Gâfikî'nin İmam Ali'den (a.s) naklettiği rivayet şöyledir:

"O, en az on iki bin, en çok on beş bin kişiyle kıyam edecek, korku ve vahşet ondan önce (düşmanların kalbine) oturacaktır. Hangi düşmanla karşılaşsa Allah'ın izniyle yenecektir. Sloganları düşmanı yok etmek, yenilgiye uğratmaktır. Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar. Sonra Şam'dan onlara doğru hücum eden yedi orduyu yenilgiye uğratabilecek ve esir alacaktır. Bu sırada muhabbet, nimet, 'Kâssa' ve 'Bizâre' ortamı Müslümanların arasına geri gelecektir. Bunlardan sonra Deccal'ın ortaya çıkışından başka bir olay kalmayacaktır." Sorduk: "Kâssa ve Bizâre nedir?" Buyurdu: "Mehdi (a.s) hükümeti ele aldığı zaman her kim her ne isterse söyleyecek ve hiçbir şeyden korkmayacaktır."⁽¹⁾

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 96.

Aynı kitapta şöyle gelmiştir:

Mehdi (a.s) Beytu'l-Mukaddes'e ulaşana kadar ilerleyecektir. Hazinesi her taraftan ona getireceklerdir. Araplar, Arap olmayanlar, savaşı körükleyenler, Romalılar (Batılilar) ve diğerlerinin hepsi ona itaat edeceklerdir.⁽¹⁾

Aynı kitabın farklı bir yerinde şöyle gelmiştir:

Mehdi şöyle der: "Benim amcaoğlumu (Süfyanî'yi) getirin ki onunla konuşayım." Onu İmam'ın (a.s) yanına getirecekler, İmam onunla konuşacak ve o da itaat ederek İmam'a (a.s) biat edecektir. Ancak Süfyanî, Benî Kelb kabilesinden olan yârenlerinin yanına dönünce, onu yaptığından dolayı pişman edeceklerdir. O, İmam'ın (a.s) yanına dönerek biatini (bozarak) geri alacaktır. Sonuçta İmam'la (a.s), yedi gruba ayrılmış Süfyanî arasında şiddetli bir savaş gerçekleşecek ve her grubun komutanı işlerin idaresini kendi faydasına olacak şekilde ele geçirmek isteyecektir. İmam (a.s) onların hepsini yenilgiye uğratacaktır.⁽²⁾

Yine aynı kaynakta şöyle nakledilmiştir:

Süfyanî biatini bozup geri alacak ve İmam (a.s) biatinin batıl olduğunu ilan edecektir. Sonrasında o, askerlerini İmam Mehdi'yle (a.s) savaş için hazırlayacak ve İmam (a.s) onu yenilgiye uğratacaktır. Allah Rumları (Batılıları) da o yüce şahsiyet (İmam Mehdi) vesilesiyle yenilgiye uğratacaktır.⁽³⁾

Süfyanî soy yönünden İmam Mehdi'nin (a.s) amcası oğlu sayılır. Çünkü Süfyanî, Ümeyye Oğullarındandır ve Ümeyye de

1- age. s. 96.

2- age. s. 97.

3- age. s. 97.

bilindiği üzere Hâşim'le kardeşti. Eğer bu rivayetler sahihse, demek gerekir ki İmam Mehdi (a.s) bu hikmetli siyaseti ve güzel ahlakıyla, mümkün mertebe Süfyanî'yi sapkınlıktan döndürmeye veya ona delilleri tamamlamaya çalışacaktır. Bir müddet Süfyanî, İmam Mehdi'nin (a.s) şahsiyetinden etkilen- se de, çabucak pişman olacak ve zahirde Benî Kelb'in akrabaları ve kendi ordusunun komutanları, perde arkasında ise Batılı ve Yahudi dostları onu İmam'la ettiği biatten caydıracaklardır.

Emîrül-Müminîn İmam Ali (a.s) bu savaşı şöyle anlatmaktadır:

Allah Süfyanî'ye öfkelenecek ve Allah'ın kulları da O'nun gazabıyla öfkelenenlerdir. O sırada kuşlar kanatlarıyla, dağlar kayalarıyla, melekler feryatlarıyla onlara doğru ilerleyecek, çok geçmeden Allah Süfyanî'nin yârenlerinin tamamını helak edecek ve ondan (Süfyanî'den) başka yer- yüzünde düşman kalmayacaktır. İmam (a.s) onu tutukla- yacak ve Taberiye Gölü'ne bakan bir ağacın altında öldü- recektir.⁽¹⁾

Zikredilen rivayete ilave olarak diğer bazı rivayetler, bu sava- şı Müslümanlar için gaybî yardımlardan saymıştır. Şu rivayet- te olduğu gibi:

O gün gökyüzünden şöyle bir ses duyulacak: "Biliniz ki Allah'ın velisi falan kimse, yani Mehdi'dir. Kara gün ve ye- nilgi, Süfyanî yârenlerine aittir." Sonra, firar eden bir kişi hariç hepsi öldürülecektir.⁽²⁾

Görünen o ki, Şia ve Ehlişünnet kaynaklarında gelen ve ahir zamanda Müslümanlarla Yahudiler arasında gerçekleşecek

1- el-Melâhim ve'l-Fiten, s. 145.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 97.

olan savaştan kasıt, bu savaştır. Çünkü bu rivayetlerin içeriği, "Onlardan ilkinin vakti gelince, üzerinize, kullarımızdan çok güçlü ve savaşçı olan bir grubu göndeririz, evlerin içlerine (kadar) girerler. Bu, gerçekleşecek kesin bir vaattir"⁽¹⁾ ayetinin tefsiri hakkındaki rivayetlerin içeriğiyle birbirine çok benzemektedir. Bu ayet İmam Mehdi (a.s) ve yârenlerine yorumlanmış ve biz daha önce İran'la ilgili bölümde bunu delilleriyle birlikte geniş bir şekilde ele almıştık.

Sünnî kaynaklarda bulunan ve ahir zamandaki savaşla ilgili olan en meşhur rivayetlerden birini, üç tanınmış hadisçi, yani Müslim, Ahmed ve Tirmizî, Resulullah'tan (s.a.a) şöyle nakletmişlerdir:

Müslümanlar ve Yahudiler arasında bir savaş gerçekleşmedikçe kıyamet kopmayacaktır. (Bu savaşta) Müslümanlar onların hepsini helak edeceklerdir. Eğer bir Yahudi, bir kaya veya ağacın arkasına saklanacak olsa, o kaya veya ağaç şöyle seslenecektir: "Ey Müslümanlar! Beni kendisine sığınak edinen bu şahıs Yahudi'dir. Onu helak edin." Bundan ise sadece Yahudi ağacı olan "garkad" müstesnadır. (Yani o, arkasına saklanan Yahudi'yi bildirmeyecek.)⁽²⁾

Bu hadisin benzerini Eh-i Sünnet hadisçileri Peygamber'den (s.a.a) şöyle nakletmişlerdir:

Yahudiler sizinle savaşa kalkışacaklar, ama siz onlara galip geleceksiniz.⁽³⁾

Sünnî ve Şii kaynaklarda pek çok rivayet bulunmaktadır ki, mukaddes sandığın ve Tevrat'ın bazı bölümlerinin İmam Mehdi (a.s) tarafından getirilmesi ve onunla Yahudilere delil

1- İsrâ, 5.

2- et-Tâcu'l-Cami' li'l-Usûl, c. 5, s. 356; Müsned-i Ahmed, c. 2, s. 417.

3- Müslim ve Tirmizî el-Fiten Kitabı; Buharî, Menâkıb Kitabı, s. 25.

getirmesi anlatılmaktadır. Görünüşe göre bu olaylar, İmam Mehdi'nin (a.s) onlara karşı zafere ulaşmasından ve Kudüs'e girmesinden sonra meydana gelecektir.

Ben rivayetlerde, Kudüs'ün özgürleştirilmesi için kaç kişilik bir gücün katılacağına dair net bir bilgi bulamadım. Rivayetlerde ne İmam Mehdi'nin (a.s), ne Süfyanî'nin, ne Yahudilerin ve ne de Batılıların güçlerinin sayısı hakkında net bir bilgiye ulaşamadım. Her ne kadar bazı rivayetler Taberiye Gölü kenarına gelecek Süfyanî güçlerinin yüz yetmiş bin kişiden oluştuğunu aktarsa da nişane ve belirtiler, her iki tarafın güçlerinin sayı yönünden oldukça fazla olacağını göstermektedir. Önceden değindiğimiz gibi, İmam Muhammed Bâkır (a.s) bu konu hakkında şöyle buyurmuştu: *"Halkın çoğunluğu ona katılacaktır."* Buna ilave olarak, savaşın Taberiye'den Kudüs'e ve bazı rivayetlerde yer aldığı üzere, Mercu Akkâ, Sûr ve Dımeşk'a kadar uzaması, oldukça büyük bir savaş olacağını göstermektedir.

İmam Mehdi'nin (a.s) ordusunun sayısını on binden fazla bilen rivayetlere gelince, bu ordu İmam'ın (a.s) Mekke'den Medine'ye göndereceği güçlerin sayısıdır. Belki de bazı rivayetler, bu orduyla, İmam Mehdi'nin (a.s) Irak'tan Kudüs'e göndereceği orduyu karıştırmış olabilirler. Bu ordunun komutanı, İranlı güçlerin komutanı olan Şuayb b. Salih'tir. Bu ordunun sayısı bir milyonu aşacaktır. Çünkü onun ordusu İranlı, Yemenli, Iraklı ve diğer İslam ülkelerinden oluşacaktır. Ayrıca bazıları da Şam yolunda ve muhtemelen diğer bölgelerden bu orduya katılacaklardır. İbn Hammâd kendi nüshasının 95. sayfası sonrasında naklettiği rivayetlere göre, İmam Mehdi (a.s) on bin kişilik bir orduyla Kudüs'e hareket edecektir. Ancak 106. sayfada naklettiği bir rivayette ise, İmam Mehdi'nin (a.s) muhafızlarının sayısının, Kudüs'e girerken on iki bin kişi olduğunu kaydetmiştir:

Benî Hâşim'den bir kişi Beytu'l-Mukaddes'e girecektir ki, muhafızları on iki bin kişi olacaktır.

Sayfa 107'de naklettiği rivayet ise şöyledir:

Onun muhafızları otuz altı bin kişidir ki, Beytu'l-Mukaddes'e giden her yolun başında on iki bin kişi hazır bulunacaktır.

Bu ise İmam Mehdi'nin (a.s) askerlerinin, sayı yönünden oldukça çok olacağını göstermektedir.

Zikredilen kaynağın 110. sayfasında, Kudüs'ün binasının İmam Mehdi (a.s) eliyle yenileneceği hususunda şöyle naklediyor:

Benî Hâşim'den gelecek bir halife yeryüzünü adaletle dolduracak ve Beytu'l-Mukaddes'i öyle bir şekilde inşa edecektir ki, onun gibisi inşa edilmemiştir.

Doğal olarak İmam Mehdi'nin (a.s) bu olağanüstü ve kesin zaferi, onun mukaddes Kudüs'e girmesi, bir yıldırım gibi Batılıların kafasına düşecektir. Yahudiler müttefiklerinin yenilmesi, merkezleri ve padişahlıklarının yıkılmasıyla da dehşete kapılıp cünun hâletine gireceklerdir. Siyasî hesaplamalar esasınca ve Avrupalıları tanıdığımız kadarıyla, İmam Mehdi (a.s) ve ordusuna, deniz ve havadan askerî saldırı düzenleyeceklerdir. Belki de tehlikeli savaş silahlarını da kullanabilirler.

Ancak rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla bazı etkenler, sert ve karmaşa ortamını, emniyetli ve huzurlu bir ortama çevirecektir. Belki de o etkenlerin en önemlisi, Hz. İsa'nın (a.s) Kudüs'e gelmesi ve Arapların İmam Mehdi'yle (a.s) karşı karşıya gelmekten duyacakları korku ve ıstırap olabilir. Buna ilaveten İmam Mehdi (a.s), gaybî yardımlardan da gerekli durumlarda faydalanacaktır. Bu gaybî yardımların hükümetlere

etkisi çok fazla olmayacaktır; ama Avrupa milletleri üzerinde oldukça önemli tesirler bırakacaktır. Şunu da söylemek gerekir ki, muhtemelen İmam Mehdi (a.s), Batılılara karşı koyabilecek veya onlara üst gelecek ileri teknoloji silahlarına da sahip olacaktır.

HZ. İSA'NIN GÖKTEN İNİŞİ

HZ. Ruhullah İsa Mesih'in (a.s) ahir zamanda gökten inişi hususunda bütün Müslümanlar ittifak hâindedirler. Müfessirlerin çoğu aşağıdaki ayeti bu manada tefsir etmişlerdir:

Kitap ehlinden olan herkes mutlaka ölümünden önce ona iman edecektir ve kıyamet günü o (İsa), onlara karşı şahit olacaktır.⁽¹⁾

Mecmau'l-Beyân adlı tefsirin yazarı bu yorumu İbn Abbas'tan ve diğerlerinden nakletmiş, Taberî'nin de bu tefsiri kabul ettiğini söylemiştir. Allame Meclisî de bu tefsiri İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet etmiştir:

Kıyametten önce (İsa) dünyaya inecek, Yahudi ve Hristiyan milletlerin hepsi ölümden önce ona iman edeceklerdir. O, Mehdi'nin arkasında namaz kılacaktır.⁽²⁾

HZ. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişi hakkındaki rivayetler, Şî ve Sünnî kaynaklarda oldukça fazladır. Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen şu rivayet bunun bir örneğidir.

İsa b. Meryem'in sizin aranızda (gökten) ineceği ve İmamınızın (liderinizin) ise sizden biri olacağı zaman nasıl (bir durumda) olacaksınız?⁽³⁾

1- Nisâ, 159.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 14, s. 530.

3- age. c. 52, s. 383.

Bu rivayeti Ehlisünnet ulemasından bazıları, örneğin Buhârî ve diğerleri, "İsa'nın Yere İnişi" babında zikretmişlerdir.⁽¹⁾

İbn Hammâd yaklaşık otuz rivayeti, "İsa b. Meryem'in İnişi ve Yöntemi" ve "Hz. İsa'nın Yere İnişinden Sonraki Ömrünün Müddeti" başlıkları altında zikretmiştir. Hz. Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen bu rivayetlerden biri şöyledir:

Canım elinde olana andolsun ki, mutlaka İsa b. Meryem adil bir hâkim ve adaletli bir önder unvanıyla (yeryüzüne) sizin aranızı inecektir. O, haçı kıracak, domuzu öldürecek ve vergiyi kaldıracaktır. Halkın mal varlığı o kadar çoğalacaktır ki, kimse (başkasından) mal kabul etmeyecektir.⁽²⁾

Aynı kaynakta şöyle geçer:

Peygamberler bazı sebeplerden dolayı birbirleriyle kardeşler. Dinleri bir, ama anneleri farklıdır. Bana en yakın olanları İsa b. Meryem'dir. Çünkü onunla benim aramda peygamber yoktur. O, sizin aranızı (gökten) inecektir. Öyleyse onu tanıyınız. O, geniş omuzlu, al ve beyaz yanaklıdır. Domuzu öldürecek, haçı kıracak, vergiyi kaldıracak ve İslam dışında hiçbir dini kabul etmeyecektir. Onun daveti yalnızca âlemlerin Rabbinin isteği doğrultusunda olacaktır.

İbn Hammâd'ın naklettiği bazı rivayetlerde, farklı mekânlar, Hz. İsa'nın (a.s) ineceği yerler olarak işaret edilmiştir. Kudüs, Dımeşk'in girişindeki beyaz köprü, Dımeşk'in doğu girişindeki bir minarenin yanı ve Filistin'deki Lud Kapısı bu farklı mekânların örneklerindedir.

1- Sahih-i Buhârî, c. 2, s. 256.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 159-162 Sihah-i Ehlisünnet'ten naklen. Bu rivayet Bihâru'l-Envâr'da da yer almıştır.

İbn Hammâd'ın rivayetleri esasınca, Hz. İsa (a.s) İmam Mehdi'nin (a.s) arkasında namaz kılacak ve her yıl hacca Kâbe'yi ziyarete gidecektir. Müslümanlar onunla beraber, Yahudiler, Rumlar ve Deccal'la savaşıacaklardır. O yüce şahsiyet, yani Hz. İsa (a.s), kırk yıl yaşadıktan sonra ahirete göçecek ve Müslümanlar onun bedenini toprağa defnedeceklerdir.

Ehlibeyt kanalıyla gelen bir rivayete göre İmam Mehdi (a.s) Hz. İsa'nın (a.s) cenaze merasimini alenî bir şekilde gerçekleştirecektir ki, Hristiyanlar onun hakkında söylediklerini terk etsinler. Onun bedenini annesi Hz. Meryem'in (s.a) ördüğü bir parçayla kefenleyecek ve annesinin Kudüs'teki kabrinin yanına defnedecektir.

Kur'ân'daki "**Kitap ehlerinden olan herkes mutlaka ölümünden önce ona iman edecektir...**"⁽¹⁾ ayeti dikkate alındığında, Hristiyanların ve Yahudilerin hepsinin, Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişinden sonra, ona iman edecekleri söylenebilir. Belki de onun göklere götürülmesi ve ömrünün uzun olması, çok önemli bir görevi ifa edeceği içindir. Bu görevi ise, oldukça hassas bir zaman olan İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru sırasında üstlenecektir. Onun ifa edeceği bu görevle, muhtemelen dünyadaki en büyük güç olan ve İmam Mehdi'nin (a.s) ilahî hükümet ve medeniyetinin kurulmasına en büyük engel olan Hristiyanlar önleneceklerdir.

Bu yüzden doğal olarak, Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişiyle, Hristiyan âlemi sevince boğulacak, bu büyük sevinçlerini geniş çaplı mitinglerle gösterecek ve Hz. İsa'nın yeryüzüne inişini İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru karşısında ilahî bir hediye sanacaklardır. Doğal olarak Hz. İsa (a.s) farklı Hristiyan ülkelere gidip görüşmeler gerçekleştirecek, Allah-u Teâlâ da

1 -Nisâ, 159.

onun eliyle bazı nişane ve mucizeleri alenî edecek ve Hristiyanların yavaş yavaş İslam dinine hidayet olmaları için girişimlerde bulunacaktır. Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişinin ilk siyasî neticeleri, Batılı hükümetlerin İslam ve Müslümanlara karşı düşmanlıklarının azalması, rivayetlerde beyan edildiği üzere, onlarla İmam Mehdi (a.s) arasında barış anlaşmasının gerçekleşmesi olarak gözlemlenecektir.

Muhtemelen Hz. İsa'nın (a.s) İmam Mehdi (a.s) arkasında namaz kılması, Batlıların barış anlaşmasını bozmaları ve bölgede büyük bir orduyla savaşa girişmelerinin ardından gerçekleşecektir. Yani bu olayların ardından Hz. İsa (a.s) net bir şekilde kendi konumunu belirleyecek ve Müslümanların tarafında olduğunu ilan ederek, İmam Mehdi'nin (a.s) arkasında naza kılacaktır.

Hz. İsa'nın (a.s) haçı kırması ve domuzu öldürmesine gelince, Batlıların bölgede başlatacakları savaştan ve İmam Mehdi (a.s) karşısında yenilgiye uğramalarından sonra gerçekleşmesi uzak bir ihtimal değildir. Burada dikkate değer nüktelerden biri de halkların Hz. İsa'yı (a.s) amansız bir şekilde desteklemelerinin, Batılı hükümetler üzerinde, İmam Mehdi'ye karşı yapacakları büyük savaştan önce, oldukça şaşırtıcı bir etki yaratacak olmasıdır.

Deccal'ın ortaya çıkışı ise, rivayetlerden anlaşılan o ki büyük bir olasılıkla, İmam Mehdi'nin (a.s) evrensel hükümetinin kurulmasının, milletlerin genel refaha ulaşmasının ve bilimlerin hayret verici bir şekilde ilerleme kaydetmesinin ardından uzun bir süre geçtikten sonra gerçekleşecektir.

Deccal'ın ortaya çıkışı, Yahudi komplolarından kaynaklanan, laubalilik ve kayıtsızlık üzere kurulmuş bir harekettir. Eğlenme, zevk ve sefa sürme esaslı olan batıdaki hippie akı-

mına benzeyecektir. Kuşkusuz tek gözlü Deccal'ın hareketi, günün bütün teknolojik aletlerini ve hilelerini propagandalarında kullanacağı, ileri düzeyde, akidevî ve siyasetî boyutları olan yaygın bir hareket olacaktır. Bu hareketin arkasında olan Yahudiler, onun sözünü dinleyip, genç erkek ve bayanları aldatarak kendi hedeflerine doğru yönlendireceklerdir. Şunu söyleyebiliriz ki Deccal'ın fitne ve kargaşası, Müslümanlara oldukça ağır ve zor gelecektir. "İsa (a.s) Deccal'ı öldürecek" ibaresi bulunan rivayetlerde dikkat etmek ve araştırma yapmak gerekir. Çünkü bu, Hristiyanların inancıdır ve İncil'de geçmektedir. Hâlbuki evrensel hükümetin lideri, Müslümanların tamamının görüşüne göre İmam Mehdi'dir. Hz. İsa (a.s) ise onun yaveri ve yardımcısı konumunda olacaktır. Ehlibleyt kanalıyla gelen rivayetlere göre Müslümanlar Deccal'ı, İmam Mehdi (a.s) liderliğinde helak edeceklerdir.

İmam Mehdi (a.s) ve Batılılar Arasında Barış Antlaşması

Bu anlaşma hakkında bulunan pek çok rivayete bakıldığında asıl muhtevasının; barışı sağlamak, saldırganlığın önünü almak ve barışçıl bir ortam oluşturmak olduğu anlaşılmaktadır. Anlaşılan o ki İmam Mehdi'nin (a.s) hedefi, kendi faaliyetleri ve Hz. İsa'nın çalışmaları için uygun ortamı yaratmaktır. Böylece Hz. İsa (a.s) rahatlıkla batı milletlerinin hidayeti için girişimlerde bulunabilsin, inanç ve siyasetlerinde değişiklik icat edebilsin, hükümetlerinin ve uygarlıklarının sapkınlıklarını ortaya koyabilsin.

İlgili rivayetlerden, Bu barış anlaşmasıyla Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Kureyş'le yaptığı Hudeybiye Antlaşması arasında oldukça benzerlik olduğu anlaşılmaktadır. Hudeybiye Barış Antlaşması'nda iki taraf on yıl savaşmamak üzere uzlaştılar ve

Allah-u Teâlâ bunun açık bir fetih (fethu'l-mubin) olduğunu buyurdu. Ancak Kureş'in zalim yöneticileri bu antlaşmayı tek taraflı bozdular ve kötü niyetlerini ortaya koydular. Sonuçta onların bu ameli, insanların İslam'a yönelmesine sebep olurken, müşriklerin de cezalandırılıp yenilgiye uğratılmaları için bir belge oluşturdu.

Batılılar da yaptıkları antlaşmayı bozacaklar, kendi taşkınlık ve haddi aşma hasletlerini ortaya koyacaklar ve rivayetlere göre bir milyon askerle bölgeyi karmaşaya iterek büyük bir savaş başlatacaklardır. Rivayetlerden anlaşıldığına göre bu savaş Kudüs savaşından çok daha büyük olacaktır.

Resulullah'tan (s.a.a) şöyle buyurduğu naklediliyor:

"Sizler ve Rum arasında dört tane barış antlaşması gerçekleşecektir. Dördüncüsü Hırakl hanedanından bir kişi eliyle gerçekleşecek ve yıllarca (veya iki yıl) sürecektir." Abdu'l-Kays kabilesinden Mustevrid b. Gaylân isminde biri sordu: "O zaman insanların İmam'ı (ve lideri) kimdir?" Buyurdu: "Benim evlatlarımdan Mehdi'dir."⁽¹⁾

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

Sizinle Benî Esfer (Sarışınlar/Rumlar veya Avrupalılar) arasında bir barış antlaşması gerçekleşecektir. Ancak onlar bir kadının hamileliği zarfında (dokuz ayda) size hıyanet edecekler ve seksen orduyla, karadan ve denizden size saldıracaklardır. Her ordu on iki bin askerden oluşacaktır. Onlar Yâfâ ve Akkâ arasında toplanacaklardır. Hükümdarları gemilerini ateşe verecek ve yârenlerine şöyle diyecektir: "Vatanınızı savunun!" Bu sırada savaş ve katliam her iki tarafta başlayacaktır. Hatta Yemen'in Hadramut bölgesinde yaşayanlar bile sizin yardımınıza geleceklerdir. Bu sırada Allah, kendi mızrak, kılıç ve okuyla onlara

saldıracak ve bundan dolayı en büyük katliam onlar arasında gerçekleşecektir.⁽¹⁾

"Bu sırada Allah, kendi mızrak, kılıç ve okuyla onlara saldıracak..." cümlesi, "Allah Müslümanlara, melekleriyle ve gaybî yardımcılarıyla, düşmanlarına karşı yardım edecektir" manasına gelmektedir.

İbn Hammâd'ın kitabınının 142. sayfasında şöyle gelmiştir:

Rumlar Sûr'dan Akkâ arasına kadar demir atacaktırlar. Fitnelerin başlayacağı an bu zamandır.

Aynı kitabın 115. sayfasında şöyle geçmektedir:

Allah Hristiyanlar arasında iki tane savaş takdir etmiştir. Onlardan biri gerçekleşmiş, diğeri henüz vuku bulmamıştır.

Ayrıca aynı kitapta şöyle gelmiştir:

O zaman Allah, rüzgâr ve kuşları Rumlara musallat edecektir. Gözleri yerinden çıkana kadar kuşlar kanatlarını onların yüzüne vuracak ve yer onları kendi içine çekecektir. Sonra yıldırıma çarpılacak, depreme duçar olacak ve yer ayaklarının altında çukurlaşacaktır. Allah Muhammed'in (s.a.a) yârenlerine hayırlı ödüller verdiği, gönülleri ve kalplerini yiğitlik ve cesaretle doldurduğu gibi sabredenerlere yardım etsin ve onları hayırla ödüllendirsin.⁽²⁾

Yukardaki iki rivayette geçtiği üzere, anlaşılana o ki Batlıların Yâfâ ve Akkâ veya Sûr ve Akkâ arasına askerî güç indirmelerinin sebebi, Filistin'i Yahudilere döndürmek ve Kudüs'ü askerî bir hedef olarak belirleyip hücumlarını oraya yönlendirmektir.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 141.

2- age. s. 124.

Sonraki rivayette ise onların, güçlerini Mısır'daki Arîş'ten Türkiye'deki Antakya'ya kadar yerleştireceğini okumaktayız. Huzeyfe b. Yemân'ın şöyle dediği nakledilmiştir:

Resulullah'a (s.a.a) öyle bir zafer ve fetih nasip olacaktır ki, bunun gibisi peygamberliğe seçildiği günden beri gerçekleşmemiştir. Arz ettim: "Ya Resulallah (s.a.a)! Bu fetih ve zafer size mübarek olsun. Acaba savaş sona erecek mi?" Buyurdu: "*Asla, asla! Ey Huzeyfe, canın elinde olana andolsun ki, ondan önce altı olay meydana gelecektir...*" Resulullah (s.a.a) o olayların sonuncusunu Roma fitnesi olarak yâd etmiştir. Onlar (Rumlar) Müslümanlara hıyanet edecek, seksen orduyla Antakya ve Arîş arasına yerleşeceklerdir.⁽¹⁾

Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişiyle ilgili rivayetlere göre savaş bu sırada sona erecek ve bunun teyidi ise günümüzdeki Müslümanlarla Rumlar (Batılılar) arasındaki savaşların son bulmasıdır. Bu savaşlar İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru, Hz. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişi ve Allah'ın bizleri onlara küresel azgınlıkları merhalesinde zafere ulaştırana kadar devam edecektir.

Rivayette şöyle gelmiştir:

Filistin'de Rumlarla iki çatışma gerçekleşecektir. Onlardan biri "Gül Toplama" ve diğeri "Biçme" diye adlandırılacaktır.⁽²⁾

Yani ikinci savaş birinci savaştan daha yok edici olacaktır.

Sonraki rivayet ise İmam Mehdi'yle (a.s) Batılıların savaşının eşit olmadığını, görünüşte Batılıların daha güçlü olduğunu aktarmaktadır. Bundan dolayı bazı korkak Araplar Batılılara katılacaklar ve geriye kalanlar da tarafsız kalacaktır.

1- İbn Hammâd Nüshası, s. 118.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 136.

İbn Hammâd, "**Siz yakında güçlü bir kavme karşı savaşmaya çağrılacaksınız...**"⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde Safvân'dan şöyle naklediyor: "Maksat Rumlardır. Onlarla büyük bir savaş gerçekleşecektir." Sonra devamında şöyle diyor:

"Allah Arapları İslam'ın ilk zamanlarında kâfirlerle savaşa çağdı. Onlar dedi ki: "Mal, kadın ve evlatlar bizi oyalayıp meşgul etmiştir." Allah buyurdu: "**Siz yakında güçlü bir kavme karşı savaşmaya çağrılacaksınız.**" Onlar İslam'ın ilk zamanlarında dediklerinin aynısını Batılılar karşısında da diyecekler. Bunun üzerine ayetin sonundaki "**Allah sizi acı bir azaba uğratar.**" tehdidi, onların hakkında gerçekleşecektir."⁽²⁾

Safvân şöyle diyor:

Üstatlarımızın naklettiğine göre, o gün Araplardan bir gruptan dönecek ve mürtet olacaktır. Bazıları da şüpheye düşecek ve İslam'a yardım etmekten yüz çevireceklerdir.

Dinden dönenler, Rumları himaye edenler ve İslam'a yardım etmeyenler de tarafsız kalanlardır. Bunlar, İmam Mehdi (a.s) eliyle, Rumları yenilgiye uğrattıktan sonra şiddetle cezalandırılacaklardır. İbn Hammâd'ın naklettiği bir rivayet, bu savaşta şehit olanların sevabını, Bedir Savaşı'nda Resulullah'la (s.a.a) beraber savaşanlarla aynı bilmektedir: Peygamberimiz (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Yaratılıştan bu yana gök kubbenin altındaki en üstün şehitler şunlardır: Melun Kabil'in eliyle zalimane öldürülen Habil, "Bizim Rabbimiz Allah'tır" diyerek insanları O'na davet eden ve kendi ümmetleri tarafından öldürülen peygamberler, Firavun ailesinden imanını

1- Fetih, 16.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 12.

gizleyen bir mümin, Sahib-i Yâsîn, Hamza b. Abdülmutilip, Bedir Savaş'ında ölenler, Uhut Savaş'ında ölenler, Hüdeybiye'de öldürülenler, Ahzap Savaş'ında öldürülenler, Hüneyn'de öldürülenler, benden sonra azgın ve aşâğılık Haricîler eliyle öldürülenler, bunlardan sonra Allah yolundaki mücahitler... Sonrasında büyük Roma savaşı meydana gelecektir ki, burada ölenler Bedir şehitleri gibi olacaklardır.⁽¹⁾

Rivayette geçen "Hüdeybiye'de öldürülenler" ibaresi, hata veya fazlalık olabilir. Çünkü tarih kaynakları Hüdeybiye'de bir savaşın gerçekleştiğini veya herhangi birinin öldüğünü kaydetmemiştir. Şia kaynaklarında Ehlibeyt'ten naklen, şehitlerin en üstünlerinin İmam Hüseyin (a.s) yârenleri ve İmam Mehdi (a.s) cephesindeki şehitler olacağı kaydedilmiştir. Avrupalıların İslamî topraklara ne zaman saldıracağı hususunda şunu söylemek gerekir ki, rivayetlere göre Batılılarla yapılacak barış antlaşması yedi yıllıktır. Ancak onlar iki veya bazı rivayetlerde geçtiği üzere üç yıl sonra hıyanet edecek ve barışı bozacaklardır.

Nitekim İbn Hammâd, Ertât'tan şöyle naklediyor:

Süfyanî'nin öldürülmesi ve Kelb kabilesi mallarının ganimet alınmasının ardından, İmam Mehdi'yle (a.s) Romalı azgın, haddini aşmış yöneticiler arasında bir barış antlaşması yapılacaktır. Bunun sonucunda sizin ve onların tüccarları birbirlerinin ülkelerine gidip geleceklerdir. Onlar üç yıl kendi gemilerini yapmakla uğraşacaklardır. (Kendi deniz güçlerini donatacaklardır.) Sonunda Rumların gemileri Sûr'dan Akkâ arasındaki sahillere demir atacak ve burası savaş alanına dönecektir.⁽²⁾

1- age. s. 131.

2- age. s. 142.

Ancak farklı bir rivayette geçtiği üzere Batılıların ihaneti ve antlaşmalarını bozmalarına dair, bir kadının hamilelik süresi kadar, yani dokuz ay kaydedilmiştir. Allah doğrusunu daha iyi bilir.

Batılıların İslam'a Yönelişi

Batılıların Filistin ve Şam'da, İmam Mehdi (a.s) karşısında uğrayacakları açık yenilgi, Batı milletlerinde ve onların gelecekları üzerinde çok önemli etkiler bırakacaktır. Şüphesiz Hz. İsa (a.s) ve İmam Mehdi'nin (a.s) kelimalarının Batılılar üzerindeki etki ve nüfuzu bir taraftan, Avrupa halklarının bu iki yüce şahsiyeti fikirsel dalgalar hâlindeki desteklemeleri de diğerk taraftan gözlemlenecektir. Bu destek dalgaları, kâfir hükümetlerin yıkılmasına ve İmam Mehdi (a.s) devletine bağlılıklarını sunan yönetimlere dönüşecektir.

Şia ve Ehlisünnet kaynaklı rivayetlere göre İmam Mehdi (a.s) Batı'ya doğru hareket edecek ve yârenleriyle beraber büyük Roma şehrini veya Roma şehirlerini fethedecektir. Bu rivayetlerin bazılarında şöyle deniyor:

O, yârenleriyle beraber tekbir getirerek oraları fethedecektir.

Bir rivayet şöyle diyor:

O, Kostantiniyye, Roma ve Çin topraklarını fethedecektir.⁽¹⁾

Ayrı bir rivayet şöyledir:

O, Roma topraklarına doğru gidecek ve yârenleriyle beraber büyük Roma şehrini özgürleştirecektir.⁽²⁾

1- Beşâretu'l-İslam, s. 258, Gaybet-i Tûsî'den naklen.

2- İlzâmu'n-Nâsib, c. 2, s. 225.

Ayrıca şöyle rivayet edilmiştir:

İmam Mehdi'nin (a.s) Rum'da fethedeceği şehir, Roma topraklarının merkezidir.⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu naklediliyor:

O zaman Rumlar İmam Mehdi (a.s) eliyle Müslüman olacaklar ve İmam (a.s) onlara bir mescit inşa edip, yârenlerinden birini halefi ve vekili tayin ederek geri dönecektir.⁽²⁾

İkrime ve Said b. Cubeyr, "Onlara dünyada zillet vardır." ayetinin tefsirinde şöyle diyorlar:

Maksat, Rum'daki özgürleştirilip fethedilecek şehirdir.⁽³⁾

Farklı bir rivayette de şöyle gelmiştir:

Roma'nın şehrini yetmiş bin kişinin tekbirleriyle fethedecektir.⁽⁴⁾

1- Melâhim ve Fiten, s. 64.

2- Beşâretu'l-İslam, s. 251, Bihâr'dan naklen.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 136.

4- Beşâretu'l-Mustafa, s. 297, İbn Arabî'nin Futûhât-i Mekkiyye'sinden naklen.

İMAM MEHDİ'NİN (A.S) EVRENSEL HÜKÜMETİ

İmam Mehdi'nin (a.s) zuhurunu müjdeleyen ayet ve rivayetler, bu ilahî vazifenin oldukça önemli, yüce hedefleri olan ve farklı boyutlar içeren bir görev olduğunu aktarmaktadır. Bu büyük olay, yeryüzündeki yaşamı değiştirecek ve insanlığa yepyeni bir hayat dilimi sunacaktır.

Eğer İmam Mehdi'nin (a.s) görevi sadece zulmü kaldırmak, İslam'a yeniden hayat vermek, ilahî adil düzeni kurup, nurunu bütün cihana yaymak bile olsa yeterlidir. Ancak buna ilave olarak, insanlığın maddî yönden şaşkıncı ilerlemeler katetmesi, önceki dönemlere göre mukayese edilemeyecek kadar fazla ve gelişmiş olacaktır. Bu geniş çaplı ve kapsamlı gelişmeler; varlığın sebebini anlamak, göklerin ve oradakilerin sırlarına ulaşmak için olumlu zemin hazırlayacaktır. Ayrıca bu durum, âlemin sırlarını keşfetmek için yani gayb âleminin kapılarını aralamak ve sırlarla dolu ahiret yurdunun gerçeklerinden haberdar olmak için bir başlangıç olacaktır.

Şimdi farklı boyutları olan bu ilahî ve kutsal gelişmelerin bazıları, kitabın hacmi izin verdiği ölçüde aktarmaya çalışacağız.

Yeryüzünü Zulüm ve Zalimlerden Arındırmak

Anlaşılan o ki, ilk bakışta yeryüzünü zalimlerden arındırmak ve haddini aşmış taşkınlardan temizlemek imkânsızmış gibi

görünecektir. Sanki yeryüzü, mazlumların nalesine ve uğursuz zalimleri tahammül etmelerine alışmıştır. Ayrıca zalimlerin hüküm sürmediği bir zamanın olmadığı bu dünyada feryatlara cevap verecek birisi yok gibidir. Çünkü onlar, faydasız ağaçlar ve pislikler gibi oldukça köklü ve kalıcıdır. Ne zaman onlardan biri yerinden sökülecek olsa, on kat daha fazlası yerini doldurur. Eğer zalimler bir nesilde yok edilirse, grup grup farklı bir yerde çoğalmaya başlarlar.

Hikmet sahibi Allah, belirlediği maslahatlar gereği insanın yaşamını; hak ve batıl savaş kanunları veya hayır ve şer savaş yasaları üzere düzene sokmuş, her şey için bir kanun ve çerçeve çizmiş, her asır ve zamana bir kader biçmiş, kısacası her zulüm ve adaletsizlik için bir son belirlemiştir. İmam Cafer Sadık (a.s), "**Suçlular simalarından tanınırlar da perçemlerinden ve ayaklarından tutulurlar**"⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur:

Allah onları her zaman tanımaktadır. Ancak ayet, suçluların sima ve yüzleriyle tanınacağı Kaim (İmam Mehdi) zamanının şartlarını beyan etmektedir. O ve yârenleri, onları kılıçlarıyla cezalandıracaklardır.⁽²⁾

Emîrü'l-Müminîn İmam Ali'den (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Allah, ansızın biz Ehlibeyt'ten bir kişi vasıtasıyla (Müslümanlar için) bir refah sağlayacaktır. Babam, o cariyelerin en üstünü olanın oğluna feda olsun!.. O, (düşmanların) kendisinden sekiz ay boyunca kılıç ve ölümden başka bir şey elde edemeyecekleri kişidir.⁽³⁾

1- Rahmân, 41.

2- Gaybet-i Nu'mânî, s. 127.

3- Şerh-i Nehcü'l-Belâğa, c. 2, s. 178.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Resulullah (s.a.a) hoşgörü ve iyilikle ümmetine davranıyor ve insanlarla kaynaşıp dost oluyordu. Kaim (düşmanları) öldürecek ve kimsenin tövbesini kabul etmeyecektir. Bu, onun beraberindeki bir emirden dolayıdır. Onunla düşmanlık edenin vay hâline!⁽¹⁾

Onun beraberindeki emirden kasıt, dedesi Resulullah'tan (s.a.a) kalan maruf ahitnamedir. Bu ahitnamede şu cümle geçmektedir:

Öldür ve yine öldür! Kimsenin tövbesini de kabul etme!

Yani hiçbir suçlu ve caninin tövbesini kabul etme.

Ayrı bir hadiste İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

İmam Mehdi'nin, (a.s) dedesi Resulullah'a (s.a.a) benzemesi; zuhur ve kıyamının kılıçla olması, Allah ve Resulü'nün düşmanlarını öldürmesi, zalim ve azgınları yok etmesiyedir. O, kılıçla ve düşmanlar kalbinde korku yaratılarak himaye edilecektir. Onun orduları gönderildikleri her görevden zaferle döneceklerdir.⁽²⁾

Abdu'l-Azîm el-Hasanî İmam Cevad'dan (a.s) şöyle naklediyor:

"Onun (Mehdi'nin) ordusunun sayısı nisap haddine yani on bin kişiye ulaştınca, Allah'ın emriyle kıyam edecek ve Allah ondan hoşnut olana kadar düşmanlarını kılıçtan geçirecektir." Sordum: "Allah'ın hoşnutluğunu nasıl anlayacaktır?" Şöyle buyurdu: "Allah onun kalbine şefkat ve rahmet duygusunu yerleştirecektir."⁽³⁾

1- Gaybet-i Nu'mânî, s. 121.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 218.

3- age. c. 51, s. 218.

Hatta bazı rivayetlere göre İmam Mehdi'nin (a.s) bazı yârenleri şüphe ve tereddüde düşecek, çok kan dökülmesi ve zalimlerin öldürülmesine itiraz edeceklerdir.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

O (İmam Mehdi) Sa'lebiyye'ye⁽¹⁾ ulaşınca, şecaat ve bedensel yönüyle İmam Mehdi'den (a.s) sonra halkın en güçlüsü ve kendi akrabalarından olan biri ayağa kalkıp şöyle diyecektir: "Ey efendi! Ne yapıyorsun? Allah'a andolsun ki, sen halkı aynı koyunlar gibi kendi önünden sürüyorsun. (Yani çoban veya kurt gibi koyun sürüsünü ürkütüyorsun.) Acaba Resulullah'ın (s.a.a) emriyle mi bunu yapıyorsun, yoksa ayrı bir sebebi mi var?" Bu sırada biat almakla (halktan İmam Mehdi için biat almakla) görevli olan şahıs şöyle diyecektir: "Susacak mısın, yoksa boynunu mu vurayım?" Bunun üzerine İmam Mehdi (a.s) şöyle buyuracaktır: "*Ey filan! Konuşma! Allah'a andolsun ki, benim yanımda Resulullah'tan (s.a.a) bir bildiri bulunmaktadır. Ey filan! O küçük sandığı getir.*" Sandığı getirince İmam Mehdi (a.s) Peygamber'in (s.a.a) bildirisini okuyacaktır. Bu sırada itiraz eden şahıs şöyle diyecektir: "Size feda olayım! İzin verin başınızdan (alnunuzdan) öpeyim." İmam Mehdi (a.s) kafasını ileri doğru eğecek ve o da iki gözünün arasını öperek şöyle diyecektir: "Allah beni size feda eylesin. Bizden tekrar biat alın." İmam Mehdi (a.s) de onlardan tekrar biat alacaktır.⁽²⁾

Şüphesiz, bir belirti veya bazı belirtiler sayesinde İmam Mehdi'nin (a.s) yârenleri o bildirin Resulullah (s.a.a) tarafından olduğunu anlayacaklardır. Ancak onların biati yeni-

1- Irak'ta bir yer ismi.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 343.

leme istekleri, itirazlarının bir nevi biati bozmaları anlamına geldiği içindir.

Bazıları, İmam Mehdi (a.s) tarafından gerçekleştirilecek cezalandırmaları ve zalimlerin öldürülmesini, katı kalplilik ve ifrat olarak yorumlayabilirler. Hâlbuki İmam Mehdi'nin (a.s) bu tür girişimleri, hastayı ameliyat etmeye benzer. İslam toplumunu ve diğer dünya halklarını, zalimlerin ve asilerin pis vücutlarından arındırmanın başka yolu yoktur. Bu girişimler yapıldıkça, zulmün yok edilmesi ve adaletin tesisi asla mümkün olmayacaktır. Eğer İmam Mehdi (a.s) hoşgörü ve bağışlama siyasetini öne alırsa, asla zalimlerin yeni hile ve tuzakları son bulmayacaktır. Çünkü günümüz dünyasındaki zalimler, aynı bir ağacın kurumuş dallarına, bir hastanın vücudunu kaplayan kanser tümörlerine benzemektedirler. Ağacı ve hastayı bu zararlı varlıklardan arındırmaktan başka bir çare yoktur. Bu iş kolay olmasa ve kimi zaman oldukça güç olsa dahi son çaredir.

Ancak bu siyaset karşısında şüpheye düşenlerin düşüncelerini rahatlatacak şey, öncelikle İmam Mehdi'nin (a.s) yanında Resulullah'tan (s.a.a) kalan bir ahitnamenin bulunmasıdır. İkinci olarak Allah-u Teâlâ İmam Mehdi'ye (a.s) insanların gerçek yüzlerini ve batınlarını tanıyabileceği özel bir ilim nasip edecek ve o da bu ilahî nur sayesinde insanları gözlemleyecek, hidayet yollarını bilecek ve dertlerinin çaresinden haberdar olacaktır. Bu yüzden, hidayete ermeleri umut edilenlerin, İmam Mehdi (a.s) eliyle öldürülmeleri tehlikesi kalmayacaktır. Nitekim Allah-u Teâlâ, Hz. Hızır (a.s) ve Hz. Musa (a.s) kıssasındaki gencin Hz. Hızır'ın (a.s) eliyle öldürülme sebebinin, anne ve babasını kâfirlik ve azgınlığa sürüklemesinin önünü almak olduğunu buyurmuştur. Buna ilaveten rivayetler, Hz. Hızır'ın (a.s) İmam Mehdi'yle (a.s) beraber

geleceğini ve onun yârenlerinden biri olacağını aktarmaktadır. Ayrıca İmam Mehdi (a.s) kesinlikle Hz. Hızır'ın (a.s) sahip olduğu ledün ilmine (Allah tarafından verilen özel ilme) de sahip olacaktır.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

(Orada) kullarımızdan bir kul buldular ki, ona katımızdan bir rahmet vermiştik ve tarafımızdan bir ilim öğretmiştik.⁽¹⁾

Bu iki yüce şahsiyet iyilikleri yaymak, kötülükleri müminlerden uzaklaştırmak ve fesadın kökünü kurutarak dallanıp budaklanmasını engellemek için Allah'ın verdiği bu ilim ve nimetleri kullanacaklardır. Büyük bir olasılıkla Hz. Hızır (a.s) ve yârenlerinin çalışmaları, İmam Mehdi (a.s) hükümetinde açık ve alenî olacaktır. O yüce şahsiyetlerin halk üzerinde velayet güçleri olacak, kanunlar, anlaşmalar ve hükümetin zahirî şartlarında müdahale yetkileri bulunacaktır.

Rivayetlerde yer aldığına göre İmam Mehdi (a.s) halk arasında Allah'ın ona buyurduğu gerçek ilahî kanunlar esasında hükmedecektir. Dolayısıyla hiç kimseden şahit, delil ve kanıt istemeyecektir. İmam Mehdi (a.s), zalimleri ve bozguncuları yok ederken, gerçek görüşünden ve ledün ilminden faydalanacaktır. Bazen onun yârenleri de halk arasında hükmederken ve suçluları cezalandırırken aynı yöntemi kullanacaklardır. Ancak diğer işler hususunda, insanların zahirine göre tavır takınacaklardır. Elbette unutmamak gerekir ki, Hz. Hızır (a.s) ve yârenleri özel şart ve durumlar içerisinde bulunacaklardır.

1- Kehf, 65.

İslam'ın Tekrar İhyası ve Evrenselliği

Emîrül-Müminin İmam Ali'nin (a.s), "**Müşrikler hoşlanmasa da Peygamberi'ni hidayet ve hak din ile tüm dinlere galip gelsin diye gönderen O'dur**"⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Acaba bu ayet uygulanmış mıdır? Asla! Canım elinde olana andolsun ki, sabah ve akşam Allah'ın birliğine, Muhammed'in peygamberliğine şahadet edilmeyen hiçbir yer kalmayacaktır.⁽²⁾

İbn Abbas'tan bu konu hakkında şöyle nakledilmiştir:

İslam'a yönelmeyen hiçbir Yahudi, Hristiyan veya ayrı din mensubu kalmayacaktır. Sonuçta cizye almak (farklı semavî din mensuplarından alınan vergi) kaldırılacak, haç kırılacak ve domuz öldürülecektir. Bu durum Allah'ın buyurduğu, "**Müşrikler istemese de Allah dinini bütün dinlere üstün kılacaktır**" şeklindeki ayetin şahididir. Bu ise Kaim'in (İmam Mehdi'nin) zamanında gerçekleşecektir.⁽³⁾

Cizyenin kaldırılmasından kasıt, ehlikitap için İslam'dan başka bir şeyin (dinin) kabul edilmemesidir. Ebu Basîr şöyle diyor:

İmam Cafer Sadık'a (a.s) bu ayet hakkında sorduğumda şöyle buyurdu: "Allah'a andolsun ki, bu ayet henüz gerçekleşmemiştir." Dedim ki: "Size feda olayım, öyleyse ne zaman gerçekleşecektir?" Buyurdu ki: "Allah irade ettiği zaman Kaim (İmam Mehdi) kıyam edecek, zuhur edince kâfirler ve müşrikler zuhurundan rahatsız olacak ve kay-

1- Tevbe, 33.

2- Mahaccetu Bahrânî, s. 86.

3- age. s. 87.

gılanacaklardır. Çünkü bir kâfir ve müşrik kayanın arkasına saklansa dahi, o kaya seslenecek ve şöyle diyecektir: 'Ey Müslüman! Buraya bir kâfir veya müşrik sığınmıştır. Onu öldürün.' Böylece onun peşine gidip helak edeceklerdir."⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Kaim'e (a.s), (düşmanlarının kalbinde) korku yaratılarak yardım edilecek, Allah'ın himayesiyle teyit edilecek ve yeryüzü ayağının altından geçecektir. Yerin hazineleri onun için zahir olacak, saltanatı doğu ve batıyı kapsayacaktır. Allah, dinini, müşrikler hoşlanmasa ve muhalif olsa dahi onun vasıtasıyla zafere ulaştıracaktır. Yeryüzünün harabeleri bayındırlaşacak, İsa Ruhullah (a.s) yere inecek ve onun arkasında namaz kılacaktır.⁽²⁾

Ayrıca zikredilen ayetin tefsirinde İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyurmuştur:

Sonunda Muhammed'in (s.a.a) peygamberliğini kabul etmeyen hiçbir kimse kalmayacaktır.⁽³⁾

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Babama (İmam Muhammed Bâkır) bu iki ayeti sordular: "Müşrikler topyekûn sizinle savaştıkları gibi, siz de onlarla topyekûn savaşın"⁽⁴⁾, "Artık fitne kalmayınca ve din yalnız Allah'a ait oluncaya kadar onlarla savaşın."⁽⁵⁾ Şöyle buyurdu: "Bu ayetin tevil ve yorumu henüz gerçekleşmemiştir. Eğer bizim Kaim'imiz (İmam Mehdi) kıyam ederse, onu görenler bu ayetin tevilini görecekler, sonunda

1- age. s. 86.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 191.

3- Tefsir-i Ayyâşî, c. 2, s. 87.

4- Tevbe, 36.

5- Enfâl, 39.

Muhammed'in (s.a.a) dini ay ışığının aydınlattığı her yere ulaşacak ve yerde şirkten herhangi bir eser kalmayacaktır. Nitekim Allah böyle olacağını buyurmuştur."⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s), "O'nun gerçek olduğu kendilerine açıklık kazanıncaya kadar ayetlerimizi ufuklarda da, kendi nefislerinde de onlara göstereceğiz"⁽²⁾ ayetinin tefsiri hakkında şöyle nakledilmiştir:

Allah onların (maymun ve domuza) dönüşmelerini kendilerine gösterecek ve ufuklarda göklerin yıkılmasını onlar için açığa çıkaracaktır ki, Allah'ın kudretini kendilerinde ve cihanın tamamında hissetsinler. Allah'ın, "**O'nun gerçek olduğu kendilerine açıklık kazanıncaya kadar**" sözünden maksat, gerçek ve Allah tarafından olan Kaim'in (İmam Mehdi'nin) kıyamıdır. Şüphesiz halk onu görecektir."⁽³⁾

Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

Mehdi (a.s) benim soyumdan ve Fatıma'nın (s.a) evlatlarından. Ben nasıl vahiy esasınca mücadele ettiysem, o da benim ahlakım ve sünnetim üzere mücadele edecektir."⁽⁴⁾

Aynı bir hadiste Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdular:

Cihanda yalnız İslam hüküm sürecek ve yer, gümüş levha gibi olacaktır."⁽⁵⁾

Yani yeryüzü aynı halis ve saf bir gümüş levha gibi kâfirlik ve nifak pisliğinden temizlenecektir.

1- Tefsir-i Ayyâşî, c. 2, s. 56.

2- Fussilet, 53.

3- Gaybet-i Nu'mânî, s. 143.

4- Beyân-i Şâfiî, s. 63.

5- Melâhim ve Fiten, s. 66.

Emîrû'l-Müminîn İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

O (Kaim), görüşü ve fikri Kur'ân'dan alacaktır. Diğerlerinin Kur'ân'ı kendi görüş ve düşünceleriyle yorumladıkları zaman, onlara hâkimin adilane davranışını gösterecek ve Kitab'ın (Kur'ân-ı Kerim'in) ve Sünnet'in terk edilmiş bölümlerini canlandıracaktır.⁽¹⁾

Yani İmam Mehdi (a.s) Kur'ân-ı Kerim'e uyacak ve sapkınlar gibi Kur'ân'ın tefsirini kendi fikrine göre değiştirmeyecektir.

İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Dininizin, aynı bir kuş gibi kendi kanında çırpındığını ve biz Ehlibeyt'ten biri hariç, kimsenin onu kurtarmadığını görür gibiyim. Onun zamanında size her yıl iki ödül ve her ay iki rızık verecekler. Onun devletiyle hikmete ulaşacaksınız. Öyle ki kadın kendi evinde, Allah'ın Kitabı ve Resulullah'ın (s.a.a) Sünneti üzere hüküm verecektir.⁽²⁾

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu, "Dininizin, aynı bir kuş gibi kendi kanında çırpındığını... görür gibiyim." benzetmesi, İslam Dini'nin durumunu anlatan oldukça dakik bir benzetmedir. Burada İslam; yaralı, kanadı kırılmış ve kendi kanında çırpınan bir kuşa benzetilmiştir. Yani İslam Dini'ni tahrif edecek ve Müslümanları ondan uzaklaştıracaklardır. İmam Mehdi (a.s) gelerek İslam'ı kurtarıp diriltecek ve Müslümanlara tekrar sunacaktır. "Size her yıl iki ödül ve her ay iki rızık verecekler" sözünden kasıt şu olabilir: Yani her altı ayda bir defa beytülmalden ödül ve her iki haftada bir defa gıda maddesi ve genel ihtiyaçlar herkese verilecektir.

1- Şerh-i Nehcû'l-Belâğâ, c. 4, s. 36.

2- el-Kâfi, c. 1, s. 412.

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Allah bidatleri onun vasıtasıyla yok edecek, sapkınlıkları onun eliyle ortadan kaldıracak ve sünnetleri diriltecektir.⁽¹⁾

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Yeryüzündeki bütün harabeler bayındır olacaktır. Allah'tan başka put ve benzeri mabutlar baki kalmayacak, hepsi yacaktır.⁽²⁾

İmam Mehdi (a.s) Aracılığıyla İnsanların Hidayete Erme Gereç ve Etkenleri

Şimdi şu soruyu sormak gerekir: İmam Mehdi (a.s) gayri-müslimler arasında İslam'ı nasıl yayacaktır? Hâlbuki insanlar maddî hayata dalmışlar, imandan ve manevî değerlerden uzaklaşmışlar, İslam ve Müslümanlara karşı karamsarlaşmışlardır. Burada, "Zuhur Kıyamı" bölümünde geçen siyasî, iktisadî ve inançla ilgili pek çok etken dikkate alınmalıdır. Örneğin, dünya milletleri maddî hayatın her yönünü din olmaksızın tecrübe etmişler ve dinsizliğin insan fıtratı ve yaratılışıyla uyumsuz olduğunu tüm vücutlarıyla idrak etmişlerdir.

Diğer yandan dikkat etmek gerekir ki, İslam Dini insan fıtratıyla uyumludur. Eğer zalim yöneticiler İslam nurunun âlimler ve gerçek müminler aracılığıyla milletlere ulaşmasına izin verseler, insanlar gruplar hâlinde İslam'ı kabul ederler. İnsanların hidayet sebeplerinden bir diğeri, İmam Mehdi'nin (a.s) dünya halklarına göstereceği mucizelerdir. Bu mucizelerden en belirgin olanı, önceki konularda ge-

1- el-Kâfi, c. 1, s. 412.

2- Şeyh Sadûk, Kemâlu'd-Din Temâmu'n-Ni'met, s. 331.

çen semavî nidadır. Gerçi bu mucizelerin zalim yöneticiler üzerindeki etkisi geçici, az veya hissedilmeyecek derecede olacaktır; ancak milletler üzerindeki etkisi kalıcı ve tesirli olacaktır.

Belki de milletler üzerindeki en önemli etkenlerden biri, İmam Mehdi'nin (a.s) art arda elde edeceği askerî zaferler olacaktır. Çünkü Doğulular, onlara düşmanlık besleseler dahi muzaffer güçleri seven ve öven bir psikolojiye sahiptirler. Özellikle bu zaferlerin mucize ve kerametlerle beraber olması onların bu psikolojilerinde daha da etkili olacaktır.

Hız. İsa'nın (a.s) yeryüzüne inişi ve Allah'ın onun liyakatli elleriyle Batı milletlerine ve dünya halklarına göstereceği mucizeler, İmam Mehdi'nin (a.s) başarıya ulaşmasının etkenlerindedir. Hatta şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Hız. İsa'nın (a.s) asıl rolü ve tesiri Batılılar arasında gerçekleşecektir. Tabii olarak Batı milletleri ve devlet adamları, ilk başlangıçta Hız. İsa'nın (a.s) gelmesinden dolayı sevinecek ve ona iman edeceklerdir. Ancak Hız. İsa (a.s), İmam Mehdi'ye (a.s) ve İslam'a olan bağlılığını açığa vurunca, Batı devletleri onun (a.s) hakkında şüphe ve kargaşa yaratacaklar ve genel halk desteğinin önünü almaya çalışacaklardır. Buna rağmen önceden de değindiğimiz gibi Batı milletlerinden İmam Mehdi'ye (a.s) gönül verecek yârenleri olacak, kalplerinde siyasî ve inanç yönünden önemli değişiklikler meydana gelecek ve Avrupa'da görkemli bir şekilde İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerini oluşturacaklardır.

Bir başka önemli etken, iktisadî yöndeki nadir ve görkemli değişimlerdir. İmam Mehdi (a.s) eliyle halkın refah düzeyi ve maddî yönü öyle bir değişecektir ki, rivayetlerde değinildiği üzere, dünya tarihinde böylesi görülmemiştir. Kuşkusuz, bu şartlar Batılıların ruhunda çok önemli etkiler bırakacaktır.

Maddî Hayatın Değişmesi ve İmam Mehdi Eliyle Refahın Sağlanması

İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetlerden rahatlıkla anlaşılabilir noktalardan biri, onun evrensel hükümeti dönemindeki teknolojik gelişmelerdir. Çünkü İmam Mehdi (a.s) dönemindeki maddî durum, kendi zamanımızda bildiklerimizden ve insanlığın kendi çabalarıyla elde ettiği ilmi ilerlemelerden çok daha gelişmiş ve teknolojik olacaktır. Şimdi bu konuyla ilgili bazı rivayetleri zikrediyoruz:

Yerdeki Hazinelemlerin Çıkarılıp Halka Dağıtılması

Bununla ilgili pek çok rivayet bulunmaktadır. Hz. Resulullah'tan (s.a.a) konuyla ilgili şöyle nakledilmiştir:

Yer onun için hazinelerini dışarı çıkaracak ve o, halk arasında oldukça fazla mal paylaşacaktır.⁽¹⁾

Ayrı bir rivayette şöyle denmiştir:

O, hazineleri altın direkler gibi dışarı çıkaracaktır.

Rivayette geçen "*o, halk arasında oldukça fazla mal paylaşacaktır*" ibaresi, Şii ve Sünnî kaynaklarda meşhurdur. Bu ifade, ekonomik refahın görülmemiş düzeyde iyi olacağını ve İmam Mehdi'nin (a.s) de cömert karakterli olup, insanlara muhabbetle davranacağını yansıtmaktadır.

İmam Muhammed Bâkır (a.s) şöyle buyuruyor:

Ehlibeyt'in Kaim'i (İmam Mehdi) halk arasında (olanakları) eşit bir şekilde paylaştırdığı ve insanlar arasında adaleti sağladığı zaman ona itaat eden herkes Allah'a itaat etmiş olacak ve ona karşı gelen de Allah'a karşı gelmiş sa-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 51, s. 68.

ylacaktır. O, Tevrat'ı ve diğer ilahî kitapları Antakya'daki bir mağaradan çıkaracaktır. Yahudiler arasında Tevrat'la, Hristiyanlar arasında İncil'le, Zebur ehli için Zebur'la ve Müslümanlar arasında da Kur'ân ayetleriyle hükmedecektir. Dünyanın mal ve serveti, yerin altından ve üstünden onun yanında toplanacaktır. O halka şöyle diyecektir: "Sıla-ı rahim ve akraba bağını kopardığınız, haram kanlar döktüğünüz ve Allah'ın haramlarına düştüğünüz şeye doğru gelin." O kadar mal ve servet verecektir ki, ondan önce kimse böyle bir şey yapmamıştır. Yeryüzünü, zulüm ve şerle dolduğu gibi, adalet ve nurla dolduracaktır.⁽¹⁾

Yeryüzünün Bayındır Olması ve Nimetlerin Bollaşması

Hız. Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Benim ümmetim Mehdi zamanında öyle nimetlerle nasip-
leneceklerdir ki, böylesini asla görmemişlerdir. Gökyü-
zünden sürekli yağmur yağacak ve yeryüzü var gücüyle
bitkilerini yeşertecektir.⁽²⁾

Hız. Resulullah (s.a.a) başka bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

Ümmetim aynı arıların kendi ana kraliçelerinin etrafında
toplandıkları gibi onun (Mehdi'nin) yanına sığınacaklar-
dır. Yeryüzünü, zulüm ve sitemle dolduğu gibi adalet ve
insafla dolduracaktır. Böylece halk kendi ilk (huzur) top-
lumlarına kavuşacaklardır. Herhangi bir uyuyanı uyan-
dırmayacak ve kan da dökülmeyecektir.⁽³⁾

Anlaşılan o ki "ilk (huzur) toplumu" cümlesi, ilk insan toplu-
munun bir ümmetten oluştuğunu yansıtmaktadır. Onlar ih-

1- age. c. 52, s. 351.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 98.

3- age. s. 99.

tilaftan uzak, sefa ve temiz fıtrat üzere yaşıyorlardı. Nitekim Allah Kur'ân'da şöyle buyurmuştur:

İnsanlar bir tek ümmet (topluluk) idi.⁽¹⁾

Bu rivayet, şu içerikte olan rivayetleri teyit etmektedir: İnsanlık toplumu İmam Mehdi (a.s) asrında fakirlikten uzak ve zengin, muhabbetli ve dostça, mahkemelere ihtiyaç duyulmayan, ihtilafsız ve çekişmeden uzak bir topluluk olacaktır. Son aşamada ise parayla alışveriş yapılmayan bir topluluğa dönüşecek ve insanlar Allah rızası için birbirine yardım edip, ihtiyaçlarını Muhammed (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine (a.s) salavat getirerek gidereceklerdir.

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

Göktekiler ve yerdekiler ondan razı olacaklar. Gökyüzü yağmurunu bir damla dahi esirgemeyecek ve yeryüzü hiçbir bitkinin yeşermesini engellemeyecek. Öyle ki, hayattakiler ölüleri (dirilmesini) arzulayacaklar.⁽²⁾

Yani insanlar ölülerinin dirilerek kendileri gibi ilahî nimetlerden faydalanmalarını arzulayacaklardır.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Allah, müşrikler istemese dahi dinini onun (Mehdi'nin) vasıtasıyla galip edecektir. O zaman yeryüzünün bütün harabeleri bayındırlaşacaktır.⁽³⁾

"Koyu yeşildirler"⁽⁴⁾ (yani iki bağ yeşilin bolluğundan siyah

1- Bakara, 213.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 99.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 191.

4- Rahmân, 64.

gibi görülmektedir) ayetinin tefsirinde İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Mekke ve Medine arası hurma ağaçlarıyla birleşecektir.⁽¹⁾

Saîd b. Cubeyr'den şöyle naklediliyor:

Kaim'in (İmam Mehdi'nin) kıyam edeceği yılda yirmi dört defa yere yağmur yağacak, eserleri ve bereketleri görülecektir.⁽²⁾

İbn Hammâd şöyle naklediyor:

Mehdi'nin (a.s) nişanesi, temsilcileri sıkı tutması, halkı affetmesi ve çaresizlere şefkatli davranmasıdır.

Aynı kitapta İmam Mehdi'nin (a.s) çaresizlere karşı şefkat ve merhametine dair şöyle bir ibare geçmektedir:

Adeta İmam Mehdi (a.s) çaresizleri haddinden fazla nime ve refaha ulaştıracaktır.⁽³⁾

Doğa Bilimlerinin ve Yaşam Şartlarının Değişimi

İmam Mehdi (a.s) dönemiyle ilgili rivayetler, bilim ve yaşam şartlarındaki pek çok beşerî ilerlemelere değinmektedir. Bu ilerleme ve değişimler, geçmiş ve günümüz nesillerinin tasavvur edemeyecekleri bir düzeyde olacaktır. Bu değişimler farklı alanlarda görülecektir. Örneğin; haberleşmede, görsel ve bilimsel araç-gereçlerde, savaş araç-gereçlerinde, ekonomik, hükümet ve yargı sistemlerinde ve nice alanda bu değişim-

1- Bihâru'l-Envâr, c. 56, s. 49.

2- Keşfu'l-Gumme, c. 3, s. 250.

3- İbn Hammâd Nüshası, s. 98.

ler gözlemlenecektir. Anlaşılan o ki bu değişimlerin bir kısmı, Allah'ın, İmam Mehdi (a.s) ve yârenleri eliyle gerçekleştireceği kerametler ve mucizeler sayesinde ortaya çıkacaktır. Ancak bu değişimlerin çoğu, kaynakları yerde ve gökte insanoğlunun elinde bulunan doğa bilimlerindeki gelişmelerden, ilahî kanunlar ve nimetlerden doğru bir şekilde faydalanmaktan kaynaklanacaktır. Rivayetler, İmam Mehdi (a.s) eliyle doğa bilimlerinde meydana gelecek değişimlerin, insan yaşamındaki gelişmelerin her yönünü kapsayacağını göstermektedir.

Bu yüzden İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

İlim yirmi yedi harftir. Peygamberlerin getirdikleri iki harftir ve insanların günümüze kadar bildikleri de bu iki harften ibarettir. Ancak Kaim (İmam Mehdi) kıyam edince, geriye kalan yirmi beş harfi ortaya koyacak ve halk arasında yayacaktır. Böylece ilmin yirmi yedi kısmı açığa çıkacaktır.⁽¹⁾

Bu rivayet ilk bakışta her ne kadar peygamberlerin dinî ilimleriyle ilgili gözükse de dikkat etmek gerekir ki tevhit, nübüvvet, kıyamet gibi ilimlerle beraber, beşerin ihtiyacı olan diğer doğa bilimlerini de kapsamaktadır. Çünkü rivayetlere göre bu ilimlerin bazı esaslarını peygamberler insanlara öğretmişler, onları ilme yönlendirmişler ve bilimin kapılarını herkese aralamışlardır. Örneğin; terziliği Hz. İdris (a.s), gemi yapımı ve marangozluğu Hz. Nuh (a.s), zırh yapımını Hz. Davut (a.s) ve Hz. Süleyman (a.s)... öğretmişlerdir. Dolayısıyla bu rivayetteki ilimden maksat hem dinî ilimler, hem de doğa bilimleridir. Buna göre insanların bildiği ilimlerle İmam Mehdi'nin (a.s) öğreteceği ilimlerin birbirine olan oranı, ikinin yirmi beşe olan oranı kadardır.

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 336.

İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Biliniz ki Zülkarneyn itaatkâr ve asi iki buluttan birini seçme hakkına sahipti. O, itaatkâr olan bulutu seçti ve asi olan bulut da sizin meolanız (İmam Mehdi) için ayrıldı." Ravi diyor ki şöyle sordum: "Asi bulut hangisidir?" Buyurdu ki: "O bulut; gök gürültüsü, yıldırım veya şimşekle yüküldür ve sizin meolanız onun üstüne binecektir. Biliniz ki o, bulutların üstüne binecek; beş kısmı bayındır, iki kısmı harabe olan yedi göğün ve yedi yerin vesileleriyle yükseklere çıkacaktır."⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim'in (İmam Mehdi'in) zamanında, doğuda yaşayan bir mümin batıdaki kardeşini görecektir. Batıdaki de doğudaki kardeşini görecektir.⁽²⁾

Ayrı bir hadiste İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

Bizim Kaim'imiz (a.s) kıyam edince Allah bizim Şialarımızın kulak ve gözlerine öyle bir yetenek verecektir ki onlarla Mehdi (a.s) arasında haberciye gerek kalmayacaktır. Her ne zaman Mehdi (a.s) konuşsa, kendi yerinde (uzakta) olmasına rağmen, onu işitecekler ve göreceklerdir.⁽³⁾

Yine farklı bir hadiste İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

İşler Sahibu'l-Emr'in (Mehdi'nin) eline geçince, Allah-u Teâlâ yerin çukurlarını yükseltecek ve yüksekliklerini düzleştirecektir. Öyle ki, dünya onun önünde aynı avucunun içi gibi olacaktır.

1- age. c. 52, s. 321.

2- age. c. 52, s. 391.

3- age. c. 52, s. 236.

Sonra şöyle sordu: "Sizin hanginiz elinin (avucunun) içindeki kılı görmez?"⁽¹⁾

Şöyle rivayet edilmiştir:

Nurdan bir sütun, yerden gökyüzüne kadar onun için yerleştirilecek ve kulların amellerini onda görecektir. Mısır piramitlerinin altında öyle ilimler gizlenmiştir ki, ondan önce kimsenin eli onlara ulaşmayacaktır.⁽²⁾

Bu konuyla ilgili başka rivayetler de bulunmaktadır; ama hepsini araştırmaya fırsatımız yoktur. Ancak onların bir kısmı beşerî ilimdeki değişimlerden, bir kısmı müminlere ait aletler ve güçlerdeki gelişmelerden, bir kısmı da İmam Mehdi (a.s) ve yârenlerinin kerametlerinden, vesile ve imkânlarından bahsetmektedir. Bununla ilgili olarak İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Kaim'in (a.s) yârenlerinin, cihanın doğu ve batısını kuşattıklarını, her şeyin onların emrine girdiğini görür gibiyim. Hatta yerin yırtıcı hayvanları ve göğün avcı kuşları bile onların rızasını kazanma peşindedir. Yerin her bir kısmı diğerine karşı iftihar edip gururlanacak ve şöyle diyecektir: Bugün Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden biri benim üzerime ayağıyla bastı.⁽³⁾

Yine başka bir hadiste İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Bizim Kaim'imiz (a.s) kıyam edince her bölgeye bir şahsı (vekil olarak) gönderecek ve buyuracak ki: Senin amel etmen gereken kurallar elindedir. Eğer anlamadığın ve hük-

1- Şeyh Sadûk, Kemâlu'd-Din Temâmu'n-Ni'met, c. 2, s. 674.

2- age. s. 565.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 327.

münü bilmediğin bir şeyle karşılaşırsan kendi eline bak ve (elinde) gördüğünle amel et.⁽¹⁾

Muhtemelen bu söylenen, İmam Mehdi (a.s) yârenleri için, mucizevî bir şekilde ve keramet olarak, ya da ilmî kurallar ve gelişmiş teknoloji araçları vasıtasıyla gerçekleşecektir.

Hız. Süleyman'ın ve Hız. Zülkarneyn'in Hükümetinden Daha Kapsamlı Bir Hükümet

İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetlerden anlaşılan o ki onun evrensel hükümeti, Hız. Süleyman ve Hız. Zülkarneyn'in hükümetlerinden daha kapsamlı ve azametli olacaktır. Şu rivayette olduğu gibi bazı rivayetler buna açıkça değinmiştir: İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Bizim hükümdarlık alanımız Süleyman b. Davut'unkinden, saltanatımız da saltanatından daha geniş ve büyük olacaktır.

Sonraki rivayet, İmam Mehdi'nin (a.s) elinde olacak araçlar ve vesilelerin, Zülkarneyn'in (a.s) elinde olmadığını kaydetmiştir. Buna ilaveten rivayetlere göre; bütün peygamberlerin mirası, örneğin Hız. Süleyman'ın (a.s) mirası İmam Mehdi'nin (a.s) eline ve kontrolüne verilecek, dünya onun gözünde avucunun içi gibi olacaktır.

Hız. Süleyman'ın (a.s) hâkimiyeti bir taraftan Filistin ve Şam'ı kapsarken, Mısır ve ötesi olan Afrika'yı kapsamıyordu. Diğer taraftan Yemen'i kapsarken, Hindistan'ı, Çin'i ve bu bölgenin diğer ülkelerini kapsamıyordu. Hatta İran'ın güneyindeki İstahr şehri bile Hız. Süleyman'ın (a.s) hâkimiyet alanı dışındaydı. Hâlbuki İmam Mehdi'nin (a.s) hâkimiyeti bütün

1- Gaybet-i Nu'mânî, s. 319.

âlemi kapsayacak, her yerde Allah'ın varlığına ve birliğine, Resulullah'ın (s.a.a) peygamberliğine şahadet edilecek ve yer-yüzündeki bütün harabeler bayındır hâle getirilecektir.

Buna ilaveten İmam Mehdi'nin (a.s) elindeki imkânlar, Hz. Süleyman'ın (a.s) elindeki imkânlardan çok daha fazla olacaktır. Bu imkânların bazısı Allah'ın inayetiyle İmam Mehdi'ye (a.s) verilen mucize ve kerametlerken, bazısı da ilmin ilerlemesinden ve tabii imkânlardan elde edilen olanaklardır.

Hükümet dönemi açısından ise, rivayetlere ve tarihçilerin dediğine bakılırsa, Hz. Süleyman'ın (a.s) hâkimiyeti yaklaşık yarım asır sürdü ve milattan 931 yıl önce gerçekleşen vefatının ardından saporak ikiye bölündü. İkiye bölünen bu bölgeler, yani Kudüs ve Nablus bölgeleri arasında savaş başladı.

Ancak ister İmam Mehdi'nin (a.s) hayatta olduğu dönemde olsun ister ondan sonra olsun, onun evrensel hükümeti dünyanın sonuna kadar devam edecek, onun devletinden ayrı bir devlet kurulmayacak ve büyük ihtimalle onun yolunu devam ettirecek evlatları hükümete yetişeceklerdir. Sonra bazı peygamberler ve Ehlibeyt İmamları (a.s) dünyaya geri dönecekler ve bu dünyanın sonuna kadar hükümet edeceklerdir.

İmam Mehdi'nin (a.s) Yedi Farklı Diyara Sefer Etmesi

İmam Mehdi'nin (a.s) âlemin yedi farklı diyarına sefer etmesi hakkında pek çok hadis ve nişane bulunmaktadır. Bunların en önemlisi daha önce İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) naklettiğimiz şu hadistir:

Biliniz ki, Zülkarneyn itaatkâr ve asi iki buluttan birini seçme hakkına sahipti. O, itaatkâr olan bulutu seçti ve asi olan bulut da sizin mevlanız (İmam Mehdi) için ayrıldı.

Ravi diyor ki, şöyle sordum: "Asi bulut hangisidir?" Buyurdu ki:

O bulut; gök gürültüsü, yıldırım veya şimşekle yüklüdür ve sizin mevlanız onun üstüne binecektir. Biliniz ki o, bulutların üstüne binecek; beş kısmı bayındır, iki kısmı harabe olan yedi göğün ve yedi yerin vesileleriyle yükseklere çıkacaktır.⁽¹⁾

İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle nakledilmiştir:

Allah, Zülkarneyn'i itaatkâr ve asi bulutlardan birini seçmesi için özgür bıraktı. O da gök gürültüsü ve şimşekle yüklü olmayan itaatkâr bulutu seçti. Eğer asi bulutu seçseydi ona verilmezdi. Çünkü Allah onu Kaim (İmam Mehdi) için ayırmıştır.⁽²⁾

Bu rivayetler açık bir şekilde beyan etmektedir ki, İmam Mehdi (a.s) çeşitli vesilelerden ve özel araçlardan faydalanarak yükseklerle gidecek, gökyüzünde ve yıldızların arasında hareket edecektir. Gök gürültüsü, yıldırım ve şimşek yüklü bulutlar onun iradesinde olacak, bunlarla yedi (kat) göklerde ve yeryüzü hariç altı (kat) yerlerde sefer edecektir.

Rivayetten, İmam Mehdi'nin (a.s) uzay araçlarından ve uzay gemisinden faydalanacağını değil, aynı zamanda büyük bir olasılıkla, o dönemde ilmin gelişmesinden dolayı diğer gezegenlere yolculuk yapmanın, aynı dünya üzerindeki farklı kıtalara yolculuk yapmak gibi olacağı da anlaşılmaktadır. Ayrıca İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) buyurduğu hadisten anlaşılan o ki, beş bayındır ve meskûn dünya veya beş bayındır ve meskûn yer ve gök bulunmaktadır. Buralarda yaşayan

1- Bihâru'l-Envâr, c. 52, s. 321.

2- age. c. 52, s. 321.

halklar arasındaki irtibatlar da çok yakında başlayacaktır. Birçok rivayete göre göklerde pek çok bayındır gezegenler bulunmaktadır ki insan dışında, cin veya melek gibi canlı topluluklar oralarda yaşamaktadır. Allâme Meclisî bu tür rivayetleri Bihâru'l-Envâr'da bir araya getirmiştir. Nitekim bazı Kur'ân ayetleri de diğer gezegenlerde hayat olduğuna işaret etmiştir. O ayetlerden birisi şudur:

Ey cin ve insan topluluğu! Eğer göklerin ve yerin bucaklarından sızıp geçmeye gücünüz yetiyorsa sızıp geçin. Bir araç olmadan sızıp geçemezsiniz.⁽¹⁾

Evet, çok yakında İmam Mehdi (a.s) dönemi başlayınca, yer-yüzündeki yaşam yepyeni bir aşamaya geçecek ve geçmişle tamamen farklı olacaktır. Ancak burada konuyu daha fazla açmaya fırsat bulunmamaktadır.

Ahirete ve Cennete Yönelmek

Dünyamızın zaman, mekân ve eşyasıyla karşı karşıya bulunduğu en önemli hareketlerinden biri, gayb âlemine veya tam aksine doğru gerçekleştirdiği harekettir. Kur'ân ve İslam Dini bunun perdelerini aralamış, önemi ve ilişkisine değinmiş, insanın bu hareketini; Allah'a, O'nun kudretiyle karşı karşıya gelmeye, ahirete ve melekler âlemine gitmek diye adlandırmıştır. Bizler açısından ise, kıyamete ve ahiret âlemine ulaşmak diye nitelendirilmektedir. Çünkü ahiret âleminin keşfedilmesi sonucunda, bizim cihan gözüyle göremediğimiz geniş gayb âlemi arasında vahdet ve birliktelik meydana gelecek, her iki âlem bizim için bir âleme dönüşecektir. İnsan için bu hareketin en üst düzeyi ölümdür. İslam dini açısından ölüm bazılarının zannettiği gibi yok olmak değil, daha geniş

1- Rahmân, 33.

bir âleme yolculuk etmektir. Bu hareketin doruk noktası ise madde ve gayb âleminin birleştiği kıyamettir.

Kur'ân'a ve Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine göre kıyametin yerde, gökte ve insan toplumunda art arda gerçekleşecek bazı nişaneleri ve ön hazırlıkları olacaktır. İmam Mehdi'nin (a.s) hükümeti de bunun en son ve en büyük aşaması olarak kıyametten önce dünya âleminde gerçekleşecektir. Şimdi kıyametin nasıl başlayacağına bir göz atalım.

Anlaşılan o ki, rivayetlerin bahsettiği İmam Mehdi (a.s) zamanında yukarı âlemlere ulaşmanın gerçekleşmesi, ahiret âlemine ve cennete ulaşmanın başlangıcı ve ön hazırlığıdır. Dolayısıyla rec'ate ve bazı peygamberlerle Ehlibeyt İmamları'nın dünyaya geri dönerek İmam Mehdi'den (a.s) sonra hâkimiyet kuracaklarına dair rivayetlerden, ayrıca rec'ate tefsir edilen bazı ayetlerden de maksat bu aşamadır. Her ne kadar rec'at inancı İslam'ın temel inançlarından değilse de, bu konuya dair elde bulunan rivayetler o denli fazla ve güvenilirliktir ki, gerçekleşeceğine dair inancı kaçınılmaz kılmaktadır.

Şimdi rec'ate dair bazı rivayetlere değiniyoruz:

İmam Zeynelabidin (a.s), "**Kuşkusuz, Kur'an'ı sana farz kılan (Allah), seni dönülecek yere geri döndürecektir.**"⁽¹⁾ ayetinin tefsirinde şöyle buyurdu:

Peygamberiniz (s.a.a) size geri dönecektir.⁽²⁾

Ebu Basîr, İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) kendisine şöyle buyurduğunu naklediyor: "*Acaba Iraklılar rec'ati inkâr mı ediyorlar?*" "Evet." dedim. Buyurdu ki: "*Yoksa Kur'ân okumuyorlar mı?*"⁽³⁾

1- Kasas, 85.

2- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 56.

3- age. c. 53, s. 40.

İmam Cafer Sadık'a (a.s), "**O gün, her topluluktan ayetlerimizi yalanlayan bir grup toplarız; onlar sıraya dizilirler**"⁽¹⁾ ayeti hakkında sorduklarında şöyle buyurdu: "*İnsanlar bunun hakkında ne diyorlar?*" Dedim ki: "Kıyamet hakkındadır, diyorlar." Buyurdu ki:

Acaba Allah kıyamette her topluluktan bir grubu diriltecek ve geri kalanları kendi hâline mi bırakacaktır? Bu ayet hiç şüphesiz rec'at hakkındadır. Kıyametle ilgili olan ayet⁽²⁾ ise şudur: "**Onların tümünü bir araya getirir ve hiçbirini geride bırakmayız.**"⁽³⁾

Zurâre şöyle diyor:

İmam Cafer Sadık'a (a.s) rec'at gibi bazı önemli konular hakkında sordum. Şöyle buyurdu: "*Sorduğunuzun zamanı henüz gelmemiştir.*" Sonra şu ayeti⁽⁴⁾ okudu: "**Hayır; onlar bilgisini kavrayamadıkları ve kendilerine tevili gelmemiş olan bir şeyi yalanladılar.**"⁽⁵⁾

Bazı rivayetlerin içeriği şöyledir: Resulullah'ın (s.a.a) rec'ati, Ehlibeyt İmamları'nın rec'atinden (a.s) sonradır. Dünyaya geri dönecek ilk insan, İmam Hüseyin'dir (a.s). Nitekim İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurdu:

Dünyaya ilk dönecek insan, Hüseyin b. Ali'dir (a.s). O, o kadar hükümdarlık edecektir ki (yaşlılıktan) kaşları gözleminin üstüne düşecektir.⁽⁶⁾

1- Naml, 83.

2- Kehf, 47.

3- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 50.

4- Yûnus, 39

5- Bihâru'l-Envâr, c. 53, s. 40.

6- age. c. 53, s. 46.

Farklı bir rivayette İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Rec'at herkes için değil, bazılarına hastır. Çünkü (dünyaya) ya kâmil müminler veya en kötü müşrikler dönecektir.⁽¹⁾

1- age. c. 53, s. 39.

ŞİA DÜŞÜNÇESİNDE İMAM MEHDİ (A.S)

On iki Ehlibeyt İmamı'nın (a.s) imametine inanmak, Ehlibeyt Mektebi'ne mensup olanlar için bu ekolün ve Caferî Mezhebini esaslarından ve temel inançlarından biri olarak sayılmıştır. Bundan dolayıdır ki bu ekole; İmamiyye, Teşeyyü', Ehlibeyt Mektebi gibi isimler verilmiştir ve bu ekolün takipçilerine de On İki İmam'a inanalar veya Ehlibeyt'in Şiaları denilmiştir.

Bize göre Resulullah'ın (s.a.a) ilk masum halefi, Emirü'l-Müminin Ali b. Ebu Tâlib, sonuncusu ise İmam Hasan Askerî'nin (a.s) oğlu İmam Mehdi'dir (a.s). İmam Mehdi (a.s) hicrî kamerî 255 yılında Irak'ın Samerrâ şehrinde dünyaya gelmiştir. Sonrasında Allah onun ömrünü uzun kılmış ve gözlerden gizlemiştir. İmam Mehdi'nin (a.s) gözlerden gizlenmesi, Allah'ın kendi vaadini gerçekleştirip, İmam Mehdi'yi zahir edene kadar devam edecektir. Allah İslam dinini onun eliyle bütün dinlere galip edecek ve kâinatı zulümle dolduğu gibi adaletle dolduracaktır.

Dolayısıyla vaat edilen 12. İmam'ın (a.s) hayatta ve gözlerden kayıp olduğuna inanmak, bizlerin temel inançlarından biridir. Bu inanca sahip olmayan bir Müslüman 12 İmam Şia'sı olamaz. Bu gibi bir Müslüman, Sünnî fırkalardan veya Zeydî ya da İsmailî fırkalardan birine mensuptur.

Elbette bazı Müslüman kardeşlerimiz, bizlerin İmamların (a.s) imametine, ismetine ve İmam Mehdi'nin (a.s) gaybetine olan

inancımızın gerçek dışı olduğunu sanmaktadırlar. Hâlbuki mümkün olan şeylere inancın doğru olup olmadığını gösteren ölçüt, o şeyin olmasına uzak ihtimal verip, gerçek dışı olduğunu sanmak veya gerçeğe uygun olduğunu zannetmek değil, açık ve net delil veya Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu güvenilir hadislerdir. Şia'nın elindeki kanıtlara göre İmam Mehdi'nin (a.s) imamet ve gaybetini gösteren deliller oldukça fazla ve senet yönünden de kesin ve sahihtirler. Sağlam delille, açık ve sahih rivayetle kesinlik kazanan bir konuyu her Müslüman kabul etmeli ve teslim olmalıdır. Diğerlerinin görevi ya bu görüşü kabul etmek veya delil getirerek görüşün aksini ispat etmektir. Şunu söz sahibi ne de güzel söylemiştir: "Biz delile tâbiyiz, nereye götürürse gideriz."

Ehlişünnet kardeşlerimiz her ne kadar beklenen Mehdi'yi İmam Mehdi b. Hasan el-Askerî (a.s) olarak kabul etmemişlerse ve Ehlibeyt Mektebinin görüşünü benimsememişlerse de, İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetlerin genelinde aynı inanca sahiptirler. Örneğin; İmam Mehdi'nin (a.s) kıyamına, zuhuruna, İslam'ı yeniden canlandırmasına ve hükümetinin evrensel olacağına dair verilen müjdeler aynıdır. İşlediğimiz konularda da gözlemediğiniz üzere, Şîi ve Sünnî kaynaklarda İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetler ya aynıdır ya da benzerdir. Bu tür rivayetlerin bir kısmına gelecek konularda da değineceğiz.

Buna rağmen Ehlişünnet kardeşlerimizden İbn Arabî, Şa'rânî ve bazı diğerleri, İmam Mehdi'nin (a.s) İmam Hasan Askerî'nin (a.s) oğlu olduğu konusunda bizimle hemfikirdirler. Bu Ehlişünnet âlimleri, onun adına ve soyuna vurgu yapmış, hayatta olduğunu ve gaybetini de kabul etmişlerdir. "*Beklenen Mehdi*" kitabının yazarı, bu görüşe sahip olan bir kısım Ehlişünnet âliminin ismini kitabında zikretmiştir.

İslamî hareketlerin kurucuları ve bilginleri, Müslümanların İmam Mehdi (a.s) hakkındaki bu ortak inancından en uygun şekilde faydalanmalıydılar. Çünkü bu inancın Müslüman halkların gayba ve ilahî yardıma olan imanlarını artırmadaki etkisi, hayatî ve büyük önem taşımaktadır. Bu inanç onları düşman karşısında sebatlı ve kararlı kılacak, dirençli ve mukavim edecek, bekledikleri liderleri İmam Mehdi'ye (a.s) yardım etmek için hazırlayacaktır.

Beklenen kurtarıcının İmam Hasan Askerî'nin (a.s) oğlu İmam Mehdi (a.s) olduğuna dair henüz bir kanaate varmayan bazı Ehlisünnet kardeşlerimiz, bu kanaate ulaşanları eleştirip dışlamamalıdır. Elbette bizim buradaki hedefimiz akait ilmini ilgilendiren Şia'nın İmam Mehdi'ye (a.s) dair inancını açmak değildir. Hedef, Şia toplumunun bu konuya dair duydukları samimî duyguları aktarmaktır. Şiîler, anne ve babalarından aldıkları terbiyeyle İmam Mehdi'ye (a.s) duydukları muhabbet, ihtiram ve bekleyişi nesilden nesle aktarmış, bu inancı gönüllerinde paha biçilmez bir değer hâline getirmişlerdir. Bundan dolayı bizim inancımızda İmam Mehdi (a.s); yeryüzündeki Allah'ın hücceti, nübüvvet ve imamet ailesinden biri, Kur'ân'ın ve vahyin emanetçisi, Allah'ın nurunu dünyaya yatacak insandır. İslam'ın bütün değerleri ve meziyetleri onun vücudunda hayat bulmuş ve o, nübüvvet nurunun devamı konumundadır.

İmam Mehdi'nin (a.s) gaybeti, ilahî sırları ve hikmeti kendinde barındırmakta; peygamberlerin, Ehlibeyt İmamları'nın, Allah velilerinin ve müminlerin, zalim yöneticiler tarafından mazlum duruma düşürüldüğünü ve kesin haklarından mahrum edildiklerini göstermektedir. Âlemdeki müminlerin bütün arzu ve istekleri, Resulullah'ın (s.a.a) İmam Mehdi'nin (a.s) mukaddes zuhuruna verdiği müjdeyle canlanmakta, onların keder dolu gönülleri sevinçle ve coşkuyla dolmakta ve

İslam bayrağı ellerinde devamlı dalgalanmaktadır. Her ne kadar kuvvetli rüzgârlar esse, tufanlar kopsa ve yol uzun olsa da durum bundan ibarettir. Çünkü onlar bu bayrağın sahibine sonsuza kadar vefalı kalacaklarına dair söz vermişlerdir.

Şia, Resulullah'a (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine (a.s) olan bağlılığından dolayı oldukça zengin bir manevî sermayeye sahip olsa dahi İmam Mehdi'nin (a.s) şahsiyeti ve beklenen zuhuru kendine has bütün çekiciliğiyle, Şia'daki sevgi, ilgi, muhabbet ve umut ruhunun oluşmasında hayatî bir role sahiptir. Bazı kesimler, Şia'nın kendi âlimlerine duydukları derinden saygıyı eleştirmektedirler. Bazı kesimler de takdir etmektedirler. Şiaların kendi Taklit Mercilerini, İmam Mehdi'nin (a.s) vekilleri olarak kabul ederek ihtiram ettiklerini ve onların fetvalarına bağlı kaldıklarını gördükleri zaman ise şaşkınlık ve eleştiriler gitgide artmaktadır. Ama bu irtibat Masum İmamlara (a.s) ulaştığında bazıları bizleri saçmalamakla ve Gâliye (aşırı) olmakla suçlamaktadır. Hatta bazıları daha da aşırı giderek Şiaların Resulullah'ı (s.a.a), Ehlibeyt İmamları'nı (a.s) ve Taklit Mercilerini ilahlık derecesine çıkardıklarını ve onlara tapıklarını iddia etmektedirler. Bu yersiz suçlamalardan dolayı Allah'a sığınıyoruz.

Ancak sorun, sadece Şîilerin rabbanî âlimlerini ve masum önderlerini sevmeleri ve onlara itaat etmeleri değildir. Asıl sorun, İslam'ın insana olan bakış açısından gerçek anlamda uzak olmamızdır. Konunun açıklık kazanması için Kur'ân'a başvurarak bu semavî kitabın insanın şahsiyetini nasıl değerlendirdiğine değiniyoruz:

Kur'ân-ı Kerim bu doğrultuda bizlere üç tane bakış açısı sunmaktadır: Birincisi; cahiliyet bakış açısıdır ki, medeniyetsiz insanlar ve Resulullah'a (s.a.a) duvar arkasından seslenen insanlarla ilgili olan ayetlerde konu edinilmiştir. İkincisi; tam

anlamıyla maddî bakış açısidir ki, Resulullah'ın (s.a.a) düşmanları ve kâfir medeniyetlerle ilgili olan ayetlerde değerlendirilmiştir. Üçüncüsü; İslamî bakış açısidir ki, insanın saygınlığı, akıl, maneviyat ve amel âlemine yönlendirilmesiyle ilgili olan ayetlerde ele alınmıştır. Bana göre İslam dünyası şu anda bir taraftan cahiliyet kültürünün etkisi altındayken, diğer taraftan da Batının maddeci kültürünün etkisi altındadır. Bu iki kültürün hâkimiyeti; peygamberlere, önderlere, evliyalara, şehitlere, müminlere, Müslüman halklara ve hatta kendimize dair bile yanlış düşünce ve görüş beslememize sebep olmuştur.

Gerçek şu ki, kültürel sapma ve batı kültürünün Müslüman milletlere olan hâkimiyeti; siyasî, ekonomik ve toplumsal açıdan oldukça zor şartları beraberinde getirmiştir. Bu kültüre göre Müslüman bir ferдин kendisi bile saygınlık sahibi değildir. Dolayısıyla onun saygınlığının her yönüyle korunması nasıl ümit edilir ki?

Bu kültür bizleri cahiliyet dönemine, pasif düşünmeye, varlıkları ve âlemdaki olayları birbirleriyle irtibatsız görmeye yönlendirdiği gibi, her türlü derin düşüncüyü ve evrendeki illetlerin birbirleriyle olan irtibatlarını da kabul etmemektedir. Dolayısıyla kendimize dair meselelere bakışımız tek boyutlu hâle gelmiş, her şeyi ya siyah ya da beyaz görmekteyiz ve bir anda farklı hâletleri idrak etmeye hazır değiliz. Kalbimizde tek çeşit his ve duyguyu beğenmekte, farklı duygu ve hislerin gönlümüzde yer almasına izin vermemekteyiz. Bu yüzdendir ki ilahî peygamberler ve önderler hakkında sadece onların zahirini görmekte ve sahip oldukları yüce akılla manevî derecelerini anlamaktan gafil bir durumda yaşamaktayız. Dolayısıyla bir insan yanlış görüşünü düzeltmek istese ve o yüce faziletler ve üstünlükler karşısında saygı gösterse ona aşırıca denmekte, aklını kullanıp, kalbiyle o yüce manevî değerleri kavramaya çalışsa, delilik ve sapkınlıkla suçlanmaktadır.

Bu macera, söz konusu saygı ve kutsallığa mezhep elbisesi giydirilmek istendiğinde en hassas dereceye ulaşır. Çünkü sapkın görüş açısıyla evliyanın, Ehlibeyt İmamları'nın, peygamberlerin saygınlığı ve kutsallığı, Allah'ın saygınlık, kutsiyet ve tevhideyle çelişkili gibi görülmektedir. Çünkü bu düşünce sahiplerine göre, peygamberler ve İmamlar yalnızca beşerdirler ve başka bir özellikleri yoktur. Evet, eğer cehalet etkisindeki sapkın bir bakış açısıyla etrafımıza ve dünyamıza bakacak olursak bütün insanları, peygamberleri ve Allah velilerini bir avuç kuru toprak gibi görmemiz gerekir. Sanki bu âlemde çöllerin kuru toprağından ve gökyüzünden başka bir şey olmamalıdır. Bu görüş açısıyla bakıldığında bağlardan, bahçelerden, akarsulardan, ovalardan, vadilerden ve dağlardan bahsetmek anlamsız ve boştur. Çünkü bu görüşte evren, sadece yeryüzündeki topraktan ve göklerdeki Allah'tan ibarettir.

Sanki Kur'an'da geçen, "**O'nun nurunun örneği, içinde lamba bulunan bir kandillığe benzer.**"⁽¹⁾ ayetindeki ilahî nurun örneği, yeryüzünde yoktur ve Allah'ın velileriyle hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır!

Bence filozofların, mütefekkirlerin ve ilim adamlarının bilgileri her ne kadar çoğalır, Resulullah'ın (s.a.a) ve Ehlibeyt'inin (a.s) sözlerinin farklı boyutları o kadar keşfedilir, bu şahsiyetlerin sözlerinin ne kadar değerli olduğu ortaya çıkar ve Masumların şahsiyetlerinin yalnızca Masumların kelimeleriyle tanınabileceği anlaşılır. Allah'ın kendi Resulü'ne (s.a.a) buyurduğu şu nükte ne kadar da doğrudur:

De ki: Ben ancak sizin gibi bir beşerim. Sadece bana, sizin ilahınız tek bir ilahtır diye vahyolunuyor.⁽²⁾

1- Nûr, 35.

2- Kehf, 110.

Kur'ân'ın bu beyanından ayrıca şu nükte de anlaşılmalıdır: Peygamber (s.a.a) bir açıdan bizler gibi beşerken, diğer açıdan bizler gibi değildir. Yani onun şahsiyeti iki özellik ve boyuttan oluşmaktadır. Birisi insanlarla birlikte yaşayabileceği beşerî boyutu, diğeri de Allah'tan ilim ve vahyi alacağı gaybî boyutudur.

Dolayısıyla şu soruyu sormamız gerekir: Acaba gayb âleminde haberdar olan Masumun sözü dışında başka bir şeyle Resulullah'ın (s.a.a) gayble ilgili olan şahsiyetini öğrenmenin yolu var mıdır? Allah'ın Kur'ân'da Peygamber'i (s.a.a) diğer insanlar gibi beşer olarak tanıtmamasının manası şudur: O sizin gibi toplumda yaşamakta, sizin düşünce ve duygularınızı bilmekte ve sizin sorunlarınızı tam anlamıyla idrak etmektedir. Bu ise, Resulullah'ın (s.a.a) düşünce, his ve duygularının bizimle aynı düzeyde olduğu anlamını taşımaz. Çünkü Resulullah (s.a.a) oldukça derin ve geniş bir fikre, akla ve zarif duygulara sahiptir. Öyle ki diğer insanların bu fikir, akıl ve duygu düzeyine ulaşması mümkün değildir. Nitekim Resulullah'ın (s.a.a) şahsiyetinin boyutları da diğer insanlar düzeyinde değildir. Dolayısıyla Resulullah'ın (s.a.a) Allah'la ve gayb âlemiyle olan irtibatı akıl, düşünce ve duygularının üstünlüğü onu bizlerden farklı kılmıştır.

Bizim şahsiyetimizin boyutları Resulullah'ın (s.a.a) şahsiyetinin boyutlarıyla kıyas bile edilemeyeceği için, onun şahsiyetinin hakikatini anlamamız mümkün değildir.

Bu ince ayrıntı Masum Ehlibeyt İmamları (a.s) için de geçerlidir. Yüce Allah'ın yukarıda zikredilen ayette neden "beşer" kelimesini "gibi ve benzeri olma" için kullandığı ve "insan" kelimesini kullanmadığı da buradan anlaşılmalıdır.

Bana göre İslamî ve insanî hüviyetimizi, birer Müslüman unvanıyla tekrar tanınmanın zamanı gelip ulaşmıştır. Pey-

gamber (s.a.a) ve Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) nurlarından faydalanarak kendimizi bulmanın, Vehhâbî düşüncesinin Peygamber Efendimiz (s.a.a) ve Ehlibeyt'i hakkındaki cahillik, kabalık ve pasif görüşlerinden silkinmenin zamanı gelmiştir. Böylece onları hakkıyla tanıyıp manevî şahsiyet ve makamlarını idrak etmeye çalışmalıyız ki gönüllerimiz onların muhabbet ve sevgileriyle dolsun. Bunun neticesinde inşaallah hepimizin tek ve yegâne sahibi olan Allah'a kalbimizde beslememiz gereken sevgi ve muhabbetin yolu açılmış olsun. Ağaçlardan dolayı ormanın tamamını göremeyen biri; ağaçları, ormanları, dağları, gökleri ve bütün varlıkları bir bütün olarak görebilen birini kınamamalı, hata yaptığını zannetmemelidir.

Peygamberlere (a.s) ve Ehlibeyt İmamları'na (a.s) gösterilen saygı, övgü ve onların bulunduğu manevî yolda hareket etmeye çalışmayı; Allah'ın birliği, yüceliği ve kutsiyetine karşı olduğunu sananlar, İslam dininin izin verdiği ölçülerde onlara saygı duyup anmayı yanlış sanmamalıdırlar. Çünkü peygamberleri ve velileri anarak onlara saygı göstermek; hayatı düzene koymanın, eşi ve benzeri olmayan Allah'ı mukaddes bilmenin, O'nu yüceltmenin ve anmanın yolunu açmaktır.

İmam Mehdi'nin (a.s) Allah Katındaki Makamı

İmam Mehdi'ye (a.s) olan inancımızı ve duygularımızı gösteren ziyaretlere, dualara ve rivayetlere değinmenin yanı sıra o eşsiz şahsiyetin Allah katındaki makamının üstünlük ve yüceliğini gösteren bazı rivayetlere değinmemiz doğru olsa gerek! Şiî ve Sünnî kaynaklarda yer aldığı üzere İmam Mehdi'nin (a.s) Allah katındaki makamı oldukça yüce ve mukaddestir. O, cennet efendilerinden ve tavuslarından biridir. O, ilahî nurla nurlanmış, Allah'ın hidayete erdirdiği ve ilham verdiği

bir şahsiyettir. O, peygamber olmasa da Allah-u Teâlâ onun eliyle pek çok kerametler ve mucizeler gerçekleştirecektir. Şia ve Ehlisünnet âlimlerinin güvenilir ve sahih bildiği meşhur hadise göre, İmam Mehdi (a.s) peygamberlerin ve resullerin safında yer almaktadır.

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

Biz Abdulmuttalip evlatları cennet ehlinin efendileriyiz:
Ben, Hamza, Ali, Hasan ve Hüseyin.⁽¹⁾

Ehlibeyt Mektebi kaynaklarında, On İki İmam'ın (a.s) Allah katındaki faziletleri ve yüce makamlarına dair oldukça geniş ve detaylı rivayetler bulunmaktadır. İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetler, o yüce şahsiyetin şu sıfatları ve özelliklerini açıklamaktadır: O; Allah'ın yeryüzündeki nuru, Allah'ın yaratıklarına hücceti, hak için kıyam eden, Allah'ın yeryüzündeki halifesi, itaat edilme noktasında Kur'ân'la aynı konumda, ilmin madeni ve Allah'ın sırrının hazinesidir. Âlimler akait, tefsir ve hadis kitaplarında, zikrettiklerimizden ayrı olarak farklı sıfatları da İmam Mehdi (a.s) için beyan etmişler ve onların tümü İmam Mehdi'nin İmam Ali, İmam Hasan ve İmam Hüseyin dışındaki diğer Ehlibeyt İmamları'ndan daha faziletli olduğu kanaatine varmışlardır. Bu konu hakkında bir tane rivayet de bulunmaktadır.

Ehlisünnet katında da İmam Mehdi'nin (a.s), Ebubekir ve Ömer'den daha üstün olduğu üzerinde önemle durulmuştur. Bununla ilgili olarak İbn Sîrîn'e şöyle sordular: "Mehdi mi üstündür, yoksa Ebubekir ve Ömer mi?" Şöyle dedi: "Mehdi her ikisinden daha üstün ve nebi ile aynı makamdadır."⁽²⁾

1- Gaybet-i Tûsî, s. 13; İbn Hacer, Savâik, s. 158.

2- İbn Hammâd Nüshası, s. 97.

Ehlibeyt İmamları'nın İmam Mehdi Hakkındaki Görüşleri

Bilmemiz gereken ilginç noktalardan birisi, Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) İmam Mehdi'ye (a.s) olan sevgi, duygu ve ilgilerini açığa vurmada öncü olmalarıdır. Çünkü onlar, Resulullah'ın (s.a.a) müjdesini verdiği beklenen evladı İmam Mehdi'ye (a.s) doğumundan önce inanmışlar ve gelecekte onun eliyle gerçekleşecek şeyleri de biliyorlardı. Şimdi İmam Ali (a.s) ve İmam Cafer Sadık'ın buyurduğu bazı hadisleri gözden geçirelim.

İmam Ali (a.s) şöyle buyurdu:

Uyanık olun, gerçekten de Muhammed'in Ehlibeyt'i gökteki yıldızlar gibidir. Bir yıldız batarsa diğeri doğar. Allah lütuflarını üzerinize tamamlayacaktır. Ben, umduğunuza kavuştuğunuzu görüyorum.⁽¹⁾

Yine İmam Ali (a.s) şöyle buyuruyor:

Peygamberinizin (s.a.a) Ehlibeyt'ine (a.s) bakın! Sükût ederlerse sükût edin. Sizden yardım isterlerse yardım edin. Sonunda Allah kuşkusuz biz Ehlibeyt'ten biriyle huzuru sağlayacaktır. Babam o cariyelerin en üstünü olan kadının oğluna feda olsun ki, (düşmanlarına) kılıçtan başka bir şeyle karşılık vermeyecek, onları öldürerek yok edecek ve sekiz ay silahlı omuzunda olacaktır. Sonunda Kureyş diyecek ki: "Eğer bu şahıs Fatıma'nın (s.a) evlatlarından olsaydı bize merhamet ederdi."⁽²⁾

1- Nehcü'l-Belâğa, 100. Hutbe.

2- el-Gârâr, c. 2, s. 678; Şerh-i İbn Ebî'l-Hadîd, c. 7, s. 58; Bihâru'l-Envâr, c. 34, s. 118. (Bu kaynaklar Farsça tercümesinde yoktur, Türkçe mütercimi eklemiştir.)

Nehcü'l-Belâğa'da İmam Ali (a.s) şöyle buyuruyor:

Onlar hidayete karşı hevalarına uymak istediklerinde o da (Hz. Mehdi) hevaya karşı hidayete uymayı ister. Onlar Kur'ân'a karşı reylerini isterlerse, o da reye karşı Kur'ân'a uymayı ister... Yeryüzü, içinde altın ve gümüş cinsinden ne varsa dışarı atacak, servet ve hazinelerini ona sunacak. O da adalet nasıl uygulanırmış, onlara gösterecek; Kitap'a ve Sünnet'e tekrar hayat verecek.⁽¹⁾

Farklı bir hutbede İmam Ali (a.s) şöyle buyuruyor:

...(Mehdi) Hikmet zırhını büründü, onu bütün adabıyla; teveccüh, marifet ve feragatle kuşandı. Hikmet onun nezdinde yitiği, hep istediği ihtiyacıdır. İslâm boynunu yere dayayıp, kuyruğunu sallayan yorgun deve gibi⁽²⁾ garip kaldığı zaman, o da garip kalır. (Gaybete çekilir.) O, dinin hüccetlerinin bakiyesi, ilâhî peygamberlerin halifelerinden bir halifedir.⁽³⁾

Sedîr Sayrefî'nin şöyle dediği nakledilmiştir:

Ben, Mufaddal b. Ömer, Ebu Basîr ve Ebân b. Tağlib İmam Cafer Sadık'ın (a.s) yanına gittik. Yakasız, kolsuz ve halka desenli Hayber ridasıyla⁽⁴⁾ toprağın üzerine oturmuş, perişan ve içi yanarak ağlıyordu. Gam ve üzüntü yüzünde belirgin, değişim simasında hüveyda ve gözyaşı mübarek gözlerinden akarken şöyle buyuruyordu: "*Ey benim efendim! Senin gaybetin uykumu kaçırılmış, yeryüzünü bana daraltmış ve kalbimdeki huzuru elimden almıştır. Benim liderim! Gaybetin musibetlerimi devamlı kılmış ve (İmamları) birer birer*

1- Nehcü'l-Belâğa, 138. Hutbe.

2- Bu Arapça bir deyim olup yorgunluk ve bitkinlikten kinayedir.

3- Nehcü'l-Belâğa, 182. Hutbe.

4- Rida: Bele kadar örtülen hurka türü bir giysi. (Türkçe mütercim)

elden vererek bizleri ortadan kaldırmıştır. Gözyaşlarımın kuruyacağını ve gönlümdeki inlemenin dineceğini sanmıyorum..."

Sedîr şöyle diyor:

Bu ilginç sözleri işitip dokunaklı sahneyi görünce şaşkınlıkla hayrete düştük, kalplerimiz sebatsız ve perişan oldu. Bizler İmam Cafer Sadık'ın (a.s) kötü bir afet veya belaya uğradığını sandık. Dedik ki: "Ey Allah'ın yarattığı en üstün varlığın evladı! Gözleriniz asla yaşla dolmasın. Hangi olay gözlerinizi bu denli ağlar hâle getirmiş ve sizi yasa boğmuştur?"

İmam Cafer Sadık (a.s) kaygıyla, içinden dertli bir ah çekerek şöyle buyurdu: "Yazıklar olsun size! Bu sabah cifr kitabına baktım. Bu kitapta ölümler, belalar, musibetler, geçmişe ve geleceğe dair ilimler bulunmaktadır. Allah bu ilmi Muhammed'e (s.a.a) ve ondan sonraki İmamlar'a (a.s) mahsus kılmıştır. Bu kitapta biz Ehlibeyt'in Kaim'inin doğumunu, gaybetini, gaybetinin ve ömrünün uzunluğunu, müminlerin bu zamandaki güçlüklerini, Kaim'in (a.s) gaybetinin uzamasından dolayı şüphe ve tereddüdün oluşmasını, onların çoğunun dinden döndüğünü ve İslam dininden el çektiklerini gördüm. Hâlbuki yüce Allah şöyle buyuruyor: **'Her insanın kaderini (amellerinin sonucunu) boynuna taktık.'**⁽¹⁾ Ansızın gönlüm kırıldı, gam ve keder her tarafımı kapladı."

Dedik ki: "Ey Resulullah'ın (s.a.a) evladı! Bildiklerinizden biraz da bizlere söylemenizi rica ediyoruz." Buyurdu ki: "Allah bizim Kaim'imize (İmam Mehdi'ye) üç tane özelelik vermiştir ki, daha önce bunları üç tane peygambere vermişti. Onun doğumunu aynı Musa'nın (a.s) doğumu gibi gizlemiş, gaybetini İsa'nın (a.s) gaybeti gibi takdir

edip belirlemiş ve muhalifleri karşısındaki zaferini de aynı Nuh'un (a.s) zaferi gibi geciktirmiştir. Beğenilen kulu Hızır'ın (a.s) ömrünü de, onun ömrünün uzun olabileceğine dair delil göstermiştir."

Şöyle dedik: "Ey Resulullah'ın (s.a.a) evladı! Bu konu hakkında bizi daha fazla aydınlatınız. Buyurdu ki: "Musa'nın (a.s) doğumuna gelince; Firavun, krallığının Musa (a.s) eliyle yok olacağını anlayınca kâhinleri bir araya getirdi. Onlar, Musa'nın (a.s) soyunu ve ırkını Firavun'a açıklayıp İsrail Oğullarından olduğunu söylediler. Firavun, İsrail Oğullarından hamile kadınların (doğum yapmalarını için) karınlarının yarılmasına emir verdi. Böylece yirmi bin bebeği öldürdüler. Ancak asla ona (Musa'ya) ulaşamadılar. Çünkü Allah onu korumayı irade etmişti. Aynı şekilde Ümeyye Oğulları ve Abbas Oğulları, bizim Kaim'imizin (a.s) eliyle, hükümetlerinin, hükümdarlarının ve zalimlerinin yok olacağını anladıkları zaman bize düşmanlık etmeye başladılar. Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'ine kılıç çektiler ve Kaim'i (a.s) bulma umuduyla Peygamber'in (s.a.a) soyunu yok etmeye koyuldular. Ancak Allah onun (İmam Mehdi'nin) haberini hiçbir zalime bildirmedi. Sonuçta müşrikler hoşlanmasa da kendi nuru tamamlandı."

"İsa'nın (a.s) gaybeti olayında Yahudi ve Hristiyanların hepsi onun öldürüldüğünü kabul etmektedir. Ancak Allah onları yalanlamış ve şöyle buyurmuştur: '**Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, sadece bir yanılığa düştüler.**'⁽¹⁾ Kaim'in (a.s) gaybeti de aynı bu şekilde olacaktır. Çünkü gaybetinin uzun olmasından dolayı ümmet onu inkâr edecektir."

"Nuh'un (a.s) ömrünün uzun olmasına gelince; Nuh (a.s) kendi kavmine gökyüzünden azap isteyince, Allah Cebrail'i yedi tane hurma çekirdeğiyle onun yanına gönderdi. Cebrail ona şöyle dedi: Ey Peygamber! Allah şöyle buyuruyor: 'Bu insanlar benim yarattıklarım ve kullarımdır. Ben onlara davetimi ulaştırıp hücceti tamamlamadıkça, yıldırımla yok etmem. Bu yüzden onları davet etmek için tekrar çaba göster ki, seni bundan dolayı ödüllendireyim. Bu hurma çekirdeklerini ek ki, senin için bunların yeşermesinde, gelişmesinde ve meyve vermesinde rahatlık ve kurtuluş vardır. Takipçilerinin mümin olanlarına da bunun müjdesini ver.' Hurma ağaçları yeşererek gelişmenin farklı aşamalarını geçti ve uzan bir müddet sonra meyve verdi. Nuh (a.s) Allah'tan vaadini gerçekleştirmesini istedi. Ancak Allah (tekrar) onu; o hurma ağaçlarının çekirdeklerini ekmek, yeniden sabırlı olmak, çaba göstermek, delil ve hücceti kavmine tamamlamakla görevlendirdi. Bu sırada Nuh'a (a.s) inananlar olaydan haberdar oldular. Onlardan üç yüz kişi Nuh'tan (a.s) uzaklaşıp şöyle dediler: Eğer Nuh'un (a.s) iddia ve daveti gerçek olsaydı, Rabbi vaadinden dönmezdi."

"Ancak Allah Nuh'u (a.s) yedi defa peş peşe hurma ağaçlarını ekmek ve verimli hâle getirmekle görevlendirdi. Her defasında Nuh'un (a.s) takipçilerinden bir kısmı dinden dönüyordu. Takipçilerinin sayısı yetmiş küsura düşünce Allah Nuh'a (a.s) şöyle buyurdu: Ey Nuh! Şimdi gecenin karanlığı sabahın aydınlığına dönüştü. Hak ve hakikat belirdi. Kötülerin dinden dönmesiyle imanın berraklığı küfürün bulanıklığından ayırt edildi..."

Sonra İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle devam etti: "Kaim'in (a.s) gaybet dönemi bu şekilde uzayacaktır ki, hak tam olarak ortaya çıksın. İmanın sefası, çirkinlikten ve halis olmayandan temizlenip ayrılsın."⁽¹⁾

Dua ve Ziyaretlerde İmam Mehdi (a.s)

Ferec Duası

Allah'ım! Senin hüccetin ve velin olan Hasan Askerî'nin oğlu Mehdi'ye (a.s) şu anda ve bütün zamanlarda veli, koruyucu, yardımcı, kılavuz ve gözetleyici ol; ta ki, onu yeryüzüne ege-men kıl ve uzun süre yeryüzünde yaşat.⁽¹⁾

Arapçası:

اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيكَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَلَواتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا حَتَّى تُشْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا.

İftitah Duasından

...Allah'ım! Arzu edilen Kaim ve beklenen adalet veliyy-i emrine salat gönder. Onu dergâhına yakın olan meleklerle kuşat, Ruhü'l-Kudüs'le teyit et! Ey âlemlerin Rabbi olan Allah!

Allah'ım! Onu kitabına davetçi, dinini ayakta tutan, ondan öncekileri halife kıldığın gibi yeryüzünde halifen kıl; onun için razı olduğun dinini (korumayı) ona mümkün kıl, korkusunu güvene dönüştür; ta ki sana ibadet etsin, hiç bir şeyi sana şirk koymasın.

Allah'ım! Onu aziz kıl, onunla bizi izzetlendir, ona yardım et ve onun vesilesiyle bize yardımda bulun; ona izzetli bir zafer

1- İbn Tâvûs, Felâhu's-Sâil ve Necâhu'l-Mesâil, s. 46, Bustân-i Kitap, 1. baskı, Kum, 1406 hş; Burucerdî, Câmiu Ehâdisi'ş-Şia, c. 31, s. 778, İntişârât-i Ferheng-i Sebz, Tahran, 1. baskı, 1386 kh. (Türkçe mütercim.)

bağışla ve kolay bir genişlik ona aç, kendi katından ona bir güç ve kudret ver.

Allah'ım! Onun vesilesiyle dinini ve Peygamberinin sünnetini aşikâr et; öyle ki hak ve hakikatten hiçbir şey, yaratıkların korkusundan dolayı insanlara gizli kalmasın.

Allah'ım! Biz senden İslam ve ehline izzet bağışlayacağın, nifak ve ehlini zelil edeceğin onurlu bir devletin tahakkuk bulmasını istiyoruz. Öyle bir devlet ki, bizi o devlette, itaatine davet edenlerden ve hidayet yolunun öncülerinden kılasın, onun vesilesiyle dünya ve ahiret kerametini bize ihsan edesin. Allah'ım! Haktan bize tanıttığın şeyi taşımaya muvaffak et bizi; eksiğimiz olan (tanımadığımız) şeye de bize ulaştır (bizi ondan haberdar kıl).

Allah'ım! Onun vesilesiyle dağınıklığımızı topla, ayrılığımızı birleştir, açığımızı kapat, azlığımızı çoğalt, zilletimizi izzete dönüştür, ailemizi müstağni kıl, borcumuzu eda et, fakirlik ve ihtiyacımızı gider, zorluğumuzu kolaylaştır, yüzlerimizi ak et, esirlerimizi esaret zincirinden kurtar, isteklerimizi karışla, (zuhuru için) bize verdiğin sözü yerine getir, dualarımızı kabul eyle, istediğimiz şeyleri ver, bizi dünya ve ahiret arzu-larımıza ulaştır ve isteğimizden daha fazla bize bağışta bulun.

Ey istenilen ve bağışta bulunanların en hayırlısı! Onun vesilesiyle göğüslerimize şifa ver, kalplerimizin öfkesini gider, bütün ihtilaflara rağmen bizi hakka hidayet et. Şüphesiz sen istediğini doğru yola hidayet edersin. Yine onun vesilesiyle düşmanına ve düşmanımıza karşı bize yardımda bulun; ey hak olan Allah! İlahî âmin.

Allah'ım! Peygamberimizin -senin salatın ona ve Ehlibeytine olsun- yanımızda olmamasından, İmamımızın gaybetinden, düşmanımızın çok ve sayımızın azlığından, fitnelerin bize şid-

detinden ve zamanın bizi güçsüz düşürmesinden sana şikâyet ediyoruz. Muhammed ve Ehlibeyt'ine salat gönder; katından olan acil bir zaferle, zorlukları gidermenle, güçlü bir yardımınla, aşikâr kıldığın hak bir saltanatla, bizleri kapsayan geniş bir rahmetinle, bizleri örten bir afiyetle bize yardımda bulun; kendi rahmetin hürmetine ey rahmet edenlerin en merhametlisi!(1)

Arapçası:

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَىٰ وَلِيِّ أَمْرِكَ الْقَائِمِ الْمُؤَمَّلِ وَالْعَدْلِ الْمُنتَظَرِ أَحْفَهُهُ [وَحُفَّهُ] بِمَلَائِكِكَ
الْمُقَرَّبِينَ وَأَيِّدُهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ الدَّاعِيَ إِلَىٰ كِتَابِكَ وَالْقَائِمَ بِدِينِكَ، اسْتَخْلِفْهُ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفْتَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِ، مَكِّنْ لَهُ دِينَهُ الَّذِي ارْتَضَيْتَهُ لَهُ، أَبْدَلْهُ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِ أَمْنًا، يَعْْبُدُكَ لَا
يُشْرِكُ بِكَ شَيْئًا.

اللَّهُمَّ أَعِزَّهُ وَأَعِزِّزْ بِهِ، وَأَنْصُرْهُ وَأَنْصُرْ بِهِ، أَنْصُرْهُ نَصْرًا عَزِيزًا. اللَّهُمَّ أَظْهِرْ بِهِ دِينَكَ وَمِلَّةَ
نَبِيِّكَ، حَتَّىٰ لَا يَسْتَخْفِيَ بِشَيْءٍ مِنَ الْحَقِّ مَخَافَةً أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغَبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةِ كَرِيمَةٍ، تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ، وَتُدَلُّ بِهَا التَّفَاقُ وَأَهْلَهُ،
وَتَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدَّعَاةِ إِلَىٰ طَاعَتِكَ، وَالْقَادَةِ إِلَىٰ سَبِيلِكَ، وَتَرْزُقُنَا بِهَا كَرَامَةَ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ. اللَّهُمَّ مَا عَرَفْتَنَا مِنَ الْحَقِّ فَحَمِلْنَا، وَمَا قَصْرْنَا عَنْهُ فَبَلِّغْنَا.

اللَّهُمَّ الْمُمْ بِهٍ شَعْنَنَا، وَأَشْعَبْ بِهِ صَدْعَنَا، وَارْتُقْ بِهِ فَتَقْنَا، وَكَثِّرْ بِهِ قَلْتَنَا، وَأَعِزِّ بِهِ ذِلَّتَنَا،
وَأَغْنِ بِهِ عَائِلَنَا، وَأَقْضِ بِهِ عَنْ مَغْرَمِنَا، وَأَجْبِرْ بِهِ فَقْرَنَا، وَسُدِّ بِهِ خَلَّتَنَا، وَيَسِّرْ بِهِ عُسْرَنَا،
وَيَبِّضْ بِهِ وُجُوهُنَا، وَفَكِّ بِهِ أَسْرَنَا، وَأَنْجِحْ بِهِ طَلِبَتَنَا، وَأَنْجِزْ بِهِ مَوَاعِيدَنَا، وَاسْتَجِبْ بِهِ
دَعْوَتَنَا، وَأَعْطِنَا بِهِ فَوْقَ رَغْبَتِنَا.

1- Ke'f'amî, el-Misbâh, s. 581-582, Kum, el-Hâdî Neşri, 2.baskı, 1405; İbn Tâvûs, el-İkbâl bi'l-A'mâli'l-Hasene, c. 1, s. 141-143, Kum, Defter-i Tebligat-i İslâmî, 1. baskı, 1376 hk. (Türkçe mütercim.)

يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ، وَأَوْسَعَ الْمُعْطِينَ، إِشْفِ بِهٖ صُدُورَنَا، وَأَذْهَبْ بِهٖ غَيْظَ قُلُوبِنَا، وَاهْدِنَا
بِهٖ لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، وَأَنْصُرْنَا
عَلَى عَدُوِّكَ وَعَدُوِّنَا، إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَشْكُو إِلَيْكَ فَقَدْ نَبَيْتَنَا، وَعَيَّبْتَ إِمَامِنَا [وَلَيْتَنَا]، وَكَثَّرْتَ عَدُوِّنَا، وَشَدَّدْتَ الْفِتْنَ بِنَا،
وَتَطَاهَّرَ الزَّمَانِ عَلَيْنَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعِنَّا عَلَى ذَلِكَ بِفَتْحٍ مِنْكَ تُعَجِّلْهُ،
وَصُرِّ تَكْشِفُهُ، وَنَصْرٍ تُعِزُّهُ، وَسُلْطَانٍ حَتَّى تُظْهِرَهُ، وَرَحْمَةٍ مِنْكَ تُجَلِّلُنَاهَا، وَعَافِيَةٍ مِنْكَ
تُلْبِسُنَاهَا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Şaban Ayının Ortasında Gece Okunan Dua

(İmam Mehdi'den Nakledilen Hz. Peygamber ve
Ehlibeyt'ine Salavat Zikri)

Allah'ım, Muhammed ve Ehlibeyt'ine temiz, ebedî, çok, sürekli ve güzel salat eyle. O salatı senden başkası kuşatamasın, ilminden başkası kapsayamasın ve senden başkası sayamasın. Allah'ım! Sünnetini ihya eden, emrine kıyam eden, sana davet edip yönlendiren, yarattıklarına hüccetlik eden, yeryüzünde halifen olan ve kullarına şahitlik eden veline salat eyle. Allah'ım! Yardımını ona bol ve ömrünü uzun eyle, onu uzun müddet baki ederek yeryüzünü süsle. Allah'ım! Hasetçilerin zulmünden onu kolla, hilekârların şerrinden onu koru, zalimlerin isteklerini ondan uzaklaştır ve zorbalardan elinden onu kurtar. Allah'ım! Ona; nefsi, soyu, Şiası, halkı, havassı (seçkinleri), avamı (alt tabakaları), düşmanı ve dünya ehlinin tamamı içerisinde gözlerini aydın edecek ve sevindirecek şeyler ver. Dünya ve ahirette onu, umut ettikleri en faziletli şeylere ulaştır. Kuşkusuz, senin her şeye gücün yeter. Allah'ım! Onunla (onun eliyle) dininden yok edileni canlandır, Kitabın'dan değiştirilenleri ihya et, hükümlerinden değişime uğrayanı zahir et ki, dinin böylece onun elleriyle yeniden hayat bulup halis

olsun; onda (dininde) şüphe, beraberinde bir kuşku, yanın-
da bir batıl ve bidat kalmasın. Allah'ım! Onun nuruyla bütün
karanlıkları aydınlat, desteğiyle her bidati yık, her sapkınlı-
ğı yok et, her diktatörü helak et, kılıcıyla her ateşi söndür,
adaletiyle her zalimin zulmünü mahvet, hükmünü her hük-
mün üzerinde tutup icra et ve saltanatıyla her sultanı zelil et.
Allah'ım! Ona zarar vermek isteyen herkesi zelil eyle, ona hile
yapanın hilesini kendine döndür; bilerek onun hakkını inkâr
edenin, işini küçümseyenin, nurunu söndürmek isteyenin ve
zikrini önlemek isteyenin kökünü kazı.⁽¹⁾

Arapçası:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِمْ صَلَاةً زَاكِيَةً نَامِيَةً كَثِيرَةً دَائِمَةً طَيِّبَةً لَا يُحِيطُ بِهَا إِلَّا أَنْتَ
وَلَا يَسْغُهَا إِلَّا عِلْمُكَ وَلَا يُحْصِيهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ. اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ، الْمُحْيِي سُنَّتِكَ،
الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ، الدَّاعِي إِلَيْكَ، الدَّلِيلِ عَلَيْكَ، حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَخَلِيفَتِكَ فِي أَرْضِكَ،
وَسَاهِدِكَ عَلَى عِبَادِكَ، اللَّهُمَّ أَعِزَّ نَصْرَهُ، وَمُدِّ فِي عُمُرِهِ، وَزَيِّنِ الْأَرْضَ بِطَوْلِ بَقَائِهِ. اللَّهُمَّ
أَكْفِهِ بَغْيَ الْحَاسِدِينَ، وَأَعِذْهُ مِنْ شَرِّ الْكَافِرِينَ، وَأَزْجِرْ عَنْهُ إِزَادَةَ الظَّالِمِينَ، وَخَلِّصْهُ مِنْ
أَيْدِي الْجَبَّارِينَ. اللَّهُمَّ أَعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَشَيْعَتِهِ وَرَعِيَّتِهِ وَخَاصَّتِهِ وَعَامَّتِهِ وَعَدُوَّهُ
وَجَمِيعِ أَهْلِ الدُّنْيَا، مَا تَقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ، وَتَسْرُرُ بِهِ نَفْسُهُ، وَبَلِّغْهُ أَفْضَلَ مَا أَمَّلَهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ جَدِّدْ بِهِ مَا امْتَحَى [مُحْيَى] مِنْ دِينِكَ، وَأُحْيِ بِهِ
مَا بُدِّلَ مِنْ كِتَابِكَ، وَأَظْهِرْ بِهِ مَا غُبِيَ مِنْ حُكْمِكَ، حَتَّى يَعُودَ دِينُكَ بِهِ وَعَلَى يَدَيْهِ عَضًّا
جَدِيدًا خَالِصًا مُخْلِصًا لَا شَكَّ فِيهِ، وَلَا شُبْهَةَ مَعَهُ، وَلَا بَاطِلَ عِنْدَهُ، وَلَا بِدْعَةَ لَدَيْهِ. اللَّهُمَّ
نَوِّرْ نُورَهُ كُلَّ ظُلْمَةٍ، وَهْدِّ بَرَكْنِهِ كُلَّ بِدْعَةٍ، وَاهْدِمْ بَعْزَهُ كُلَّ ضَلَالَةٍ، وَأَقْصِمْ بِهِ كُلَّ جَبَّارٍ،
وَأُخْمِدْ بِسَيْفِهِ كُلَّ نَارٍ، وَأَهْلِكْ بَعْدَلِهِ جَوْرَ كُلِّ جَائِرٍ، وَأَجْرِ حُكْمَهُ عَلَى كُلِّ حُكْمٍ، وَأَذَلِّ

1- Kummî, Mefâtîhu'l-Cinân, s. 52-53, İntişarat-i Usve; Kef'amî, el-
Misbâh, s. 547-548, Kum, el-Hâdî Neşri, 2.baskı, 1405; İbn Tâvûs,
Cemâlu'l-Usbû' bi-Kemâli'l-Ameli'l-Meşrû', s. 503, Dâru'r-Riza, 1.
baskı, Kum, 1330 kh. (Türkçe mütercimi)

بِسُلْطَانِهِ كُلِّ سُلْطَانٍ. اللَّهُمَّ أَدِلْ كُلَّ مَنْ نَاوَاهُ، وَأَهْلِكَ كُلَّ مَنْ عَادَاهُ، وَأَمُكْرَ بِمَنْ كَادَهُ،
وَأَشْتَأْصِلْ مَنْ جَحَدَهُ حَقَّهُ، وَأَشْتَهَانَ بِأَمْرِهِ، وَسَعَى فِي إِطْفَاءِ نُورِهِ، وَأَزَادَ إِخْمَادَ ذِكْرِهِ.

Nudbe Duası

Nudbe duası olarak meşhur olan bu dua, içeriğinden de anlaşılacağı üzere, Allah-u Teâlâ'nın son hüccet ve temsilcisi olan zamanımızın efendisi Hz. Mehdi (a.s) için okunan bir duadır. Bu duanın Ramazan, Kurban ve Gadir-i Hum bayramlarıyla Cuma günleri okunması özellikle tavsiye olunmuştur. İmam Mehdi'nin (a.s) ziyaretnamesi okunduktan sonra bu duayla da Allah-u Teâlâ'ya, o Hazretin zuhurunun bir an önce gerçekleşmesini sağlaması için dua edilir. Bu dua aynı zamanda Ehlibeyt Mektebi itikadını ve imamet anlayışını da en güzel veçhiyle ortaya koymaktadır. Bu dua şöyledir:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Allah'ın salâtı ve kâmil selâmı, O'nun peygamberi efendimiz Muhammed'e (s.a.a) ve onun pak soyuna olsun.

Ey Allah'ım! Kendin ve dinin için, seçkin ve hâlis kıldığın dostların hakkında uyguladığın takdirin hususunda sana hamdolsun! Sen kendi katında olan zevsalsiz, kalıcı nimetlerini onlara ayırdın (lâyik gördün). Ama bu nimetleri vermenin karşılığında, alçak dünyanın rütbe ve makamlarına, yıldız ve süslerine aldırış etmeyip, züht edecekleri hususunda onlardan söz aldın. Onlar da bu hususta sana söz verdiler ve sen onların vefalı olacaklarını bildiğin için onları kabul ettin, kendine yaklaştırdın, önceden onların yüce anılarını ve açık övgülerini yaydın, meleklerini onlara indirdin, vahyinle onlara ikramda bulundun, ilminle onları üstün kıldın ve onları kendine ulaşmanın ve rızanı kazanmanın vesilesi kıldın.

Bazılarını (Hz. Âdem'i) çıkarıncaya dek cennetine yerleştirdin. Bazısını (Hz. Nuh'u) gemide taşıdın ve kendi rahmetinle onu ve onunla beraber iman edenleri helâk olmaktan kurtardın. Bazısını da (Hz. İbrahim'i) kendin için dost edindin, o da sonrakiler arasında bir lisan-ı sıdk istedi ve sen icabet ederek onu yüce kıldın. Bazılarıyla da (Hz. Musa) bir ağaç vasıtasıyla konuştuğun, kardeşini ona destek ve yardımcı kıldın. Bazılarını da (Hz. İsa) babasız dünyaya getirdin, ona apaçık nişânelerini verdin ve Ruh-u'l-Kudüs ile destekledin. Bunlardan her birine bir şeriat ve bir açık yol koydun. Her biri için vasîler seçtin. Bir koruyucudan sonra başka bir koruyucuyu, bir süreden başka bir süreye kadar dinini ayakta tutmak ve kullarına hüccet olmak üzere görevlendirdin ki, hak asıl konumundan sarsılmasın ve batıl hak ehline galip gelmesin ve kimse, "Niye bize korkutucu bir resul göndermedin? Ve hidayet edici bir nişane dikmedin de biz yolumuzu şaşırıp zillet ve bedbahtlığa duçar olmadan senin nişanelerine tâbi olaydık!" demesin. Ta ki, sıra senin seçkin kıldığın Habîb'in Muhammed'e (s.a.a) geldi. O, senin beğenmiş olduğun gibi yaratıklarının efendisi, seçkin kıldığın kullarının en üstünü, beğendiklerinin en faziletlisi ve güvendiklerinin en kerametlisi idi. Bu yüzden onu tüm peygamberlerinden öne geçirdin. Onu cin ve insanların bütününe mebus kıldın. Doğusuyla, batısıyla her yeri onun ayakları altında kıldın. Burak'ı (gök âleminde seyretmek vesilesini) onun emrine verdin. Ruhunu göklere çıkardın. Olmuşların ve olacakların, yaratışının sonuna kadar olan ilmini ona verdin. Sonra da ona düşmanlık edenlerin kalbine korku salarak, ona yardım eyledin. Cebrail, Mikail ve yüce makamlı olan meleklerinle onu muhafaza ettin. Müşrikler istemese de, dinini bütün dinlerden üstün kılacağını vaat ettin. Bunu ona, ailesinin de bulunduğu doğruluk yuvasına (Mekke'ye) yerleştirdiğinde bildirdin. Mekke şehrindeki insanların ibadeti için yapılmış ilk evi, onun için ve ailesi için,

âlemlere hidayet vesilesi ve mübarek kıldın. O evde apaçık nişaneler ve İbrahim'in makamı vardır. Kim o eve girerse emniyette ve güvende olur. Ve buyurdun ki: **"Elbette ki Allah siz Ehlibeyt'ten her kötülüğü gidermek ve sizleri tertemiz kılmak ister."** [Ahzap/33] Yine Muhammed'in (s.a.a) peygamberliğinin mükâfatının "Ehlibeyt'i sevmek" olduğunu Kur'an'da açıkladın ve buyurdun ki: **"De ki, ey Resul, ben sizden, yakınlarımı (akrabalarımı) sevmekten başka bir mükâfat istemiyorum."** Ve yine buyurdun ki: **"De ki, benim sizden, peygamberliğimin mükâfatı olarak istediğim şey, sizler içindir (kendi yararınızdır)."** [Sebe/47] (Yâni "Ehlibeyt'i sevmek, onları sadete kavuşturur" diye söylemesini emrettin.) Ve buyurdun ki: **"De ki, peygamberliğime karşı sizden bir karşılık istemiyorum. Meğerki dileyen bir kimse Rabbine bir yol bula."** [Furkan/57] Demek ki onlar (Ehlibeyt), sana ulaşan yol ve rızana vardır vesile idiler. Onun (Peygamber'in) ömrünün günleri sona erince de, velisi Ali bin Ebu Tâlib'i (a.s) hidayetçi olarak tayin etti. Çünkü o korkutucu idi; her kavmin bir de hidayetçisi vardır. Böylece o (Peygamber), büyük bir halk kitlesinin de önünde olduğu halde buyurdu ki: *"Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Allah'ım! Onunla dost olanla dost ol, ona düşman olana düşman ol! Ona yardım edene yardım et, onu yalnız bırakamı yalnız bırak!"*

Yine buyurdu ki: *"Ben kimin peygamberi isem, Ali de onun emîri (önderi)dir."* Ve yine buyurdu ki: *"Ben ve Ali, bir ağaçtanız; ama diğer insanlar ayrı ayrı ağaçtandırlar."* Ve yine onu (Ali'yi) kendine nispetle Harun'un Musa'ya (a.s) olan mevkiinde karar vererek buyurdu ki: *"Senin bana olan mevkiin, Harun'un, Musa'ya olan mevki gibidir; sadece benden sonra peygamber yoktur."* Yine âlemlerin kadınlarının hanımefendisi olan kendi kızıyla onu evlendirdi; kendine mescidinde helâl olan her şeyi ona da helâl eyledi ve onun kapısından başka, mescide açılan bütün

kapıları kapattı. Sonra ilmini ve hikmetini ona tevdi ederek buyurdu ki: *"Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır. Kim hikmet şehrine gelmek isterse o kapıdan gelsin."* Sonra buyurdu ki: *"Sen (ey Ali), benim kardeşim, vasîm, vârisimsin. Senin etin, benim etimdir; senin kanın, benim kanımdır; senin barışın, benim barışımıdır; senin harbin, benim harbimdir. Benim etimle kanım imanla yoğrulduğu gibi, senin etin kanın da imanla yoğrulmuştur. Yarın mahşerde Keşer havuzunun başında sen benim halifemsin. Sen, benim borçlarımı ödeyeceksin. Sen, benim vaatlerimi gerçekleştirensin. Senin Şüilerin nurdan minberler üzerinde yerleşmiş (oturmuş) yüzleri ak olarak cennette benimle yan yana yer alacak; onlar benim komşularım olacak. Ey Ali! Eğer sen olmasaydın, benden sonra müminlerin kimler olduğu belli olmazdı."*

Böylece o (Ali), ondan (Resulullah'tan) sonra dalâletten kurtaran hidayetçi, körlüğü önleyen nur, Allah'ın sapaşğlam ipi ve dosdoğru yolu (sırat-ı müstakim) idi. Kimse, ne Peygamber'e akrabalığı açısından ne de dinde önceliği yönünden, ondan öne geçemez; hiçbir fazilet menkıbesinde de kimse ona ulaşamaz. O, Peygamber'in (s.a.a) adımının yerine adım atar; (Kur'an'ın) tevili üzerine (münafıklarla) savaşır; Allah'ın dinini himaye etmek hususunda, hiçbir kınayıcının kınamasına aldırış etmezdi. Allah yolunda Arap büyüklerinin kanını döktü, kahramanlarını yere serdi, azgınlarına boyun eğdirdi. Onların yüreğine Bedir, Hayber, Huneyn ve diğer savaşların kinini koydu. Böylece ona düşman kesildiler, ona hamle ettiler. Öyle ki onu, Nâkisin (ahitlerini çiğneyenler), Kasitin (zâlimler) ve Mârikinle (dinden çıkanlarla) savaşmak zorunda bıraktılar.

Ancak azgınların en azgını ve ilk azgının (Hz. Salih'in mucize olarak kayadan çıkardığı devesini katleden zalimin) takipçisi olanın (İbn Mülcem) onu katletmesi sonucu o dünyadan göçünce de Allah Resulü'nün, bir biri ardınca gelen Hida-

yet İmamları hususundaki emrine itaat etmediler. Ümmet, onların (Ehlibeyt'in) hakkına riayet etme hususunda vefalı davranan az bir grubun haricinde, onun (Allah Resülü'nün) düşmanlığında ısrarlıydı, yakınlarının hakkını çiğnemek ve evlatlarını uzaklaştırmak hususunda birleşmişlerdi. Sonuçta onlardan (Ehlibeyt'ten) niceleri (erkekleri) öldürüldü; nicele-ri (çocukları ve hanımları) esir alındı ve niceleri (yurdundan, yuvasından) uzaklaştırıldı. Böylece Allah'ın onlar (Ehlibeyt) hakkındaki kaza ve kaderi, onları güzel mükâfata lâyık kı-lacak şekilde cari olup gitti. Zira: **"Yeryüzü Allah'ındır, onu kullarından dilediğine miras bırakır; son zafer ise takvalılara aittir."** [A'raf/128] **"Rabbimiz her eksiklikten uzaktır ve O'nun vaadi (hiç şüphesiz) gerçekleşecektir."** [İsrâ/108] Allah asla va-adinden dönmez; O, izzet ve hikmet sahibidir.

Öyleyse ağlayanlar (Ehlibeyt'in Şîaları) Muhammed ve Ali'nin (Allah'ın salât ve selâmı onlara ve soylarına olsun) pâk soyu-nun mazlumlarına ağlasın; ağıt yakanlar, onlar için ağıt yak-sın; gözyaşı dökenler, o büyük insanlar için gözyaşı döksün-ler; ah u figan edenler, onlar için ah u figan etsinler. (Yürekten feryat ederek desinler ki:) "Nerededir Hasan, nerededir Hüseyin? Nerededir Hüseyin'in oğulları? Nerededir o birbiri ardı-na gelen salihler? Nerededir o birbiri ardına gelen doğrular? Nerededir o birbirini takip eden kurtuluş yolları? Nerededir o sırayla gelip giden seçkinler? Nerededir o ışık saçan güneş-ler? Nerededir o nur yayan aylar? Nerededir o parlak yıldız-lar? Nerededir o din bayrakları ve ilim payeleri? Nerededir o hidayet ve İtret ailesinin dışında olmayan Bakıyyetullah? Ne-rededir o zâlimlerin kökünü kazımak için (Allah tarafından) hazırlanan kimse? Nerededir o sapıklık ve eğrilikleri düzelt-mek için beklenen önder? Nerededir o zulüm ve tecavüzü yok etmek için umut edilen rehber? Nerededir o farzları ve sünnetleri yeniden hayata geçirmek için saklatılan lider? Ne-

rededir o dini ve şeriatı geri getirmek için seçilen? Nerededir o Kitabı (Kur'ân'ı) ve kanunlarını ihya etmesi ümit edilen? Nerededir o din öğretilerini ve din ehlini diriltecek olan? Nerededir o saldırganların şevketini kırarak olan? Nerededir o şirk ve nifak binalarını (nizamını) yıkacak olan? Nerededir o fâsık, isyankâr ve tâğutları yok edecek olan? Nerededir batılın ve bölücülüğün dallarını kesecek olan? Nerededir o eğrilik ve heva heveslerin eserlerini mahvedecek olan? Nerededir o yalan ve iftira ağlarını koparacak olan? Nerededir o azgınları silecek olan? Nerededir o inat, sapıklık ve ilhad/küfür ehlinin kökünü kazıyacak olan? Nerededir o dostlara izzet verip, düşmanları zelil edecek olan? Nerededir o sözleri takva üzerine birleştirecek olan? Nerededir o Allah'a doğru açılan tek kapı? Nerededir o Allah dostlarının (evliyanın) yöneldiği Allah'ın yüzü? Nerededir o yer ve göğü birbirine bağlayan vesile? Nerededir o fetih gününün sâhibi ve hidayet bayrağını göklere çekecek olan? Nerededir o ıslâh ve hoşnutluğu bir araya toplayacak olan? Nerededir o peygamberlerin ve peygamber evlatlarının kanlarının hesabını soracak olan? Nerededir o Kerbela Şehidi'nin kanını alacak olan? Nerededir o kendine zulüm ve iftira edenlere karşı zafer kazanacak olan? Nerededir o dua ettiğinde, duası kabul olan çaresiz? Nerededir o yaratıklardan ihsan ve takva sahiplerinin önderi olan? Nerededir o Mustafa Peygamber'in oğlu? Nerededir o Murtaza Ali'nin oğlu? Nerededir o üstün makam sahibi Hatice'nin oğlu? Nerededir o Fatımatü'z-Zehra'nın oğlu?

Babam, annem ve ben sana feda olayım; canım sana yönelen belalara siper olsun. Ey Allah'ın dergâhına yakın olan büyüklerin oğlu! Ey kerem sahibi soyluların oğlu! Ey hidayete kavuşmuş hidayetçilerin oğlu! Ey temiz seçkinlerin oğlu! Ey soylu civanmertlerin oğlu! Ey temiz kılınmış temizlerin oğlu! Ey seçilmiş cömertlerin oğlu! Ey ulu efendilerin oğlu! Ey ay-

dınlatan dolunayların oğlu! Ey ışıık saılan ırağların oğlu! Ey akan yıldızların oğlu! Ey parlak yıldızların oğlu! Ey apaık yolların oğlu! Ey âşikâr nişânelerin oğlu! Ey kâmil ilimlerin oğlu! Ey cari sünnetlerin oğlu! Ey menkul öğretilerin oğlu! Ey mevcut mucizelerin oğlu! Ey görünen delillerin oğlu! Ey Dosdoğru Yol'un (Hz. Ali'nin) oğlu! Ey Büyük Haber'in (Hz. Ali'nin) oğlu! Ey Allah katında Ümmü'l-Kitap'ta (asıl kitap) ismi yüce ve hakîm olanın oğlu! Ey ayetlerin ve açık hüccetlerin oğlu! Ey apaık, nurlu burhanların oğlu! Ey yeterli hüccetlerin oğlu! Ey bol nimetlerin oğlu! Ey "Taha" ve "Muhkemat"ın oğlu! Ey "Yasin" ve "Zâriyat"ın oğlu! Ey "Tur" ve "Âdiyat"ın oğlu! Ey Aliyyü'l-Â'la'ya (her şeyden yüce olan yüce Allah), aralarında iki yaydan belki daha az bir mesâfe kalacak kadar yaklaşanın oğlu! Keşke bilseydim, uzaklığın seni nereye çektiğini veya hangi yerin ya da hangi toprağın seni üzerinde taşıdığını. Acaba Razva Dağı'nda mısın? Yoksa başka bir yerde misin? Yahut Zi-Tuva Dağı'nda mısın? Halkı görmem, ama seni görmekten mahrum olmam, senin en hafif bir ses ve konuşmanı duymamam bana çok ağır geliyor. Zorluk ve belanın beni değil de hep seni çevrelemiş olması, benim bir feryat ve şikâyet sesimin bile sana ulaşmaması bana çok ağır geliyor. Canım feda olsun sana, ey gaip olan, ama bizleri bırakıp gitmeyen! Canım feda olsun sana, ey bizden ayrı düşen, ama gönlü bizimle olan! Canım feda olsun sana, ey iştıyak sahibinin gönlündeki arzu, hatırlayıp da gönülden ah çeken erkek ve kadın müminlerin dileği! Canım feda olsun sana, ey benzeri olmayan izzet komutanı! Canım sana feda olsun, ey varılamayan şevket ve şerefın kurucusu! Canım sana feda olsun, ey yüceliğine ulaşılabilen nimet kaynağı! Canım sana feda olsun ey dengi olmayan şeref sahibi!

Ne zamana kadar senin için böyle şaşkın kalacağım, ne zamana kadar? Hangi vasıflarla seni vasıflandırayım, hangi dille

seninle raz u niyaz edeyim? Senden başkasından cevap almak, başkalarıyla konuşmak, ama senden bir şey duymamak bana çok ağır geliyor. Ben sana ağlarken, halkın sana sahip çıkmaması, bela ve üzüntülerin başkalarının başına değil de senin başına gelmesi bana çok ağır geliyor. Acaba bir yardım eden var mı ki, onunla oturup senin için ağlayıp feryat edelim? Acaba senin için sızlayan biri var mı ki, o sustuğunda ben ah u figan edeyim? Acaba sana ağlamaktan ağrıyan bir göz var mı da onun yerine ben ağlayayım?

Ey Ahmed'in oğlu! Acaba senin mülâkatına nail olabilmemnin bir yolu var mı? Acaba bizim bu günümüz, senin yarınına kavuşacak mı ki, biz de hoşnut olalım? Ne zaman senin o doyurucu çeşmelerinin başına gelip de kana kana içmek bize nasip olacak? Ne zaman senin o tatlı suyundan kanasiya içeceğiz? Gerçekten susuzluk süresi çok uzadı! Ne zaman senin huzurunda bulunup her sabah ve akşam senin ziyaretinle gözlerimiz aydınlanacak? Ne zaman sen bizi, biz de seni zafer bayrağını dalgalandırdığın halde göreceğiz? Acaba senin halkın önderliğini üstlenerek yeryüzünü adaletle doldurduğunu, düşmanlarına zillet ve azabı tattırdığını, azgınları ve hakkı inkâr edenleri yok ettiğini, mütekebbirleri dağıttığını, zalimlerin kökünü kazıdığını görüp de senin çevreni sararak, "Hamd, âlemlerin Rabbine mahsustur!" demek bize ne zaman nasip olacak?

Allah'ım! Sen kalplerden gam ve üzüntüleri giderensin, şikâyetim sanadır; çözüm senin katındadır. Bu sıkıntılar girdabındaki hakir kulunun feryadına yetiş, ey imdat isteyenlerin imdadına yetişen! Efendisini ona göster de bununla üzüntü ve perişanlığını gider ey müthiş kuvvetler sahibi! Kalbindeki yangını söndür! Ey Arş'a istiva eden, dönüş ve sonuç kendisine olan Allah!

Allah'ım! Bizler, seni ve Peygamberi'ni hatırlatan Velinin zuhuruna müştak olan hakir kullarınız. Onu, bizler için koruk ve sığınak olarak yarattın; onu, bize dayanak ve barınak yaptın; onu, bizlerden mümin olanlara imam kıldın. Bizden taraf ona esenlik ve selâm ulaştı; bununla bize ikramını çoğalt. Onun karar bulduğu yerde bizi de yerleştir. Onu bizim önümüze salmakla bize verdiği nimetini tamamla. Ta ki bizi kendi cennetlerine dâhil edesin ve hâlis kullarından olan şahitlerle arkadaş olmaya muvaffak edesin.

Allah'ım! Muhammed ve soyuna salât eyle ve onun cediti ve senin elçin olan Seyyidü'l-Ekber Muhammed'e ve Seyyidü'l-Asgar babasına ve büyük annesi Sıddıka-i Kübra Muhammed'in kızı Fatıma'ya ve seçtiğin ihsankâr babalarına, seçkin velilerin ve beğenilmiş yaratıklarından birine gönderdiğin salatların en üstününü, en kâmilini, en bolunu gönder. Salat eyle ona öyle bir salâtle ki, onun sayısının nihayeti olmasın, devamının bitişi olmasın ve süresinin sonu olmasın.

Allah'ım! Onunla hakkı berkarar kıl, batılı yok eyle. Dostlarına yol göster; düşmanlarını zelil eyle. Bizimle onun arasında öylesine bir bağ oluştur ki, onun atalarıyla birlikteliğimizi sağlasın. Bizleri onların eteklerine sarılanlardan ve onların gölgesinde yaşayanlardan kıl. Bizi, onun boynumuzdaki haklarını teslim etmeye, itaatinde ciddi olarak çalışmaya ve emrinden çıkmamaya muvaffak eyle. Onun hoşnutluğunu bize ihsan eyle. Onun şefkat, rahmet ve hayır duasını bize lütuf buyur ki, bizler bu vesileyle senin geniş rahmetine ve katından olan saadete kavuşalım!

Onun sayesinde namazımızı kabul eyle, günahlarımızı bağışla, dualarımızı müstecap eyle, rızklarımızı bol eyle, dertlerimizi bertaraf eyle ve hacetlerimizi reva buyur.

Keremli yüzünle bize yönel, sana olan takarrubumuzu kabul eyle. Bize rahmet güzüyle nazar eyle. Öyle bir rahmet ki, onun sayesinde indindeki kerâmete kâmil olarak kavuşalım. Sonra o nazarını öz cömertliğininle bizden çevirme ve bize onun ceddinin havuzundan onun kadehi ve onun eliyle öylesine âfiyetle kana kana içir ki, artık ondan sonra hiçbir zaman susamak söz konusu olmasın, ey şefkatlilerin en şefkatlisi!

Arapçası:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ وَالِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا.
 اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا جَرَى بِهِ قَضَائِكَ فِي أَوْلِيَائِكَ الَّذِينَ اسْتَخْلَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ وَدِينِكَ، إِذِ اخْتَرْتَ لَهُمْ جَزِيلَ مَا عِنْدَكَ مِنَ النَّعِيمِ الْمُقِيمِ الَّذِي لَا زَوَالَ لَهُ وَلَا اضمِحَالَ، بَعْدَ أَنْ شَرَطْتَ عَلَيْهِمُ الرَّهْدَ فِي دَرَجَاتِ هَذِهِ الدُّنْيَا الدُّنْيَا وَزُخْرُفِهَا وَزِبْرَجِهَا، فَشَرَطُوا لَكَ ذَلِكَ وَعَلِمْتَ مِنْهُمْ الْوَفَاءَ بِهِ فَقَبِلْتَهُمْ وَقَرَّبْتَهُمْ، وَقَدَّمْتَ لَهُمُ الذِّكْرَ الْعَلِيِّ وَالنَّسَاءَ الْجَلِيَّ، وَأَهْبَطْتَ عَلَيْهِمْ مَلَائِكَتَكَ وَكَرَّمْتَهُمْ بِوَحْيِكَ، وَرَفَدْتَهُمْ بِعِلْمِكَ، وَجَعَلْتَهُمُ الذَّرِيعَةَ إِلَيْكَ وَالْوَسِيلَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ، فَبَعْضُ أَسْكَنْتَهُ جَنَّاتِكَ الَّتِي أَنْ أَخْرَجْتَهُ مِنْهَا، وَبَعْضُ حَمَلْتَهُ فِي فُلْكَ وَنَجَّيْتَهُ وَمَنْ أَمَنَ مَعَهُ مِنَ الْهَلَاكَةِ بِرَحْمَتِكَ، وَبَعْضُ اتَّخَذْتَهُ لِنَفْسِكَ خَلِيلًا وَسَتَلَّكَ لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ فَاجْتَبَيْتَهُ وَجَعَلْتَ ذَلِكَ عَلِيًّا، وَبَعْضُ كَلَّمْتَهُ مِنْ شَجَرَةٍ تَكْلِيمًا وَجَعَلْتَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ رِذَاءً وَوَزِيرًا، وَبَعْضُ أَوْلَدْتَهُ مِنْ غَيْرِ أَبِي وَأَتَيْتَهُ السِّبْيَانَ وَآيَدْتَهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ، وَكُلُّ شَرَعْتَ لَهُ شَرِيعَةً، وَنَهَجْتَ لَهُ مِنْهَاجًا، وَتَخَيَّرْتَ لَهُ أَوْصِيَاءَ، مُسْتَحْفِظًا بَعْدَ مُسْتَحْفِظٍ مِنْ مُدَّةٍ إِلَى مُدَّةٍ، إِقَامَةً لِدِينِكَ، وَحُجَّةً عَلَى عِبَادِكَ، وَلَمَّا يَزُولِ الْحَقُّ عَنْ مَقَرِّهِ وَيَغْلِبِ الْبَاطِلُ عَلَى أَهْلِهِ، وَلَا يَقُولُ أَحَدٌ لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا مُنذِرًا وَأَقَمْتَ لَنَا عَلَمًا هَادِيًا فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنُخْزَى، الَّتِي أَنْ أَنْتَهَيْتَ بِالْأَمْرِ إِلَى حَبِيبِكَ وَنَحِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَكَانَ كَمَا أَنْتَجَبْتَهُ سَيِّدًا مِنْ خَلْقَتِهِ، وَصَفْوَةً مِنْ اصْطَفَيْتَهُ، وَأَفْضَلَ مِنْ اجْتَبَيْتَهُ، وَأَكْرَمَ مِنْ اعْتَمَدْتَهُ، قَدَّمْتَهُ عَلَى أَنْبِيَائِكَ، وَبَعَثْتَهُ إِلَى الثَّقَلَيْنِ مِنْ عِبَادِكَ، وَأَوْطَأْتَهُ مَشَارِقَكَ وَمَعَارِبَكَ، وَسَخَّرْتَ لَهُ الْبُرَاقَ،

وَعَرَجَتْ بِرُوحَةٍ إِلَى سَمَائِكَ، وَأُودِعْتُهُ عِلْمَ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ إِلَى انْقِضَاءِ خَلْقِكَ، ثُمَّ نَصَرْتَهُ بِالرُّعْبِ، وَحَفَفْتُهُ بِجَبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَالْمُسَوِّمِينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَوَعَدْتُهُ أَنْ تُظَهِّرَ دِينَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ، وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ بَوَّأْتَهُ مَبُوءَ صِدْقٍ مِنْ أَهْلِهِ، وَجَعَلْتِ لَهُ وَلَهُمْ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ، فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامَ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا، وَقُلْتِ ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴾ ثُمَّ جَعَلْتِ أَجْرَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَوَدَّتَهُمْ فِي كِتَابِكَ فَقُلْتِ: ﴿ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى ﴾ وَقُلْتِ ﴿ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ﴾ وَقُلْتِ: ﴿ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴾، فَكَانُوا هُمُ السَّبِيلَ إِلَيْكَ وَالْمَسْلَكَ إِلَىٰ رِضْوَانِكَ، فَلَمَّا انْقَضَتْ أَيَّامُهُ أَقَامَ وَلِيِّهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمَا وَالْهِمَا هَادِيًا، إِذْ كَانَ هُوَ الْمُنْذِرَ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ، فَقَالَ وَالْمَلَأُ أَمَامَهُ: مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَاحْذِلْ مَنْ حَذَلَهُ.

وَقَالَ: مَنْ كُنْتُ أَنَا نَبِيِّهِ فَعَلِيٌّ أَمِيرُهُ، وَقَالَ أَنَا وَعَلِيٌّ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ وَسَائِرُ النَّاسِ مِنْ شَجَرٍ شَتَّى، وَأَحَلَّهُ مَحَلَّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى، فَقَالَ لَهُ أَنْتَ مَتَى يَمُنْزِلُهُ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي، وَزَوَّجَهُ ابْنَتَهُ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، وَأَحَلَّ لَهُ مِنْ مَسْجِدِهِ مَا حَلَّ لَهُ، وَسَدَّ الْأَبْوَابَ إِلَّا بَابَهُ، ثُمَّ أُوْدِعَهُ عِلْمَهُ وَحِكْمَتَهُ فَقَالَ: أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا، فَمَنْ أَرَادَ الْمَدِينَةَ وَالْحِكْمَةَ فَلْيَأْتِهَا مِنْ بَابِهَا، ثُمَّ قَالَ: أَنْتَ أَخِي وَوَصِيِّ وَوَارِثِي، لِحَمِّكَ مِنْ لِحْمِي وَدَمِّكَ مِنْ دَمِي وَسِلْمِكَ سِلْمِي وَحَرْبِكَ حَرْبِي وَالْإِيمَانُ مُخَالِطُ لِحْمِكَ وَدَمِّكَ كَمَا خَالَطَ لِحْمِي وَدَمِّي، وَأَنْتَ عَدَا عَلَى الْحَوْضِ خَلِيفَتِي وَأَنْتَ تَقْضِي دِينِي وَتُنْجِزُ عِدَاتِي وَشَبِعْتِكَ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ مُبَيَّضَةٌ وَجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ وَهُمْ جِيرَانِي، وَلَوْلَا أَنْتَ يَا عَلِيُّ لَمْ يُعْرِفِ الْمُؤْمِنُونَ بَعْدِي.

وَكَانَ بَعْدَهُ هُدًى مِنَ الصَّلَالِ وَنُورًا مِنَ الْعُمَى، وَحَبْلَ اللَّهِ الْمَتِينِ وَصِرَاطَهُ الْمُسْتَقِيمِ، لَا يُسْبِقُ بَقْرَاتِهِ فِي رَحِمٍ وَلَا بِسَابِقَتِهِ فِي دِينٍ، وَلَا يُلْحَقُ فِي مَنْقَبَتِهِ مِنْ مَنَاقِبِهِ، يَحْذُو حَذْوَ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَالْهَمَّا، وَيُقَاتِلُ عَلَى التَّوْبِيلِ وَلَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَاتِمٌ، قَدْ وَتَرَ فِيهِ صَنَائِدَ الْعَرَبِ وَقَتْلَ أَبْطَالِهِمْ وَنَاوَشَ دُؤْبَانَهُمْ، فَأَوْدَعَ قُلُوبَهُمْ أَحْقَادًا بَدْرِيَّةً وَحَبِيبِيَّةً وَحُبْنَبِيَّةً وَغَيْرَهُنَّ، فَأَصَبَتْ عَلَى عَدَاوَتِهِ وَكَابَتْ عَلَى مُنَابَذَتِهِ، حَتَّى قَتَلَ النَّاكِثِينَ وَالْفَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ.

وَلَمَّا قَضَى نَحْبَهُ وَقَتَلَهُ أَشَقَى الْأَخْرِيْنَ يَتَّبِعُ أَشَقَى الْأَوَّلِينَ، لَمْ يُمَثَّلْ أَمْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي الْهَادِيْنَ بَعْدَ الْهَادِيْنَ، وَالْأُمَّةُ مُصِرَّةٌ عَلَى مَقْتِهِ مُجْتَمِعَةٌ عَلَى قَطِيعَةِ رَحِمِهِ وَإِقْصَاءِ وَلَدِهِ إِلَّا الْقَلِيلَ مِمَّنْ وَفَى لِرِعَايَةِ الْحَقِّ فِيهِمْ، فَقَتَلَ مَنْ قَتَلَ، وَسَبَى مَنْ سَبَى وَأَقْصَى مَنْ أَقْصَى وَجَرَى الْقَضَاءُ لَهُمْ بِمَا يُرْجَى لَهُ حُسْنُ الْمَثُوبَةِ، إِذْ كَانَتْ الْأَرْضُ لِلَّهِ يُوْرُثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ، وَسُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا، وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

فَعَلَى الْأَطَائِبِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَالْهَمَّا فَلْيَبْكِ الْبَاكُونَ، وَيَأْهَمُ فَلْيَبْدُبِ النَّادِبُونَ، وَلِمَثَلِهِمْ فَلْيَنْدَرْفِ الدُّمُوعُ، وَلِيَصْرُخِ الصَّارِخُونَ، وَيَضِجِ الصَّاجُونَ، وَيَعِجَّ الْعَاجُونَ، أَيْنَ الْحَسَنُ أَيْنَ الْحُسَيْنُ أَيْنَ أَبْنَاءِ الْحُسَيْنِ، صَالِحٌ بَعْدَ صَالِحٍ، وَصَادِقٌ بَعْدَ صَادِقٍ، أَيْنَ السَّبِيلُ بَعْدَ السَّبِيلِ، أَيْنَ الْخَيْرَةُ بَعْدَ الْخَيْرَةِ، أَيْنَ الشُّمُوسُ الطَّالِعَةُ، أَيْنَ الْأَقْمَارُ الْمُنِيرَةُ، أَيْنَ الْأَنْجُمُ الرَّاهِرَةُ، أَيْنَ أَعْلَامُ الدِّينِ وَقَوَاعِدُ الْعِلْمِ، أَيْنَ بَقِيَّةُ اللَّهِ النَّبِيُّ لَا تَخْلُو مِنْ الْعِتْرَةِ الْهَادِيَّةِ، أَيْنَ الْمُعَدُّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظُّلْمَةِ، أَيْنَ الْمُنتَظَرُ لِإِقَامَةِ الْأَمْتِ وَالْعُوجِ، أَيْنَ الْمُرْتَجَى لِإِزَالَةِ الْجُورِ وَالْعُدْوَانِ، أَيْنَ الْمُدْخَرُ لِتَجْدِيدِ الْفَرَائِضِ وَالسُّنَنِ، أَيْنَ الْمُتَخَيَّرُ لِإِعَادَةِ الْمِلَّةِ وَالشَّرِيعَةِ، أَيْنَ الْمُؤَمَّلُ لِإِحْيَاءِ الْكِتَابِ وَحُدُودِهِ، أَيْنَ مُحْيِي مَعَالِمِ الدِّينِ وَأَهْلِهِ، أَيْنَ قَاصِمُ سُوكَةِ الْمُعْتَدِينَ، أَيْنَ هَادِمُ أْبْنِيَّةِ الشِّرْكِ وَالتَّفَاقِقِ، أَيْنَ مُبِيدُ أَهْلِ الْفُسُوقِ وَالْعِصْيَانِ وَالطُّغْيَانِ، أَيْنَ حَاصِدُ فُرُوعِ الْعُيِّ وَالشِّقَاقِ، أَيْنَ طَامِسُ أَثَارِ الرِّبْعِ وَالْأَهْوَاءِ، أَيْنَ قَاطِعُ حَبَائِلِ الْكُذْبِ وَالْإِفْتِرَاءِ، أَيْنَ

مُهَيْدُ الْعُنَاةِ وَالْمَرَدَةِ، أَيْنَ مُسْتَأْصِلُ أَهْلِ الْعِنَادِ وَالتَّضَلُّيلِ وَالْإِلْحَادِ، أَيْنَ مُعِزُّ الْأَوْلِيَاءِ
 وَمُذِلُّ الْأَعْدَاءِ، أَيْنَ جَامِعُ الْكَلِمَةِ عَلَى التَّقْوَى، أَيْنَ بَابُ اللَّهِ الَّذِي مِنْهُ يُؤْتَى، أَيْنَ
 وَجْهُ اللَّهِ الَّذِي إِلَيْهِ يَتَوَجَّهُ الْأَوْلِيَاءُ، أَيْنَ السَّبَبُ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ، أَيْنَ
 صَاحِبُ يَوْمِ الْفَتْحِ وَنَاشِرُ رَايَةِ الْهُدَى، أَيْنَ مُؤَلِّفُ شَمْلِ الصَّلَاحِ وَالرِّضَا، أَيْنَ الطَّالِبُ
 بِذُحُولِ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنْبَاءِ الْأَنْبِيَاءِ، أَيْنَ الطَّالِبُ بِدَمِ الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ، أَيْنَ الْمُنْصُورُ عَلَى
 مَنْ اغْتَدَى عَلَيْهِ وَافْتَرَى، أَيْنَ الْمُضْطَرُّ الَّذِي يُجَابُ إِذَا دَعَا، أَيْنَ صَدْرُ الْخَلَائِقِ ذُو الْبِرِّ
 وَالتَّقْوَى، أَيْنَ ابْنُ النَّبِيِّ الْمُضْطَفَى، وَابْنُ عَلِيِّ الْمُزْتَضَى، وَابْنُ حَدِيجَةَ الْعَرَاءِ، وَابْنُ
 فَاطِمَةَ الْكُبْرَى.

بَابِي أَنْتَ وَأُمِّي وَنَفْسِي لَكَ الْوِقَاءُ وَالْحِمَى، يَا بَنَ السَّادَةِ الْمُقَرَّبِينَ، يَا بَنَ التَّجَبَّاءِ
 الْأَكْرَمِينَ، يَا بَنَ الْهُدَاةِ الْمُهَدِّبِينَ، يَا بَنَ الْخَيْرَةِ الْمُهَدِّبِينَ، يَا بَنَ الْغَطَارِقَةِ الْأَنْجَبِينَ، يَا بَنَ
 الْأَطَائِبِ الْمُطَهَّرِينَ، يَا بَنَ الْخَصَارِمَةِ الْمُتَنْجِبِينَ، يَا بَنَ الْقِمَاقِمَةِ الْأَكْرَمِينَ، يَا بَنَ الْبُدُورِ
 الْمُنِيرَةِ، يَا بَنَ الشَّرْجِ الْمُضِيئَةِ، يَا بَنَ الشُّهْبِ الثَّاقِبَةِ، يَا بَنَ الْأَنْجُمِ الرَّاهِرَةِ، يَا بَنَ السُّبُلِ
 الْوَاضِحَةِ، يَا بَنَ الْأَعْلَامِ اللَّائِحَةِ، يَا بَنَ الْعُلُومِ الْكَامِلَةِ، يَا بَنَ الشُّنَنِ الْمَشْهُورَةِ، يَا بَنَ
 الْمَعَالِمِ الْمَأْتُورَةِ، يَا بَنَ الْمُعْجَزَاتِ الْمَوْجُودَةِ، يَا بَنَ الدَّلَائِلِ الْمَشْهُودَةِ، يَا بَنَ الصِّرَاطِ
 الْمُسْتَقِيمِ، يَا بَنَ النَّبَأِ الْعَظِيمِ، يَا بَنَ مَنْ هُوَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ لَدَى اللَّهِ عَلِيٌّ حَكِيمٌ، يَا بَنَ
 الْأَيَاتِ وَالْبَيِّنَاتِ، يَا بَنَ الدَّلَائِلِ الظَّاهِرَاتِ، يَا بَنَ الْبَرَاهِينِ الْوَاضِحَاتِ الْبَاهِرَاتِ، يَا بَنَ
 الْحُجَجِ الْبَالِغَاتِ، يَا بَنَ النَّعَمِ السَّابِعَاتِ، يَا بَنَ طُهُ وَالْمُحْكَمَاتِ، يَا بَنَ يَسِّ وَالذَّارِيَاتِ،
 يَا بَنَ الطُّورِ وَالْعَادِيَاتِ، يَا بَنَ مَنْ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى دُنُوًّا وَافْتِرَابًا
 مِنَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى، لَيْتَ شِعْرِي أَيْنَ اسْتَقَرَّتْ بِكَ التَّوَى، بَلْ أَىْ أَرْضٍ تُقَلِّكُ أَوْ تُرَى،
 أَيْرِضْوَى أَوْ غَيْرِهَا أَمْ ذِي طُوى، عَزِيْرٌ عَلَيَّ أَنْ أَرَى الْخُلُقَ وَلَا تُرَى وَلَا أَسْمَعُ لَكَ
 حَسْبِيْسًا وَلَا نَجْوَى، عَزِيْرٌ عَلَيَّ أَنْ تُحِيْطَ بِكَ دُونِي الْبَلْوَى وَلَا يِنَالِكَ مِنِّي صَحِيْحٌ وَلَا
 شَكْوَى، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ مُعِيْبٍ لَمْ يَخُلْ مِنَّا، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ نَازِحٍ مَا نَزَحَ عَنَّا، بِنَفْسِي

أَنْتَ أُمِّيَّةٌ شَائِقٌ يَبْتَمِّي، مِنْ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ ذَكَرًا فَحَتًّا، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ عَقِيدِ عَزِ لَا يُسَامِي، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ أَهْلِ مَجْدٍ لَا يُجَارَى، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ تِلَادٍ نَعِمٍ لَا تُضَاهَى، بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ نَصِيفِ شَرَفٍ لَا يُسَاوَى.

إِلَى مَنْتَى أَحَارٍ فِيكَ يَا مَوْلَايَ وَإِلَى مَنْتَى، وَإِلَى خِطَابِ أَصْفِ فِيكَ وَإِلَى نَجْوَى، عَزِيزٌ عَلَيَّ أَنْ أَجَابَ دُونَكَ وَأَنَاغَى، عَزِيزٌ عَلَيَّ أَنْ أَبْكِيكَ وَيَخْذُكَ الْوَرَى، عَزِيزٌ عَلَيَّ أَنْ يَجْرِيَ عَلَيْكَ دُونَهُمْ مَا جَرَى، هَلْ مِنْ مُعِينٍ فَأُطِيلَ مَعَهُ الْعَوِيلَ وَالْبُكَاءَ، هَلْ مِنْ جَزُوعٍ فَأُسَاعِدَ جَزَعَهُ إِذَا خَلَا، هَلْ قَدِيتَ عَيْنٍ فَسَاعَدْتَهَا عَيْنِي عَلَى الْقَدَى.

هَلِ الْبَيْكُ يَا بَنَ أَحْمَدَ سَبِيلَ فَتَلْقَى، هَلِ يَتَّصِلُ يَوْمَنَا مِنْكَ بَعْدَهُ فَتَخْطَى، مَنْتَى نَرِدُ مَنَاهِلَكَ الرَّوِيَّةَ فَتَرَوَى، مَنْتَى نَنْتَفِعُ مِنْ عَذْبِ مَائِكَ فَقَدْ طَالَ الصَّدَى، مَنْتَى نَعَادِيكَ وَتُرَاوِحُكَ فَتُقَرَّرَ عَيْنًا، مَنْتَى تَرَانَا وَتَرَكَ وَقَدْ نَشَرْتَ لَوَاءَ النَّصْرِ تُرَى، أَتَرَانَا نَحْفُ بِكَ وَأَنْتَ تَأْمُ الْمَلَأُ وَقَدْ مَلَأْتَ الْأَرْضَ عَدْلًا وَأَذَقْتَ أَعْدَاءَكَ هَوَانًا وَعِقَابًا، وَأَبْرَتِ الْعُنَاةَ وَجَحَدَةَ الْحَقِّ، وَقَطَعْتَ دَابِرَ الْمُتَكَبِّرِينَ، وَاجْتَشَّتْ أَصُولَ الظَّالِمِينَ، وَنَحْنُ نَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ أَنْتَ كَشَّافُ الْكُرْبِ وَالْبَلْوَى، وَالْبَيْكُ اسْتَعْبُدِي فَعِنْدَكَ الْعُدْوَى، وَأَنْتَ رَبُّ الْأَخْرَةِ وَالْدُنْيَا، فَأَعِثْ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ عَيْبِدَكَ الْمُبْتَلَى، وَارِهِ سَيْدَهُ يَا شَدِيدَ الْقُوَى، وَأَزِلْ عَنْهُ بِهِ الْأَسَى وَالْجَوَى، وَبَرِّدْ غَلْبِيلَهُ يَا مَنْ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى، وَمَنْ إِلَيْهِ الرَّجْعَى وَالْمُنْتَهَى.

اللَّهُمَّ وَنَحْنُ عِبِيدُكَ التَّائِقُونَ إِلَى وَلِيِّكَ الْمَذْكُورِ بِكَ وَبَنِيكَ، خَلَقْتَهُ لَنَا عِصْمَةً وَمَلَاذًا، وَأَقَمْتَهُ لَنَا قَوَامًا وَمَعَاذًا، وَجَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ مَنَّا إِمَامًا، فَبَلِّغْهُ مِنَّا تَحِيَّةً وَسَلَامًا، وَزِدْنَا بِذَلِكَ يَا رَبِّ إِكْرَامًا، وَاجْعَلْ مُسْتَقَرَّهُ لَنَا مُسْتَقَرًّا وَمَقَامًا، وَأَنْتُمْ نِعْمَتَكُمْ بِتَقْدِيمِكُمْ إِيَّاهُ أَمَانًا حَتَّى تُورِدَنَا جَنَّاتِكَ وَمُرَافَقَةَ الشُّهَدَاءِ مِنْ خُلَصَائِكَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ جَدِّهِ وَرَسُولِكَ الشَّيْدِ الْأَكْبَرِ، وَعَلَى أَبِيهِ الشَّيْدِ الْأَصْغَرِ، وَجَدَّتِهِ الصِّدِّيقَةِ الْكُبْرَى فَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَالهِ، وَعَلَىٰ مَنِ اصْطَفَيْتَ مِنْ آبَائِهِ الْبِرَّةَ، وَعَلَيْهِ أَفْضَلُ وَأَكْمَلُ وَأَتَمُّ وَأَدْوَمَ وَأَكْثَرَ
 وَأَوْفَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْ أَصْفِيَاءِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً لَا غَايَةَ
 لِعَدَدِهَا وَلَا نِهَايَةَ لِمَدَدِهَا وَلَا نَفَادَ لِمَدَدِهَا، اللَّهُمَّ وَأَقِمَّ بِهِ الْحَقَّ وَأَدْحِضْ بِهِ الْبَاطِلَ
 وَأَدِلْ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ وَأَذِلِّلْ بِهِ أَعْدَاءَكَ وَصَلِّ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَصَلَّةً تُؤَدِّي إِلَىٰ مُرَافَقَةِ
 سَلْفِهِ، وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَأْخُذُ بِحُجْرَتِهِمْ، وَيَمْكُثُ فِي ظِلِّهِمْ، وَأَعِنَّا عَلَىٰ تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ،
 وَالْإِجْتِهَادِ فِي طَاعَتِهِ، وَاجْتِنَابِ مَعْصِيَتِهِ، وَامْتِنُ عَلَيْنَا بِرِضَاهُ، وَهَبْ لَنَا رَافِقَهُ وَرَحْمَتَهُ
 وَدُعَاءَهُ وَخَيْرَهُ مَا نَنَالُ بِهِ سَعَةً مِنْ رَحْمَتِكَ وَفَوْزًا عِنْدَكَ.

وَاجْعَلْ صَلَاتِنَا بِهِ مَقْبُولَةً، وَذُنُوبَنَا بِهِ مَغْفُورَةً، وَدُعَاءَنَا بِهِ مُسْتَجَابًا وَاجْعَلْ أَرْزَاقَنَا بِهِ
 مَبْسُوطَةً، وَهَمُومَنَا بِهِ مَكْفِيَةً، وَحَوَائِجَنَا بِهِ مَقْضِيَةً، وَأَقْبَلِ الْبَيْنَا بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَقْبَلِ
 تَقَرُّبَنَا إِلَيْكَ، وَانظُرْ الْبَيْنَا نَظْرَةً رَحِيمَةً نَسْتَكْمِلُ بِهَا الْكِرَامَةَ عِنْدَكَ، ثُمَّ لَا تَصْرِفْهَا عَنَّا
 بِجُودِكَ، وَاسْقِنَا مِنْ حَوْضِ جَدِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِكَأْسِهِ وَبِيَدِهِ رَبِّيَا رَوِيًّا هَنِيئًا سَائِعًا
 لَا ظَمَأَ بَعْدَهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

* * *

Bunlar; Ehlibeyt âşıklarının, İmam Mehdi'ye (a.s) olan edep, saygı, sevgi ve özlemlerinden örneklerdir.

EHLİSÜNNET DÜŞÜNÇESİNDE İMAM MEHDİ (A.S)

Bazıları, İmam Mehdi'nin (a.s) gelmesine dair inancın yalnızca Şia'ya ait olduğunu sanmaktadırlar. Hâlbuki bu inanç Ehli-sünnet yanında da aynı asıllık ve derecede kabul edilmektedir. Müslümanların tamamı; İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuru, evrensel görevi, seçkin ve temiz şahsiyeti, hatta zuhur alametleri ve onun kıyamının özelliklerine dair Resulullah'ın (s.a.a) müjdeleri üzerinde ortak görüşe sahiptir. Tek farklılık ise Şia onu, İmam Hasan Askerî'nin (a.s) oğlu ve On İkinci İmam biliyor ve hicrî kamerî 255 yılında dünyaya geldiğine, Allah'ın onun ömrünü Hz. Hızır'ın (a.s) ömrü gibi uzattığına, şimdi hayatta ve gözlerden kayıp olduğuna inanıyor. Allah onun zuhurunun gerçekleşmesini irade edene kadar gaybet hâleti bu şekilde devam edecektir. Ancak Ehli-sünnet âlimlerinin geneli İmam Mehdi'nin (a.s) doğum ve gaybetinin kesin olduğuna, gelecekte doğacağına ve Resulullah'ın (s.a.a) müjdelediği şeylere amel edeceğine inanmaktadır.

Ehli-sünnet bakışında İmam Mehdi (a.s) inancının asıl ve gerçek olduğunu, onların hadis ve kalam kitaplarında bu konuya dair rivayetlerin çokluğundan, ayrıca geçmiş tarihteki âlimlerinin fetva ve görüşlerinden anlamak mümkündür.

Dolayısıyla Muhammed Ahmed İbnü's-Seyyid Abdullah'ın Sudan'daki Mehdilik Hareketi, bu yüzyılda Mescidü'l-Harâm'da meydana gelen hareket, Mısır'da gerçekleşen

"Cihat ve Hicret Hareketi" ve Mehdilik iddiasında bulunanlar tarafından Ehlisünnet toplumunda gerçekleştirilen benzeri hareketler, bazılarının sandığı gibi asılsız ve temelsiz hareketler değildir. Aynı zamanda bu hareketler, Şia düşüncesindeki İmam Mehdi (a.s) inancının da etkisi altında gerçekleşmemiştir.

Sünnî ravilerden İmam Mehdi'ye (a.s) dair rivayetleri sahabe ve tâbiünden nakledenlerin sayısı, Şiî ravilerden daha az değildir. Aynı şekilde bu rivayetleri kendi kitap ve hadis ansiklopedilerinde getiren Sünnî âlimler veya bu konu hakkında müstakil kitap yazarlar, Şiî âlimlerinden daha az değildir.

Belki de Sünnîlerin Mehdi (a.s) hakkında yazmış oldukları en eski eser Hafız Nuaym b. Hammâd el-Mervizî'nin (öl. 227 hk) yazdığı el-Fiten ve'l-Melâhim kitabıdır ki o, Buhârî ve diğer beş sahih hadis kitaplarının yazarlarının üstadıdır. Bu kitabın bir nüshası Hindistan'ın Haydarabat şehrindeki Dairetu'l-Meârif-i Osmanî Kütüphanesi'nde 83-3187 rakamlı, ayrı bir nüshası Dımyşk Zahiriyye Kütüphanesi'nde -٤٢ ادب rakamlı ve diğer bir nüshası da İngiltere Müze Kütüphanesi'nde önlü arkalı yaklaşık iki yüz sayfa kadardır ki, bazı sayfalarında "Hüseyn Efendi vakfıdır" ibaresi göze çarpmaktadır. Bu da Türkiye vakıflarından alındığını göstermektedir. Bu nüsha, miladî 1924 tarihli kayıtlarla Britanya Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Kitabın bu nüshası, bizim yazdığımız bu kitapta naklettiğimiz rivayetlerin kaynaklarından biridir. Ehlisünnet'in İmam Mehdi'den (a.s) bahseden veya kitaplarının bir bölümünü bu konuya ayıran diğer hadis ve kelim kaynaklarına gelince, Kütüb-i Sitte dâhil olmak üzere elliye aşkın kaynaktan bu tür bilgiler yer almıştır. Ayrıca bu konu hakkında elliye aşkın telif, tez, bilimsel eser ve tahkik bulunmaktadır.

İmam Mehdi (a.s) hakkında yazılıp elimize ulaşan en eski Şia eserini ise Fadl b. Şâzân en-Nişâbü'rî yazmıştır. Eserinin adı el-Gaybet veya el-Kaim'dir. Fadl b. Şâzân, Nuaym b. Hammâd'la aynı asırda yaşamıştır. Kitabını İmam Mehdi (a.s) dünyaya gelmeden ve gaybeti başlamadan kaleme almıştır. Bu kitabın nüshaları geçen asırlarda âlimlerin elinde bulunmasına rağmen maalesef günümüze ulaşmamıştır. Ancak bazı âlimler ve ilmî şahsiyetler bu kaynağın bazı bölümlerinden faydalanarak bunlara kitaplarında yer vermişlerdir. Örneğin Allâme Meclisî kendi hadis ansiklopedisi Bihâru'l-Envâr adlı eserinde, bu kaynağın bazı rivayetlerine yer vermiştir.

Tarih boyunca Hz. Mehdi'ye (a.s) olan inanç, İslam inançları içinde kesin olan ve Ehlişünnet âlimleri ve mensupları yanın da kabul edilen bir inançtır. Bu inanç üzerindeki birliktelik o denli sağlamdı ki, eğer bir muhalif ortaya çıksaydı herkesin tepkisine maruz kalırdı ve bilginler onun aleyhine çalışmalar yapardı. Çünkü böylesi temel bir konuyu kabul etmemek, pek çok hadis aracılığıyla Resulullah'tan (s.a.a) nakledilerek elimize ulaşan İslam dininin en temel inançlarından birini inkâr etmek manasına gelmektedir.

Şimdi de bu inanç hususunda şüphe eden iki şahsı ve Sünnî âlimlerinin onlara verdikleri cevaplara yer veriyoruz:

1) İbn Haldûn: O, Ehlişünnet camiasının hicrî sekizinci asırda yaşayan ilim adamlarından biri olarak Mukaddime adlı kitabında⁽¹⁾ şöyle diyor:

Bil ki; bütün Müslümanlar arasında çağlar boyu ve günümüzde yaygın olan şudur: Ahir zamanda Ehlibeyt'ten biri zuhur etmeli, dine yardım etmeli ve adaleti yaymalı, Müslümanlar da ona uymalıdır. O, İslam ülkelerine

1- Mukaddime-i İbn Haldûn, Daru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî baskısı, s. 311.

hâkim olacak ve ona "Mehdi" ismi verilecektir. Rivayetlerde kıyametin kesin alametlerinden olan Deccal'ın çıkışı ve ardından gerçekleşecek olaylar, onun zuhurunun ardından gerçekleşecek, İsa ondan sonra yeryüzüne inecek ve Deccal'ı öldürecektir. Veya (İsa) Mehdi'nin zuhuruyla yeryüzüne inecek, Deccal'ı öldürmede ona yardım edecek ve namazda ona uyacaktır.⁽¹⁾

Bunun ardından İbn Haldûn, İmam Mehdi (a.s) hakkındaki yirmi sekiz rivayeti inceleyip bazılarını eleştirdikten sonra şöyle diyor:

Bunlar, hadis imamlarının İmam Mehdi (a.s) ve ahir zamandaki zuhuru hakkında naklettikleri hadislerdir. Görduğünüz gibi çok azı hariç çoğunluğu eleştirden uzak ve salim değildir.⁽²⁾

Sonrasında tasavvuf ehli bazı şahsiyetlerin İmam Mehdi (a.s) hakkındaki görüşlerini araştırıp eleştirerek, sözlerini şöyle tamamlamıştır:

Mutlaka dikkate almanız gereken gerçek şudur ki, dine ve hükümete olan davetin kemale ermesi, ancak onu kararlılıkla destekleyen ve savunan bir güçle gerçekleşebilir. Bunun neticesindedir ki, Allah'ın emri onda aşikâr olur. Bu konuyu daha önce kesin delillerle ispat ettik ve dedik ki: Fatimîler Devletinin ve hatta Kureyş'in cihanın dört bir yanındaki yoğun çalışması dağılıp yok olmuş, onların yerine başka milletler gelerek, Kureyş'ten daha fazla çalışmışlardır. Sadece Tâlibîlerden olan ve Hicaz'ın Mekke, Yenbu ve Medine bölgelerinde Benî Hasan, Benî Hüseyin ve Benî Cafer'den bazı gruplar kalmış, bu şehirlere dağılarak hâkimiyet sağlamışlardır. Onlar; vatan, hükümet, gö-

1- Mukaddime-i İbn Haldûn, s. 311.

2- age. s. 322.

rüş ve akide açlarından farklılıklar içindedirler. Onların sayısı binlere ulaşmaktadır. Dolayısıyla eğer bu Mehdi'nin zuhuru sahih ise, onların (Tâlibîlerin) içinden olmalı ve Allah da onların kalbini ona (Mehdi'ye) uymaları için birbirlerine yakınlaştırmalıdır. Aksi takdirde bunun kabul edilebilir bir açıklaması yapılamaz. Böylece Mehdi, güçlü ve kudretli bir şekilde davetine başlar ve insanları kabul etmeye sevk eder. Ancak bunun dışındaki bir yönteme gelince, örneğin; Fatimî olan bir şahıs dünyanın herhangi bir köşesinden, onu destekleyen bir kudret olmaksızın ve Ehlibeyt'e olan intisabından dolayı böylesi bir davete başlarsa başarılı olamaz.⁽¹⁾

İbn Haldûn İmam Mehdi (a.s) inancını ciddi bir şekilde reddetmemesine rağmen, bunu uzak bir görüş bilmiş ve bazı rivayetlerde şüphe ve kuşkuya düşmüştür. Bu yüzden İslam âlimleri, ispatına dair pek çok rivayet bulunan böylesi bir inanç hakkındaki (İbn Haldûn'un) görüşlerini yanlış ve münharif bilerek onu kınamışlar ve şöyle demişlerdir:

O (İbn Haldûn) bir tarihçidir ve hadis alanında uzmanlığı olmadığı için bu dalda içtihat ve analiz yapamaz.

İbn Haldûn'a dönük en önemli eleştiriyi, hadis dalında ihtisas sahibi olan Ahmed b. Sıddık el-Mağribî'nin "*el-Vehnu'l-Meknûn min Kelami İbn Haldûn*" adlı kitabında gördüm. Ahmed b. Sıddık bu kitabını yüz elli sayfada kaleme almış, mukaddimesinde hadis ilmi âlimlerinin Hz. Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetlere dair görüşlerinin sahih ve tevatür haddinde olduğunu beyan etmiş, İbn Haldûn'un rivayetlerin senedine dönük eleştirilerini yanıtlamış, eleştirilerini esassız ve zayıf bilerek, Hz. Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetlerin sayısının yüze kadar ulaştığını bildirmiştir.

1- age. s. 327.

2) La Mehdi Yuntezer Ba'de'r-Rasûli Hayri'l-Beşer⁽¹⁾ adlı kitap: Bu kitabı Katar Emirliği Şeriat Mahkemeleri Başkanı Şeyh Abdullah Mahmut yazmıştır. Bu kitap son zamanlarda Mescidü'l-Harâm'da meydana gelen ayaklanmanın ardından yayımlanmıştır. Bu ayaklanmanın öncüsü olan Muhammed b. Abdullah el-Kuraşî, beklenen Mehdi olduğunu iddia etmişti. Bu kitap yayımlandıktan sonra Medine-i Münevvere İslam Üniversitesi üstatlarından hadis âlimi Şeyh Abdu'l-Muhsin Abbâd gibi bazı Hicaz âlimleri onun görüşlerine karşı çıktılar.

Şeyh Abdu'l-Muhsin Abbâd, "*er-Reddu alâ Men Kezzebe bi'l-Ehâdîsi's-Sahîheti'l-Vârideti fi'l-Mehdi*" unvanıyla elli sayfalık kapsamlı bir araştırmayı, el-Câmiatu'l-İslamiyye adlı derginin 45. sayısı muharrem ayı hicrî 1400 tarihinde yayımlamıştır. Bu yazının mukaddimesinde şöyle gelmiştir:

Her Müslüman'ın gönlünü yaralayan bu olayın (1400 hk. yılındaki Mescidu'l-Hâram'daki ayaklanmanın) ardından, Mehdi'nin (a.s) ahir zamandaki zuhuru hakkında bazı sorular söz konusu edilmiştir. Örneğin: Bu konu hakkında sahih Nebevî (s.a.a) hadisler var mıdır? Bu yüzden bazı ilmî şahsiyetler radyo ve gazetelerde beklenen Mehdi'nin (a.s) doğruluğunu Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen pek çok hadislere dayanarak açıklamışlardır. Örneğin, İlmî Araştırmalar ve Tebliğ Merkezi'nin genel müdürü Şeyh Abdülaziz b. Abdullah b. Baz, bu münharif grubun Beytu'l-Hâram'a yaptıkları ahmakça ihtiramsızlığı kınamıştır. Yine Şeyh Abdülaziz b. Salih, Mescidu'n-Nebevî'nin imam ve hatibi de cuma namazı hutbelerinden birinde, bu haddi aşmış grubun yaptıklarını kınamış, o ve onu Mehdi sananların yanıldığını, rivayetlerde

---

1- Yaratılmışların Hayırlısı Resulullah'tan Sonra Beklenen Bir Mehdi Yoktur.

geçen beklenen Mehdi'nin (a.s) onların sandıklarıyla hiç alakası olmadığını vurgulamıştır.

Bu hareketin karşısında, Katar Emirliği Şeriat Mahkemeleri Başkanı Şeyh Abdullah b. Zeyd Mahmut, hicrî on dördüncü yüzyılın bazı cahil, Nebevî rivayetlere dair uzmanlığı olmayan, sahihiyle sahih olmayanlarını ayırt etmesini kesinlikle bilmeyen yazarların peşine takılarak, *La Mehdi Yuntezer Ba'de'r-Rasûli Hayri'l-Beşer* (Yaratılmışların Hayırlısı Resulullah'tan Sonra Beklenen Bir Mehdi Yoktur) adlı kitabı kaleme almıştır. Bu kitapta aklî şüphe ve kuşkulara dayanarak Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetlerin tamamını yalanlamış, öncekilerin savunduğu asılsız konuları tekrar ederek Mehdi'nin (a.s) zuhuru inanamayı batıl ve hurafe bir inanç bilmiştir.

Burada, bu kitabın yazarına cevap vererek hataları ve yanlış düşüncesine açıklık kazandırmayı, Mehdi'nin (a.s) ahir zamandaki zuhura olan inancın sahih rivayetlere dayandığını, Sünnî âlimlerin geçmiş ve günümüzdeki hadis dalında ihtisas sahibi olanların çok azı hariç hepsinin bu konuda ortak görüşe sahip olduklarına açıklık kazandırmayı uygun ve maslahat gördüm.

Şuna değinmem yerinde olacaktır ki, Akidetu Ehli's-Sünneti fi'l-Mehdi el-Muntezar (Beklenen Mehdi Hakkında Ehli-sünnet'in İnancı) adlı araştırmayı önceden kaleme aldım ve el-Camiatu'l-İslamiyye dergisinin 1. yıl zilkade ayı 3. sayısı 1388 yılında Medine'de yayımlandı. Bu araştırma aşağıda aktaracağımız on bölümü içermektedir:

- 1- İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetleri Resulullah'tan (s.a.a) nakleden sahabenin isimleri.
- 2- İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili haber ve rivayetleri kendi kitaplarında zikreden Sünnî şahsiyetlerin isimleri.

3- İmam Mehdi (a.s) hakkında müstakil kitap yazan ilmî şahsiyetler.

4- İmam Mehdi (a.s) hakkındaki hadislerin tevatür⁽¹⁾ haddine ulaştığına inanan ilmî şahsiyetler ve bunların sözleri.

5- *Sahih-i Buharî* ve *Sahih-i Müslim*'deki⁽²⁾ İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili bazı rivayetlerin açıklaması.

6- *Sahih-i Buharî* ve *Sahih-i Müslim* dışındaki diğer kitaplarda İmam Mehdi (a.s) hakkındaki bazı rivayetlerin ve senetlerinin beyanı.

7- İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetleri kanıt göstererek içeriğini kabul eden ilmî şahsiyetlerin tanıtımı.

8- İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetleri inkâr edenler veya kuşkuya düşenlerin tanıtımı ve onlara verilen cevapları.

9- İmam Mehdi (a.s) hakkındaki rivayetlerle çelişki içinde görünen konuların beyanı ve açıklaması.

10- Son söz ise, İmam Mehdi'nin (a.s) zuhuruna ahir zamanda inanmanın sebebinin, gayba olan inançtan kaynaklandığına ve Sünnîlerin Mehdi'ye olan inancıyla Şîîlerin inancı arasında farklılıklar bulunduğu dairdir.

İbn Sıddık el-Mağribî'nin, İbn Haldun'un cevabındaki araştırma ve eleştirisi, ayrıca Şeyh Abbâd'ın bu konu hakkındaki iki araştırması, Beklenen Mehdi (a.s) hakkında Ehlisünnet tarafından yapılan en zengin itikadî ve rivaî (rivayet esaslı)

1- Mütevatir hadis: Bir hadisin senedindeki ravilerin çokluğu, hadisi uydurmak ve yalan söylemek için bir araya gelmiş olmalarını imkânsız kılacak düzeydeyse, mütevatir hadistir. (Farsça mütercimi)

2- *Sahih-i Buhârî* ve *Sahih-i Müslim*; Ehlisünnet'in en meşhur ve güvenilir iki hadis kaynağıdır.

çalışmalardandır. Bu araştırmaların bazı bölümlerini nakletmek istiyordum; ancak diğer ilmî şahsiyetlerin görüşlerini el-İmamı'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet adlı kitaptan aktarmanın daha faydalı olacağını gördüm. Bu kitap yakınlarda İsfahan'daki Emîrül-Müminîn Kütüphanesi tarafından basılıp yayımlanmıştır. Bu eser, elliye aşkın Sünnî düşünürün İmam Mehdi (a.s) hakkındaki hadis kitabı, tez ve araştırmalarının bazı bölümlerini içermektedir.

Şimdi bu ilmî şahsiyetlerin bazılarının görüşlerini aşağıda zikrediyoruz:

İbn Kayyim Cevzî Dımışkî: İbn Kayyim "*el-Menarü'l-Münîf fi's-Sahih ve'z-Zaiif*" adlı kitabında İmam Mehdi (a.s) hakkındaki bazı rivayetleri naklettikten sonra şöyle diyor:

Öncelikle bu rivayetler senetlerinin itibarı açısından dörde ayrılmaktadır. İkinci olarak insanlar Mehdi (a.s) hakkında dört farklı görüşe sahiptir:

1- Bazıları İmam Mehdi'nin (a.s) Hz. İsa (a.s) olduğuna inanmıştır. Bu görüşü savunanlar Muhammed b. Hâlid el-Cundî'nin ("İsa'dan başka Mehdi yoktur") rivayetini delil göstermişlerdir. Daha önce bu rivayetin doğru olmadığını söyledik. Doğru olsa dahi en fazla İsa'nın makamının Mehdi'nin makamından daha üstün olduğunu gösterir.

2- Bazıları Abbasî Halifesi Mehdi'nin -ki hükümete ulaştıktan sonra hükümeti yıkılmıştır- Hz. Mehdi (a.s) olduğuna inanmışlardır. Bu düşüncenin sahipleri, Ahmed b. Hanbel'in *el-Müsned* adlı kitabındaki şu rivayete dayanmaktadırlar: "*Horasan tarafından çıkan siyah bayraklıları gördüğünüz zaman, kar üstünde sürünmek pahasına olsa dahi onlara doğru koşun. Çünkü Allah'ın halifesi Mehdi (a.s) onların arasındadır...*"

Bu rivayet *Sünen-i İbn Mâce*'de Abdullah b. Mesut'tan şöyle nakledilmiştir:

Bir gün Peygamber'in (s.a.a) yanındayken Benî Hâşim'den bazı gençler geldi. Peygamber (s.a.a) onları görünce gözlelerinden yaş akmaya başladı ve yüzünün rengi değişti. Dedim ki: "Sizin çehrenizde sevmediğimiz bir hâlet görüyoruz!" Buyurdu ki: "Biz öyle bir aileyiz ki, Allah bizim için dünya karşısında ahireti seçmiştir. Çok yakında benim Ehlibeýt'im bela ve musibete uğrayacak, vatan ve evlerinden uzaklaştırılacaktır. Nihayet, doğudan bir kavim çıkacak, ellerinde siyah bayraklar olacak ve hakkı isteyeceklerdir. Ancak hak onlara verilmeyecek ve onlar da zafere ulaşmak için mücadele ve savaşa başlayacaklardır. Sonunda onların isteğini yerine getirselers de onlar kabul etmeyecekler ve sonunda bayrağı benim ailemden birine teslim edeceklerdir. O, zulüm ve haksızlıkla dolan yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Dolayısıyla her kim bu zamana yetişirse, kar üzerinde sürünme pahasına olsa dahi ona kendisini ulaştırmalıdır."

Bu ve önceki rivayet sahih olsa dahi, Abbasî Halifesi Mehdi'nin ahir zamanda gelecek Mehdi (a.s) olduğunu gösteren bir delil olamaz. Abbasî Halifesi Mehdi de diğer Mehdiler gibidir. Nitekim Ömer b. Abdülaziz de Mehdi idi ve bu isme Abbasî Halifesi Mehdi'den daha uygun olduğu da söylenebilir.

Oysa İmam Mehdi (a.s) devamlı hidayet ve hayır üzeredir. İmam Mehdi (a.s) şer, kötülük ve sapkınlığa davet eden Deccal'ın tam karşısında yer alacaktır. Olağanüstü işler yapacaktır. Büyük Deccal'dan önce yalancı Deccallar çıkacağı gibi, Beklenen Mehdi'den (a.s) önce de salih ve hidayet yolunu gösteren Mehdiler çıkacaktır.

3- Bazıları onun; Resulullah'ın (s.a.a) ailesinden, İmam Hasan b. Ali'nin (a.s) evlatlarından olduğuna ve ahir zamanda zuhur edeceğine inanmışlardır. Yeryüzü haksızlık ve zulümle dolunca eşitlik ve adaletle dolduracaktır. Rivayetlerin çoğu bunu göstermektedir.⁽¹⁾

İbn Hacer Heysemî: İbn Hacer "*es-Savâiku'l-Muhrika*" adlı eserinde şöyle diyor:

Mukâtil b. Süleyman ve onu takip eden müfessirler şöyle demişlerdir: Zuhruf Suresi 61. ayet, yani "**Kuşkusuz o, kıyamet saati için bir bilgidir**" ayeti İmam Mehdi (a.s) hakkında nazil olmuştur. İmam Mehdi'nin (a.s) açık ve net bir şekilde Resulullah'ın (s.a.a) ailesi ve soyundan olduğunu gösteren rivayetler ileride konu edilecektir. Bu takdirde ayet, Hz. Fatma (s.a) ve İmam Ali (a.s) soyunun bereketli olacağına, Allah'ın o ikisinin sülalesinden temiz ve liyakatli insanlar yaratacağına değinmektedir. Allah onların neslini hikmetin kilidi ve rahmetin madeni kılacaktır. Çünkü Resulullah (s.a.a), Hz. Fatma (s.a) ve neslini şeytanın şerrinden Allah'a sığındırılmış, İmam Ali (a.s) için de aynı duayı etmiştir. Bunun detaylı açıklaması ise ilgili rivayetlerin anlatım ve üslubundan anlaşılmaktadır.⁽¹⁾

İbn Kesir: İbn Kesir "*en-Nihaye*" adlı kitabında bu konuya dair müstakil bir bölüm ve başlık açmış, ismini de "Ahir Zamanda Zuhur Edecek Mehdi" koymuştur. İbn Kesir şöyle diyor:

O, (Peygamber'in) gerçek haleflerinden biri ve hidayet önderidir. Nebevî hadisler onun hakkında demektedir ki, o (zuhuru) ahir zamandadır.

"*Siyah bayraklılar Horasan'dan çıkacak ve İlyâ'da bayrakları dikene kadar hiçbir şey onları vazgeçirip geri döndüremeyecektir*" rivayetinin ardından şöyle diyor:

Bu bayraklar Ebu Müslim Horasanî'nin dalgalandırdığı ve hicrî 132 yılında Benî Ümeyye devletini yıkan bayraklar değildir. Bunlar, Mehdi'yle (a.s) birlikte gelecek bayraklardır. O, Muhammed b. Abdullah Alevî Fatimî Hasanî'dir

1- age. c. 1, s. 420.

ki, Allah ona bir gecede liyakat verecektir. Yani tövbesini kabul edecek, onu muvaffak kılacak, ilham edecek, doğru yola hidayet edecek, hükümetini ayakta tutacak ve devletinin erkânını sağlamlaştıracaktır. Bayraklarının rengi siyahtır. Çünkü siyah rengi vakarlılığın göstergesidir. Zira Resulullah'ın (s.a.a) bayrağının rengi de siyahtı ve ona kartal denirdi.⁽¹⁾

Celaluddin Suyûtî: Suyûtî, *el-Hâvî li'l-Fetâvâ* adlı eserinde şöyle diyor:

İbn Cerîr kendi tefsirinde Suddî'den naklen; "Allah'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasına engel olan ve onların yıkılmasına çalışan kimseden daha zalim kim var? (Hâlbuki) onlar bu mescitlere ancak korku içinde girebilmelidirler. Onlara dünyada zillet ve ahirette büyük azap vardır"⁽²⁾ ayetinin tefsirinde şöyle diyor: "Bunlar, Beytu'l-Mukaddes'in yıkılmasında Buhtunnasr'a yardım eden Rumlardır. Yeryüzündeki Rumların hepsi istisnasız Beytu'l-Mukaddes'e girdiğinde boynunun vurulmasından ve cizye alınmasından korkar. Bu dünyadaki zillete gelince; bu, İmam Mehdi (a.s) kıyam ettiğinde, Kostantiniyye fetih edildiğinde ve onların hepsini kılıçtan geçirdiğinde gerçekleşecektir."⁽³⁾

Bunun ardından, "İsa bin Meryem'den başka Mehdi yoktur" rivayeti hakkında da şöyle diyor:

Kurtubî *Tezkire*'de şöyle diyor: "Bu rivayetin senedi zayıftır. Hâlbuki bazı Nebevî hadisler açık bir şekilde Mehdi'nin (a.s) kıyamından bahsetmekte, Peygamber'in (s.a.a) soyundan ve Hz. Fatıma'nın (s.a) evlatlarından olduğunu

1- age. c. 1, s. 296, 301, 302.

2- Bakara, 114.

3- el-İmamu'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet, c. 1, s. 354.

beyan etmektedir. Bu gibi hadislerin senedi de o hadisin senedinden daha güçlü ve sahihtir. Dolayısıyla senet yönünden sahih olanla hükmedilmelidir, zayıf olanla değil." Ebu'l-Hasan Muhammed b. Hüseyin b. İbrahim b. Asım Secezi şöyle diyor: "Peygamber'in (s.a.a) Mehdi'nin (a.s) gelmesine dair rivayetleri oldukça fazla ve tevatür hadindedir. Bu rivayetler Mehdi'nin (a.s) Ehlibeyt'ten olduğunu, yedi yıl hükümet edeceğini ve dünyayı adaletle dolduracağını göstermektedir. İsa (a.s) onunla beraber gelecek ve Filistin'deki Lud kapısı yakınlarında Deccal'i öldürmek için Mehdi'ye (a.s) yardım edecektir. Mehdi (a.s) bu ümmete imamlık yapacak ve İsa (a.s) da onun önderliği süresince arkasında namaz kılacaktır."⁽¹⁾

İbn Ebi'l-Hadîd Mutezilî: İbn Ebi'l-Hadîd, *Şerh-i Nehcü'l-Belâğâ*'da İmam Ali'nin (a.s) buyurduğu, "Bizimle son bulacaktır, sizinle değil!" sözü hakkında şöyle demiştir:

Bu söz ahir zamanda zuhur edecek Mehdi'ye (a.s) işaret etmektedir. Muhaddislerin geneli onun Fatıma'nın (s.a) evlatlarından olduğunu kabul etmektedir. Mutezile Mezhebi taraftarları bunu inkâr etmemişler, kitaplarında buna vurgu yapmışlar, üstatları ve ileri gelenleri de bunu kabul etmişlerdir. Yalnız tek fark budur ki, bizim inancımıza göre o henüz yaratılmamış (dünyaya gelmemiş) ve sonra yaratılacaktır. Hadisçiler de bu görüşe yönelmiştir.⁽²⁾

"Dünya inattan sonra yavrusuna şefkatle dönen ısırcı deve gibi şefkatle bize dönecektir" şeklindeki sözü söyleyip ardından, "Biz yeryüzünde zayıf bırakılanlara ihsanda bulunmak,

1- age. c. 1, s. 369.

2- el-İmamul-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet, c. 1, s. 164.

onları imamlar ve vârisler kılmak istiyoruz"⁽¹⁾ şeklindeki ayeti okuyan İmam Ali'nin (a.s) sözünün şerhinde şöyle diyor:

Şia bu vaadin ahir zamanda yeryüzüne hâkimiyet sürecek Gaip İmam'a (a.s) dair olduğuna inanmaktadır. Bizimle aynı düşünceyi paylaşanlar (yani Mutezile) ise şöyle diyorlar: "Bu vaat mutlaka yeryüzüne hükümlanlık yapacak ve ülkelere egemen olacak İmam hakkındadır. Ancak onun şu anda var olması şart değildir..." Zeydiyye Fırkası takipçileri de şöyle diyorlar: "Şüphesiz, yeryüzünde hâkimiyet sürecek şahıs Fatimî'dir ve her ne kadar şu anda yeryüzünde onlardan kimse olmasa da, Zeydiyye Mezhebi üzere olan Fatimî bir topluluk, onun (Mehdi'nin) takipçilerinden olacaktır."⁽²⁾

Sonra İmam Ali'nin (a.s), "Babam cariyelerin en üstününün evladına feda olsun!" sözü hakkında şöyle diyor:

Şia inancına göre 12. İmam (a.s), Nergis isimli bir cariyenin oğludur. Ancak Mutezile; onun Fatimî olduğuna, gelecekte bir cariyeden doğacağına ve şu anda yeryüzünde bulunmadığına inanmaktadır. O, zulümle dolan yeryüzünü adalet ve insafla dolduracak, zalimlerden intikam alacak ve onları en kötü cezalara çarptıracaktır."⁽³⁾

O hâlde İbn Ebi'l-Hâdid ve diğer Ehlisünnet âlimleri -ki Mehdi'nin en üstün cariyenin oğlu olduğuna inanmaktadırlar- şu soruya cevap vermelidirler: Eğer Mehdi (a.s), İmam Hasan Askerî'nin (a.s) oğlu değilse ve bizim asrımızda dünyaya gelecekse cariyeye, cariyenin oğlu ve âlemin en üstün cariyesinin evladı konuları nasıl açıklanabilir?

1- Nehcü'l-Belâğa, Hikmetli Sözler: 209; Kasas, 5. (Türkçe mütercimi)

2- el-İmamu'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünne, c. 1, s. 174.

3- age. c. 1, s. 152.

İbn Ebi'l-Hâdid farklı bir yerde Nehcü'l-Belâğa'daki İmam Mehdi'yle (a.s) ilgili olan, "insanlara görünmez" ibaresi hakkında şöyle diyor:

Bu söz, İmam'ın (a.s) gizlide olduğuna işaret etmektedir. Ancak Şiîler her ne kadar bu sözün onların İmam'ı (a.s) hakkında olduğunu sansalar da onlar için herhangi bir fayda sağlamaz. Çünkü Allah bu İmam'ı ahir zamanda yaratarak belli bir müddet insanlar arasında gizleyebilir. İnsanları ona (İmam Mehdi'ye) davet eden ve emirlerini uygulayan mubelliğleri olabilir. Gizlilik ve gaybet dönemi sonunda zuhur ederek ülkeleri yönetimi altına almasının ardından devletler üzerinde egemenliğini kurarak yeryüzünün hâkimi olabilir.

Munâvî, Feyzu'l-Kadîr Kitabının Yazarı: Munâvî, "*Mehdi benim evlatlarımdandır ve yüzü yıldız gibi parlar*" hadisi hakkında şöyle diyor:

Metâmih kitabında şöyle gelmiştir: "Denildiğine göre ileride bu ümmet içerisinde öyle bir halife gelecektir ki, Ebubekir ondan faziletli değildir." Sonra şöyle devam ediyor: "Mehdi'yle ilgili rivayetler oldukça fazla ve meşhurdur. Bu rivayetleri âlimlerin pek çoğu ayrı bir şekilde bir araya getirmiştir. Örneğin Semhûdî şöyle diyor: Onun hakkında tespit edilen rivayetlerden anlaşıldığı kadarıyla o, Fatıma (s.a) evlatlarındandır. *Sünen-i Ebu Davud*'da geldiğine göre ise o, Hasan'ın (a.s) evlatlarındandır." Sonra şöyle diyor: "İsa b. Meryem'den başka Mehdi yoktur, rivayeti, nasıl olur da Beklenen Mehdi (a.s) rivayetleriyle çelişmez? Çünkü bundan kasıt, Kurtubî'nin de dediği gibi, masum ve kâmil olan İsa'dan (a.s) başkası değildir! İbn Cevzî, İbn Ahmed Râzî'den naklen şöyle diyor: 'Bu rivayet (yani İsa b. Meryem'den başka Mehdi yoktur) batıl ve geçersiz bir rivayettir. Çünkü onun ravisi Muhammed b. İbrahim

Sûrî'dir.' Sonra Râzî, *Mizânu'l-İ'tidâl* adlı eserden bu rivayetin aynısını İbn Cellâb'ın senediyle Revvâd'dan nakletmiştir. Bu kitapta Mehdi hakkındaki bu rivayetin batıl ve kabul edilemeyecek bir rivayet olduğu söylenmiştir."

Hayrüddin Âlûsî: Âlûsî, "*Gâliyetu'l-Mevâiz*" adlı kitapta şöyle diyor:

İlmî şahsiyetlerin en sahih görüşüne göre Mehdi'nin zuhuru kıyametin alametlerindedir. Onun gelmesini inkâr eden bazı âlimlerin görüşü ise değersiz ve asılsızdır.

Âlûsî, Mehdi'yle (a.s) ilgili rivayetlerin bir kısmını araştırıp inceledikten sonra şöyle diyor:

Mehdi hakkında beyan ettiklerimiz sahih itikattır ve Ehli-sünnet ve'l-Cemaat'ın görüşüne dayanmaktadır.⁽¹⁾

el-Ezher'in Baş Müftüsü⁽²⁾ Şeyh Muhammed Hızır Hüseyin: Şeyh Muhammed Hızır, İslam Medeniyeti dergisiyle yaptığı bir söyleşide, "Mehdi'yle İlgili Rivayetlere Bir Bakış" başlığı altında şöyle demiştir:

Dinde öyle konular vardır ki, aynı şer'î hükümler gibi, ona bağlı kalıp kabul etmek için bir tane güvenilir rivayet yeterlidir. Bu konulardan biri vaat edilmiş Mehdi'yle (a.s) ilgili olan hadislerdir. Bu tür konuların hadislerde beyan edilmesi, halkın bilgilenmesi içindir. Ancak insanların (Mehdi konusuna) imanlarının olup olmadığı, bu rivayetlerin içeriğinin bilinmesine bağlı değildir. Dolayısıyla eğer Peygamber'den (s.a.a) nakledilen sahih bir rivayette

1- age. c. 2, s. 158,160.

2- Şeyhü'l-Ezher: Mısır'daki el-Ezher Üniversitesi'nin en yüksek ilmi mercii ve Ehli-sünnet'in dört mezhebinin baş müftüsüdür. (Farsça mütercim.)

ahir zamanda böyle bir şeyin yaşanacağı yer alıyorsa, bizim için gerekli bilgi hâsil olmuş demektir ve bu hadisin içeriğine bağlı kalınmalıdır. Sonuç olarak bu hadisle ilgili rivayetlerin çok olması ve tevatür haddine ulaşması gerekmez. İmam Buhârî'nin *Sahih*'inde Mehdi'yle (a.s) ilgili bir rivayet bulunmamaktadır. Ancak *Sahih-i Müslim*'de gelen bir rivayette Mehdi'nin ismi açıkça geçmemiş olsa dahi âlimler bu hadisten kastın Mehdi (a.s) olduğunu ya da onun bazı sıfatlarına işaret ettiğini kabul etmişlerdir. Ama Ahmed b. Hanbel, Ebu Davud, Tirmizî, İbn Mâce, Taberânî, Ebu Nuaym, İbn Ebî Şeybe, Ebu Ya'lâ, Dârekutnî, Beyhakî, Nuaym b. Hammâd ve diğerleri bu rivayetleri nakletmişler ve bazıları da bu konuya ayrı bir kitapçıkta yer vermişlerdir. Molla Ali Kârî'nin *el-Arfu'l-Verdî fî Hakîkati'l-Mehdi* adlı eseri ve Şevkânî'nin *et-Tevzîh fî Tevâturi mâ Câe fi'l-Muntazari ve'd-Deccâli ve'l-Mesih* adlı eseri bunun örneklerindedir.

Şevkânî, adı geçen eserinde bu rivayetlerin tevatür haddine ulaştığını kabul etmiş ve şöyle demiştir: "Mehdi hakkındaki elimizdeki hadislerin sayısı elliye ulaşmaktadır. Bu hadisler ya 'sahih' veya 'hasen' ya da telafisi mümkün olan 'zayıf'⁽¹⁾ hadislerdir. Dolayısıyla zikredilen hadisler, usul ilmi kurallarınca tevatür haddine ulaşmış olarak kabul edilir. Çünkü hatta bu hadde ulaşmamış hadisler bile mütevatir kabul edilmektedir."⁽²⁾

-
- 1- Telafisi mümkün olan zayıf hadis; senet yönünden zayıf olsa da içeriğinin başka rivayetlerle veya farklı delillerle desteklenmesinden dolayı senet zayıflığı giderilen ve neticede itimat edilebilecek hâle gelen hadistir. (Farsça mütercim.)
  - 2- Mütevatir hadis: Bir hadisin senedindeki ravilerin çokluğu, hadisi uydurmak ve yalan söylemek için bir araya gelmiş olmalarını imkânsız kılacak düzeydeyse, mütevatir hadistir. Bu tür hadis itibar ve güven açısından en üst derecedeki hadistir. (Farsça mütercim.)

Mehdi'yle ilgili rivayetleri inkâr edenlerin bazıları şöyle diyor: "Hiç şüphesiz bu rivayetleri Şia uydurmuştur." Ancak bu görüş yanlıştır. Zira bu rivayetlerin hepsi senetlidir ve biz bu senetler üzerinde araştırma yaptıktan sonra gördük ki, bu hadislerin ravileri adil ve hadis üzerinde uzmanlıkla tanınan şahsiyetlerdir. Ayrıca rical ilminde uzman olan şahsiyetlerin bir tanesi bile bu hadislerin ravilerini Şia olmakla itham etmemişlerdir. Evet, pek çok devlet kurucusu, Mehdeviyet meselesini kendi hedefine ulaşmak için vesile edinmiş ve Mehdilik iddiasında bulunarak halkı kendi etrafında toplamak istemiştir. Mısır'da kurulan Fâtımîler Devleti bu esas üzere kurulmuş ve kurucusu olan Abdullah kendisini Mehdi ilan etmiştir. Yine Kuzey Afrika'da kurulan Müvahhidler Devleti de bu iddiayla şekillenmiş ve kurucusu olan Muhammed Tûmert Hükümetini bu iddia üzere sağlamlaştırmıştır.

Aynı şekilde Abbas isminde biri hicrî 690 yılında Kuzey Afrika ülkesindeki Rîf dağlık bölgesinde kıyam etmiş, kendisini Mehdi ilan etmiş ve bazıları da onun peşinden gitse de sonuçta öldürülmesiyle hareketi son bulmuştur.

Ayrıca Arâbî Paşa'nın Mısır'daki ayaklanmasından sonra Muhammed Ahmed isimli biri Sudan'da çıkarak Mehdilik iddiasında bulunmuş, Cuheyne Kabilesi'ne bağlı olan Bekkâre kabilesi 1300 yılında onun Mehdi olduğunu sanarak peşinden gitmişlerdir. Ahmed'in ardından ise Bekkâre kabilesi önderlerinden olan Teâyeşî onun yerine geçmiştir.

Dolayısıyla eğer insanlar Peygamber'in (s.a.a) hadisini doğru bir şekilde anlayamaz veya onu doğru bir şekilde uygulayamaz ve bunun ardından hatalar üst üste gelse bile, bu hadislerin doğruluğunda kuşkuya kapılmaya ya da bu hadisleri inkâr etmeye hakkımız yoktur. Çünkü Peygamber'in (s.a.a) nübüvvetinde hiç kuşku olmamasına rağmen bazıları nübüvvet iddiasında bulunarak hal-

kın bir kısmını sapıklığa sürüklemişlerdir. Günümüzdeki Kâdiyânîlik tayfası da bunun bir örneğidir. Allah'a tapınma konusu güneş gibi göz önünde olmasına rağmen bazıları Allah'ın rehberlerinde hulul ettiğine inanmışlardır. Günümüzdeki Bahâîlik fırkası bunun bir örneğidir. Dolayısıyla dikkat edilecek olursa insanın batıl düşünceler ve akımlardan dolayı hakkı inkâr etmesi kesinlikle doğru değildir.”⁽¹⁾

Şeyh Nasir Elbânî: Elbânî, İslamî Medeniyet adlı dergide, "Mehdi Hakkında" başlığı altındaki söyleşide şöyle diyor:

Dikkat etmek gerekir ki, vadedilen Mehdi'nin zuhuru hakkında oldukça fazla sahih hadis bulunmaktadır ve bu hadislerin çoğu sahih senetlerle nakledilmiştir. Ben burada örnek olarak bir kısmını getireceğim ve ardından da eleştirilenlerin eleştirilerine cevap vereceğim.

Bunun ardından Elbânî, zikredilen hadislerin bazı örneklerini beyan edip âlimlerin bu hadislerin tevatür haddinde olduğu görüşlerini vurgulayarak şöyle demiştir:

Gerçekten Raşit Rıza ve bu gibileri (ahir zamandaki Mehdi'yle ilgili rivayetler hususunda şüphelenenler) Mehdi hakkındaki rivayetleri bir bir incelememiş ve gerekli ilmî çalışmaları yapmamışlardır. Aksi takdirde bu rivayetlerin bazılarının gerekli delil ve kanıt oluşturduğunu elde edebilir, güvenilir ve senetli olduğuna kanaat getirebilirlerdi. Hatta gaybla ilgili konuların ispatında mütevatir rivayetler dışındaki rivayetlere güvenilemeyeceğini sananlara karşı bile bu rivayetlerden faydalanılabilmektedir. Reşit Rıza, Hz. Mehdi'yle ilgili hadislerin ravileri içerisinde Şiîlerin olduğunu iddia ederek bu hadisleri geçersiz ve itibarsız bilmıştır. Cevabına gelince şöyle demek

1- el-İmamü'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet, c. 2, s. 210-214.

gerekir: Birinci olarak, bu konu doğru değildir. İkinci olarak, zikrettiğim dört hadisin ravileri arasında Şîilikle tanıyan biri bulunmamaktadır. Raşit Rıza'nın bu iddiası doğru bile olsaydı bu hadislerin doğruluğunu zedeleyemezdi. Çünkü hadisin saihlik ve doğruluk ölçüsü, ravinin dakik ve doğru sözlü olmasına bağlıdır. Hadis ilminde de belirtildiği gibi ravinin mezhebi, hadisin yanlış veya doğruluğunda etkili değildir. Bu yüzdendir ki, Müslim ve Buhârî kendi kitaplarında pek çok Şia'dan ve diğer mezhep mensuplarından hadis nakletmişler ve bu hadislerle güvenerek delil getirmişlerdir.

Raşit Rıza Bey ayrı bir delil olarak, Mehdi'yle ilgili rivayetlerin içerik yönünden çelişkili olduğunu öne sürmüştür. Ancak onun bu delili de doğru değildir. Çünkü iki rivayetin çelişki içerisinde olabilmesi için, her iki rivayetin senet yönünden eşit olması gerekir. Ancak güçlü ve zayıf iki rivayet arasında bulunan çelişkiyi hiçbir insaf ve akıl sahibi caiz görmez. Raşit Rıza'nın dediği çelişki de bu tür bir çelişkidir.

Sözün kısası şu ki, Mehdi'nin (a.s) zuhuruna inanmak; gerçek ve Resulullah'tan (s.a.a) tevatür düzeyinde nakledilerek elimize ulaşmış gaybî haberlerden biri olmakla beraber bu inancı beslemek farzdır ve takvalı insanların sıfatından biri de bu inanca sahip olmaktır. Nitekim Allah-u Teâlâ Kur'ân'da şöyle buyuruyor: **"İşte o kitap (Kur'ân); onda bir kuşku yoktur. O, takvalı olanlar için yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar."**⁽¹⁾

Bu konuyu ancak cahil veya inatçı olan inkâr edebilir. Allah'tan dilerim ki buna, Kur'ân ve Sünnet'te gelenlerin hepsine iman üzere canımızı alsın.⁽²⁾

1- Bakara, 2-3.

2- el-İmamu'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet, c. 2, s. 288-391.

Adevî el-Mısri: Adevî; *Meşâriku'l-Envâr* kitabında şöyle diyor:

Bazı rivayetlerde yer adlığına göre Mehdi (a.s) zuhur edince başının üstündeki bir melek şöyle seslenecektir: "Bu, Allah'ın halifesi Mehdi'dir. Ona itaat edin." İnsanlar ona doğru yönelecek, muhabbet ve aşkı da gönüllerde yer edinecektir. O, doğu ve batıya hükümler edecek. Onunla Rükün ve Makam arasında (Kâbe'nin kenarında) en önce biat edenlerin sayısı Bedir (Savaş'ı) ehli kadar olacaktır. Bunun ardından Şam'ın gerçek müminleri, Mısır'dan liyakatli şahsiyetler ve doğu halklarından bir topluluk onun yanına gelecektir. Allah, ona yardım etmeleri için Horasan'dan siyah bayraklı bir orduyu çıkaracak, onlar Şam'a ve başka bir rivayete göre ise Kûfe'ye doğru gideceklerdir. Elbette her iki rivayeti birlikte manalandırmak da mümkündür. Allah Mehdi'ye (a.s) üç bin melek yardım edecek ve Ashab-ı Kehf, İmam Mehdi'nin (a.s) yârenlerinden olacaktır. Suyûfî'nin üstadı şöyle diyor: "Ashab-ı Kehf'in bu son zamana kadar geciktirilmesinin sebebi; Allah'ın onları bu izzet ve şerefe ulaştırması, onları bu ümmete dâhil ederek Allah'ın halifesine yardım etmeleri içindir. Mehdi (a.s) ordusunun öncü komutanı Cebrail ve en sonda yer alan da Mikail olacaktır.⁽¹⁾

Sa'düddin Teftâzânî: Teftâzânî, *Şerhu'l-Mekâsid* adlı eserde şöyle yazmıştır:

Mehdi'nin kıyamı ve İsa'nın (a.s) yeryüzüne inmesi, imamet konusuyla ilgilidir ve kıyametin alametlerindedir.

Sonra şöyle diyor:

Ebu Saîd Hudri'den Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğu nakledilmiştir: "Bu ümmet öyle bir musibet ve belaya uğ-

1- age. c. 2, s. 62.

rayacaktır ki, hiç kimse zulüm ve adaletsizlikten kaçarak sığınabileceği bir yer bulamayacaktır. O zaman Allah benim ailemden birini gönderecektir ki, zulümle dolan yer-yüzünü insaf ve adaletle doldursun."

Âlimlerin görüşüne göre o, Hz. Fatıma'nın (s.a) evlatlarından. Allah ne zaman isterse onu yaratacak ve kendi dinine yardım etmek için görevlendirecektir. Şia onun Muhammed b. Hasan Askerî (a.s) olduğuna inanmakta, düşmanlarından korunmak için gizlendiğini, ömrünün de Nuh, Lokman ve Hızır (a.s) gibi uzun olduğunu, dolayısıyla uzun ömürlü olmasının muhal olmadığını kabul etmektedir. Ancak diğer fırkalar Şia'nın bu görüşünü kabul etmemiş ve bunu oldukça uzak bir ihtimal görmüşlerdir. Çünkü bu gibi delilsiz ve gerekçesiz uzun ömürler ümmet içerisinde görülmemiştir.⁽¹⁾

Kirmânî Dımaşkî: O, *Ahbâru'd-Duvel ve Âsâru'l-Uvel* adlı eserinde şöyle diyor:

İlmî şahsiyetler, Mehdi'nin ahir zamanda kıyam edecek kişi olduğu hususunda görüş birliğine varmışlardır. Pek çok rivayet onun zuhurunu teyit etmekte ve nur saçmasına şahitlik etmektedir. Zamanın zulmet ve karanlığı onun zuhuruyla aydınlığa dönüşecek, onun cemalinin cilvesiyle gecenin karanlığı, yerini gerçek sabaha bırakacak ve adaletin nuru cihanın tamamını adeta ay gibi aydınlatacaktır.⁽²⁾

Muhyiddin Arabî: Muhyiddin, *el-Futûhâtu'l-Mekkiyye* adlı eserinde şöyle diyor:

Bil ki Allah, bize kendi katından bir halifeyle yardım etmiştir ki o, yeryüzü zulüm ve adaletsizlikle dolduktan

1- age. c. 1, s. 214.

2- age. c. 1, s. 463.

sonra zuhur edecek, insaf ve adaletle dolduracaktır. Eğer cihanın ömründen bir gün bile kalmış olsa Allah-u Teâlâ o günü o kadar uzatacaktır ki Resulullah'ın (s.a.a) ailesinden, Fatıma'nın (s.a) evlatlarından ve Peygamber'le (s.a.a) aynı ismi taşıyan Allah'ın halifesi zuhur edecektir.

...O, Allah'ın misafirliği olan büyük bir savaşta, Mercu Akkâ'da hazır olacaktır. Zulüm ve zalimleri yok edecek, dini ayakta tutacak ve İslam'ın bedenine taze bir can verecektir. İslam değersizleştikten sonra onun eliyle tekrar izzet ve saygınlık kazanacak, münzevilikten kurtulup tekrar hayat bulacaktır. Vergiyi ve cizyeyi kaldıracak, (düşmanları) kılıçla Allah'a davet edecek, kabul etmeyen öldürülecek, onunla inatlaşıp kavgaya tutuşan hor ve zelil olacaktır. Dinî mesele ve hükümler hususunda öyle amel edecektir ki eğer Resulullah (s.a.a) olsaydı o şekilde amel ederdi. Batıl mezhepleri yeryüzünden yok edecek, temiz ve saf din dışında başka bir din kalmayacaktır. Onun düşmanları içtihat sahibi fakihlerin taraftarlarıdır. Mehdi'nin (a.s) hükümlerini kendi önderlerinin hükümleriyle farklı görünce, çaresiz bir şekilde, ya kılıçtan ve onun heybetinden korktukları için veya onun elinde bulunan meziyetlerle iştiyaklarından dolayı emri altına gireceklerdir.

Müslüman avam halklar, İmam Mehdi'nin (a.s) gelmesine, ileri gelen seçkinlerden daha çok sevinip şükrederlerdir. Allah'a olan marifetleri sebebiyle gerçekleri derk edip keşfeden hakikat ehli olan arifler, İmam Mehdi'yle (a.s) biat edeceklerdir.

İmam Mehdi (a.s), kendini Allah'a adanmış insanlar tarafından desteklenecektir. Onlar İmam Mehdi'nin (a.s) hükümetini ayakta tutacak ve ona yardım edeceklerdir. Onlar onun vezirleri ve yardımcılarıdır. Memleketin ağır sorumlulukları onların üzerindedir. İmam Mehdi'ye (a.s) ilahi görevini yerine getirmesi için yardım ederler.

...Onun yolundaki şehitler en üstün şehitler ve güvendiği emin şahsiyetler de en güvenilir olanlardır. Şüphesiz Allah, kendi gayb âleminde gizlediği bir grubu ona yardım için seçecek, onları âlemin gerçekleriyle ve Allah'ın kullarına olan emirleriyle tanıştıracaktır. İmam Mehdi onlarla istişare ederek işleri idare edecektir. Onlar gerçek arifler, gayb ve mana âleminde olanları bilenlerdir.

Onun kendisi hak kılıcına ve medenî siyasete sahiptir. Onun ilim ve bilgisi Allah katından, makam ve mevkisine uygundur. Çünkü o, gerçek ve hak halifedir. Hayvanların dilini bilir. Adaleti cinler ve insanlar arasında uygulayacaktır. Vezirleri, Allah'ın sır ehli kulları ve şu ayetin örnekleridir: "**Müminlere yardım etmek, bize düşen bir haktır.**"⁽¹⁾ Onlar, Allah'la yaptıkları ahitleri üzere kalan Resulullah'ın (s.a.a) büyük sahabesiyle aynı derecededirler. Arapça konuşmalarına rağmen hepsi Acemdir⁽²⁾ ve içlerinde Arap yoktur. Onlarla aynı cinsten olmayan koruyucuları vardır. O, asla Allah'a itaatsizlik etmemiş, Allah'ın en güvendiği özel halifesidir.⁽³⁾

Şerif Berzencî: Şerif, *el-İşâ'a fi Eşrâti's-Sâ'a* adlı eserinde şöyle diyor:

Bil ki Mehdi'yle ilgili rivayetlerde ihtilaf olmasına rağmen sınırlı değildir. Muhammed b. Hasan Destûrî *Menâkıb-i Şâfiî* adlı kitapta şöyle diyor: "Resulullah'tan (s.a.a) Mehdi'yle ilgili nakledilen ve onu Peygamber'in (s.a.a) ailesinden bilen rivayetler tevatür haddindedir..."

1- Rûm, 47.

2- Acem; Arap olmayan diğer kavimlerin hepsine verilen addır. (Ferâhîdî, *Kitabu'l-Ayn*, c. 1, s. 237; Râgib İsfahânî, *Mufredâtu Elfâzi'l-Kur'ân*, s. 549; İbn Menzûr, *Lisânu'l-Arab*, c. 12, s. 385, Türkçe mütercim.)

3- el-İmamu'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünnet, c. 2, s. 106-107.

İbn Sîrîn'den nakledildiğine göre Mehdi, Ebubekir ve Ömer'den daha üstün ve faziletlidir. Ona şöyle soruldu: "Acaba Ebubekir ve Ömer'den faziletli midir?!" Şöyle dedi: "Muhtemelen bazı peygamberlerden bile daha faziletli ve üstündür." Onun şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Ebubekir ve Ömer'in, ona (Mehdi'ye) fazilet ve üstünlüğü yoktur." Suyûtî, *el-Arfu'l-Verdî fî Ahbâri'l-Mehdi* adlı kitabında şöyle diyor: "Mehdi'nin fazilet ve üstünlüğüne dair senetler sahih, ikinci hadisi kabullenmek birinci hadisten daha kolaydır."

Şerif Berzencî şöyle devam ediyor:

Bana göre bu hadisin ibarelerine açıklık kazandırmamız gerekmektedir. Çünkü "*Mehdi'nin yârenlerinin sevabı sizlerden elli kişininkine denktir*" rivayetinden anlaşılmaktadır ki, Mehdi (a.s) zamanındaki fitne ve sıkıntılar, oldukça zor şartları beraberinde getirecektir. Benim inancıma göre, üstünlük ve faziletin farklı boyutları vardır. Bir şahsı, diğer bir şahsa her yönüyle tercih edip üstün bilmek doğru bir şey değildir. Ancak Peygamber'in (s.a.a) üstün bildiği müstesnadır. Çünkü (derecesi) aşağı gözüken şahısta, üstün şahıstan çok farklı bir özellik bulunabilir. *el-Futûhâtu'l-Mekkiyye* kitabında Muhyiddin Arabî'den şöyle naklediliyor: "Hz. Mehdi (a.s) masumun hükümleriyle hükmedecek, Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine uyacak ve asla hata yapmayacaktır." Hiç şüphesiz bu özellik Ebubekir ve Ömer'de yoktu. Onun hakkında söylenen dokuz farklı özellik hiçbir din önderinde bulunmamaktadır. Dolayısıyla Mehdi (a.s) bu yönleri dikate alındığında Ebubekir ve Ömer'den üstün görülebilir. Her ne kadar Ebubekir ve Ömer Resulullah'ın (s.a.a) sahabîsi, vahyi müşahede eden, iman etmede öncelikli ve benzeri özelliklere sahip olsalar da durum bundan ibarettir. Âlim olan ise Allah'tır.

Şeyh Ali Kârî *el-Meşrebu'l-Verdî fi Mezhebi'l-Mehdi* adlı eserinde şöyle diyor: "Mehdi'nin (a.s) üstünlüğünü gösteren delillerden bir tanesi, Resulullah'ın (s.a.a) onu 'Allah'ın Halifesi' diye adlandırması, Ebubekir'e ise fakat 'Resulullah'ın Halifesi' denilmesidir."⁽¹⁾

Dolayısıyla anlaşılan şudur ki, İmam Mehdi'ye (a.s), yani Allah'ın saf dinini evrene hâkim kılacak, yeryüzünü insaf ve adaletle dolduracak birine beslenen inanç İslamî bir inanç olup, bütün inanç grup ve mezhepleri tarafından kabul edilmektedir. Çünkü onun zuhurunu Allah vadedmiş ve Resulullah (s.a.a) kesin olarak müjdelemiştir. Onun dünyaya gelmiş olması veya sonradan dünyaya gelerek doğacağı hususunda ki ihtilafın, bu inanç üzerinde hiçbir tesiri yoktur. Dolayısıyla bütün Müslümanların pür dikkat, o vaat edilen ilahî rehberin yoluna gönülden bağlanmaları farzdır. O rehber çok yakın bir zamanda Kâbe'nin yanından bütün cihandakileri çağırarak, oradan Medine, Irak, Şam, Kudüs ve ardından âlemin her köşe bucağına doğru yola koyulacaktır.

Ya Rabbi! Zuhurunu yakınlaştır. Bizleri onun yaverlerinden ve yârenlerinden eyle. Âmin.

1- el-İmamı'l-Mehdi İnde Ehli's-Sünne, c. 1, s. 480-506.